

ธรรมะ เพื่อประชาชน

กัลยาณมิตร

www.kalyanamitra.org

พระธรรมเทศนา พระราชภาวนาวิสุทธิ (ทองพ้อมณีมณีโช)

ฉบับสารธรรม ๑

ธรรมะ เพื่อประชาชน

พระธรรมเทศนา พระราชภาวนาวิสุทธิ (หลวงพ่ออัมมชโย)

ฉบับสารธรรม ๑

จัดทำเนื่องในวาระครบรอบ ๖๐ ปี

พระราชภาวนาวิสุทธิ (หลวงพ่ออัมมชโย)

วันที่ ๒๒ เมษายน พ.ศ. ๒๕๔๗

วัดพระธรรมกาย

พุทธมณฑล
Dhammic Council of Thailand

พระราชภาวนาวิสุทธิ (หลวงพ่อธัมมชโย)

คํ ำ น้ ำ

ย้อนประวัติศาสตร์ไปเมื่อ ๒,๕๐๐ กว่าปีก่อน พระบรม-
โพธิสัตว์ผู้เป็นมหาบุรุษ ทรงถืออุบัติขึ้นบนโลก พระองค์ตรัสรู้
อนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณ เพื่อยังมวลมนุษยชาติและสรรพสัตว์
ทั้งหลาย ให้หลุดพ้นจากทุกข์ภัยในสังสารวัฏไปสู่เอกนัตบรมสุข
ในอายตนิพพาน

ตลอดระยะเวลา ๔๕ พรรษา ของการเผยแผ่พระธรรม
อันประเสริฐ พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงเปิดเผยความจริงแท้
ของชีวิต ให้มนุษย์และเทวดาได้ประจักษ์ ทรงเผยความลึกลับของ
กฎแห่งกรรม อันเป็นกฎสากลของโลกที่มีผลบังคับต่อเหล่า
สรรพสัตว์ในภพสาม และทรงชี้ทางรอดจากอบาย เพื่อให้สรรพชีวิต
ได้ดำเนินไปสู่หนทางสวรรค์และนิพพาน แม้กาลเวลาจะล่วงเลย
มาจวบจนปัจจุบันนี้ พระธรรมคำสอนของพระพุทธองค์ก็ไม่ได้
สูญหายไปไหน ยังคงถูกเก็บบันทึกไว้อย่างดีในพระไตรปิฎก

พระเดชพระคุณพระราชภาวนาวิสุทธิได้เห็นคุณค่าอันสูงยิ่งในพระธรรมคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า จึงได้นำสรพศาสตร์ที่มีอยู่ในพระไตรปิฎก มาชี้แจงแสดงธรรมให้ง่ายต่อการทำความเข้าใจและการนำไปประพฤติปฏิบัติ โดยได้แสดงพระธรรมเทศนาผ่านรายการ **“ธรรมะเพื่อประชาชน”** ซึ่งออกอากาศทางสถานีวิทยุทั่วประเทศ รวมทั้งมีการถ่ายทอดผ่านดาวเทียม และอินเทอร์เน็ตไปทั่วโลกเป็นประจำทุกวัน

ความรู้ธรรมะที่พระเดชพระคุณพระราชภาวนาวิสุทธิ นำมาถ่ายทอดแก่ชาวโลก ทำให้ผู้ฟังทุกระดับ ทุกเพศ ทุกวัย สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับชีวิตประจำวันได้เป็นอย่างดี เป็นความรู้ที่แฝงคติ มีสาระประโยชน์ มีความลุ่มลึกไปตามลำดับ ก่อให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้องสมบูรณ์ อันจะเป็นเหตุให้เกิดการพัฒนาจิตใจและเปลี่ยนแปลงชีวิตไปในทางที่ดีขึ้น เพราะสามารถดำเนินชีวิตได้ถูกต้องตามหลักวิชาของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

บรรดาศิษยานุศิษย์ล้วนซาบซึ้งในธรรมอันประเสริฐของพระพุทธองค์ ที่ได้ฟังผ่านรายการดังกล่าว จึงได้พร้อมใจกันกราบขออนุญาตพระเดชพระคุณพระราชภาวนาวิสุทธิ เพื่อ

คำนำ

รวบรวมสาระในพระธรรมเทศนาและจัดพิมพ์ขึ้นเป็นหนังสือ
ธรรมะ เพื่อเป็นธรรมทานแก่ผู้มีบุญทั้งหลาย ในวาระมหามงคล
๖๐ ปี พระราชภาวนาวิสุทธิ ซึ่งมีทั้งหมด ๑๘ เล่มๆ ละ ๖๐ เรื่อง
รวมทั้งหมด ๑,๐๘๐ เรื่อง

หนังสือธรรมะชุดนี้ จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งทั้งต่อ
บรรพชิตและคฤหัสถ์ ในภาวะที่โลกกำลังขาดแคลนธรรมะของ
พระสัมมาสัมพุทธเจ้าและต้องการยอดกัลยาณมิตรผู้เป็นแสงสว่าง
แก่โลก การศึกษาธรรมะในหนังสือชุดนี้ นับว่าเป็นจุดเริ่มต้นที่ดี
เพื่อจุดประกายให้เกิดการศึกษาค้นคว้าพระไตรปิฎก และธรรมะ
ของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่ละเอียดลึกซึ้งยิ่งๆ ขึ้นไป

คณะผู้จัดทำและเหล่าศิษยานุศิษย์ทุกคน ขอกราบ
ขอบพระคุณพระเดชพระคุณพระราชภาวนาวิสุทธิ ที่ได้เมตตา
อนุญาตให้นำออกพิมพ์เผยแพร่ เพื่อเป็นธรรมทาน ในวาระอัน
เป็นมหาอุดมมงคลนี้

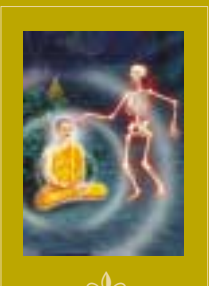
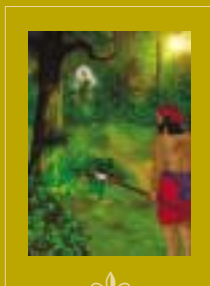
คณะผู้จัดทำ

ศิษยานุศิษย์พระราชภาวนาวิสุทธิ

๒๒ เมษายน พ.ศ.๒๕๔๗

สารบัญ

คำนำ	๓
๑. กรรม (๑)	๑๑
๒. กรรม (๒)	๑๙
๓. การเจริญเมตตาจิต	๒๙
๔. กระแสแห่งเมตตาจิต	๓๗
๕. หลุดพ้นจากเวร	๔๗
๖. ธรรมคัมภีร์ครองโลก	๕๕
๗. ผู้จหนักว่าจะชนะ	๖๕
๘. เพียรเถิดจะเกิดผล	๗๓
๙. หนทางที่ไม่ต้องเกิด	๘๑
๑๐. รักษาใจเพียงหนึ่งเดียว	๘๗
๑๑. การเจริญมรณานุสติ	๙๗
๑๒. เรานะแล้ว	๑๐๕
๑๓. "ได้โปรดอภัยเถิด	๑๑๓
๑๔. บังคับในการบรรลุมรรค	๑๒๓

๑๕. มรณสติ นำชีวิตสู่หลักชัย	๑๓๓
๑๖. บุคคลผู้ทรงธรรม	๑๔๓
๑๗. การเกิดเป็นมนุษย์เป็นของยาก	๑๕๑
๑๘. อยู่ไกลก็เหมือนใกล้	๑๖๑
๑๙. ควรพิจารณากิจของตน	๑๗๑
๒๐. สามัคคีคือพลัง	๑๗๙
๒๑. บุญเท่านั้นที่ปรารถนา	๑๘๙
๒๒. บุญเท่านั้นที่เป็นที่พึง	๑๙๗
๒๓. แสงจุดรวม สมานจุดต่าง	๒๐๕
๒๔. อย่าโกรธกันเลย	๒๑๓
๒๕. ผู้นำประโยชน์สุขมาให้แก่ชาวโลก	๒๒๑
๒๖. ความปรารถนาของบัณฑิต	๒๒๙
๒๗. อย่าก่อเวรอีกเลย	๒๓๗
๒๘. กระต่ายตื่นตูม	๒๔๕
๒๙. ไม่มีใครติเตียน	๒๕๓

๓๐. กิเลสพันห้า ตัณหาร้อยแปด

๒๖๑

๓๑. คนจะดีอยู่กับการกระทำ

๒๖๙

๓๒. บนเส้นทางของผู้นำ

๒๗๗

๓๓. อย่าด่วนตัดสินใจ

๒๘๕

๓๔. บ้านกัลยาณมิตร

๒๙๓

๓๕. สัตตฉัตตกับ ๗ วัน

๓๐๓

๓๖. สมปรารถนาได้ด้วยบุญ

๓๑๑

๓๗. ตั้งสมบุญตลอดพรรษา

๓๒๑

๓๘. โลกนี้แกมกลาภหาย

๓๒๙

๓๙. ไม่มีอะไรสายเกินไป

๓๓๗

๔๐. บ้านกัลยาณมิตรพาชีวิตสว่างไสว

๓๕๑

๔๑. ตั้งคมในอูถมคติ

๓๕๙

๔๒. ผู้มีจิตตั้งมั่นไม่หวั่นไหว

๓๖๗

๔๓. รีบทำเสียเถิดก่อนจะสายเกินไป

๓๗๕

๔๔. บัณฑิตควรตักเตือนกัน

๓๘๓

๔๕. ชนະด้วยเมตตา	๓๙๑
๔๖. มหาสติปัฏฐานสูตร	๓๙๙
๔๗. สันติภาพโลกเป็นจริงได้	๔๐๓
๔๘. เพื่อนพ้องพี่น้องกัน	๔๑๕
๔๙. โลกาพินาศเพราะอำนาจกิเลส	๔๒๕
๕๐. คุณคือคนสำคัญ	๔๓๓
๕๑. เส้นทางจอมปราชญ์ (๑)	๔๔๑
๕๒. เส้นทางจอมปราชญ์ (๒)	๔๔๙
๕๓. เส้นทางจอมปราชญ์ (๓)	๔๕๙
๕๔. เส้นทางจอมปราชญ์ (๔)	๔๖๙
๕๕. เส้นทางจอมปราชญ์ (๕)	๔๗๓
๕๖. เส้นทางจอมปราชญ์ (๖)	๔๘๓
๕๗. เส้นทางจอมปราชญ์ (๗)	๔๙๓
๕๘. เส้นทางจอมปราชญ์ (๘)	๕๐๓
๕๙. เส้นทางจอมปราชญ์ (๙)	๕๑๕
๖๐. เส้นทางจอมปราชญ์ (๑๐)	๕๒๕
ประวัติย่อ พระราชนิพนธ์ (หลวงพ่อดมขโย)	๕๓๓
พจนานุกรม	๕๓๓
วิธีฝึกสมาธิเบื้องต้น	๕๕๑
รายนามเจ้าภาพ	๕๕๙

ค รุ ก ร ร ม (๑)

คนพาลกระทำกรรมอันลามกอยู่ ย่อมไม่รู้สีก
บุคคลที่มีปัญญาทราวย่อมเดือดร้อน
เพราะกรรมทั้งหลายอันเป็นของตน
เหมือนบุคคลที่ถูกไฟไหม้แล้วฉะนั้น

โครงการ (๑)

๑๒

ชีวิตหลังความตายเป็นชีวิตที่ยาวนาน เกินความคาดหมายว่าจะยาวนานสักเพียงไหน ขึ้นอยู่กับช่วงที่เป็นมนุษย์ หากสั่งสมบุญเอาไว้มากก็จะไปเสวยสุขอยู่ในสุคติภูมิเป็นเวลายาวนาน ถ้าผลพลั่งพลาดไปทำบาปก็จะไปเสวยทุกข์อยู่ในทุคติภูมิอีกยาวนานเช่นกัน ดังนั้นการประคับประคองตัวของเราให้ดำเนินชีวิตอยู่บนหนทางแห่งความดี บนเส้นทางแห่งบุญ จึงเป็นสิ่งที่ดีที่สุดที่จะช่วยปกป้องคุ้มครองตัวของเราให้ปลอดภัย ทั้งภัยในชีวิต ภัยในอบายภูมิ และภัยในสังสารวัฏ เหมือนมีเกราะแก้วคุ้มกันภัยอันตรายนานัปการ ทุกๆ ท่านต่างก็มีอุดมการณ์มีเป้าหมายเหมือนกัน คือเกิดมาสร้างบารมี มาทำความบริสุทธิ์กาย วาจา ใจ มาศึกษาวิชาธรรมกาย เพื่อขจัดกิเลสอาสวะให้สิ้นเชื้อไม่เหลือเศษ ดังนั้นขอให้เข้มแข็ง อย่าท้อแท้ในการสร้างบารมี

พระลัมมาลัมพุทธรเจ้าตรัสไว้ใน ขุททกนิกาย ธรรมบท ความว่า

“อถ ปาปานิ กมฺมานิ กรํ พาโล น พุชฺชติ
เสฺหิ กมฺเมหิ ทุมฺเมโธ อคฺคิทฺทโธว ตปฺปติ

คนพาลกระทำความอันลามกอยู่ ย่อมไม่รู้สึกละอายบุคคลที่มีปัญญาทรมาย่อมเดือดร้อน เพราะกรรมทั้งหลายอันเป็น

ศรุกรม (๑)

๑๓

ของตน เหมือนบุคคลที่ถูกไฟไหม้แล้วฉะนั้น”

คนพาลคือคนที่มีดวงปัญญามืดบอด มีชีวิตอยู่สักแต่ว่ามีลมหายใจเข้าออกเท่านั้น ไม่ได้ใช้ชีวิตอยู่อย่างคุ้มค่า ส่วนบัณฑิตผู้มีปัญญาในที่นี้ไม่ได้หมายถึงคนที่ศึกษาเล่าเรียนจนจบปริญญาในสาขาต่างๆ มีความรู้แตกฉาน แต่ผู้มีปัญญาในที่นี้ หมายถึงผู้มีศรัทธาตั้งมั่นในพระรัตนตรัย มีความเลื่อมใสไม่คลอนแคลน เป็นสัมมาทิฐิ ฐาปนายุคคุณโทษ และรู้จักดำเนินชีวิตได้อย่างถูกต้องด้วยการสร้างบารมี เหมือนพระบรมโพธิสัตว์ ที่ท่านลงมาเกิดเพื่อสร้างบารมี อันที่จริงเราทุกคนและชาวโลกทั้งหลายล้วนเกิดมาสร้างบารมีอย่างเดียวกัน ไม่ได้เกิดมาเพื่ออย่างอื่นอย่างที่ผู้ไม่รู้ทั้งหลายเข้าใจกัน สำหรับผู้รู้หรือผู้ที่เป็นสาวกของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า จะต้องเดินตามรอยเท้าของท่าน ท่านก้าวซ้ายเราก้าวซ้าย ท่านก้าวขวาเราก้าวขวา โดยไม่มีแม้เพียงความคิดที่จะเดินออกนอกกลุ่มนอกทาง

ส่วนคนพาลนั้นถูกอวิชชาบดบังดวงปัญญาจนกระทั่งดวงปัญญาของตนมืดสนิท ทำให้ไม่รักบุญ ไม่กลัวบาป คิด พูด ทำในเรื่องที่เป็นบาปอกุศล ทำให้ชีวิตพบกับความมืดมนอนธการมากขึ้นทุกวัน ความมืดภายนอกยังมีวันสว่างได้ แต่ความมืดในดวงใจที่ไม่ได้รับรสแห่งพระสัทธรรมนั้นไม่มีวันสว่างได้เลย เป็นความมืดที่น่าสะพรึงกลัว เพราะจะทำให้พลัดตกไปในอบายภูมิ

ศรุกรรรม (๑)

๑๔

เขาไม่มีโอกาสใช้ชีวิตในเส้นทางที่ติงามเลย ชีวิตมีแต่การ
ลั้งสมบาปอกุศล ทำบาปเป็นอาจิณโดยไม่รู้ตัว นอกจากนี้ การทำ
บาปกรรมยังให้ผลเรียงลำดับกันไป จากหนักลงไปหาเบา

*กรรมที่ให้ผลเป็นอันดับแรก ศัพท์ทางพระพุทธศาสนา
ท่านเรียกว่า ศรุกรรรม เป็นกรรมหนัก เพราะกรรมอื่นๆ ไม่สามารถ
ที่จะห้ามการให้ผลของศรุกรรรมได้ คำว่าศรุกรรรม ซึ่งหมายถึง
กรรมหนักนี้ ถ้าใครได้ทำลงไปแล้ว จะส่งผลแก่ผู้ทำกรรมนั้นใน
ปัจจุบันชาติ และยังให้ผลต่อไปทุกภพทุกชาติจนกว่าจะถึงชาติ
สุดท้าย กรรมอื่นๆ ไม่มีอำนาจมากพอ ที่จะขวางกั้นการให้ผล
ของศรุกรรรมได้เลย

ศรุกรรรมแบ่งออกเป็นฝ่ายใหญ่ๆ ๒ ฝ่าย คือฝ่ายกุศล
และฝ่ายอกุศล ใครทำศรุกรรรมฝ่ายกุศลเอาไว้ จะส่งผลให้บังเกิด
ในสุคติภูมิ ที่ละเอียดประณีตยิ่งขึ้นไปตามกำลังบุญ ส่วนใครทำ
ศรุกรรรมฝ่ายอกุศล ย่อมจะทำให้ผู้นั้นไปบังเกิดในทุคติภูมิอย่าง
แน่นอน อุปมาเหมือนการโยนก้อนกรวดและก้อนหินลงในแม่น้ำ
แม้ก้อนกรวดนั้นจะมีขนาดเพียงเมล็ดถั่วเขียว ก็ย่อมจมลงสู่
แม่น้ำฉันใด ศรุกรรรมไม่ว่าจะเป็นกุศลหรืออกุศล ย่อมจะทำให้
ผู้กระทำไปสู่สุคติภูมิ หรือทุคติภูมิอย่างแน่นอนฉันนั้น

*กรรมที่ปณี (พระพรหมโมลี)

ศรุกรรรม (๑)

๑๕

กรรรมหน้กฝ่ายอกุศลม็อย ๒ ประการด้วยกัน ค็อย นยด-
มัจฉาฏฏฐลหรือมัจฉาฏฏฐลต้ง เหมือนกับเจ้าลัทธิท้งหลาย ม็ปรรณ-
กัศลปะ มัักขลโศสาล เป็นต้งน ที่ม็เช็อเรื่องบุญเรื่องบาป ส่วน
ประการที่ ๒ ค็อยอนันตรยกรรรม ๕ ประการ ได้แก่ มาตุฆาต
(ฆ่ามารดา) ปิตุฆาต (ฆ่าบิดา) อรหันตฆาต (ฆ่าพระอรหันต)
โลหิตุปปาท (ทำร้ายพระพุทเจ้าให้ห้อพระโลหิต) และประการ
สุดท้าย ค็อยสังฆฆาต (ทำลายสงฆ์ให้แตกแยกกัน) นี้นเป็นศรุกรรรม
ฝ่ายอกุศล หลวงพ้อขออธิบายอนันตรยกรรรมเพ็มเติมลัักเล็กน็อย
เราจะได้เข้าใจชัดเจนย้งขึ้น

ล้าหรับมาตุฆาตและปิตุฆาตที่จัดว่าเป็นอนันตรยกรรรมนั้น
หมายย้งฆ่ามารดาบิดาผู้ทึให้กำเนิดเรา จัดเป็นอนันตรยกรรรม
ดั่งตัวอย่างของพระเจ้าอชาตศัตรูทึปลงพระชนม์พระเจ้าพิมพิสาร
ผู้เป็นพระราชบิดา อีกรณนึ่ง แม้จะม็รู้ว่าเป็นบิดาหรือมารดา
เลยก็ตาม หากพลั้งพลาดไปทำร้ายเข้าจนกระทั่งย้งแก่ชีวิต
ก็จัดเป็นอนันตรยกรรรม เช่นลูกของโสเภณนึ่ง ม็รู้ว่ามีใครเป็นบิดา
ต่อมามีได้ไปฆ่าชายคนนึ่งตาย เพอญว่าชายคนนึ่งเป็นบิดา
ผู้ให้กำเนิด แต่ตัวเองม็รู้ว่าเป็นบิดา อย่างนึ้นถือว่าเป็นปิตุฆาต
จัดเป็นอนันตรยกรรรม ม็อยเวจิมหานรคเป็นทึไปเหมือนกัน

ถ้าสมมติว่าบุตรเป็นมนุษย์ แต่มารดาบิดาละโลกไป
แล้วไปเกิดเป็นลัตว์เดียรัจฉาน แล้วบุตรนั้นได้ฆ่าบิดามารดาทึ

ศรุกรกรรม (๑)

๑๖

มาเกิดเป็นสัตว์เดียรัจฉานนั้น อย่างนี้ไม่จัดเป็นอนันตริยกรรม เพราะภพชาติเปลี่ยนไปเป็นบาปกรรมที่ทำให้สัตว์นั้นถึงแก่ความตาย จัดเป็นปาณาติบาต หรือลูกที่ละโลกไปเกิดเป็นสัตว์เดียรัจฉาน บิดามารดาเป็นมนุษย์ แล้วสัตว์นั้นก็มาฆ่าพ่อแม่ของตนเองใน อดีตชาติ ก็ไม่ถือเป็นอนันตริยกรรม ถึงแม้เราจะพลั้งพลาดไป ทำโดยไม่เจตนา เช่นพรานเข้าไปในป่า เห็นเงาตะกุ่มๆ ผ่านไป คิดว่าเป็นแพะ จึงพุ่งหอกไปปรากฏว่าเป็นบิดาของตน หอกปักอกท่านตาย อย่างนี้ก็เป็นปิตุฆาต เพราะมีเจตนาฆ่าเป็นเบื้องต้น นี่คือรายละเอียดปลีกย่อย ซึ่งพวกเราควรจะต้องรับรู้รับทราบเอาไว้ เพื่อเป็นความรู้ไว้惕เตือนตนเองและผู้อื่น

แม้ในกรณีของอรหัตตมาตคือฆ่าพระอรหันต์ จัดเป็น อนันตริยกรรมของบุคคลที่ฆ่าพระอรหันต์เท่านั้น ถ้าฆ่าพระ-อรหันต์โดยเจตนา กรรมส่งผลในปัจจุบันทันตาเห็นทีเดียว ไม่ว่าจะกระทำโดยเจตนาหรือไม่เจตนาจัดเป็นกรรมหนักทั้งสิ้น เช่นเมื่อบุคคลเข้าไปในป่าเพื่อล่าสัตว์ เห็นจิวรเหลือๆ อยู่รูปร่าง คิดว่าเป็นเนื้อทราย ก็พุ่งหอกออกไปถูกพระอรหันต์รูปหนึ่ง ท่านได้รับความเจ็บปวด ทนพิษบาดแผลไม่ไหวในที่สุดก็ละ ลังขารนิพพานไป อย่างนี้ก็เป็นอรหัตตมาต แม้จะไม่เจตนาแต่ กรรมไม่ลดหย่อนผ่อนปรนให้ใคร ส่วนในกรณีที่ผู้อื่นไปฆ่า จนกระทั่งถึงแก่ความตายนั้น ผู้ใช้ให้ฆ่าและตัวผู้ไปฆ่าเอง

ครุกรรม (๑)

๑๓

ยอมได้บาปมหันต์ต้องอนันตริยกรรมหนักทีเดียว แม้ท่านเป็น
มนุษย์ธรรมดา แต่บรรลุนิพพานแล้วเป็นพระชินาสพ แต่ยังถือ
เพศฆราวาสอยู่ ผู้ใดไปทำร้ายท่าน ผู้นั้นถือได้ว่าทำอันตราย
ต้องอนันตริยกรรมด้วย

แม้ในกรณีที่เป็นปุถุชนคนธรรมดา แต่มีความเลื่อมใสใน
พระพุทธศาสนา จึงมุ่งหน้าประพฤติปฏิบัติธรรม ในขณะที่
กำลังบำเพ็ญเพียรอยู่นั้น บังเอิญว่ามีคนร้ายต้องการจะฆ่าท่าน
ให้ตาย จึงลอบนำยาพิษมาใส่ในอาหารและน้ำดื่ม เมื่อท่านผู้นั้น
รับประทานอาหารและน้ำเข้าไป ทุกขเวทนาแรงกล้าเพราะยาพิษ
ก็บังเกิดขึ้น ท่านกำหนดเอาทุกขเวทนานั้นมาเป็นหนทางแห่ง
กัมมวิฐาน ด้วยความตั้งใจอย่างมุ่งมั่นในเวทนานุปัสสนา
ระคองใจรักษาใจจนกระทั่งหยุดนิ่งจนเข้าถึงกายธรรมอรหัต
ตัดกิเลสอาสวะได้ ลั่นเชื้อไม่เหลือเศษ แล้วดับขันธเข้าสู่
อายตนิพพาน เพราะไม่สามารถจะทนฤทธิ์ของยาพิษได้จึงละ
สังขาร ถ้าเป็นกรณีนี้คนลอบวางยาพิษ คิดประทุษร้ายต่อท่าน
ผู้ประพฤติปฏิบัติชอบ ย่อมได้บาปมหันต์ เป็นอันตราย
ต้องอนันตริยกรรม ซึ่งเป็นครุกรรมหนักที่หลีกเลี่ยงไม่ได้
ขึ้นสวรรค์ไม่ได้ บรรลุนิพพานก็ไม่ได้

เรื่องของอนันตริกรรมนั้นเป็นเรื่องร้ายแรงที่ห้ามสวรรค์
ห้ามบรรลุนิพพานในปัจจุบันชาติทีเดียว ถ้าพลาดพลั้งไปแล้ว

ศรุกรกรรม (๑)

๑๘

แม้มีพระลัษมาลัษพุทเจ้ามาโปรดให้ได้ฟังธรรมจนซาบซึ้ง
เข้าใจแจ่มแจ้ง ก็ไม่สามารถจะบรรลุธรรมในปัจจุบันชาตินี้ได้
บุญกุศลก็มีอยู่ ถึงได้ฟังธรรมจากพระลัษมาลัษพุทเจ้า ก็ไม่
สามารถบรรลุธรรมใดๆ ได้ เนื่องจากกรรมหนักมาขวางเอาไว้
จึงทำให้ไม่บรรลุธรรม ครั้นละโลกไปแล้ว แม้ทำความดีไว้มากมาย
หรือสำนึกผิดกลับตัวกลับใจแล้ว แต่กรรมนี้จะส่งผลก่อน
คือต้องไปบังเกิดในอเวจิมหานรก ได้รับทุกขเวทนาแสนสาหัส
กว่าจะหมดกรรมก็ยาวนานเป็นกัปๆ ทีเดียว

แต่ในทางตรงกันข้าม ถ้าเราประกอบศรุกรกรรมฝ่ายกุศล
เช่นได้ทำบุญใหญ่ เป็นมหัคคตกุศล ทำบุญถูกเนื้อนาบุญ
ถูกทักษิณียบุคคล จะได้มหากุศลติดตามตัวเราไปทุกภพทุกชาติ
แล้วบุญนั้นยังส่งผลให้เราในปัจจุบันชาตินี้ทีเดียว โดยเฉพาะ
ศรุกรกรรมที่เกิดจากใจหยุดนิ่งจนได้ฌานสมาบัติ เป็นฌานลาภี-
บุคคลก็ดี หรือเข้าถึงกายธรรมต่างๆ ก็ดี อานุภาพของการ
ทำใจให้หยุดนิ่งนี้ จะช่วยปิดนรก เปิดสวรรค์ ยกใจของเราขึ้น
สู่หนทางพระนิพพาน ดังนั้นต้องรู้จักรีบเร่งในการทำบุญใหญ่
ทำให้ถูกเนื้อนาบุญ และทำใจให้หยุดนิ่งให้ได้ตลอดเวลา จะได้
เป็นศรุกรกรรมฝ่ายกุศล ที่จะให้ผลเป็นความสุขความสำเร็จสมหวัง
ในชีวิตกันทุกๆ คน

ค รุ ก ร ร ม (๒)

ผู้ใดไม่มีกรรมที่ทำชั่ว
ทางกาย ทางวาจา และทางใจ
เราเรียกผู้นั้น ซึ่งสำรวมดีแล้ว
โดยฐานะทั้งสามว่าเป็นพราหมณ์

โครงการ (๒)

๒๑

การเกิดมาเป็นมนุษย์ ถือว่าเป็นความโชคดีอย่างมหาศาล แต่การดำรงชีวิตอย่างมนุษย์ผู้มีจิตใจสูงส่งนั้น ไม่ใช่เรื่องง่าย บุคคลใดก็ตามสามารถประคับประคองชีวิตของตนเองให้ไปตามครรลองคลองธรรม บนหนทางแห่งศรัทธาและสัมมาทิฐิ หมั่นสั่งสมบุญบารมีและปฏิบัติธรรม เจริญสมาธิภาวนาเป็นประจำ บุคคลนั้นๆ ก็ได้ชื่อว่า เกิดมาใช้ชีวิตอย่างคุ้มค่าสมกับที่เกิดมาเป็นมนุษย์ โอกาสทองของการทำความดีเป็นของเราทุกคน เพราะเราได้อัตภาพของกายมนุษย์ ซึ่งเป็นกายที่เหมาะสมต่อการสร้างบารมีได้มากที่สุด โลกมนุษย์นี้เหมือนกับเป็นศูนย์กลางแห่งการสร้างบุญและบาป หลวงพ่อขอย้ำตรงนี้เสมอๆ ก็เพราะต้องการจะให้ทุกท่านไม่ประมาทในการดำเนินชีวิต ยิ่งเราสร้างความดีให้เกิดขึ้นกับตัวเราได้มากเพียงใด นั่นคือกำไรของชีวิตที่จะทำให้เราปลื้มอกปลื้มใจ และบุญกุศลก็จะติดตัวเราไปทุกภพทุกชาติ

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสไว้ใน ขุททกนิกาย ธรรมบท ว่า

“ยสฺส กาเยน วาจา ย มนสา นตฺถิ ทุกฺกฏํ
ลํวตํ ตีหิ จาเนหิ ตมํ พุทฺธิ พฺราหฺมณํ

ผู้ใดไม่มีกรรมที่ทำชั่วทางกาย ทางวาจา และทางใจ เราเรียกผู้นั้น ซึ่งสำรวมดีแล้ว โดยฐานะทั้งสามว่าเป็น พราหมณ์”

ศรุกรกรรม (๒)

๒๒

ทางมาของกรรมชั่วโดยหลักใหญ่ๆ มีเหตุมาจาก ๓ ทางด้วยกัน คือ ทางกาย มีการฆ่าสัตว์ ลักทรัพย์ ประพฤติผิดในกาม ทางวาจา ได้แก่ พูดเท็จ พูดส่อเสียด พูดคำหยาบ พูดเพ้อเจ้อ ส่วนทางใจ คือ อภิชฌา การเพ่งเล็งอยากได้ของคนอื่น พยาบาท ผูกใจเจ็บคิดประทุษร้ายผู้อื่น และมิจฉาทิฏฐิ มีความเห็นผิดจากทำนองคลองธรรม หากว่าเกิดมาแล้วใช้ชีวิตในทางที่ไม่เหมาะสมไม่ควร กระทำผิดพลาดเป็นเหตุให้เกิดบาปอกุศล ส่วนทางมาของบุญกุศลนั้น ตรงกันข้ามกับบาปอกุศลดังที่กล่าวมาแล้ว กรรมที่เรากระทำไว้อย่อมให้ผลตามกำลังของกรรมนั้นๆ

*กรรมที่ให้ผลเป็นอันดับแรก คือ ศรุกรกรรมหรือกรรมหนัก ไม่ว่าชีวิตของเราจะสร้างบาปหรือบุญมากน้อยเพียงไรก็ตาม หากพลั้งพลาดไปทำศรุกรกรรมเข้า ผลกรรมอื่นๆ จะยังไม่ส่งผลทันที แต่ศรุกรกรรมจะให้ผลก่อนเป็นอันดับแรก และศรุกรกรรมยังแบ่งออกเป็น ๒ อย่าง มีฝ่ายอกุศล และฝ่ายกุศล ฝ่ายอกุศลได้แก่นิยตมิจฉาทิฏฐิคือ มิจฉาทิฏฐิตั้งและอนันตริยกรรม ในส่วนของอนันตริยกรรม ซึ่งได้อธิบายเรื่องมาตุฆาต ปิตุฆาต และอรหังตฆาตไปแล้ว ยังเหลืออีก ๒ อย่างคือ โลหิตุปบาท การทำร้ายพระพุทธเจ้าให้ห้อพระโลหิต และทำสังฆเภท บุคคลใดมีใจบาป

*กรรมที่ปณี (พระพรหมโมลี)

ศรุกรม (๒)

๒๓

หยาบช้า ประกอบด้วยความหลงผิด คิดปลงพระชนม์พระลัมมา-
ลัมพุทธเจ้า ได้ลงมือทำร้ายพระองค์ท่านจนกระทั่งหื้อพระโลหิต
เหมือนอย่างทีพระเทวทัตกลิ้งก้อนหินใส่พระลัมมาลัมพุทธเจ้า
ทำให้พระองค์ได้รับบาดเจ็บถือว่าเป็นอนันตริยกรรม

ส่วนการทำสังฆเภท คือการทำให้พระสงฆ์แตกแยกกัน
ทำสังฆมณฑลให้วุ่นวาย ไม่กระทำให้หมู่คณะมีความสามัคคีกัน
การรวมสงฆ์ให้เป็นหนึ่งเดียวกันเป็นเรื่องใหญ่ แต่อยู่ในวิสัยที่
สามารถทำได้ เพราะการปกครองสงฆ์นั้นมีความเป็นเอกภาพ
โดยยึดเอาพระธรรมวินัยเป็นหลัก แต่ผู้ไม่รู้ทั้งหลายก็คิดกันไป
ต่างๆ นานา ว่าการรวมกันมากมาย นั้น จะทำให้เกิดเป็นก๊กเป็นเหล่า
กลัวจะเป็นศูนย์รวมอำนาจ หรือจะมีศาสดาใหม่เกิดขึ้นมา
แท้ทีจริงแล้ว การรวมตัวกันของสงฆ์ หรือพุทธบริษัท ๔ เป็น
เรื่องปกติธรรมดาทีมีมาแต่ครั้งพุทธกาล และยังเป็นการแสดง
ถึงความเจริญรุ่งเรืองของพระพุทศาสนา ดังนั้น ผู้ทีไม่เข้าใจ
คิดกีดกันขัดขวาง ถือว่าเป็นการบั่นทอนความสามัคคีของ
พุทธบริษัท ๔ ทีเดียว และถือว่าเป็นอันตรายต่อชีวิตของตน
ในสัมปรายภพอีกด้วย อย่าได้ไปทำกัน

ส่วนเรื่องสังฆเภทนั้น เป็นเรื่องของสงฆ์โดยตรง พระ-
ลัมมาลัมพุทธเจ้าตรัสไว้ว่าสังฆเภทนี้ภิกษุณีก็กระทำให้ได้
นางสิกขมานา สามเณร สามเณรี อุบาสก อุบาสิกา ทีไม่อาจที

ศรุกรกรรม (๒)

๒๔

จะกระทำได้ พระภิกษุที่มีความปกติ มีสังวาสเสมอกัน และอยู่ในสีมาเดียวกันเท่านั้นจึงจะทำสังฆเภทนี้ได้จากพระดำรัสนี้ ทำให้เรารู้อย่างแจ่มชัดว่าการจัดสังฆเภทเป็นหนึ่งในอนันตริยกรรมนั้นหมายเอาเฉพาะแต่พระภิกษุกระทำต่อกันเท่านั้น ส่วนผู้อื่นนอกจากนั้น ที่คอยยุแหย่ใส่ร้ายป้ายสีต่างๆ เป็นการแสดงออกที่มีมาแต่ครั้งพุทธกาล และยังไม่จัดเป็นอนันตริยกรรม แต่ถ้าภิกษุรูปใดพลาดพลั้งไปทำก็เป็นบาปอย่างมหันต์ เป็นกรรมที่หนักมาก จะต้องได้รับผลของกรรมที่ทำนี้ก่อนอื่นเลยทีเดียว

กิริยาอาการของการทำสังฆเภทนั้น ต้องมีองค์ประกอบ ๕ ประการครบถ้วน ความเป็นสังฆเภทจึงจะเกิดขึ้น ข้อที่ ๑ คือ กล่าวยุยงให้พระภิกษุสงฆ์หลงเชื่อถ้อยคำของตน โดยให้แยกทำสังฆกรรมต่างหาก ข้อที่ ๒ คือ กล่าวยุยงให้หมู่สงฆ์แยกสวดพระปาติโมกข์ต่างหาก ข้อที่ ๓ กล่าวเภทกรวัตตุ ๑๔ อย่าง เภทกรวัตตุ คือเรื่องราวที่ทำให้แตกแยกกัน มีอยู่ ๑๔ ประการ คือ กล่าวสิ่งที่ไม่เป็นธรรมว่าเป็นธรรม กล่าวสิ่งที่เป็นธรรมว่าไม่เป็นธรรม กล่าวสิ่งที่ไม่เป็นวินัยว่าเป็นวินัย กล่าวสิ่งที่เป็นวินัยว่าไม่เป็นวินัย กล่าวสิ่งที่พระองค์ตรัสไว้ว่าไม่ได้ตรัส กล่าวสิ่งที่พระองค์ไม่ได้ตรัสไว้ว่าตรัสไว้ สิ่งทีพระองค์เคยกระทำมาก็บอกว่าไม่ได้ทำ สิ่งทีพระองค์ไม่ได้ทำก็บอกว่าได้ทำ ลิกขาบทที่ทรงบัญญัติไว้ก็บอกว่าไม่ได้บัญญัติไว้ แต่สิ่งที่ไม่ได้ทรงบัญญัติ

ศรุกรม (๒)

๒๕

กลับบอกว่าทรงบัญญัติ วัตถุที่เป็นอาบัติก็บอกว่าวัตถุนี้ไม่เป็นอาบัติ วัตถุที่ไม่เป็นอาบัติก็บอกว่า เป็นอาบัติ ที่เป็นอาบัติเบา ก็บอกว่า เป็นอาบัติหนัก ที่เป็นอาบัติหนักกลับบอกว่า เป็นอาบัติเบา อาบัติที่พอจะแก้ไขได้ก็บอกว่าแก้ไขไม่ได้ อาบัติที่แก้ไขไม่ได้ ก็บอกว่า เป็นอาบัติที่แก้ไขได้ อาบัติที่ชั่วหยาบ กลับกล่าวว่า เป็นอาบัติไม่ชั่วหยาบ และข้อสุดท้าย อาบัติที่ไม่ชั่วหยาบกลับกล่าวว่า เป็นอาบัติชั่วหยาบ ๑๔ อย่างนี้คือ เรื่องที่เป็นเหตุให้สงฆ์แตกกัน

ข้อที่ ๔ กล่าวมีลบลมคมนัย ปรีกษาหรือกันลัษๆ แล้วก็หาพวกให้มาลุ่มหลง เชื้อถือในถ้อยคำของตน ข้อที่ ๕ ซึ่งเป็นประการสุดท้าย คือ การเขียนสลากให้จับด้วยวัตถุประสงค ให้ภิกษุที่เข้ากับตนเองสนับสนุนและถือน้อยในโอวาท แม้การทำอย่างนี้ ก็ไม่โปร่งใส เป็นการหาเสียงข้างมากที่ไม่เป็นธรรม พระภิกษุที่จงใจทำลัษฆเภา และได้กระทำเหตุครบ ๕ ประการนี้ จัดเป็นอนันตริยกรรมที่หนักที่สุดที่หนักรองลงมาก็คือ โลหิตุปบาท อรหันตฆาต มาตุฆาต ปิตุฆาต ตามลำดับ นี่เป็นศรุกรมฝ่ายอุคศล

ต่อมาก็ศรุกรมฝ่ายกุศล ซึ่งเป็นมหัคคตกุศล คือเป็นกุศลที่ใหญ่ที่มีอานิสงส์มาก เป็นเรื่องของการทำสมาธิภาวนา ได้แก่ รุกกุศล ๕ ประการ และอรุกกุศล ๔ ประการ อันเป็นกุศลที่เกิดจากการเจริญสมาธิภาวนา รุกกุศล ๕ ประการ ได้แก่ ปฐมฌาน-

ศรุกรกรรรม (๒)

๒๖

กุศล ทุติยฌานกุศล ตติยฌานกุศล จตุตถฌานกุศล และปัญจฌานกุศล อรูปกุศลอีก ๔ ประการ คือ อากาสานัญจายตนกุศล วิญญานัญจายตนกุศล อาภิญจัญญายตนกุศล และเนวสัญญานาสัญญายตนกุศล ชั้นนี้เรียกว่า ฌานลาภบุคคล คือ ผู้ได้ฌานเข้าถึงอารมณ์ของฌานสมาบัติและอรูปฌานสมาบัติ

ถ้าเราประพฤติปฏิบัติธรรมจนเข้าถึงธรรมอย่างที หลวงปู่วัดปากน้ำท่านได้เข้าถึง เราจะหายสงสัยในสภาวะธรรมที หลวงพ่อได้กล่าวมาข้างต้น เพราะมันไม่ได้ยุ่งยากอะไร ถ้าเราเข้าถึงสภาวะธรรมภายใน ตั้งแต่ปฐมมรรคเรื่อยไปจนเข้าถึง กายมโนขันธ์ละเอียด กายทิพย์ กายรูปพรหม และกายอรูปพรหม เราจะเข้าใจเรื่องของรูปฌานสมาบัติ และอรูปฌานสมาบัติ ซึ่งเหล่านี้อยู่ในวิสัยที่เราสามารถทำได้ เพราะนี่เป็นแค่เบื้องต้น ของความรู้ในพระพุทธศาสนาเท่านั้น ยังมีเรื่องต่างๆ ทีลึกซึ้ง ยิ่งไปกว่านั้นอีก เลยอรูปฌานสมาบัติไปก็เข้าถึงกายธรรม-โคตรภู ถัดไปอีกเข้าถึงความเป็นพระอริยเจ้าตั้งแต่พระโสดาบัน พระสกทาคามี พระอนาคามี จนกระทั่งถึงที่สุดแห่งทุกข์ เป็นพระอรหันต์

ศรุกรกรรรมฝ่ายกุศลมีความลึกซึ้ง แต่ทุกคนสามารถเข้าถึงได้ด้วยการทำใจให้หยุดนิ่ง ถ้าทำได้อย่างนี้เป็นมหัคคตกุศล ทีเดียว เป็นศรุกรกรรรมฝ่ายบุญที่จะให้ผลเป็นอันดับแรก ดังนั้น

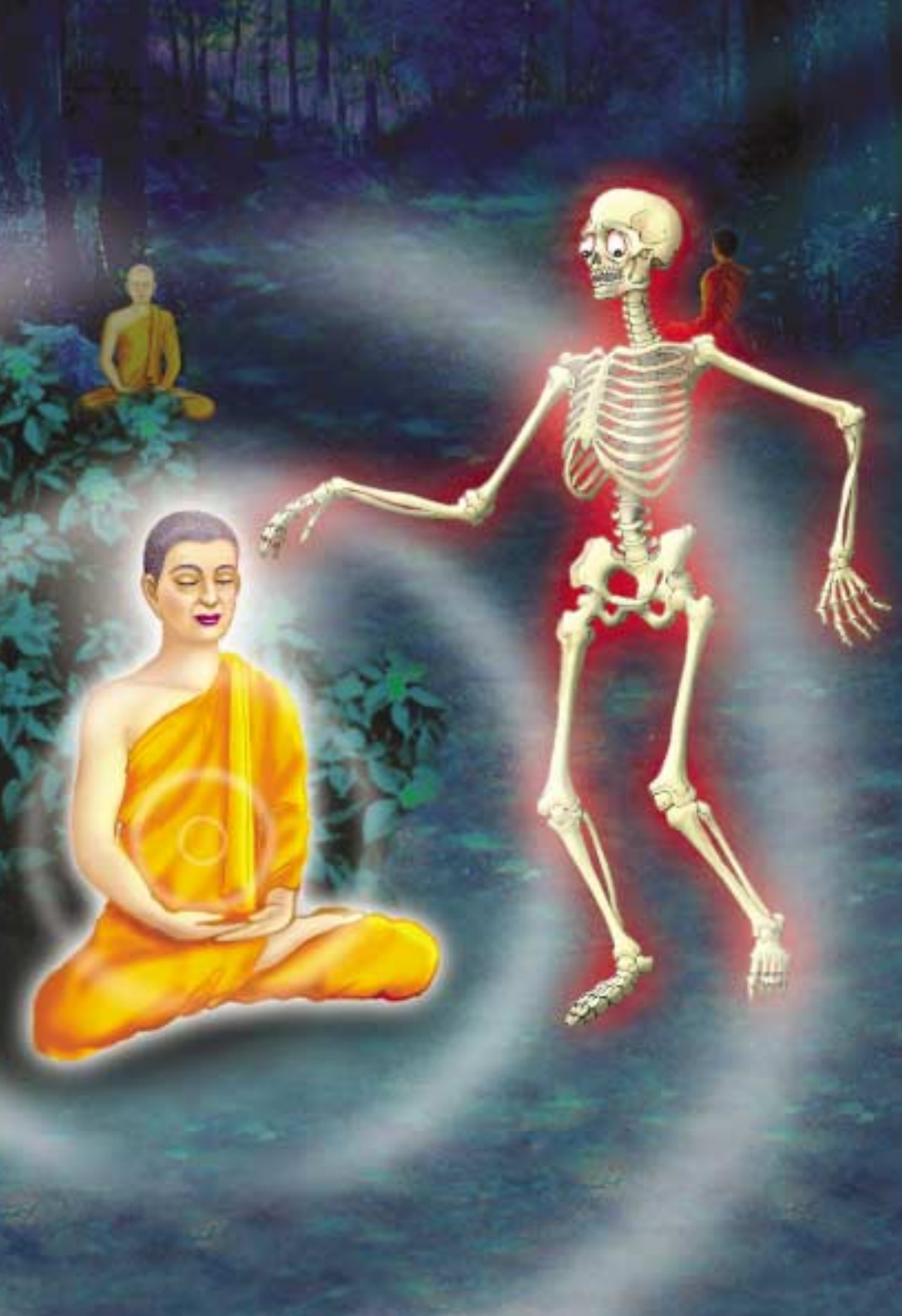
ศรุกรรรม (๒)

๒๓

การเจริญสมาธิภาวนาเป็นกิจที่ทุกท่านต้องทำ แล้วต้องทำให้
มากๆ ด้วย เพราะสิ่งนี้จะเป็นที่พึ่งที่ระลึกช่วยประคับประคอง
ชีวิตของเราให้ไปถึงจุดหมายปลายทาง ได้เข้าถึงความเต็มเปี่ยม
ของชีวิต ถ้าเข้าถึงกายธรรมอรหัตต์ได้ ถือว่าเป็นสุดยอดของ
ศรุกรรรมฝ่ายกุศล ฉะนั้นเราต้องเข้าถึงกันให้ได้ นี่เป็นเป้าหมาย
หลักของชีวิตทุกๆ คน

เพราะฉะนั้น ไม่ว่าจะเป็นศรุกรรรมทั้งฝ่ายกุศลหรืออกุศล
เป็นสิ่งที่ควรรับรู้รับทราบทำความเข้าใจเอาไว้ แล้วตั้งใจมั่นไป
เลยว่าต่อจากนี้ไปเราจะต้องสั่งสมเฉพาะศรุกรรรมฝ่ายกุศลเท่านั้น
โดยไม่ไปเสียเวลากับสิ่งไร้สาระ ที่เป็นอกุศล สิ่งที่ดีงเราลงไปสู่
ที่ต่ำ ทำให้ชีวิตเรามัวหมอง ให้หันมาสร้างบารมี มาทำใจหยุด
ใจนิ่งให้เต็มที่ ให้เข้าถึงธรรมกายให้ได้ในชาตินี้ ตั้งใจอย่างนี้
กันแล้วเราจะสมหวัง ขอเพียงมีการเริ่มต้น ความสำเร็จก็ใกล้
เข้ามาแล้ว เมื่อมีก้าวแรก ก็จะมีก้าวต่อไปไม่สิ้นสุด จนกว่า
จะถึงจุดหมายปลายทาง ดังนั้นให้หมั่นตั้งใจเจริญสมาธิภาวนา
ให้มากๆ จะได้เป็นมหัคคตกุศล ติดในกลางใจของเราไปทุกภพ
ทุกชาติ トラบกระทั่งถึงที่สุดแห่งธรรม

ก าร เจริญ เมต ตา จิต

ผู้ใดมีสติมั่นคง เจริญเมตตาอันหาประมาณมิได้
สังโยชน์ของผู้นั้น ผู้เห็นธรรมเป็นที่สิ้นไปแห่งอุปธิกิเลส
ย่อมเบาบาง หากว่าเขาไม่มีจิตคิดประทุษร้ายสัตว์
แม้สักตัวเดียว เจริญเมตตาอยู่
เพราะเจริญเมตตาจิตนั้น ย่อมเป็นกุศล

การเจริญเมตตาจิต

๓๑

แต่สังคมมนุษย์ในขณะนี้ กลับเห็นการเข่นฆ่าเป็นเรื่องธรรมดา
นั่นเป็นเพราะขาดเมตตาธรรม ทำให้ความเดือดร้อน ความวุ่นวาย
เกิดขึ้นทั่วทุกมุมโลก

วิธีการหนึ่งที่เรากำลังจะช่วยแก้ไขสถานการณ์โลก ที่กำลัง
คุกรุ่นอยู่ขณะนี้ก็คือ ให้หมั่นเจริญสมาธิภาวนา ตั้งจิตเมตตา
ปรารถนาดีต่อทุกๆ ชีวิต แล้วแผ่กระแสแห่งเมตตาธรรมไปยัง
เพื่อนมนุษย์ทุกคนให้มีความรักความปรารถนาดีเกิดขึ้นในดวงจิต
อันใสบริสุทธิ์ ถ้ามนุษย์มีความปรารถนาดีต่อกันจริงๆ ก็จะช่วย
กันรู้เรื่อง เมื่อคุยกันรู้เรื่อง ก็ไม่ต้องใช้วิธีที่รุนแรงในการยุติปัญหา
สังคมก็จะอยู่กันอย่างสงบสุข

หลวงปู่วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ ได้กล่าวไว้ว่า “ความเมตตา
นี้อัศจรรย์นัก ไม่ใช่ของพอดิพอร้าย ถ้ารู้จักใช้ให้ถูกส่วนแล้วละก็
มีฤทธิ์เดชมากมายนัก จะมีคนรักใคร่สนับสนุน จะทำอะไรก็
สำเร็จหมดมารดา รักบุตรที่เกิดจากอกของตนเพียงคนเดียวฉันใด
ให้เรามีความรัก ความปรารถนาดีต่อสรรพสัตว์ทั้งหลายอย่าง
นั้นเช่นเดียวกัน”

พระพุทธองค์ได้ตรัสถึงอานิสงส์ของการแผ่เมตตาไว้
๑๑ ประการ คือ ผู้แผ่เมตตาจิตบ่อยๆ ย่อมทำให้หลับเป็นสุข
ตื่นก็เป็นสุข ไม่ฝันร้าย หากฝันก็ฝันแต่เรื่องที่เป็นสิริมงคล

การเจริญเมตตาจิต

๓๒

ย่อมเป็นที่รักของมนุษย์และเทวาทั้งหลาย อมนุษย์ไม่เข้าใกล้ เหล่าเทวดาลงปกปักรักษา อันตรายจากไฟ ยาพิษ หรือคัมภีร์อาวุธ ไม่สามารถมากล้ำกรายได้ จิตของผู้นั้นย่อมตั้งมั่นอย่างรวดเร็ว จะมีดวงหน้าที่สดใส แววดาแจ่มใส จะเป็นผู้ไม่หลงก่อนละโลก เมื่อยังไม่แทงตลอดในคุณอันยิ่ง ย่อมเข้าถึงพรหมโลก

*ในสมัยพุทธกาล มีภิกษุประมาณ ๕๐๐ รูป หลังจากได้เรียนกัมมัฏฐานจากพระบรมศาสดาแล้ว ก่อนจะเข้าพรรษา ได้ทูลลาพระพุทธรองค์ไปหาสถานที่จำพรรษา ภิกษุเหล่านั้นจาริกไปในชนบท แล้วได้ไปพำนักอยู่ใกล้ภูเขแห่งหนึ่ง ซึ่งไม่ไกลจากหมู่บ้านมากนัก ในวันรุ่งขึ้น ท่านได้พากันเข้าไปนิยตบาตในหมู่บ้าน ชาวบ้านเห็นพระมาโปรดเป็นจำนวนมาก ต่างก็เกิดความยินดีว่า เราได้เนื่อนาบุญแล้ว จึงช่วยกันจัดเตรียมข้าวปลาอาหารมาถวาย ด้วยจิตที่เคารพเลื่อมใส

เมื่อพระฉันเสร็จ ญาติโยมก็ได้อ้อนวอนขออาราธนาให้พระทั้ง ๕๐๐ รูป อยู่จำพรรษาใกล้หมู่บ้านนั้นตลอด ๓ เดือน แล้วช่วยกันสร้างกุฏิ ๕๐๐ หลัง จัดแจงเครื่องอุปโภคบริโภคทุกอย่าง มีเตียง ตั้ง น้ำฉัน น้ำใช้ ครบหมด เพื่อจะได้อำนวยความสะดวก

การเจริญเมตตาจิต

๓๓

ความสะอาดทำให้ท่านได้บำเพ็ญสมณธรรมได้เต็มที่ โดยไม่ต้องมี
เครื่องกังวลใจ พระภิกษุทุกรูปได้แยกย้ายกันไปบำเพ็ญเพียร
ตามกุฏิของตน ตั้งใจเจริญสมาธิภาวนาอย่างเอาจริงเอาจัง

ในราวป่าที่ภิกษุเหล่านั้นจำพรรษาอยู่ มีรุกขเทวดา
สิงสถิตอยู่ตามต้นไม้ จะมีวิมานซ้อนอยู่ ในคืนแรกเหล่าเทวดา
ต่างก็คิดว่า พระภิกษุเหล่านี้คงอยู่ไม่กี่วัน แล้วจาริกไปที่อื่น จึง
พากันลงจากต้นไม้มาอยู่ข้างล่าง เพราะว่าไม่กล้าอยู่สูงกว่า
ผู้ทรงศีล

ผ่านไปหลายวันแล้ว พระภิกษุทั้ง ๕๐๐ รูป ก็ยังไม่มี
ทีท่าว่าจะจาริกไปที่อื่น เทวดาเหล่านั้นต่างก็ได้รับความลำบาก
จึงคิดหาวิธีขับไล่ให้พระภิกษุไปพำนักที่อื่น ในเวลากลางคืน
จึงได้เนรมิตกายมาหลอกหลอนพระภิกษุ ในขณะที่แต่ละรูป
เดินจงกรมบำเพ็ญภาวนากันอยู่ บางทีก็เห็นผีหัวขาดบ้าง
เห็นรูปยักษ์ที่น่ากลัวยืนอยู่ข้างหน้า ทำท่าจะทำร้ายเอาบ้าง
บางคืนท่านก็ได้ยินเสียงมนุษย์ร้องโหยหวนน่าสะพรึงกลัว
บางทีก็ทำเหมือนจะตามมาเอาชีวิตของท่าน แม้เวลาจำวัดก็
ยังได้กลิ่นเหม็นเน่าเหมือนซากศพที่พองขึ้นอืดจนรู้สึกสะอิด-
สะเอียน ลมในท้องปั่นป่วน

เหตุการณ์เช่นนี้เกิดขึ้นติดต่อกันหลายวัน แต่ละรูปถูก

การเจริญเมตตาจิต

๓๔

รบกวนอย่างนี้ ทำให้ไม่ได้พักผ่อน ร่างกายก็ชubbผอม เป็นไข้ ไม่สบาย เมื่อจิตใจของพวกภิกษุเกิดความไม่สงบ มีความกลัว หวาดผวา ทำให้ใจฟุ้งซ่านไม่เป็นสมาธิ การบำเพ็ญสมณธรรมก็ไม่ก้าวหน้า มีแต่จะแย่งลงไปทุกวันๆ ท่านจึงปรึกษาหารือกันว่า “ที่แห่งนี้ไม่เป็นลัปปายะเสียแล้ว เราควรจะย้ายไปจำพรรษา ในที่แห่งใหม่ดีกว่า” จึงตัดสินใจเก็บเครื่องบริวาร บาตร จีวร กลับไปเข้าเฝ้าพระลัมมาลัมพุทเธเจ้าซึ่งประทับอยู่ที่เมืองสาวัตถี

พระผู้มีพระภาคเจ้า ทอดพระเนตรเห็นภิกษุเหล่านั้น กลับมา จึงตรัสว่า “ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย เราบัญญัติสิกขาบทไว้ว่า ภิกษุไม่ควรเที่ยวจาริกไปภายในระหว่างพรรษา เพราะเหตุไร พวกเธอจึงยังจาริกกันอยู่เล่า” ภิกษุเหล่านั้น จึงกราบทูล เรื่องทั้งหมดที่เกิดขึ้นให้ทรงทราบ พระพุทเธองค์ทรงทราบว่า ภิกษุเหล่านี้ไม่ได้แผ่เมตตาให้เหล่าเทวดา จึงให้อโวกาว่า “พวกเธอจงอยู่ในที่นั้นเถิด เธอจักได้บรรลุธรรม ถ้าพวกเธอปรารถนาความไม่มีภัยจากเทวดาทั้งหลาย ก็จงตั้งเมตตาจิตให้เกิดขึ้นแก่เทวดาทั้งหลาย เพราะว่าเมตตาธรรมนี้เป็นธรรมอาวุธ สำหรับภิกษุในพระธรรมวินัยนี้” แล้วทรงสอนวิธีการแผ่เมตตาว่า

“...พึงเจริญเมตตาในสัตว์ทั้งหลายว่า ขอสัตว์ทั้งปวงจงเป็นผู้มีสุข มีความเกษม มีตนถึงความสุขเกิด สัตว์มีชีวิตเหล่าใด เหล่าหนึ่งมีอยู่ เป็นผู้สะดุ้งหรือเป็นผู้มั่งคั่ง ไม่มีส่วนเหลือ

การเจริญเมตตาจิต

๓๕

สัตว์เหล่าใดมีกายยาวหรือใหญ่ ปานกลางหรือสั้น ผอมหรือพี
ที่เราเห็นแล้วหรือไม่ได้เห็น อยู่ในที่ไกลหรือในที่ใกล้ ที่เกิดแล้ว
หรือแสวงหาที่เกิด ขอสัตว์ทั้งหมดนั้น จงเป็นผู้มีตนถึงความ
สุขเกิด สัตว์อื่นไม่พึงข่มขู่สัตว์อื่น ไม่พึงดูหมิ่นอะไรเขาในที่ไหนๆ
ไม่พึงปรารถนาทุกข์ให้แก่กันและกัน เพราะความโกรธ เพราะ
ความเคียดแค้น...”

จากนั้นก็ทรงแนะนำต่อไปอีกว่า “พึงเจริญเมตตาจิตใน
สัตว์ทั้งหลาย ขอให้สัตว์ทั้งหลายทั้งปวง จงเป็นผู้มีสุข ปราศจาก
ทุกข์ มีความเกษมสำราญ ขอให้เข้าถึงความสุข มีความรักและ
ปรารถนาดีต่อกันและกัน เหมือนมารดารักษานบุตรน้อย แม้ชีวิต
ก็ยอมสละได้”

เมื่อภิกษุเหล่านั้นได้ธรรมาวุธจากพระสัมมาสัมพุทธเจ้า
แล้ว ก็มีจิตอาจหาญกลับไปจำพรรษาในราวป่าแห่งเดิมนั้นอีก
เมื่อไปแล้วก็หมั่นเจริญเมตตาจิต สวดพระปริตร ทำให้เทวดา
ทั้งหลายเกิดความเมตตา มีความรักและปรารถนาดีต่อภิกษุ
เหล่านั้น จึงมิได้แสดงอาการน่าสะพรึงกลัวอีกต่อไป ทั้งเกิดปิติ
โสมนัสว่า พระคุณเจ้าทั้งหลาย ได้หวังประโยชน์ใหญ่ให้เกิดแก่
พวกเรา ให้พวกเราได้รับบุญกัน เหล่าเทวดาจึงพากันเก็บกวาด
เสนาสนะ จัดแจงน้ำร้อนน้ำเย็น จัดการอารักขาให้ภิกษุเหล่านั้น
เป็นอย่างดี

การเจริญเมตตาจิต

๓๖

เมื่อทุกอย่างสัปปายะ พระภิกษุท่านมีความสุขในการเจริญภาวนา และเจริญเมตตา ทำเมตตาจนเป็นบาท คือมีอารมณ์จิตที่ประกอบด้วยเมตตาธรรม มีใจหยุดนิ่งตั้งมั่นเป็นเอกัคคตา เกิดสมณะ คือใจหยุดจนกระทั่งเข้าถึงธรรมกายภายใน แล้วเริ่มตั้งวิปัสสนา ยกจิตขึ้นสู่ไตรลักษณ์ ได้บรรลुकายธรรมไปตามลำดับ จนกระทั่งบรรลुकายธรรมอรหัต เป็นพระอรหันต์ภายในพรรษานั้นทั้ง ๕๐๐ รูป

ดังนั้น กระแสแห่งความเมตตา จึงมีอานุภาพมาก ซึ่งผู้หวังการบรรลุธรรมควรจะมีเมตตาจิตเป็นอารมณ์ ฝึกทำใจของเราให้ใสบริสุทธิ์หยุดนิ่ง แล้วแผ่เมตตาให้แก่สรรพสัตว์ทั้งหลายโดยไม่เลือกที่รักผลักที่ชัง ไม่มีอคติ ให้เป็นอัมปมัญญา คือเป็นกระแสแห่งความเมตตาที่ไร้ขอบเขต ใจของเราจะได้รู้สึกโล่ง โปร่ง เบา สบาย มีความสุขความเบิกบาน ใจจะเป็นอิสระ ปลอดกังวล สภาพใจอย่างนี้ จึงจะสามารถเข้าถึงธรรมได้อย่างง่ายๆ เพราะฉะนั้นอย่างน้อยทุกคืนก่อนนอน เราควรแผ่เมตตาเป็นประจำ จะได้มีความสุขตลอดเวลา ทั้งหลับและตื่นกันทุกๆ คน

ก ร ะ แ ส

แ ห่ ง เ ม ต ต า จี ต

ผู้ใดผูกอาฆาตว่า เขาได้ด่าเรา เขาได้ฆ่าเรา ได้ชนะเรา
หรือได้ลักขโมยของเราไป เวนของผู้นั้นย่อมไม่สงบระงับ
ส่วนผู้ใดไม่ผูกอาฆาตว่า เขาได้ด่าเรา เขาได้ฆ่าเรา ได้ชนะเรา
หรือได้ลักขโมยของเราไป เวนของผู้นั้นย่อมสงบระงับ

กระแสน้ำแห่งเมตตาจิต

๓๕

ผู้ให้ย่อมได้รับความสุข และความสุขที่เกิดจากการให้นั้น เป็นความสุขที่ยิ่งใหญ่ ที่ไม่มีอะไรเสมอเหมือน ความสุขที่เกิดจากการให้ความสุขต่อเพื่อนมนุษย์ ซึ่งเกิดจากพลังใจของเรา กลั่นออกมาเป็นมวลแห่งความบริสุทธิ์ ขยายออกไปยังมวลมนุษยชาติ ยังสรรพสัตว์ทั้งหลาย เราจะสังเกตว่า ใจเราเริ่มมีความโล่ง โปร่ง เบา สบาย มีอาการรู้สึกโล่งเหมือนออกจากที่แคบมาสู่ที่กว้าง เราจะรู้สึกสดชื่น รู้สึกโปร่งเหมือนยืนอยู่บนยอดเขาที่มีแต่อากาศบริสุทธิ์ ไม่มีมลภาวะ เบาเหมือนปุยพุนุ่นที่ลอยลอยอยู่ในอากาศ ร่างกายเราเบาเหมือนจะลอยได้ และสบายเหมือนกับไม่มีตัวตน มีแต่ความสว่างโพล่ง ให้ใจนิ่งๆ รักษาอารมณ์สบายให้ต่อเนื่องให้นานที่สุด

พระลัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสไว้ใน ขุททกนิกาย ธรรมบท ว่า

“อกุโกจฉิ มํ อวธิ มํ	อชินี มํ อหาลิ เม
เย จ ตํ อุปนยฺหนฺติ	เวรํ เตสํ น สมฺมตฺติ
อกุโกจฉิ มํ อวธิ มํ	อชินี มํ อหาลิ เม
เย จ ตํ นูปนยฺหนฺติ	เวรํ เตสุปสมฺมตฺติ

ผู้ใดผูกอาฆาตว่า เขาได้ด่าเรา เขาได้ฆ่าเรา ได้ชนะเรา หรือได้ลักขโมยของเราไป เวนของผู้นั้นย่อมไม่สงบระงับ ส่วนผู้ใดไม่ผูกอาฆาตว่า เขาได้ด่าเรา เขาได้ฆ่าเรา ได้ชนะเรา

กระแสน้ำแห่งเมตตาจิต

๔๐

หรือได้ลักขโมยของเราไป เวนของผู้นั้นยอมสงบระจับ”

การไม่ผูกอาฆาตพยาบาท รู้จักให้อภัย จะส่งผลให้เรา เป็นบุคคลผู้มีใจสงบเยือกเย็น ไม่เป็นพิษเป็นภัยต่อใคร การ ปฏิบัติธรรมให้ได้ผลดี เราจะต้องมีจิตประกอบด้วยเมตตา จิตใจจะได้ละเอียดอ่อน จะได้เข้าถึงธรรมอย่างรวดเร็ว ดังนั้น ไม่ควรผูกโกรธ หรืออาฆาตพยาบาทใคร พึงรักษาใจให้สงบ เยือกเย็น มีเมตตาจิตในสรรพสัตว์ทั้งหลาย หากทำอย่างนี้ได้ จะทำให้ใจสงบเยือกเย็น มีความสุขกายสุขใจตลอดเวลา เมื่อมี เรื่องอะไรเกิดขึ้น แทนที่จะมัวเสียเวลาเสียอารมณ์กับเรื่องราว หรือบุคคลเหล่านั้น เราก็นำใจของเรา กลับเข้ามาหยุดนิ่งอยู่ ภายใน ให้ใจอยู่กับเนื้อกับตัว

ชีวิตคนเรานั้นสั้นนัก เราไม่มีเวลามากพอที่จะเสียไป กับเรื่องไร้สาระ เพียงแค่เราตามดูจิตของเรา ให้รู้เท่าทันกิเลส ไม่ให้เจตกอยู่ในอารมณ์โลก โกรธ หลง ไม่ให้ฟุ้งซ่าน ไม่ให้ขุ่นมัว แค่นี้ก็หมดเวลาไปวันหนึ่งๆ แล้ว เพราะฉะนั้นอย่ามัวเสียเวลา ขุ่นมัวกับคนรอบข้าง อย่าไปถือสาในความไม่สมบูรณ์ของเขา อะไรที่ให้อภัยได้ ก็ควรให้อภัยกัน ถ้าเรารู้จักปลดปล่อยวาง ใจของเราจะปลอดโปร่ง เบา สบาย เป็นเหตุให้เข้าถึงธรรมได้ อย่างง่ายดาย

กระแสแห่งเมตตาจิต

๔๑

*ในอดีต มีพระราชแห่งแคว้นกาลิ ทรงพระนามว่า พระเจ้าพรหมทัต ท่านทรงมีกำลังทรัพย์ กำลังคนและพาหนะมากมาย ส่วนแคว้นที่อยู่ใกล้กันชื่อว่า แคว้นโกศล มีพระราชพระนามว่า ทีฆิติ ทรงมีกำลังน้อยกว่า พระเจ้าพรหมทัตได้ยกกองทัพไปโจมตีแคว้นโกศล ฝ่ายพระเจ้าทีฆิติเมื่อทราบข่าวก็ดำริว่า เมืองของเราเป็นเมืองเล็ก ไม่อาจจะต้านทานศึกครั้งนี้ได้ ถ้าเราฝืนต่อสู้ไป ผู้คนก็จะล้มตายกันมาก เราไม่อยากให้ใครต้องตาย ดังนั้นเราควรจะสละเมือง แล้วทรงพาพระมเหสีหนีออกจากเมือง ไปอยู่ในป่า อาศัยอยู่กับนายช่างหม้อ ทรงปลอมพระองค์เป็นปริพาชก อยู่มาไม่นาน พระมเหสีก็ตั้งครรภ์ให้กำเนิดโอรสพระนามว่า ทีฆากุมาร เมื่อเติบโตขึ้น ทรงส่งโอรสไปศึกษาศิลปวิทยาอีกเมืองหนึ่ง เพราะคิดว่าหากอยู่ด้วยกัน เมื่อมีภัยเกิดขึ้น ก็จะตายกันเสียทั้งหมด

วันหนึ่ง อดีตนายช่างกลบกดของพระเจ้าทีฆิติเห็นพระเจ้าทีฆิติพร้อมพระมเหสีก็จำได้ว่า นี่คือพระราชแห่งแคว้นโกศล แต่ด้วยความโลภอยากได้รางวัล จึงนำเรื่องนี้ไปกราบทูลแก่พระเจ้าพรหมทัต

กระแสแห่งเมตตาจิต

๔๒

พวกทหารของพระเจ้าพรหมทัต ได้มาจับพระเจ้าทิมิติ และพระมเหสีมัดกับเครื่องพันธนาการ แล้วนำออกประจาน ตามทาง ๔ แพร่ง ลงโทษอย่างแสนสาหัส บางทีก็เอาเชือกมัดมือทั้ง ๒ ข้าง กล้อนพระเกศา แล้วให้ม้าวิ่งลากไป ทั้งสองพระองค์ได้รับความทุกข์ทรมานมาก ในขณะนั้น ที่ชาวกุมารซึ่งไปจำเรียนอยู่ที่ต่างเมือง เกิดความคิดถึงพระราชบิดาพระราชมารดา จึงกลับมาเยี่ยมที่บ้าน เมื่อไม่พบจึงตามเข้าไปในแคว้นกาลสี ได้เห็นพระราชบิดาและพระราชมารดากำลังถูกพวกทหารประจาน ได้รับความทุกข์เวทนาสาหัส จึงแหวกฝูงชนเข้าไปดูใกล้ๆ พระเจ้าทิมิติเมื่อแลเห็นพระโอรส จึงตรัสขึ้นเพื่อให้ทรงได้ยินว่า “อย่าเห็นแก่ยาว อย่าเห็นแก่สั้น เหว่ทั้งหลายยอมไม่ระงับ เพราะเวรเลย แต่ยอมระงับได้ เพราะไม่จองเวร” พระองค์ได้ตรัสอย่างนั้นอยู่ ๒-๓ ครั้ง ที่ชาวกุมารเป็นคนมีปัญญา จึงทรงอดทนยับยั้งไว้ เมื่อทหารนำทั้งสองพระองค์ตระเวนไปทั่วเมืองแล้ว ก็นำไปประหารชีวิตโดยบันพระวรกายเป็น ๔ ท่อน วางเรียงไว้ในหลุม ๔ ทิศ

พระราชมารดาได้แอบเข้าไปนำพระศพมาถวายพระเพลิง จากนั้นทรงปลอมตัวเป็นเด็กชาวบ้านคนหนึ่ง เข้ามาอยู่ในเมืองของพระเจ้าพรหมทัต ได้มาฝากตัวทำงานอยู่กับคนฝึกช้าง ทุกเช้าก็จะติดพันขบร้องด้วยเสียงอันไพเราะ พระเจ้าพรหมทัต

กระแสแห่งเมตตาจิต

๔๓

ตื่นจากบรรทม ได้สดับเสียงอันไพเราะนั้นแล้ว ทรงเกิดความพอใจ จึงให้นำเด็กเลี้ยงช้างมาเข้าเฝ้า เมื่อพระองค์ทอดพระเนตรเห็น ทิมาวู ก็เกิดความเมตตารักใคร่ ทรงโปรดปรานมาก ได้แต่งตั้งให้เป็นมหาดเล็กรับใช้ใกล้ชิดพระองค์ ทิมาวูก็ตั้งใจปฏิบัติราชการอย่างดี คอยสนองพระราชโองการด้วยดีตลอดมา

วันหนึ่ง พระเจ้าพรหมทัตโปรดให้ทิมาวูกุมารเทียมราชรถ เพื่อเสด็จล่าเนื้อในป่า เมื่อเสด็จออกนอกเมือง ทิมาวูบังคับม้าวิ่งไปด้วยความเร็ว เข้าไปในป่าลึก พวกทหารตามไม่ทัน จึงมีเพียงพระราชากับทิมาวูเท่านั้น พระราชาทรงเหนื่อยล้า เมื่อหยุดรถแล้ว จึงบรรทมหลับบนตักของทิมาวู

ในขณะนั้น ทิมาวูกุมารระลึกถึงความแค้นในอดีตว่า “บ้านเมืองของเราถูกพระราชานี้ยึดไป แม้มารดาบิดาของเรา ก็ถูกพระราชานี้ฆ่า ถึงเวลาที่จะจัดการกับศัตรูแล้ว” จึงชักพระขรรค์ออกจากฝัก หมายถึงจะแทงพระราชานี้ แต่ในขณะที่เดียวกัน ก็ระลึกถึงโอวาทที่พระราชบิดาให้ไว้ก่อนสวรรคตว่า “อย่าเห็นแก่ยาว อย่าเห็นแก่สั้น” จึงไม่อยากจะเมิดคำของพระราชบิดา ได้สอดพระขรรค์เก็บเข้าที่เดิม ครู่หนึ่งความคิดอาฆาตได้ผุดขึ้นมาเป็นครั้งที่สอง พระกุมารก็ชักพระขรรค์ออกมาหมายจะฆ่าอีก แต่พอระลึกถึงโอวาทพระราชบิดาก็ยับยั้งเอาไว้อีก ทำอย่างนี้อยู่ถึง ๓ ครั้ง

กระแสแห่งเมตตาจิต

๔๔

ขณะนั้นเอง พระเจ้าพรหมทัดตื่นจากบรรทมด้วยความหวาดผวา แล้วเสด็จลุกขึ้นอย่างพลุนพลันตรัสว่า ทรงฝันเห็นทีฆาวุกุมารโอรสของพระเจ้าทีฆิติ กำลังประหารพระองค์ด้วยพระขรรค์ จึงตกพระทัยตื่นขึ้น ทันใดนั้น ทีฆาวุได้จับพระเศียรของพระเจ้าพรหมทัด แล้วเอาพระขรรค์จ่อที่พระคอพร้อมกับประกาศว่า “เรานี่แหละ คือทีฆาวุกุมาร พระองค์ได้ทำความพินาศให้แก่มารดาบิดาของเรา บัดนี้ถึงเวลาที่จะได้ชำระโทษแล้ว” พระเจ้าพรหมทัดยิ่งตกพระทัยมากขึ้น ทรงหมอบลงแทบเท้าพระกุมาร แล้วร้องขอชีวิต ทีฆาวุจึงทูลว่า “ข้าพเจ้าถวายชีวิตแก่พระองค์ได้ แต่ขอให้พระองค์ได้ประทานชีวิตแก่ข้าพเจ้าเช่นกัน” พระเจ้าพรหมทัดจึงตรัสว่า “ถ้าอย่างนั้นเจ้าจงให้ชีวิตแก่เรา แล้วเราก็จะให้ชีวิตแก่เจ้า” เป็นอันว่าทั้งสองฝ่ายให้ชีวิตแก่กันและกัน โดยจะไม่จองเวรกันอีก แล้วเดินทางกลับเข้าสู่พระนคร

ครั้นเสด็จกลับเข้าไปถึงพระนคร ทรงมีรับสั่งให้ประชุมเสนาอำมาตย์ทั้งหมด แล้วได้ตรัสถามขึ้นในที่ประชุมว่า “ถ้าหากว่าท่านทั้งหลายเห็นทีฆาวุกุมาร ซึ่งเป็นโอรสของพระเจ้าทีฆิติ จะทำอย่างไร” พวกอำมาตย์เหล่านั้นทูลว่า จะตัดมือบ้าง จะตัดเท้าบ้าง ตัดศีรษะบ้าง พระเจ้าพรหมทัดจึงตรัสขึ้นว่า “ท่านทั้งหลาย บุรุษนี้แหละคือทีฆาวุกุมาร แต่ว่ากุมารนี้

กระแสแห่งเมตตาจิต

๔๕

ใครๆ ไม่อาจจะทำอันตรายใดๆ ทั้งนั้น เพราะกุมารนี้ได้ให้ชีวิตแก่เรา และเราก็ได้ให้ชีวิตแก่กุมารนี้” หลังจากนั้นทรงไต่ถามที่ฆาตุกุมารว่า “ก่อนที่จะพระราชบิดาของเธอจะสวรรคต ได้ให้โอวาทแก่เธอว่า อย่าเห็นแก่ยาว อย่าเห็นแก่สั้น เวรทั้งหลายย่อมไม่ระงับเพราะเวรเลย แต่เวรทั้งหลายย่อมระงับได้เพราะไม่จองเวรนั้น หมายความว่าอย่างไร”

ที่ฆาตุกุมารกราบทูลว่า “อย่าเห็นแก่ยาว คือ อย่าทำการจองเวรกันให้ยืดเยื้อ เพราะเวรย่อมระงับด้วยการไม่จองเวร อย่าเห็นแก่สั้น คือ อย่าทำการแตกร้างกับมิตรเร็วเกินไป ให้อุดทนสงบเสงี่ยม” เมื่อพระราชบิดาได้ฟัง ก็ทรงชื่นชมที่ฆาตุกุมารว่าเป็นบัณฑิต เป็นผู้มีความดี มีปัญญาสามารถเข้าใจเนื้อความโดยย่อได้อย่างแจ่มแจ้ง

ที่ฆาตุกุมารคืออดีตชาติของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ในครั้งที่ทรงบำเพ็ญบารมีเป็นพระโพธิสัตว์ ทรงสอนว่า “เฮอร์ทั้งหลายอย่าบาดหมางกัน อย่าแก่งแย่งกัน อย่าวิวาทกัน พึงอดทนและสงบเสงี่ยม เพราะขันติ โสรัจจะ จะทำให้งามในธรรมวินัยนี้”

พวกเราเช่นเดียวกัน ให้มีความอดทนและสงบเสงี่ยม เพราะความผูกโกรธผูกอาฆาตพยาบาทไม่ดีเลย เรายังต้อง

กระแสแห่งเมตตาจิต

๔๖

สร้างบารมีไปอีกนานจนกว่าจะถึงที่สุดแห่งธรรม เมื่อทำงานใหญ่ขึ้น อุปสรรคก็มีมาก ผู้ไม่เห็นด้วยเพราะไม่เข้าใจในสิ่งที่เราทำก็มากขึ้นเป็นเงาตามตัว การได้รับฟังคำถากถาง หรือ ถ้อยคำที่ทำให้เราหมดกำลังใจสร้างความดีนั้น เป็นเพียงเครื่องวัดความมีขันติและความสงบเสงี่ยมของเราว่า จะสามารถดำรงไว้ซึ่งคุณธรรมข้อนี้ได้หรือไม่

ดังนั้น ถ้าหากเราได้รับอารมณ์ที่ไม่น่าพึงพอใจ ก็อย่าไป ชุนมัวหรือขัดเคืองใจ ให้หมั่นแผ่เมตตาความปรารถนาดีของเรา แก่คนอื่นและสรรพสัตว์ทั้งหลาย ด้วยพลังมวลแห่งใจที่บริสุทธิ์ ของเรา นี้ จะสามารถเปลี่ยนความชุนมัว เป็นสดใสได้ อุปสรรคมีไว้ให้ข้าม ปัญหาาก็แก้กันไป ไม่ใช่แก้ด้วยการไปแก้แค้น หรือล้างแค้น แต่ให้แก้ไขด้วยการ ไม่สู้ ไม่หนี ทำความดีของเราเรื่อยไป และทำให้ยิ่งๆ กว่าที่ผ่านมา แล้วเราจะเป็นผู้ที่มีชัยชนะในตัวเอง ชนะใจคนทั้งโลก และแนะนำคนทั้งโลกให้เข้าสู่กระแสธรรมกันทุกคน

หิ ลุ ด พื น จ า ก เ ว ร

แต่ไหนแต่ไรมา

เวรทั้งหลายย่อมไม่สงบระงับได้ ด้วยการจองเวร
เวรทั้งหลายย่อมสงบระงับด้วยความไม่มีเวร นี่เป็นธรรมเก่า

หลุดพ้นจากเวร

๔๕

ในชีวิตประจำวันของเรา ต้องพบสิ่งต่างๆ มากมาย มีอารมณ์หลากหลายเข้ามากระทบจิตใจ เราควรจะต้องเลือกเก็บเกี่ยวแต่สิ่งที่ดีไว้ในใจ สิ่งใดที่นึกแล้วทำให้ใจขุ่นมัว เศร้าหมองไม่ผ่องใส เราก็ไม่ควรนึกถึง เพราะเป็นอดีตที่ผ่านพ้นไปแล้ว แม้สิ่งที่เป็นอนาคตที่ยังมาไม่ถึง อาจจะทำให้เกิดความกังวลใจ เราก็ไม่ควรคาดหวังจนเกินเหตุ เพราะจะทำให้เราเกิดความทุกข์ใจ บัณฑิตควรมีชีวิตอยู่กับปัจจุบัน ทำวันนี้ให้ดีที่สุด แล้วทุกอย่างจะดีขึ้นเอง

มีพระคาถาบทหนึ่งกล่าวไว้ใน ขุททกนิกาย ธรรมบท ว่า

“น ทิ เวเรน เวราณี สมมุนตีธ กุทาจนํ
อเวเรน จ สมมุนติ เอส ธมฺโม สมนฺตโน

แต่ไหนแต่ไรมา เวรทั้งหลายย่อมไม่สงบระงับได้ ด้วยการจองเวร เวรทั้งหลายย่อมสงบระงับด้วยความไม่มีเวรนี้เป็นธรรมเก่า”

พระพุทธศาสนาสอนให้รู้จักการให้อภัยกัน อยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข เพราะเวรย่อมไม่ระงับด้วยเวร แต่เวรย่อมระงับด้วยการไม่จองเวร ความจริงนี้เป็นสิ่งที่มีมาตั้งแต่ดั้งเดิม ไม่ใช่ของใหม่ เกิดขึ้นได้ในทุกยุคทุกสมัย กับบุคคลทุกเพศทุกวัย ตลอดจนสรรพสัตว์ทั้งหลาย

หลุดพ้นจากเวร

๕๐

*ดังเรื่องในอดีต มีบุตรชายของเศรษฐีคนหนึ่ง เมื่อบิดาเสียชีวิตแล้ว เขาเป็นผู้บริหารกิจการทั้งหมดแทนบิดา และปรนนิบัติเลี้ยงดูมารดาเป็นอย่างดีมารดาอยากจะให้เขาแต่งงาน แต่ชายหนุ่มไม่ปรารถนาเช่นนั้น ตั้งใจว่าจะเลี้ยงมารดาให้ดีที่สุด แต่ถูกมารดาบเร้ามาก จึงต้องยอมตกลง มารดาได้ไปลู่ขอหญิงจากครอบครัวหนึ่งมาเป็นภรรยาของเขา แต่เธอเป็นหมั้นไม่สามารถให้กำเนิดบุตรได้ มารดาจึงร้อนใจ เพราะความเชื่อของชาวอินเดียในสมัยนั้น ถ้าตระกูลใดไม่มีบุตร ตระกูลนั้นจะถึงความเสื่อม มารดาจึงอยากให้บุตรชายของตนมีภรรยาใหม่ แต่บุตรชายไม่ต้องการเช่นนั้น แม้จะถูกมารดาบเร้าเพียงใด เขาก็ยังยืนยันว่าไม่อยากมีภรรยาใหม่

เมื่อภรรยารู้ว่าแม่สามีจะหาหญิงอื่นมาเป็นภรรยาใหม่ของสามีตน จึงคิดว่า “ถ้าถึงเวลานั้น เราก็จะหมดความหมาย อาจจะถูกลดฐานะลงเป็นคนรับใช้ก็ได้ ถ้าอย่างนั้น ลู่วเราไปหาหญิงที่เราพอใจ ให้มาเป็นภรณยาน้อยของสามีเราจะดีกว่า” แล้วนางก็ได้กระทำตามที่นางต้องการจนสำเร็จ

ต่อมาภรรยาหลวงระแวงว่า ถ้าภรณยาน้อยให้กำเนิดบุตร เขาก็จะเป็นเจ้าของทรัพย์สมบัติทั้งหมดเพียงผู้เดียว เมื่อความ

หลุดพ้นจากเวร

๕๑

ริษยาเกิดขึ้น นางจึงหาทางที่จะไม่ให้ภรรยาน้อยให้กำเนิดบุตร โดยกำชับภรรยาน้อยว่า “ถ้าเธอตั้งครรภ์เมื่อไร ช่วยบอกให้ฉัน รู้ด้วยนะ” เมื่อภรรยาน้อยตั้งครรภ์จึงได้บอกภรรยาหลวง นางแสร้งทำเป็นเอาอกเอาใจ นำข้าวปลาอาหารอย่างดีมาบำรุง ภรรยาน้อย วันหนึ่งนางได้แอบผสมยาที่ทำให้แท้งลูกลงไปในอาหาร ทำให้ลูกในครรภ์ตายสมใจนาง เหตุการณ์เป็นเช่นนี้ ถึง ๒ ครั้ง ครั้งที่ ๓ ภรรยาน้อยเกิดเฉลียวใจ จึงไม่ยอมให้ ภรรยาหลวงรู้ กระทั่งครรภ์แก่ แต่ภรรยาหลวงก็ยังไม่ละความ พยายาม ได้แอบเอายาที่ทำให้แท้งลูกใส่ลงไปในอาหารจนได้ ทำให้ภรรยาน้อยและลูกเสียชีวิตพร้อมกัน

ก่อนตายภรรยาน้อยได้ผูกอาฆาตว่า “ขอให้เราได้เกิด เป็นนางยักษ์ณี เราจะมากินลูกของหญิงหมั้นนี้ในชาติต่อไป” เมื่อตายแล้ว ภรรยาน้อยได้ไปเกิดเป็นแมวอยู่ในบ้านสามี ส่วน สามีพอทราบข่าว ภรรยาหลวงเป็นคนทำให้ภรรยาน้อยและลูก เสียชีวิต จึงได้ทุบตีภรรยาหลวงจนตาย ครั้นละโลก นางได้ไป เกิดเป็นแม่ไก่ อยู่ในบ้านนั้นเช่นกัน

ต่อมาแม่ไก่ออกไข่หลายฟอง แมวก็มาขโมยกินไข่ ครั้งที่ ๒ ก็ทำอย่างนั้นอีก ครั้งที่ ๓ แมวมากินไข่ และกินแม่ไก่ด้วย แม่ไก่จึงผูกอาฆาตจองเวรต่อไปอีกว่า ให้เราได้กินแมวและลูก ของมันบ้าง ไก่ตายไปได้เกิดเป็นแม่เสือเหลือง ส่วนแมวเมื่อ

หลุดพ้นจากเวร

๕๒

ตายไปแล้ว ได้เกิดเป็นแม่เนื้อ ครั้นแม่เนื้อออกลูก เลือเหลียง
ได้มากินลูกเนื้อถึง ๒ ครั้ง และในครั้งที่ ๓ มันกินทั้งแม่เนื้อ
และลูกเนื้อด้วย แม่เนื้อจึงผูกอาฆาตว่า เกิดชาติหน้า ขอให้ได้
กินแม่เลือเหลียงและลูกของมันบ้าง

แม่เนื้อตายไปได้เกิดเป็นนางยักษิณี ส่วนแม่เลือเหลียง
เกิดเป็นหญิงอาศัยอยู่ในกรุงสาวัตถี เมื่อเจริญวัยได้แต่งงาน
และคลอดบุตร นางยักษิณีได้แปลงตัวเป็นมนุษย์เข้าไปจับทารก
กินถึง ๒ ครั้ง ครั้งที่ ๓ เมื่อหญิงนั้นมีครรภ์แก่ จึงให้สามีพาตน
ไปคลอดบุตรที่บ้านเกิด เพื่อหนีนางยักษิณี

เมื่อนางยักษิณีรู้เข้า ก็รีบเดินทางตามไปทันที แต่หญิง
นั้นคลอดบุตรแล้ว และกำลังจะเดินทางไปบ้านสามี ระหว่าง
ทางได้แวะอาบน้ำที่ข้างวัดพระเชตะวัน สามเณรไปอาบน้ำ ส่วนตน
ยืนให้นมบุตรอยู่ริมฝั่ง เมื่อเห็นนางยักษิณี นางจำได้ จึงรีบวิ่ง
หนีเข้าไปในวัด ขณะนั้น พระบรมศาสดาทรงแสดงธรรมอยู่
ท่ามกลางพุทธบริษัท นางได้อุ้มบุตรเข้าไปหาพระพุทธรองค์
แล้ววางลงข้างพระบาท กราบทูลว่า “ข้าพระองค์ขอลถวายบุตร
นี้แด่พระองค์ ขอพระองค์ได้โปรดประทานชีวิต ให้แก่บุตรของ
ข้าพระองค์ด้วยเถิด”

ฝ่ายนางยักษิณีไม่สามารถเข้าไปในวัดได้ เนื่องจาก

หลุดพ้นจากเวร

๕๓

สุมนเทพผู้สถิตอยู่ที่ซุ้มประตูไม้อ่อนนุญาติ พระบรมศาสดาจึงรับสั่งให้พระอานนท์เรียกนางยักษิณีเข้ามาเมื่อพร้อมหน้ากันแล้ว จึงตรัสถามว่า “เพราะเหตุใด พวกเธอจึงจองเวรกันอย่างนี้ ถ้าหากพวกเธอไม่มาพบเราแล้ว เวรของพวกเธอจะเป็นเช่นนี้ อยู่ชั่วนิรันดร์ เหมือนเวรของงูกับพังพอน ของหมึกกับไม้ตะคร้อ ของกากับนกเค้า เพราะฉะนั้นจงเลิกจองเวรกันเถิด เพราะเวรย่อมระงับด้วยการไม่จองเวร” เมื่อพระพุทธองค์ตรัสจบ นางยักษิณีได้บรรลุโสดาปัตติผล แล้วทั้งสองก็เลิกจองเวรกัน ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา

การจองเวรกันไม่ดีเลย จงให้อภัยซึ่งกันและกันเถิด อย่าได้เบียดเบียนกันเลย เราควรจะให้ให้อภัยต่อผู้อื่นเสมอ ในยามที่เขาผิดพลาดล่วงเกินเรา เราก็ควรมีความปรารถนาดี มีจิตประกอบด้วยเมตตาธรรม แล้วพยายามปรับตัวเข้าหากัน ให้เหมือนน้ำที่ประสานแผ่นดินที่แยกแตกกระแหงให้เป็นผืนแผ่นดินเดียวกัน ให้มีความรักความสามัคคี อย่าถือทิฐิขี้นมานะ ให้ห่อหุ้มอวล้วยกัน ตามแบบอย่างของนักปราชญ์บัณฑิต แล้วทุกอย่างก็จะสงบลงได้

การผูกโกรธผูกอาฆาตพยาบาท จะเป็นเหตุให้เราต้องหลงวนอยู่ในสังสารวัฏ เมื่อเกิดมาพบกันอีก ก็จะคอยล้างผลาญกันต่อไป เหมือนอย่างนางยักษิณีในเรื่องนี้ เพราะถูกกิเลส

หลุดพ้นจากเวร

๕๔

บังคับบัญชาให้สร้างกรรม เมื่อสร้างกรรมก็มีวิบากเป็นผล ทำให้ได้รับความทุกข์ทรมาน ความพินาศย่อยยับทั้งสองฝ่าย เพราะฉะนั้นผู้มีปัญญาทั้งหลาย จึงไม่ผูกเวรกัน เพราะเมื่อหนาย การเวียนว่ายตายเกิด อยู่ในทะเลเพลิงแห่งความทุกข์

ดังนั้น พระพุทธองค์ทรงสอนให้เราละทิ้งการจองเวร ในยามโกรธก็ให้มีสติ สงบระงับอารมณ์เอาไว้ อย่าให้อารมณ์ อยู่เหนือเหตุผล ใช้สติและปัญญา แล้วแผ่เมตตาจิตไปยัง สรรพสัตว์ทั้งหลาย เราจะได้ไม่มีเวรมีภัยกับใคร ทรงสอนว่า

“สัตว์บุรุษผู้มีความอดทน พึงได้ผล คือการไม่กระทบกระทั่ง เพราะสงบระงับจากเวร พระราชาพร้อมเหล่าเสนาแม่่มาก เมื่อรบอยู่จะพึงได้ผลเช่นนั้นก็หาไม่ เพราะเวรทั้งหลาย ย่อมระงับ ได้ด้วยกำลังแห่งขันติ”

ธรรม
คัมภีร์ของโลกล

สัปบุรุษผู้สงบบระงับ
ประกอบด้วยหิริและโอตตปปะ
ตั้งมั่นอยู่ในธรรมขาว
ท่านเรียกว่า ผู้มีธรรมของเทวดาในโลก

ธรรมคัมภีร์ครองโลก

๕๖

มนุษย์ทุกชาติทุกศาสนา ล้วนปรารถนาให้โลกมีสันติสุขที่แท้จริง แต่ก็ไม่มีใครรู้ว่าจะทำอย่างไร จนกระทั่งพระพุทธองค์ได้ทรงค้นพบว่า วิธีการที่จะทำให้โลกเกิดสันติสุขที่แท้จริงนั้น จะต้องให้ทุกคนในโลกเข้าถึงสันติสุขภายในก่อน คือเข้าถึงพระธรรมกายซึ่งมีอยู่แล้วในตัวของคน ธรรมกายเป็นแหล่งกำเนิดของความสุข เป็นแหล่งของสติและปัญญา เมื่อเข้าถึงแล้วมนุษย์จะมีความคิด คำพูด และการกระทำที่ดี จะมีการแบ่งปันให้แก่กัน แล้วสันติสุขที่แท้จริงก็จะเกิดขึ้นในโลก

โลกของเราได้รับการคุ้มครองด้วยธรรม จึงทำให้สังคมมนุษย์มีความสุข ธรรมที่คุ้มครองโลกอยู่นี้ เรียกว่า “หิริ โอตตปปะ” ดังพุทธพจน์บทหนึ่งว่า

“หิริโอตตปปสมปนนา สุกกธมมสมาหิตา
สนโต สปปริสา โลเก เทวธมมาติ วุจฺจเร

สัปบุรุษผู้สงบระงับ ประกอบด้วยหิริและโอตตปปะ
ตั้งมั่นอยู่ในธรรมชาว ท่านเรียกว่า ผู้มีธรรมของเทวดาในโลก”

หิริ คือ ความละอายที่จะทำความชั่ว โอตตปปะ คือ ความกลัวต่อผลของความชั่ว หิริโอตตปปะนี้เป็นธรรมของผู้มีคุณธรรม ที่จะนำพาเราก้าวไปสู่สุคติโลกสวรรค์ เพราะผู้จะเป็นเทวดาได้ ต้องมีคุณธรรม คือหิริ โอตตปปะอยู่ในใจ ท่านจึงเรียกอีก

ธรรมคัมภีร์ครองโลก

๕๘

ชื่อหนึ่งว่า “เทวธรรม” คือธรรมที่จะทำให้เราได้เป็นเทวดา
อีกทั้งเทวธรรมนี้ คือธรรมคัมภีร์ครองโลก หากคนทั้งโลกมีทริ
โอตตปปะ ละอายต่อการทำบาปและกลัวต่อผลของบาป ก็จะไม่
ทำบาปอกุศล จะตั้งมั่นอยู่ในศีล ๕ มนุษย์ทั้งหลายก็จะอยู่
ร่วมกันอย่างมีความสุข สันติภาพของโลกย่อมจะบังเกิดขึ้น
เมื่อมนุษยพากันประพฤติธรรม ธรรมก็จะคัมภีร์ครองมนุษย์ ให้อยู่
อย่างร่มเย็นเป็นสุข

*ในอดีตกาล เคยมีผู้ที่ตามหาเทวธรรมนานถึง ๑๒ ปี
เฝ้ารอคอยผู้รู้ที่จะมาบอกว่า เทวธรรม คืออะไร สมัยนั้นพระ-
โอรสตัวบังเกิดเป็นพระราชโอรสของพระเจ้าพรหมทัตพระนามว่า
มหิสสาสกุमार ทรงมีพระอนุชานามว่า จันทรกุมาร พระบรม-
ราชชนนีของพระโอรสทั้งสองได้สวรรคตไป ในขณะที่พระราช-
โอรสยังทรงพระเยาว์อยู่ พระเจ้าพรหมทัตทรงมีพระมเหสีใหม่
ซึ่งเป็นทีโปรดปรานของพระองค์ยิ่งนัก เมื่อพระนางให้กำเนิด
พระโอรส ทรงขนานพระนามว่า สุริยกุมาร พระเจ้าพรหมทัตได้
ประทานพรแก่พระโอรส ครั้นพระราชโอรสเจริญวัยขึ้น พระมเหสี
ก็กราบทูลขอราชสมบัติ พระองค์จึงจำใจต้องพระราชทานราช-
สมบัติแก่พระโอรสองค์เล็ก

ธรรมคุ้มครองโลก

๕๕

พระเจ้าพรหมทัตทรงวิตกกังวลว่า พระนางอาจคิด
ปองร้ายต่อมหิสาสกุमारและจันทกุมาร จึงให้โอรสทั้งสอง
ออกจากเมือง ไปแสวงหาที่ปลอดภัยกว่า และสั่งว่าเมื่อพระองค์
เสด็จสวรรคตแล้ว จึงค่อยกลับมาครองราชสมบัติ

สุริยกุมารขอตามพี่ทั้งสองไปด้วย พระโอรสทั้งสามจึง
เดินทางไปด้วยกัน ในระหว่างทางได้ช่วยกันสร้างที่พักอาศัยใน
ที่ร่มรื่นแห่งหนึ่ง สุริยกุมารไปหาน้ำ เมื่อพบแหล่งน้ำแล้ว ก็รีบ
เดินลงไปตักน้ำ แต่ทว่าสระน้ำนี้ เป็นที่อยู่ของผีเสื้อน้ำตนหนึ่ง
ซึ่งอยู่ในความปกครองของท้าวเวสสุวรรณ ได้มีเทวบัญชาไว้ว่า
ห้ามออกไปจับสัตว์หรือมนุษย์กินนอกบริเวณสระน้ำนี้เป็น
อันตราย แต่ถ้าผู้ใดลงมาในสระก็ให้จับกินได้ ยกเว้นผู้ที่รู้เทวธรรม
ห้ามทำอันตรายเด็ดขาด

สุริยกุมารถูกผีเสื้อน้ำจับตัวไว้ แล้วถามว่า “เจ้ารู้จัก
เทวธรรมไหม” สุริยกุมารตอบว่า “เทวธรรมคือ พระจันทร์และ
พระอาทิตย์” ผีเสื้อน้ำจึงกล่าวว่า “ท่านรู้ไม่จริง” แล้วก็จับสุริย-
กุมารเอาไปขังในที่อยู่ของตน

มหิสาสกุमारเห็นว่าน้องคนเล็กหายไปนาน จึงให้
จันทกุมารไปตามหา เมื่อจันทกุมารเดินตามรอยเท้าน้องชายไป
ถึงสระน้ำ ทันทีที่ก้าวลงไปใต้น้ำก็ถูกผีเสื้อน้ำจับไว้ และถาม

ธรรมคุ้มครองโลก

๖๐

เรื่องเทวธรรม จันทกุมารตอบว่า “เทวธรรมคือ ทิศทั้งสี่” ผีเสื้อน้ำ ก็จับจันทกุมารไปขังรวมไว้กับสุริยกุมาร

เมื่อจันทกุมารหายไปอีกคน มหิสาสุกุมารจึงออกไปตามน้องทั้งสอง เดินสะกดรอยตามไป จนกระทั่งถึงสระน้ำ สังเกตเห็นรอยเท้าที่น้องทั้งสองเดินลงไป แต่ไม่มีรอยเท้ากลับขึ้นมา จึงรู้ทันทีว่าในสระน้ำนี้ จะต้องมีผีเสื้อน้ำอาศัยอยู่ พระองค์ทรงกระชับพระขรรค์ และถือธนูเตรียมพร้อมไว้ เดินสำรวจดูรอบๆ สระน้ำอย่างระมัดระวัง โดยไม่ก้าวเท้าลงไป ในสระน้ำ

ผีเสื้อน้ำคอยสังเกตอยู่ในสระ เมื่อเห็นมหิสาสุกุมาร ไม่ยอมลงไป ในสระ จึงแปลงกายเป็นมนุษย์ เดินเข้าไปหา แล้วแสวงถามว่า “ท่านคงเดินทางมาเหน็ดเหนื่อย ทำไมไม่ลงไป ตัมน้ำให้สบายเสียก่อนล่ะ” พระกุมารทรงพิจารณาแล้วก็สันนิษฐานได้ทันทีว่า จะต้องเป็นผีเสื้อน้ำแปลงตัวมาแน่ จึงตรัสถามตรงๆ ว่า “เจ้าจับน้องทั้งสองของข้าไปใช้ไหม”

ถึงแม้ว่าผีเสื้อน้ำจะดุร้ายแต่ก็ไม่โกหก จึงยอมรับว่าใช่ พระกุมารตรัสถามว่า “เจ้าจับมนุษย์กินได้ทุกคนหรือ” ผีเสื้อน้ำตอบว่า “เราจับกินได้ทุกคนยกเว้นแต่ผู้ที่รู้จักเทวธรรมเท่านั้น” พระกุมารจึงบอกว่า “ถ้าท่านอยากรู้เทวธรรม เราก็จะแสดงธรรม

ธรรมคุ้มครองโลก

๖๑

ให้ฟัง” แล้วประทับนั่งอยู่บนอาสนะที่สูงกว่า กล่าวพระคาถาด้วยพุทธลีลาว่า

“ลัปบุรุษผู้สงบบระจับ ประกอบด้วยหิริและโอตตปปะ ตั้งมั่นอยู่ในธรรมชาว ท่านเรียกว่าเป็นผู้มีธรรมของเทวดา”

เมื่อมหิสสาสกุमारแสดงเทวธรรมจบลง ผีเสื้อน้ำเกิดความศรัทธาเลื่อมใสในพระราชกุมาร อยากจะประพฤติธรรมตามที่ได้ฟังทุกประการ แต่ผีเสื้อน้ำนั้นก็ยังอยากกินมนุษย์อยู่ จึงบอกพระกุมารว่า “เราเชื่อแล้วว่าท่านเป็นผู้รู้เทวธรรมจริง เราอนุญาตให้ท่านดื่ม และใช้น้ำในสระนี้ได้ตามใจชอบ แต่จะคืนน้องชายให้ท่านได้เพียงคนเดียวเท่านั้น เพราะเรายังต้องกินเนื้อมนุษย์เป็นอาหารอยู่ ท่านจะเลือกเอาคนไหนล่ะ”

มหิสสาสกุमारขอให้คืนน้องชายคนเล็ก ผีเสื้อน้ำจึงกล่าวโทษว่า “ท่านบัณฑิต ท่านรู้จักเทวธรรมก็จริง แต่ท่านไม่ได้ประพฤติตนตามเทวธรรมเลย ทำไมจึงบอกให้ปล่อยน้องคนเล็ก แทนที่จะให้ปล่อยน้องคนโต การกระทำเช่นนี้ ได้ชื่อว่าไม่ให้เกียรติแก่ผู้มีอายุซึ่งมีวิญญูติมากกว่า”

มหิสสาสกุमारอธิบายว่า “เรารู้จักเทวธรรมและประพฤติเทวธรรมด้วย การที่เราต้องเอาน้องคนเล็กกลับไป ก็เพราะน้องคนเล็กไม่ได้เกิดร่วมมารดาเดียวกับเรา และการที่เราต้อง

ธรรมคุ้มครองโลก

๖๒

มาอยู่ในป่านี้ก็เพราะมารดาของน้องคนนี้ ทูลขอราชสมบัติให้แก่เขา ถ้าเราไม่ได้ตัวเขากลับไป ถึงเราจะพูดความจริงว่าน้องชายคนเล็กถูกยักษ์ในป่าจับกินเสียแล้ว ก็คงไม่มีใครเชื่อ เขาย่อมครหาว่า เราสองคนพี่น้องร่วมมือกันฆ่าน้องคนเล็ก เพราะเห็นแก่ราชสมบัติ เราพิจารณาดีแล้วจึงขอให้คืนน้องคนเล็ก”

ผีเสื้อน้ำได้ฟังดังนั้น จึงเกิดความเลื่อมใสอย่างแท้จริง กล่าวสรรเสริญว่า “ดีแล้วท่านบัณฑิต ท่านเป็นผู้รู้จักเทวธรรม และประพฤติตามด้วย เราจะคืนน้องของท่านให้ทั้งสองคน” เมื่อได้น้องชายคืนแล้ว มหิสาสากุมารก็สั่งสอนผีเสื้อน้ำด้วยความกรุณาว่า “ตัวท่านเกิดมากินเลือดกินเนื้อของผู้อื่น ก็เพราะบาปที่สร้างไว้แต่ชาติปางก่อน เดียวนี้ท่านก็ยังทำบาปอีก จงเลิกเสียเถิด มิฉะนั้น ท่านจะไม่พ้นจากนรกเป็นแน่”

เมื่อพระราชบิดาเสด็จสวรรคตแล้ว ทั้งสามจึงพากันกลับเข้าเมือง และพาผีเสื้อน้ำไปด้วย จัดที่อยู่และให้อาหาร เช่นมนุษย์ ให้ประพฤติธรรมไปจนตลอดชีวิต ส่วนพระโพธิสัตว์ก็เสด็จขึ้นครองราชย์ แล้วตั้งใจสร้างบารมี ปกครองบ้านเมืองโดยธรรม ตั้งอยู่ในทศพิธราชธรรมไปจนสิ้นอายุขัย ละโลกแล้ว ก็ไปเป็นใหญ่ในสุคติโลกสวรรค์

ธรรมคัมภีร์ครองโลก

๖๓

เราจะเห็นได้ว่า ความสงบสำรวม ไม่ทำบาปอกุศล ตั้งอยู่ในกุศลธรรม เป็นคุณธรรมที่บัณฑิตทั้งหลายประพาสกัน เป็นปกติ เราก็คงเหมือนกัน ต้องประพาสตามแบบแผนของ บัณฑิตในกาลก่อน ชีวิตจะได้ปลอดภัย ประสบแต่ความเจริญ รุ่งเรือง ดังนั้นให้หมั่นฝึกฝนอบรมตนเอง ดำรงตนให้เป็นผู้มี เทวธรรมประจำใจ ธรรมนี้จะปกป้องคุ้มครองเรา ให้ปลอดภัยทั้งในโลกนี้และภัยในสังสารวัฏ และอย่าลืมหันฝึกใจให้ หยุดนิ่งตลอดเวลา หยุดนิ่งในทุกอิริยาบถ ทำให้สม่ำเสมอทุกวัน อย่าได้ขาด แล้วเราจะได้เข้าไปพบกับกายทิพย์ซึ่งเป็นกายของ เทวดา ที่สถิตอยู่ภายในตัวของเรา

นอกจากประพาสเทวธรรมแล้ว เรายังเข้าถึงกายของ เทวดาภายในอีกด้วย และจะให้ติดต้องหยุดในหยุด จนเข้าถึง พระธรรมกายภายในนั้นแหละ เมื่อมีโอกาสได้ศึกษาวิชา ธรรมกายแล้ว เราจะได้ไปพิสูจน์ถึงความมีอยู่จริงของเทวดา ในสวรรค์ชั้นต่างๆ จะได้หายสงสัยในเรื่องของโลกสวรรค์ กันเสียที ดังนั้นให้ทุกคนหมั่นประพาสเทวธรรม และทำใจ หยุดนิ่ง ให้เข้าถึงพระธรรมกายภายในให้ได้

จ น ก ว ่า จ ะ ช น ะ

บันทึกในกาลก่อน แม้ถือกำเนิดในสัตว์เดียรฉาน
ได้กระทำความเพียรจนได้รับบาดเจ็บปานนี้
แต่ก็ไม่ละความเพียร ส่วนเธอออกบวชในศาสนา
ที่จะนำออกจากทุกข์ได้ เพราะเหตุไรเล่า
จึงละความเพียรเสีย

รู้จนกว่าจะชนะ

๖๖

สรรพสิ่งทั้งปวงที่มีอยู่ในโลกนี้ จะเป็นสิ่งที่มีชีวิต หรือไม่มีชีวิตก็ตาม ตัวของเรา คนอื่น สรรพสัตว์ทั้งหลายก็ติดันหมากรากไม้ ภูเขาเลากา ตึกรามบ้านช่อง ทุกสิ่งที่อยู่รอบตัวเรา หรือที่ห่างไกลออกไป สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นอนิจจัง คือไม่เที่ยง แปรปรวนอยู่ตลอดเวลา เปลี่ยนแปลงไปทุกวินาที ไปสู่ความเสื่อม แล้วก็สูญสลายในที่สุด ไม่มีอะไรที่มั่นคง ล้วนเป็นทุกข์ เป็นอนัตตา คือไม่ใช่ตัวตนที่แท้จริง เพราะฉะนั้น เราควรมาแสวงหาของจริงกันดีกว่า ของจริง คือธรรมกายที่มีอยู่แล้วในตัวของมนุษย์ทุกคน เป็นตัวตนที่แท้จริงที่เราสามารถเข้าถึงได้

มีวาระพระบาลีที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสไว้ใน โภชา-
ชาณียชาดก ว่า

“บัณฑิตในกาลก่อน แม้ถือกำเนิดในสัตว์เดียรัจฉาน ได้กระทำความเพียรจนได้รับบาดเจ็บเห็นปานนี้ แต่ก็ไม่ละความเพียร ส่วนเธอออกบวชในศาสนานี้ ที่จะนำออกจากทุกข์ได้ เพราะเหตุไรเล่า จึงละความเพียรเสีย”

มนุษย์ในโลกมีความเพียรพยายาม ที่จะทำงานตามปณิธานที่ตัวเองได้ตั้งไว้ให้สำเร็จลุล่วง ได้ทุ่มเททั้งแรงกายแรงใจ ทุ่มเทสติปัญญา บางท่านถึงกับเอาชีวิตเป็นเดิมพัน

รู้จนกว่าจะชนะ

๖๗

ในการทำสมาธิเพียร เพื่อขจัดกิเลสอาสวะให้หมดสิ้นไปจากใจ ซึ่งเป็นงานสำคัญ ที่ต้องทำด้วยตัวเอง จะทำแทนกันไม่ได้ อีกทั้งต้องทุ่มเทชีวิตจิตใจ จะทำๆ หยุดๆ หรือทำเฉพาะช่วงที่มีเวลาและอารมณ์ก็ไม่ได้ จะต้องทำอย่างต่อเนื่อง จึงจะสามารถบรรลุจุดหมายปลายทางของชีวิต คือการได้เข้าถึงที่พึ่งภายใน คือพระรัตนตรัย

*ในสมัยพุทธกาล มีพระภิกษุรูปหนึ่ง ซึ่งมีความตั้งใจ ปฏิบัติธรรมอย่างจริงจังมาตลอด แต่เมื่อเวลาผ่านไปนานวันเข้า ก็ยังไม่เห็นผลของการปฏิบัติ จึงเกิดความท้อแท้คลายความเพียร พระลัมมะลัมพุทธเจ้าทรงมีพระมหากรุณาธิคุณ ได้ทรงเรียก ภิกษุนั้นมาแล้วตรัสว่า “ดูก่อนภิกษุ บัณฑิตทั้งหลายในกาลก่อน ได้กระทำความเพียร แม้ถือกำเนิดในสัตว์เดียรัจฉาน ได้รับ บาดเจ็บสาหัส ก็ยังไม่ละความเพียรเลย” แล้วพระองค์ทรง ระลึกชาติหนหลัง นำอดีตชาติในครั้งที่พระองค์ได้บังเกิดเป็น ม้าอาชาไนย มาตรัสเล่าให้ภิกษุรูปนั้นฟังว่า

สมัยนั้น เราถึงความประเสริฐกว่าม้าทั้งหลาย ได้ชื่อว่า โภชาชาณียะ มีลักษณะองอาจสง่างาม สมบูรณ์ด้วยพลกำลัง

รู้จนกว่าจะชนะ

๖๘

มีผีเท้าเร็วประหนึ่งสายฟ้าเป็นที่โปรดปรานของพระเจ้าพรหมทัต แห่งกรุงพาราณสี ได้เป็นม้ามงคลคู่บารมีของพระเจ้าแผ่นดิน พระราชาทรงตั้งเราให้อยู่ในฐานะสหายของพระองค์ ในครั้งนั้น พระราชาได้ให้ข้าวสาลีที่เก็บไว้อย่างดีถึง ๓ ปี มีกลิ่นหอมและมีรสเป็นเลิศ ในภาชนะทองคำมีราคาถึงหนึ่งแสน ที่อยู่ของเรานั้น ปลูกด้วยผ้าอ่อนนุ่ม บนพื้นโปรยด้วยดอกไม้หอม มีม่านผ้ากำพลแดงที่พระราชาทรงใช้เป็นฉากกัน บนเพดานมีผ้าอันวิจิตรด้วยดาวทองระยิบระยับ ห้อยพวงดอกไม้หอมนานาชนิด

กรุงพาราณสีนี้มีความอุดมสมบูรณ์มาก จึงทำให้เป็นที่ปรารถนาของเจ้าเมืองอื่น เมื่อพระเจ้าพรหมทัตทรงชราภาพ เจ้าเมืองจากที่ต่างๆ ถึง ๗ พระนครได้ร่วมมือกันบุกเข้าล้อมกรุงพาราณสี เพื่อต้องการจะยึดเมือง แล้วส่งทูตมาเจรจาให้พระเจ้าพรหมทัตยอมศิโรราบ ไม่เช่นนั้นก็จะยกทัพเข้าตีเมือง

พระเจ้าพรหมทัตจึงทรงเรียกเหล่าอำมาตย์มาประชุมกัน เพื่อปรึกษาหารือในการศึกครั้งนี้ อำมาตย์ทั้งหลายกราบทูลว่า ให้ส่งแม่ทัพม้าที่มีความสามารถออกไปทำการรบ พระราชาจึงทรงสั่งให้เรียกแม่ทัพม้าเข้ามา ตรัสถามว่า “เธอสามารถรบกับเจ้าเมือง ๗ เมืองได้หรือไม่” แม่ทัพม้ากราบทูลว่า “ถ้าข้าพระองค์ออกทำการรบร่วมกับม้าสินธพอาชาไนย ชื่อโกชา-ชานียะแล้วละก็ อย่างว่าแต่พระราชา ๗ พระองค์เลย แม้พระ-

รู้จนกว่าจะชนะ

๖๕

ราชาทั้งชมพูทวีป ข้าพระองค์ก็จักสามารถรบชนะพระเจ้าข้า”
พระเจ้าพรหมทัตทรงวางพระทัย และมีพระบรมราชานุญาต
ตามที่ท่านแม่ทัพกราบทูล

เราทะยานออกจากเมืองไปประจัญสายฟ้าแลบ แค่ม้า
ของข้าศึกเห็นเราก็กองถอยแล้ว อีกทั้งความสามารถของ
แม่ทัพม้าก็เยี่ยม ทำให้สามารถทำลายกองทัพของเจ้าเมือง
องค์ที่ ๑ จับเจ้าเมืองเป็นเชลยได้ แล้วพามามอบให้พระราช
และกลับเข้าสู่สนามรบอีก จับเจ้าเมืององค์ที่ ๒ องค์ที่ ๓ ได้
เรื่อยไป จนกระทั่งสามารถปราบข้าศึกได้ถึง ๖ เมือง แต่ใน
ขณะที่จับเจ้าเมืององค์ที่ ๖ เราได้รับบาดเจ็บเพราะถูกลูกศร
ของข้าศึก

เมื่อแม่ทัพม้ารู้ว่าเราได้รับบาดเจ็บสาหัส จึงให้นอนอยู่
ที่หน้าประตูพระราชวัง ปลดเกราะเราออกเพื่อจะผูกเกราะให้
กับม้าตัวอื่นทำการรบแทน แต่เรารู้ว่าไม่มีม้าตัวใด หรือแม้
ทั้งชมพูทวีป ก็ไม่สามารถจะทำลายกองทัพที่ ๗ ซึ่งเป็นทัพที่
แข็งแกร่งได้ นั่นหมายถึงว่า ความเพียรที่เราได้กระทำไว้ทั้งหมด
ก็จะสูญเปล่า และแม่ทัพม้าก็จักต้องตายในสนามรบ พระเจ้า-
พรหมทัตจะตกอยู่ในเงื้อมมือของศัตรู ราชวงศ์ก็จะถึงกาลอวสาน
ฉะนั้นทั้งๆ ที่ยังนอนบาดเจ็บอยู่นั้น เราได้กล่าวกับแม่ทัพว่า

รู้จนกว่าจะชนะ

๓๐

“ดูก่อนท่านแม่ทัพ คึกครั้งนี้ใหญ่หลวงยิ่งนัก นอกจากเราแล้ว ม้าตัวอื่นที่จะสามารถรบชนะนั้นย่อมไม่มี เราจะไม่ทำสิ่งที่เราได้เพียรพยายามทำไปแล้วให้เสียหาย ท่านจงพยุงบูลูกขึ้น ผูกเกราะให้เราเถิด” แล้วได้กล่าวคาถาที่ว่า “ม้าสินธพ-อาชาไนยถูกลูกศรแทงแล้ว แม้นอนตะแคงอยู่ข้างเดียว ก็ยังประเสริฐกว่าม้าทั้งหลาย ดูก่อนแม่ทัพ ท่านจงสวมเกราะให้เราออกรบเถิด”

แม่ทัพม้าร้องให้ด้วยความสงสารเรา พยุงบูลูกขึ้นเอาผ้าพันแผลอย่างเรียบร้อย แล้วก็ออกรบอีกครั้ง แม้เราจะได้รับความเจ็บปวดเพราะพิษร้ายของลูกศร แต่เราก็กอดทนบุกทะลวงกองทัพหลวงของพระราชอาคันตุกะที่ ๗ จนได้รับชัยชนะแล้วจับพระราชามาเป็นเชลย เมื่อบรรลुरาชกิจก็กลับเข้าเฝ้าพระเจ้าพรหมทัตด้วยความเหนื่อยอ่อน นอนลงที่หน้าพระลานหลวง

พระราชาริเบสดีจออกมาดูอาการของเรา ทรงมีอาวที่จะกลืนน้ำพระเนตรไว้ได้ เฝ้าแต่โหม่นสคร่ำครวญ เรารู้ว่าพระราชาทรงพิโรธพระราชาทิ้ง ๗ จึงทูลว่า “ข้าแต่มหाराชผู้เจริญ พระองค์อย่าได้ฆ่าพระราชาทิ้ง ๗ เลย ทรงให้ถวายสัตย์ปฏิญาณ แล้วปล่อยไปเถิด อีสริยยศที่จะพึงประทานแก่ข้าพระบาท ขอทรงมอบให้ท่านแม่ทัพเถิด และอย่าได้ลงโทษ

รู้จนกว่าจะชนะ

๓๑

ท่านแม่ทัพ เพราะเหตุที่ข้าพระบาทต้องได้รับบาดเจ็บเลย
ขอพระองค์จงตั้งใจบำเพ็ญทาน ศีล ภาวนา และครองราชสมบัติ
โดยธรรมเถิด” เมื่อกล่าวจบม้าโกษาชานีเยะก็สิ้นใจ

พระบรมศาสดาจึงตรัสว่า “ดูก่อนภิกษุบัณฑิตในกาลก่อน
แม้ถือกำเนิดในสัตว์เดียรัจฉาน ได้กระทำความเพียรจนได้รับ
บาดเจ็บเห็นปานนี้ แต่ก็ไม่ละความเพียร ส่วนเธอออกบวชใน
ศาสนา นี้ ที่จะนำออกจากทุกข์ได้ เพราะเหตุไรเล่า จึงละความ
เพียรเสีย” แล้วทรงแสดงพระอริยสัจ ในเวลาจบพระธรรมเทศนา
ภิกษุผู้คลายความเพียรรูปนั้นได้บรรลุอรหัตตผลเป็นพระอรหันต์
ในที่นั่นเอง

พวกเราซึ่งเป็นนักสร้างบารมีก็เช่นเดียวกัน ต้องเข้มแข็ง
ในการสร้างบารมีต่อไป สู้ต่อไปจนกว่าจะชนะ มุ่งไปให้ถึง
เส้นชัยของชีวิต คือที่สุดแห่งธรรม ม้าสินธพอาชาไนยแม้เป็น
สัตว์เดียรัจฉาน ยังเป็นนักสู้ผู้ไม่ยอมพ่ายแพ้ในสงคราม เราเป็น
มนุษย์ ไฉนจะยอมพ่ายแพ้ในสงครามแห่งชีวิต ต้องสู้ให้ถึงที่สุด
ในเมื่อเราปรารถนาจะให้โลกเข้าถึงสันติสุขและให้มวลมนุษยชาติ
เข้าถึงธรรมกาย แล้วเราจะยอมให้กิเลสอาสวะทั้งหลาย มามี
อิทธิพลเหนือจิตใจเราได้อย่างไร เพราะฉะนั้น อย่าได้ท้อถอย
อย่าได้หวั่นไหวในการสร้างบารมีกัน

เพียรเกิด จะเกิดผล

บุคคลทั้งหลายผู้มีความเพียร ขุดพื้นดินในทะเลทราย
ได้พบน้ำในทะเลทรายนั้น ณ ที่ลานกลางแจ้ง ฉันทิ มุนี
ผู้ประกอบด้วยความเพียรและกำลัง เป็นผู้ไม่เกียจคร้าน พึงได้
ความสงบใจ ฉันทิ

นรชนใด มีจิตไม่ท้อแท้ มีใจไม่หดหู่ บำเพ็ญกุศลธรรม
เพื่อความเกษมจากโยคะ นรชนนั้น พึงบรรลุความสิ้นไปแห่ง
สังโยชน์ทั้งหมดได้

เพียรเกิดจะเกิดผล

๓๔

พระลัมมัลลัมพุทเธเจ้า ท่านทรงเป็นผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน เป็นผู้บริสุทธิ์หลุดพ้นแล้วจากอาสวกิเลส กิจที่จะทำยิ่งกว่านี้ไม่มีอีกแล้ว พวกเราก็คงเช่นเดียวกัน ควรจะใช้ชีวิตของเราให้เป็นไปเพื่อความสะอาด ความบริสุทธิ์กาย วาจา ใจ เป็นอันดับแรก ส่วนเรื่องอื่นนั้นให้เป็นเรื่องรองลงมา เรายังมีกิจที่สำคัญอย่างยิ่งที่จะต้องทำให้รู้แจ้งให้ได้ ว่าเราเกิดมาจากไหน มาทำไม และอะไรคือเป้าหมายของชีวิต จึงควรหมั่นฝึกฝนอบรมจิตใจของเราให้หยุดนิ่ง จนกระทั่งเข้าถึงผู้รู้แจ้งภายใน คือ พระธรรมกาย

พระลัมมัลลัมพุทเธเจ้าตรัสไว้ใน วัณณุปกษาดก ว่า

“บุคคลทั้งหลายผู้มีความเพียรขุดพื้นดินในทะเลทราย ได้พบน้ำในทะเลทรายนั้น ณ ที่ลานกลางแจ้ง ฉันทิ มุนิผู้ประกอบด้วยความเพียรและกำลัง เป็นผู้ไม่เกียจคร้าน พึงได้ความสงบใจ ฉันทิ”

นรชนใด มีจิตไม่ท้อแท้ มีใจไม่หดหู่ บำเพ็ญกุศลธรรม เพื่อความเกษมจากโยคะ นรชนนั้น พึงบรรลุความสิ้นไปแห่งสังโยชน์ทั้งหมดได้*

*ในสมัยพุทธกาล มีชายหนุ่มคนหนึ่ง ได้ฟังธรรมจาก

เพียรเกิดจะเกิดผล

๓๕

พระลัมมาลัมพุทเจ้า แล้วเกิดความเลื่อมใส มองเห็นทุกขเห็นโทษในการอยู่ครองเรือน และเห็นโทษของกามว่า เป็นรากเหง้าแห่งความทุกข์ เป็นดังหลุมถ่านเพลิง เป็นเหมือนเครื่องจองจำชีวิตฆราวาสนั้นคับแคบ เป็นทางมาแห่งธุลีกิเลสทั้งหลาย การบรรพชาเป็นทางมาแห่งความสุข เป็นทางพ้นทุกข์ นำไปสู่มรรคผลนิพพาน เขาจึงกลับไปบ้านและขออนุญาตบิดามารดาเพื่อออกบวช

เมื่อบวชแล้ว ท่านตั้งใจปฏิบัติธรรมเอาจริงเอางังตลอดพรรษา แต่เนื่องจากว่าปฏิบัติเคร่งเครียดเกินไป จึงทำให้ไม่สบายใจไม่สงบ แม้นิมิตหรือแสงสว่างเพียงเล็กน้อย ก็ไม่เคยเห็น เมื่อผลการปฏิบัติไม่ได้เป็นไปตามความคาดหวัง ท่านจึงเบื่อหน่ายคลายความเพียร เกิดความท้อใจว่า ตนเองคงไม่มีบุญที่จะบรรลุธรรมในชาตินี้ เป็นคนอาภัพ ไม่มีวาสนาเหมือนคนอื่น ถ้าปฏิบัติต่อไปก็คงไม่ได้บรรลุอะไรในชาตินี้แน่ เราควรเดินทางกลับพระเชตวันมหาวิหาร เพื่อแลดูพระรูปของพระบรมศาสดาอันถึงพร้อมด้วยปุริสลักษณะและเราจะได้ฟังธรรมที่แสนจะไพเราะจากพระพุทธองค์จะดีกว่า

พระบรมศาสดาทรงรู้วาระจิตของพระภิกษุรูปนี้ และทรงรู้ถึงความตั้งใจจริงของท่าน เพียงแต่ยังปฏิบัติไม่ถูกวิธี

๓๖

เท่านั้น จึงเรียกท่านมา แล้วตรัสให้กำลังใจว่า “เธอभवในศาสนา อันเป็นเครื่องนำออกจากทุกข์ได้ ทำไมจึงไม่ให้เขารู้จักเธอว่า เป็นผู้มักน้อยสันโดษ เป็นผู้สัจดี ไม่คลุกคลีด้วยหมู่คณะ หรือว่าเป็นผู้ปรารภความเพียรเล่า สมัยก่อนเพราะเธอคนเดียวเท่านั้น ทำให้กองเกวียน ๕๐๐ เล่ม สามารถเดินทางผ่านทะเลทราย อันทุรกันดารไปได้ ทำให้ทุกคนได้รับความสุข ก็เพราะความเพียรของเธอเพียงผู้เดียวเท่านั้น แต่เหตุไร บัดนี้เธอจึงละความเพียรเสีย” จากนั้นพระองค์ทรงระลึกชาติในหนหลัง ตรัสเล่า เรื่องในอดีตชาติให้ฟังว่า

สมัยหนึ่ง ในเมืองพาราณสี เราเกิดเป็นพ่อค้า ได้บรรทุกสินค้าไปขายยังต่างเมือง เราได้ชักชวนเธอ และบริวารอีก ๕๐๐ คนไปด้วย ในการเดินทางต้องข้ามทะเลทรายเป็นระยะทางถึง ๖๐ โยชน์ ในตอนกลางวันทะเลทรายร้อนระอุมาก จึงต้องหยุดพักผ่อน แล้วเดินทางในเวลากลางคืน เมื่อเราและบริวารเดินทางรอนแรมไปใกล้จะถึงจุดหมายแล้ว เหลืออีกเพียง ๑ โยชน์เท่านั้น ซึ่งถ้าใช้เวลาเดินทางเพียงแค่นี้เดียว ก็จะข้ามพ้นเขตทะเลทรายไปได้

ครั้นถึงเวลากลางคืน เราก็ออกเดินทางกัน โดยให้เธอเป็นคนนำทาง สังเกตทิศจากดวงดาว เธอได้เผลอหลับไปด้วยความอ่อนเพลีย กองเกวียนทั้งหมดจึงหลงทาง เข้าวันรุ่งขึ้นก็

เพียรเกิดจะเกิดผล

๓๓

เดินวนกลับมาที่เดิม บริวารทั้งหมดรู้สึกอ่อนล้าและหิวโหยมาก เพราะขาดน้ำ ต่างพากันท้อแท้ไปตามๆ กัน

เราเห็นดังนั้น จึงคิดว่าถ้าหากเราละความเพียรเสียอีก คนหนึ่ง หมู่คณะก็จะถึงแก่ความตายกันหมด เราจึงออกเดินสำรวจดูบริเวณรอบๆ นั้นกับเธอ พบว่ามีหญ้าแพรกกอหนึ่ง ขึ้นอยู่ เพราะว่าได้รับความชื้นจากแหล่งน้ำเบื้องล่าง จึงกลับไปบอกบริวาร ให้มาช่วยกันขุดพื้นทรายใต้กอหญ้านั้น ขุดลึกลงไป จนถึง ๖๐ คอกแล้วก็ยังไม่พบน้ำ กลับพบแต่แผ่นหินวางอยู่ เหล่าบริวารเห็นดังนั้น ก็พากันสิ้นหวัง หมดอาลัยในชีวิตต่างละความเพียร นอนรอคอยความตายกันอยู่ ณ ที่นั่นเอง

แต่เรามีได้หัวใจ เพราะมีอาจเห็นบริวารทั้งหมด ต้องมาพบกับความหายนะต่อหน้าต่อตา เราได้ลงไปหลุมนั้น ลองแนบหูฟังที่แผ่นหิน ได้ยินเสียงน้ำไหลอยู่เบื้องล่าง จึงบอกให้ทุกคนมาช่วยกันเอาก้อนทุบแผ่นหิน ทุกคนก็ได้ช่วยกันทุบจนหมดเร็วหมดแรงไปตามๆ กัน เหลือเธอเพียงคนเดียวเท่านั้นที่ยังสู้อยู่ เราจะบอกให้เธอทุบเทเร็วแรงทำต่อไปอีก เธออดทนทุบแผ่นหินจนเลือดอาบฝ่ามือโดยมิได้บ่นสักคำ

ในที่สุด แผ่นหินนั้นก็แตก ลำน้ำพุ่งขึ้นมาสูงราวกับลำตาล ทุกคนดีใจเหมือนตายแล้วเกิดใหม่ ก็เพราะความเพียรของเธอ

เพียรเกิดจะเกิดผล

๓๘

เพียงคนเดียวนี้แหละ พวกเราได้นำมาตีมาใช้กันอย่างสำราญ
สามารถหุงหาอาหารรับประทานได้ พอตกกลางคืน จึงออก
เดินทางต่อไปและได้ถึงที่หมายในวันรุ่งขึ้น เธอเป็นผู้มีความ
เพียรมากขนาดนั้น ทำไมชาตินี้ ซึ่งเป็นภพชาติสุดท้ายของ
เธอแล้ว เธอจะยอมละความเพียรเสียเล่า จากนั้นพระองค์ได้ตรัส
พระคาถาว่า

“บุคคลทั้งหลายผู้มีความเพียร ขุดพื้นดินในทะเลทราย
ได้พบน้ำในทะเลทรายนั้น ณ ที่ลานกลางแจ้ง ฉนฺได มุนิผู้ประกอบ
ด้วยความเพียรและกำลัง เป็นผู้ไม่เกียจคร้าน พึงได้ความสงบใจ
ฉนฺนิน

นรชนใด มีจิตไม่ท้อแท้ มีใจไม่หดหู่ บำเพ็ญกุศลธรรม
เพื่อความเกษมจากโยคะ นรชนนั้น พึงบรรลุความสิ้นไปแห่ง
สังโยชนทั้งหมดได้”

ภิกษุรูปนั้น มีใจอาจหาญว่าเรจึงเบิกบานในธรรม ได้น้อม
จิตไปตามกระแสเสียงของพระพุทธรองค์ เป็นผู้ไม่ประมาท
มีความเพียร ทำใจหยุดนิ่งอยู่ภายใน จนเข้าถึงกายภายในเป็น
ลำดับ ได้บรรลุธรรมเป็นพระอรหันต์ในเวลานั้นเอง

ทุกท่านก็เช่นเดียวกัน จงเพียรพยายามต่อไป อย่ายอม
พ่ายแพ้ อย่าท้อแท้ เมื่อตั้งใจจะทำอะไรแล้ว ต้องทำให้สำเร็จ

เพียรเกิดจะเกิดผล

๓๕

ถ้าเรามีความมุ่งมั่นอย่างเอาจริงเอาจัง ทุกอย่างจะสำเร็จหมด
ดูอย่างพระบรมศาสดาของเรา ก่อนที่จะได้ตรัสรู้พระอนุตตร-
สัมมาสัมโพธิญาณ พระองค์ทรงมีความเพียรอย่างยิ่งยวด
ที่เรียกว่า “จาตุรงควิริยะ” ท่านกล่าวไว้ว่า “แม้เนื้อและเลือด
ในสรีระจักเหือดแห้งไป เหลือแต่หนัง เอ็น และกระดูกก็ตามที่
เมื่อยยังไม่สำเร็จประโยชน์ที่บุคคลจะพึงได้ด้วยกำลัง ด้วยความ
เพียร และด้วยความบากบั่นของบุรุษแล้ว จักหยุดละความ
เพียรนั้น เป็นไม่มีเลย”

หลวงปู่วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ ก็เช่นเดียวกัน ท่านเคย
กล่าวไว้ว่า “ของจริง คู่กับคนจริง ธรรมะเป็นของจริง จะเข้าถึง
ได้ต้องเอาจริง ถ้าทำจริงละก็ ได้ทุกคน จริงแค่ไหน แค่ชีวิตชิ
ฉินเองสองคราว ไม่ได้ ตายเถอะ นิ่ง พอถึงกำหนดเข้า... มันได้
ไม่ตายซักที” นี่จริงอย่างนี้ เพราะฉะนั้นอย่าประมาท ให้ตั้งใจ
ปรารภความเพียร เอาจริงเอาจัง อย่าชี้เกียจนั่งธรรมะกัน
รักษากำลังใจของเราให้เข้มแข็ง ลักวันหนึ่งจะสมปรารถนา
เข้าถึงพระธรรมกายกันทุกคน

หนทาง ที่ไม่ต้องเกิด

แต่ไหนแต่ไรมา ยังไม่มีใครบรรลุถึงที่สุดโลกด้วยการ
เดินทาง และเพราะยังบรรลุถึงที่สุดโลกไม่ได้ จึงไม่พ้นไป
จากทุกข์ เหตุนั้นแล คนมีปัญญาดี รู้แจ้งโลก ถึงที่สุดโลกแล้ว
อยู่จบพรหมจรรย์แล้ว รู้ที่สุดโลกแล้ว เป็นผู้สงบแล้ว จึงไม่
หวังโลกนี้และโลกอื่น

๘๒

เราเกิดมาภพชาติหนึ่ง ก็เพื่อแสวงหาที่พึ่งที่ระลึกอันแท้จริง แสวงหาสิ่งที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลง เป็นสุขได้ด้วยตนเองและเป็นตัวตนที่แท้จริง สิ่งที่เราต้องการนี้รวมประชุมอยู่ในธรรมกายทั้งหมด ธรรมกาย คือ แก่นของชีวิต เป็นชีวิตในระดับลึกที่อยู่ภายในตัวของเรา ที่ทุกคนมีสิทธิ์จะเข้าถึงได้หากฝึกใจให้หยุดนิ่ง ถ้าหยุดได้เมื่อไรก็เข้าถึงได้เมื่อนั้น ไม่จำกัดด้วยกาลเวลา ถ้าเราเข้าถึงธรรมกายแล้ว ชีวิตเราจะเกิดสันติสุขที่แท้จริง เป็นสุขที่ไม่มีประมาณ

พระลัมมะลัมพุทเธเจ้าตรัสไว้ใน โรหิตัสสสูตร ว่า

“คมเนน น ปตตพุโ โลกุตสนโต กุทาจน
น จ อปฺปตฺวา โลกนฺตํ ทุกฺขา อตฺถิ ปโมจน
ตสฺมา หเว โลกวิทู สุขเมโ
โลกนตฺตฺว วุสิตพฺรหฺมจฺริโย
โลกุตฺส อนฺตํ สมิตาวิ ญตฺวา
นาสิสฺติ โลกมิมํ ปรมฺยจ

แต่ไหนแต่ไรมา ยังไม่มีใครบรรลุถึงที่สุดโลกด้วยการเดินทาง และเพราะยังบรรลุถึงที่สุดโลกไม่ได้ จึงไม่พ้นไปจากทุกข์ เหตุนั้นแล คนมีปัญญาดี รู้แจ้งโลก ถึงที่สุดโลกแล้ว อยู่จบพรหมจรรย์แล้ว รู้ที่สุดโลกแล้ว เป็นผู้สงบแล้ว

หนทางที่ไม่ต้องเกิด

๘๓

จึงไม่หวังโลกนี้และโลกอื่น”

ก่อนพุทธกาล มนุษย์ทั้งหลายต่างพยายามแสวงหาที่สุดโลก ว่าไปสู่ที่ตรงไหน เหมือนอย่างนักวิทยาศาสตร์ในปัจจุบัน ที่ต้องการรู้ว่าจักรวาลกว้างใหญ่เพียงใด จึงได้สร้างยานอวกาศไปสำรวจนอกโลก พยายามไปให้ไกลที่สุด ว่านอกจากกาแล็กซีของเราแล้วยังมีที่อื่นอีกหรือไม่ ก็พบไปเรื่อยๆ ว่ายังมีอีกไม่สิ้นสุด

ส่วนคนในสมัยก่อน แม้ไม่มียานอวกาศ แต่มีสิ่งที่มีมหัศจรรย์ยิ่งกว่านั้น คือ อาศัยการฝึกสมาธิ ฝึกจิตให้ชำนาญจนเป็นวสี แล้วเข้าหลัสัญญา ทำกายเบาเท่ากับใจ ก็สามารถเหาะไปยังสถานที่ต่างๆ ได้ ไปถึงโลกอื่นได้ ไปด้วยกายเนื้อนี้ อาศัยฌานสมาบัติเป็นบาท การไปโดยวิธีนี้มีความรวดเร็วมากกว่ายานอวกาศหลายเท่า แล้วยังไปได้ไกลและเร็วไม่มีประมาณอีกด้วย ทั้งไปได้เร็วและไกล แต่ถึงกระนั้น ก็ยังไม่สามารถพบคำตอบที่สุดของโลกได้

*ในสมัยก่อนพุทธกาล มีมาณพหนุ่มคนหนึ่งชื่อ โรหิตัสสะ อยากจะรู้ความเป็นจริงของโลก ว่าที่สุดของโลก หรือที่สุดของ

จักรวาลอยู่ที่ใด เมื่อเรียนจบศิลปวิทยาทั้ง ๑๘ สาขาแล้ว ก็พยายามศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง โดยออกบวชเป็นฤๅษี ตั้งใจฝึกสมาธิอย่างจริงจัง จนสามารถทำมานสมาบัติให้เกิดได้ เป็นฤๅษีที่มีฤทธิ์มีเดช สามารถเหาะเหินเดินอากาศไปได้ตาม ความปรารถนา เวลาจะไปแสวงหาอาหารและผลไม้ ท่านก็จะ เหาะไปยังป่าหิมพานต์ หรือไมก็เหาะข้ามไปยังอุตตรกุรุทวีป แล้วกลับมาบำเพ็ญภาวนาต่อในมนุษยโลก

ท่านฝึกทำสมาธิจนใช้งานได้แล้วคล่องแคล่ว นึกอยากไป ไหนก็ได้ทันที เมื่อมีฤทธาานุภาพมากแล้ว จึงตั้งใจว่าจะเดินทาง ไปให้สุดโลก ได้เข้ามานสมาบัติ แล้วเหาะไปเรื่อยๆ โดยไม่ หยุดพักในระหว่างทาง มีปีติสุขอยู่ในมานเป็นภักขาหาร ไม่เหนื่อย ไม่เมื่อย ไม่ต้องเสียเวลานอนหลับพักผ่อน ท่านใช้เวลาเดินทางอยู่อย่างนั้น เป็นเวลานานถึง ๑๐๐ ปี จาก จักรวาลหนึ่ง ไปยังอีกจักรวาลหนึ่ง ถึงแสนโกฏิจักรวาล อนันตจักรวาล ก็ยังไปไม่สุด

ลูกธนูที่นายขมังธนูยิงออกจากแล่ง ว่าจะมีความเร็วปานใด ท่านยังมีความเร็วยิ่งกว่านั้นเป็นแสนเป็นล้านเท่า แต่ถึงกระนั้น ก็ไม่สามารถไปให้สุดจักรวาลได้ ต้องหมดอายุขัยลงในระหว่าง ทางนั่นเอง เมื่อสิ้นชีวิตแล้วก็ได้ไปบังเกิดในโลกสวรรค์ เป็น โรหิตัสสเทพบุตร ผู้มีรัศมีกายสว่างไสว

หนทางที่ไม่ต้องเกิด

๘๕

เมื่อพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเสด็จอุบัติขึ้นในโลก โรหิตัสส-
เทพบุตรได้ออกจากวิมาน มาถวายบังคมพระพุทธรองค์ ซึ่งกำลัง
ประทับอยู่ที่เชตวันมหาวิหาร ได้ทูลถามปัญหาที่ค้างคาใจมา
นานว่า “ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ มีสถานที่ใดที่ไม่มีการเกิด การแก่
การเจ็บ และการตายบ้างไหมหนอ ข้าพระองค์ได้เดินทาง
ตลอดชีวิตเมื่อเป็นมหาฤาษี แต่ต้องตายเสียในระหว่างทาง
ยังไม่สามารถเดินทางให้พ้นจากโลก พ้นจากภพได้เลย แล้วจะมี
มนุษย์ที่สามารถไปให้ถึงที่สุดโลกได้หรือไม่ พระเจ้าข้า”

พระพุทธรองค์ตรัสว่า “ท่านเทพบุตร ที่สุดโลกนั้น บุคคล
ไม่อาจไปได้ด้วยการเดินทางไกล หากตถาคตยังไม่บรรลุถึงที่สุด
ของโลกแล้ว ก็จะไม่กล่าวถึงการกระทำที่สุดทุกข์ ก็แต่บัดนี้
ตถาคตบัญญัติโลก เหตุให้เกิดโลก การดับของโลก และทางที่
ให้ถึงความดับโลก ว่ามีอยู่ในเรือนกายยาววา หนาคืบ กว้างศอก
ที่มีใจครองนี้”

จากนั้นพระองค์ได้ทรงสอนวิธีการที่จะไปให้ถึงความ
ดับโลก ถึงหนทางที่ไม่ต้องเกิดแก่เทพบุตร โดยแนะนำหนทาง
สายกลาง ให้นำใจกลับเข้ามาสู่ภายใน ตรงศูนย์กลางกายฐาน
ที่ ๗ ในกายยาววา หนาคืบ กว้างศอกนี้แหละ ทรงสอนให้
ทำนิโรธ คือทำใจให้หยุดอยู่ที่กลางกาย เมื่อจบกระแสพระดำรัส
เทพบุตรก็สามารถทำใจหยุดนิ่ง จนกระทั่งได้บรรลุเป็นพระ-

หนทางที่ไม่ต้องเกิด

๘๖

โสดาบัน ในขณะนั้นเอง แล้วได้กล่าวสรรเสริญพระพุทธองค์ว่า
“เป็นผู้รู้แจ้งโลก รู้ถึงที่สุดโลก ที่สุดแห่งทุกข์ ไม่มีใครที่จะเลิศ
ยิ่งกว่าพระพุทธองค์อีกแล้ว ทั้งในเทวาและมนุษย์ทั้งหลาย”

จะเห็นได้ว่า วิธีการของพระพุทธองค์ ที่จะไปให้ถึงที่สุด
ของโลกนั้น ต้องทำใจหยุดในกลางกายฐานที่ ๗ ไม่ต้องมัวเสีย
เวลาแสวงหายานพาหนะใดๆ ไม่ต้องใช้พลังกำลังออกแรง
ให้เหน็ดเหนื่อย ใช้แต่ใจหยุดอย่างเดียว ถ้าฝึกใจให้หยุดได้
เดียวก็สำเร็จหมด รู้ได้หมดโลก หมดภพ ทั้งกามภพ รูปภพ อรูปภพ
ภพสาม นิพพาน โลกัณฑ์ จะอยู่ที่ตรงไหน หรือละเอียดลึกซึ้ง
เพียงใด ใจไปถึงได้ทั้งนั้น

ร ัก ข า ใจ
เพ็ ย ง ห นั ง เ ตี ย ว

ผู้มีปัญญา พึงรักษาจิตที่เห็นได้แสนยาก
ที่ละเอียดยิ่งนัก มักตกไปในอารมณ์ตามความปรารถนา
เพราะจิตที่รักษาไว้ได้ดีแล้ว เป็นเหตุนำความสุขมาให้

๘๕

การไปสู่อายตณนิพพานเปรียบเสมือนการเดินทางไกล จำเป็นจะต้องมีเสบียง คือบุญเป็นเครื่องสนับสนุน ให้เราได้สร้างบารมีอย่างสะดวกสบาย พระลัมมาลัมพุทเธเจ้าทุกๆ พระองค์ ได้สร้างบารมี ๓๐ ทศ จนเต็มเปี่ยมบริบูรณ์ ในที่สุดก็ได้ตรัสรู้เป็นพระอรหันตลัมมาลัมพุทเธเจ้า ก็เพราะทรงอาศัยบุญอย่างเดียวเท่านั้น ดังนั้นบุญจึงเป็นเรื่องสำคัญที่สุด ที่เราควรทำความเข้าใจและชวนชวายทำกันให้เต็มที่

พระลัมมาลัมพุทเธเจ้าตรัสไว้ใน ขุททกนิกาย ธรรมบท ว่า

“สุททุทล สุนิปฺณิ ยตถ กามนิปาตินิ
จิตฺตํ รุกฺเขถ เมธาวิ จิตฺตํ คฺคุตฺตํ สุขาวหิ

ผู้มีปัญญา พึงรักษาจิตที่เห็นได้แสนยาก ที่ละเอียด ยิ่งนัก มักตกไปในอารมณ์ตามความปรารถนา เพราะจิตที่รักษาไว้ได้ดีแล้ว เป็นเหตุนำความสุขมาให้”

ตามปกติของใจที่ยังไม่ได้ฝึก ยังไม่เคยทำสมาธิให้หยุดนิ่ง มักจะฟุ้งซ่านเลื่อนลอยไปถึงคน สัตว์ สิ่งของ บางครั้งไปเกาะเกี่ยวในกามคุณทั้ง ๕ คือ รูป เสียง กลิ่น รส สัมผัส เมื่อมีอะไรมากระทบใจ ก็ไม่สามารถควบคุมได้ในยามประสบทุกข์ ก็ไม่สามารถระงับความทุกข์นั้นไว้ได้ หรือถึงคราวประสบสิ่งที่ดีๆ ก็หลงยินดีจนลืมตัว แต่ถ้าหากเราหมั่นระคับระคอง

๕๐

รักษาจิตดวงนี้ไว้ให้ดี ก็จะไม่หวั่นไหวในโลกธรรมทั้งหลายที่เกิดขึ้น

สิ่งที่ฝึกได้ยากที่สุดในโลกนี้ ไม่มีอะไรยิ่งไปกว่าใจของเราเอง นักปราชญ์บัณฑิตที่แท้จริง เวลาจะทำอะไรเขาจะเริ่มต้นที่ใจก่อน หรือแม้กระทั่งการจะพัฒนาประเทศชาติให้เจริญรุ่งเรืองนั้น ต้องเริ่มที่การพัฒนาคน แล้วการพัฒนาคนที่จะให้ได้ผลดีที่สุดนั้น นอกจากให้การศึกษาวิชาความรู้แล้ว ยังต้องให้ทุกคนได้รับการฝึกหัดขัดเกลาจิตใจด้วย ให้เข้าใจถึงความเป็นจริงของโลกและชีวิต รู้จักบังคับจิตใจ ไม่ปล่อยยให้หลงไหลไปในสิ่งที่ไร้สาระ ให้เป็นผู้มีความรู้คู่คุณธรรม เพราะถ้าหากใจได้รับการฝึกดีแล้ว ความคิด คำพูดและการกระทำก็จะดีตามไปด้วย และส่งผลให้ทุกคนในสังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

พระพุทธองค์ทรงเป็นยอดนักฝึกคนชั้นเยี่ยมของโลก ทรงสอนให้เหล่าสาวกได้รู้จักควบคุมตนเอง ไม่ให้กระทบกระทั่งผู้อื่น ด้วยการฝึกใจเป็นอันดับแรก เพราะใจเป็นบ่อเกิดของทุกสรรพสิ่ง หากใจได้รับการฝึกดีแล้ว ใจจะมีอานุภาพ สามารถปราบกิเลสซึ่งเป็นข้าศึกที่แท้จริงได้ เมื่อเอาชนะกิเลสอาสวะได้ ความสุขที่แท้จริงจึงจะบังเกิดขึ้น

*ในสมัยพุทธกาล มีลูกชายเศรษฐีประจำเมืองสาวัตถี พึงธรรมจากพระบรมศาสดาแล้ว เกิดความศรัทธาเลื่อมใส อยากทำบุญ จึงเข้าไปถามพระภิกษุว่า ทำอย่างไรจึงจะได้บุญ พระภิกษุได้แนะนำให้ลูกชายเศรษฐีทำบุญด้วยการถวายทาน แต่พระสงฆ์ เขาได้ตั้งใจทำบุญทำทานมิได้ขาด ในฤดูกาลเข้าพรรษา บุตรเศรษฐีได้ถวายผ้าจ่านำพรรษา ผ้าอาบน้ำฝน ถึงคราวสลากภัตก็ถวายสลากภัต พอออกพรรษาก็ชวนขวายเป็นถวายผ้าไตรจีวรพร้อมทั้งบริวารภิกษุอีกมาก ต่อมาเขาได้แบ่งทรัพย์ออกเป็น ๓ ส่วน คือ ส่วนที่หนึ่งเอาไว้เป็นทุนในการประกอบอาชีพ ส่วนที่สองเอาไว้เลี้ยงครอบครัว และส่วนสุดท้ายใช้สำหรับทำนุบำรุงพระพุทธศาสนา

แม้ว่าจะทำบุญมากเพียงไร เขาก็ยังไม่รู้สึกอิ่มในบุญ พระภิกษุจึงแนะนำให้สมทานรักษาศีล ๕ เขาก็รักษาได้อย่างบริสุทธิ์บริบูรณ์ วันอุโบสถศีลมีการรักษาศีล ๘ เขาก็ทำได้ดี เมื่อทำความดีมากๆ จึงตัดสินใจขอเศรษฐีผู้เป็นพ่อออกบวช เพราะรู้ว่า การจะชำระศีลให้บริสุทธิ์บริบูรณ์ในชีวิตของผู้ครองเรือนนั้นทำได้ยาก เพราะฆราวาสเป็นทางมาแห่งธุลี มากไปด้วยภารกิจต่างๆ ทำให้ไม่สามารถรักษาศีลให้บริสุทธิ์ได้อย่าง

๕๒

เต็มที่ เมื่อออกบวชแล้ว ท่านได้ตั้งใจประพฤติตามธรรมวินัย อย่างเคร่งครัด

เนื่องจากพระอาจารย์เป็นผู้ทรงพระอิทธิธรรม และพระอุปัชฌาย์เป็นผู้ทรงพระวินัย เพราะฉะนั้นเวลาท่านจะทำอะไร พระอาจารย์ที่ชำนานาญด้านพระอิทธิธรรม จะคอยบอกตลอดเวลาว่า สิ่งนี้ควรทำ สิ่งนี้ไม่ควรทำ ท่านจะต้องศึกษาในเรื่องนี้และเรื่องนั้นนะ ส่วนพระอุปัชฌาย์ที่เก่งด้านพระวินัยก็ได้บอกว่า พระพุทธองค์ทรงห้ามทำอย่างนี้ อย่าทำอย่างนั้นนะ นุ่งห่มให้เรียบร้อย ทำอะไรก็ให้ระวัง เพราะจะเป็นอาบัติ คือ ทำให้ศีลต่างพร้อยได้ บวชมาแล้วต้องสำรวมกาย วาจา อย่าคึกคะนองมาก เพราะจะไม่น่าเลื่อมใส ไม่เป็นที่ตั้งแห่งศรัทธาของผู้ที่พบเห็น

ท่านได้ฟังพระอุปัชฌาย์และพระอาจารย์ แนะนำพร่ำสอนเป็นประจำอยู่อย่างนั้น จึงได้ตั้งใจปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด ตั้งใจศึกษาทั้งพระอิทธิธรรมและพระวินัย แต่ก็ไม่รู้วิธีที่พอเหมาะพอดีแก่อัธยาศัยของตน ทำให้ท่านเคร่งเครียดเกินไปจนร่างกายผอมซูบซีด เนื้อตัวสะพรั่งไปด้วยเส้นเอ็น สมณธรรมก็ไม่ได้ก้าวหน้าแต่อย่างใด จึงเกิดความรู้สึกท้อแท้ใจ คิดอยากลาสิกขาไปเป็นคฤหัสถ์ตามเดิม เพราะรู้สึกว้าขั่ววัตรปฏิบัติในพุทธศาสนานี้ ทำตามยากเหลือเกิน เราอุตส่าห์ออกบวชเพื่อแสวงหาหนทางพ้นทุกข์ ต้องมาคอยระมัดระวังเรื่องโน้นเรื่องนี้

๕๓

จนแทบกระดิกตัวไม่ได้ อย่างกระนั้นเลย ถ้าปฏิบัติตามพระธรรมวินัยยากนัก เราขอลาสิกขา แล้วออกไปทำบุญกุศลดีกว่า คงจะพอให้ไปสวรรค์ได้บ้าง

คิดอย่างนั้นแล้ว จึงขอลาสิกขากับพระอาจารย์ เล่าเรื่องที่ตนเองไม่อยากจะบวชอยู่อีกต่อไปแล้ว พระอาจารย์ก็ไม่อยากให้ลูกศิษย์สึก เพราะเห็นความตั้งใจดีตั้งแต่เริ่มแรก ไม่อยากให้เสียกำลังใจ จึงพาลูกศิษย์ไปเฝ้าพระลัมมาสัมพุทธเจ้า กราบทูลเรื่องราวให้พระองค์ทรงทราบ พระบรมศาสดาตรัสว่า “ดูก่อนภิกษุ ตถาคตให้เธอรักษาจิตเพียงอย่างเดียวเท่านั้น เธอจะรักษาได้ไหม” ภิกษุรูปนั้นกราบทูลว่า “สามารถที่จะรักษาได้ พระเจ้าข้า”

พระพุทธองค์จึงทรงแนะนำให้รักษาคิดของตนเองให้ได้ เพราะถ้าหากรักษาคิดอย่างเดียวได้ ชื่อว่ารักษาศีลได้ทุกข้อ เพราะว่าจิตนี้ดินร่นกวัดแกว่งไม่อยู่นิ่ง เหมือนปลาที่โยนขึ้นไปบนบก พยายามดิ้นรนเพื่อลงไปในน้ำ ซึ่งเป็นที่ๆ เคยอยู่ จิตนี้รักษาได้ยาก ทำให้ตรงก็ยาก เหมือนช่างศรทำลูกศรให้ตรงได้ยากฉะนั้น ถ้าทำได้อย่างนี้ก็จะสามารถพ้นทุกข์ได้แน่นอน แล้วตรัสเป็นพระคาถาว่า “ผู้มีปัญญา พึงตามรักษาคิดที่เห็นได้ แล่นยาก ที่ละเอียดยิ่งนัก มักตกไปในอารมณ์ตามความปรารถนา เพราะจิตที่รักษาไว้ดีแล้ว เป็นเหตุนำความสุขมาให้”

๕๔

ในขณะที่ท่านฟังพระธรรมเทศนาจากพระพุทธรองค์
อยู่นั้น ท่านได้ปล่อยจิตไปตามกระแสเสียงของพระพุทธรองค์
ทำจิตให้หยุดนิ่งอยู่ภายใน เมื่อพระธรรมเทศนาจบลง ท่านได้
บรรลุธรรมเป็นพระโสดาบันทันที

จากเรื่องนี้ จะเห็นได้ว่า การรักษาคิดนี้แม้จะรักษาได้ยาก
แต่ถ้าหากทำกันจริงๆ จังๆ เราก็จะได้ในสิ่งที่ได้โดยยาก นั่นคือ
ได้เข้าถึงธรรมกาย ได้บรรลุมรรคผลนิพพาน และความสุขจะ
พร่างพรูออกมาอย่างไม่มีประมาณ การสำรวมระวังจิตเป็นสิ่งที่
สำคัญมาก วันคืนที่ผ่านไป เราควรระมัดระวังประคองใจให้หยุดนิ่ง
อย่าได้ไปขุ่นมัว หรือไปคิดเรื่องฟุ้งซ่านที่ไม่เป็นสาระ ควรหันมา
พิจารณาใจของเราว่า วันนี้ใจหยุดดีแล้วหรือยัง สามารถรักษาใจ
ให้มีอารมณ์ดีอารมณ์สบายได้หรือไม่ ถ้าหากทำได้อย่างนี้ควบคุม
ไปกับการทำมาหากิน หรือการศึกษาเล่าเรียนก็ตาม ถึงเวลา
ทำสมาธิ ใจของเราจะกลับเข้าสู่ภายในได้เร็ว ใจจะหยุดนิ่งโดย
อัตโนมัติ ไม่รู้สึกว่าจะต้องฝืน หรือถูกบังคับเลย

เพราะฉะนั้น อย่าให้ใจซัดส่ายไปในเรื่องไร้สาระ ผู้รู้ได้
กล่าวไว้ว่า “เย จิตฺตํ สยฺยเมสฺสนนฺติ ชนเหล่าใดจักสำรวมระวังจิต
คือไม่ให้ฟุ้งซ่านไปในอารมณ์ที่พอใจ รู้จักบังคับจิตใจ โมกขชน
ติ มารพนฺธนา ชนเหล่านั้นจักสามารถอดพ้นจากบ่วงแห่งมารได้”

รักษาใจเพียงหนึ่งเดียว

๕๕

คือหลุดพ้นจากการถูกบังคับบัญชาของกิเลสอาสวะ ที่ทำให้เรา
หลงเพลิดเพลιν หลงใหล และหลงติดอยู่ในกระแสโลก ดังนั้น
ให้ทุกท่านเอาใจมาหยุดนิ่งที่ศูนย์กลางกายตรงนี้ ให้มันฝึก
หยุดฝึกนิ่งทุกๆ วัน อย่าได้เกียจคร้าน แล้วเราจะได้เข้าถึง
ธรรมกายกันทุกคน

ก าร เ จ ร ญ ม ร ณ านู ส ตี

ทั้งเด็กและผู้ใหญ่ ทั้งคนโง่และคนฉลาด
ทั้งคนจนและคนรวย ล้วนบ่ายหน้าไปหาหมฤตยูทั้งสิ้น

การเจริญมรณานุสติ

๕๘

ชีวิตในวันหนึ่งๆ ผ่านไปอย่างรวดเร็ว เปรียบเสมือนหยาดน้ำค้างบนปลายยอดหญ้า เมื่อต้องแสงอาทิตย์ในยามเช้า ก็เหือดแห้งหายไปโดยฉับพลัน ชีวิตเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ไปสู่ความเสื่อมสลายคล้ายฟองน้ำ เมื่อเวลาฝนตกหนักมีฝนหนาเม็ด เกิดเป็นฟองน้ำขึ้น แล้วก็แตกสลายไปในชั่วพริบตาเดียว ช่วงเวลาของชีวิตเรานั้นสั้นนัก เราไม่ควรประมาทพึงเร่งทำความเพียร เพื่อไปให้ถึงจุดหมายปลายทางของชีวิต เช่นเดียวกับพระอรหันตชีณาสพทั้งหลาย

มีพระคาถาบทหนึ่งใน ขุททกนิกาย ทสธชาดก ความว่า

“ททรา จ ทิ เย วุฑฺฒา เย พาลา เย จ ปญฺธิตา
อทุธา เจว ทลิตฺทา จ สพุเพ มจฺจุปฺรายนา

ทั้งเด็กและผู้ใหญ่ ทั้งคนโง่และคนฉลาด ทั้งคนจน
และคนรวย ล้วนบ่ายหน้าไปหาผุ้ตายทั้งสิ้น”

*ครั้งหนึ่งพระบรมศาสดา ได้เทศนาโปรดชาวเมืองอาฬวี ให้เจริญมรณานุสติว่า “ท่านทั้งหลายจงพิจารณาว่า ชีวิตของเราไม่ยั่งยืน แต่ความตายเป็นของแน่นอน ตัวเราก็จะต้องตายในที่สุด” ในจำนวนมหาชนที่ฟังธรรมอยู่นั้น มีธิดาของนายช่างหูก

การเจริญมรณานุสติ

๕๕

คนหนึ่งได้ตั้งใจปฏิบัติตามพุทธโอวาท ด้วยการเจริญมรณานุสติ ทุกวัน ไม่ว่านางจะทำภารกิจหรือทำการงานอะไร ก็จะนึกถึงความตายเป็นอารมณ์ ทำอยู่อย่างนี้ถึง ๓ ปี

วันหนึ่ง พระบรมศาสดาทรงตรวจดูสัตว์โลกในเวลา ไกลรุ่ง เห็นกุมาริกานั้นเข้ามาในข่ายพระญาณ ทรงทราบว่า กุมาริกามีอินทรีย์แก่กล้าพอที่จะบรรลุธรรม แต่วันนี้นางจะไม่สามารถรอดพ้นจากความตาย เพราะความตายของปุถุชนย่อม มีคติไม่แน่นอน หากนางได้ฟังธรรมในวันนี้ นางจะได้บรรลุธรรม และเมื่อละโลกก็จะได้ไปบังเกิดในสวรรค์ชั้นดุสิต

ด้วยพระมหากรุณาธิคุณอันไม่มีประมาณ พระพุทธองค์ จึงเสด็จไปโปรดนางที่เมืองอาฬวี ฝ่ายกุมาริกา เมื่อทราบว่า พระพุทธองค์จะเสด็จมา ก็เกิดความปีติปราโมทย์ มีความปรารถนาอย่างแรงกล้าที่จะไปฟังธรรม แต่เนื่องจากพ่อของนาง ได้สั่งให้ทอหูกให้เสร็จเสียก่อน นางจึงต้องรีบทอหูกให้เสร็จ ตามที่พ่อสั่ง เพื่อจะได้ไปฟังธรรม ชาวเมืองอาฬวีเมื่อถวาย ภัตตาหารแด่พระบรมศาสดาแล้ว ต่างยืนรอคอยการอนุโมทนา จากพระพุทธองค์ แต่พระองค์กลับประทับนั่ง ไม่ตรัสอะไรเลย เพราะทรงดำริว่า “เรามาไกลถึง ๓๐ โยชน์เพื่อโปรดกุลธิดาช่างหูก แต่นางยังไม่มา เราจะรอจนกว่านางจะมา”

การเจริญมรณานุสติ

๑๐๐

ฝ่ายกุมาริกาขณะทีทอหูกไป ก็นึกถึงแต่พระบรมศาสดา
อยากจะฟังธรรมเป็นอย่างยิ่ง หลังจากทอหูกเสร็จแล้ว นางรีบ
เดินทางมายังที่ฟังธรรม ได้ยืนอยู่ด้านหลังของพุทธบริษัท
แลดูพระพุทธรองค์ด้วยจิตอันเลื่อมใส นางทราบว่พระพุทธรองค์
กำลังรอนางอยู่ จึงรีบเดินเข้าไปในท่ามกลางพุทธบริษัท
แล้วก้มลงกราบพระพุทธรองค์

พระองค์ทรงถามกุมาริกาว่า “กุมาริกา เธอมาจากไหน”

กุมาริกาตอบว่า “ไม่ทราบ พระเจ้าข้า”

“เธอจักไป ณ ที่ไหน” “ไม่ทราบ พระเจ้าข้า”

“เธอไม่ทราบหรือ” “ทราบ พระเจ้าข้า”

“เธอทราบหรือ” “ไม่ทราบ พระเจ้าข้า”

เมื่อมหาชนได้ยินธิดาช่างหูกตอบเช่นนี้ ก็นึกว่นางพูด
เล่นลื้กับพระบรมศาสดา จึงเกิดเสียงฮือฮา วิพากษ์วิจารณ์กัน
พระบรมศาสดาทรงรู้ข้อกังขาของมหาชน จึงตรัสถามอีกครั้งว่
“กุมาริกา เมื่อเราถามว่เธอมาจากไหน ทำไมถึงตอบว่ ไม่ทราบ”
กุมาริกาจึงทูลว่ “พระองค์ย่อมทรงทราบว่า หม่อมฉันมาจาก
เรือนช่างหูก แต่ที่พระองค์ตรัสถามนั้น ย่อมประสงค์ว่ ก่อน
มาเกิดหม่อมฉันมาจากที่ใด แต่หม่อมฉันไม่ทราบว่าตนเองเกิด
มาจากไหน จึงตอบว่ ไม่ทราบ พระเจ้าข้า”

การเจริญมรณานุสติ

๑๐๑

พระบรมศาสดาได้ประทานสาธุการแก่กุมาริกานั้นว่า “ดีละๆ เธอตอบได้ถูกต้องแล้ว” จากนั้นจึงตรัสถามข้อต่อไป “เมื่อเรากล่าวว่าเธอจะไปไหน ทำไมจึงตอบว่า ไม่ทราบ” “พระองค์ทรงทราบว่า หม่อมฉันผู้ถือกระเช้าด้ายหลุดเดินไปยังเรือนช่างหูก พระองค์ย่อมประสงค์ถามว่า หม่อมฉันจากโลกนี้ไปแล้ว จะเกิดในที่ใด ก็หม่อมฉันไม่ทราบว่า ตายแล้วจะไปเกิดในที่แห่งใด จึงตอบว่าไม่ทราบ พระเจ้าข้า”

พระบรมศาสดาได้ประทานสาธุการแก่นางเป็นครั้งที่ ๒ แล้วตรัสถามข้อต่อไปว่า “ที่เราถามว่าเธอไม่ทราบหรือ เพราะเหตุไรจึงตอบว่า ทราบ” “หม่อมฉันทราบว่าตนเองจะต้องตายแน่นอน ไม่สามารถรอดพ้นความตายไปได้ จึงกราบทูลอย่างนั้น พระเจ้าข้า”

แม้ครั้งที่ ๓ พระบรมศาสดาทรงประทานสาธุการแก่นาง แล้วตรัสถามถึงข้อต่อไปว่า “ที่เราถามว่าเธอทราบหรือ ทำไมจึงตอบว่า ไม่ทราบ” “ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ หม่อมฉันย่อมทราบว่า ตนเองต้องตายแน่นอน แต่ไม่ทราบว่าตายในเวลาไหน จึงทูลอย่างนั้น พระเจ้าข้า”

แม้ครั้งที่ ๔ พระบรมศาสดาทรงให้สาธุการแก่นางว่า “ตอบได้ถูกต้องแล้ว เธอแก้ปัญหาที่เราถามได้ถูกต้องแล้ว” จากนั้น

การเจริญมรณานุสติ

๑๐๒

ได้ตรัสเตือนพุทธบริษัท ให้หมั่นเจริญมรณานุสติ นึกถึงความตาย
เนืองๆ จะได้ไม่ประมาทในวัยและชีวิต แล้วให้เร่งรีบสั่งสมความดี
เพราะไม่มีใครรู้ว่าความตายจะเกิดขึ้นเมื่อไร จึงตรัสเตือน
ให้หมั่นทำความเพียรว่า “พึงรีบทำความเพียรในวันนี้แหละ
ใครเล่าจะรู้ความตายในวันพรุ่ง เพราะว่าการผัดเพี้ยนต่อ
มฤตยูผู้มีเสนาใหญ่ ย่อมไม่มีแก่เราทั้งหลาย”

เมื่อจบพระธรรมเทศนา มหาชนได้บรรลุธรรมากิสมัย
เป็นจำนวนมาก ต่างขอถึงพระผู้มีพระภาคเจ้า พระธรรม
และพระสงฆ์ ว่าเป็นสรณะ ส่วนกุมาริกาได้บรรลุธรรมเป็น
พระโสดาบัน จากนั้นนางได้ถวายบังคมลาพระบรมศาสดา

ฝ่ายบิดาของนางกำลังนั่งหลับอยู่ เมื่อนางไปถึง
โรงทอผ้าแล้ว ก็ได้น้อมกระเช้าด้ายหลอดส่งให้บิดา กระเช้า
ด้ายหลอดกระทบที่สุดพิม ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของเครื่องทอผ้า
ทำให้เกิดเสียงดัง บิดาตกใจ จึงเผลอไปกระตุกพิมอย่างแรง
ปลายพิมกระแทกหน้าอกของนาง ทำให้นางเสียชีวิตในทันที
และได้ไปบังเกิดในสวรรค์ชั้นดุสิต

ดังนั้น การเจริญมรณานุสติ หมั่นระลึกนึกถึงความตาย
บ่อยๆ จึงมีอานิสงส์มาก นึกถึงแล้วเราจะได้ไม่ประมาทในชีวิต
จะได้ตั้งใจทำความดีสร้างบุญสร้างบารมีให้ยิ่งๆ ขึ้นไป ถึงเวลา

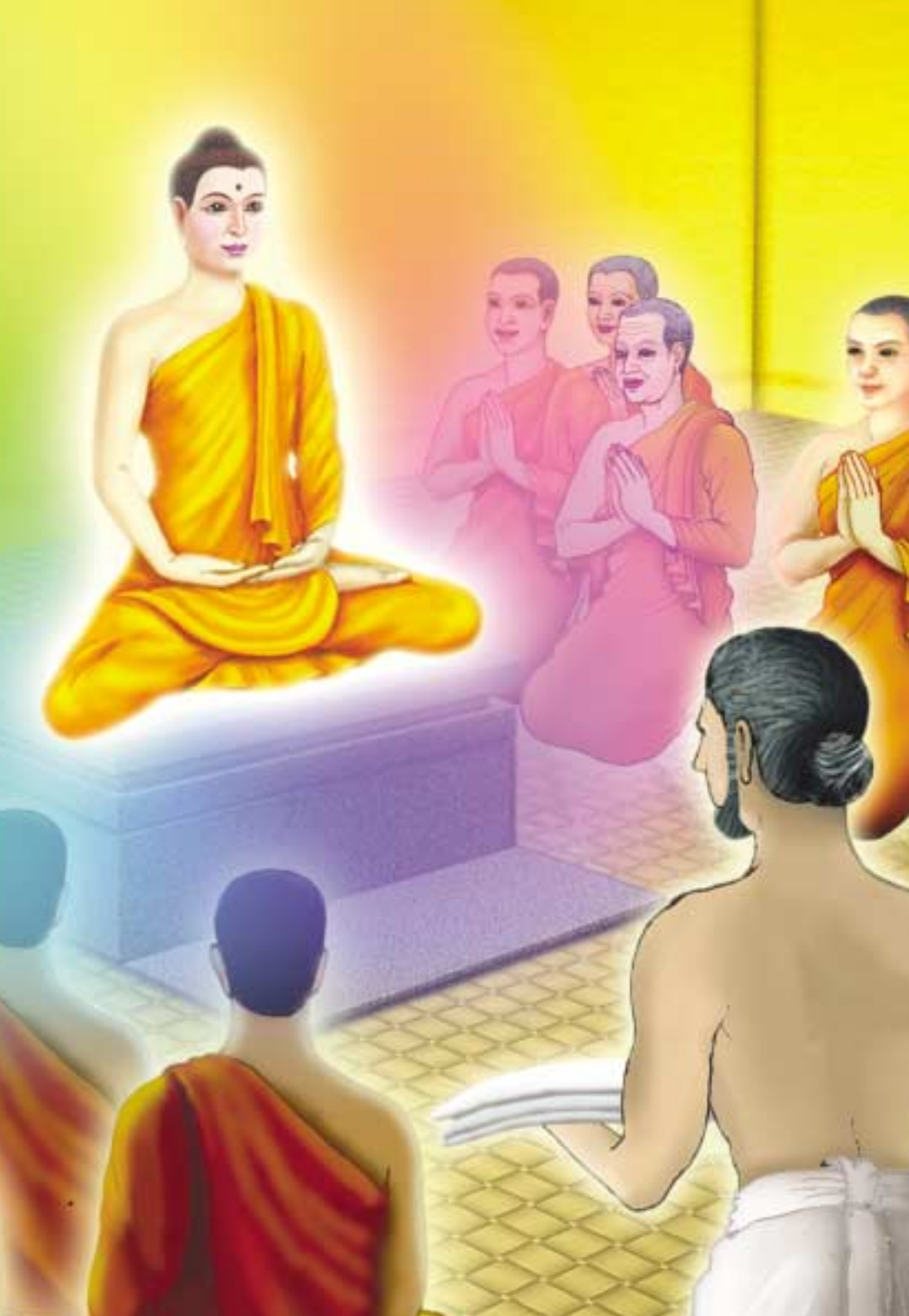
การเจริญมรณานุสติ

๑๐๓

จะละโลก เราจะไม่กลัว ไม่หวาดหวั่นต่อมรณภัยที่กำลังเกิดขึ้น เหมือนบุคคลเห็นงูพิษวางอยู่ข้างหน้าในที่ไกล ก็ตั้งสติได้ สามารถหาไม้เขี่ยให้พ้นออกจากทางไปได้

เมื่อเราเห็นโทษเห็นภัยในความแก่ ความเจ็บและความตายแล้ว พึงอย่าได้ประมาท ให้เร่งรีบทำความดี หมั่นเจริญสมาธิภาวนาอย่าได้ขาด ตั้งใจมั่นว่าจะต้องเข้าถึงพระธรรมกายให้ได้

๑๒

เราชนะแล้ว

เพราะความตระหนี่และความประมาท
คนเราจึงให้ทานไม่ได้
ผู้มีปัญญาเมื่อต้องการบุญ พึงให้ทานเถิด

เราชนะแล้ว

๑๐๖

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงเป็นต้นแบบของบุคคลที่สมบูรณ์แล้ว ได้บรรลุวัตถุประสงค์ของชีวิตแล้ว ทรงชี้ให้เห็นว่าจุดหมายปลายทางของทุกชีวิต คือการไปสู่อายตนิพพาน ในระหว่างที่พระพุทธองค์ทรงสร้างบารมี ต้องเวียนวนอยู่ในสังสารวัฏยาวนาน ทรงเห็นว่าชีวิตเป็นทุกข์ ไม่ว่าจะเกิดเป็นพระราชามหากษัตริย์ เป็นพระเจ้าจักรพรรดิ ก็ยังไม่พ้นจากทุกข์ ดังนั้นในภพชาติสุดท้าย ท่านจึงทรงสละราชสมบัติ อันเป็นสิ่งที่พึงปรารถนาของมนุษย์ทั้งหลาย มุ่งแสวงหาหนทางแห่งความพ้นทุกข์ สู่พระนิพพาน

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสไว้ใน พิลารโกสิยชาดก ขุท-
ทกนิกาย ว่า

“มจฺเจรา จ ปมาทา จ เอรุ ทานํ น ทิยุติ
ปญฺญํ อากงฺขมาเนน เทยฺยํ โหติ วิชานตา

**เพราะความตระหนี่และความประมาท คนเราจึงให้
ทานไม่ได้ ผู้มีปัญญาเมื่อต้องการบุญ พึงให้ทานเถิด”**

ความตระหนี่และความประมาท เป็นเหตุทำให้คนเรา
ไม่ยอมให้ทาน เมื่อไม่ให้ก็ไม่ได้บุญ เพราะบุญเกิดจากการทำทาน
รักษาศีล เจริญภาวนา บุญนั่นเองเป็นบ่อเกิดแห่งความสุข
และความสำเร็จในชีวิต ตั้งแต่ชีวิตของปุถุชน จนกระทั่งถึง

เราชนะแล้ว

๑๐๓

ความเป็นพระอริยเจ้า บุญจะบันดาลให้เราพร้อมด้วยสมบัติทั้งสาม คือเมื่อเกิดเป็นมนุษย์ ก็จะมีโภคทรัพย์สมบัติไว้ใช้สร้างบารมี หล่อเลี้ยงสังขารของตนเอง และผู้อื่นอย่างสะดวกสบาย เมื่อเป็นชาวสวรรค์ก็จะมีทิพยสมบัติอันประณีต เมื่อบารมีเต็มเปี่ยมก็จะได้บรรลุนิพพานสมบัติ

พระลัมมาลัมพุทเจ้าทุกๆ พระองค์ เมื่อครั้งยังเสวยพระชาติเป็นพระบรมโพธิสัตว์ ท่านได้พิจารณาด้วยสติปัญญาอันเฉียบแหลมว่า ท่านบารมีเป็นบันไดก้าวแรกของการสร้างบารมีทั้งหมด จึงได้เริ่มต้นสร้างมหาทานบารมีก่อน เพราะถ้าหากท่านบารมีเต็มเปี่ยม จะทำให้การสร้างบารมีอย่างอื่นทำได้ง่ายสะดวกสบายขึ้น

ยามใดที่เราพร้อมด้วยโภคทรัพย์สมบัติ มีศรัทธา พบถเนื่อนาบุญ ยามนั้นเราสามารถสร้างบารมีได้สะดวกสบาย แต่ยามใดที่เราไม่มีไทยธรรม หรือโภคทรัพย์สมบัติ แม้จะมีศรัทธา มีเนื่อนาบุญ เราก็ไม่สามารถจะให้ท่านได้ กว่าสร้างบารมีอื่นๆ ได้แต่ละอย่าง ก็แสนจะลำบาก เพราะฉะนั้นท่านบารมีจึงเป็นสิ่งที่สำคัญของนักสร้างบารมี

*เหมือนเรื่องที่เกิดขึ้นในอดีต มีพราหมณ์สองสามี

เราชนะแล้ว

๑๐๘

ภรรยาอาศัยอยู่ในเมืองสาวัตถี เป็นคนยากไร้ มีสมบัติติดตัว
เพียงแค่ผ้าถุงคนละผืน และผ้าห่มที่ใช้สำหรับคลุมกายเพียง
ผืนเดียว เวลาจะออกไปนอกบ้านก็ต้องผลัดกันไป

วันหนึ่งได้มีการประกาศไปทั่วเมืองว่า พระบรมศาสดา
จะเสด็จมาแสดงพระธรรมเทศนา เมื่อพราหมณ์และพราหมณี
ได้ยินดังนั้น เกิดจิตยินดีปรารถนาที่จะไปฟังธรรม แต่เนื่องจาก
ทั้งสองมีผ้าห่มเพียงผืนเดียว ไม่อาจที่จะไปฟังธรรมพร้อมกันได้

พราหมณ์จึงบอกนางพราหมณีว่า “เธอจงไปฟังพระธรรม
ในตอนกลางวันเถิด ส่วนเราจะไปฟังธรรมในตอนกลางคืน”
ตกกลางคืน พราหมณ์ได้ไปยังสำนักของพระบรมศาสดา เพื่อสดับ
พระธรรมเทศนา เขาเกิดความเลื่อมใสเป็นอย่างยิ่ง มีปิติ
แผ่ซ่านไปทั่วกาย จึงมีความคิดว่า จะถวายผ้าห่มผืนนี้แด่พระ-
บรมศาสดา เพื่อบูชาธรรมพระองค์ แต่ด้วยความกังวลใจว่า
ถ้าเราถวายผ้าผืนนี้แล้ว นางพราหมณีก็จะไม่มีผ้าห่มสำหรับ
คลุมกายเลย

ในขณะที่พราหมณ์กำลังคิดว่า จะถวายดีหรือไม่ถวายดีนั้น
มัจฉะจิต คือ ความตระหนี่ได้เกิดขึ้น และครอบงำกุศลจิตของ
เขาจนหมดสิ้น พราหมณ์จึงไม่สามารถเอาชนะความตระหนี่ที่
เกิดขึ้นในใจได้ จนเวลาล่วงปฐมยาม คือผ่านยามต้นไปแล้ว

เราชนะแล้ว

๑๐๕

ครั้นมัชฌิมยาม พราหมณ์ก็ยังไม่สามารถตัดใจถวายได้ จนล่วงมาถึงปัจฉิมยาม บุญเก่าได้กระตุ้นเตือนให้เขาคิดว่า “ถ้าหากเราไม่สามารถกำจัดความตระหนี่ออกจากใจได้ เราจะพ้นจากความทุกข์อันแสนสาหัสนี้ได้อย่างไร” เมื่อคิดได้ดังนี้ จึงตัดใจทันที เขาเข้าไปถวายผ้าแด่พระบรมศาสดา เมื่อคิดจะให้ กระแสบุญก็เกิดขึ้นแล้วในกลางกาย เมื่อตัดใจให้ได้ บุญก็กำจัดความตระหนี่ให้หลุดร่อนออกไป ใจของพราหมณ์ ได้ขยายกว้างออกไปอย่างไม่มีประมาณ เต็มเปี่ยมไปด้วย ความสุขความเบิกบาน ไม่อาจจะเก็บความปิตินี้ไว้ในใจเพียง คนเดียว จึงได้กล่าวถ้อยคำอันเป็นมงคล ดังก้องไปทั่วธรรมสภา ว่า “ชิตัง เม ชิตัง เม ชิตัง เม” แปลว่า เราชนะแล้ว เราชนะแล้ว เราชนะแล้ว

พระเจ้าปเสนทิโกศลฟังธรรมอยู่ในที่นั้นด้วย ได้สดับ เสียงพราหมณ์ จึงตรัสถามราชบุรุษว่า “ท่านจงถามพราหมณ์ ผู้นั้นดูว่า เขาชนะอะไร” เมื่อราชบุรุษไปถาม ก็ได้รับคำตอบว่า “เราชนะใจตนเองแล้ว เพราะได้พยายามตัดใจถวายทานถึง ๓ ครั้ง และในครั้งสุดท้ายนี้เราสามารถเอาชนะความตระหนี่ได้” เมื่อพระราชาทราบความเช่นนั้นแล้วทรงดำริว่า “พราหมณ์ผู้นี้ ทำสิ่งที่บุคคลทั้งหลายทำได้โดยยาก” จึงเกิดความเลื่อมใส กระแสบุญจากใจของพราหมณ์แผ่ขยายไปสู่ใจของพระราชา

เราชนะแล้ว

๑๑๐

ทำให้พระองค์เกิดความเมตตากรุณา และรับสั่งให้พระราชทาน
ผ้าสาฎกเนื้อดีแก่พราหมณ์ ๑ คู่

พราหมณ์รับแล้วก็ไม่เก็บไว้เอง ได้น้อมถวายผ้าคู่นั้นแด่
พระบรมศาสดาอีก พระราชาทอดพระเนตรเห็น เกิดความปีติ
จึงเอาผ้ามาให้พราหมณ์อีก จาก ๒ คู่ เป็น ๔ คู่ ๘ คู่ และ ๑๖ คู่
พราหมณ์ก็นำผ้าเหล่านั้น น้อมถวายเพื่อบูชาธรรมแด่
พระพุทธองค์ทั้งหมด

พระราชาคิดว่า พราหมณ์นี้มีใจใหญ่ได้ถวายทานจนหมด
จึงรับสั่งให้ราชบุรุษนำผ้ากัมพลชั้นเยี่ยม ๒ ผืน มาบูชาธรรม
แก่พราหมณ์ ปกติผ้ากัมพลนี้มีแต่พระราชาเท่านั้นที่ทรงใช้
สามัญชนไม่คู่ควรที่จะใช้ แต่พราหมณ์เป็นผู้มีบุญ ได้ทำบุญกับ
เนืองนาบุญอันเลิศ คือพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สมบัติอันเลิศจึง
บังเกิดขึ้น

พราหมณ์คิดว่า ผ้ากัมพล ๒ ผืนนี้เป็นของสูง คนเช่น
เรามิบังอาจที่จะนำมาใช้ จึงได้นำผ้ากัมพลผืนหนึ่งไปชิงเป็น
แพดาน ณ ที่บรรทมในพระคันธกุฎีของพระบรมศาสดา ส่วนอีก
ผืนหนึ่งนำไปชิงเป็นแพดานในที่ฉันของพระภิกษุสงฆ์ เมื่อ
พระราชาสด็จเข้าเฝ้าพระบรมศาสดา ทอดพระเนตรเห็น
ผ้ากัมพลก็จำได้ จึงตรัสถามพระบรมศาสดาถึงที่มาของผ้าผืนนี้

เราชนะแล้ว

๑๑๑

พระพุทธร่องค์ทรงตอบว่า “พราหมณ์เป็นผู้ถวายเป็นผู้ถวาย”

พระราชาทรงนึกชื่นชมพราหมณ์ ที่มีจิตเลื่อมใสในพระบรมศาสดา เหมือนอย่างที่พระองค์ทรงเลื่อมใส จึงรับสั่งให้พระราชทานทรัพย์สมบัติแก่พราหมณ์ อย่างละ ๔ คือ ช้าง ๔ เชือก ม้า ๔ ตัว กหาปณะ ๔ พัน บุรุษ ๔ สตรี ๔ ทาสี ๔ และบ้านส่วยอีก ๔ ตำบล

มหาชนที่อยู่ในธรรมสภา ได้กล่าวขานเรื่องของพราหมณ์ว่า “ช่างน่าอัศจรรย์จริงหนอ ในเวลาแค่คืนเดียว พราหมณ์ผู้นี้ได้เปลี่ยนจากคนยากจนเข็ญใจ กลายมาเป็นมหาเศรษฐี ที่มีทั้งทรัพย์สมบัติและบริวารสมบัติ” พระบรมศาสดาเสด็จมาตรัสตอบข้อสงสัยของมหาชนว่า เหตุที่พราหมณ์ได้สมบัติถึงเพียงนี้ก็เพราะว่าเขาได้ทำกรรมอันดีแล้วในเนืองนาบุญอันเลิศ

พระพุทธร่องค์ตรัสว่า “ถ้าพราหมณ์ตัดใจถวายผ้าผืนนั้นในปฐมยาม เขาจะได้ทรัพย์สมบัติอย่างละ ๑๖ ถ้าถวายในมัชฌิมยาม เขาจะได้ทรัพย์สมบัติอย่างละ ๘ แต่เพราะว่าพราหมณ์นั้น เอาชนะความตระหนี่ได้ในปัจฉิมยามใกล้ฟ้าสว่าง เขาถวายทานเข้าไป จึงได้ทรัพย์สมบัติแค่เพียงอย่างละ ๔”

ดังนั้น บุคคลพึงรีบชวนชวายเป็นการทำความดี พึงห้ามจิตเสียจากความชั่ว เพราะเมื่อบุคคลทำความดีช้า ออกุศลจะ

เราชนะแล้ว

๑๑๒

เข้าครอบงำเหมือนอย่างพราหมณ์ อยากจะถวายเป็นแต่
ตัดสินใจช้า ความตระหนี่จึงเข้ามาแทรก ทำให้ถวายเป็นไม่ได้
พระพุทธองค์จึงตรัสว่า “เมื่อจิตเลื่อมใสในที่ใด พึงให้ทานใน
ที่นั้น ทานที่ให้แล้วแก่ผู้มีศีล มีผลมาก แต่ทานที่ให้ในผู้ทุศีล
หาผลมากไม่”

การชนะใจตนเอง ถือว่าเป็นชัยชนะอันยิ่งใหญ่ ที่นำมา
ซึ่งความภาคภูมิใจยิ่งกว่าพระราชารบชนะศึกในแว่นแคว้น
ถ้าหากเราชนะความตระหนี่ในใจได้ ไม่หวงแหน รู้จักแบ่งปันซึ่ง
กันและกัน ชีวิตเราก็จะมีความสุขในฐานะผู้ให้ โลกก็จะพบกับ
สันติสุขอันไพบูรณ์ เพราะมนุษย์ทุกคนจะมองเห็นเหมือนญาติ
จะทำแต่สิ่งที่เป็นประโยชน์เกื้อกูลแก่กัน ให้ความรักและความ
ปรารถนาดีต่อกันอย่างแท้จริง

ได้โปรดอภัยเถิด

ผู้ใดมีสติมั่นคง เจริญเมตตาอันหาประมาณมิได้
สังโยชน์ของผู้นั้น ผู้เห็นธรรมเป็นที่ลี้ไปแห่งอุปธิกิเลส
ย่อมเบาบาง ผู้ใดมีเมตตาจิตในสรรพสัตว์ ไม่ฆ่าสัตว์เอง ไม่ใช้
ให้ผู้อื่นฆ่า ไม่ฆนะเอง ไม่ใช้ให้ผู้อื่นฆนะ ผู้นั้นย่อมไม่มีเวรกับใคร

ได้โปรดอภัยเถิด

๑๑๕

สรรพสัตว์ทั้งหลายล้วนปรารถนาความสุข มนุษยชาติต่างปรารถนาให้โลกมีสันติสุข มีการเรียกร้องหาสันติภาพกันทั่วโลก แต่จะมีสักกี่คนที่รู้ว่าสันติภาพภายนอกต้องเริ่มมาจากสันติสุขภายใน แล้วทำอย่างไรจึงจะเข้าถึงสันติสุขภายในได้ เว้นจากการปฏิบัติธรรมแล้วไม่มีวิธีอื่นเลยที่จะทำให้เราได้เข้าถึงและสัมผัสกับสันติสุขที่แท้จริง เมื่อเราปฏิบัติธรรมจนเข้าถึงพระธรรมกายภายในได้ เมื่อนั้นเราจะเข้าถึงแหล่งกำเนิดแห่งความสุขที่แท้จริง

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสไว้ใน เมตตาสสูตร ความว่า

“โย จ เมตตํ ภาวยติ อุปปมาณํ ปฏิสฺสโต
ตณฺหํ สโยชนา โหนติ ปสฺสโต อูปกิขยํ
โย น หนติ น ขาเตติ น ชินาติ น ชาเปย
เมตตสฺส สพฺพภูตานํ เวรณตสฺส น เกนจิ

ผู้ใดมีสติมั่นคง เจริญเมตตาอันหาประมาณมิได้
สังโยชน์ของผู้นั้น ผู้เห็นธรรมเป็นที่สิ้นไปแห่งอุปกิเลส
ย่อมเบาบาง ผู้ใดมีเมตตาจิตในสรรพสัตว์ ไม่ฆ่าสัตว์เอง
ไม่ใช้ให้ผู้อื่นฆ่า ไม่ชนะเอง ไม่ใช้ให้ผู้อื่นชนะ ผู้นั้นย่อมไม่มี
เวรกับใคร”

การเจริญเมตตาเป็นประจำ จะทำให้เราได้รับความสุข

ได้โปรดอภัยเถิด

๑๑๖

มีความเย็นกายเย็นใจ อันตรายใดๆ จะไม่มากล้ำกราย การเจริญเมตตา มีอานิสงส์มาก ผู้ที่ไม่เคยแผ่เมตตา ก็จะไม่รู้ถึงความอัมเอบเบิกบานใจ ความสุขใจในการแผ่เมตตานั่น เป็นความสุขที่ไร้ขอบเขต จะเกิดกระแสแห่งความบริสุทธิ์ที่มีอานุภาพ ทำให้ทุกสิ่งทุกอย่างบริสุทธิ์ขึ้น เราจะมีความรัก ความเมตตาปรารถนาดีต่อสรรพสัตว์ทั้งหลายอย่างไม่มีประมาณ ผู้ให้ความรัก ย่อมได้รับความรักตอบ จะทำให้เราเป็นที่รักของมนุษย์และเทวาทั้งหลาย

ท่านผู้รู้จึงกล่าวว่า การเจริญเมตตาประเสริฐกว่าการบูชาญ การให้ชีวิตให้ความสุขแก่ผู้อื่น ดีกว่าการฆ่า และการเบียดเบียนกัน แม้จะบูชาญด้วยชีวิตสัตว์จำนวนมากมาย ล้นทรัพย์ไปอย่างมหาศาล การบูชาญทั้งหมดนั้น ก็ยังไม่เทียบเท่าส่วนเล็กๆที่ ๑๖ แห่งเมตตาจิต ที่บุคคลเจริญดีแล้ว เปรียบเสมือนหมู่ดวงดาวหมดทั้งท้องฟ้า ก็ไม่อาจเทียบเท่าแสงแห่งจันทร์เพ็ญได้ ดังเรื่องราวของพระโพธิสัตว์ขณะที่ยังทรงสร้างบารมีอยู่ เรื่องมีอยู่ว่า

*สมัยหนึ่ง พระโพธิสัตว์ได้บังเกิดเป็นพระราชาในเมือง

ได้โปรดอภัยเถิด

๑๑๗

พาราณสี มีพระนามว่า พระเจ้าเอกราช ทรงปกครองแผ่นดิน ด้วยทศพิธราชธรรม ทรงมีความห่วงใยต่อไพร่ฟ้าประชาราษฎร์ ได้บริจาคตานในที่ ๖ แห่ง คือ ที่สี่มุมเมือง ในกลางใจเมือง และที่ประตูพระราชนิเวศน์ทุกวัน ทรงสงเคราะห์มหาชนด้วย สังคหัตถ์ ๔ มีทาน ปิยวาจา อุตถจริยา และสมานัตตตนา มีน้ำพระทัยเต็มเปี่ยมด้วยความกรุณา แลดูมหาชนทั้งหลาย ด้วยจิตที่ประกอบด้วยเมตตา ประดุจดั่งบุตรน้อย ผู้เป็นที่รัก ของพระองค์

ต่อมาได้มีอำมาตย์ช้วนคนหนึ่ง มีจิตคิดคดก่อกบฏขึ้น พระราชาทรงสอบถาม เมื่อทราบความจริงแล้ว จึงเนรเทศ ออกจากพระนคร เพราะเกรงว่าคนดียว ในบ้านเมืองจะได้รับ ความเดือดร้อน

อำมาตย์นั้นได้ออกจากกรุงพาราณสีไปขออาศัยอยู่กับ พระเจ้าทัพพะเสนะ ที่แคว้นโกศล ด้วยความที่เป็นคนพาล และมีความแค้นในพระเจ้าเอกราช จึงได้ยุยงพระเจ้าทัพพะเสนะว่า “กรุงพาราณสีเป็นเมืองที่มีข้าวปลาอาหารอุดมสมบูรณ์ แต่พระเจ้าเอกราชเป็นคนอ่อนแอ ควรที่พระองค์จะไปยึดไว้เป็นเมืองขึ้น”

ครั้งแรกพระเจ้าทัพพะเสนะไม่ทรงเชื่อ เพราะเคยทราบว่ พระเจ้าเอกราชมีสติปัญญาเฉียบแหลม มีกองทัพที่แข็งแกร่ง

ได้โปรดอย่าเถิด

๑๑๘

และเกรียงไกร จึงลองส่งทหาร โดยให้ปลอมเป็นโจรไปปล้น-
สดมภ์ชาวเมือง ราชบุรุษของพระเจ้าเอกราชจับโจรได้ แทนที่
พระเจ้าเอกราชจะลงโทษ กลับปล่อยตัวไป และยังมีมอทรัพย์
ให้อีกเพื่อจะได้นำไปทำมาหากิน ตั้งหลักตั้งฐานและกลับตัว
กลับใจเป็นคนดีต่อไป

พระเจ้าทัพนพเสนาทรงทราบก็ประหลาดใจ ที่พระเจ้า-
เอกราชทรงมีจิตใจดีงามเช่นนี้ จึงไม่ปรารถนาจะทำศึกด้วย
แต่เพราะได้รับคำยุยงจากอำมาตย์ชั่วบ่อยๆ ก็โอนเอนตาม
เนื่องจากจิตมนุษย์โลเลง่าย เหมือนหยดน้ำที่กลิ้งอยู่บนใบบอน
ในที่สุด เมื่อถูกปลุกปั่นหนักเข้าจึงทำตามคำของอำมาตย์
ได้ยกทัพไปหมายจะยึดเอาเมืองพาราณสี

เมื่อยกทัพมาถึงชายแดน ทหารฝีมือชั้นเยี่ยมของ
พระเจ้าเอกราช กราบทูลว่า “ขณะนี้ข้าศึกที่ชายแดน
ข้าพระองค์ทั้งหลายจะขออาสาไปจับพระราชาราชข้าศึกมาลงโทษ
ต่อหน้าพระองค์ พระเจ้าข้า” พระเจ้าเอกราชกำลังบำเพ็ญ
บารมีอยู่ จึงทรงคัดค้านว่า “อย่าเลย ท่านทั้งหลาย อย่าให้ชน
เหล่านั้นลำบากเพราะเราเลย ใครต้องการจะได้เมืองนี้ ก็จงเข้า
มาเอาเถิด เราไม่ปรารถนาจะรบกับใคร” เมื่อกองทัพของศัตรู
ได้ยกเข้ามาประชิดเมือง เหล่าทหารเอกนั้นพากันกราบทูลเพื่อ

ได้โปรดอภัยเถิด

๑๑๕

ขอออกรบป้องกันเมืองอีก พระองค์ก็ตรัสห้ามเช่นเดิม ใ้ว่า พระองค์จะกลัวข้าศึก หรือไม่มีฝีมือในการรบ แต่เป็นเพราะ พระองค์ไม่ปรารถนาจะทำร้ายผู้ใด ทรงมีจิตเต็มเปี่ยมไปด้วย ความเมตตาอย่างสุดประมาณ

ต่อมาเมื่อข้าศึกยกทัพเข้ามาถึงในเมือง พระราชาก็มิได้ ต่อต้านแต่อย่างใด จนกระทั่งข้าศึกยกทัพเข้ามายึดพระนคร แล้วจับพระราชากับเหล่าทหารเอกทั้งหลายคุมขังไว้ จากนั้นได้นำไปฝังไว้ในหลุม โดยให้เหลือแต่พระเศียรเท่านั้น ที่โผล่จากดิน แต่ไม่ว่าจะได้รับความลำบากเพียงใด พระโพธิสัตว์ ก็ยังมีใจเป็นปกติ ไม่มีจิตคิดโกรธเคืองแม้แต่น้อย ทรงมองดู การกระทำของข้าศึก ด้วยดวงตาที่เปี่ยมด้วยความกรุณา ประจุมารดาบุตรน้อยอันเป็นที่รักของตน โดยปราศจาก ความคิดประทุษร้ายใดๆ ทั้งสิ้น

เมื่อฝังเสร็จแล้ว พระราชาผู้เป็นศัตรูก็เสด็จกลับไป ส่วนพระเจ้าเอกราชทรงแผ่เมตตาไปยังพระราชนั้น แล้วเจริญ สมาธิ ทำมานและอธิษฐานให้บังเกิดขึ้น ด้วยอานุภาพแห่ง เมตตาและอำนาจสมาบัติของพระองค์ ดินที่ถมพระองค์อยู่ ก็แหวกออกเป็นช่อง แล้วร่างของพระองค์ก็ลอยขึ้นจากหลุม ประทับนั่งขัดสมาธิคู้บัลลังก์อยู่ในอากาศ

ได้โปรดอย่าเถิด

๑๒๐

ทันใดนั้นพระเจ้าทัพนพเสนะบังเกิดความเร่าร้อนในพระวรกาย ได้รับทุกขเวทนา จึงส่งเสียงโอดครวญด้วยความทรมานทรมานเหมือนถูกไฟคลอก ไม่สามารถที่จะทรงกายไว้ได้ ได้แต่นอนเกลือกกลิ้งไปมา

ฝ่ายโหราจารย์ได้ตรวจดูแล้วทูลว่า “เป็นเพราะพระองค์ได้ประทุษร้ายพระราชผู้ไม่ประทุษร้ายตอบ ทำร้ายผู้บริสุทธิ์ที่ไม่มีความผิดอะไร พระองค์จึงได้มีพระอาการอย่างนี้พระเจ้าข้า” พระราชาสดับดังนั้นแล้ว จึงรับสั่งให้ปล่อยพระโพธิสัตว์และบริวารทันที เมื่อพวกราชบุรุษไปถึงหลุมที่ฝังบุคคลเหล่านั้น เห็นพระโพธิสัตว์นั่งขัดสมาธิคู้บัลลังก์อยู่กลางอากาศ ต่างตกใจกลัว รีบไปกราบทูลเรื่องราวให้พระราชาทรงทราบ

พระเจ้าทัพนพเสนะรีบเสด็จไปดูเหตุการณ์นั้นด้วยพระทัยที่สั่นระทึก เมื่อเห็นเหตุการณ์อัศจรรย์เช่นนั้น ก็นึกเลื่อมใส จึงทูลถามไปว่า “ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ เมื่อพระองค์ถูกโยนไปในหลุมอันขรุขระนี้ พระองค์มิได้แสดงอาการโกรธเคืองแต่อย่างใด ยังคงมีพระฉวีวรรณผ่องใส ทรงมีพระพักตร์ยิ้มแย้มเบิกบาน แต่หม่อมฉันผู้เห็นผิด คิดยึดครองราชสมบัติของพระองค์สิ ถึงจะได้ครอบครองแผ่นดินทั้งสองแคว้นแคว้น แต่ทำไมกลับมีแต่ความเร่าร้อนทรมานทรมานใจเป็นยิ่งนัก”

ได้โปรดอภัยเถิด

๑๒๑

พระเจ้าเอกราชตรัสว่า “เราไม่มีใจขัดเคืองในท่าน ชันติ เป็นตบะธรรมอย่างยิ่ง เราปรารถนาขันติธรรม บัดนี้เราได้ขันติ บารมีแล้ว พละกำลังของเราก็กกลับมาเหมือนเดิม กิจที่จะพึงทำ เราก็ได้ทำแล้ว คือทั้งการทำทาน รักษาศีลและเจริญเมตตาภาวนา เราจึงไม่ละฉวีวรรณและกำลังกาย แม้เราจะถูกโยนลงไปใน หลุมอันขรุขระ มากไปด้วยทุกข์ แต่เราก็บรรเทาความทุกข์ใน หลุมนั้นได้ ด้วยการเจริญเมตตา มีความสุขอยู่ด้วยมานสมาบัติ ที่บังเกิดขึ้น เราจึงไม่เป็นผู้เร่าร้อนเช่นท่าน”

พระเจ้าทัพนพเสนะได้ฟังดังนั้น จึงอ้อนวอนขึ้นว่า “ข้าแต่ พระองค์ผู้เจริญ ได้โปรดอดโทษให้หม่อมฉันผู้โง่เขลาเถิด ขอพระองค์ทรงครองราชสมบัติดังเดิม หม่อมฉันจะเป็นผู้คอย ปกป้องผองภัยให้พระองค์เอง” ฝ่ายพระโพธิสัตว์เมื่อได้มาน-สมาบัติแล้ว ทรงคลายความยึดมั่นถือมั่นในราชสมบัติ มีปัญญา เห็นว่าการครองราชสมบัติเป็นทางมาแห่งทุกข์ มิใช่หนทางเพื่อ ความพ้นทุกข์ จึงมอบสมบัติทั้งหลายแก่เหล่ามหาอำมาตย์ แล้วทรงออกผนวชเป็นฤๅษีบำเพ็ญภาวนาไปจนตลอดชีวิต ละโลกไปแล้วก็ได้เข้าสู่พรหมโลก

จะเห็นได้ว่า ความเต็มเปี่ยมของชีวิตมิได้ขึ้นอยู่กับ ทรัพย์สมบัติ เกียรติยศ ชื่อเสียง เงินทอง แม้บัณฑิตในกาลก่อน ก็ได้สละสิ่งเหล่านี้มาแล้ว ได้สละความสุขอันเล็กน้อย แล้วมุ่งเข้า

ได้โปรดอภัยเถิด

๑๒๒

หาความสุขอันยิ่งใหญ่ นั่นคือสุขอันเกิดจากสมาธิ เป็นความสุขที่คู่กับความบริสุทธิ์ ไม่เจือด้วยกิเลสอันใด เมื่อเราเข้าถึงความสุขอย่างนี้ ก็จะเกิดเมตตาธรรมขึ้นในจิตใจ จนอยากจะแบ่งปันความสุขให้กับคนทั้งโลก มหากรุณาอันยิ่งใหญ่ก็จะเกิดขึ้นดังเช่นในเรื่องนี้ เมตตาธรรมของพระโพธิสัตว์ ถือเป็นปรমัตถบารมี เพราะเป็นการเจริญเมตตาที่ยอมสละ แม้กระทั่งชีวิต ซึ่งยากที่จะหาใครมาเสมอเหมือนพระองค์ได้

เพราะฉะนั้น เวลาเราถูกประทุษร้ายหรือถูกเบียดเบียนอย่าลืมนแผ่เมตตา หัดเป็นผู้ให้อภัยต่อผู้อื่น ให้มีความปรารถนาดีต่อทั้งผู้ที่หวังดี และไม่หวังดีกับเรา แม้ใครจะเข้าใจเราไม่ถูกต้องก็ตาม ใครจะวิพากษ์วิจารณ์เราให้บิดเบือนจากความเป็นจริงอย่างไรก็ตาม จงอย่าได้ใส่ใจกับถ้อยคำเหล่านั้น ขอให้เรามีจิตใจที่ตั้งมั่นหนักแน่น มั่นคงในการทำความดีไม่หวั่นไหวเหมือนแผ่นดินไม่ย่นตียินร้ายต่อของหอมและของเหม็นที่เทลงไปฉนั้น

ปี จ จั ย

ใน การ บรรลุ ธรรม

การฝึกจิตที่บุคคลข่มได้ยาก เป็นธรรมชาติเล่นไปเร็ว
มักตกไปในอารมณ์ตามความปรารถนา
เป็นสิ่งที่ดี เพราะว่าจิตที่ฝึกดีแล้ว
ย่อมเป็นเหตุนำความสุขมาให้

ปัจจัยในการบรรลุธรรม

๑๒๕

เราเกิดมาเพื่อสร้างบารมี การสร้างบารมีเป็นหน้าที่หลักของมนุษย์ทุกคน เราเกิดมาภพชาติหนึ่งก็เพื่อสั่งสมบุญบารมีเท่านั้น บุญที่เราได้ทำไว้ดีแล้ว จะเป็นเสบียงในการเดินทางข้ามวัฏสงสารอันยาวไกล เพื่อมุ่งไปสู่เป้าหมายอันสูงสุดของชีวิต คือการทำให้สะอาด บริสุทธิ์ หลุดพ้นจากกิเลสอาสวะได้เข้าถึงความสุขอันเป็นนิรันดร์ คือการเข้าถึงพระธรรมกายอันเป็นสุดยอดแห่งความปรารถนาของมวลมนุษยชาติ

พระลัมมาลัมพุทฺธเจ้าตรัสไว้ใน ขุททกนิกาย ธรรมบท ว่า

“**ทุนุณิคุหสฺส ลหุโน ยตถ กามนิปาติโน**
จิตตสฺส ทมโถ สารุ จิตฺตํ ทนฺตํ สุขาวหํ

การฝึกจิตที่บุคคลข่มได้ยาก เป็นธรรมชาติแล่นไปเร็ว มักตกไปในอารมณ์ตามความปรารถนา เป็นสิ่งที่ดี เพราะว่าจิตที่ฝึกดีแล้ว ย่อมเป็นเหตุนำความสุขมาให้”

ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้สูงขึ้นนั้น พระองค์ทรงให้ความสำคัญต่อการพัฒนาจิตใจเป็นอันดับแรก เพราะใจของเรานั้นเป็นจุดเริ่มต้นของทุกสิ่งทุกอย่าง นักปราชญ์กล่าวว่า “การฝึกใจตนเองนั้น ยากกว่าฝึกสอนคนอื่น” เพราะใจมีธรรมชาติแล่นไปเร็ว ในเวลาแค่นาทีเดียว ใจเราสามารถคิดไปได้ตั้งหลายเรื่อง ดังนั้นเราจึงต้องฝึกควบคุมใจตนเอง โดยเอาใจที่

แวบไปแวบมา คิดไปในเรื่องต่างๆ ที่ไม่เป็นสาระ ให้กลับมาอยู่ที่ตั้งของใจ ตรงฐานที่ ๗ ถ้าใจตั้งมั่นอยู่ตรงนี้ได้ ใจจะมีพลัง และทรงอำนาจเกินกว่าที่เราคาดคิด ที่เรียกว่ามือนิยมนำเป็นความรู้ยิ่ง รู้ได้เฉพาะผู้ที่เข้าถึงธรรมแล้วเท่านั้น

เราจะอยู่ในสถานะใดก็ตาม จะเป็นพระภิกษุสามเณร อุบาสก อุบาสิกา หรือสาธุชนก็ตาม สามารถศึกษาความรู้ยิ่งในพระพุทธศาสนาได้ทั้งนั้น ถ้าเราสามารถทำให้หยุดนิ่งได้ ก็ศึกษาได้ เพราะการฝึกใจสามารถทำได้ในทุกอิริยาบถ ไม่ว่าเราจะอยู่ที่บ้านหรือที่ทำงาน แม้จะมีภารกิจการทำงานมากมาย เราก็สามารถที่จะฝึกใจให้หยุดนิ่งได้ ขอเพียงเรามีความปรารถนาที่จะเข้าถึงความสุขที่แท้จริงเท่านั้น เราจะเกิดแรงบันดาลใจที่จะฝึกใจให้หยุดนิ่ง เพราะสุขอื่นนอกจากหยุดนิ่งนั้น ไม่มี พระพุทธองค์จึงตรัสว่า “จิตที่ฝึกดีแล้ว ย่อมเป็นเหตุ นำความสุขมาให้”

เหมือนสาธุชนผู้ครองเรือนท่านหนึ่ง ในสมัยก่อนแม้ว่าจะมีภารกิจมากมาย เป็นถึงหัวหน้าหมู่บ้าน ก็ยังสามารถสละเวลาทำภาวนา ฝึกใจให้หยุดนิ่งจนเข้าถึงพระธรรมกาย มีพระรัตนตรัยเป็นสรณะได้

ปัจจัยในการบรรลุธรรม

๑๒๓

*เรื่องมีอยู่ว่า ในชนบทแห่งหนึ่ง มีหมู่บ้านตั้งอยู่ที่เชิงเขา ชื่อ “มาติกคาม” หมู่บ้านนี้มีสตรีเป็นหัวหน้าหมู่บ้าน ชาวบ้านอยู่ร่วมกันด้วยความสงบร่มเย็น วันหนึ่งมีพระภิกษุ ๖๐ รูป เสด็จธุดงค์ผ่านมา แล้วเข้าไปบิณฑบาตในหมู่บ้าน ชาวบ้านเห็นพระมาโปรดถึงที่ จึงได้นิมนต์ให้ท่านอยู่จำพรรษาที่นั่น

พระภิกษุเห็นว่าหมู่บ้านนี้เป็นที่ลัปปลายะ เหมาะแก่การบำเพ็ญสมณธรรม เพราะไม่มีเสียงอึกทึกดังรบกวน บรรยากาศก็ร่มรื่นเย็นสบาย จึงรับนิมนต์เพื่อเข้าอยู่จำพรรษาที่นี่ ชาวบ้านต่างช่วยกันจัดเตรียมสถานที่ สร้างกุฏิถวายพระภิกษุสงฆ์เพื่อใช้ในการประกอบความเพียรบำเพ็ญสมณธรรม อีกทั้งทุกคนต่างตั้งใจสมาทานศีล ๕ ด้วยความเบิกบาน

พระภิกษุทั้งหมดเมื่อได้ประชุมตกลงกันว่า “พวกเราบวชแล้ว ไม่ควรประมาทในการปฏิบัติธรรม เพราะว่ามทานรก ๘ ชุม มีประตูเปิดคอยท่าอยู่ เป็นประตูจวเริญของพวกเราทีเดียว เราควรมุ่งทำภาวนา ไม่มัวเสียเวลาจับกลุ่มคุยกัน ไม่เกียจคร้านในการทำความเพียร เพราะพระลัมมาลัมพุทฺธเจ้าทรงสรรเสริญผู้ที่ไม่ประมาท” เมื่อท่านตกลงกันเรียบร้อยแล้ว ทุกรูปต่างแยกย้ายบำเพ็ญสมณธรรมของตน

ปัจจัยในการบรรลุนิพพาน

๑๒๘

วันหนึ่ง หลังจากพระฉันเพลเสร็จแล้ว อุบาสิกาได้พาชาวบ้านมาถวายน้ำปานะ และไทยธรรมที่จำเป็นแต่พระสงฆ์ แต่ไม่พบพระภิกษุแม้แต่รูปเดียว นางจึงได้ตักน้ำใส่ขันให้สัญญาณพระภิกษุ เพื่อจะได้ถวายไทยธรรมโดยพร้อมเพรียงกัน

ฝ่ายคณะสงฆ์ต่างคิดว่า คงจะมีภิกษุรูปใดรูปหนึ่งอาพาธเป็นแน่ จึงรีบเดินออกมาจากป่ารูปละทิศละทาง อุบาสิกาเห็นภิกษุเดินมาคนละทางอย่างนั้น ก็เข้าใจว่า พระคุณเจ้าทะเลาะวิวาทกันเป็นแน่ จึงกราบถามท่านว่า “พระคุณเจ้าผู้เจริญ ท่านทั้งหลายทะเลาะวิวาทกันหรือ ทำไมจึงไม่มาโดยพร้อมเพรียงกัน”

“มหาอุบาสิกา อาตมาไม่ได้ทะเลาะกันหรอก แต่ได้แยกย้ายกันไปบำเพ็ญสมณธรรม” อุบาสิกาถามว่า “ที่เรียกว่าสมณธรรมนั้นคืออะไร”

พระเถระตอบว่า “สมณธรรม ก็คือการทำสมาธิเจริญภาวนา ตามรักษาจิตของตนไม่ให้ฟุ้งซ่าน ฝึกใจให้สงบ ให้หยุดนิ่งเป็นเอกัคคตา โดยพิจารณาปล่อยวางสังขารร่างกายนี้ว่าเป็นของไม่เที่ยง เป็นทุกข์ ไม่ใช่ตัวตน ใจจะได้หลุดพ้นจากกิเลสอาสวะ”

“พระคุณเจ้าผู้เจริญ แล้วฆราวาสอย่างดิฉันจะทำได้ไหม”

“ทำได้สิ ฆราวาสก็สามารถทำภาวนาได้”

๑๒๕

ตั้งแต่นั้นมา มหาอุปาลิกาที่ตั้งใจทำสมาธิภาวนาอย่างจริงจัง แม้จะมีภารกิจกรงานมาก แต่ก็พยายามรักษาใจไม่ให้ขุ่นมัว ยามว่างเว้นจากการงานเมื่อไร ก็เอาเวลามาทำหยุดทำนึ่งทุกวันมิได้ขาด เมื่อพิจารณาเห็นความไม่เที่ยงของสังขาร จึงปล่อยวางละความยึดมั่นถือมั่น ในที่สุดใจก็แล่นเข้าไปสู่ภายใน จนกระทั่งได้เข้าถึงพระธรรมกาย เกิดอภิญญาสามารถรู้วาระจิตของคนอื่นได้

นางจึงตรวจดูว่า พระคุณเจ้าทั้งหลายได้บรรลุลหรรรมอะไรบ้างแล้ว ก็ได้รู้ว่า พระคุณเจ้าเหล่านี้ยังเป็นผู้มีราคะ โทสะ โมหะ ทุกรูปยังไม่มีคุณวิเศษอะไรเลย แม้แต่ถมานและวิปัสสนา ก็ไม่มี

นางพิจารณาต่อไปว่า ทำอย่างไรพระคุณเจ้าจะได้บรรลุลหรรรม จึงตรวจดูเรื่องสัปบายะทั้ง ๔ ตั้งแต่อาวาสเป็นที่สบายหรือไม่ ก็เห็นว่าสถานที่นั้นเหมาะต่อการบำเพ็ญเพียรยิ่งนัก ไม่มีเสียงดังรบกวนได้ตรวจดูต่อไปอีกว่าบุคคลเป็นที่สบายหรือไม่ ก็เห็นว่า แต่ละรูปอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ไม่มีการกระทบกระทั่งกันเลย ตรวจดูว่าธรรมะเป็นที่สบายหรือไม่ ก็เห็นท่านตั้งใจปฏิบัติธรรมกันดี ไม่เกียจคร้านกันเลย

ตรวจดูต่อไปอีกว่าอาหารเป็นที่สบายหรือไม่ ก็เห็นว่า

พระคุณเจ้าทั้งหลาย ฉันอาหารไม่ค่อยอิ่ม อาหารไม่ค่อยจะพอนฉัน และแต่ละรูปก็ไม่ค่อยคุ้นกับอาหารที่นี่ ทำให้สมาธิไม่ก้าวหน้า เมื่อนางรู้สาเหตุของการที่พระภิกษุทำสมาธิไม่ก้าวหน้าแล้ว วันรุ่งขึ้น จึงจัดแจงภัตตาหารนำไปถวายเอง และกล่าวขึ้นว่า “ท่านผู้เจริญ พวกท่านชอบใจสิ่งใด ขอนิมนต์ฉันตามสบายเถิด”

เมื่อพระภิกษุทุกรูปได้ฉันอาหารที่ถูกปาก และมีปริมาณพอเพียง จึงไม่มีความกังวลในเรื่องอาหารได้มุ่งบำเพ็ญสมณธรรมอย่างเดียว ในที่สุดทุกรูปก็สามารถทำใจหยุดนิ่ง ยกใจขึ้นสู่ไตรลักษณ์ เห็นถึงความไม่เที่ยงของสังขาร แล้วเจริญวิปัสสนาต่อ ได้บรรลุเป็นพระอรหันต์ทั้งหมดภายในพรรษานั้นเอง

ครั้งออกพรรษา หลังจากที่ได้ปวารณาเสร็จแล้ว ภิกษุสงฆ์ได้อำลาอุบาลิกา เพื่อไปเฝ้าพระสัมมาสัมพุทธเจ้า และได้สรรเสริญคุณของมหาอุบาลิกากำเป็นยอดมหาอุบาลิกา แม้จะเป็นผู้นำหมู่บ้านมีการกิจการงานมากมาย แต่ก็ยังสละเวลามาทำภาวนาฝึกใจให้หยุดนิ่งจนได้เข้าถึงพระรัตนตรัย เป็นผู้ทรงอภิญญา อีกทั้งยังคอยอุปัฏฐากเหล่าพระภิกษุสงฆ์ให้ได้รับความสะดวกสบายในการบำเพ็ญสมณธรรม จนได้บรรลุธรรมเป็นพระอรหันต์ทั้งหมด

เพราะฉะนั้น ไม่ว่าเราจะมีภารกิจหน้าที่การงานมาก

๑๓๑

เพียงใดก็ตาม สิ่งเหล่านั้นไม่ได้เป็นอุปสรรคในการทำภาวนาเลย เพราะเราสามารถทำใจหยุดนิ่งควบคู่ไปกับการทำงาน ไม่ว่า จะอยู่ในอิริยาบถใดก็ทำใจหยุดได้ ดังนั้นให้หมั่นระคองใจของเราไว้ที่ศูนย์กลางกาย ให้ตรึงนึกถึงดวงธรรมใสๆ หรือองค์พระแก้วใสๆ ไปด้วย ฝึกทำไปเรื่อยๆ จนเราคุ่นเคยเป็นอัตโนมัติแล้วในที่สุดเราก็จะเข้าถึงพระธรรมกาย เข้าถึงแหล่งแห่งความสุขที่แท้จริงกันทุกๆ คน

๑๕

ม ร ณ ส ตี
น ำ ชี วิ ต สู่ ห ลั ก ชัย

ชีวิตนี้ถูกขรนาเข้าไปสู่ความตาย
เป็นของน้อยนิด ดุน้ำในโคลนฉะนั้น
เมื่อชีวิตเป็นของน้อยเหลือเกินอย่างนี้
เวลานี้ไม่ใช่เวลาที่จะมัวประมาทเลย

ม ร ณ ส ต ิ น ำ ชี วิ ต สู ห ลั ก ช ัย

๑๓๔

สรรพสิ่งทั้งหลายในโลกนี้ล้วนเป็นของไม่เที่ยง ชีวิตเปรียบเสมือนหยาดน้ำค้างบนปลายยอดหญ้า ยามต้องแสงอาทิตย์อุทัย ย่อมพลันเหือดแห้งหายไป ทุกชีวิตล้วนมีการเปลี่ยนแปลงไปสู่ความเสื่อมสลาย เรามีเวลาสร้างบารมีอยู่ในโลกนี้อย่างจำกัด จึงไม่ควรประมาทในการดำเนินชีวิต บัณฑิตทั้งหลายพึงรีบสั่งสมบุญ เพื่อเป็นเหตุให้เข้าถึงความสุขภายในที่แท้จริง

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสไว้ใน จุลลสุตโสมชาดก ว่า

“อุปนิยยติทํ มณเฑ
ปริตตํ อุทกัว ปงฺกวารมฺหิ
เอวํ สุปริตตเก ชีวิเต
น จ ปมชฺชิตุํ กาโล ฯ

ชีวิตนี้ถูกขรณำเข้าไปสู่ความตาย เป็นของน้อยนิด ดุจน้ำในโคลนฉะนั้น เมื่อชีวิตเป็นของน้อยเหลือเกินอย่างนี้ เวลานี้ไม่ใช่เวลาที่จะมัวประมาทเลย”

พระพุทธองค์ทรงให้ความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตเป็นอย่างมาก ทรงชี้ให้เห็นถึงความไม่เที่ยงของสังขารว่า มันล้นน้อยนิด ไม่นานก็ต้องแตกสลายไปสู่ความตาย จึงสอนให้นึกถึงความตาย ด้วยการเจริญมรณสติบ่อยๆ เพราะถ้าหากไม่นึกถึง

มรณสติ นำชีวิตสู่หลักชัย

๑๓๕

เป็นประจำ เมื่อความตายมาปรากฏต่อหน้า ก็เกิดความหวาดกลัว ตั้งสติไม่อยู่

ผู้เจริญมรณสติเป็นนิตย์ จะเป็นผู้ไม่ประมาทในการดำเนินชีวิต ด้วยการเร่งรีบทำความดี หมั่นเจริญสมาธิภาวนาเป็นประจำ เมื่อละโลกนี้ไปแล้ว ก็จะมีสุคติเป็นที่ไป

*สมัยหนึ่ง พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสกับเหล่าภิกษุว่า “ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย มรณสติอันภิกษุเจริญแล้ว ทำให้มากแล้ว ย่อมมีผลมาก มีอานิสงส์มาก หยั่งลงสู่อมตะ มีอมตะเป็นที่สุด ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย เธอทั้งหลายยังเจริญมรณสติอยู่หรือ” พระภิกษุได้ตอบทีละรูปว่า “ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ข้าพระองค์เจริญมรณสติอยู่พระเจ้าข้า แต่เจริญมรณสติเฉพาะในเวลา กลางคืน” บางรูปตอบว่าเจริญมรณสติเฉพาะช่วงกลางวันบ้าง เจริญมรณสติทุกเวลาที่ฉันบิณฑบาตมือหนึ่งบ้าง นึกถึงความตาย ในขณะที่เคี้ยวข้าวสี่คำบ้าง นึกในขณะที่เคี้ยวข้าวคำหนึ่งแล้ว กลืนบ้าง

มีรูปหนึ่งได้กราบทูลว่า “ข้าพระองค์นึกถึงความตายว่า คนเรามีชีวิตอยู่แค่ลมหายใจเข้าและออกเท่านั้น เราพึง

พิจารณาคำสอนของพระผู้มีพระภาคเจ้าโดยแยบคาย ฟังไม่
ประมาท พระเจ้าข้า”

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงสรรเสริญภิกษุรูปสุดท้ายว่า
ได้เจริญมรณสติเพื่อความสิ้นไปแห่งอาสวะชื่อว่าเป็นผู้ไม่ประมาท
ส่วนภิกษุที่เหลือนั้น ยังชื่อว่าเป็นผู้ประมาท แล้วตรัสเล่าเรื่อง
ของพระองค์ว่า แม้จะเกิดเป็นสัตว์เดียรัจฉาน ก็ยังเจริญมรณสติ
นึกถึงความตายเป็นประจำ

*ในอดีตกาล เมื่อพระโพธิสัตว์เกิดเป็นชนวนหงส์ ซึ่งเป็น
หงส์ที่มีความเร็วมาก มีหงส์เก้าหมื่นเป็นบริวาร อาศัยอยู่ ณ
ภูเขาคิตตภูฏ ทุกวันจะพาบริวารบินออกหากินเมล็ดข้าวที่เกิดเอง
ตามธรรมชาติ วันหนึ่งลูกหงส์ทอง ๒ ตัว ซึ่งเป็นน้องเล็กของ
พระมหาสัตว์ ปรึกษากันว่า ทั้งสองจะทดสอบบินแข่งกับ
พระอาทิตย์ดูว่า ระหว่างดวงอาทิตย์กับหงส์ ใครจะเร็วกว่ากัน
จึงได้ขออนุญาตพระมหาสัตว์

พระโพธิสัตว์กล่าวว่า “พ่อเอ๋ย ดวงอาทิตย์มีความ
เร็วมาก เธอทั้งสองไม่สามารถบินแข่งกับดวงอาทิตย์ได้หรอก
มีแต่ต้องตายเสียก่อน อย่าพากันไปเลยนะ” แม้หงส์ทั้งสองจะ

มรณสติ นำชีวิตสู่หลักชัย

๑๓๓

พยายามอ้อนวอนเพียงไร พระโพธิสัตว์ก็ยังคงไม่อนุญาต นื่องทั้งสองเห็นว่าพี่ชายคงไม่อนุญาตเป็นแน่แท้ ด้วยทิวฐิमानะ ว่า ตนเองมีกำลังเร็วยิ่งนัก จึงฝืนคำห้ามของพี่ชาย ขณะที่ดวงอาทิตย์ยังไม่ทันโผล่พ้นขอบฟ้า ทั้งสองรีบชวนกันบินไปจับอยู่ที่ยอดเขายุคนธร

ฝ่ายพระมหาสัตว์ เมื่อไม่เห็นหงส์ทั้งสองก็รู้นื่องทั้งสองกำลังไปบินแข่งกับดวงอาทิตย์ ด้วยความเป็นห่วงว่า หงส์สองตัวนี้จะต้องตายในระหว่างทางแน่นอน จึงรีบบินตามไปด้วยความเร็ว เพื่อช่วยเหลือนื่องทั้งสอง

ทันทีที่ดวงอาทิตย์ขึ้น หงส์ทั้งคู่พากันบินถลาขึ้นไปอย่างรวดเร็วเพื่อแข่งกับดวงอาทิตย์ แม้ทั้งสองบินไปได้ไกลมากแล้ว ก็ยังไม่มีท่าทีว่าฝ่ายไหนจะแพ้หรือชนะ ส่วนพระมหาสัตว์ได้บินติดตามไปอย่างใกล้ชิดด้วยความห่วงใย ครั้นเวลาสาย นื่องเล็กเกิดความเมื่อยล้ามาก รู้สึกว่าที่ข้อต่อกระดูกและปีกของตนเอง มีความเร้าร้อนมากเหมือนจะลุกเป็นไฟ ซึ่งเป็นผลจากใช้ความเร็วในการบินเต็มที่นั่นเอง จึงให้สัญญาแก่พระโพธิสัตว์ว่า บินต่อไปไม่ไหวแล้ว

พระโพธิสัตว์ปลอบนื่องว่า “อย่ากลัวเลย ฉันจักให้ชีวิตแก่เธอ” ว่าแล้วก็ประคองนื่องเล็กไว้ด้วยอ้อมปีก พาบินกลับไป

ภูเขาคิตตกุญ्ญ ให้หมู่หงส์ช่วยกันเหี่ยวยารักษา แล้วตนเองรีบบินกลับไปอีกจนทันดวงอาทิตย์ จากนั้นก็บินชะลอไปกับน้องกลางถึงเวลาจวนเที่ยง น้องกลางก็อดโรย หมดแรงลงอย่างรวดเร็ว ทั้งข้อต่อและปีกเป็นเหมือนว่าไฟลุกท่วมตลอดเวลา จึงให้สัญญาณแก่พี่ชายว่า ไม่ไหวแล้ว

พระมหาสัตว์ปโลบโยนน้องให้เบาใจ แล้วเอาอ้อมปีกประคองน้องกลางไว้ บินนำกลับสู่เขาคิตตกุญ्ญอีก หลังจากส่งน้องชายแล้ว พระมหาสัตว์เกิดความคิดว่า วันนี้ เราจะทดลองบินแข่งขันกับดวงอาทิตย์ ดูซิว่าใครจะมีความเร็วกว่ากัน

พญาหงส์ถลาขึ้นจากยอดเขา ใช้กำลังรวดเร็วเท่านั้น ก็สามารถไล่ตามทันดวงอาทิตย์ บางคราวก็บินแซงไปข้างหน้า บางคราวก็ไล่หลัง บินแข่งกันไปอย่างนี้ โดยที่พญาหงส์ไม่รู้ลึกลงว่าเหน็ดเหนื่อยเลย ยิ่งบินก็ยิ่งเร็ว ยิ่งรู้ลึกลงว่ามีพลังกำลังเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ

เมื่อเห็นว่าแข่งทั้งวันแล้ว ยังไม่มีทีท่าว่าฝ่ายไหนจะแพ้หรือชนะ พญาหงส์จึงได้คิดว่า การบินแข่งกับดวงอาทิตย์เป็นเรื่องไร้ประโยชน์ ไม่มีสาระ แข่งกันก็เพราะไม่ได้พิจารณาเสียก่อน แต่ความแค้นที่เกิดขึ้นต่อสังขารของเรานี้สิ เร็วยิ่งกว่าความเร็วของดวงอาทิตย์และความเร็วของเรามารวมกันเสียอีก

มรณสติ นำชีวิตสู่หลักชัย

๑๓๕

คิดตั้งนั้นแล้ว จึงตั้งใจจะไปแสดงธรรมแก่พระเจ้ากรุงพาราณสี ผู้เป็นสหาย พระราชาเมื่อรู้ว่าพญาหงส์ทองมาเยี่ยม ทรงจัดตั้งทองเพื่อให้พระโพธิสัตว์บินมาเกาะ แล้วรับสั่งให้ราชบุรุษเอาน้ำมันทาช่องปีกของพระมหาสัตว์ ทรงกระทำปฏิสันถารต้อนรับอย่างดี แล้วตรัสถามว่า “สหายเอ๋ย ท่านมาล่ำฟังผู้เดียวไปไหนมาเล่า”

พระมหาสัตว์จึงได้เล่าเรื่องราวทั้งหมดแต่พระราชา พระราชาเมื่อสดับดังนั้น ทรงอยากเห็นความเร็วของพญาหงส์บ้าง แต่พญาหงส์ทูลปฏิเสธว่า “ถ้าหากแสดงการแข่งขันความเร็วกับดวงอาทิตย์ พระองค์ก็จะไม่สามารถมองเห็นได้ เพราะเร็วเกินกว่าที่พระองค์จะทอดพระเนตร”

พญาหงส์ทูลว่า “ขอให้พระองค์ทรงคัดเลือกนายขมังธนู ๔ คน ที่ยิงเร็วที่สุดในพระนคร ให้แต่ละคนยืนพึงเสาศิลา โดยหันหน้าไปคนละทิศ แล้วให้ทั้ง ๔ คนนี้ ยิงลูกศร ๔ ดอก ตรงไปยังทิศทั้ง ๔ โดยพร้อมกัน หม่อมฉันจะเก็บลูกศรเหล่านั้น มามีให้ทันตกดินเลย แล้วทิ้งลงแทบเท้าของคนทั้ง ๔ พระองค์จะทรงทราบอาการที่หม่อมฉันไปเก็บลูกศรด้วยสัญญาณแห่งเสียงลูกศร แต่พระองค์จะไม่สามารถทอดพระเนตรเห็นตัวของหม่อมฉันได้เลย”

มรณสติ นำชีวิตสู่หลักชัย

๑๔๐

เมื่อทุกอย่างพร้อม พญาหงส์ก็แสดงอานุภาพของตนเองให้พระราช และเหล่ามหาอำมาตย์ได้ชมพร้อมๆ กัน ด้วยการบินตามไปเก็บลูกศรทั้ง ๔ ทิศ ด้วยความเร็วเพียงชั่วพริบตาเท่านั้น ทุกคนที่เห็นต่างแซ่ซ้องสาธุการในความเร็วที่ไม่มีใครเปรียบปานได้ พญาหงส์ทูลว่า “ข้าแต่มหाराช นิมิใช่ความเร็วสูงสุดของข้าพระองค์ ไม่ใช่ความเร็วปานกลาง แต่เป็นความเร็วขั้นต่ำสุดเท่านั้น”

พระราชาทรงถามว่า “สหายเอ๋ย แล้วความเร็วอย่างอื่นที่เร็วกว่าความเร็วของท่าน ยังมีอยู่อีกหรือ”

“พระเจ้าข้า พระมหाराชเจ้า อายุสังขารของสัตว์เหล่านี้ย่อมลี้नไป ย่อมเสื่อมสลายไปรวดเร็วกว่าความเร็วขนาดสูงสุดของหม่อมฉัน เป็นร้อยเท่าพันทวีแสนทวีทีเดียว”

พระมหาสัตว์แสดงความเสื่อมลี้नไปของสังขารว่ารวดเร็วมาก ยิ่งกว่าสิ่งใดๆ ในโลก แม้ขณะพูดอยู่นี้ ความตายก็ย่างกรายเข้ามาทุกขณะ พระราชาสดับเช่นนั้นเกิดความสลดพระทัย ถึงกับดำรงสติไว้ไม่ได้ เพราะความกลัวต่อมรณภัยทรงลี้नสติล้มลงทันที

พระมหาสัตว์กราบทูลเตือนว่า “ข้าแต่พระมหाराช พระองค์อย่าได้ทรงหวาดกลัวเลย ขอทรงเจริญมรณสติไว้เถิด

มรณสติ นำชีวิตสู่หลักชัย

๑๔๑

ทรงประพาศิทธธรรมไว้เถิด และทรงหมั่นสั่งสมบุญบารมี อย่าได้
ทรงประมาทอีกต่อไปเลย พระเจ้าข้า” แล้วพญาหงส์ทองก็บิน
กลับที่อาศัย ณ ภูเขาจิตตกุญ

แม้พวกเราเองจงอย่าได้ประมาท อย่าคิดว่าเรายัง
แข็งแรง ยังไม่เจ็บป่วยไข้ เราต้องหมั่นเจริญมรณสติ นึกถึง
ความตายเป็นอารมณ์ จะได้เป็นผู้ไม่ประมาท รีบเร่งทำภาวนา
ให้เข้าถึงที่พึงอันประเสริฐให้ได้ อย่าเกียจคร้าน อย่ามีข้อแม้
ข้ออ้าง และเงื่อนไขในการทำใจหยุดใจนิ่งกัน แล้วเราจะได้ชื่อว่า
เป็นยอดนักสร้างบารมีที่แท้จริงกันทุกคน

บุ ค ค ล ผู้ ท ร ง ธี ร ร ม

เมื่อใดธรรมทั้งหลายปรากฏแก่พราหมณ์

ผู้มีความเพียรเพ่งอยู่

เมื่อนั้น ความสงสัยทั้งปวงของพราหมณ์นั้นย่อมสิ้นไป

เพราะมารู้ชัดธรรมพร้อมทั้งเหตุ

บุคคลผู้ทรงธรรม

๑๔๔

ธรรมกาย คือแก่นแท้ของพระพุทธศาสนา ผู้เข้าถึงพระธรรมกายคือผู้เข้าถึงแก่นของพระพุทธศาสนา พระบรมศาสดาทรงเข้าถึงความเป็นลัทธิปัญญาพุทธเจ้า เพราะได้บรรลุกายธรรมอรหัตต์ เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า พระลัทธิธรรมคำสอนของพระองค์จึงเป็นความรู้อันบริสุทธิ์ กลับออกมาจากใจที่หยุดอย่างสมบูรณ์แล้ว ดังนั้นผู้ที่จะศึกษาพระลัทธิธรรมอันประเสริฐ ต้องมีจิตใจที่หยุดนิ่ง เข้าถึงความบริสุทธิ์ภายในเช่นเดียวกัน

หลังจากที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงเลิกทรมานพระวรกาย ที่เรียกว่าอัตตakilมถานุโยคแล้ว ทรงหันมาปฏิบัติตามหนทางสายกลาง ที่เรียกว่า “มัชฌิมาปฏิปทา” จนได้บรรลุพระอนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณ ทรงเปล่งอุทานว่า

“ยทา หเว ปาตุภวนฺติ ธมฺมา
อาตาปิโน ฉายโต พฺราหฺมณสุส
อถสุส กงฺขา วปยฺนติ สพฺพา
ยโต ปชานาติ สเหตุธมฺมํ

เมื่อใดธรรมทั้งหลายปรากฏแก่พราหมณ์ ผู้มีความเพียรเพ่งอยู่ เมื่อนั้น ความสงสัยทั้งปวงของพราหมณ์นั้นย่อมสิ้นไป เพราะมารู้ชัดธรรมพร้อมทั้งเหตุ”

บุคคลผู้ทรงธรรม

๑๔๕

พระสังฆธรรมคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นของจริง คนจริงเท่านั้นจึงจะคู่ควรกับของจริง หากตั้งใจปฏิบัติอย่างจริงจัง มีความเพียรไม่ลดละ ปฏิบัติตามพุทธวิธีที่ทรงแนะนำไว้ ย่อมจะรู้แจ้งเห็นจริง หหมดความสงสัยในพระรัตนตรัย จะเข้าใจความเป็นจริงของโลกและชีวิต เพราะธรรมะเป็นเรื่องของการปฏิบัติ ลำพังอาศัยการนึกคิดตรึกตรองด้วยปัญญาของปุถุชน ย่อมไม่สามารถที่จะเข้าใจได้แจ่มแจ้ง

ดังนั้น ความสงสัย หรือความเคลือบแคลงในธรรมทั้งหลาย จะหมดไปได้ต้องอาศัยการประพฤติปฏิบัติธรรมเท่านั้น ไม่ได้อยู่ที่การมานั่งถกเถียงกัน หรือโต้แย้งในสมมติฐาน วิจารณ์ความคิดเห็นของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง หรือสรุปค้นเดาเองว่าควรจะเป็นอย่างนั้นอย่างนี้ ซึ่งเป็นการเสียเวลาเปล่า บัณฑิตควรจะมีปัญญา โดยลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ให้รู้แจ้งเห็นจริงไปตามความเป็นจริง

โดยเฉพาะเรื่องธรรมกายนี้ เป็นของจริงที่มีอยู่ในพระพุทธศาสนา และมีอยู่ในตัวของพวกเราทุกๆ คน ควรที่เราจะมีปัญญาให้เข้าถึง ผู้ที่ไม่รู้จักธรรมกายนั้นมีอยู่ ๒ ประเภท คือ ผู้ที่ไม่ได้ปฏิบัติ คือไม่ได้ศึกษา และลงมือปฏิบัติธรรมอย่างจริงจัง จึงไม่ทราบว่าธรรมกายนั้นมีอยู่จริง อีกพวกหนึ่งเคยศึกษาเล่าเรียนมา แต่ไม่ให้โอกาสตนเองในการลงมือปฏิบัติ จึงไม่รู้จัก

บุคคลผู้ทรงธรรม

๑๔๖

ธรรมกาย เมื่อไม่รู้จัก ไม่เคยเห็น จึงกล่าวแบบผู้ไม่รู้ไม่เห็นกัน
ไปต่างๆ นานา

อีกประเภทหนึ่ง คือผู้ที่ลงมือปฏิบัติแล้ว แต่ทำไม่ได้
เพราะไม่ทราบว่า ธรรมกายนั้นอยู่ที่ตรงไหน จะเข้าถึงได้อย่างไร
เมื่อปฏิบัติไม่ถูกวิธีก็เข้าไม่ถึง หรือบางพวกรู้วิธีการหมดแล้ว
แต่ขาดความเพียร ไม่ทำให้ต่อเนื่อง จึงไม่รู้จัก และไม่เข้าใจ
เรื่องธรรมกาย ซึ่งเป็นเรื่องที่สำคัญที่สุดในชีวิต ธรรมกายนี้
เป็นสิ่งที่พวกเราจะต้องรู้ให้ได้ ไม่รู้ไม่ได้ ไม่รู้แล้วไม่ปลอดภัย
เพราะนี่คือหลักของชีวิตอย่างแท้จริง

*ในสมัยพุทธกาล พระลัมบาลัมพุทธเจ้าทรงยกย่อง
พระอรหันตเถระองค์หนึ่งชื่อ พระเอภุทานเถระ ว่าเป็นผู้ทรง
ธรรมที่แท้จริง เนื่องจากได้เข้าถึงคำสอนของพระพุทธองค์
ด้วยการลงมือปฏิบัติอย่างถูกวิธี ทำให้ท่านได้บรรลุเป็น
พระอรหันต์ หมดความสงสัยในธรรมกาย

เรื่องมีอยู่ว่า พระเอภุทานเถระ หลังจากศึกษาด้านพระ-
ปริยัติแล้ว ท่านได้ปลีกวิเวกเพื่่อมุ่งเข้าสู่การปฏิบัติ ท่านสอน
ตนเองว่า พระธรรมของพระบรมศาสดาจะรู้แจ้งได้ด้วยการ

บุคคลผู้ทรงธรรม

๑๔๓

ปฏิบัติเท่านั้น ไม่สามารถทำให้หลุดพ้นได้ด้วยการท่องจำ
พุทธพจน์แต่อย่างใด

ท่านจึงไม่ประมาท ทำความเพียรอย่างจริงจัง เมื่อว่างเว้น
จากภารกิจของการคณะสงฆ์ จะเข้าไปอาศัยอยู่ในราวป่า
แห่งหนึ่งเพียงลำพัง ปกติท่านจะระลึกถึงคำสอนของพระพุทธ-
องค์อยู่บทหนึ่ง แล้วท่านมักจะกล่าวสาธยายหัวข้อธรรมบทนี้
เพื่อเตือนสติตนเองเสมอๆ ว่า

“ความโศกทั้งหลายย่อมไม่มีแก่บุคคลผู้มีจิตมั่นคง
ไม่ประมาท เป็นผู้รู้ ผู้ศึกษาในทางแห่งการปฏิบัติ เพื่อความเป็น
ผู้รู้ เป็นผู้มิจิตตั้งมั่น สงบระงับแล้ว มีสติในทุกเมื่อ”

โดยเฉพาะในวันอุโบสถ พระเอภุทานเถระจะกล่าว
หัวข้อธรรมบทนี้เป็นประจำ เหตุอัศจรรย์ก็จะบังเกิดขึ้นทุกครั้ง
คือเมื่อพระเถระกล่าวธรรมบทนี้จบลง จะได้ยินเสียงสาธุการ
ของเทวดาที่สิงสถิตอยู่บริเวณนั้น เสียงสาธุการดังกังวานไปทั่ว
บริเวณ และดังลั่นประหนึ่งว่าแผ่นดินจะทรุดฉ่น

วันหนึ่ง ในวันอุโบสถ มีพระเถระ ๒ รูป เป็นพระผู้ทรง
พระไตรปิฎกแตกฉาน และเชี่ยวชาญในหัวข้อธรรมต่างๆ ได้พา
ลูกศิษย์ของท่านจำนวน ๑,๐๐๐ รูป เดินทางมาขอพักอยู่ใน
ราวป่าแห่งนั้นด้วย พระเอภุทานเถระเห็นคณะพระภิกษุสงฆ์

บุคคลผู้ทรงธรรม

๑๔๘

หมู่ใหญ่มาถึง ก็ออกมาต้อนรับด้วยความดีใจ และกล่าวว่า “ในวันนี้ นับว่าเป็นบุญลาภของกระผม ที่ท่านทั้งหลายมา พำนักในที่นี้ กระผมได้ยินกิตติศัพท์อันดีงามของท่าน ว่าเป็น ผู้ชำนาญในพระไตรปิฎก แสดงธรรมได้ลึกซึ้ง วันนี้กระผมใคร่ จะขอฟังธรรมของท่านทั้งสอง ขอกราบอาราธนาแสดงธรรม เพื่อเป็นมงคลแก่กระผมด้วยเถิด”

พระเถระจึงถามพระเอกุทานะว่า “แล้วปกติในที่นี้ มีใคร มาฟังธรรมกันบ้างละ เพราะสถานที่แห่งนี้ อยู่ในป่า ห่างไกล จากบ้านเรือนผู้คน” พระเอกุทานะตอบว่า “ปกติธรรมดา ในวัน อุโบสถ กระผมมักจะกล่าวธรรมอยู่เพียงบทเดียวตามลำพัง เมื่อกล่าวจบ ก็จะมีเสียงเทวดาทั้งหลายในบริเวณนี้ให้สาธุการ กระผมจึงเข้าใจว่า มีเทวดามาฟังธรรมทุกวันอุโบสถ แต่กระผม เป็นผู้ศึกษาพุทธพจน์มาน้อย จึงกล่าวธรรมที่คล่องปากขึ้นใจได้ เพียงบทเดียว” แล้วพระเถระทั้ง ๒ รูป ซึ่งเป็นผู้ทรงพระไตรปิฎก ก็ได้แสดงธรรม แต่มิได้ยินเสียงสาธุการของเหล่าเทวดาเลย แม้เทวดาตนเดียวก็ไม่ได้ให้สาธุการ

เมื่อเป็นเช่นนั้น พระเถระทั้งสอง จึงถามพระเอกุทานะว่า “เราทั้ง ๒ รูป ได้แสดงธรรมพร้อมทั้งอรรถ และพยัญชนะเป็น อเนกปริยาย แต่ไม่มีเสียงสาธุการของเหล่าเทวดาทั้งหลาย ในราวป่านี้เลย นี่เป็นเพราะเหตุใดกัน”

บุคคลผู้ทรงธรรม

๑๔๕

พระเอกุทานะตอบว่า “ในวันที่กระผมกล่าวธรรม จะมีเสียงสาธุการของเหล่าเทวดาทุกครั้งไป แต่ในวันนี้มีทราบว่าเป็นด้วยเหตุอันใด” พระเถระทั้ง ๒ รูป จึงได้กล่าวว่า “ถ้าอย่างนั้นผู้อาวุโสจงแสดงธรรมแก่พวกเราดูบ้างเถิด” เมื่อได้รับนิมนต์แล้ว ท่านจึงกล่าวแสดงธรรมบนอาสนะ ด้วยธรรมบทเดิมนั่นเอง

ทันทีที่กล่าวธรรมจบลง เหล่าเทวดาทั้งหลายก็ได้ให้สาธุการด้วยเสียงดังกึกก้อง ประหนึ่งว่าแผ่นดินจะทรุด พระเถระทั้ง ๒ รูป ได้ยินเสียงเทวดาเปล่งสาธุการเช่นนั้น จึงคิดว่าเราเป็นผู้ทรงพระไตรปิฎก มหาชนทั้งหลายยกย่อง ว่าเป็นผู้แตกฉาน และเชี่ยวชาญในพระธรรมอย่างยิ่ง แต่ทำไมเหล่าเทวดาจึงไม่ให้สาธุการแก่พวกเราเลย เป็นเพราะเทวดาลำเอียงใช่หรือไม่หนอ

พวกสาวกศิษย์ของพระเถระทั้งสอง จึงได้กล่าวติเตียนเทวดาทั้งหลายว่า พวกเทวดาให้สาธุการแก่พระเอกุทานะ เพราะว่าเห็นแก่หน้า ครั้นพระภิกษุสงฆ์ทั้งหมดกลับไปถึงวัดพระเชตะวันแล้ว ต่างพากันกราบทูลความนั้นแด่พระบรมศาสดา ทว่ากลับได้รับการตักเตือนจากพระพุทธองค์ว่า “ภิกษุทั้งหลาย เราไม่เรียกผู้เรียนมามากหรือพูดมากกว่า เป็นผู้ทรงธรรม ส่วนผู้ใดเรียนคาถาแม่บทเดียว แล้วท่องตลอดในธรรมทั้งหลาย ผู้นั้นชื่อว่าเป็นผู้ทรงธรรม”

บุคคลผู้ทรงธรรม

๑๕๐

จากนั้นพระพุทธองค์ได้ตรัสยกย่องพระเอภุทธานะว่า เป็นผู้ไม่ประมาท เป็นผู้ทรงธรรมที่แท้จริง เพราะท่านเป็นผู้หลุดพ้นจากอาสวกิเลสแล้ว ได้ตรัสย้ำอีกว่า “บุคคลไม่ชื่อว่า ทรงธรรมเพราะเหตุที่พูดมาก ส่วนบุคคลใดฟังมนต์ด้นน้อย ย่อมเห็นธรรมด้วยกาย เป็นผู้ไม่ประมาทในธรรม บุคคลนั้นแล เป็นผู้ทรงธรรม”

เราจะเห็นว่า ลำพังความรู้ในทางปริยัติเพียงอย่างเดียว นั้นไม่พอ ต้องนำความรู้เหล่านั้นมาปฏิบัติให้ได้ด้วย เพราะ ศาสนาพุทธเป็นศาสนาแห่งการปฏิบัติ ถ้าเราเข้าถึงธรรมกาย ได้เมื่อไร ความสงสัยทั้งปวงก็จะสิ้นไป จากผู้ไม่รู้ ก็จะกลายเป็น ผู้รู้ ไม่ว่าเด็กหรือผู้ใหญ่ สามารถรู้แจ้งได้ ถ้าทุกคนลงมือปฏิบัติ อย่างจริงจัง ไม่มีข้อแม้ข้ออ้าง หรือเงื่อนไขใดๆ ทั้งสิ้น ก็จะเข้าถึงธรรมกายได้อย่างแน่นอน

ทุกท่านเป็นผู้มีบุญลาภอันประเสริฐ ที่เกิดมาแล้วได้พบ พระพุทธศาสนา ได้รู้จักวิธีการที่จะทำให้เข้าถึงธรรมกาย ซึ่งเป็น ที่พึงที่ระลึกอันสูงสุด ควรจะใช้เวลาที่เหลืออยู่นี้ ปฏิบัติธรรม เพื่อให้เข้าถึงธรรมกายให้ได้ มุ่งแสวงหาความเป็นผู้รู้แจ้งใน ธรรมทั้งหลาย จึงจะได้ชื่อว่าเป็นผู้ทรงธรรมอย่างแท้จริง

ก า ร ก่ อ ด เ ป น ม นุ ษ ย์
เ ป น ข อ ง ย า ก

การได้อัศภาพเป็นมนุษย์เป็นการยาก

ชีวิตของสัตว์ทั้งหลายเป็นอยู่ยาก

การได้ฟังพระสัทธรรมเป็นการยาก

การอุบัติขึ้นแห่งพระพุทธเจ้าทั้งหลายเป็นการยาก

การเกิดเป็นมนุษย์เป็นของยาก

๑๕๓

การเจริญสมาธิภาวนาเป็นทางลัดที่สุด ที่จะทำให้เกิด
ความบริสุทธิ์กาย วาจา ใจ ถ้ามีความบริสุทธิ์มาก บุญกุศลก็
เกิดขึ้นมาก ถ้ามีความบริสุทธิ์น้อย บุญกุศลก็ลดหย่อนลงไป
ความบริสุทธิ์เป็นบ่อเกิดแห่งความสุข เป็นสิ่งที่สั่งสมได้ ถ้าเรา
เจริญภาวนาทุกวัน ยิ่งเป็นการเพิ่มเติมความบริสุทธิ์ขึ้นทุกวัน
จะทำให้เราเข้าถึงความสุขที่แท้จริง ซึ่งเป็นสิ่งที่ทุกคนปรารถนา
และต่างกำลังแสวงหากันอยู่ตลอดเวลา ดังนั้น เราจึงควร
ให้ความสำคัญกับการเจริญภาวนา เพื่อให้ชีวิตของเราเข้าถึง
ความสุข และความบริสุทธิ์ที่แท้จริง

พระลัมมะลัมพุทเธเจ้าตรัสไว้ใน ขุททกนิกาย ธรรมบท ว่า

“กัจฉะ มนุสฺสสปฏิลาโภ กิจฉะ มจฺจาน ชีวิตํ
กิจฉะ สทฺธมฺมสฺสวณํ กิจฉะ พุทฺธานมุปปาโท

การได้อัตภาพเป็นมนุษย์เป็นการยาก ชีวิตของสัตว์
ทั้งหลายเป็นอยู่ยาก การได้ฟังพระสัทธรรมเป็นการยาก
การอุปบัติขึ้นแห่งพระพุทเธเจ้าทั้งหลายเป็นการยาก”

การได้เกิดเป็นมนุษย์นั้นเป็นของยาก ต้องอาศัยกำลัง
ความเพียรในการสั่งสมความดีอย่างยิ่งยวด พระพุทเธองค์ทรง
อุปมาความยากในการเกิดเป็นมนุษย์ไว้ว่า “ในท้องทะเลกว้าง
ใหญ่สุดจะประมาณ มีเตาตาบอดทั้งสองข้างอยู่ตัวหนึ่ง ทุกๆ

การเกิดเป็นมนุษย์เป็นของยาก

๑๕๔

๑๐๐ ปี จะโผล่ขึ้นมาบนผิวน้ำ ๑ ครั้ง และในท้องทะเลนี้ มีห่วงที่พอดิกับหัวเต่าลอยอยู่อันหนึ่ง โอกาสที่เต่าตาบอดจะโผล่หัวขึ้นมา แล้วเอาหัวสอดเข้าไปในห่วงพอดิ มีความยากเพียงใด โอกาสที่จะได้เกิดเป็นมนุษย์นั้น มีความยากยิ่งกว่า”

เมื่อเกิดมาแล้ว การที่จะรักษาชีวิตให้ดำเนินอยู่บนเส้นทางของการสร้างความดีไปได้ตลอดรอดฝั่งก็ทำได้ยาก เพราะภัยและอันตรายต่างๆ ที่เกิดกับชีวิตของเรามีอยู่รอบตัว และการที่จะได้มีโอกาสฟังธรรมของลัตบุรุษเป็นสิ่งที่ทำได้ยาก ในโบราณกาลผู้คนต่างแสวงหาความรู้อันแท้จริง และปรารถนาที่จะสนทนากับนักปราชญ์บัณฑิต เพื่อที่จะได้ดำเนินชีวิตให้ถูกต้องตามคำสอนอันประเสริฐ

พระโพธิสัตว์แต่ละพระองค์ กว่าจะตรัสรู้เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ต้องสร้างบารมีกันยาวนานหลายอสงไขยกับทีเดียว ท่านสร้างบารมีทุกรูปแบบ แม้บางชาติจะพลัดไปเกิดเป็นสัตว์เดียรัจฉาน แต่ท่านก็ยังคงสร้างบารมี เพื่อมุ่งหวังพระอนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณ การอุบัติขึ้นของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแต่ละพระองค์ จึงเป็นการยากอย่างยิ่ง

*ในอดีตชาติของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ครั้งหนึ่งได้ไป

การเกิดเป็นมนุษย์เป็นของยาก

๑๕๕

เกิดเป็นพญานาคราช มีร่างกายใหญ่โต อายุยืนมาก อุดมไปด้วยสมบัติทั้งหลาย และพร้อมไปด้วยบริวาร พระองค์ทรงเปื้อน่ายในราชสมบัติ เพราะดำริว่า แม้เราจะมีสมบัติ และบริบูรณ์ด้วยความสุขน่านับการ แต่ก็ยังคงเป็นเพียงสัตว์เดียรฉาน โอกาสที่จะสร้างบุญบารมีได้เต็มทีนั้น ยากยิ่งนัก เมื่อดำริอย่างนี้แล้วจึงตั้งใจรักษาศีล เพื่อว่าเมื่อพ้นจากอภัพของพญานาคแล้ว จะได้กลับมาเกิดเป็นมนุษย์อีก แล้วทรงออกจากนาคพิภพไปพำนักอยู่ในที่สงบตั้งใจรักษาศีลให้บริสุทธิ์บริบูรณ์ บรรดานางนาคกัญญาทั้งหลาย ต่างเกรงว่าพระองค์จะจากพวกนางไป จึงประดับประดาด้วยของหอม แล้วมาเฝ้าชวนพระองค์ เพื่อให้ศีลของพระองค์วิบัติ

พระองค์ดำริว่าหากเป็นเช่นนี้ โอกาสที่ศีลของเราจะบริสุทธิ์บริบูรณ์นั้น เป็นไปได้ยาก จึงขึ้นมาเมืองมนุษย์ ขดร่างกายอยู่ที่จอมปลวกริมฝั่งแม่น้ำ คนทั้งหลายผ่านมาต่างพากันบูชาด้วยของหอม และเครื่องสักการะมากมาย ทุก ๑ เดือน นาคราชจะกลับลงไปเมืองบาดาลครั้งหนึ่ง

นางสมณาเทวีอัศรมหีเป็นท้าวพญานาคราช จึงกล่าวว่า “เมื่อพระองค์ขึ้นไปบนเมืองมนุษย์เป็นเวลานาน หากพระองค์มีอันตราย ข้าพระองค์จะทราบได้อย่างไรว่าเกิดอะไรขึ้นกับพระองค์” พญานาคจึงพานางไปดูที่สระน้ำ แล้วบอกว่า “วันใด

การเกิดเป็นมนุษย์เป็นของยาก

๑๕๖

ที่สระน้ำขุนมัวให้รู้ว่าเรากำลังจะโดนประหาร ถ้าพญาครุฑจับไป น้ำจะเดือดพลุ่งขึ้นมา ถ้าหมองูจับไป น้ำจะมีลักษณะสีแดงเหมือนโลหิต” เมื่อนาคราชบอกลักษณะของการเกิดภัยแล้ว จึงกลับขึ้นไปเมืองมนุษย์อีก

ในระหว่างที่รักษาศิลอยู่นั้น วันหนึ่งมีหมองูผ่านมา เห็นนาคราชขดอยู่ที่จอมปลวก ก็คิดจะจับไปแสดงให้ชาวเมืองดู เพื่อหาทรัพย์มาดำรงชีวิต คิดดังนั้นแล้ว จึงหยิบโอสถมา ร่ายมนตร์ เมื่อนาคราชถูกมนตร์ ร่างกายก็เร่าร้อนเหมือนโดน ถ่านเพลิง ศีรษะปวดร้าวเหมือนโดนบีบ ดำริว่าเกิดเหตุอะไร จึงยก พระเศียรขึ้นจากวงในขนด เห็นหมองูกำลังร่ายมนตร์ก็คิดว่า พิษของเรานั้นมากมาย ถ้าเราโกรธ แล้วพ่นลมจุมูกออกไป ร่างกายของหมองูต้องแตกละเอียดเป็นธุลี แต่ถ้าทำอย่างนั้น ศิลของเราก็จะต่างพร้อย ครั้นสอนตัวเองเช่นนี้แล้ว ก็ขนด ศีรษะต่อไป ไม่ต่อสู้หรือทำร้ายหมองู เพื่อรักษาศิลให้บริสุทธิ์ บริบูรณ์

หมองูเห็นนาคราชไม่ได้ตอบ จึงเคี้ยวโอสถแล้วร่ายมนตร์ พ่นไปยังลำตัวของนาคราช นาคราชเหมือนโดนถ่านเพลิงร้อนๆ สาดใส่ ลำตัวพองบวม ดิ้นทุรนทุราย หมองูจับหางนาคราช ให้เหยียดตรง บีบลำตัวด้วยไม้กีบ ทำให้ด้นไม่ได้ จับศีรษะ เอาไว้แล้วบีบคั้นให้อ้าปากออก พ่นโอสถที่ร่ายมนตร์แล้ว

การเกิดเป็นมนุษย์เป็นของยาก

๑๕๓

เข้าไปปากของนาคราช ฟันของนาคราชหลุดออกหมด ปากเต็มไปด้วยเลือด จากนั้นหมองูก็ขึ้นไปเหยียบลำตัว ทำให้กระดูกแหลกละเอียด ตลอดลำตัวของนาคราชเปื้อนไปด้วยเลือด สุดท้ายจะระงับความทุกข์ทรมานและสติไว้ได้ แต่ด้วยกำลังใจอันเข้มแข็ง และเด็ดเดี่ยวที่จะรักษาศีลยิ่งกว่าชีวิต จึงใช้ความอดทนอย่างยิ่งยวด ไม่ยอมแม้กระทั่งคิดที่จะประทุษร้ายหมองูนั้นเลย

หมองูเห็นนาคราชอ่อนกำลังลง จึงจับใส่กรง แล้วนำไปแสดงตามหมู่บ้าน ไม่ว่าหมองูจะให้พญานาคแสดงอย่างไร พญานาคก็ทำตามทุกอย่าง ประชาชนดูแล้วพากันชอบใจ ให้ทรัพย์แก่หมองู เขานำพญานาคแสดงเรื่อยไป จนถึงเมืองหลวง พระราชาได้รับสั่งให้หมองูเข้าเฝ้า เพื่อทอดพระเนตรการแสดงของนาคราช เช้าวันนั้นคนทั้งเมืองได้มาดูการแสดงของนาคราช ต่างชอบใจพากันปรบมือเป็นที่สนุกสนาน

วันนั้น นางสุมนาเทวีระลึกถึงสามีของตน จึงไปดูที่สระน้ำ เห็นน้ำในสระเปลี่ยนเป็นสีแดงเหมือนโลหิต รู้ทันทีว่าพญานาคราชต้องถูกหมองูจับไปแน่นอน นางเสด็จออกจากนาคพิภพขึ้นไปเมืองมนุษย์ ดูร่องรอยที่สามีถูกหมองูทรมาน แล้วจับไป นางร้องให้เที่ยวเดินถามชาวบ้านเรื่อยไป จนถึงเมืองหลวง จึงเหาะขึ้นไปยืนอยู่บนอากาศ เห็นพญานาคราช

การเกิดเป็นมนุษย์เป็นของยาก

๑๕๘

แสดงอยู่ ก็ร้องให้ด้วยความสงสาร

พญานาคราชเลื้อยไปเห็นนางยืนอยู่กลางอากาศ
เกิดความละอาย จึงเลื้อยเข้าไปขดในกรง พระราชาสงสัยว่า
เกิดอะไรกับพญานาค เมื่อทอดพระเนตรขึ้นไปบนอากาศเห็น
นางสุมณาเทวียืนร้องไห้อยู่ จึงตรัสถามขึ้นว่า “ท่านเป็นใคร
ทำไมถึงร้องไห้เหมือนคนสติฟั่นเฟือน ท่านสูญเสียอะไรหรือ”
นางตอบว่า “หม่อมฉันกำลังตามหาพระสวามีที่ถูกหมองูจับไป
และนาคที่แสดงต่อหน้าพระองค์ คือสามีของหม่อมฉัน”

พระราชาตรัสว่า “ธรรมดาพญานาคนั้นมีฤทธิ์ มีพิษ
มีกำลังมหาศาล ทำไมจึงตกอยู่ในอำนาจของหมองูเช่นนี้”
พระนางตอบว่า “ข้าแต่สมมติเทพ ที่พญานาคไม่แสดงฤทธิ์นั้น
เป็นเพราะกำลังรักษาศีลอยู่ ถ้าพญานาคไม่รักษาศีลแล้ว
บ้านเมืองของพระองค์ ก็จะมีอดไหม้เป็นฐลีย่างแน่นอน
ขอพระองค์ทรงปล่อยพญานาคราชด้วยเถิด”

พระราชาทรงรับสั่งให้หมองูปล่อยพญานาคทันที
ทันใดนั้นพญานาคก็แปลงกายเป็นมนุษย์ แล้วประคองอัญชลี
ขอบพระทัยพระราชาที่เมตตาให้ชีวิต และได้เล่าเรื่องราว
ทั้งหมดถวายพระราชา จากนั้นจึงกราบทูลเชิญเสด็จชมเมือง
บาดาล

การเกิดเป็นมนุษย์เป็นของยาก

๑๕๕

เมื่อพระราชเสด็จไปถึงเมืองบาดาล ทรงเห็นสมบัติ และบริวารของพญานาคมากมาย จึงตรัสถามว่า “ท่านนาคราช ท่านก็มีสมบัติมากมาย แวดล้อมด้วยบริวารนับหมื่น อุดมไปด้วยรูปทิพย์ กลิ่นทิพย์ ทำไมท่านจึงมีความเพียรในการรักษาศิลเช่นนี้”

นาคราชตอบว่า “ข้าแต่สมมติเทพ ข้าพระองค์บำเพ็ญเพียรรักษาศิลก็เพราะต้องการจะไปเกิดเป็นมนุษย์ เพราะการได้อัตภาพเป็นมนุษย์ ทำให้โอกาสในการรักษาศิลง่ายกว่า สามารถสร้างบารมีอื่นได้สะดวกกว่า มีโอกาสบำเพ็ญภาวนาได้บรรลุผลานิพพานง่ายกว่าการเป็นพญานาค เพราะฉะนั้น ข้าพระองค์จึงรักษาศิลยิ่งชีวิต”

จากเรื่องนี้ จะเห็นว่า การได้เกิดเป็นมนุษย์นั้น เป็นสิ่งที่ได้มายากยิ่งนัก นักสร้างบารมีทุกยุคทุกสมัย ต่างต้องการเกิดมาเป็นมนุษย์ทั้งสิ้น เพราะเป็นภพภูมิอันวิเศษที่เหมาะสมต่อการสร้างบารมีได้ทุกรูปแบบ ดังนั้นเมื่อได้เกิดมาเป็นมนุษย์แล้ว ถือว่าพวกเราเป็นผู้มีบุญลาภอันประเสริฐ ไม่ควรประมาทในการดำเนินชีวิต ต้องรีบชวนขวายนสร้างบารมีให้ครบทั้ง ๑๐ ทัศ อย่างน้อยที่สุด ก็ควรหมั่นทำทาน รักษาศิล เจริญภาวนาให้ได้ทุกๆ วัน เมื่อถึงคราวบุญบารมีเต็มเปี่ยม เราจะได้บรรลุผลนิพพาน ซึ่งเป็นเป้าหมายสูงสุดของพวกเราทุกคน

อ ยู่ ไ ก ล
ก็ เ ห มี อ น ไ ก ล

พระพุทธเจ้าเป็นอจินไตย
พระธรรมของพระพุทธเจ้า ก็เป็นอจินไตย
วิบากของบุคคลผู้เลื่อมใสในพระพุทธเจ้า
และพระธรรมของพระพุทธเจ้า
ซึ่งเป็นอจินไตย ก็เป็นอจินไตย

อยู่ไกลก็เหมือนใกล้

๑๖๒

“ธรรมกาย คือตถาคต” ตถาคตเป็นชื่อของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า การที่เราระลึกถึงพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ผู้สมบูรณ์พร้อมด้วยคุณความดีทั้งหลาย จะทำให้ใจเราผูกพันกับพระพุทธรองค์ใจจะผ่องใส ถ้านึกถึงท่านทุกวัน จะทำให้ดวงจิตบริสุทธิ์ขึ้นทุกวัน ดวงจิตจะถูกเปลี่ยนแปลงให้บริสุทธิ์ขึ้นทุกวัน ยิ่งสะอาดบริสุทธิ์ใจยิ่งมีอานุภาพ ความบริสุทธิ์เป็นทางมาแห่งมหากุศล ใจจะบริสุทธิ์ได้ ต้องหยุดนิ่ง เพราะฉะนั้นการทำภาวนาจึงเป็นการชำระใจให้บริสุทธิ์ได้ดีที่สุด

มีธรรมภาษิตที่ปรากฏใน ขุททกนิกาย อปทาน ว่า

“เอว อจินฺตียา พุทฺธา พุทฺธมฺมา อจินฺตียา
อจินฺตียสฺส ปสนฺนํ วิปาโก โททยจินฺตโย

พระพุทธรเจ้าเป็นอจินไตย พระธรรมของพระพุทธรเจ้าก็เป็นอจินไตย วิบากของบุคคลผู้เลื่อมใสในพระพุทธรเจ้า และพระธรรมของพระพุทธรเจ้า ซึ่งเป็นอจินไตย ก็เป็นอจินไตย”

พระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า ผู้ตรัสรู้แล้วเองโดยชอบ ทรงสมบูรณ์พร้อมด้วยวิชา และจรณะ เป็นผู้เสด็จไปดีแล้วในทุกหนทุกแห่ง ทรงมีพระทัยยินดีในพระนิพพาน ทรงรู้แจ้งแทงตลอดในสรรพสิ่งทั้งหลาย แม้พระองค์จะพรรณนาพระคุณของ

อยู่ไกลก็เหมือนใกล้

๑๖๓

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าด้วยตนเอง จนกาลเวลาผ่านไปนับอสงไขย ก็ยังมีอาจจะพรรณนาได้หมด

เนื่องจากพระพุทธเจ้าเป็นอจินไตย พระธรรมที่พระองค์ทรงแสดงก็เป็นอจินไตย ผู้ฟังธรรมแล้วปฏิบัติตามย่อมได้รับผลเป็นอจินไตย ผลบุญที่เกิดขึ้นย่อมมีอนันตังสเป็นอจินไตย คำว่า “อจินไตย” หมายความว่า สิ่งที่ไม่ควรคิด เพราะเป็นสิ่งที่ละเอียดลึกซึ้งเกินกว่าวิสัยของปุถุชนจะคิดเองได้ คือไม่สามารถจะคำนวณนับได้ว่าบุญที่เกิดขึ้นมีประมาณเท่าใด ดังนั้นความรู้ในพระพุทธศาสนาจึงไม่ใช่ของตื้นๆ เป็นธรรมที่ละเอียดลึกซึ้ง มีความลุ่มลึกเกินกว่าวิสัยของปุถุชนจะวินิจฉัย แต่อยู่ในขอบข่ายญาณทัสสนะของธรรมกายเท่านั้น

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงสั่งสมบารมีมา ๒๐ อสงไขยแสนมหากัป ตลอดระยะเวลาที่เป็นพระโพธิสัตว์ ท่านได้ทุ่มเทชีวิตจิตใจสร้างบารมีโดยไม่หวาดหวั่นต่ออุปสรรคใดๆ เป็นผู้ปัญญาเลิศกว่าใครๆ ในอนันตจักรวาล ทรงใช้สติปัญญาความสามารถทุกอย่าง บำเพ็ญมหากุศลด้วยความชาญฉลาด เมื่อบารมีเต็มเปี่ยม ก็ได้ตรัสรู้เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า

ผู้ที่มีใจระลึกถึงพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แม้อยู่ห่างไกล

๑๖๔

จากพระองค์เพียงใดก็ตาม ก็เสมือนอยู่ใกล้ *ตั้งเรื่องของนาง “จุฬสุภักทา” ลูกสาวของท่านอนาถปิณฑิกเศรษฐี นางเป็นผู้มีความเลื่อมใสยิ่งในพระรัตนตรัย ต่อมานางมีครอบครัวจึงต้องไปอยู่กับสามีที่เมืองสาเกตแต่ตระกูลของสามีนับถือพวกชีเปลือย เพราะเข้าใจผิดว่าพวกชีเปลือยเป็นพระอรหันต์

วันหนึ่ง พ่อสามีของนางได้เชิญพวกชีเปลือย ๕๐๐ คน มารับภัตตาหารที่บ้าน ตามปกติท่านเศรษฐีเป็นผู้ใญ่บุญอยู่แล้ว เพียงแต่ไปเลื่อมใสในนักบวชนอกพระพุทธศาสนาด้วยเข้าใจว่าเป็นพระอรหันต์ เมื่อพวกชีเปลือยมาบ้านแล้ว ท่านเศรษฐีจึงส่งคนให้ไปเชิญลูกสะใภ้มาถวายอาหารแก่พวกชีเปลือยทั้ง ๕๐๐ คน

เมื่อนางมาถึง เห็นชีเปลือยผู้ไม่มีความละอาย แสดงอาการไม่สำรวม นางรู้ทันทีว่าบุคคลเหล่านี้ไม่ใช่พระอรหันต์ จึงพูดกับพ่อสามีว่า “คุณพ่อ นี่ไม่ใช่สมณะ ไม่ใช่พระอรหันต์ แต่เป็นชีเปลือยที่ไม่มีคุณวิเศษอะไร ภายในยังรกไปด้วยกิเลสอยู่เลย” ว่าแล้วนางก็เดินกลับเข้าไปในห้องพักอย่างสงบ

พวกชีเปลือยฟังดังนั้นก็รู้สึกโกรธ ต่างพากันด่าว่าท่านเศรษฐีว่า “พาลูกสะใภ้ตัวกาลกิณีเข้ามาในบ้าน หลึงอื่นในโลก

อยู่ใกล้ก็เหมือนใกล้

๑๖๕

นี้มีมากมาย ทำไมไม่เลือกลูกสะใภ้ดีๆ เอาหญิงอัปมงคลคนนี้เป็นลูกสะใภ้ทำไม” แล้วซีเปลี่ยทั้งหมดก็ลูกออกจากบ้านท่าน เศรษฐีไปด้วยความไม่พอใจ

ส่วนเศรษฐีก็เสียความรู้สึกอยู่เหมือนกัน แต่ไม่ถึงกับโกรธเคืองลูกสะใภ้ เพราะท่านมีพื้นฐานใจดี จึงเข้าไปถามลูกสะใภ้ว่า “ลูกเอ๋ย ทำไมลูกจึงพูดเช่นนั้นกับพระอรหันต์ล่ะ” นางตอบว่า “คุณพ่อ ธรรมดาของพระอรหันต์ ท่านไม่ประพฤติเช่นนี้ปกติของสมณะผู้หมดกิเลสแล้ว ท่านไม่เป็นอย่างนี้หรอก”

เศรษฐีถามต่อว่า “แล้วสมณะของลูกเป็นอย่างไรละ ท่านมีความประพฤติอย่างไร ลองบอกให้พ่อฟังซิ” นางตอบว่า “ท่านเป็นผู้สำรวมอินทรีย์มีใจสงบ เป็นผู้ตั้งอยู่ในธรรมอันบริสุทธิ์ มีจักขุทอดลง พูดพอประมาณ เป็นผู้ยินดีในวิเวก มีพระนิพพานเป็นอารมณ์ สมณะของลูกเป็นอย่างนี้ค่ะ”

เศรษฐีฟังลูกสะใภ้พรรณาคุณของสมณะในพระพุทธรศาสนา บังเกิดความเลื่อมใส ปรารถนาจะถวายทานในวันรุ่งขึ้น จึงขอร้องลูกสะใภ้ว่า “ถ้าเช่นนั้น พ่ออยากจะทำบุญกับสมณะของลูก พรุ่งนี้ขอให้ลูกนิมนต์สมณะเหล่านั้น มาที่บ้านเราด้วยเถิด”

เย็นวันนั้น นางได้ถือพานดอกไม้ขึ้นไปชั้นบนสุดของปราสาท และระลึกถึงคุณของพระรัตนตรัย สอดส่องใจไปยัง

๑๖๖

พระผู้มีพระภาคเจ้า และพระอรหันต์ทั้งหลาย แล้วโยนดอกไม้ ๘ กำ ขึ้นไปกลางอากาศ พร้อมกับอธิษฐานจิตว่า “วันพรุ่งนี้ ขอพระพุทธรองค์พร้อมด้วยภิกษุสงฆ์ ๕๐๐ รูป ได้โปรดมารับภัตตาหารที่บ้านของข้าพระองค์ด้วยเถิด”

ด้วยพุทธานุภาพและด้วยความเลื่อมใสมั่นคงในพระรัตนตรัย ดอกไม้นั้นได้ลอยไปอยู่เบื้องบนของพระทศพลักษณะคล้ายพุดานดอกไม้ทิพย์ พระบรมศาสดาซึ่งประทับอยู่วัดพระเชตุวัน เมืองสาวัตถี ทรงทราบทันทีว่า นางจุฬาลุกัฏาได้นิมนต์พระองค์ในวันรุ่งขึ้นที่บ้านของพ่อสามีในเมืองสาเกต

ขณะเดียวกันนั่นเอง ท่านอนาถบิณฑิกเศรษฐีได้มาที่วัดพระเชตุวันเพื่อนิมนต์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระพุทธรองค์จึงตรัสกับอนาถบิณฑิกเศรษฐีว่า “วันพรุ่งนี้จะต้องไปฉันภัตตาหารที่บ้านนางจุฬาลุกัฏา” ท่านเศรษฐีสงสัยว่า ตอนนี้อยู่สาวได้ย้ายไปอยู่เมืองสาเกตแล้ว เมืองสาเกตกับเมืองสาวัตถีห่างกันกว่าร้อยโยชน์ ตนยังไม่เห็นมีใครมานิมนต์พระองค์ ทำไมพระพุทธรองค์จึงตรัสว่า ได้รับนิมนต์แล้ว

เพื่อคลายความสงสัย พระบรมศาสดาจึงตรัสขึ้นว่า “ถูกแล้วท่านเศรษฐีอุบาลิกาผู้เป็นสัตบุรุษแม้อยู่ใกล้ถึงร้อยโยชน์ พันโยชน์ ก็ย่อมปรากฏต่อเรา เหมือนภูเขาคิมพานต์ที่ตั้งอยู่

อยู่ไกลก็เหมือนใกล้

๑๖๗

ข้างหน้า” แล้วตรัสพระคาถาว่า

“เหล่าลัตบุรุษปรากฏชัดในที่ไกล เหมือนหิมวันตบรรพต
ส่วนเหล่าลัตบุรุษ อยู่ที่นี่เองก็ไม่มีใครเห็น เหมือนลูกศรที่ยิง
ไปเวลากลางคืน”

พระศาสดาทรงรับสั่งให้พระอานนท์ ไปนิมนต์พระภิกษุ
ผู้ได้อภิญญา ๖ เท่านั้น เพื่อไปฉันภัตตาหารที่เมืองสาเกตใน
วันรุ่งขึ้น

คือนั่นเอง นางจุฬาลงกาทาเกิดวิตกขึ้นว่า ธรรมดาพระ-
สัมมาสัมพุทธเจ้าทั้งหลาย ย่อมมีกรณียากมาก เราจะทราบ
แน่ชัดได้อย่างไร ว่าพระพุทธรองค์จะเสด็จมาในวันพรุ่งนี้ ขณะนั้น
ทำวเสสวัฒนมหाराชทรงรู้ถึงความวิตกของนาง และทรงรู้
เรื่องการรับอาราธนาของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้ว จึงมาบอก
นางว่า “แม่นาง จงอย่าได้วิตกไปเลย พระผู้มีพระภาคเจ้า
กับภิกษุสงฆ์ ทรงรับการนิมนต์ของเธอแล้ว” กล่าวจบก็หายตัว
ไปทันที นางได้ยินดียิ่งนั้น ก็มีใจร่าเริงยินดีมาก จึงรีบให้พวกพ้อง
บริวาร ช่วยกันตระเตรียมภัตตาหารในวันรุ่งขึ้นด้วยความปิติ
โสมนัส

ยามผู้มีบุญตั้งใจจะทำความดี แม้ทำวาลักกเทวราชก็
มีอาจะอยู่หนึ่งเฉยได้ ทรงเรียกวิสสุกรรมเทพบุตรมา แล้วรับสั่งว่า

อยู่ใกล้ก็เหมือนใกล้

๑๖๘

“พระบรมศาสดาและพระสาวก ๕๐๐ รูป จะเสด็จไปยังเรือนของนางจุฬาลงกัฏฐา ท่านจงรีบไปเนรมิตมณฑปสำหรับพระสัมมาสัมพุทธเจ้าและพระสาวกทั้งหลายเถิด”

วันรุ่งขึ้น พระบรมศาสดาร่วมด้วยเหล่าภิกษุผู้ทรงอภิญญาจำนวน ๕๐๐ รูป ได้เหาะไปยังเมืองสาเกต เพียงชั่วเวลาแค่ลัดนิ้วมือเดียวก็ถึงบ้านของนางแล้ว นางและพ่อสามีพร้อมด้วยบริวาร ได้ช่วยกันถวายทานแด่พระสัมมาสัมพุทธเจ้า และเหล่าพระสงฆ์สาวกด้วยความปีติปราโมทย์เป็นอย่างยิ่ง เมื่อพระบรมศาสดาทำภารกิจเสร็จแล้ว ทรงแสดงธรรมโปรดท่านเศรษฐีและบริวาร จนได้บรรลुเป็นพระโสดาบัน ท่านเศรษฐีได้ถวายอุทยานของตนให้เป็นวัดมีชื่อว่า “กาฬการาม” เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนาสืบไป

เราจะเห็นได้ว่า บุคคลผู้ประพาศธรรมมีใจระลึกถึงพระรัตนตรียอยู่ตลอดเวลา มีพระพุทธรูปเป็นอารมณ์ ย่อมมีกระแสใจเชื่อมโยงกับพระพุทธรูป แม้จะอยู่ใกล้กันเพียงใดก็เหมือนอยู่ใกล้ ระยะทางไม่ใช่อุปสรรคสำหรับการสร้างความดี เพราะฉะนั้น ถ้าใจของเราไม่คลาดเคลื่อนจากศูนย์กลางกายเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับพระธรรมกาย ย่อมได้ชื่อว่า เป็นผู้ไม่ห่างไกลจากพระพุทธรูป เสมือนหนึ่งได้อยู่ใกล้ชิดท่านตลอดเวลา

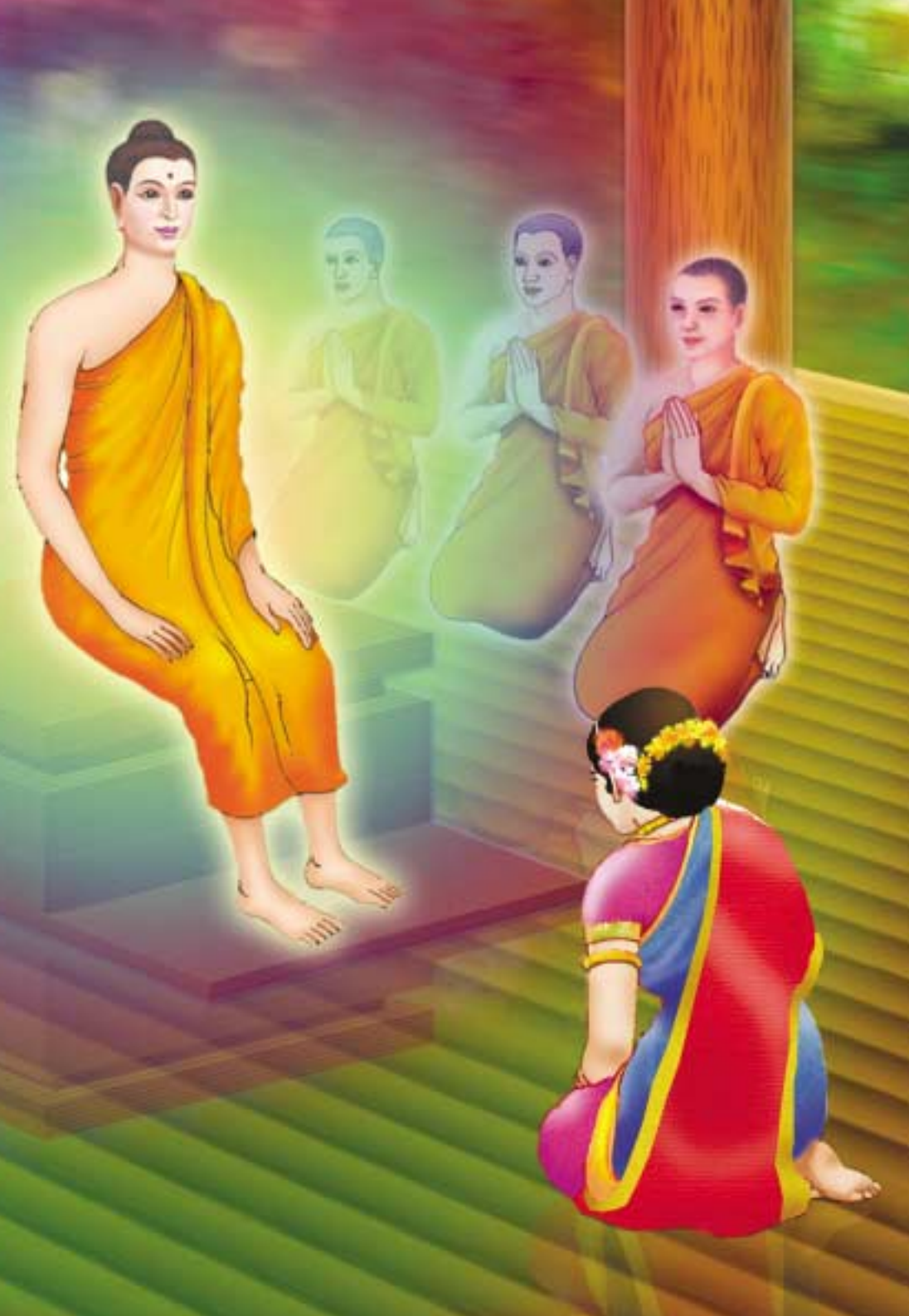

อยู่ใกล้ก็เหมือนใกล้

๑๖๕

ดังนั้น เราควรจะระลึกถึงท่านไว้ในใจเสมอ เพื่อเป็นแบบอย่างในการสร้างบารมี เหมือนอย่างนางจุฬาลงกาทาที่นึกถึงพระพุทธองค์อยู่ตลอดเวลา และยังได้เป็นกัลยาณมิตรให้แก่พ่อของสามี แนะนำในสิ่งที่ถูกต้อง ซึ่งถ้าหากมีความเข้าใจไม่ถูกต้องในเรื่องความเชื่อแล้ว อาจจะทำให้มีความเห็นผิดได้ เพราะฉะนั้นเราต้องเข้มแข็งในการทำหน้าที่กัลยาณมิตร เพราะกัลยาณมิตร คือแสงสว่างของโลกนั่นเอง

๑๙

ค ว ร พิจารณา
กิจ ของ ตน

บุคคล ไม่ควรใส่ใจคำกล่าวร้ายของคนอื่น
ไม่ควรมองการทำงานของคนอื่น
ว่าเขาทำแล้วหรือยังไม่ได้ทำ
ควรพิจารณาแต่การงานของตน
ที่ทำเสร็จแล้วหรือยังไม่ได้ทำเท่านั้น

ควรพิจารณากิจของตน

๑๓๒

เราได้เห็นดเหนี่ยอกันมาตลอดทั้งวัน จากการประกอบ
ธุรกิจหน้าทการงาน การศึกษาเล่าเรียน หรือเรื่องอื่นๆ ที่เราได้
ทำผ่านมาแล้ว ดังนั้นในช่วงเวลาต่อจากนี้ไป เราจะได้ให้โอกาส
แก่ตัวของเราเอง ในการแสวงหาสาระอันแท้จริงของชีวิต
เพื่อเพิ่มเติมสิ่งที่มีคุณค่ามากที่สุดให้กับชีวิตของเรา ด้วยการ
ปฏิบัติธรรม ชีวิตจะได้ประสบแต่ความสุขความเจริญรุ่งเรือง
เมื่อใจอยู่ในกระแสแห่งธรรม เราจะรู้สึกอึดอัด เบิกบานสดชื่น
แจ่มใส คลายจากความเหน็ดเหนื่อยที่เราได้ตรากตรำกันมา
ตลอดทั้งวัน

พระลัมมालัมพุทเจ้าตรัสไว้ใน ขุททกนิกาย ธรรมบท ว่า

“น ปเรส วิโลมานิ น ปเรส กตากตํ
อตตโน ว อเวกเขยย กตานิ อกตานิ จ

บุคคล ไม่ควรใส่ใจคำก้าวร้าวของคนอื่น ไม่ควรมอง
การงานของคนอื่น ว่าเขาทำแล้วหรือยังไม่ได้ทำ ควร
พิจารณาแต่การงานของตน ที่ทำเสร็จแล้วหรือยังไม่ได้ทำ
เท่านั้น”

*ในสมัยพุทธกาล มีหญิงชาวเมืองสาวัตถีคนหนึ่ง เป็น

ควรพิจารณากิจของตน

๑๗๓

ผู้ปฏิบัติภาวนาแลปฏิบัติชีวิต ซึ่งเป็นนักบวชนอกพระพุทธศาสนา ด้วยความเคารพเลื่อมใสมาเป็นเวลานาน ได้ปฏิบัติภาวนาบำรุงอย่างดี เสมือนเป็นบุตรของตน แต่เพื่อนบ้านที่อยู่ใกล้ๆ กันนั้น เป็นผู้ศรัทธาในพระพุทธศาสนา เมื่อได้ฟังพระธรรมเทศนาของพระบรมศาสดา ก็มักจะมาพรรณนาถึงพระพุทธคุณด้วยความปลื้มปิติใจให้นางฟัง

เมื่อนางได้ฟังถ้อยคำสรรเสริญพระคุณของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบ่อยๆ เข้า เกิดอยากจะไปฟังธรรมบ้าง จึงได้เล่าให้อาชีวกฟัง อาชีวกรู้ทันทีว่าหากนางไปฟังธรรมแล้ว นางจะต้องเลื่อมใสในพระพุทธองค์ แล้วละทิ้งตนเองไปแน่นอน จึงห้ามนางไปวัดพระเชตุวัน แม่นางจะอ้อนวอนหลายครั้งแต่ก็ไม่เป็นผลสำเร็จ

นางจึงวางแผนว่าจะนิมนต์พระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาฉันภัตตาหารที่บ้านแล้วฟังธรรม แทนการไปวัดพระเชตุวัน ตกเย็นจึงเรียกบุตรชายให้ไปนิมนต์พระพุทธองค์มาฉันภัตตาหารที่บ้านในวันรุ่งขึ้น ระหว่างทางที่จะไปนิมนต์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า เขาต้องผ่านที่อยู่ของอาชีวก เมื่ออาชีวกรู้เรื่องเข้า ก็รีบห้ามปรามเอาไว้ เขาบอกว่า “ไม่ไปไม่ได้ เดี่ยวคุณแม่จะโกรธเอา” อาชีวก จึงกล่าวว่า “ถ้าอย่างนั้น ก็จะไปนิมนต์เถิด แต่อย่าบอกที่อยู่ให้พระสมณโคดมทราบ แล้วรีบกลับมา”

ควรรพิจารณากิจของตน

๑๓๔

เขารับคำอาชีวกร แล้วออกเดินทางไปยังสำนักของพระบรมศาสดา กราบอาราธนาพระพุทธรองค์ โดยทำตามทีอาชีวกรแนะนำไว้ทุกประการ ก่อนถึงบ้านก็แวะไปส่งข่าวให้อาชีวกร อาชีวกรก็หัวเราะดีใจว่า พระพุทธรองค์ไม่รู้ทาง คงมาไม่ถูกแน่ ฉะนั้นในวันรุ่งขึ้น ตนจะต้องได้ทานอาหารหวานคาวรสเลิศ ที่อุปัฏฐากจัดเตรียมไว้อย่างแน่นอน

รุ่งเช้า อาชีวกรรีบไปยังเรือนของอุปัฏฐาก นั่งอยู่ด้านหลังห้องที่เตรียมไว้ต้อนรับพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เพื่อนบ้านเมื่อทราบข่าวอันเป็นมงคลว่า พระบรมศาสดาจะเสด็จมา ต่างก็ปลาบปลื้มใจ ช่วยกันจัดหาข้าวปลาอาหารมาร่วมบุญด้วย บางคนก็ไปวัดบ่อหยๆ ฐธธรรมเนียมของพระภิกษุ ก็ช่วยกันจัดแจงเสนาสนะ และสิ่งอันควรแก่สมณบริโภค บนถนนหนทางก็โปรยด้วยดอกไม้มีกลิ่นหอมนานาชนิด

ธรรมดาแล้วพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทุกๆ พระองค์ ทรงเป็นผู้รู้หนทางทุกสาย เพราะพระองค์ทรงมีสัพพัญญุตญาณแจ่มแจ้งในทุกเรื่อง อย่างว่าแต่หนทางในเมืองมนุษย์เลย ทรงรู้ยิ่งถึงทางไปนรก ทางไปกำเนิดในสัตว์เดียรัจฉาน ทางไปเป็นเปรตติวิสัย ทางไปบังเกิดในเทวโลก และทางไปอมตมหานิพพาน

ทรงรู้ลึกซึ่งเข้าไปอีกว่า สัตว์ผู้ประกอบกรรมชั่วเช่นนี้

ควรพิจารณาถึงของตน

๑๓๕

จะไปสู่อบายภูมิ สัตว์ผู้ประกอบกรรมดีจะไปบังเกิดในสุคติโลกสวรรค์ พรหม หรือรูปพรหม สัตว์ผู้ดำเนินจิตเข้าสู่หนทางสายกลางภายใน ตัดกิเลสเครื่องข้องในโลกทั้งหมดได้ จะไปสู่อายตณนิพพาน ทรงรู้เห็นหนทางทั้งในภพและนอกภพ เพราะฉะนั้นจึงไม่มีความจำเป็นที่จะต้องบอกหนทางไปยังสถานที่ต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นบ้าน ตำบล หรือแคว้นแคว้นใดทั้งสิ้น

ในวันนั้น พระบรมศาสดาผู้เป็นบุคคลผู้เลิศในโลก ทรงถือบาตรและครองจีวร เสด็จมุ่งตรงไปยังประตูเรือนของมหาอุบาสิกา นางออกจากเรือนมาถวายบังคมด้วยเบญจางคประดิษฐ์ ทูลอาราธนาให้เสด็จเข้าไปภายในบ้าน ให้ประทับนั่งบนอาสนะ ถวายน้ำทักษิโณทก และน้อมถวายภัตตาหารอันประณีตแด่พระองค์

เมื่อพระบรมศาสดาทรงทำภักติกิจเสร็จ พระพุทธองค์ทรงกระทำอนุโมทนา และทรงแสดงธรรมด้วยพระสุรเสียงอันไพเราะทั้งเบื้องต้น ท่ามกลางและที่สุด ถึงพร้อมด้วยอรรถและพยัญชนะ อุบาสิกาตั้งใจฟังธรรมด้วยความซาบซึ้งดื่มด่ำอยู่ในรสแห่งธรรม พร้อมกับให้สาธุการเป็นระยะๆ ทุกครั้งที่เกิดความปิติในธรรม

อาชีวกซึ่งนั่งฟังอยู่ในห้องด้านหลัง ได้ยินเสียงอุปัฏฐาก

ควรพิจารณากิจของตน

๑๗๖

ของตนให้สำเร็จการเช่นนั้น ก็ไม่อาจจะอดทนต่อไปได้ เสมือนใครเอาหอมมาแทงที่หูทั้งสองข้าง รู้สึกกระสับกระส่ายจนนั่งไม่ติดคิดว่า ต่อไป นางคงจะเลิกนับถือเรา แล้วไปเป็นทายิกาของพระสมณโคดมแน่ จึงออกไปด้าอุบาสิกาและพระบรมศาสดา แล้วออกจากบ้านไปทันที

อุบาสิกาได้ฟังดังนั้น รู้สึกไม่สบายใจ ไม่สามารถปล่อยใจไปตามกระแสธรรมที่พระพุทธองค์ทรงแสดง มีจิตใจฟุ้งซ่าน พระพุทธองค์ทรงรู้วาระจิตของอุบาสิกา จึงตรัสถามว่า “อุบาสิกา เธอไม่อาจควบคุมจิตใจของตนให้สงบได้หรือ” นางตกใจที่พระองค์ทรงล่วงรู้วาระจิต ทูลตอบว่า ตนกำลังมีความคิดสับสนวุ่นวายในเรื่องที่เกิดขึ้นเมื่อสักครู่นี้

พระบรมศาสดาตรัสว่า “เธอไม่ควรระลึกถึงถ้อยคำของคนที่ไม่เสมอกับเธอด้วยศีล ด้วยศรัทธาและด้วยจาคะ เธอควรตรวจดูกิจที่ทำแล้ว และยังไม่ได้ทำของตนเองเท่านั้น” เมื่ออุบาสิกาได้ฟังดังนั้นก็รู้สึกสบายใจ จึงไม่คิดถึงเรื่องที่เกิดขึ้นแต่ได้ย้อนกลับมาพิจารณากิจของตนว่า วันนี้เรานิมนต์พระบรมศาสดามาฉันที่บ้าน เราก็ได้ถวายทานแล้ว เราอยากจะฟังพระธรรมเทศนาของพระองค์ ตอนนี้เรากำลังฟังอยู่ อะไรจะเกิดขึ้นก็ช่าง เราจะฟังธรรมต่อไปโดยไม่สนใจอะไรทั้งสิ้น นางจึงได้น้อมใจฟังธรรม มีอารมณ์เป็นหนึ่ง ในที่สุดก็ได้บรรลุธรรมาภิสัมย์

ควรพิจารณาถึงของตน

๑๗๓

เป็นผู้มีความเลื่อมใสยิ่งในพระรัตนตรัย

เพราะฉะนั้น บัณฑิตทั้งหลายต้องพิจารณาตนเอง อย่ามัวเสียเวลาไปเพ่งโทษคนอื่น หมั่นแก้ไขปรับปรุงตนเองให้ได้ ถ้ามีสิ่งหนึ่งสิ่งใดที่เราตั้งใจแล้ว แต่ยังไม่ได้ทำ หรือทำแล้วแต่ยังไม่สำเร็จ ก็ให้รีบชวนขวายเป็นมือกระทำ อย่ามัวผัดวัน-ประกันพรุ่ง เพราะวันเวลาของชีวิตในโลกนี้มีน้อยนิด แค่วิจารณาปรับปรุงแก้ไขตนเองอย่างเดียวก็นหมดเวลาแล้ว จะเอาเวลาที่ไหน ไปคิดถึงถ้อยคำของคนอื่น ที่พูดวิพากษ์วิจารณ์กันไปต่างๆ นานา หาข้อสรุปอะไรไม่ได้ ฟังแล้วก็ไม่ช่วยให้พ้นทุกข์ แต่อย่างใด

ผู้มีปัญญาจึงไม่ควรเสียเวลากับการคิดเล็กคิดน้อยในเรื่องเหล่านี้ แต่จะมุ่งสร้างบารมีเรื่อยไป เพราะรู้ว่าทำดีย่อมได้ดี ทำบุญย่อมได้บุญ ดังนั้นบัณฑิตจะไม่หยุดยั้งในการสร้างบารมี แต่จะทำความดีให้ยิ่งๆ ขึ้นไป จนกว่าจะถึงเป้าหมายคือที่สุดแห่งธรรม

เหมือนอย่างหลวงปู่วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ เมื่อท่านถูกวิพากษ์วิจารณ์ โดนข้อกล่าวหาต่างๆ ท่านก็ไม่เดือดร้อนใจอะไร ท่านเคยกล่าวว่า “คนเช่นเรา ไขจะไร้ปัญญา ชั่วก็รู้ ดีก็เห็น เมื่อผู้ไม่รู้มาติเตียนเรา ความไม่รู้ของเขา จะลบล้างลัทธิธรรม

ควรรพิจารณากิจของตน

๑๗๘

ของพระพุทธศาสนาได้อย่างไร เมื่อเขาพูดถึงที่ไม่ดีได้ ก็ต้องมีคนพูดถึงที่ดีได้เหมือนกัน ธรรมะต้องชนะอธรรมเสมอ เราไม่เดือดร้อนใจเลย เพราะธรรมกายเป็นของแท้ ไม่ใช่ของเก๊หรือของเทียม เรื่องนี้เราไม่เคยหวั่นไหว เพราะเราเชื่อในคุณของพระพุทธศาสนา”

เพราะฉะนั้น ไม่ว่าใครจะกล่าวหาอย่างไร ท่านไม่เคยหวั่นไหว แต่จะหยุดนิ่งเฉย หมั่นทำความดีเรื่อยไป เพราะเมื่อเราหยุดใจได้แล้ว เรื่องอื่นก็เป็นเรื่องเล็ก เป็นเรื่องปลุกย่อย ดังนั้นไม่ว่าอะไรจะเกิดขึ้น ขอให้ท่านสาธุชนทั้งหลายมีสติรักษาใจให้หยุดนิ่งเอาไว้ อย่าได้หวั่นไหว อย่าได้ขุ่นมัว อย่าให้เรื่องที่ไม่เป็นสาระ มาเป็นอุปสรรคในการทำใจหยุดนิ่ง ทำใจให้เป็นกลางๆ ในเรื่องที่เกิดขึ้น เพื่อใจของเราจะได้มุ่งเข้าสู่หนทางสายกลาง เข้าถึงความจริงแท้ของชีวิต และเข้าถึงความสุขภายในกัน

๒๐

ส ำ มั ค คื คื อ พ ลั ง

ความสามัคคีของหมู่คณะนำความสุขมาให้
การสนับสนุนผู้ที่สามัคคีกัน ก็นำความสุขมาให้
ผู้ที่ยินดีในบุคคลผู้สามัคคีกัน มั่นคงในธรรม
ย่อมไม่เสื่อมจากธรรมอันเกษมจากโยคะ

สามัคคีคือพลัง

๑๘๑

เรามีชีวิตอยู่ในโลกนี้ เพื่อแสวงหาสิ่งที่เป็นแก่นสาร หรือตัวตนที่แท้จริง ที่มีความมั่นคงไม่เปลี่ยนแปลง และให้ความสุขอย่างเดียวนิไม่มีทุกข์เจือปนเลย พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงพบว่า พระรัตนตรัยเป็นสิ่งที่ประเสริฐสุด เป็นแก่นของชีวิต และมีอยู่ในตัวของพวกเราทุกคน แต่เป็นของละเอียด ซึ่งเราจะต้องปรับใจให้ละเอียดหยุดนิ่งเข้าไปตามลำดับ จึงจะเข้าถึงพระรัตนตรัยที่มีอยู่แล้วภายในได้ เข้าถึงแล้วจะมีความสุขอย่างไม่มีประมาณ เป็นบรมสุข เพราะพระรัตนตรัยเป็นธรรมอันเกษมจากโยคะ

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสไว้ใน ขุททกนิกาย อิติวุตตกะ ว่า

“สุขา สงมสส สามัคคี สมคฺคานญฺจนฺคฺโห
สมคฺครโต ธมฺมญฺโจ โยคฺคฺเขมา น ธฺสติ

ความสามัคคีของหมู่คณะนำความสุขมาให้ การสนับสนุนผู้ที่สามัคคีกัน ก็นำความสุขมาให้ ผู้ที่ยินดีในบุคคลผู้สามัคคีกัน มั่นคงในธรรม ย่อมไม่เสื่อมจากธรรมอันเกษมจากโยคะ”

ที่ได้ก็ตาม ที่มีความสมัครสมานสามัคคี มีความพร้อมเพรียงกันทุกคน ที่แห่งนั้นย่อมมีความสุข และการประพฤติ

สามัคคีคือพลัง

๑๘๒

ปฏิบัติธรรมของบุคคล ในสถานที่ที่มีความสามัคคีกัน ย่อมได้รับผลแห่งการปฏิบัติที่ก้าวหน้า เพราะทุกคนต่างมีความสุขในการอยู่ร่วมกัน ความสุขเป็นรากฐานของความสำเร็จทั้งมวล

*แม้ในคราวที่มีภัยหรือมีอุปสรรค หากหมู่คณะมีความพร้อมเพรียงกัน ย่อมสามารถฝ่าฟันอุปสรรคทั้งหลายให้พ้นภัยพิบัติไปได้ แต่เมื่อใดที่หมู่คณะขาดความสามัคคี มีการทะเลาะเบาะแว้งอวดดีถือดีไร้ความสามัคคีกันแล้ว หมู่คณะนั้นก็จะพบกับความเสียหายอย่างใหญ่หลวง เรื่องความสามัคคีนี้ พระบรมศาสดาทรงระลึกชาติหนหลัง แล้วนำเรื่องในอดีตมาตรัสเล่าเป็นตัวอย่างให้ภิกษุทั้งหลายฟังว่า

ในอดีตกาล พระโพธิสัตว์บังเกิดเป็นพญานกกระเจาบปกครองฝูงนกกระเจาบหลายพันตัว ขณะนั้นเอง นายพรานคนหนึ่ง พรางตัวอยู่ในพุ่มไม้แล้วทำเสียงเลียนแบบนกกระเจาบเมื่อฝูงนกได้ยินเสียง ต่างคิดว่าเป็นเสียงของพวกเดียวกัน จึงพากันบินลงมาข้างล่าง นายพรานก็จะใช้ตาข่ายทอดไปยังฝูงนกกระเจาบเหล่านั้น แล้วจับไปขายเลี้ยงชีพ

ครั้นเวลาผ่านไปฝูงนกกระเจาบมีจำนวนลดลง พญานก

สมาคมศีลพัลลัง

๑๘๓

จึงเรียกประชุมฝูงนกทั้งหมด เพื่อบอกวิธีที่จะทำให้รอดพ้นจากการถูกจับของนายพรานว่า “ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป หากนายพรานทอดตาข่ายมายังเบื้องบนของพวกเรา ขอให้ท่านทั้งหลายจงพร้อมใจกัน สอดหัวของตนเองเข้าไปในตาข่าย แล้วช่วยกันกระพือปีกบิน เพื่อยกตาข่ายขึ้นไปพาดไว้บนยอดไม้ที่มีหนาม ต่อจากนั้น รีบบินหนีออกมาทางด้านล่างตาข่าย เมื่อเราพร้อมใจสามัคคีกันเช่นนี้ นายพรานก็จะไม่สามารถจับพวกเราได้” เมื่อนกกระจาบทั้งหมดเข้าใจแล้ว ก็เกิดความยินดีเป็นอย่างยิ่ง ต่างรับคำว่าจะร่วมใจสามัคคีกัน

วันต่อมาขณะที่เหล่านกกระจาบกำลังหากินกันอยู่นั้นเอง นายพรานก็ได้พรางตัวหลบอยู่หลังต้นไม้ที่ไม่ไกลนัก ทำเสียงร้องเลียนแบบนกกระจาบ เมื่อฝูงนกบินลงมาข้างล่าง นายพรานรีบทอดตาข่ายไปยังฝูงนก ทันทีที่พวกนกถูกตาข่ายคลุมตัวต่างก็พร้อมใจกันสอดหัวเข้าไปในตาข่าย แล้วช่วยกันกระพือปีกบินพาเอาตาข่ายขึ้นไปไว้บนต้นไม้ตามที่พญานกสั่ง ทำให้นายพรานต้องเสียเวลาปีนต้นไม้ขึ้นไปปลดตาข่าย กว่าจะนำตาข่ายลงมาได้ก็มีดค่า อีกทั้งจับนกไม่ได้สักตัว ต้องกลับบ้านมือเปล่าอยู่หลายวัน

ภรรยาของนายพรานเห็นสามีเดินกลับบ้านมือเปล่าหลายวัน ก็คิดว่าสามีของตนคงแอบไปมีหญิงอื่น จึงต่อว่าสามี

สมาคมสื่อประชาป

๑๘๔

ไปต่างๆ นานา นายพรานต้องอธิบายอยู่นานกว่าจะทำให้ภรรยา เชื่อ พร้อมกับให้คำมั่นสัญญาว่า ถ้าเมื่อใดพวกนกแตกความ สามัคคีกัน เมื่อนั้นตนจะเอานกกระจาบมาฝากแน่นอน

ผ่านไปได้อีก ๒-๓ วัน เหตุการณ์เป็นไปตามที่นายพราน คาดไว้ เมื่อนกกระจาบตัวหนึ่งไม่ทันสังเกต บินร่อนลงไป เหยียบโดนหัวนกกระจาบอีกตัวหนึ่ง แม่นกตัวนั้นจะขอโทษอยู่ หลายครั้ง ว่าตนเองไม่ได้เจตนา แต่นกตัวที่โดนเหยียบก็ไม่ยอม ให้อภัย จึงเกิดทะเลาะกันขึ้น เมื่อต่างฝ่ายต่างไม่ยอมกัน การทะเลาะวิวาทก็ขยายวงกว้างออกไป จนในที่สุดเกิดความ แตกแยก แบ่งกันเป็น ๒ กลุ่ม

เมื่อพญานกโพรธสัตว์รู้เรื่องราวที่เกิดขึ้นกับฝูงนก จึง ห้ามปรามและกล่าวตักเตือนอยู่หลายครั้ง เพื่อให้นกกระจาบ ทั้งหลาย สม่ครสมานสามัคคีกันเหมือนเดิม แต่นกกระจาบก็ยัง ทะเลาะกัน ต่างมีทิฐิติดื้อดิง ไม่ยอมให้อภัยกัน

พญานกโพรธสัตว์จึงคิดว่า ขึ้นชื่อว่าสถานที่ที่มีการ ทะเลาะกัน ไม่มีความสามัคคี ย่อมไม่ปลอดภัย ถ้านกกระจาบ เหล่านี้ ไม่ช่วยกันยกตาข่ายขึ้น ก็จะพากันถึงซึ่งความพินาศ พญานกได้พานกกระจาบที่ยังเชื่อฟังย้ายไปอยู่ที่อื่น หลังจากนั้น ไม่นาน นายพรานก็สามารถจับนกกระจาบที่ทะเลาะกันไปทั้งหมด

สมาคมคีตอพลัง

๑๘๕

นกเหล่านั้นต้องถึงแก่ความตายพบกับความหายนะที่เกิดจากการแตกความสามัคคีกันนั่นเอง

เพราะฉะนั้น ความสามัคคีเป็นสิ่งที่สำคัญ จะทำให้หมู่คณะเกิดความมั่นคง และทำให้อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข เราทุกคนจะต้องมีความสมัครสมานสามัคคีกลมเกลียวเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน อะไรที่สามารถให้อภัยกันได้ก็ให้อภัยกันเถาะ ไม่ควรถือสาหาความกัน ให้ระลึกเสมอว่า เพื่อนมนุษย์ทั้งหมดคือหมู่ญาติของเรา เราไม่เป็นศัตรูกับใคร เพราะศัตรูที่แท้จริงของเรา คือกิเลสอาสวะที่อยู่ในใจของเรา ไม่ใช่ใครอื่นทั้งสิ้น

ดังนั้น เราจะต้องตั้งใจปฏิบัติธรรม เพื่อขจัดขัดเกลากิเลสอาสวะให้หมดสิ้นไป อย่าลู่แก่อำนาจความโกรธ อย่าให้อารมณ์เพียงชั่ววูบมาทำลายความสงบ ความบริสุทธิ์ในใจเรา และมาทำลายความสามัคคีของหมู่คณะ เพราะเราสร้างบารมีกันเป็นทีม และยังจะต้องสร้างกันไปอีกยาวนาน “ทีม” คือหัวใจของการสร้างบารมี การไปให้ถึงที่สุดแห่งธรรมนั้น เราจะไปคนเดียวไม่ได้ ต้องไปกันเป็นทีม และต้องร่วมมือร่วมใจกันฝ่าฟันอุปสรรคทั้งหลาย จนกว่าจะบรรลุจุดหมายปลายทาง

โดยเฉพาะอย่างยิ่งในขณะนี้ บ้านเมืองกำลังต้องการความสามัคคี โลกกำลังต้องการผู้คุ้มครอง อะไรที่ช่วยเหลือกัน

สามัคคีคือพลัง

๑๘๖

ได้ก็ให้ช่วยกัน เราต้องมีความเอื้อเฟื้อ มีความเมตตาปรารถนา ต่อกัน ตั้งใจทำความดีให้เต็มที่ หมั่นปฏิบัติธรรมให้มากๆ จะได้มีกำลังบุญช่วยเหลือตนเอง ประเทศชาติและโลกให้เจริญ รุ่งเรือง โดยเริ่มต้นนับหนึ่งที่ตัวของเราก่อน หมั่นทำใจให้หยุดนิ่ง ทำความบริสุทธิ์ให้เกิดขึ้น แล้วกระแสแห่งความบริสุทธิ์จะเชื่อม ถึงกันจากใจถึงใจ เป็นพลังแห่งความบริสุทธิ์อันไม่มีประมาณ

เมื่อความบริสุทธิ์ภายในมากขึ้น ความเข้าอกเข้าใจกัน ก็จะเกิดขึ้น และจะแผ่ขยายไปทั่วประเทศ ทั่วโลก ปัญหาต่างๆ ก็จะค่อยๆ หดไป สังคมและเศรษฐกิจทั่วโลกก็จะดีขึ้น มวลมนุษยชาติก็จะอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ดังนั้นโลกของเราควร จะได้รับการคุ้มครอง ในวันที่ ๒๒ เมษายน เป็นวันคุ้มครองโลก ซึ่งโลกจะเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร ย่อมขึ้นอยู่กับจิตใจของเรา ถ้าทุกคนทั่วโลกคิดดี พูดดี ทำดี โลกก็จะเปลี่ยนแปลงไปใน ทิศทางที่ดีขึ้น

เพราะฉะนั้น ถ้าเราทุกคนพร้อมใจกันทำความดี พร้อมใจ กันปฏิบัติธรรม ทำใจให้บริสุทธิ์หยุดนิ่งไปพร้อมๆ กัน สันติสุข ที่แท้จริงย่อมบังเกิดขึ้น เพราะใจของทุกคนรวมกันเป็นหนึ่ง เพื่อให้เข้าถึงพระรัตนตรัย ถ้าทุกคนสามัคคีกันเพื่อให้เข้าถึง ธรรมกายอย่างนี้ สันติสุขอันไพบูรณ์ก็จะบังเกิดขึ้นในโลกอย่าง แน่นนอน เพราะฉะนั้นในวันคุ้มครองโลก ให้ชักชวนกันมาปฏิบัติ

สามัคคีคือพลัง

๑๘๓

ธรรมร่วมกันเป็นสามัคคีธรรม เพราะธรรมเท่านั้นที่จะช่วย
ค้ำครองโลก

นอกจากนี้ เรายังจะได้บุญใหญ่ในการถวายทุนการศึกษา
แด่พระภิกษุสามเณรทั่วประเทศ เพื่อสนับสนุนพระภิกษุ
สามเณรผู้เป็นอายุพระพุทธศาสนา ท่านมีความตั้งใจศึกษา
พระธรรมวินัยเป็นอย่างดี รวมทั้งศึกษาวิชาความรู้ทางโลก
เพิ่มเติมด้วย เพื่อให้เป็นผู้แตกฉานทั้งทางโลกและทางธรรม
จะได้เป็นกำลังสำคัญในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา แต่เนื่องจาก
ท่านขาดสนด้วยทุนทรัพย์ จึงควรอย่างยิ่งที่เราจะให้การ
สนับสนุน เพราะการรักษาและเผยแผ่พระพุทธศาสนาเป็น
งานใหญ่ จะทำตามลำพังไม่ได้ ต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจ
ของพวกเราทุกคน ช่วยกันทำนุบำรุงพระพุทธศาสนา งาน
พระศาสนาจึงจะสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี เมื่อพระศาสนายังคงอยู่
ตราบใด สันติสุขอันไพบูรณ์ก็จะบังเกิดขึ้นอย่างแน่นอน

๒๑

บุญเท่านั้น
ที่ปรารถนา

ชนผู้ปรารถนาอายุ วรรณะ ยศ เกียรติ สวรรค์
ความเกิดในตระกูลสูงและความเพลิดเพลินใจ
พึงชวนขวยในความไม่ประมาทให้ยิ่งขึ้นไป

บุญเท่านั้นที่ปรารถนา

๑๕๐

เราทุกคนที่เกิดมาในโลกนี้ มีสิ่งที่จะต้องศึกษาควบคู่กันไปอยู่ ๒ ประการ คือ การศึกษาวิชาความรู้ในทางโลก และการศึกษาวิชาในทางธรรม การศึกษาความรู้ทางโลก เพื่อให้เรารู้จักวิธีการแสวงหาปัจจัยสี่มาเลี้ยงตน ทำให้เราสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ ส่วนการศึกษาความรู้ในทางธรรม มีเป้าหมายเพื่อฝึกฝนอบรมจิตใจของเราให้สะอาดบริสุทธิ์ เพื่อจะได้เข้าถึงแหล่งแห่งความรู้ที่สมบูรณ์ เป็นความรู้เพื่อความหลุดพ้นจากทุกข์ทั้งปวง เข้าถึงความสุขอันแท้จริงที่มีอยู่ภายใน

พระลัมมะลัมพุทเธเจ้าตรัสไว้ใน อิกฺขสุตฺต ความว่า

“ชนผู้ปรารถนาอายุ วรรณะ ยศ เกียรติ สวรรค์ ความเกิดในตระกูลสูงและความเพลิดเพลินใจ พึงชวนชวนในความไม่ประมาทให้ยิ่งขึ้นไป”

บัณฑิตทั้งหลาย สรรเสริญความไม่ประมาทในการสั่งสมบุญ เพราะผู้ไม่ประมาทย่อมยึดเอาประโยชน์ทั้งสองไว้ได้ คือประโยชน์ในปัจจุบันนี้และประโยชน์ในสัมปรายภพ

พระบรมโพธิสัตว์ทั้งหลาย ได้ตั้งความปรารถนาเพื่อจะบรรลुพระลัมมะลัมโพธิญาณ ทรงพิจารณาด้วยสติปัญญาว่า ควรสร้างบารมีอะไรเป็นอันดับแรก ต่างเห็นพ้องต้องกันหมดทุกพระองค์ ว่าต้องเริ่มต้นจากทานบารมี เพราะทานเป็นทาง

บุญเท่านั้นที่ปรารถนา

๑๕๑

มาแห่งโภคทรัพย์ ซึ่งจะทำให้สร้างบารมีอื่นๆ เป็นไปอย่าง
สะดวกสบายยิ่งขึ้น

*ในอดีตกาล พระโพธิสัตว์เสวยพระชาติเป็นพระราชา
ทรงพระนามว่า สาธินะ ปกครองแคว้นแคว้นและประชาราษฎร์
ในมิลินทร พระองค์เป็นผู้ยินดีในการบริจาคทาน และทรง
พระราชทานโอวาทแก่ชาวแคว้นแคว้น ให้หมั่นสั่งสมบุญด้วย
การให้ทานและรักษาศีล มหาชนทั้งหลายตั้งอยู่ในโอวาท ต่าง
ทำบุญให้ทานกันเป็นประจำ เมื่อหมดอายุขัยก็ได้ไปบังเกิดเป็น
เทพบุตรเทพธิดาอยู่ในสุคติโลกสวรรค์กันมากมาย

เมื่อเหล่าเทพในสวรรค์ชั้นดาวดึงส์มาประชุมกัน ณ
สุทธรรมาเทวสภา เทวดาเหล่านั้นต่างพรรณนาถึงคุณของพระ-
เจ้าสาธินะ เทวดาอื่นๆ ได้ยินเข้าก็มีจิตเลื่อมใสยินดีปรารถนา
อยากจะได้เห็นพระราชา ท้าวสักกเทวราชจึงโปรดให้มาตลีเทพบุตร
นำเวชยันตราขจรไปยังมนุษยโลก เพื่อทูลเชิญพระเจ้าสาธินะ
ให้เสด็จไปดาวดึงส์พิภพ มหาชนได้เห็นมาตลีเทพบุตรขั้บราขจร
มีรัศมีรุ่งเรืองดังดวงจันทร์ ต่างพากันเข้าใจว่า วันเพ็ญคืนนี้
ช่างน่าอัศจรรย์จริง พระจันทร์ได้ปรากฏบนฟ้าถึง ๒ ดวง แต่

บุญเท่านั้นที่ปรารถนา

๑๕๒

เมื่อราชรถเคลื่อนเข้ามาใกล้ มหาชนได้เห็นชัดเจน จึงได้พากัน
ชื่นชมโสมนัสเป็นอย่างยิ่ง

มาตลีเทพบุตรทำประทักษิณรอบพระนคร แล้วนำ
ราชรถจอดตรงช่องพระแกล ในวันนั้น พระราชาเสด็จออกตรวจ
โรงงานกับหมู่อำมาตย์ และข้าราชการบริพาร ประทับนั่งอยู่กลาง
ท้องพระโรง ตรัสให้โอรสที่ประกอบไปด้วยธรรม ทรงสมาทาน
อุโบสถ และประทับอยู่ ณ ที่นั้น เมื่อมาตลีเทพบุตรทูลเชิญ
พระราชาให้เสด็จขึ้นเวชยันตราชรถ พระเจ้าสาธินะเสด็จขึ้น
ประทับบนราชรถแล้วเหาะขึ้นสู่อากาศ หายวับไปในขณะที่
มหาชนทั้งหลายกำลังมองดูอยู่ มาตลีเทพบุตรได้นำพระราชา
มาสู่เทวโลก ปรากฏต่อหน้าเหล่าเทวดาทั้งหลาย เมื่อเหล่า
เทวดาได้เห็นพระราชา ต่างพากันชื่นชมยินดีอนุโมทนาสาธุการ
กับพระองค์

ท้าวลัkkalเทวราชทรงชื่นชมโสมนัส ได้เชื้อเชิญพระราชา
ให้ประทับนั่งบนบัณฑุกัมพลศิลาอาสน์เสมอกันกับพระองค์
ทรงแบ่งทิพยสมบัติครึ่งหนึ่งให้พระองค์ครอบครอง เมื่อกาล
เวลาล่วงไป ๗๐๐ ปีมนุษย์ พระเจ้าสาธินะยังคงประทับอยู่ใน
เทวโลก ขณะนั้นพระองค์เกิดมีพระอาการร้อนรุ่มในพระสรีระ
จึงทูลถามท้าวลัkkalว่า สรีระของพระองค์จะถึงความดับสิ้นไป
หรืออย่างไร หรือว่าเป็นเพราะอำนาจแห่งวิบากกรรม จึงทำให้

บุญเท่านั้นที่ปรารถนา

๑๕๓

เกิดความรุ่มร้อนอย่างนี้ ไม่มีความสุขเหมือนแต่ก่อน

ท้าวลัทธิเทวราชจึงกล่าวว่า “ขอพระองค์อย่าได้กังวลพระทัยไปเลย พระชนมายุของพระองค์ยังไม่หมดสิ้นไปในตอนนี้ แต่ที่ทรงเร่าร้อนก็เพราะว่า ผลแห่งบุญที่พระองค์ได้ทรงกระทำไว้ในมนุษยโลกมีไม่มาก เปรียบแล้วเหมือนกับธูที่มีปริมาณน้อยนิด เมื่อเทียบกับผืนปฐพีทั้งหมด ไม่เป็นไรหม่อมฉันจะแบ่งบุญให้ ขอพระองค์ทรงประทับอยู่ในเทวโลกนี้ต่อไปเถิด” แต่พระเจ้าสาธินะทรงปฏิเสธ ดำริว่า ยานพาหนะที่ยืมเขามาขับทรัพย์สินที่ยืมเขามาใช้ สิ่งนั้นก็ยังไม่ใช่เป็นของเราโดยแท้จริง

พระราชาก็ได้ตรัสตอบท้าวลัทธิว่า “หม่อมฉันมิได้มีความปรารถนาความสุขที่เกิดจากบุญที่พระองค์แบ่งให้เลย แต่หม่อมฉันอยากบำเพ็ญบุญเอง เพื่อจะได้เป็นอริยทรัพย์ติดตามหม่อมฉันไป” แล้วพระราชาก็ปรารถนาที่จะกลับไปยังมนุษยโลก เพื่อจะได้บำเพ็ญบุญกุศลให้มากขึ้น ท้าวลัทธิทรงรับสั่งให้มาตลีเทพบุตรนำพระราชากลับไปสู่มิถิลานคร โดยส่งเสด็จในพระราชอุทยาน

พระราชาทรงเดินจงกรมอยู่ในพระราชอุทยานนั้น เมื่อนายอุทยานเห็นก็นำความขึ้นกราบทูลแต่พระเจ้านารทะ ซึ่งเป็นพระราชองค์ปัจจุบันให้ทรงทราบ เมื่อพระเจ้านารทะ

๑๕๔

เสด็จมาถึง ได้ประทับ ณ ที่อันควร แล้วตรัสว่า “ข้าพระองค์
เป็นพระนัดดาของพระราชวงศ์ที่ ๓”

พระเจ้าสาธินะเสด็จลุกขึ้นจุ่งพระหัตถ์ของพระเจ้า-
นารทะ เสด็จพระราชดำเนินไปโดยรอบ ทรงชี้ให้ดูว่า ที่ตรงโน้น
เคยเป็นไร่นา ที่ตรงนี้เคยเป็นร่องน้ำ ที่นี้เคยเป็นแผ่นดินมีหญ้า
เขียวขจี ตรงนั้นเคยเป็นแม่น้ำใหญ่ซึ่งไหลอยู่ตลอดเวลา
ไม่ขาดสาย มีน้ำใสสะอาด ดารดาษไปด้วยดอกปทุม

พระเจ้านารทะตรัสว่า “เมื่อพระองค์ได้เสด็จไปยังเทวโลก
๓๐๐ ปี บรรดาพระญาติทั้งหลายได้สิ้นพระชนม์กันไปหมดแล้ว
ส่วนหม่อมฉันเป็นหลานของพระองค์ ได้สืบสันตติวงศ์ต่อมา
ฉะนั้นขอให้พระองค์เสด็จเสวยพระราชสมบัติเถิด” แต่พระเจ้า-
สาธินะกลับปฏิเสธว่า “ที่เรากลับมาในครั้งนี้ ไม่ได้ต้องการ
ราชสมบัติ แต่ต้องการบำเพ็ญบุญกุศล เราจะชวนชวายในการ
ทำบุญเท่านั้น ทิพยวิมานทั้งหลายเราได้เห็นแล้ว สมบัติอันเป็น
ทิพย์เราก็ได้ครอบครองแล้ว แต่เราตั้งใจสละทิพยสมบัติอัน
ประณีตเหล่านั้น กลับมาในมนุษยโลกก็เพื่อต้องการจะทำบุญ
ดำเนินไปตามทางแห่งพระสัพพัญญูพุทธเจ้าทั้งหลายใน
กาลก่อน” จากนั้นพระเจ้าสาธินะก็ได้บริจาคทานอย่างมโหฬาร
ตลอด ๓ วัน ในวันที่ ๓ นั้นเอง พระองค์ก็สวรรคตและได้ไป
สู่สุคติโลกสวรรค์

บุญเท่านั้นที่ปรารถนา

๑๕๕

เพราะฉะนั้น บุญเท่านั้นที่เป็นที่พึ่งของพวกเราทั้งหลาย เราจะมีความสุขได้ก็เพราะอาศัยบุญ ถ้าเรามีบุญน้อยอุปสรรคก็มาก ความสุขความสำเร็จก็น้อย ถ้ามีบุญมากอุปสรรคก็น้อย ความสุขความสำเร็จก็มีมาก ดวงบุญจะมีอนุภาพดึงดูดแต่สิ่งที่ดีๆ เข้ามาในชีวิต ทำให้เรามีจังหวะชีวิตที่ดี พบเจอแต่คนดี สมบัติทั้งหลายก็หลั่งไหลมา เพราะบุญเป็นเบื้องหลังของความสุขและความสำเร็จทุกอย่าง ไม่ว่าจะเจออุปสรรคยิ่งใหญ่ขนาดไหนก็ให้นึกถึงบุญไว้ อย่าได้ขาดการทำบุญกัน แล้วบุญในตัวจะช่วยเปลี่ยนวิกฤติมาเป็นโอกาสได้ในที่สุด

๒๒

บุญเท่านั้น
ที่เป็นที่พึง

ผู้ใดใคร่เห็นผู้มีศีล

ปรารถนาจะพึงพระสัทธรรม

ก่่าจัตมลทิน คือความตระหนี่ได้

ผู้นั้นแล ท่านเรียกว่าผู้มีศรัทธา

บุญเท่านั้นที่เป็นที่พึ่ง

๑๕๘

การสร้างบารมีเป็นงานที่แท้จริงของมวลมนุษยชาติ เราเกิดมาเพื่อสร้างบารมี ดำเนินตามรอยบาทพระบรมศาสดา มุ่งแสวงหาสาระอันแท้จริงของชีวิต เพื่อให้ไปถึงจุดหมายปลายทางคือที่สุดแห่งธรรม แต่ในระหว่างการสร้างบารมี เป็นธรรมดาที่จะต้องเจออุปสรรค อุปสรรคเป็นเพียงเครื่องทดสอบกำลังใจของนักสร้างบารมี หากเราใช้สติและปัญญา ปัญหาทั้งหลายจะดับไป เหมือนการเอาคบเพลิงจุ่มลงไปใต้น้ำ เมื่อทำใจให้หยุดได้ก็เกิดดวงปัญญา สามารถแก้ไขปัญหาทุกอย่างได้

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสไว้ใน อังคุตตรนิกาย ติก-
นิบาตว่า

“ทสสนกาโม สीलวตฺ สทฺธมฺมํ โสตุมิจฺจติ
วิเนยฺย มจฺเจรมลํ ส เว สทฺโธติ วุจฺจติ

ผู้ใดใคร่เห็นผู้มีศีล ปรารถนาจะฟังพระสัทธรรม
กำจัดมลทิน คือความตระหนี่ได้ ผู้นั้นแล ท่านเรียกว่าผู้มี
ศรัทธา”

ความศรัทธาที่ประกอบด้วยปัญญา เป็นทางมาแห่ง
ความสุขความเจริญรุ่งเรืองในชีวิต เป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญ
ในการทำงานให้สำเร็จลุล่วง พลังศรัทธาของมนุษย์สามารถ

บุญเท่านั้นที่เป็นที่พึ่ง

๑๕๕

ทำลายอุปสรรคขวากหนามนานัปการได้ ทลายภูเขาที่สูง
ตระหง่านเสียดฟ้าให้ราบเป็นหน้ากลองได้ และทำในสิ่งที่คน
ทั่วไปคิดว่าเป็นไปไม่ได้ให้เป็นไปได้ พลังศรัทธาเป็นพลังแฝงที่มี
อานุภาพซ่อนเร้นอยู่ภายใน และก่อให้เกิดพลังใจที่จะก้าวไปสู่
จุดหมายปลายทางของชีวิต

ในทางพระพุทธศาสนา พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัส
ถึงผู้มีศรัทธาที่แท้จริงว่า ต้องรู้จักเข้าหาผู้มีศีลมีธรรม
ที่ประพฤติดีปฏิบัติชอบ เพื่อจะได้รับฟังธรรมะอันบริสุทธิ์
เราจะได้มีความบริสุทธิ์ตามท่านไปด้วย ทำให้ได้ยินได้ฟังสิ่งที่ดี
มีประโยชน์ เป็นสิริมงคลแก่ชีวิต การฟังธรรมทำให้จิตผ่องใส
เป็นเหตุให้จิตแน่วแน่ในการทำบุญกุศล สามารถกำจัดมลทิน
คือความตระหนี่ออกจากใจได้โดยง่าย ผู้ที่ปฏิบัติได้อย่างนี้ ท่าน
เรียกว่าผู้มีความศรัทธา

*ในสมัยก่อนพระโพธิสัตว์เกิดในตระกูลพราหมณ์ใน
เมืองโมฬีนคร ชื่อ “สังขะ” เป็นผู้มีความร่ำรวย มีทรัพย์
สมบัติมาก และไม่มีความตระหนี่ มีจิตใจโอบอ้อมอารี ยินดีใน
การให้ทานอยู่เป็นประจำ ท่านได้ตั้งโรงทานไว้ในเมืองถึง ๖ แห่ง
คือ ที่ประตูเมือง ๔ แห่ง กลางเมือง ๑ แห่ง และที่หน้าบ้าน

๒๐๐

ของตนอีก ๑ แห่ง ทั้งยังได้สละทรัพย์วันละ ๖ แส่นกหาปณะ
อย่างต่อเนื่อง ท่านทำเช่นนี้ทุกวัน เงินทองที่มีอยู่จึงค่อยๆ
ร่อยหรอลงไป

วันหนึ่ง ท่านเกิดความคิดขึ้นว่า ถ้าทรัพย์ของเราหมด
เราก็ไม่มีอะไรจะให้ทาน ตอนนี้ทรัพย์ยังพอมีอยู่ เราควรเดินทางไป
ทำการค้า เพื่อให้ได้ทรัพย์มาทำทานต่อไป คิดดังนี้แล้ว
ท่านจึงบรรทุกลินค้าเต็มลำเรือ เตรียมเดินทางไปค้าขายยัง
ต่างเมือง ก่อนออกจากบ้านได้ส่งภรรยาและลูกๆ ว่า “ให้หมั่น
ทำทานอย่าได้ขาด และช่วยกันจัดแจงอาหารหวานคาว คอย
ต้อนรับทุกคนให้ดี” จากนั้นจึงพาบริวารออกเดินทางมุ่งหน้าไป
ที่ท่าเรือเพื่อขึ้นเรือไปด้วย

ขณะนั้นเป็นเวลาเที่ยงวัน ทั้งลมก็แรงแดดก็ร้อน พื้นทราย
ที่เดินอยู่ก็ร้อนระอุ พระปัจเจกพุทธเจ้าซึ่งเข้านิโรธสมาบัติมา
ตลอด ๗ วัน เพิ่งออกจากนิโรธสมาบัติ เห็นสังขพราหมณ์
ด้วยญาณ จึงต้องการอนุเคราะห์ให้มีบุญคุ้มครองในระหว่าง
เดินทางไปค้าขายยังต่างแดน เพราะรู้ว่าสังขพราหมณ์จะ
ประสบภัยในกลางทะเล ท่านจึงเหาะมาทางอากาศ แล้วเดิน
สวนทางกับสังขพราหมณ์ แม้ท่านจะเดินไปบนพื้นทรายร้อนๆ
ด้วยเท้าเปล่า แต่ก็อยู่ในอาการสงบสำรวม

บุญเท่านั้นที่เป็นที่พึ่ง

๒๐๑

สังฆพราหมณ์เห็นพระปัจเจกพุทธเจ้าก็เกิดความศรัทธา เลื่อมใสทันที คิดว่า ภิกษุรูปนี้ คงเป็นพระอริยเจ้าผู้เปี่ยมล้น ด้วยคุณธรรมภายใน มีศีลบริสุทธิ เป็นบุญเขตอันเยี่ยม นับเป็น บุญลาภของเราแล้ว ที่จะได้ทำสักการบูชาต่อผู้มีคุณธรรมสูงส่ง

คิดดังนี้แล้ว จึงถอดรองเท้าของตนออก รีบเข้าไปไหว้ พระปัจเจกพุทธเจ้า กราบนิมนต์ท่านว่า “พระคุณเจ้าผู้เจริญ ขอนิมนต์เข้าไปพักใต้ร่มไม้ก่อนเถิด” จากนั้นก็ไปขนทรายมา เกลี่ยเป็นอาสนะ เอาผ้าห่มปูเพื่อให้พระปัจเจกพุทธเจ้านั่ง เอาน้ำ ล้างเท้าให้ท่าน เอาน้ำมันหอมทาเท้า ทำความสะอาดรองเท้า ของตนที่ขัดแล้วอย่างดี พร้อมทั้งร่มอีกหนึ่งคันน้อมถวาย พระปัจเจกพุทธเจ้า หลังจากให้ศีลให้พรแล้ว พระปัจเจกพุทธเจ้า ได้เหาะกลับไปยังภูเขาคันธมาทน์ ให้สังฆพราหมณ์ได้เห็น เพื่อยังความเลื่อมใสให้ยิ่งๆ ขึ้นไป

พระโพธิสัตว์ เมื่อทำบุญกับพระปัจเจกพุทธเจ้าด้วยจิตที่ เลื่อมใสอย่างเต็มเปี่ยมแล้ว นึกถึงครั้งใดก็มีความปีติเบิกบาน ตลอดเวลา ท่านได้ออกเดินทางไปในมหาสมุทรพร้อมด้วยบริวาร ในระหว่างทาง เกิดพายุใหญ่พัดโหมกระหน่ำ น้ำไหลทะลักเข้ามาในเรือ บริวารไม่สามารถถวีน้ำออกได้ทัน ต่างร้องกันเสียงระงม ด้วยความกลัวตาย จึงพากันอ่อนวอนสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ตนนับถือ

บุญเท่านั้นที่เป็นที่พึ่ง

๒๐๒

พระโพธิสัตว์ตั้งสติมั่น เตรียมตัวรับกับสถานการณ์โดย
เอน้ำมนทาทั่วตัว รับประทานน้ำตาลกรวด และเนยใสจนอิ่ม
เพียงพอต่อความต้องการ แล้วป็นขึ้นยอดเสากระโดงเรือกับ
คนรับใช้คนสนิท กำหนดทิศที่จะไป แล้วกระโดดลงสู่มหาสมุทร
กับคนรับใช้ พยายามว่ายน้ำออกจากเรือ ในที่สุดเรือก็จมลง
ท่านว่ายน้ำอยู่ในกลางมหาสมุทรอยู่ถึง ๗ วัน ในคราวลำบากที่
กำลังประสบทุกข์เช่นนี้ ท่านนึกถึงบุญที่ได้ทำไว้เท่านั้น วันนั้น
เป็นวันอุโบสถ ท่านจึงตั้งจิตรักษาอุโบสถศีลกลางมหาสมุทร
นั่นเอง

เทพธิดาตามณีเมขลาเห็นพระโพธิสัตว์ว่ายน้ำอยู่กลาง
มหาสมุทร จึงนำอาหารทิพย์มาให้ แต่พระโพธิสัตว์ไม่ยอมรับ
ประทานเพราะตั้งใจรักษาอุโบสถศีล ท่านถามเทพธิดาว่า ทำไม
จึงมาช่วยท่าน เทพธิดาตอบว่า เพราะท่านสังฆพราหมณ์ได้
ทำบุญไว้มากมาย อีกทั้งก่อนออกเดินทางยังมีจิตเลื่อมใส ได้ถวาย
รองเท้าและร่มแต่พระปัจเจกพุทธเจ้าผู้เป็นเพื่อนบุญอันเลิศ
ดังนั้นผลบุญจึงตามคุ้มครองท่าน

พระโพธิสัตว์ฟังแล้วเกิดความปีติยินดีว่า บุญที่เราให้
ทานทุกวัน อีกทั้งได้ถวายร่ม และรองเท้าแต่ทักษิณบุญบุคคล
ส่งผลได้ถึงขนาดนี้ เราจะต้องรอดตายกลับบ้านได้อย่างแน่นอน

เทพธิดาได้เนรมิตเรือที่ทำด้วยรัตนนอย่างวิจิตรประณีต

บุญเท่านั้นที่เป็นที่พึ่ง

๒๐๓

สวยงาม จากนั้นเนรมิตเรือที่ทำด้วยแก้วอินทนิล เรือที่ทำด้วยเงินและทองอีกหลายลำ ทุกลำบรรทุกแก้วมณีที่ประมาณค่ามิได้จนเต็ม เทพธิดาได้อัญเชิญพระโพธิสัตว์ขึ้นเรือ แต่ไม่รับคนรับใช้ขึ้นเรือด้วย เพราะคนรับใช้ไม่ได้ทำบุญกุศลไว้

พระโพธิสัตว์จึงแบ่งส่วนบุญที่ตนได้กระทำให้คนรับใช้ คนรับใช้ตั้งใจต้อนุโมทนา เมื่อบุญเกิด คนรับใช้จึงสามารถขึ้นเรือได้ เทพธิดานำพระโพธิสัตว์และคนรับใช้กลับบ้านด้วยความปลอดภัย

พระโพธิสัตว์ประสบอานุภาพของบุญ ซึ่งบังเกิดขึ้นเป็นอัศจรรย์ในครั้งนั้น ทำให้ท่านรักในการทำบุญมากยิ่งขึ้นไปอีก ท่านไม่มีความตระหนี่ในใจเลย นำทรัพย์สมบัติทั้งหมดที่ได้มา ขนออกทำบุญให้ท่านและตั้งใจรักษาศีล บำเพ็ญภาวนาจนตลอดชีวิต ละโลกแล้วได้ไปเสวยทิพยสมบัติในสุคติโลกสวรรค์

จากตัวอย่างข้างต้นนี้ ทำให้ได้ข้อคิดว่า ท่านบารมีเป็นสิ่งสำคัญต่อชีวิตของเรา อานุภาพบุญที่เกิดจากการให้ท่านสามารถปกป้องคุ้มครองรักษาชีวิตเราไว้ได้ ในยามคับขัน ยามที่มีภัย บุญเท่านั้นที่เป็นที่พึ่งที่แท้จริง แม้เมื่อเจอมรสุมชีวิต บุญก็จะช่วยให้ผ่านพ้นอุปสรรคไปได้ทุกครั้ง ถึงลอยคอบอยู่ในกลางมหาสมุทรเช่นพระโพธิสัตว์ แต่ด้วยความศรัทธามั่นในบุญจริงๆ ในที่สุดก็สามารถรอดพ้นวิกฤตการณ์ของชีวิตไปได้ อย่างน่าอัศจรรย์

๒๑

แ ส ว ง จู ด ร ั ว ม

ส ม า น จู ด ต่ า ง

ท่านทั้งหลายจงเห็นการทะเลาะวิวาทโดยความเป็นภัย
เห็นความไม่วิวาทโดยความเป็นธรรมอันเกษม
จงเป็นผู้พร้อมเพรียงกัน
มีความประนีประนอมกันเถิด นี่เป็นพุทธานุสาสนี

แสงจตุรร่วม สมานจตุรต่าง

๒๐๖

การสร้างสันติสุขให้เกิดขึ้นแก่โลกไม่ใช่เรื่องเพ้อฝัน เป็นสิ่งที่เป็นไปได้ เพราะธรรมกายมีอยู่แล้วในตัวของมนุษย์ทุกคนในโลก โดยไม่จำกัดเชื้อชาติ ศาสนาและเผ่าพันธุ์ ขึ้นชื่อว่าเป็นมนุษย์ ทุกคนสามารถเข้าถึงธรรมกายได้ทั้งนั้น ด้วยการฝึกฝนใจให้หยุดนิ่ง ณ ศูนย์กลางกายฐานที่ ๗ เมื่อเข้าถึงธรรมกายแล้ว ความสุข ความบริสุทธิ์ ความเบิกบานที่เกิดขึ้นจากการเข้าถึงธรรมกายภายในของเราแต่ละคน จะแผ่ขยายออกไป กลั่นบรรยากาศและทุกสิ่งทุกอย่างรอบตัว ให้สะอาดบริสุทธิ์ขึ้นไปเรื่อยๆ จนกระทั่งแผ่คลุมไปทั่วโลก แล้วในไม่ช้า โลกทั้งโลกจะเข้าถึงสันติสุขที่แท้จริง

พระลัมมะลัมพุทเธเจ้าตรัสไว้ใน ขุททกนิกาย จริยาปิฎก ว่า

“วิวาท ภัยโต ทิสฺวา อวิวาทญจ เขมโต
สมคฺคา สขิลา โหถ เอสา พุทฺธานุสาสนี

ท่านทั้งหลายจงเห็นการทะเลาะวิวาทโดยความเป็นภัย เห็นความไม่วิวาทโดยความเป็นธรรมอันเกษม จงเป็นผู้พร้อมเพรียงกัน มีความประนีประนอมกันเถิด นี่เป็นพุทธานุสาสนี”

สันติภาพของโลกจะบังเกิดขึ้นได้ ถ้าทุกคนมีความเข้าใจกัน คิด พูด ทำในสิ่งที่ดีๆ เหมือนกัน แสงจตุรร่วมสมานจตุรต่าง

แสงจตุราร่วม สมนานจตุราร่าง

๒๐๓

ไม่เพ่งโทษกัน แต่มีความรักปรารถนาดี และพร้อมที่จะอภัยต่อกันเสมอ ถ้าหากทุกคนรวมใจเป็นหนึ่งเดียว มีความสามัคคีกลมเกลียวกัน ลด ละ เลิกทิฏฐิมานะ ที่ก่อให้เกิดความแตกแยกกัน เราจะได้รับความสุขในชีวิต แล้วโลกจะก้าวไปสู่สันติสุขอันเกิดจากสามัคคีธรรม ที่ทุกคนมีใจหยุดนิ่งเหมือนกัน

พระพุทธองค์ทรงชี้โทษของการทะเลาะวิวาท ว่าเป็นทางมาแห่งความหายนะ เป็นการทำลายชีวิตและทรัพย์สิน แล้วทรงชี้ประโยชน์ของความไม่วิวาทกัน ว่าเป็นธรรมนำมาซึ่งสันติสุขอันไพบูรณ์ ดังเช่นในสมัยพุทธกาลที่พระประยูรญาติของพระองค์ เกิดการทะเลาะวิวาทกันขึ้น สาเหตุเนื่องจากแย่งน้ำในแม่น้ำโรหิณี เรื่องมีอยู่ว่า

*ตระกูลศากยวงศ์และโกลิยวงศ์ซึ่งเป็นพระญาติกันต่างสร้างท่انبก้นน้ำในแม่น้ำโรหิณี เพื่อใช้ในการเพาะปลูก เพราะสมัยนั้นอาชีพหลักของชาวเมืองคือเกษตรกรรม มีการทำไร่ ทำสวน จึงจำเป็นต้องใช้น้ำมาก แต่เนื่องจากในปีนั้นเกิดภาวะแห้งแล้ง ฝนไม่ตกต้องตามฤดูกาล ทำให้ข้าวกล้าที่หว่านไว้เสียหาย

แสงจตุรร่วม สมนจตุรต่าง

๒๐๘

เมื่อเห็นว่าข้าวกล้าเริ่มเหี่ยวเฉาตายไป ชาวนาฝ่ายโกถียวงศ์จึงปรึกษาหารือกันว่า “น้ำในแม่น้ำในโรหิณี ถ้าหากต้องแบ่งปันให้กับอีกฝั่งหนึ่งด้วย จะทำให้ปริมาณน้ำไม่เพียงพอต่อความต้องการ ข้าวกล้าของพวกเราจะเจริญงอกงาม ออกดอก ออกรวง ให้ผลผลิตที่ดี ต้องได้น้ำในแม่น้ำทั้งหมด”

ฝ่ายชาวนาทางกรุงกบิลพัสดุ์ได้แย้งขึ้นว่า “ข้าวกล้าของพวกเราจะได้ผลผลิตที่ดี หากได้น้ำทั้งหมดเหมือนกัน เฉพาะปีนี้ขอพวกท่านจงให้น้ำทั้งหมดแก่พวกเราเถิด” ต่างฝ่ายต่างก็อยากได้น้ำ มิฉะนั้นข้าวกล้าก็ต้องเสียหาย ไม่มีฝ่ายใดยอมเสียสละเมื่อตกลงกันไม่ได้จึงกลายเป็นการทะเลาะโต้แย้งกันอย่างรุนแรง

การโต้แย้งได้ลุกลามเป็นวงกว้างออกไป จนกลายเป็นการพุดจาพาดพิงไปถึงชาติตระกูล ทำให้เกิดความไม่พอใจกันมากยิ่งขึ้น พวกชาวนาฝ่ายโกถียนครก็กล่าวเยาะเย้ยศากยวงศ์ว่า “ต้นตระกูลของพวกท่านไม่มีความละอาย แต่งงานระหว่างญาติด้วยกันเองเสมือนสุนัขจิ้งจอก หรือสัตว์เดียรัจฉาน ช่างน่าอัปอายจริงหนอ”

ชาวนาฝ่ายศากยวงศ์ก็ได้ตอบอย่างรุนแรง โดยพาดพิงไปถึงต้นตระกูลโกถียวงศ์ว่า “ต้นตระกูลของพวกท่านเป็นโรคเรื้อนเต็มตัว ต้องถูกขับไล่ไปอยู่ในป่าเหมือนคนอนาถาไม่มี

ที่ไป เป็นดั่งสัตว์เดียรัจฉาน น่าหดหู่จริงหนอ” แล้วชาวนาทั้งสองฝ่ายต่างเล่าเรื่องที่ตนเองถูกดูหมิ่นให้พวกอำมาตย์ข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ เมื่อเรื่องได้ยินไปถึงราชตระกูล ยิ่งก่อให้เกิดความริ้าวรานมากขึ้น ต่างฝ่ายต่างไม่พอใจที่ถูกกลบหลู้งถึงขนาดนี้

ทั้งสองฝ่ายจึงเตรียมกองทหารเพื่อออกรบ ได้มาประจันหน้ากันที่ชายฝั่งแม่น้ำโรหิณี พร้อมทั้งจะประหัตประหารกันในขณะนั้นเองพระบรมศาสดาทรงทราบว่ พระประยูรญาติของพระองค์กำลังจะเข่นฆ่ากันด้วยเรื่องไร้สาระ เพราะถูกอริยชาครอบงำดวงจิต คิดแต่จะรบกับคนภายนอก โดยไม่ได้มุ่งที่จะรบกับกิเลสภายใน พระองค์จึงเสด็จมาห้ามทัพ

เมื่อเสด็จมาถึง พระบรมศาสดาทรงประทับนั่งขัดสมาธิ คู้บัลลังก์ ลอยอยู่กลางอากาศระหว่างแม่น้ำโรหิณี ทรงเปล่งฉัพพรรณรังสีสว่างไสวไปทั่วอาณาบริเวณ ทำให้เหล่าทหารและชาวพระนครทั้งสองฝ่าย เกิดความเลื่อมใสในพุทธานุภาพ มีจิตอ่อนโยนลง ต่างฝ่ายต่างคิดเหมือนกันว่ พระบรมศาสดา ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ เป็นพระญาติของพวกเรา พระองค์เสด็จมาเพื่อห้ามความบาดหมางของพวกเรา พวกเราได้ชื่อว่า เป็นญาติของบุคคลผู้เลิศในโลก ไม่สมควรที่จะทำลายล้างสัตว์อื่นเลย

แสงจตุรร่วม สมนจตุรต่าง

๒๑๐

ทั้งสองฝ่ายจึงตัดสินใจทิ้งอาวุธ แล้วนั่งลงถวายเป็นพระบรมศาสดา พระองค์จึงตรัสถามพระราชาททั้งสองเมืองว่า “ดูก่อนมหาบพิตร พระองค์เสด็จมาทำสงครามกันเพราะอะไร” พระราชาทูลว่า “พวกข้าพระองค์อาศัยน้ำเป็นเหตุ จึงทำสงครามกัน” พระบรมศาสดาตรัสถามต่อว่า “มหาบพิตร น้ำมีค่ามากหรือ” กษัตริย์ทั้ง ๒ ฝ่ายทูลว่า “มีค่าน้อยพระเจ้าข้า” พระองค์ตรัสถามต่ออีกว่า “กษัตริย์ทั้งหลายมีค่าหรือ” พระราชาทูลตอบว่า “ธรรมดา กษัตริย์ทั้งหลายย่อมมีค่าประมาณมิได้”

พระบรมศาสดาจึงทรงให้ข้อคิดว่า “ดูก่อนมหาบพิตร พระองค์จะทำให้ขัตติยวงศ์ที่มีค่ามาก ต้องมาพังพินาศไปเพียงเพราะสิ่งที่มีค่าแค่เล็กน้อยทำไม การไม่พิจารณาให้ดี จะทำให้การทะเลาะกันนี้ ติดตัวข้ามภพข้ามชาติไปถึงหนึ่งกัป เหมือนกากับนกเค้าที่เดียว” จากนั้นพระองค์ทรงแสดงโทษของการทะเลาะวิวาทให้พระราชา และหมู่พระญาติฟังอีก

ครั้นพระราชาททั้ง ๒ เมือง สดับพระธรรมเทศนาแล้วต่างได้สำนึกว่า นี่ถ้าพระบรมศาสดาไม่เสด็จมา พวกเราทั้งหมดคงต้องใช้อาวุธประหัตประหารกัน ทำให้เลือดต้องไหลนองเหมือนน้ำในแม่น้ำโรหิณีนี้นั่นเอง พวกเราทั้งหมดได้ชีวิตใหม่อีกทั้งได้ความสมัครสมานสามัคคีกันอีก เพราะอาศัยพระพุทธร่องค์ผู้เป็นพระญาติของเราแท้ๆ แล้วทั้ง ๒ ฝ่ายก็แบ่งปันน้ำกัน

๒๑๑

เพื่อใช้ในการเพาะปลูก กลับมาเป็นญาคูที่มีความสามัคคีกัน
ดั่งเดิม

เราจะเห็นว่า สงครามการทำลายล้างกัน ส่วนใหญ่มัก
เกิดจากเรื่องเล็กๆ น้อยๆ เหมือนไม้ขีดก้านเดียวสามารถเผา
ป่าได้ทั้งป่า พระพุทธองค์จึงตรัสว่า “สุขา สงฆสส สามัคคี
ความสามัคคีของหมู่ให้เกิดสุข” คือทรงสอนให้เปลี่ยนจากความ
แตกแยกมาเป็นสมัครสมานสามัคคีกัน พระองค์จึงทรงเป็น
ตัวอย่างของนักการทูตเอกในโลก ที่ทำให้สรรพสัตว์เปลี่ยนจาก
การแก่งแย่งมาเป็นผู้ให้ อย่างไม่มีใครเปรียบได้

สันติภาพของโลกจะบังเกิดขึ้นได้ ต้องเริ่มจากสันติสุข
ภายใน ผู้ปรารถนาจะให้โลกนี้มีความสามัคคีกัน ปราศจากการ
รบราฆ่าฟัน ต้องเริ่มจากจุดนี้แหละ คือหันกลับมาทำใจหยุดนิ่ง
ที่ศูนย์กลางกาย ซึ่งเป็นศูนย์รวมแห่งความบริสุทธิ์ เป็นจุด
เริ่มต้นแห่งสันติภาพ แล้วพลังมวลแห่งความบริสุทธิ์ของใจ
จะแผ่ขยายออกไป ทำบรรยากาศโลกให้ร่มเย็นเป็นอัครรรย
ทีเดียว เพราะฉะนั้นจะทำภารกิจอยู่ที่ไหนก็ตาม อย่าละเลย
การทำใจให้หยุดนิ่งกันทุกคน

๒๔

อ ย า โ ก ร ธ กั น เ ล ย

บุคคลพึงละความโกรธ สละความถือตัว
ล่วงสัณโชน์ทั้งสิ้นได้ ทุกข์ทั้งหลายย่อมไม่ตกต้องบุคคลนี้
ผู้ไม่ข้องในนามรูป ไม่มีกิเลสเครื่องกังวล

อย่าโกรธกันเลย

๒๑๔

สรรพสัตว์ทั้งหลายล้วนปรารถนาความสุข มนุษยชาติต่างปรารถนาอยากให้โลกมีสันติสุข มีการเรียกร้องหาสันติภาพทั่วโลก แต่จะมีสักกี่คน ที่รู้ว่าสันติภาพภายนอกต้องเริ่มมาจากสันติสุขภายใน แล้วทำอะไรจึงจะเข้าถึงสันติสุขภายในได้ เว้นจากการปฏิบัติธรรมแล้วไม่มีวิธีอื่นเลย ที่จะทำให้เราได้รู้จักกับสันติสุขที่แท้จริง เมื่อเราปฏิบัติธรรมจนเข้าถึงพระธรรมกายภายในได้ เราจึงจะซาบซึ้งว่าพระธรรมกายเป็นแหล่งแห่งสันติสุข เป็นจุดกำเนิดของสันติภาพที่แท้จริง

พระลัมมะลัมพุทเจ้าตรัสไว้ใน ขุททกนิกาย คาถาธรรมบท ว่า

“โกธํ ชเห วิปฺปชฺชเหฺย มานํ
สญฺญาณํ สพฺพมตฺตกฺกเมยฺย
ตณฺณามรูปสฺมึ อสฺสชฺชมานํ
อภิญฺจนํ นานุปตฺนติ ทุกฺขา

บุคคลพึงละความโกรธ ละความถือตัว ล่วงสังโยชน์ทั้งสิ้นได้ ทุกข์ทั้งหลายย่อมไม่ตกต้องบุคคลนี้ ผู้ไม่ข้องในนามรูป ไม่มีกิเลสเครื่องกังวล”

ขึ้นชื่อว่าความโกรธเมื่อเกิดกับผู้ใดแล้ว ย่อมแผดเผาใจ ให้เราร้อนกระวนกระวาย ส่งผลให้หน้าตาเศร้าหมองไม่ผ่อนคลาย

อย่าโกรธกันเลย

๒๑๕

ไม่เป็นที่น่าคบหาสมาคมของเหล่าบัณฑิตนักปราชญ์ ผู้ที่ปล่อยให้ความโกรธครอบงำจิตใจอยู่เป็นประจำย่อมได้ชื่อว่าเบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เหมือนไฟที่ไหม้เรือนหลังแรกแล้วลุกลามไปไหม้หลังที่สอง หลังที่สาม ลุกไหม้เป็นเปลวไฟใหญ่ ไหม้ต่อๆ กันไปไม่สิ้นสุด

ความโกรธนำแต่สิ่งที่เป็นโทษมาสู่ตนเองและคนอื่น ทำให้เป็นทุกข์ ยังเผาผลาญใจให้มอดไหม้ไปจากคุณธรรมความดี พระพุทธองค์จึงสอนให้ละความโกรธ ให้มีความอดทนอดกลั้น เบื้องต้นอาจรู้สึกเป็นความขมขื่น ทรมานจิตใจ แต่ผลที่ได้ในภายหลัง คือความสุขสดชื่น โล่ง โปร่ง เบา สบายใจ เหมือนท้องฟ้าหลังจากฝนตกใหม่ๆ ที่มีแต่ความสดใส ทำความสบายใจให้กับทุกคน

*ในคราวหนึ่งท่านพระอนรุทธะผู้เป็นเลิศในด้านทิพยจักขุ พากิจฯ ๕๐๐ รูป เดินทางไปเมืองกบิลพัสดุ์ ซึ่งเป็นบ้านเกิดของท่านเอง หมู่ญาติของท่านต่างพากันมาถวายภัตตาหารคอยอุปัฏฐากรับใช้เป็นอย่างดี มีเพียงน้องสาวของท่านชื่อโรหิณีที่ไม่มา พระเถระจึงถามว่า “โรหิณีอยู่ไหน ทำไมไม่มาร่วมทำบุญกับหมู่ญาติเล่า”

*มก. เล่ม ๔๒ หน้า ๔๒๖

อย่าโกรธกันเลย

๒๑๖

พระประยูรญาติเรียนท่านว่า “พระนางอยู่ในตำหนักที่ไม่เสด็จมา เพราะทรงละอายที่ตนเองเป็นโรคผิวหนัง มีตุ่มขึ้นเต็มตัว แม้จะหาหมอมารักษา สูญเสียเงินทองจำนวนมากก็ไม่สามารถรักษาให้หาย” ด้วยความกรุณา พระเถระจึงให้ไปเชิญพระนางมา และแนะนำให้ทำบุญใหญ่ โดยการสร้างโรงฉันสำหรับพระภิกษุ ๕๐๐ รูป อีกทั้งให้ทำความสะอาดโรงฉันเป็นประจำ

พระนางโรหิณีได้ขายเครื่องประดับทั้งหมด แล้วนำทรัพย์มาสร้างโรงฉัน ทำเป็น ๒ ชั้น ตามคำแนะนำของพระเถระ แม้ว่าโรงฉันยังไม่เสร็จเรียบร้อยดี พระเถระก็เมตตาฉันนต์พวกภิกษุมาฉันเป็นประจำ พระนางมีความผูกพันกับการสร้างโรงฉันมาก ได้ทำการกวาดถูให้สะอาดอยู่เป็นนิตย์ ด้วยอานุภาพบุญนั่นเอง โรคผิวหนังของนางค่อยๆ หายไป กลับมีผิวพรรณวรรณะเปล่งปลั่งดังทอง มีร่างกายที่ผ่องใส เป็นที่ดึงดูดตาดึงดูดใจของผู้พบเห็น เมื่อโรงฉันเสร็จสมบูรณ์ดีแล้ว พระนางได้นิมนต์ภิกษุสงฆ์มีพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นประมุขมาเต็มโรงฉัน แล้วถวายภัตตาหารที่ประณีตแต่พระสงฆ์ทั้งหมด

พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงกระทำกตกิจเสร็จแล้ว ตรัสถามว่า “นี่เป็นทานของใคร” พระอนุรุทธะกราบทูลว่า “พระพุทธรเจ้าข้า ทานนี้เป็นทานของพระนางโรหิณีน้องสาวของข้าพระองค์”

อย่าโกรธกันเลย

๒๑๓

พระผู้มีพระภาคเจ้าจึงรับสั่งให้เรียกพระนางมาเข้าเฝ้า แล้วตรัสถามว่า “ดูก่อนโรหิณี เธอรู้ไหมว่า ทำไมจึงเป็นโรคผิวหนัง”

พระนางโรหิณีตอบว่า “ไม่ทราบ เจ้าข้า”

“โรคนั้นเกิดขึ้น เพราะความโกรธของเธอนั่นเอง” แล้วพระองค์จึงทรงเล่าถึงกรรมในอดีตของเธอว่า

ในอดีตชาติ พระนางเกิดเป็นอัครมเหสีของพระเจ้ากรุงพาราณสี เมื่อรู้ว่าพระเจ้ากรุงพาราณสีหลงใหลหญิงนักฟ้อนคนหนึ่ง นางเกิดความริษยา จึงคิดหาทางกลั่นแกล้งหญิงนักฟ้อน วันหนึ่งพระนางออกอุบาย ให้เรียกหญิงนักฟ้อนมาพบตามลำพัง ในขณะที่หญิงนักฟ้อนนั้นมาเข้าเฝ้า พระนางส่งคนนำหม่อมาม่วยไปโปรยลงบนพื่นอน ผ้าห่ม เครื่องใช้ต่างๆ และยังให้โปรยใส่ตัวของหญิงนักฟ้อนอีกด้วย

เมื่อหม่อมาม่วยถูกผิวกายหญิงนักฟ้อนก็เกิดอาการคัน ผิวหนังเกิดเป็นตุ่มเล็กตุ่มน้อยเป็นแผลพุพอง ครั้นกลับไปนอนบนเตียง ก็ยิ่งคันทรมนทรมานหนักขึ้นไปอีก นางได้รับทุกขเวทนาแสนสาหัส ด้วยวิบากกรรมนั้น ทำให้พระนางตกนรกหลายชาติ และด้วยเศษกรรมนั้นจึงทำให้เป็นโรคผิวหนังในชาตินี้ เมื่อพระผู้มีพระภาคเจ้าทรงแสดงอดีตชาติของพระนางโรหิณีแล้ว จึงตรัสแก่พระนางว่า “ดูก่อนโรหิณี ความโกรธก็ดี ความอิจฉา

อย่าโกรธกันเลย

๒๑๘

ริษยากี่ดี แม่เพียงเล็กน้อย ไม่สมควรทำเลย”

จากนั้นทรงสอนนางต่อไปว่า “บุคคลพึงละความโกรธ
สละความถือตัว ล่วงสังโยชนทั้งสิ้นได้ ทุกข์ทั้งหลายย่อมไม่ตก
ต้องบุคคลนี้ ผู้ไม่ข้องในนามรูป ไม่มีกิเลสเครื่องกังวล”

พระนางโรหิณีได้ปล่อยจิตไปตามกระแสพระธรรมเทศนา
ของพระองค์ ในที่สุดก็ได้บรรลุธรรมเป็นพระโสดาบัน นอกจากนี้
จะไม่เป็นโรคผิวหนังแล้ว ยังได้พบความสุขอันเป็นอริยะ
ผิวพรรณวรรณะของนางยิ่งผ่องใสขึ้น เมื่อละโลกไปแล้ว
นางไปเกิดเป็นเทพธิดา เสวยทิพยสมบัติในสวรรค์ชั้นดาวดึงส์

จะเห็นได้ว่า ความโกรธ ความอิจฉาริษยาไม่มีผลดี
สำหรับเราเลย มีแต่สร้างความเสื่อมเสียมาสู่ตนเอง ฉะนั้นอย่า
ปล่อยให้ความโกรธเข้ามาครอบงำจิตใจของเราได้ ควรมีเมตตา
ให้อภัยกันเสมอ วิธีการที่จะเอาชนะความโกรธ คือการหมั่น
ฝึกใจให้หยุดนิ่งนี้แหละ เมื่อหยุดนิ่งแล้วก็แผ่เมตตาให้
สรรพสัตว์ไม่มีประมาณ ถ้าทำทุกวันจนกระทั่งติดเป็นนิสัย
ใจเราปลอดโปร่งเบาสบาย จิตใจสงบเยือกเย็น เลือดลมในตัว
จะเดินได้สะดวก ส่งผลต่อเซลล์ส่วนต่างๆ ของร่างกาย ทำให้
ผิวพรรณวรรณะผ่องใสเสมอ

อย่าโกรธกันเลย

๒๑๕

นอกจากนี้การแผ่เมตตายังทำให้หลับเป็นสุข ตื่นเป็นสุข ตื่นแล้วก็มีสติขึ้น พร้อมที่จะทำงาน และเอาชนะอุปสรรคต่างๆ ได้ ทำให้มีสุขภาพร่างกายแข็งแรงอายุยืนยาว ภัยต่างๆ ทำอันตรายไม่ได้ เราจะเป็นที่รักเคารพของมนุษย์ และเทวดาทั้งหลาย เมื่อปฏิบัติธรรมจิตจะหยั่งลงสู่ศูนย์กลางกายเป็นสมาธิได้รวดเร็ว ทำให้รู้แจ้งเห็นแจ้งในธรรมชาติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้โดยง่าย

อารมณ์ภายนอกต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นรูป รส กลิ่น เสียง สัมผัส ซึ่งไม่ใช่ที่ปรารถนา เมื่อมากระทบจะไม่มีโอกาสกระเทือนถึงจิตใจ ใจของเราจะผ่องใสเยือกเย็นเป็นสุขอยู่ภายในราวกับผู้นิรทุกข์ เพราะฉะนั้นให้หมั่นฝึกใจไม่ให้เป็นคนมักโกรธ ให้เป็นคนมีความปรารถนาดีต่อทุกคนตลอดเวลา

๒๕

ผู้นำประโยชน์สุข
มาให้แก่ชาวโลก

ผู้ใดเป็นคนฉลาด แก่แล้วกล้า เป็นพหูสูตร ทรงธรรม
และเป็นผู้ประพาศธรรมสมควรแก่ธรรม
ผู้เป็นเช่นนั้นท่านเรียกว่า เป็นผู้ยังหมู่ให้ดังงาม

ผู้นำประโยชน์สุขมาให้แก่ชาวโลก

๒๒๒

เรามีชีวิตอยู่ในโลกนี้เพียงชั่วคราว ไม่ช้าก็ต้องจากไป แม้ทรัพย์สมบัติภายนอกที่มีอยู่ เราก็ไม่สามารถเอาติดตัวไปได้ สิ่งที่จะติดตัวเราไป มีเพียงบุญกับบาปเท่านั้น ถ้าหากเราสั่งสมบุญ ชีวิตเราจะมีคุณค่า เกิดมาแล้วมีชีวิตไม่ว่างเปล่า เป็นประโยชน์ ต่อตนเองและผู้อื่น เพราะเราได้ใช้วันเวลาอันน้อยนิดที่มีอยู่ใน โลกนี้สร้างบารมีอย่างเต็มที่โดยไม่ประมาท เช่นเดียวกับพระ-บรมโพธิสัตว์ทั้งหลาย

พระลัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสไว้ใน สังฆโลภณสูตร ความว่า

“โย โหติ พยตุโต จ วิสารโท จ

พหุสสุโต ธมฺมธโร จ โหติ

ธมฺมสฺส โหติ อนุธมฺมจารี

ส ตาติโส วุจฺจติ สงฺฆโลภโน

ผู้ใดเป็นคนฉลาด แก่ล้ากว่า เป็นพหุสสุต ทรงธรรม และเป็นผู้ประพฤติธรรมสมควรแก่ธรรม ผู้เป็นเช่นนั้น ท่านเรียกว่า เป็นผู้ยังหมู่ให้งดงาม”

ผู้มีลัมมาภิปฏิเมื่อบังเกิดขึ้นในโลก ย่อมยังมหาชนให้รู้จัก เส้นทางอันประเสริฐของชีวิต ด้วยการแนะนำให้สั่งสมบุญบารมี ซึ่งเส้นทางไปสู่คติโลกสวรรค์ทางไปพระนิพพาน ผู้มีลัมมาภิปฏินี้แหละ ชื่อว่าเป็นบัณฑิตที่แท้จริง เพราะคอยประคับประคอง

ผู้นำประโยชน์สุขมาให้แก่ชาวโลก

๒๒๓

ตนเองและผู้อื่น ให้ดำเนินชีวิตอยู่บนเส้นทางที่ถูกต้อง ทั้งทางโลกและทางธรรม เหมือนดวงจันทร์ที่คอยขจัดความมืดมืด ซ้ำทางสว่างให้สรรพสัตว์ทั้งหลาย เดินไปสู่จุดหมายปลายทางได้อย่างปลอดภัย

ผู้เป็นนักปราชญ์บัณฑิต มีสัมมาทิฐิ นอกจากตนเอง จะคิดดีพูดดีทำดีเป็นปกติ และมีคุณธรรมประจำตัวแล้ว ยังมีจิตใจสูงส่ง เสียสละเวลาแนะนำให้คนรอบข้างได้เข้าใจโลก และชีวิตไปตามความเป็นจริงได้ด้วย บุคคลเช่นนี้ ไม่ว่าจะอยู่แห่งหนตำบลใด ย่อมนำแต่ความสุขสวัสดิ์ และชื่อเสียงอันดีงามมาสู่สถานที่นั้นๆ ท่านจึงเรียกว่า ผู้ยังหมู่คณะให้ดังงาม

*เหมือนในสมัยอดีต พระโพธิสัตว์เกิดเป็นลูกของปุโรหิต ในวันที่ท่านเกิดนั้น สรรพาวุธในคลังพระแสงเปล่งแสงสว่างไสวไปทั่วพระนคร ปุโรหิตจึงตั้งชื่อให้ลูกชายว่า โชติปาละ

เมื่อโชติปาละเจริญวัยขึ้น ปุโรหิตให้การศึกษาศิลปวิทยามากมาย จนกระทั่งแตกฉานชำนาญทั้งทางโลกและทางธรรม ชื่อเสียงอันดีงามก็ฟุ้งขจรไป ต่อมาท่านได้รับการแต่งตั้งให้เป็นผู้สอนธรรมแก่พระราชายัง ๗ พระองค์ สั่งสอนประชาชน

ผู้นำประโยชน์สุขมาให้แก่ชาวโลก

๒๒๔

ให้ตั้งอยู่ในความดี ให้รู้จักบาปบุญคุณโทษ สิ่งที่เป็นประโยชน์ และมีใช้ประโยชน์ ลากลัการะเกิดขึ้นแก่ท่านมากมาย เปรียบเสมือนแม่น้ำใหญ่ที่ไหลหลากมาฉะนั้น แต่พระโพธิสัตว์ไม่ได้ยึดติดในลากลัการะนั้น ท่านกลับมีความคิดว่า เราจะบำเพ็ญทานบารมีให้บริบูรณ์

คิดดังนั้น ท่านจึงสร้างโรงทานขึ้น ๖ แห่ง และบริจาคทรัพย์สร้างมหาทานบารมีจำนวนมากทุกๆ วัน ของสิ่งใดมีผู้นำมามอบให้ ท่านก็นำสิ่งของนั้นออกบริจาคทานจนหมด กระทำอยู่อย่างนี้โดยไม่เห็นแก่ความเหน็ดเหนื่อยใดๆ ทั้งสิ้น ยิ่งทำก็ยิ่งมีความสุขใจ ไม่รู้จักอึดในบุญ ปรารถนากระทำบุญให้ยิ่งๆ ขึ้นไป

ประชาชนต่างมารับบริจาคทานของท่านอย่างเนืองแน่น และยังช่วยกันประกาศคุณความดีของท่านไปทั่วเมือง กิตติศัพท์อันดีงามจึงฟุ้งขจรขยายไปทั่วสารทิศ เพราะความฉลาดปราดเปรื่อง มีสติปัญญาเป็นเลิศ สามารถแก้ปัญหาได้ทุกข้อ และไม่รู้จักอึดในการให้ทานของท่าน ประชาชนจึงขนานนามใหม่ให้ท่านว่า มหาโควินทะ

พระโพธิสัตว์แม้จะทุ่มเทให้ทานมากมาย แต่ก็ไม่เคยบกพร่องภารกิจที่สำคัญ คือการถวายเป็นพุทธบูชาแด่พระราชาทั้ง ๓ พระองค์ และท่านยังแบ่งเวลาสอนศิลปวิทยาให้แก่พราหมณ์

ผู้นำประโยชน์สุขมาให้แก่ชาวโลก

๒๒๕

มหาศาล ๗ ตระกูล อีกทั้งยังสอนมนต์ให้พวกช่างตัดผมอีก ๓๐๐ คน ต่อมาท่านมีความปรารถนาจะหลีกเร้นเพื่อเจริญพรหมวิหารธรรม เพื่อสร้างบารมีให้ยิ่งๆ ขึ้นไป

สันทกุมารพรหมรู้วาระจิตของท่าน จึงลงจากพรหมโลก แล้วมาปรากฏกายเปล่งรัศมีสว่างไสวต่อหน้าของพระโพธิสัตว์ พระโพธิสัตว์ให้การต้อนรับด้วยเครื่องสักการะมากมาย แล้วถามมหาพรหมว่า “ทำอะไรถึงจะไปเกิดในพรหมโลก” สันทกุมารพรหมบอกพระโพธิสัตว์ถึงทางที่จะไปสู่พรหมโลกว่า “ท่านผู้ประเสริฐ ลัทธิละความยึดมั่นถือมั่นในสังขาร เป็นอยู่ลำพังเพียงผู้เดียว มีใจประกอบด้วยเมตตาในสรรพสัตว์ น้อมไปในกรุณาอย่างเดียว เว้นขาดจากเมถุนธรรม เมื่อศึกษาแล้วตั้งอยู่ในธรรมเหล่านี้ ย่อมถึงพรหมโลกอันเป็นอมตะได้”

ครั้นพระโพธิสัตว์ได้ฟังวิธีการไปสู่พรหมโลกแล้ว ก็ปรารถนาที่จะออกบวช เพราะมองเห็นว่าการบวชเท่านั้น ที่จะทำให้พรหมจรรย์บริสุทธิบริบูรณ์ พรหมจึงอนุโมทนาว่า “ดีแล้ว ท่านมหาบุรุษ ถ้าท่านออกบวช การมาของข้าพเจ้านับว่าไม่ไร้ประโยชน์ ท่านเป็นอัครบุรุษของชาวชมพูทวีป ยังอยู่ในปฐมวัย การละโรคทรัพย์สมบัติแล้วออกบวช เป็นความประเสริฐยิ่งนัก เหมือนช่างป่าทำลายเครื่องผูกที่ทำด้วยเหล็ก แล้วกลับไปปาดะนั้น” แล้วสันทกุมารพรหมก็ลากลับพรหมโลก

ผู้นำประโยชน์สุขมาให้แก่ชาวโลก

๒๒๖

พระโพธิสัตว์ฟังคำของพรหมแล้ว มีความคิดว่า ถ้าออกจากเมืองไปบวชทันทีโดยมิได้บอกลาใคร จะไม่เป็นการสมควร เพราะเรายังถวายนุศาสน์แด่ราชตระกูลอยู่ ท่านเก็บความตั้งใจดีนี้ไว้ จนถึงวันรุ่งขึ้น จึงเข้าไปทูลลาพระราชา พระราชาทุกพระองค์ ต่างเห็นความปรารถนาอย่างแรงกล้าของท่าน จึงตัดสินใจออกบวชตามทั้ง ๗ พระองค์ แม้ลูกศิษย์ของท่านก็พากันออกบวชตามเป็นจำนวนมาก

เมื่อพระโพธิสัตว์ออกบวชอยู่ในป่า ทำมานสมาบัติให้เกิดเป็นมหาฤาษีที่มีลูกศิษย์แวดล้อมเป็นอันมาก เทียวจาริกแสดงธรรมตามสถานที่ต่างๆ แนะนำมหาชนให้ตั้งมั่นอยู่ในบุญกุศล ไม่ว่าท่านจะเดินทางไปทีใด มหาชนจะพากันสร้างมณฑปไว้ล่วงหน้า ตกแต่งประดับประดาเพื่อคอยต้อนรับท่านเป็นอย่างดี พระโพธิสัตว์ได้สั่งสอนให้มหาชนตั้งมั่นอยู่ในศีล สำรวมอินทริย รู้จักการใช้สอยสิ่งของแต่พอสมควร ให้หมั่นประกอบความเพียร อันเป็นเครื่องกำจัดกิเลส เจริญสมาธิภาวนาชำระจิตใจ ให้สะอาดบริสุทธิ์ ท่านบำเพ็ญบารมีด้วยการเทียวสอนธรรมให้มหาชนเข้าถึงพรหมโลก ผู้ที่ปฏิบัติได้ไม่เต็มที่ก็ไปบังเกิดบนสวรรค์ หรืออย่างน้อยก็ไปบังเกิดเป็นคณธรรพ์ เมื่อละโลกไปแล้ว ท่านเองได้ไปเกิดในพรหมโลก

ผู้นำประโยชน์สุขมาให้แก่ชาวโลก

๒๒๓

เราจะเห็นว่า ที่ใดมีบัณฑิต ที่นั้นย่อมสว่างไสวไปด้วยแสงแห่งธรรม ผู้คนรอบข้างจะพลอยเป็นผู้ไม่ประมาทมิ่วเมาในชีวิต เห็นโทษเห็นภัยในการเกิด แล้วรีบสั่งสมบุญบารมีทำความดีตามแบบอย่างของบัณฑิต ความร่มเย็นเป็นสุขจึงบังเกิดขึ้น

พระลัมมาสัมพุทธเจ้าได้ชื่อว่าเป็นยอดนักปราชญ์บัณฑิต เป็นผู้ทำหมู่คณะให้งดงาม ให้โลกนี้เกิดสันติภาพได้อย่างแท้จริง เพราะพระองค์ทรงเข้าถึงฝั่งแห่งใจหยุดนิ่งซึ่งเป็นแหล่งแห่งความสุขและความบริสุทธิ์ การฝึกใจให้หยุดนิ่ง จึงเป็นการดำเนินตามปฏิปทาที่พระองค์ได้แนะนำไว้ แสงสว่างภายในที่เกิดจากใจหยุดนิ่งนี้ ผู้รู้มีญาณทั้งหลาย สามารถสัมผัสรับรู้ได้ แม้เทวดาก็อนุโมทนา เป็นเหตุให้ได้รับการคุ้มครองรักษา ถ้าหากเราหมั่นฝึกใจให้หยุดนิ่ง ชำระกาย วาจา ใจให้บริสุทธิ์ ผ่องใสอยู่เสมอ ความคิดคำพูดและการกระทำก็พลอยบริสุทธิ์ถูกต้องตามไปด้วย ฉะนั้นให้ทุกคนหมั่นฝึกใจให้หยุดนิ่งให้ได้ทุกวัน เมื่อเราเข้าถึงความสว่างไสวภายในได้แล้ว จะได้ช่วยกันทำโลกนี้ให้สว่างไสว ด้วยการแนะนำให้เขาได้ประพาสธรรมตามเราไปด้วย เพราะโลกนี้จะเปลี่ยนแปลงหรือเป็นไปอย่างไร ย่อมอยู่ที่ใจของพวกเราทุกคนนั่นเอง

๒๒

ค ว า ม ป ร า ร ถ น า
ข อ ง บั ณ ทิ ต

บุคคลควรคบหากับสัตบุรุษ
ควรทำความสนิทสนมกับสัตบุรุษ
เพราะเมื่อบุคคลรู้ทั่วถึงธรรมของสัตบุรุษแล้ว
ย่อมหลุดพ้นจากทุกข์ทั้งปวง

ความปรารถนาของบัณฑิต

๒๓๐

ในการเดินทางไกล นักเดินทางจำเป็นต้องมีเข็มทิศนำทาง และต้องศึกษาเส้นทางให้ดีก่อนออกเดินทาง เพื่อให้ไปถึงจุดหมายปลายทางโดยสวัสดิภาพ การเดินทางไกลในวัฏสงสารเพื่อก้าวไปสู่จุดหมายปลายทางของชีวิต คือพระนิพพานก็เช่นเดียวกัน จำเป็นต้องรู้จักเส้นทางที่ถูกต้องที่จะนำไปสู่ความบริสุทธิ์หลุดพ้น เส้นทางแห่งความบริสุทธิ์นั้นคือเส้นทางสายกลางที่เรียกว่า มัชฌิมาปฏิปทา เป็นทางเอกสายเดียวที่จะหลุดพ้นจากกิเลสอาสวะทั้งหลาย ไปถึงฝั่งแห่งพระนิพพาน

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสไว้ใน สัพพิสูตร ความว่า

“สพฺภิเรว สมาเสถ สพฺภิ กุพฺเพถ สนฺถวํ
สโต สทฺธมฺมมณฺเฑน สพฺพทฺฐา ปมฺจุจติ

บุคคลควรคบหากับสัตบุรุษ ควรทำความสนิทสนมกับสัตบุรุษ เพราะเมื่อบุคคลรู้ทั่วถึงธรรมของสัตบุรุษแล้ว ย่อมหลุดพ้นจากทุกข์ทั้งปวง”

การประคับประคองนาวาชีวิต ให้ดำเนินไปสู่จุดหมายปลายทาง จำเป็นต้องคบหาคนดี ผู้เป็นนักปราชญ์บัณฑิต ซึ่งจะคอยแนะนำให้เราประพฤติในสิ่งที่ถูกต้องดีงาม ให้มีความบริสุทธิ์กายวาจาใจ การคบบัณฑิตทำให้เราได้ซึมซาบคุณธรรมจากบัณฑิต ชีวิตของเราจะมีแต่ความสุขความเจริญรุ่งเรืองยิ่งๆ ขึ้นไป

ความปรารถนาของบัณฑิต

๒๓๑

ธรรมดาของบัณฑิตย่อมไม่อยู่ร่วมกับคนพาล และเมื่อได้ทำความดีแล้วจะตั้งจิตปรารถนาให้ห่างไกลจากคนพาล เพราะการอยู่ใกล้คนพาลแม้ในช่วงเวลาอันสั้นอาจทำให้ชีวิตมัวหมองได้ พระพุทธองค์จึงตรัสว่า “บัณฑิตานญจ เสวนาเอตมมมงคลมุตตม” การได้คบบัณฑิต เป็นมงคลอันสูงสุด

*ในอดีตกาล พระโพธิสัตว์เกิดเป็นมหาเศรษฐี มีทรัพย์ ๘๐ โกฏิ ชื่อ อภิตติ ท่านมีน้องสาวชื่อ ยสวดี เมื่ออายุได้ ๑๖ ปี ท่านไปเรียนศิลปะที่เมืองตักสิลาจนจบ แล้วเดินทางกลับบ้าน เมื่อรู้ว่าบิดามารดาเสียชีวิตแล้ว จึงทำการสำรวจทรัพย์สมบัติที่มีอยู่ทั้งหมด ซึ่งมีมากมายเหลือเกิน แทนที่ท่านจะดีใจ กลับสลดใจคิดว่า บิดามารดาและบรรพบุรุษ ได้สะสมเงินทองเอาไว้มากมาย แต่ครั้งละโลกไปแล้ว ไม่เห็นมีใครเอาสมบัติติดตัวไปได้เลย ท่านเป็นผู้มีปัญญา จึงบอกกับน้องสาวว่า “เราต้องเปลี่ยนทรัพย์เหล่านี้ให้เป็นบุญติดตัวไปในภายภาคหน้า ด้วยการนำออกให้ท่าน”

ท่านนำทรัพย์ทั้งหมดออกบำเพ็ญมหาทานตลอด ๗ วัน ทรัพย์ก็ยังไม่หมด จึงคิดว่า ในขณะที่เรากำลังให้ท่านอยู่นี้ สังขารได้เสื่อมไปทุกอนุนุริยาที เพราะฉะนั้นใครอยากได้อะไร

ความปรารถนาของบัณฑิต

๒๓๒

ก็เอาไปเถอะ แล้วท่านก็สละทุกอย่าง ออกบวชเป็นดาบสพร้อมกับน้องสาว มหาชนได้ตามท่านออกบวชกันเป็นจำนวนมากจนเป็นหมู่คณะใหญ่ มีผู้เลื่อมใสศรัทธา นำเครื่องสักการบูชามาถวายอยู่เสมอมิได้ขาด บริวารมาถามปัญหาธรรมะ มาขอคำแนะนำปรึกษาอยู่เป็นประจำ ทำให้ท่านมีเวลาบำเพ็ญภาวนา น้อย ท่านจึงคิดที่จะหลีกออกเร้นอยู่ตามลำพัง

ตกกลางคืน ท่านจึงปลีกตัวออกจากหมู่คณะ ไปปฏิบัติธรรมอยู่ที่เกาะร้างแห่งหนึ่ง โดยไม่ได้บอกใคร ได้ตั้งใจทำความเพียรไม่ประมาณจนได้ฌานสมาบัติสามารถเหินเดินอากาศได้ ท่านปรารถนาความเพียรอย่างยิ่งยวดจนมีตบะแก่กล้า เป็นผู้มักน้อยสันโดษ มีใบหมากเมาเป็นอาหาร เวลาที่ต้นหมากเมาถึงมีผล ท่านก็ฉันผล เวลาที่ไม่มีผลท่านก็ฉันแต่ใบ โดยไม่ไปแสวงหาอาหารที่อื่นเลย พระอินทร์อยากจะลองใจพระโพธิสัตว์ จึงแปลงร่างเป็นพราหมณ์เข้าไปหาท่าน พระโพธิสัตว์กำลังนั่งใบหมากเมาอยู่ เมื่อมองเห็นพราหมณ์เดินมา ก็มีความปีติยินดีว่าเป็นบุญลาภอันประเสริฐของเราแล้ว ที่วันนี้มีผู้มาเป็นเนื้อนาบุญแก่เรา ท่านให้ใบหมากเมาแก่พราหมณ์จนหมดเกลี้ยงโดยไม่มีความรู้สึกระหณีแม้แต่แต่น้อย

ครั้นให้ท่านแล้วท่านก็ไม่ไปแสวงหาอาหารมาใหม่ นั่ง

ความปรารถนาของบัณฑิต

๒๓๓

เจริญสมาธิภาวนาต่อไป มีปิติเป็นรักษาหาร พระอินทร์มา
ลองใจพระโพธิสัตว์อยู่ถึง ๓ วัน ท่านก็ให้ทานทุกวัน พระอินทร์
สงสัยมาก จึงตรัสถามว่า “ท่านให้ทานด้วยจิตใจที่มั่นคงอย่างนี้
เพราะปรารถนาจะได้อะไร” พระดาบสตอบว่า “ทีให้ทานและ
บำเพ็ญตบะอยู่นี้ ไม่ได้ปรารถนาสมบัติหรือความเป็นใหญ่ใน
สวรรค์ แต่ปรารถนาพระสัมมาสัมโพธิญาณ อยากหลุดพ้นจาก
วัฏสงสาร เพราะการเกิดบ่อยๆ เป็นทุกข์”

พระอินทร์ฟังแล้วชอบใจ ตรัสว่า “ถ้อยคำของท่านดาบส
เป็นวาจาสุภาสิต เป็นถ้อยคำของบัณฑิต เราเลื่อมใสท่าน เรา
จะให้พรแก่ท่าน ท่านจงขอพรมาเถาะ” พระโพธิสัตว์บอกว่า
“ถ้ามหาบพิตรจะทรงประทานพร ก็ขอให้อาตมภาพอย่าได้เห็น
คนพาล อย่าได้ฟัง อย่าได้อยู่ร่วมกับคนพาล และอย่าได้ชอบใจ
ในการเจรจากับคนพาลเลย”

พระอินทร์ถามอีกว่า “คนพาลทำอะไรให้ท่านไม่ชอบใจ
หรือ ทำไมท่านถึงไม่ปรารถนาจะเห็นคนพาล”

พระโพธิสัตว์ตอบว่า “คนพาลมีปัญญาทึบ ย่อม
แนะนำแต่สิ่งที่ไม่ควรทำ ชักชวนให้ไปยุ่งเกี่ยวในสิ่งที่ไม่ใช่ธุระ
ชอบแนะนำผิดๆ แม้พูดด้วยดีๆ ก็โกรธ และเป็นคนไม่มีวินัย
การไม่เห็นคนพาลถือเป็นความดี” พระอินทร์ชื่นชมวาจาสุภาสิต

ความปรารถนาของบัณฑิต

๒๓๔

จึงให้ท่านขอพรได้อีก

พระโพธิสัตว์ขอพรว่า “ขอให้พบเห็นแต่นักปราชญ์บัณฑิต ได้ฟัง ได้อยู่ร่วมกับนักปราชญ์บัณฑิต และให้พอใจในการเจรจา ปราศรียกับนักปราชญ์บัณฑิต เพราะบัณฑิตย่อมแนะนำแต่สิ่ง ที่ควร ไม่ชักชวนให้ไปทำในสิ่งที่ไม่ใช่ธุระ การแนะนำในทางที่ ถูกต้องเป็นความดีของบัณฑิต ปกติของนักปราชญ์บัณฑิตนั้น ไม่มักโกรธ รู้จักวินัย การคบหาสมาคมกับนักปราชญ์บัณฑิตเป็น ความดี”

พระอินทร์มีความเลื่อมใส อยากให้พรอีก ท่านดาบสจึง ขอพรว่า “ถ้ามหาบพิตรจะทรงประทานพร ขอมหาบพิตรอย่า มาที่นี้อีกเลย” พระอินทร์แปลกใจ ตรัสถามว่า “คนทั่วไปต่าง ปรารถนาจะเห็นเทพบุตร เทพธิดา อยากเห็นชาวสวรรค์ และ อยากเป็นสหายของเทวดา ทำไมท่านถึงไม่อยากเห็นเรา” พระโพธิสัตว์ตอบว่า “ถ้าหากเห็นเหล่าเทวดาผู้พรั่งพร้อมด้วย ทิพยสมบัติ จะทำให้เกิดความประมาทในการทำที่สุดแห่งทุกข์ ดังนั้นการไม่เห็นท่านจึงเป็นการดี”

คนมีปัญญาจะไม่ประมาท จะเร่งรีบทำความเพียรเพื่อ ให้ถึงที่สุดแห่งทุกข์ และจะคบนักปราชญ์บัณฑิต เพราะทำให้ มีแต่ความสุขความเจริญรุ่งเรือง ทำให้ชีวิตสามารถพัฒนาไป

ความปรารถนาของบัณฑิต

๒๓๕

สู่การเป็นนักปราชญ์บัณฑิตที่สมบูรณ์ บัณฑิตที่แท้จริงหมายถึง
ผู้ที่มีคุณธรรมภายใน ซึ่งมีหลายระดับถึง ๑๘ ขั้นด้วยกัน
ตั้งแต่กายมนุषย์ กายมนุषย์ละเอียด กายทิพย์ กายทิพย์ละเอียด
กายรูปพรหม กายรูปพรหมละเอียด กายอรูปพรหม กายอรูป-
พรหมละเอียด กายธรรมโคตรภู กายธรรมโคตรภูละเอียด
กายธรรมพระโสดาบัน กายธรรมพระโสดาบันละเอียด กาย-
ธรรมพระสกทาคามี กายธรรมพระสกทาคามีละเอียด กาย-
ธรรมพระอนาคามี กายธรรมพระอนาคามีละเอียด กายธรรม-
พระอรหัต และกายธรรมพระอรหัตละเอียด

ทั้งหมดนี้ เป็นบัณฑิตที่ซ้อนกันอยู่เป็นชั้นๆ เข้าไป มีความฉลาดรอบรู้เพิ่มขึ้นไปตามลำดับ ถ้าเข้าถึงกายธรรมอรหัต-
ละเอียด จะได้ชื่อว่าเป็นบัณฑิตที่แท้จริง เพราะฉะนั้นถ้าอยาก
รู้ว่าบัณฑิตที่แท้จริงเป็นอย่างไร ต้องทำใจให้หยุดนิ่งให้ได้
ใจหยุดนิ่งเป็นสิ่งสำคัญ ที่จะทำให้เราเข้าไปถึงความเป็นบัณฑิต
ที่แท้จริง ดังนั้นควรอย่างยิ่งที่เราจะฝึกฝนใจให้หยุดนิ่ง เพื่อให้
เข้าถึงธรรมกายกันทุกๆ คน

๒๑

อ ย่ า ก ่ อ เ ว ร อี ก เล ย

บุคคลใดละบาปที่ตนทำไว้แล้วด้วยกุศล
บุคคลนั้นย่อมยังโลกนี้ให้สว่าง
เหมือนดวงจันทร์ที่พ้นแล้วจากเมฆหมอก

อย่าก่อเวรอีกเลย

๒๓๘

ช่วงเวลานี้เป็นเวลาที่มีคุณค่าอย่างยิ่ง เพราะเราจะได้ประพาสปฏิบัติธรรมตามคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ซึ่งเป็นลัทธิธรรมนำพาชีวิตให้เข้าถึงความสุข หลุดพ้นจากความทุกข์ทั้งมวล ปัจจุบันนี้มนุษย์ส่วนใหญ่ยังไม่รู้ว่าเกิดมาทำไม อะไรคือเป้าหมายที่แท้จริงของชีวิต เมื่อไม่ได้ฟังธรรมของพระพุทธองค์ ชีวิตจึงต้องเวียนวนอยู่ในกระแสแห่งความทุกข์ระทม เหมือนนาวาที่หลงทิศทางอยู่ในท่ามกลางมหาสมุทร แต่เมื่อได้ฟังพระสัทธรรม จึงเข้าใจความเป็นจริงของชีวิต แล้วมุ่งแสวงหาสาระอันแท้จริงเพื่อให้บรรลุเป้าหมายสูงสุดคือพระนิพพาน

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสไว้ใน ขุททกนิกาย คาถาธรรมบท ว่า

“ยสฺส ปาปํ กตํ กมฺมํ

กุสเลน ปิยิตฺติ

โส อิมํ โลกํ ปภาเสติ

อพฺภา มุตฺโตว จนฺตฺติมา

บุคคลใดละบาปที่ตนทำไว้แล้วด้วยกุศล บุคคลนั้นย่อมยังโลกนี้ให้สว่าง เหมือนดวงจันทร์ที่พ้นแล้วจากเมฆหมอก”

ผู้ใดทำบาปกรรมไว้ แล้วเกิดความละอายเห็นโทษ เห็นภัยที่จะเกิดขึ้น จึงกลับมาทำความดี ละเว้นจากความชั่ว เลิกเบียดเบียน ไม่อาฆาตพยาบาทใคร ตั้งใจรักษาศีล อบรม

อย่าก่อเวรอีกเลย

๒๓๕

จิตใจให้ผ่องแผ้ว ทำใจให้ใสจนกระทั่งเข้าถึงพระรัตนตรัย
ย่อมได้รับความสุขในปัจจุบันชาตินี้ ด้วยอำนาจของพระรัตนตรัย
ซึ่งทำให้จิตใจสว่างไสว ขจัดความมืดหมองในชีวิต ไม่ว่าจะเกิด
เคราะห์กรรมอะไรก็ตาม ใจของผู้นั้นก็ยังมีความสุขอยู่เหนือ
ความทุกข์ทั้งมวล เหมือนพระจันทร์ในคืนวันเพ็ญที่พ้นจาก
เมฆหมอกแล้ว ทำให้อากาศสว่างไสวฉฉนั้น

*ดังเรื่องของนางทาสีคนหนึ่ง ที่เคยทำกรรมไว้ใน
กาลก่อน นางเป็นคนรับใช้ของพราหมณ์ตระกูลหนึ่ง ต่อมา
พราหมณ์รับลูกสะใภ้เข้ามาอยู่ในบ้าน ลูกสะใภ้เป็นคนมีนิสัย
มักโกรธ ตอนแรกก็ยังดีอยู่ ครั้นนานวันเข้า จึงเริ่มแสดงนิสัย
มักโกรธออกมา โดยชอบทุบตีว่าคนรับใช้อยู่เสมอ ในบรรดา
คนรับใช้ทั้งหมด นางจะกลั่นแกล้งคนรับใช้ที่ชื่อ รัชชุมาลา
มากที่สุด เหมือนกับเคยผูกอาฆาตกันมาแต่ชาติปางก่อน
ลูกสะใภ้มักแสดงความโกรธกับคนรับใช้อย่างไม่มีเหตุผลเสมอ

วันหนึ่ง ลูกสะใภ้ณีโกรธนางรัชชุมาลาขึ้นมา จึงจิก
ผมนางลากมาตบตีอย่างเต็มกำลังรุนแรง ทั้งยังเอาไม้เอาก้อนอิฐ
ก้อนดินขว้างปานางอย่างไม่ปราณี กลั่นแกล้งทรมานจนหน้าใจ

อย่าก่อเวรอีกเลย

๒๔๐

จนเหนื่อยแล้วจึงปล่อยนางไป แล้วก็ลงโทษนางเช่นนี้ซ้ำแล้วซ้ำอีก

นางรัชชুমालาได้รับความเจ็บปวดทุกข์ทรมานมากนักน้อยใจในโชคความของตน ที่ต้องเกิดเป็นคนรับใช้ให้เขารังแกข่มเหง แต่ไม่รู้ว่าจะทำอย่างไรจึงจะหลุดพ้นจากเงื้อมมือของเจ้านายใจร้าย นางจึงเกิดความคิดขึ้นว่า เวลานายลงโทษจะจึกผมแล้วทุบตี ดังนั้นเราควรจะโกนผมทิ้งเสีย นายจะได้ไม่ต้องจึกหัวเราอีกต่อไป

นางตรงไปที่ศาลา อาบน้ำโกนผมเสียเกลี้ยงเกลา เมื่อนายสาวเห็นเข้า ยิ่งเพิ่มความโกรธมากขึ้นไปอีก สั่งให้คนเอาเชือกมารัดศีรษะนาง แล้วจับปลายเชือกผูกมาตบตีอีก บังคับไม่ให้แก้เชือกออก ปล่อยให้รัดศีรษะแน่นอยู่อย่างนั้น เมื่อนายสาวเกิดความโกรธขึ้นมาครั้งใด ก็จะใช้ปลายเชือกผูกกระดูกกระชากนางมาตบตีอย่างไม่มีปราณี นางจึงได้ชื่อว่า รัชชุมาลา แปลว่า ผู้มีเชือกเป็นพวงมาลัย

วันหนึ่ง พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงตรวจดูหมู่สัตว์ในเวลาใกล้รุ่ง ได้เห็นอุปนิสัยของนางรัชชุมาลาว่าจะได้บรรลุนิพพานเป็นพระโสดาบัน พระองค์จึงเสด็จไปโปรด ประทับนั่งที่โคนต้นไม้ต้นหนึ่ง แล้วทรงเปล่งฉัพพรรณรังสีสว่างไสวอยู่ทั่วบริเวณ

อย่าก่อเวรอีกเลย

๒๔๑

นางรัชชุมาลาซึ่งได้รับความชอกช้ำจากการเบียดเบียนของ
นายสาวอยู่ทุกๆ วัน คิดอย่างน้อยใจว่า จะมีประโยชน์อะไรกับ
การมีชีวิตอยู่ให้เขาทุบตี สู้ไปตายเสียดีกว่า ชาตินี้จะได้หมดกรรม
เสียที นางจึงถือหมอนน้ำลงจากบ้าน ทำเหมือนจะไปตักน้ำ พอไป
ในระหว่างทางก็ผูกเชือกเข้ากับกิ่งไม้ ตั้งใจจะแขวนคอตาย
เพื่อให้พ้นทุกข์

ขณะนั้นเองนางเลื้อยไปเห็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า
ประทับนั่งอยู่ใต้โคนต้นไม้ใหญ่ ทันทีที่เห็นพระรูปโฉมอันงดงาม
ของพระองค์ที่ประเสริฐกว่ามนุษย์ และเทวดาทั้งหลาย นางจึง
เกิดความปีติ และเกิดความเคารพเลื่อมใสในพระพุทธรองค์
อย่างไม่มีประมาณ มีความปรารถนาจะฟังธรรม พระสัมมา-
สัมพุทธเจ้าทรงรู้วาระจิตของนาง จึงตรัสเรียกนางมา แล้วได้
แสดงธรรมอันไพเราะประดุจเสียงของท้าวมหาพรหม ทำให้
นางดื่มด่ำในรสพระธรรม เมื่อจบพระธรรมเทศนา นางได้บรรลุ-
ธรรมเป็นพระโสดาบัน ผู้มีความมั่นคงในพระรัตนตรัย ไม่อาจที่
ใครๆ จะทำร้ายได้ เมื่อนางกลับถึงบ้าน พราหมณ์เห็นนางมีใบหน้า
ผิวพรรณวรรณะผ่องใส เปลี่ยนไปเป็นคนละคน จึงถามนางว่า
ไปทำอะไรมา

นางได้เล่าเรื่องราวทั้งหมดที่เกิดขึ้น พราหมณ์เกิด
ความยินดีอนุโมทนา จึงเรียกลูกสะใภ้มา แล้วกำชับว่า “ต่อไปนี้

อย่าก่อเวรอีกเลย

๒๔๒

อย่าได้ทำร้ายนางรัชชুমาลาอีก มิฉะนั้นจะมีโทษ และให้ปฏิบัติ
ต่อนางเป็นอย่างดี” จากนั้นพราหมณ์รีบไปเฝ้าพระบรมศาสดา
กราบทูลอาราธนาให้พระองค์เสด็จไปยังบ้านของตนเพื่อรับ
บิณฑบาต

พราหมณ์ถวายภัตตาหารอันประณีตแด่พระบรมศาสดา
เมื่อเสร็จภัตกิจ พระองค์ทรงอนุโมทนา และได้ตรัสเล่าบุพกรรม
ของนางรัชชุมาลากับลูกสะใภ้ของพราหมณ์ว่า “เมื่อครั้ง
สมัยพระกัสสปสัมมาสัมพุทธเจ้า ลูกสะใภ้ได้เกิดเป็นคนรับใช้
ส่วนนางรัชชุมาลาเกิดเป็นนาย และได้รังแกคนรับใช้อย่างไร้
ความเมตตาปราณี จนคนรับใช้ได้รับความเจ็บปวด และเหน็ด-
หน่ายต่อการกระทำนั้น จึงได้เร่งทำบุญกุศลแด่พระภิกษุสงฆ์
แล้วตั้งความปรารถนาว่า ในอนาคตกาลขอให้ได้เกิดมาเป็น
นายบ้าง ด้วยผลบุญนั้นนางจึงมาเกิดเป็นลูกสะใภ้ และได้เป็น
นายของนางรัชชุมาลา ทำให้นางรัชชุมาลาต้องถูกทำร้าย
เพราะได้ผูกอาฆาตกันไว้”

พระองค์ทรงให้ทั้งสองเลิกจองเวรกัน และแสดง
พระธรรมเทศนาโดยสมควรแก่มหาชน ทุกคนต่างมีใจผ่องแผ้ว
รำเริงอาภายในธรรม ได้เข้าถึงไตรสรณคมน์ พวกท่านประกาศ
ตนเป็นพุทธมามกะ ส่วนพราหมณ์รู้สึกซาบซึ้งในบุญคุณของ
นางรัชชุมาลาที่เป็นเหตุให้ตนเสื่อมใสในพระรัตนตรัย จึงตอบ-

อย่าก่อเวรอีกเลย

๒๔๓

แทนบุญคุณนางด้วยการแต่งตั้งให้เป็นธิดาคนโปรด และได้ให้การอุปการะนาง ทำให้นางมีความสุขไปจนตลอดชีวิต ส่วนลูกสะใภ้ก็เกิดความเมตตาในตัวนาง และเลิกจองเวรกันตั้งแต่นั้นมา

จากเรื่องนี้ ทำให้ได้ข้อคิดว่า เวรกรรมอย่าไปก่อกัน มีแต่จะให้โทษทั้งสองฝ่าย เราควรให้อภัยกัน ให้ความรักความเมตตาปรารถนาดีต่อกัน แล้วเราจะได้รับความสุข อย่าได้ไปประมาทพลาดพลั้งทำบาปกรรมแม้แต่น้อย เพราะไม่คุ้มกับการที่เราจะต้องมาชดใช้กรรม กรรมบางอย่างพลาดนิดเดียว แต่ให้ผลเดือดร้อนไปนับภพนับชาติไม่ถ้วน ไม่มีใครหนีบาปกรรมพ้น ใครทำกรรมใดไว้ ย่อมได้รับผลของกรรมนั้น

ดังนั้น บางครั้งที่เราเจออุปสรรค อย่าท้อแท้หรือน้อยเนื้อต่ำใจ บางทีอาจถูกกลั่นแกล้งหรือขัดขวางในการทำความดี ก็อย่าได้หวั่นไหว ให้รีบทำความดียิ่งๆ ขึ้นไป ไม่ว่าอุปสรรคในชีวิตจะหนักหนาสาหัสแค่ไหน อย่าไปคิดสั้นเพื่อหนีความทุกข์ มันไม่พ้นหรอก เพราะหนทางพ้นทุกข์มีอยู่ทางเดียวเท่านั้น คือ ต้องเอาใจหยุดไปที่กลางกาย หยุดเข้าไปในกลางธรรมกาย เพราะฉะนั้นถ้าอยากพ้นทุกข์ พ้นจากเวรกรรมทั้งหลาย ให้เอาใจหยุดนิ่งอย่างเดียว เพราะวิธีการแก้ปัญหาที่ดีที่สุด อยู่ที่การทำใจหยุดใจนิ่ง ถ้าใจหยุดจะหมดปัญหา ปัญหาทั้งหลายจะสิ้นสุด เมื่อใจหยุดนิ่งเท่านั้น

๒๘

ก ร ะ ต ำ ย ตั น ตู ม

ชนเหล่าใด ชอบเชื่อตามเสียงคนอื่น โดยยังไม่ทันได้
รู้ความเป็นจริง ชนเหล่านั้นนับว่าเป็นพาล มีความประมาท
เป็นอย่างยิ่ง ส่วนชนเหล่าใดสมบูรณ์ด้วยศีล ด้วยปัญญา ยินดี
ในความสงบระงับ ชนเหล่านั้นนับว่าเป็นนักปราชญ์บัณฑิต
เป็นผู้งดเว้นความชั่ว ย่อมไม่เชื่อคนอื่นเลย

กระต่ายตื่นตูม

๒๔๖

เราเกิดมาภพชาติหนึ่ง เพื่อแสวงหาที่พึ่งที่ระลึกอันแท้จริง แสวงหาสิ่งที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลง เป็นสุขได้ด้วยตนเอง และเป็นตัวตนที่แท้จริง สิ่งที่เราต้องการนี้ รวมประชุมอยู่ในธรรมกายทั้งหมด ธรรมกายคือแก่นของชีวิต เป็นชีวิตในระดับลึกที่อยู่ภายในตัวของเรา ที่ทุกคนมีสิทธิ์จะเข้าถึงได้ หากฝึกใจให้หยุดนิ่ง ถ้าหยุดได้เมื่อไรก็เข้าถึงได้เมื่อนั้น ไม่จำกัดด้วยกาลเวลา ถ้าเราเข้าถึงธรรมกายแล้ว ชีวิตเราจะอยู่อย่างมีความหมาย และอยู่อย่างมีเป้าหมาย เป็นชีวิตที่มีความมั่นคง และปลอดภัยอย่างแท้จริง

พระลัทธิลัทธิพุทธเจ้าตรัสไว้ใน ขุททกนิกาย ทุททุกาย-ชาดก ว่า

“อปปตฺวา ปทวิญญาณํ	ปรโมสานุสาริโน
ปมาทปรมา พาลา	เต โหนติ ปรปตฺติยา
เย จ ลีเลน สมฺปนฺนา	ปญฺญาปฺสเม รตา
อารกา วิรตา อีรา	น โหนติ ปรปตฺติยา

ชนเหล่าใด ชอบเชื่อตามเสียงคนอื่น โดยยังไม่ทันได้รู้ความเป็นจริง ชนเหล่านั้นนับว่าเป็นพาล มีความประมาทเป็นอย่างยิ่ง ส่วนชนเหล่าใดสมบูรณ์ด้วยศีล ด้วยปัญญา ยินดีในความสงบระงับ ชนเหล่านั้นนับว่าเป็นนักปราชญ์บัณฑิต

กระต่ายตื่นตูม

๒๔๓

เป็นผู้ดเว้นความชั่ว ย่อมไม่เชื่อคนอื่นเลย”

พุทธภาษิตบทนี้ พระองค์ทรงสอนเราว่า เมื่อมีเหตุการณ์อะไรเกิดขึ้น ควรพิจารณาให้ถี่ถ้วน ไม่ควรด่วนสรุปทันทีแล้วพูดต่อๆ กันไปตามที่ตนเข้าใจ เพราะการทำเช่นนี้จะก่อให้เกิดความผิดพลาด อาจทำให้มีการเข้าใจผิดกันได้ อันจะนำไปสู่ความขัดแย้งกันในเรื่องความคิดเห็น เมื่อใดที่เราเชื่อผู้อื่นโดยที่ยังไม่ทันพิสูจน์ความจริงว่าเป็นอย่างไร เมื่อนั้น พึงรู้ว่าเราเริ่มประมาทแล้ว

นักปราชญ์บัณฑิตผู้สมบูรณ์ด้วยศีล ย่อมไม่เบียดเบียนผู้อื่น ไม่ทำความเดือดร้อนให้แก่ใครด้วยคำพูดและการกระทำ หากจะใช้สติปัญญา พิจารณาไตร่ตรองหาเหตุผลที่แท้จริงโดยไม่ด่วนสรุปหรือตัดสินผู้ใด แต่จะอาศัยข้อมูลที่แท้จริงและด้วยดวงปัญญาที่บริสุทธิ์ ตัดสินทุกสิ่งด้วยความเที่ยงธรรม เพราะท่านมีใจที่บริสุทธิ์ ไม่มีอคติความลำเอียง เป็นผู้สงบระงับ มีศีลบริสุทธิ์ เมื่อศีลบริสุทธิ์สมาธิก็ตั้งมั่น เมื่อสมาธิตั้งมั่นปัญญาก็สว่างไสว เป็นดวงปัญญาที่สามารถพิจารณาเรื่องราวต่างๆ ได้ถูกต้อง ตรงไปตามความเป็นจริง ท่านจึงเป็นผู้ที่ห่างไกลจากความชั่ว และไม่หลงประพฤติดังทั้งทางกาย วาจาใจ ทำให้ดำเนินชีวิตไม่ผิดพลาด ถ้าใครปฏิบัติตามก็จะได้รับความผาสุก ความปลอดภัยในชีวิต

กระต่ายตื่นตูม

๒๔๘

ตั้งเรื่องของพระโพธิสัตว์ในกาลก่อน ที่ท่านเกิดเป็น พญาราชสีห์ ได้ช่วยชีวิตหมู่ม้าตัวเป็นจำนวนมากให้รอดพ้นจากความตายด้วยดวงปัญญาที่บริสุทธิ์ของท่าน เรื่องมีอยู่ว่า

*ในอดีตกาล พระโพธิสัตว์เกิดเป็นพญาราชสีห์ อาศัยอยู่ในป่าใหญ่แห่งหนึ่ง กระต่ายน้อยตัวหนึ่ง หลังจากที่ทำอาหารกินจนอิ่มแล้ว ก็เข้าไปในดงตาลซึ่งมีต้นมะตูมเป็นจำนวนมากปะปนอยู่ กระต่ายได้เข้าไปนอนอยู่ใต้ต้นตาล แล้วเกิดความคิดขึ้นมาว่า ถ้าเกิดแผ่นดินถล่ม เราจะหนีไปไหนดี

ขณะที่มีความคิดฟุ้งซ่านอยู่นั้น ลูกมะตูมสุกผลหนึ่งได้ตกลงมาใส่ต้นตาล กระแทกใบตาลแห่งเกิดเสียงดังสนั่น กระต่ายตกใจสุดขีดคิดว่าแผ่นดินถล่ม ด้วยความกลัวตายจึงกระโดดขึ้น แล้ววิ่งหนีออกจากที่นั่นทันทีอย่างไม่เหลียวหลัง กระต่ายตัวอื่นต่างก็ถามด้วยความตกใจว่า “วิ่งหนีอะไรมา” กระต่ายน้อยก็วิ่งไปตอบไปว่า “อย่ามัวถามอยู่เลย แผ่นดินถล่มแล้ว พวกเรารีบวิ่งหนีเร็วเข้า” กระต่ายตัวที่ถามก็วิ่งตามไป ทำให้กระต่ายตัวอื่นๆ พากันวิ่งตามไปด้วยความตกใจ

สัตว์อื่นเห็นฝูงกระต่ายวิ่งมาด้วยอาการที่ตกใจกลัว จึงได้ถามว่า “เกิดอะไรขึ้น” ฝูงกระต่ายตอบว่า “แผ่นดินกำลัง

กระทายตื้นตุ้ม

๒๔๕

ถล่่ม” ลัฏว่อื่นๆ ด้ฝงลั่วไม่ท่นพิจารณา ก้เกศความกลัว พากันวิ่งตามฝูงกระทายไป จนทำให้เป็นฝูงลัฏว่ใหญ่ มีลัฏว่ นานาชนิดมากมายครอบคลุ่พื้นที่ประมาณหนึ่งโยชน์หรือเท่ากั่ ๑๖ กิโลเมตร ลัฏว่แต่ละตัวต่างวิ่งหนีโดยไม่คึดชีวิต

เมื่อวิ่งมาใกล้บริเวณที่พญาราชสีห์อยู่ ราชสีห์โพธิ์ลัฏว่ ด้ลุกขึ้น แล้วมองดูหมู่ลัฏว่ที่กำลังวิ่งมา พิจารณาดูไม่เห็นว่า มีอะไรผิ่ดล่งเกศ จึงถามลัฏว่ตัวหนึ่งว่าเกศอะไรขึ้น ด้รับ คำตอบว่าเกศแผ่นดินถล่่ม พญาราชสีห์คึดว่า ธรรมดาแผ่นดิน ถล่่มจะต้องมีอาการไหวก่อน แล้วป่าแห่งนี้ยังไม่เคยมีเหตุการณั์ เช่นนี้เกศขึ้น พวกลัฏว่เหล่านั้คงมีความเข้าใจผิ่ดอะไรลั่กอย่าง ถ้าเราไม่ช่วยให้ความกระจ่าง ชีวิตของลัฏว่ทั้งหมดก็จ้ถึง ความพินาศ

พญาราชสีห์ได้บันลือสีหนาทเสียงดังกึกก้องไปทั่วบริเวณ เมื่อลัฏว่ทุกชนิดหยุดวิ่ง พญาราชสีห์จึงถามว่า “พวกท่านพากัน หนีอะไรมา” พวกลัฏว่ตอบว่า “พวกเราวิ่งหนีแผ่นดินถล่่ม” พญาราชสีห์ถามอื่กว่า “แล้วมีใครเห็นบ้าง ว่าแผ่นดินถล่่ม” พวกลัฏว่ตอบว่า “ข้างเห็น” ราชสีห์ถามข้าง ข้างก็บอกว่า “ไม่ เห็น แต่พวกราชสีห์เห็น” ราชสีห์ก็บอกว่า “ไม่เห็น แต่พวกเสือ เห็น” เสือบอกว่า “ไม่เห็น แต่พวกแรศเห็น” แรศบอกว่า “ไม่

กระต่ายตื่นตูม

๒๕๐

เห็น แต่พวกโคเหิน” ลัทธิทั้งหลายต่างขัดทอดกันต่อไปจนถึงพวกกระต่าย

พวกกระต่ายมองหน้ากัน แล้วชี้ไปยังกระต่ายน้อยตัวหนึ่งบอกว่า “กระต่ายตัวนี้แหละที่เห็นก่อน” พญาราชสีห์จึงถามกระต่ายน้อยว่า “เจ้าเห็นแผ่นดินถล่มจริงหรือ” กระต่ายตอบว่า “เห็น” พญาราชสีห์ถามว่า “เห็นอยู่ที่ไหนล่ะ” กระต่ายบอกว่า “เห็นอยู่ที่ดงตาล เมื่อได้ยินเสียงแผ่นดินถล่ม จึงรีบวิ่งหนีทันที” พญาราชสีห์ได้ปลอมโยนหมูลัทธิทั้งหลายให้สบายใจ แล้วยกกระต่ายขึ้นบนหลัง วิ่งไปที่ดงตาลด้วยความเร็ว เมื่อถึงดงตาลจึงวางกระต่ายลง ถามว่า “ตรงไหนที่แผ่นดินถล่ม ช่วยชี้ให้ดูหน่อยซิ” กระต่ายกลัว ไม่กล้าเข้าไปใกล้ จึงยืนอยู่ห่างๆ แล้วชี้บอกว่า “ที่ตรงโน้นนั่นแหละ ที่มีเสียงดังสนั่นหวั่นไหว”

พญาราชสีห์จึงเข้าไปที่ใต้ต้นมะตูม เห็นผลมะตูมสุกที่หล่นลงมาจากต้นมะตูมซึ่งอยู่ใกล้ๆ กับต้นตาล ก็รู้ทันทีว่าผลมะตูมสุกคงหล่นลงมากะทบกับใบตาล เกิดเสียงดังทำให้กระต่ายเข้าใจผิด คิดว่าเป็นแผ่นดินถล่ม จากนั้นก็ให้กระต่ายขึ้นเกาะบนหลังของตนแล้วพากลับไปหาหมูลัทธิทั้งหลายที่รออยู่ เล่าเรื่องราวทั้งหมดที่เกิดขึ้น ทำให้ลัทธิทั้งหลายได้ประจักษ์ในความจริงทั้งหมด

กระต่ายตื่นตูม

๒๕๑

พวกสัตว์พากันโล่งใจ ต่างแยกย้ายกันกลับไปสู่ถิ่นที่อยู่ของตน และยกย่องพระโพธิสัตว์ว่า เป็นเจ้าปาผู้ยังประโยชน์สุขมาให้แก่พวกตน เพราะถ้าหากท่านไม่ได้ทักทวนสัตว์เหล่านั้นไว้ สัตว์ทั้งหมดจะต้องพากันวิ่งลงทะเลไปตายหมด แต่เพราะอาศัยพระโพธิสัตว์ผู้มีปัญญา สุขุมรอบคอบ สัตว์เหล่านั้นจึงมีชีวิตรอดปลอดภัยกันทั้งหมด

จากเรื่องนี้จะเห็นได้ว่า การพิจารณาใคร่ครวญให้ดีกว่าตัดสินใจ เป็นสิ่งที่บัณฑิตในกาลก่อนได้กระทำกันเป็นปกติ ซึ่งเราควรถือเป็นแบบอย่าง ยิ่งสมัยนี้มีการสื่อสารรวดเร็วส่งข่าวสารถึงกันได้ทั่วโลก เรายังต้องรับฟังด้วยความพินิจพิจารณาอย่างรอบคอบ อย่าเพิ่งตระหนกตกใจจนเกินไป ใช้สติปัญญาพิจารณาให้ดี หมั่นฝึกฝนใจให้หยุดนิ่งให้ใจเป็นกลางๆ ใคร่ครวญทุกสิ่งด้วยเหตุด้วยผล อย่าเชื่ออะไรง่ายๆ แล้วการตัดสินใจของเราจะไม่ผิดพลาด ถ้าเราใช้ธรรมะช่วยในการตัดสินใจ ทุกอย่างจะลงเอยด้วยดีเสมอ

๒๙

ไม้มิไครติเตียน

ผู้ใด เมื่อผู้อื่นทำความดีต่อตน
ทำประโยชน์ให้ในกาลก่อน แล้วรู้คุณของเขา
ประโยชน์ที่ผู้้นั้นปรารถนาย่อมเจริญ

ไม่มีใครติเตียน

๒๕๔

การปฏิบัติธรรมที่ดีที่สุดคือการฝึกใจให้หยุดนิ่งให้เข้าถึง
พระรัตนตรัยภายใน ถึงพุทธรัตนะ ธรรมรัตนะ และสังฆรัตนะ
รัตนะทั้งสามนี้เป็นสรณะที่แท้จริงของสรรพสัตว์ทั้งหลาย
วัตถุประสงค์ของการปฏิบัติธรรม เพื่อให้เข้าถึงรัตนะทั้งสามนี้
ถ้าเข้าถึงเมื่อไร จึงจะได้ชื่อว่าเป็นชาวพุทธที่แท้จริง ที่บรรลु
วัตถุประสงค์ของการเกิดมาเป็นมนุษย์ พระรัตนตรัยมีอยู่หลาย
ระดับซ้อนกันเป็นชั้นๆ เข้าไปภายใน ถ้าเราทำใจให้หยุดได้ก็
เข้าถึงได้ แต่ถ้าหยุดไม่ได้ก็เข้าไม่ถึง เพราะ “หยุด เป็นตัวสำเร็จ”

พระลัมมะลัมพุทธเจ้าตรัสไว้ใน ขุททกนิกาย ทฬหัมม-
ชาดก ว่า

“โย ปุพฺเพ กตกลฺยาณ กตตฺถ มนุพฺพุฆติ
อตฺถา ตสฺส ปวตฺตมฺมตี เย โหนติ อภิปตฺติตา

ผู้ใด เมื่อผู้อื่นทำความดีต่อตน ทำประโยชน์ให้ใน
กาลก่อน แล้วรู้คุณของเขา ประโยชน์ที่ผู้อื่นปรารถนาย่อม
เจริญ”

คนที่รู้จักอุปการคุณที่ผู้อื่นกระทำแล้วแก่ตน ไม่ว่าจะมาก
หรือน้อยก็ตาม เช่น ได้รับการเลี้ยงดูอบรมสั่งสอน ได้ที่พัก
ได้อาหาร หรือได้รับความช่วยเหลือเมื่อเกิดความทุกข์ร้อนใจ
แล้วรู้จักอุปการคุณ แสดงว่าบุคคลนั้นเป็นผู้มีความกตัญญูกตเวที

ไม่มีใครดีเตียน

๒๕๕

มีสติปัญญาสามารถมองออกถึงคุณธรรมของผู้อื่น รู้ว่าใครเป็นผู้มีบุญคุณ แล้วพยายามหาทางตอบแทน นั่นแสดงว่าบุคคลผู้นี้สามารถแยกแยะความดี และความชั่วได้อย่างถูกต้องชัดเจน มีความคิด คำพูด และการกระทำที่มีเจตนาบริสุทธิ์ ดังนั้นจึงแสดงออกมาในทางที่ดีและสร้างสรรค์

ยิ่งถ้าเราหมั่นระลึกถึงความดีของผู้มีพระคุณบ่อยๆ ด้วยความซาบซึ้ง และคอยหาโอกาสที่จะตอบแทนพระคุณอยู่เสมอ มีความเคารพในการน้อมรับโอวาทของผู้มีคุณธรรมความดีต่างๆ จะถูกถ่ายทอดเข้ามาสู่ตัวเรา จิตใจของเราจะเต็มเปี่ยมไปด้วยคุณธรรมความดี การดำเนินชีวิตของเราก็จะพบกับความสุขความเจริญรุ่งเรือง ปรารถนาสิ่งใดย่อมสำเร็จได้โดยง่าย

*เหมือนดังเรื่องในอดีตกาล พระเจ้าพรหมทัตครองราชย์อยู่ในกรุงพาราณสี พระโอรสัสถ์บังเกิดในตระกูลพราหมณ์ มีชื่อว่า ติริตวัจณกุมาร เมื่อเติบโตขึ้น ท่านเล่าเรียนศิลปศาสตร์ทุกอย่างในเมืองตักสิลา เมื่อบิดามารดาเสียชีวิต ท่านเกิดความสลดสังเวชใจ จึงออกบวชเป็นดาบส อาศัยอยู่ในป่าใกล้ชายแดนกรุงพาราณสี มีรากไม้และผลไม้เป็นอาหาร

ไม่มีใครติเตียน

๒๕๖

ต่อมาเกิดกบฏขึ้นที่ชายแดน พระเจ้าพาราณสีทรงยกทัพไปปราบ แต่ทรงพ่ายแพ้ในการรบ จึงเสด็จทรงช้างหนีเข้าไปในป่า รอนแรมอยู่ในป่าจนถึงเช้า พบอาศรมของดาบสโพธิสัตว์ จึงเข้าไปขอความช่วยเหลือ ขณะนั้นท่านดาบสไม่อยู่ ได้ออกไปหาอาหาร พระราชาจึงเข้าไปในอาศรมเพื่อหาน้ำดื่มด้วยความกระหายอย่างยิ่ง เพราะทรงเหน็ดเหนื่อยจากการหลบหนีข้าศึกมา

พระราชาทรงพยายามหาน้ำดื่ม แต่ไม่พบน้ำในอาศรม จึงทรงตรวจดูรอบๆ อาศรม ได้พบบ่อน้ำซึ่งลึกมาก ทั้งยังไม่มีอุปกรณ์ที่จะตักน้ำขึ้นมาได้ แต่ด้วยความกระหายน้ำอย่างยิ่ง จนไม่สามารถที่จะอดทนต่อไปได้ พระองค์จึงไปเอาเชือกที่รัดท้องช้างมา ให้ช้างยืนอยู่ใกล้ปากบ่อน้ำ เอาเชือกผูกที่เท้าช้าง แล้วไต่ลงไปในบ่อ ปรากฏว่าเชือกยังยาวไม่พอ ต้องกลับขึ้นมาใหม่ แล้วเอาผ้าสาฎกสำหรับห่ม ต่อเข้ากับปลายเชือกแล้วลงไปอีก เชือกก็ยังยาวไม่พอ ได้เพียงแค่อาปลายพระบาททั้งสองแตะน้ำเท่านั้น ทรงดำริว่า เราตายอยู่ในบ่อ ยังดีกว่าทนทรมานทิวกระหายอยู่อย่างนี้ จึงตัดสินใจพระทัยปล่อยพระองค์ให้ตกลงไปในบ่อน้ำ แล้วทรงดื่มน้ำจนพอพระทัย เมื่อไม่สามารถขึ้นจากบ่อน้ำ จึงได้แต่ประทับยืนอยู่ในบ่อน้ำจนถึงเวลาเย็น

ไม่มีใครติเตียน

๒๕๓

เมื่อพระโพธิสัตว์กลับจากการหาผลเห็นช้างพระที่นั่ง
ก็รู้ทันทีว่าพระราชาสัตว์จมา จึงเดินตรงไปที่ปากบ่อ พบพระ-
ราชาอยู่ในบ่อน้ำนั้น ท่านรีบพาดบันไดลงไปเพื่อให้พระราช-
าสัตว์ขึ้นมาจากนั้นได้ช่วยนวดพระวรกายของพระองค์ให้เลือด
ไหลเวียนได้สะดวก แล้วทาด้วยน้ำมัน บำรุงเลี้ยงด้วยการถวาย
ผลไม้ต่างๆ พระราชาทรงพักอยู่ ๒-๓ วัน ก็รู้สึกกระปรี้กระเปร่า
ทรงเชิญพระโพธิสัตว์ให้มาพำนักในพระราชวัง แต่พระโพธิสัตว์
ทูลว่าถ้ามีโอกาสเมื่อใดก็จะไปเข้าเฝ้า จากนั้นพระราชาสัตว์ได้ลา
กลับพระราชวังในกรุงพาราณสี

ครึ่งเดือนต่อมา พระโพธิสัตว์ได้เข้าไปในกรุงพาราณสี
พักอยู่ในพระราชอุทยาน วันรุ่งขึ้นก็ออกบิณฑบาตไปถึงประตูวัง
พระราชาสัตว์ทอดพระเนตรเห็นพระโพธิสัตว์ทางช่องพระแกล
จึงเสด็จลงมาจากปราสาท แล้วพาพระดาบสเข้าไปในพระราชวัง
ให้นั่งบนราชบัลลังก์ ทรงถวายภัตตาหารรสเลิศแต่พระโพธิสัตว์
แล้วรับสั่งให้สร้างอาศรมในพระราชอุทยานหลวง ทรงถวาย
เครื่องอัฐบริขารทุกอย่างสำหรับบรรพชิต และจัดให้นายอุทยาน
เป็นเวรยามคอยดูแลความสงบเรียบร้อยเป็นอย่างดี

ตั้งแต่นั้นมา พระโพธิสัตว์ก็พำนักอยู่ในพระราชนิเวศน์
ได้รับความเคารพบูชา และยกย่องสรรเสริญจากพระราช-
าสัตว์และคนในพระราชวัง จนมหาอำมาตย์ทั้งหลายเกิดความอิจฉา-

ไม่มีใครติเตียน

๒๕๘

ริษยา ต่างพากันไปฟ้องอุปราชว่า พระฤาษีไม่เห็นมีคุณความดีอะไร แต่ทำไมพระราชากลับให้ความเคารพนับถือยิ่งกับเทพเจ้าอุปราชและพวกอำมาตย์จึงเข้าไปเฝ้าพระราชา ถวายบังคม แล้วกล่าวว่า “ดาบสนี้มิได้สำเร็จวิชาอะไรเลย ทั้งยังไม่ใช้พระสหายของพระองค์ เมื่อเป็นเช่นนี้ เพราะเหตุใดดาบสนี้จึงบริโภคภัตตาหารรสเลิศเช่นเดียวกับพระองค์ และพระองค์ก็ทรงให้ความเคารพบูชาตั้งเทวดา”

พระราชาสดับดังนั้น จึงมีพระประสงค์จะประกาศคุณของพระดาบส ได้ตรัสเรียกพระโอรสมา แล้วถามว่า “เจ้ายังจำได้ไหม ถึงคราวที่พ่อไปปราบกบฏที่ชายแดนแล้วหายไป ๒-๓ วัน” พระโอรสทูลรับรองว่าทรงจำได้ พระราชาก็ตรัสต่อว่า “ในครั้งนั้นพ่อรอดชีวิตมาได้ก็เพราะอาศัยพระดาบสนี้ เมื่อพระดาบสเป็นผู้ให้ชีวิตพ่อได้ก็กลับมาถึงพระราชวังโดยปลอดภัย แม้พ่อจะให้ราชสมบัติทั้งหมดแก่พระดาบส ก็ไม่อาจตอบแทนพระคุณของพระดาบสได้หมด ลูกจงอุปถัมภ์พระดาบสเช่นเดียวกับที่พ่อทำเถิด พระดาบสเป็นผู้ควรแก่ทักษิณาทาน ท่านทั้งหลายจงถวายของควรบริโภค และปัจจัยไทยธรรมบูชาแด่พระดาบสเถิด”

พระราชาทรงประกาศคุณของพระโพธิสัตว์ ประดุจทำพระจันทร์ให้ลอยเด่นบนท้องนภาที่ปราศจากเมฆหมอก คุณของพระดาบสได้เป็นที่เลื่องลือไปทั่วทุกหนทุกแห่ง

ไม่มีใครติเตียน

๒๕๕

ลาภสักการะมากมายก็เกิดขึ้นแก่พระดาบส แต่ท่านเป็นผู้ไม่ติด
ในลาภสักการะ คงเป็นผู้มักน้อยสันโดษอย่างยิ่ง ตั้งแต่นั้นมา
อุปราชและพวกอำมาตย์รวมทั้งผู้ที่มีความสงสัยเคลือบแคลง
ต่างไม่อาจที่จะติเตียนพระดาบสและพระราชชาติได้ พระราชา
ทรงดำรงอยู่ในโอวาทของพระดาบส ตั้งใจรักษาศีล บำเพ็ญ
มหาทานบารมี และทรงปกครองไพร่ฟ้าประชาราษฎร์โดยธรรม
ทำให้เกิดสันติสุขอันไพบูรณ์

เราจะเห็นว่า ผู้ที่มีความกตัญญูกตเวที รู้จักบุญคุณของ
ผู้อื่น และหาโอกาสตอบแทน ย่อมได้รับความสุขความเจริญ
ผู้อื่นก็ไม่สามารถจะติเตียนได้ คุณธรรมของผู้นั้นจะสูงขึ้น จะมี
กำลังใจเข้มแข็ง จิตใจจะเต็มเปี่ยมด้วยความเมตตากรุณา
มีความปรารถนาดีต่อทุกๆ คน เพราะมองเห็นคุณค่าความดีของ
ผู้อื่น คุณธรรมทั้งหลายก็จะถ่ายทอดมาสู่ตนเอง ทำให้สามารถ
รองรับความดีทั้งหมด เหมือนท้องทะเลมหาสมุทรเป็นที่รวมลง
ของแม่น้ำทุกสาย ดังนั้นให้รักษาคุณธรรมของเราเอาไว้
และหมั่นฝึกใจให้หยุดนิ่งทุกๆ วัน เพราะใจหยุดเป็นที่สุดของ
ความดี ให้ชยันปฏิบัติธรรมกันทุกๆ คน

กิเลสพันห้า

ต้นหา ร้อยแปด

ดูก่อนพราหมณ์ แม่น้ำคงคานี้ ย่อมเกิดแต่ที่ใด และย่อม
ถึงมหาสมุทร ณ ที่ใด เม็ดทรายในระยະนี้ เป็นของไม่ง่ายที่จะ
กำหนดนับได้ เถานี้ร้อยเม็ด เถานี้พันเม็ด เถานี้แสนเม็ด
ดูก่อนพราหมณ์ กับทั้งหลายที่ผ่านไปแล้ว ล่วงไปแล้ว
มากกว่าเม็ดทรายเหล่านั้น จึงมิใช่เป็นการง่าย ที่จะกำหนดนับ
กับเหล่านั้นว่า เถานี้ร้อยกับ เถานี้พันกับ เถานี้แสนกับ

กิเลสพันห้า ตัณหาร้อยแปด

๒๖๒

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงเป็นผู้บริสุทธิ์หลุดพ้นแล้ว จากอาสวกิเลสทั้งปวง กิจที่พระพุทธร่องค์จะต้องทำยิ่งกว่านี้ ไม่มีอีกแล้ว พระองค์ทรงเป็นผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน ทรงเป็นผู้รู้ คือรู้แจ้งโลกทั้งปวง ทั้งโลกนี้และโลกหน้า ทรงเป็นผู้ตื่น คือ ตื่นจากกิเลส เพราะความไม่รู้ที่ครอบงำจิตใจไว้ เมื่อตื่นขึ้นมา ก็กลายเป็นผู้รู้แจ้ง เห็นจริงในสรรพสิ่ง ทรงเป็นผู้เบิกบาน เพราะไม่มีกิเลสอาสวะมาเกาะกุมจิตใจ ดวงใจจึงเบิกบานขยาย เหมือนดอกบัวที่โผล่ขึ้นเหนือน้ำ เบ่งบานรับแสงอรุณทัย พวกเรา เป็นพุทธศาสนิกชน ควรใช้ชีวิตของเราให้เป็นไปเพื่อความ บริสุทธิบริบูรณ์ บริสุทธิ์ทั้งกาย วาจา ใจ โดยหมั่นฝึกฝนใจให้ หยุดให้หนึ่ง จนกระทั่งเข้าถึงผู้รู้แจ้งภายใน คือ พระธรรมกาย ตามอย่างพระพุทธร่องค์ให้ได้

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสไว้ใน คงคาสุตร ความว่า

“ดูก่อนพราหมณ์ แม่น้ำคงคานี้ ย่อมเกิดแต่ที่ใด และย่อมถึงมหาสมุทร ณ ที่ใด เม็ดทรายในระยะนี้ เป็นของ ไม่ง่ายที่จะกำหนดนับได้ เถานี้ร้อยเม็ด เถานี้พันเม็ด เถานี้ แสนเม็ด ดูก่อนพราหมณ์ กับทั้งหลายที่ผ่านมาแล้ว ล่วงไป แล้ว มากกว่าเม็ดทรายเหล่านั้น จึงมิใช่เป็นการง่าย ที่จะ กำหนดนับกับเหล่านั้นว่า เถานี้ร้อยกับ เถานี้พันกับ เถานี้

กิเลสพันห้า ตัณหาร้อยแปด

๒๖๓

แสนกับ”

ข้อนี้เป็นเพราะว่า วัฏสงสารนี้ กำหนดเบื้องต้นและที่สุดมิได้ ในเมื่อเหล่าสัตว์ทั้งหลาย ถูกอวิชชาเป็นเครื่องกางกั้น ถูกตัณหาผูกพันไว้ ยังต้องท่องเที่ยวไปมา ที่สุด และเบื้องต้น ย่อมไม่ปรากฏ สัตว์ทั้งหลายที่ยังท่องเที่ยวอยู่ในวัฏสงสารนั้น ได้เสวยทุกข์ ความทรมาน ความพินาศ ได้เพิ่มพูนปฐพีที่เป็น ปาฐาตลอดกาลนาน

ครั้งนี้หลวงพ่อยกพระพุทธวจนะที่เกี่ยวกับความยาวนานของสังสารวัฏขึ้นมากล่าวอีกครั้งหนึ่ง เพื่อต้องการให้พวกเราตระหนักรว่า ไม่ใช่เรื่องที่น่ายินดีเลยในการเดินทางอันแสนยาวไกล ซึ่งเต็มไปด้วยความทุกข์ยากลำบาก จะหาสรรพสัตว์ที่มีความสุขหรือโชคติดตลอดเส้นทาง จนกว่าจะถึงพระนิพพานอันเป็นจุดหมายปลายทางนั้น หาได้ยากยิ่งนัก

สรรพสัตว์ทั้งหลายในภูมิต่างๆ ที่ต้องเวียนว่ายตายเกิด อยู่ในห้วงวัฏสงสารอย่างไม่มีวันสิ้นสุด เพราะยังมีกิเลสตัณหาติดอยู่ในกมลสันดาน ตราบใดที่กิเลสตัณหายังมีอิทธิพลเหนือจิตใจ ย่อมพาให้หลงเวียนว่ายอยู่ในวัฏสงสารไม่หยุดหย่อน กิเลสตัณหาที่นอนเนื่องอยู่ในใจก็มีอยู่มากมาย ซึ่งเราจะต้องใช้ความเพียรในการขจัดออกให้ได้

กิเลสพันห้า ตัณหาร้อยแปด

๒๖๔

*ผู้รู้หลายท่านใช้คำว่า กิเลสพันห้า ตัณหาร้อยแปด คือ กิเลสมีอยู่ด้วยกันถึง ๑,๕๐๐ ชนิด ตั้งแต่อารมณ์ที่เป็นเหตุให้กิเลส ๑๐ ชนิดเกิดขึ้นได้ มี ๑๕๐ ชนิด คือ จิต ๑ เจตสิก ๕๒ นิปผันน-
รูป ๑๘ ลักษณะรูป ๔ รวมเป็น ๗๕ แบ่งออกเป็นอารมณ์ให้
เกิดกิเลสภายในตัวของเรา ๗๕ และภายนอกตัวของเรา ทั้งที่
เป็นสิ่งมีชีวิตและไม่มีชีวิตอีก ๗๕ รวมเป็น ๑๕๐ ชนิด เมื่อเอา
อารมณ์ ๑๕๐ ชนิด คูณกับกิเลส ๑๐ อย่าง รวมเป็นกิเลส
๑,๕๐๐ ตัว

กิเลส ๑๐ ชนิดใหญ่ๆ ได้แก่ โลภะ คือ ความยินดีพอใจ
ในอารมณ์ต่างๆ โทสะ คือ ความโกรธชุนชองหมองใจ โมหะ
คือ ความหลง มานะ คือ ความเย่อหยิ่งถือตัว ทิฏฐิ คือ ความ
เห็นผิด วิจิกิจฉา คือ ความสงสัยลังเลใจในสิ่งที่ควรเชื่อ ถีน-
มิทระ คือ ความหดหู่ใจ อุทธัจจะ คือ ความฟุ้งซ่านรำคาญใจ
อหิริกะ คือ ความไม่ละอายต่อทุจริตต่างๆ และกิเลสตัวสุดท้าย
อนัตตปปะ คือ ความไม่สะดุ้งกลัวต่อทุจริต

สำหรับตัณหา ๑๐๘ ได้แก่ ตัณหา ๓ อย่างใหญ่ๆ คือ
กามตัณหา ภวตัณหา วิภวตัณหา ตัณหาทั้ง ๓ นี้ เกิดขึ้นทาง
ประสาททั้ง ๖ คือ เพราะได้เห็นรูป ฟังเสียง ดมกลิ่น ลิ้มรส ล้มผัส

กิลเลสพันห้ำ ตัณหาร้อยแปด

๒๖๕

และธรรมารมณ คือนึกคิดในทางใจ ความคิดสามารถทำให้เกิด กิเลสตัณหาได้เช่นกัน คิดอยากได้สิ่งนั้นสิ่งนี้ ความอยากที่เกิด จากความคิด เป็นตัวตัณหา ตัณหาแต่ละอย่างเกิดขึ้นใน ๓ กาล ด้วยกัน คือ ตัณหาที่เกิดขึ้นในอดีต เกิดในปัจจุบัน และกำลังจะ เกิดขึ้นในอนาคต ตัณหาในกามภพเรียกว่ากามตัณหา ในรูปภพ เรียกว่ารูปตัณหา และตัณหาในอรุภพเรียกว่าอรุตัณหา รวมกันแล้วเป็นตัณหา ๑๐๘

หลวงพ่อบิเบายไว้พอสังเขปเท่านั้น เพราะต้องการให้ รู้ว่า กิเลสพันห้ำ ตัณหาร้อยแปดนั้น มีอยู่จริงๆ ไม่ใช่เป็นเพียง คำคล้องจองกัน หรือกล่าวขึ้นมาลอยๆ เท่านั้น แต่การที่จะเอา กิเลสตัณหา มาจระไนอย่างละเอียด คงต้องใช้เวลา นานมาก เพราะฉะนั้นจึงขอสรุปสั้นๆ ว่า กิเลสตัณหา มากมายเหล่านี้ คือสิ่งที่ติดอยู่ในกมลสันดานของสัตว์ทั้งหลาย ถ้าสามารถ ฝึกฝนใจให้หยุดนิ่งได้แล้ว กิเลสตัณหาเหล่านี้ก็จะดับไป เราก็ จะหลุดพ้นจากภพสามได้ หลุดพ้นจากการเวียนว่ายตายเกิดได้

นอกจากนี้ ยังมีกิเลสละเอียดๆ อีกชนิดหนึ่งคือ อนุสัย อนุสัยนี้เปรียบเหมือนงูพิษ ที่แอบอาศัยอยู่ในชั้นธสันดานของ สรรพสัตว์ คอยคายพิษราดรดลงในดวงจิตให้กำซาบไป ทำให้ สรรพสัตว์ได้รับความทุกข์ทรมานอยู่ในวัฏสงสาร อนุสัยมีอยู่

กิเลสพันห้า ตำหนาร้อยแปด

๒๖๖

๗ อย่าง คือ กามราคานุสัย ภวราคานุสัย ปฏิฆานุสัย มานานุสัย ทิฏฐานุสัย วิจิกิจฉานุสัย และอวิชชานุสัย อนุสัยทั้ง ๗ อย่างนี้ บังเกิดขึ้นตั้งแต่เริ่มปฏิสนธิ และติดอยู่ในชั้นธลันดานของ สรรพสัตว์อยู่อย่างนั้น ขณะที่ยังไม่มีอารมณ์มากระทบ ก็ไม่อาจ สังเกตได้ว่า เป็นสภาพที่มีอยู่ เมื่อใดมีอารมณ์มากระทบ จึงจะ แสดงอาการออกมา

ตามปกติ อนุสัยกิเลสนี้สงบนิ่งที่เดียว ไม่ปรากฏออกมาทางใดทางหนึ่ง เมื่อมีอารมณ์ต่างๆ ที่ดีก็ตาม ไม่ดีก็ตาม มากระทบทางตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ ครั้นกระทบแล้ว อนุสัย กิเลสที่เคยสงบอยู่นั้น ก็เปลี่ยนสภาพเป็น ปริยภูฐานกิเลส คือกิเลสที่ปรากฏขึ้นทางใจ ถ้าปริยภูฐานกิเลสนี้มีกำลังแรงมาก ก็เปลี่ยนสภาพเป็น วิตีกกมกิเลส จะเป็นกิเลสที่แสดงออกมา ให้เห็นทางกาย และวาจา

ถ้าจะอุปมาเปรียบเทียบระหว่างอนุสัยกิเลส ปริยภูฐาน-กิเลส และวิตีกกมกิเลสทั้ง ๓ อย่างนี้ เปรียบเหมือนการจุด ไม้ขีดไฟ อนุสัยกิเลสเปรียบเหมือนเชื้อไฟที่หัวไม้ขีด หากไม่มี การกระทบขัดสีของหัวไม้ขีด ก็ไม่สามารถติดไฟได้ และอารมณ์ ต่างๆ ที่มากระทบทางตา หู จมูก ลิ้น กาย และใจเปรียบเหมือน กลักไม้ขีด เมื่อมีการเอาก้านไม้ขีดไปขีดที่ข้างกล่อง ไฟจึงติดขึ้น ไฟนี้เปรียบเหมือนปริยภูฐานกิเลส และเมื่อเอาไฟที่ติดนั้นไป

กิเลสพันห้า ตัณหาร้อยแปด

๒๖๓

จุวัดทุกอย่างใดอย่างหนึ่งแล้ว ไฟก็ลุกติดวัดถุนั้นๆ เปรียบเหมือน
วิติกมกิเลส กระบวนการทำงานของอนุสัย มีลักษณะย่อๆ
พอจะยกเป็นอุปมาให้เห็นได้ดังที่กล่าวมานี้

นอกจากนี้ อนุสัยกิเลส อุปมาดุจพิษร้ายที่นอนหลับ
เพราะยังไม่มีสิ่งใดมากระทบเจ้างูตัวนั้น ต่อเมื่อมีสิ่งใดมากระทบ
มันก็จะยกศีรษะขึ้นฉกกัดทันที อนุสัยนี้ก็เช่นเดียวกัน ได้นอน
เนื่องอยู่ในชั้นธัมมทาน รอคอยเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทางทวาร
ทั้ง ๖ เมื่อมีอารมณ์มากระทบ จึงจะมีปฏิกิริยาโต้ตอบขึ้นมาทันที
การโต้ตอบส่งผลให้เกิดการทำความกรรม ครั้นทำความกรรมแล้วก็ส่งผล
เป็นวิบาก และตามส่งผลข้ามชาติทีเดียว

เมื่อรู้ว่า กิเลสพันห้า ตัณหาร้อยแปดก็ดี อนุสัยทั้งเจ็ด
เป็นต้นเหตุเป็นกลไกทำให้ต้องเวียนตายเวียนเกิดอยู่ในวัฏสงสาร
เช่นนี้ ต้องตัดกิเลสตัณหา และอนุสัยกิเลสทั้งเจ็ดนี้ให้ได้ จะได้
เป็นผู้พ้นทุกข์ ได้รับความสุขที่เป็นนิรันดร์ ไม่ต้องท่องเที่ยว
ในภพสาม เวียนว้ายตายเกิดให้เหนื่อยยากอีกต่อไป วิธีการเพื่อ
ให้ข้ามพ้นวัฏฏะ ให้บรรลู่ถึงพระนิพพานนั้น ต้องปฏิบัติตาม
หลักอริยมรรคมีองค์ ๘ ในเส้นทางสายกลางที่พระพุทธองค์ทรง
ค้นพบแล้ว เป็นเอกายนมรรค ซึ่งเป็นทางเอกสายเดียวไปสู่
อายตนนิพพาน

กิเลสพันห้า ตัณหาร้อยแปด

๒๖๘

สรุปคือ ให้เอาใจหยุดนิ่งลงไปในหนทางสายกลาง หนทางนั้นเริ่มต้นที่ศูนย์กลางกายฐานที่ ๗ ถ้าหยุดใจได้เมื่อไร เป็นสำเร็จเมื่อนั้น ขอให้เราหมั่นทำใจหยุดใจนิ่ง ให้ใจของเรา สะอาด บริสุทธิ์ ผ่องใสอยู่เสมอ แม้เราจะยังไม่สามารถขจัด กิเลสตัณหา หรืออนุสัยให้หลุดร่อนออกจากใจได้หมดภายใน ชาตินี้ อย่างน้อยก็จะเป็นอุปนิสัยติดตัวไปในภพเบื้องหน้า กิเลสอาสวะในตัวเราก็จะเบาบางลง ฉะนั้นให้พวกเราทุกคน หมั่นควบคุมกาย วาจา ใจ ให้สงบสะอาดอยู่เสมอ เส้นทาง การสร้างบารมีของเราก็จะได้ราบรื่น ปลอดภัยภัยในสังสารวัฏ จนกว่าจะถึงที่สุดแห่งธรรม

คนจะดี

อยู่ ที่ ก ร ะ ท า

บุคคลไม่ได้เป็นคนเลวเพราะชาติ

ไม่ได้เป็นคนดีเพราะชาติ

แต่เป็นคนเลวเพราะการกระทำ

เป็นคนดีเพราะการกระทำ

คนจะดีอยู่ที่การกระทำ

๒๓๑

เราเกิดมาเพื่อสร้างบารมี เพราะการสร้างบารมีเป็นงานที่แท้จริงของมวลมนุษยชาติ พระบรมโพธิสัตว์ในกาลก่อนท่านก็ทำอย่างนี้ คือสร้างบารมีไปจนกว่าบารมีจะเต็มเปี่ยมได้บรรลุจุดหมายปลายทางของชีวิต เราเกิดมาภพชาติหนึ่งเพื่อสั่งสมบุญบารมีเท่านั้น บุญที่เราทำไว้ดีแล้ว จะเป็นเสบียงในการเดินทางไกลในสังสารวัฏ ทำให้เรามีความสุขตลอดเส้นทางของชีวิต จนกระทั่งเข้าถึงบรมสุขอันเป็นนิรันดร์ คือได้ถึงฝั่งแห่งพระนิพพาน

พระลัมมาลัมพุทเจ้าตรัสไว้ใน อคคิการทวาชสูตร ความว่า

“น ชจุจา วสโล โหติ น ชจุจา โหติ พุราหุมนโ
กมฺมุนา วสโล โหติ กมฺมุนา โหติ พุราหุมนโ

บุคคลไม่ได้เป็นคนเลวเพราะชาติ ไม่ได้เป็นคนดีเพราะชาติ แต่เป็นคนเลวเพราะการกระทำ เป็นคนดีเพราะการกระทำ”

ชาติ แปลว่า การเกิด คนจะดีหรือไม่ดีนั้น ไม่ได้ขึ้นอยู่กับชาติกำเนิด แต่อยู่ที่การกระทำ ไม่ว่าจะเกิดเป็นคนยากดีมีจน ถ้าหากคิดดีพูดดีทำดี ก็สามารถเป็นคนดีได้ เหมือนอย่างพระบรมโพธิสัตว์ บางชาติท่านพลาดพลั้งไปเกิดในตระกูลที่มีแต่คนดูหมิ่นเหยียดหยามใครได้พบเห็นก็สบประมาทหาว่าเป็นอัมมกมล

๒๓๒

แต่ในความเป็นจริง สิริมงคลเกิดจากการประพฤติปฏิบัติอยู่ใน
ทำนองคลองธรรม ใครทำความดี ผลแห่งความดีย่อมเกิดกับผู้นั้น
ดังนั้นท่านจึงตั้งหน้าตั้งตาทำความดีอย่างไม่ย่อท้อ จนกลายมา
เป็นต้นแบบในการทำความดีของชาวโลก

*ครั้งหนึ่ง พระบรมโพธิสัตว์ถือกำเนิดในวรรณะจันทรบาล
มีชื่อว่า มาตังคะ มีฐานะยากจน รูปร่างหน้าตาผิวพรรณไม่เป็น
ที่เจริญตา วันหนึ่ง ในเมืองมีเทศกาลตีฆ้องรำวง และงานมหรสพ
บรรดานักตีฆ้องทั้งหลายต่างมาประชุมรวมกันเพื่อสังสรรค์ ลูกสาว
ของพราหมณ์คนหนึ่งชื่อ ทิฏฐมังคลิกา ซึ่งมีรูปร่างหน้าตาสวยงาม
กว่าหญิงทั้งหลายในเมืองนั้น ได้นั่งบนยานพาหนะเทียมด้วย
ม้าขาวมุ่งหน้าเข้าไปในเมือง

ขณะที่บิรवारของนางกำลังกันฝูงชนให้พ้นออกไปจาก
ทางเดินอยู่นั้น นางเหลือบไปเห็นมาตังคะ กำลังยืนถือกะลาอยู่
ที่หน้าประตูพระนคร ตามปกติถ้าลูกสาวของพราหมณ์ได้พบ
เห็นสิ่งที่ไม่เจริญตานางเกิดความรังเกียจขึ้นมาทันทีวันนี้ก็เช่นกัน
เมื่อเหลือบเห็นมาตังคะ นางรีบบอกบิรवारว่า “วันนี้ได้เห็นสิ่งที่ไม่
เป็นอัปมงคล ผู้ที่เห็นชายคนนี้จะหาความเจริญได้อย่างไรกัน”
ว่าแล้วก็พาบิรवारกลับบ้านด้วยความขุ่นเคืองใจยิ่งนัก

คนจะได้อยู่ที่การกระทำ

๒๓๓

ชาวเมืองที่รอคอยการมาของนาง เมื่อไม่เห็นนางมา และรู้ว่ามาดั่งคะเป็นต้นเหตุ ก็พากันโกรธเคือง ต่างช่วยกันรุมทุบตีมาดั่งคะจนบาดเจ็บสาหัส และสลบไป แล้วนำร่างไปทิ้งที่กองขยะ เมื่อมาดั่งคะรู้สึกตัวขึ้นมา รู้ว่าลูกสาวพราหมณ์เป็นต้นเหตุให้ตนถูกชาวเมืองรุมประชาทัณฑ์ จึงตรงไปที่บ้านของพราหมณ์ แล้วนอนขวางหน้าประตูบ้านประกาศว่า “ถ้าไม่ได้ลูกสาวพราหมณ์มาเป็นภรรยาจะไม่ยอมลุกขึ้น จะนอนตายอยู่ที่ตรงนี้แหละ”

คนในสมัยนั้นเชื่อกันว่า ถ้าคนจัญทาลมานอนตายอยู่หน้าประตูบ้านของใคร คนในบ้านหลังนั้น และบ้านใกล้เคียงโดยรอบอีก ๗ หลังคาเรือน ต้องกลายเป็นคนวรรณะจัญทาลหมด พ่อของนางกลัวนายมาดั่งคะจะมานอนตายอยู่หน้าบ้าน จึงสั่งให้คนรับใช้ขนเงินทองเป็นจำนวนมากมาให้เขา แล้วอ่อนวอนให้ย้ายไปอยู่ที่อื่น แต่เขาก็ไม่ยอม และไม่สนใจที่จะรับของมีค่าเหล่านั้น ยังคงนอนอยู่ที่เดิมไม่ยอมไปไหน จนผ่านไปถึง ๗ วันเพื่อนบ้านรอบๆ ทนไม่ไหว เพราะ ๗ วันแล้ว มาดั่งคะยังไม่ได้กินอะไรเลย วันนี้เขาต้องตายแน่ ต่างบีบคั้นให้พราหมณ์ยกลูกสาวให้ เพื่อเรื่องจะได้จบลง

ในที่สุด พราหมณ์จำต้องยอมยกลูกสาวสุดที่รักให้มาดั่งคะ แต่พระโพธิสัตว์ไม่มีเจตนาจะได้นางมาเป็นภรรยา

คนจะดีอยู่ที่การกระทำ

๒๓๔

เพียงแต่ต้องการขจัดทิวภูมิมานะของนางที่ดูถูกดูหมิ่นคนจัณทาลเท่านั้น ความรู้สึกโกรธแค้นนางก็ไม่มี กลับนึกสงสารนางที่ต้องมาอยู่อย่างลำบาก และเป็นที่รังเกียจของชาวเมือง ในฐานะที่เป็นภรรยาของคนจัณทาลเช่นนี้

ตลอดเวลาที่อยู่ด้วยกัน พระโพรธิสัตร์ไม่เคยกระทำสิ่งใดที่ล่วงเกินนาง เมื่ออยู่ด้วยกันได้ครึ่งเดือน จึงคิดที่จะสงเคราะห์นาง ท่านตัดสินใจเข้าป่าไปบวชเป็นดาบส และตั้งใจบำเพ็ญเพียรภาวนา ไม่นานก็ได้บรรลุมานสมาบัติ และคิดว่าถึงเวลาแล้วที่เราจะเป็นที่พึ่งให้นาง จึงเหาะมาหาพร้อมกับบอกกุศโลบายที่จะให้คนทั่วทั้งชมพูทวีปมาทำการสักการบูชา เพื่อนางจะได้เป็นที่รักที่เคารพเลื่อมใสของมหาชนเหล่านั้น

พระโพรธิสัตร์สั่งให้นางประกาศทั่วเมืองว่า “ทำมหาพรหมเป็นสามีของนาง มิใช่ชายมาดั่งคะ แล้วในคืนวันเพ็ญที่ใกล้จะถึงนี้ พระองค์จะแหวกมณฑลของพระจันทร์มาปรากฏตัวทั่วทั้งชมพูทวีปจะได้เห็นกัน” นางได้ทำตามคำพระโพรธิสัตร์ แต่ถูกชาวเมืองหัวเราะเยาะ นางก็ไม่ย่อท้อ เพียรป่าวประกาศไปทั่วเมืองทุกวัน จนถึงวันที่ ๗ ชาวเมืองเริ่มลังเล คิดว่าอาจเป็นจริงตามที่นางประกาศ ครั้นพูดตอกย้ำซ้ำแล้วซ้ำอีก ชาวเมืองจึงเชื่อ แล้วพากันสร้างมณฑปที่ประตูเรือน และตกแต่งเครื่องประดับอย่างดีให้นาง เพื่อให้คู่ควรแก่ทำมหาพรหม

คนจะได้อยู่ที่การกระทำ

๒๓๕

เมื่อถึงคืนวันเพ็ญ พระจันทร์กำลังลอยเด่นอยู่บนท้องฟ้า พระโหราธิบดีก็ปรากฏตัวออกมาจากพระจันทร์ เหาะลงมาให้ชาวเมืองได้เห็น ชาวเมืองต่างบูชาพระองค์เป็นการใหญ่ พระองค์เหาะไปที่มณฑป และเอามือลูบท้องของนางเพื่อให้นางตั้งครรภ์ แล้วเหาะกลับไปบำเพ็ญสมณธรรมในป่าตามเดิม

มหาชนเห็นเหตุการณ์อัศจรรย์เช่นนั้น จึงพร้อมใจกันทำสักการบูชาด้วยทรัพย์สินเงินทองมากมาย ได้สร้างปราสาทอันวิจิตรสวยงามให้อยู่ และบำรุงเลี้ยงดูอย่างดี เพราะเชื่อว่านางเป็นภรรยาของท้าวมหาพรหมผู้ให้กำเนิดพราหมณ์ทั้งหลาย ต่อมานางคลอดบุตร และได้ตั้งชื่อว่า มัณฑักยกุมาร เพราะเกิดในมณฑป เมื่อเติบโตขึ้นเขาเป็นเด็กฉลาดแต่มีทิฐิมานะ ให้ทานเฉพาะพวกพราหมณ์เท่านั้น ส่วนนักบวชที่ประพฤติปฏิบัติชอบอื่นๆ ตลอดจนคนกำพร้าหรือยากเข็ญใจกลับไม่ยอมให้

พระโหราธิบดีล่วงรู้ด้วยวาระจิต ประสงค์จะสั่งสอนบุตร เพื่อให้ทานแก่ทุกๆ คน โดยไม่เลือกชั้นวรรณะ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ให้รู้จักให้ทานกับผู้ประพฤติปฏิบัติชอบ ซึ่งเป็นเนื่อนาบุญที่แท้จริง จึงเหาะมาที่หน้าบ้านเพื่อเป็นเนื่อนาบุญ ทันทีที่เขาเห็นพระโหราธิบดีเท่านั้น เขาโกรธมาก และด่าว่าเป็นนักบวชนอกวรรค ไม่มีศักดิ์ศรี ไม่ควรที่จะมารับทานอันประณีต แล้วให้คนรับใช้ขับไล่ และทุบตีพระโหราธิบดี พวกเทวดาที่คุ้มครอง

คนจะดีอยู่ที่การกระทำ

๒๓๖

รักษาพระโพธิสัตว์ เห็นเหตุการณ์นั้นโดยตลอด รู้สึกโกรธเคือง
มั่งคั่งพยะมาก จึงจับมั่งคั่งพยะกุมารเอาเข้าขี้ฟ้าแล้วปิดคอจน
ลูกตาเหลือกกลืน น้ำลายฟูมปากหายใจไม่ออก

เมื่อมารดาเห็นบุตรมีอาการประหลาดอย่างนั้น จึง
อ้อนวอนพระโพธิสัตว์ให้ช่วยเหลือ ท่านจึงคายข้าวต้มที่อยู่ใน
ปากให้นางไปหน่อยหนึ่ง แล้วให้นำไปผสมกับน้ำ เอาไปหยอด
ใส่ตาใส่หูของลูกชาย ครั้นลูกชายหายเป็นปกติแล้ว นางก็พาไป
กราบขอขมาพระบรมโพธิสัตว์ ตั้งแต่นั้นมา เขาก็ตั้งใจให้ท่าน
กับทุกคนอย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งกับสมณพราหมณ์ที่ประพฤติดิ
ปฏิบัติชอบด้วยความเคารพเลื่อมใส

เราจะเห็นว่า การจะตัดสินว่าใครเป็นคนดี เป็นพาล
หรือบัณฑิต ไม่ได้ดูแค่ผิวเผินภายนอก แต่ต้องดูกันเข้าไปถึง
คุณธรรมภายใน ดูที่การประพฤติปฏิบัติ ว่ามีความบริสุทธิ์กาย
วาจา ใจเพียงไร เพราะคนดีที่แท้จริงไม่ต้องไปหาดูที่ไหน ให้ดูที่
ในตัวของเรานี้แหละ ถ้าเราทำใจหยุดนิ่งได้ เราจะพบกับสภาวะ
ภายในคือพระธรรมกายที่มีความบริสุทธิ์ และเป็นคนดีที่แท้จริง
ดังนั้นให้หมั่นฝึกใจให้หยุดนิ่งตลอดเวลา ไม่ว่าเราจะทำอะไร
แล้วแต่ ให้รักษาใจให้ผ่องใส อย่าให้ขุ่นมัวไปตามกระแสโลก
ประคับประคองใจให้หยุดนิ่งกันให้ได้ทุกๆ คน

๑๒

บนเส้นทาง

เบื้องหน้า

บุคคลพึงชนะคนโกรธด้วยความไม่โกรธ
พึงชนะคนไม่ดีด้วยความดี
พึงชนะคนตระหนี่ด้วยการให้
พึงชนะคนพูดเหลวไหลด้วยคำสัตย์

บนเส้นทางของผู้นำ

๒๗๕

ธรรมกายเป็นแก่นของพระพุทธศาสนา เป็นหลักของชีวิต ถ้าเราได้เข้าถึงธรรมกาย ชีวิตเราจะสมบูรณ์ทั้งทางโลก และทางธรรม และจะได้รับอานิสงส์ใหญ่ ไม่ว่าเราทำความดีเพียงเล็กน้อย ทำปานกลาง หรือว่ายิ่งใหญ่ก็ตาม มหากุศลจะบังเกิดขึ้นในทุกระดับขั้นตอนของการทำความดี เพราะธรรมกายเป็นต้นแหล่งแห่งบุญ แหล่งแห่งความบริสุทธิ์ จึงสามารถรองรับบุญกุศลได้อย่างดีเยี่ยม การได้เข้าถึงธรรมกายจะทำให้ชีวิตของเราสมบูรณ์มีความสุขที่สุด จึงควรอย่างยิ่งที่ทุกๆ คน จะปฏิบัติเพื่อให้เข้าถึงธรรมกาย

พระลัทธิลัทธิพุทธเจ้าตรัสไว้ใน ขุททกนิกาย ธรรมบท ว่า

“อกุโธเรน ชินเ โภธํ อสากุํ สาธุณา ชินเ
ชินเ กทริยํ ทาเนน สจฺเจนาสิกฺวาทินํ

บุคคลพึงชนะคนโกรธด้วยความไม่โกรธ พึงชนะคน
ไม่ดีด้วยความดี พึงชนะคนตระหนี่ด้วยการให้ พึงชนะคน
พูดเหลวไหลด้วยคำสัตย์”

พระลัทธิลัทธิพุทธเจ้าพระองค์ทรงสอนให้เอาชนะสิ่ง
ไม่ดีทั้งหลาย ด้วยความถูกต้องดีงาม เอาชนะอกุศลกรรม
ด้วยการหมั่นฝึกฝนอบรมตนเอง ให้ทำแต่สิ่งที่เป็นบุญเป็นกุศล
ล้วนๆ โดยเฉพาะการเป็นผู้หน้าที่ดี ต้องรู้จักฝึกตนเองให้พร้อม

บนเส้นทางของผู้นำ

๒๘๐

ไปด้วยคุณธรรม ต้องรักในการฝึกตัวทุกรูปแบบ เพื่อจะได้เป็นที่
ยอมรับของทุกๆ คน ทั้งผู้ใหญ่ ผู้ใต้บังคับบัญชา และเพื่อนร่วมงาน

ผู้นำที่ประพฤติชอบ ใครๆ ก็อยากร่วมงานด้วย อยากจะ
ฟังพาดำคำ เพราะฟังแล้วรู้สึกอบอุ่นใจ มีความปลอดภัยในชีวิต
และทรัพย์สิน และทำให้เกิดกำลังใจที่อยากจะเป็นคนดีตาม
ไปด้วย เพราะเห็นต้นแบบที่ดี ประเทศชาติบ้านเมืองก็จะมีแต่คนดี
มีแต่ความเจริญรุ่งเรือง ดังนั้นผู้นำจึงจำเป็นต้องมีคุณธรรม
ประจำใจ และต้องหมั่นสำรวจข้อบกพร่องของตนเองอยู่เสมอ
เพื่อจะได้ปรับปรุงแก้ไขให้ดียิ่งๆ ขึ้นไป

*เหมือนในสมัยก่อนที่พระบรมโพธิสัตว์บังเกิดเป็น
พระราชาน ในกรุงพาราณสีมีพระนามว่า พรหมทัต พระองค์ทรง
วินิจฉัยคดีโดยไม่มีอคติความลำเอียง ทรงตัดสินคดีความบน
พื้นฐานของความถูกต้องยุติธรรม จนเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับ
เหล่าอำมาตย์ และข้าราชการบริพาร ทำให้พระองค์ได้รับการยกย่อง
ว่าเป็นพระราชานผู้ปกครองแผ่นดินโดยธรรม นำมาซึ่งความ
อยู่เย็นเป็นสุขของประชาชน

บนเส้นทางของผู้นำ

๒๘๑

พระราชาเป็นผู้ตั้งอยู่ในธรรม ดำรงตนเป็นต้นแบบของผู้นำที่ดี พวกเหล่าอำมาตย์จึงได้แบบอย่างที่ดี เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้น ก็จะช่วยกันแก้ไขด้วยสติปัญญา โดยปราศจากความลำเอียง พระองค์ทรงดำริว่า เราครองราชย์โดยธรรม พลสกนิกรก็อยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข ปัญหาเรื่องราวต่างๆ ก็ไม่มี ตอนนี้เราควรหันมาตรวจสอบข้อบกพร่องของตนเอง หากเรายังมีข้อบกพร่อง จะได้รับแก้ไขปรับปรุง

ตั้งแต่นั้นมา พระองค์คอยสังเกตว่า จะมีใครกล่าวโทษท่านบ้างก็ไม่พบผู้ใดกล่าวโทษของท่านทั้งในที่ลับ และเปิดเผย ทุกคนในราชสำนักพากันสรรเสริญคุณของพระองค์ แม้จะลองสอบถามข้าราชการภายนอกถึงข้อบกพร่องของท่านเอง ทุกคนต่างยืนยันกรานเป็นเสียงเดียวกันว่า “พระองค์ประพฤติชอบแล้ว ทรงมีความยุติธรรมกับทุกคน เหมือนดวงอาทิตย์ที่ให้แสงสว่างแก่สรรพสัตว์อย่างถ้วนหน้าโดยไม่เลือกที่รักมักที่ชัง”

จากนั้นพระราชาทรงสอบถามชาวเมืองในพระนคร รวมไปถึงชาวบ้านที่อยู่นอกพระนคร แม้กระนั้น ก็ไม่พบใครกล่าวโทษพระองค์ มีแต่คำสรรเสริญ พระองค์จึงมีพระประสงค์ที่จะเสด็จออกไปสอบถามชาวชนบท โดยปลอมเป็นชาวบ้านนั่งรถไปกับสารถีออกจากพระนครมุ่งไปยังชนบท พระองค์เที่ยว

บนเส้นทางของผู้นำ

๒๘๒

สอบถามเรื่อยไป จนกระทั่งถึงชายแดน ก็ยังไม่พบผู้ใดติดเียน พระองค์ มีแต่คำว่า “ทิมายูโก โหตุ มหาราชฯ ขอให้พระราชฯ ของเรา จงมีพระชนมายุยั่งยืนนาน”

ฝ่ายกษัตริย์แคว้นโกศลพระนามว่า พัลลิกะ พระองค์ ทรงมีพระประสงค์อยากฝึกฝนตนเองให้ยิ่งๆ ขึ้นไปเช่นเดียวกัน ทรงสอบถามถึงข้อบกพร่องของตนกับเหล่าข้าราชการบริพาร ก็ไม่มีใครพบข้อบกพร่องของพระองค์ มีแต่กล่าวคำสรรเสริญ พระคุณของพระองค์เช่นกัน ท่านจึงปลอมตัวเป็นคนธรรมดา เทียวไปตามชนบทกับสารถิ จนเสด็จถึงชายแดน กษัตริย์ทั้งสอง พระองค์ก็ได้มาพบกันในระหว่างทางนั่นเอง

เนื่องจากถนนในแถบชนบทคับแคบ รถวิ่งสวนกันไม่ได้ ทั้งสองฝ่ายต่างไม่ยอมหลีกทางให้กัน สารถิของพระเจ้าพัลลิกะ จึงบอกให้อีกฝ่ายหลีกทางไป สารถิของพระเจ้าพาราณสีบอกว่า บนรถนี้มีพระราชฯประทับอยู่ สารถิของพระเจ้าพัลลิกะ ตอบกลับ ไปว่า “บนรถนี้ก็มีพระราชฯเช่นกัน ขอท่านได้โปรดหลีกทางด้วย”

สารถิของพระเจ้าพาราณสีคิดว่า ถ้าเช่นนั้น เราควร ถามถึงอายุ เพื่อให้รถของพระราชฯที่มีอายุน้อยกว่าหลีกทางให้ ปราบกฏว่าพระราชฯทั้งสองมีอายุเท่ากัน ครั้นถามถึงอาณาเขต ถามถึงกำลัง ยศ ชาติ โคตร ตระกูล ผลคือ ทั้งสองฝ่ายเป็น

บนเส้นทางของผู้นำ

๒๘๓

ผู้ครอบครองรัฐสิมาประมาณฝ่ายละ ๓๐๐ โยชน์ มีทุกอย่าง
เท่ากันหมด

นายสารธิไม่ละความพยายาม จึงถามถึงศีล และมารยาท
ของพระราชชา สารธิของพระเจ้าพัลลิกะกล่าวถึงพระราชชาของ
ตนว่า “พระเจ้าพัลลิกะ ทรงชนะคนกระด้างด้วยความกระด้าง
ทรงชนะคนอ่อนโยนด้วยความอ่อนโยน ทรงชนะคนดีด้วยความ
ความดี ทรงชนะคนไม่ดีด้วยความไม่ดี ดูก่อนสารธิ ท่านจงหลัก
ทางให้พระราชชาของเราเถิด”

สารธิของพระเจ้าพาราณสี ถามขึ้นว่า “ท่านกล่าวถึง
พระคุณของพระราชชาของท่านหรือ” สารธิของพระเจ้าพัลลิกะ
ตอบว่า “ใช่แล้ว” สารธิของพระเจ้าพาราณสีตอบกลับว่า “ถ้า
สิ่งทีกล่าวมานี้เป็นพระคุณละก็ สิ่งที่เป็นโทษจะมีมากเพียงไหน”
สารธิของพระเจ้าพัลลิกะถามกลับว่า “แล้วพระราชชาของท่านมี
พระคุณอย่างไร” สารธิของพระเจ้าพาราณสีประกาศว่า

“พระเจ้าพาราณสีทรงชนะคนโกรธด้วยความไม่โกรธ
ทรงชนะคนไม่ดีด้วยความดี ทรงชนะคนตระหนี่ด้วยการให้ ทรง
ชนะคนพุดเลาะเหลวด้วยคำสัตย์ พระราชาของเราเป็นเช่นนี้
มีคุณธรรมเหนือกว่าพระราชชาของท่าน ขอท่านจงหลักทางให้
พระราชชาของเราเถิด” พระเจ้าพัลลิกะ และสารธิได้ฟังเช่นนั้น

บนเส้นทางของผู้นำ

๒๘๔

กิริยาลงมือข้างทาง พระเจ้าพรหมทัตจึงให้อาวาตพระเจ้า-
พลลิกะว่า “พระราชอาคตประพตติธรรม และดำรงอยู่ในคุณธรรม
ของผู้นำ” จากนั้นพระองค์ทรงเสด็จกลับกรุงพาราณสี

จะเห็นได้ว่า บัณฑิตนักปราชญ์ในกาลก่อน ท่านรักใน
การฝึกฝนอบรมตนเอง แม้เป็นผู้นำของคนทั้งประเทศ ก็ไม่
หยุดยั้งในการฝึกตัว เพื่อให้เป็นผู้ที่สมบูรณ์พร้อมให้ยิ่งๆ ขึ้นไป
เพราะรู้ว่า トラบใดที่ยังไม่หลุดพ้นจากกิเลสอาสวะ ก็ยังมี
ข้อบกพร่องอยู่ ผู้ที่มาชี้แนะตักเตือนเป็นเสมือนกระจกเงาส่อง
ให้เห็นตนเอง จะได้ปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้อง ผู้เป็นบัณฑิตจะไม่
หลงในคำสรรเสริญเยินยอ แต่จะยินดีที่จะให้คนอื่นมาตักเตือน
มองเห็นคำตักเตือนนั้นเหมือนขุมทรัพย์อันล้ำค่า ที่จะพัฒนา
ตนเองให้ก้าวไปสู่ความสูงส่งของชีวิตได้อย่างมั่นคง และสง่างาม

ความสูงส่งของชีวิตอยู่ที่จิตใจที่ติงาม จิตใจที่ติงามเกิด
จากการทำใจให้หยุดนิ่งให้สะอาดบริสุทธิ์ ผ่องใสเสมอ การฝึกใจ
เป็นสิ่งที่ดีที่สุด และเป็นวิธีเดียวที่จะขจัดกิเลสอาสวะให้หมดสิ้น
จากใจ เพราะความเต็มเปี่ยมของชีวิตที่สมบูรณ์ที่สุด จะต้อง
เข้าถึงพระธรรมกายที่ละเอียดที่สุด ที่มีอยู่แล้วในตัวของพวกเรา
ทุกคน นี่เป็นเป้าหมายชีวิตของทุกๆ คนในโลก ดังนั้นให้หมั่นฝึก
ใจให้หยุดนิ่งกันทุกๆ คน

๑๑

อ ย่ า ต่ ว น ต้ ด สิ้น ใจ

กรรมที่บุคคลใดไม่พินิจพิจารณา
ไม่คิดให้ถ้วนถี่เสียก่อน แล้วทำลงไป
ผลที่เลวร้ายย่อมมีแก่บุคคลนั้น
เหมือนความวิบัติแห่งการใช้ยาพิษฉะนั้น

อย่าด่วนตัดสินใจ

๒๘๓

วันเวลาที่ผ่านไป เราไม่สามารถเรียกกลับคืนมาได้ เหมือนดั่งสายน้ำที่ไหลผ่านไปแล้วไม่อาจหวนกลับ ชีวิตเราย่างก้าวไปพร้อมกับกาลเวลาที่จะล่วงไป เราจึงต้องใช้เวลาที่มีอยู่อย่างจำกัดนี้ สร้างบารมีให้เต็มที่ เพื่อทำสิ่งที่มีคุณค่าที่สุด ให้เกิดขึ้นต่อตัวของเราและชาวโลก ด้วยการประพฤติธรรม มีความปรารถนาดีต่อเพื่อนมนุษย์ทุกคน และฝึกฝนอบรมตนเองด้วยการฝึกใจให้หยุดนิ่ง เพราะเวลาที่สำคัญที่สุดในชีวิตของเรา คือ “เวลาที่ใจหยุดนิ่ง”

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสไว้ ในขุททกนิกาย โสมนัสสชาดก ว่า

“อนิสम्म กตัม กัมมํ อนวตฺถาย จินฺติตํ
เภสชฺชสฺเสว เวทญฺโค วิปาโก โหติ ปาปโก

กรรมที่บุคคลใดไม่พิจารณาไตร่ตรอง ไม่คิดให้ถ้วนถี่เสียก่อน แล้วทำลงไป ผลที่เลวร้ายย่อมมีแก่บุคคลนั้น เหมือนความวิบัติแห่งการใช้ยาพิษฉะนั้น”

ปัจจุบันนี้มีเรื่องราวเกิดขึ้นมากมายในบ้านเมืองของเรา ทั้งเรื่องที่ดีและไม่ดี ผู้ที่ต้องรับผิดชอบในการตัดสินใจแก้ปัญหา บางครั้งอาจมองไม่ลึกซึ้ง เพราะปัญหาบางอย่างเป็นเรื่องละเอียดอ่อน จำเป็นต้องใช้ปัญญาที่ละเอียดแจ่มใสพิจารณา

อย่าด่วนตัดสินใจ

๒๘๘

อย่างรอบคอบ การรีบด่วนสรุปตัดสินอะไรง่าย ๆ นั้น ไม่ใช่วิสัยของนักปราชญ์บัณฑิต ยิ่งถ้าเหตุการณ์นั้นมีผลกระทบถึงส่วนรวมแล้ว ยิ่งต้องไตร่ตรองให้มาก เพราะถ้าตัดสินผิดพลาดย่อมเกิดผลเสียหายทั้งต่อตนเอง และส่วนรวมอย่างมาก

ผู้ที่รับผิดชอบในการบริหารหรือเป็นผู้นำ จำเป็นต้องมีวิสัยทัศน์กว้างไกล มีปัญญาแจ่มใส ไม่ประมาทในหน้าที่ ควรทำงานด้วยความสุขุมรอบคอบ ไม่ด่วนได้ใจเร็ว และต้องประพฤติธรรมเพื่อเป็นต้นแบบที่ดีแก่มหาชน จะได้เป็นที่ไว้วางใจ และเป็นທີ່เลื่อมใสของทุกคน ถ้าทำงานอยู่ในตำแหน่งหน้าที่ด้วยคุณธรรมเช่นนี้ ก็ไม่มีใครตำหนิตติเตียนได้

*ในสมัยหนึ่ง เมื่อพระเจ้าพรหมทัตครองราชสมบัติอยู่ในกรุงพาราณสี มีวิทยากรผู้มีฤทธิ์ เหาะมาที่พระราชวังในเวลาเที่ยงคืน เข้าไปในห้องบรรทมของพระมเหสี รุ่งขึ้นพระนางได้กราบทูลพระราชา พระราชาทรงกริ้ว รับสั่งให้พวกเสนาอำมาตย์ออกติดตามทันที ครั้นตะวันขึ้น วิทยากรได้ไปยืนนมัสการพระอาทิตย์อยู่ที่ป่าช้า พวกทหารเห็นเข้า ต่างวิ่งกรูกันเข้าไปเพื่อที่จะล้อมจับ แต่วิทยากรเป็นผู้มีฤทธิ์จึงร้ายเวทมนตร์สะกดแล้วเหาะหนีไป พวกทหารเข้าใจว่า วิทยากรเป็นบรรพชิตจึง

อย่าด่วนตัดสินใจ

๒๘๕

กราบทูลพระราชา พระราชาฟังดังนั้น ยิ่งทรงกริ้วหนักขึ้นอีก เพราะดำริว่า บรรพชิตเหล่านี้กลางวันเป็นสมณะ แต่กลางคืน กลับกระทำการที่ไม่ควรเยี่ยงฆราวาส

เนื่องจากพระราชาไม่พิจารณาไตร่ตรองให้รอบคอบ เสียก่อน จึงสรุปว่าบรรพชิตทั้งหมดคงประพฤติตัวไม่ดีเหมือนกัน ทรงรับสั่งให้ตักลองป่าวประกาศว่า “หากใครเห็นนักบวชที่ไหน ก็ตาม ให้ขับไล่ออกจากแคว้นแคว้นให้หมด” นับตั้งแต่นั้นมา บรรพชิตและนักบวช ไม่ว่าจะเป็นเจ้าลัทธิไหน ต่างถูกขับไล่ ออกจากเมืองพาราณสี พวกกันหนีไปอยู่ในป่ากันหมด ทำให้ไม่มี สมณะผู้ทรงธรรม ที่จะมาให้โอวาทมหาชนอีกต่อไป

เมื่อไพร่ฟ้าประชาชนไม่มีโอกาสได้ฟังโอวาท และฟังธรรม จากสมณะ คนก็มีจิตใจหยาบกระด้างกลายเป็นคนหยาบคาย ประมาทในการประพฤติธรรม ประมาทในการทำทาน รักษาศีล และการทำความดีต่างๆ บ้านเมืองจึงเกิดความไม่สงบ มีการ เช่นฆ่าทำลายล้างกัน การลักขโมยก็เกิดขึ้น ครั้นละโลกไปแล้ว ส่วนมากก็ไปบังเกิดในมหานรก ไปเป็นสัตว์นรก เปเรต อสุรกาย สัตว์เดียรัจฉาน จะหาคนไปเกิดบนสวรรค์ยากเหลือเกิน เหมือน เขาโคที่มีเพียงคู่เดียวเมื่อเทียบกับชนโคทั้งหมด จนพระอินทร์ สงสัยว่าเกิดอะไรขึ้นในเมืองมนุษย์ ทำไมผู้มาเกิดบนสวรรค์จึงมี น้อยนัก

อย่าด่วนตัดสินใจ

๒๕๐

เมื่อเล็งดูด้วยทิพยจักขุ ก็รู้ว่าพระราชาทรงพิโรธนักบวช
ทุกประเภท จึงขับไล่ออกจากแคว้นแคว้นทั้งหมด เหตุเพราะ
วิทยากรเพียงคนเดียว ซึ่งวิทยากรไม่ใช่สมณะ แต่พระองค์
ทรงเข้าใจผิด ด้วยไม่ได้ใคร่ครวญให้รอบคอบ จึงทำความผิด
พลาดอย่างมหันต์ นอกจากพระองค์ทรงทำบาปกรรมแล้ว
ยังพลอยให้ประชาชนต้องทำบาปด้วย พระอินทร์จึงทรงคิดหา
วิธีที่จะช่วยให้มนุษย์ได้กลับมาทำบุญ เพื่อจะได้ไปบังเกิดบน
สวรรค์ยามละจากโลกไป

จากนั้นพระอินทร์ได้เหาะไปหาพระปัจเจกพุทธเจ้าที่
เงื้อมเขานันทมูลกะ ทรงเล่าถึงความประสงค์ที่มีต่อชาวโลก
พระปัจเจกพุทธเจ้าจึงเข้าไปในพระนครพร้อมกับพระอินทร์
ให้พระอินทร์แปลงร่างเป็นชายหนุ่มรูปงามติดตามไปข้างหลัง
แล้วพระอินทร์ก็เหาะไปเหนือพระนคร ให้ผู้คนได้เห็นกันทั่วหน้า
และลงมาราบแทบบาทพระปัจเจกพุทธเจ้าด้วยความเคารพ

พระราชาทอดพระเนตรเห็น จึงตรัสถามชายหนุ่มว่า
“พ่อหนุ่มน้อย เธอเป็นผู้มีรูปร่างงดงาม มีฤทธานุภาพมาก
เหตุใดจึงมาคอยอยู่ปฏิญญาภสมณะผู้แก่เฒ่าเช่นนี้ สมณะรูปนี้
มีอะไรดีหรือ” ชายหนุ่มบอกว่าตนเป็นพระอินทร์ แล้วตรัสเตือนว่า
“ดูก่อนมหาราช ขึ้นชื่อว่าสมณะทั้งหลาย เป็นผู้มียานุภาพมาก
เป็นผู้ควรแก่การเคารพสักการะ เป็นเพื่อนาบุญอันเลิศ ไม่มี

อย่าด่วนตัดสินใจ

๒๕๑

นาบุญใดจะยิ่งกว่า ถึงร่างกายท่านจะดูแลรักษา แต่ท่านมีจิตใจสูงส่งนำบุญมาเลื่อมใส มีกาย วาจา ใจสะอาดบริสุทธิ์กว่าผู้ครองเรือนมากมายนัก แม้ข้าพเจ้าผู้เป็นจอมเทพแห่งสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ ยังต้องนอบน้อมต่อสมณะทั้งหลาย แล้วทำไมพระองค์ซึ่งเป็นปุถุชนจึงไม่นอบน้อมต่อท่าน” พระราชาสดับดังนั้นทรงมีพระทัยยินดี จึงทูลถามถึงอานิสงส์ของการนอบน้อมต่อสมณะว่า “ถ้าละจากโลกนี้ไปแล้ว จะเป็นอย่างไร”

พระอินทร์ตอบว่า “ผู้ใดเห็นสมณะผู้สมบูรณ์ด้วยศีล นมัสการท่านด้วยความเคารพ ผู้นั้นจะได้รับการเคารพยกย่องสรรเสริญในที่ทั้งปวง และจะเป็นผู้ที่มีตระกูลสูง เมื่อละโลกไปแล้วย่อมไปสู่สุคติโลกสวรรค์อย่างแน่นอน” แล้วแนะนำต่อไปว่า “ให้พระองค์คบหาแต่ผู้มีปัญญา มีธรรม เป็นพหูสูต เมื่อพระองค์เห็นพระภิกษุสงฆ์ จงหมั่นทำบุญสั่งสมบุญเอาไว้เถิด” พระราชาได้สดับแล้วเกิดความปีติโสมนัส ตรัสว่า “ต่อไปนี้ข้าพเจ้าจะไม่มักโกรธ จะมีจิตประกอบด้วยเมตตา มีจิตเลื่อมใสในสมณะผู้ควรแก่การขอ และจะทำการนอบน้อมนมัสการสมณะทั้งหลาย”

พระราชาทรงกราบไหว้พระปัจเจกพุทธเจ้าด้วยความเคารพ พระปัจเจกพุทธเจ้าเสด็จเหาะขึ้นไปนั่งคู้บัลลังก์อยู่กลางอากาศ แล้วประทานโอวาทว่า “ขอถวายพระพรมหาบพิตร ขอพระองค์อย่าได้หมิ่นประมาทในสมณะทั้งหลาย ต่อแต่นี้ไป

อย่าด่วนตัดสินใจ

๒๕๒

ขอพระองค์ทรงตระหนักเสมอว่า โลกนี้ไม่ว่างเปล่าจากผู้มีคุณธรรม ยังมีสมณะผู้ทรงศีลอยู่ ขอพระองค์ทรงหมั่นให้ทาน รักษาศีลบำเพ็ญภาวนาอย่าได้ขาด แล้วพระองค์จะเป็นที่รักของมนุษย์ และเทวดา ละโลกแล้วจะมีสุคติเป็นที่ไป”

จากตัวอย่างข้างต้นนี้ ทำให้ได้ข้อคิดว่า การพิจารณาอะไรด้วยอคติความลำเอียงเพราะรัก เพราะชัง เพราะหลง เพราะกลัว ไม่พิจารณาให้รอบคอบก่อน จะมีผลร้ายตามมาในภายหลัง แล้วยังเป็นทางมาแห่งบาปกรรม เหมือนดังที่ผู้รู้กล่าวไว้ว่า “ผู้เป็นใหญ่ควรพิจารณาให้รอบคอบก่อนจึงลงโทษ การผลุนผลันลงโทษ ย่อมทำให้ผู้คนเดือดร้อนได้”

การไม่ให้เกิดความรู้สึกลำเอียงในการตัดสินนั้น ต้องรู้จักทำให้เป็นกลางๆจะเป็นกลางเมื่อนำใจมาวางไว้ที่ศูนย์กลางกายฐานที่ ๗ เมื่อวางใจหยุดนิ่งอยู่ที่ตรงนี้ได้ ใจจะเป็นกลางๆ ไม่มีอคติ จิตจะบริสุทธิ์ตั้งมั่น เมื่อนั้นความถูกต้องยุติธรรมจะบังเกิดขึ้น จะตัดสินหรือวินิจฉัยเรื่องใด ก็จะถูกต้องตลอดหมด เพราะฉะนั้นให้หมั่นนำใจมาหยุดนิ่งที่ศูนย์กลางกายฐานที่ ๗ นี้ให้ดี ฝึกทำให้เป็นกลางๆ ในทุกเรื่อง แล้วใจจะเข้ากลาง เข้าไปถึงพระธรรมกายภายในได้ทุกๆ คน

๑๔

บ้านกัลยาณมิตร

ความยินดีในธรรมย่อมชนะความยินดีทั้งปวง รสแห่ง
ธรรมชนะรสทั้งปวง การประพฤติธรรมเป็นความดี การบำเพ็ญ
การกุศลเป็นความดี การให้ความอนุเคราะห์แก่หมู่สัตว์ทั้งหลาย
เป็นความดี ธรรมที่ประพฤติดีแล้วย่อมรักษาผู้ประพฤติธรรม
แล้วย่อมนำความสุขมาให้

บ้านกัลยาณมิตร

๒๕๕

พระธรรมกายเป็นต้นแหล่งแห่งความสุข และความ
บริสุทธิ์ มีอยู่ในตัวของทุกๆ คน ไม่จำกัดเชื้อชาติ ศาสนา และ
เผ่าพันธุ์ มนุษย์ส่วนใหญ่เมื่อยังไม่รู้จัก จึงแสวงหากันผิดที่ ทั้งๆ
ที่ปรารถนาอยากเข้าถึงความสุขที่แท้จริง เมื่อหาผิดที่ก็ไม่เจอ
ทำให้ต้องแสวงหาเรื่อยไป ความสุขที่แท้จริงรวมประชุมกันอยู่
ในกลางธรรมกายที่มีอยู่ในตัวของเรานี้แหละ จะเข้าถึงได้ด้วย
ใจหยุดนิ่ง ซึ่งมีวิธีการเดียวคือ เอาใจมาหยุดไว้ที่ศูนย์กลางกาย
ฐานที่ ๗ นี้เท่านั้น แล้วเราจะเข้าถึงแหล่งแห่งเอกัตถบรมสุข
เป็นสุขล้วนๆ ที่ไม่มีทุกข์เจือปน

พระลัมมาลัมพุทเธเจ้าตรัสไว้ใน ขุททกนิกาย ธรรมบท ว่า

**“ความยินดีในธรรมย่อมชนะความยินดีทั้งปวง รสแห่ง
ธรรมย่อมชนะรสทั้งปวง การประพฤติธรรมเป็นความดี
การบำเพ็ญการกุศลเป็นความดี การให้ความอนุเคราะห์แก่
หมู่สัตว์ทั้งหลายเป็นความดี ธรรมที่ประพฤติดีแล้วย่อมรักษา
ผู้ประพฤติธรรม แล้วย่อมนำความสุขมาให้”**

หลวงพ่อก็จึงมีความปรารถนาอย่างยิ่ง ที่จะให้พวกเรา
ทุกคนในครอบครัว ทั้งภายใน และต่างประเทศได้เข้าถึงพระ-
ธรรมกาย จะได้รู้จักคำว่ารสแห่งธรรมชนะรสทั้งปวงนั้นเป็น
อย่างไร เข้าถึงแล้วจะยังประโยชน์สุขให้แก่ตนเอง และต่อโลก

บ้านกัลยาณมิตร

๒๕๖

อย่างไร เมื่อไรที่เราได้รับรสแห่งธรรม เมื่อนั้นจะรู้ด้วยตนเองว่าอะไรเป็นงานหลัก และเป็นงานที่แท้จริงของการเกิดมาเป็นมนุษย์ ความรักเพื่อนมนุษย์เหมือนรักตนเองจะเกิดขึ้น จะมีมหากรุณาเกิดขึ้นเองโดยไม่ต้องมีผลประโยชน์ใดๆ เข้ามาเกี่ยวข้อง ทุกคนจะมีใจมุ่งตรงต่อจุดหมายปลายทางของชีวิต โดยมีมรรคผลนิพพานเป็นแก่นสาร प्रารณायอกให้คนทั้งโลกได้เข้าถึงพระธรรมกาย และอยากให้มีพลมนุษยชาติมีความสุข เป็นความปรารถนาที่ยืนอยู่บนพื้นฐานของเจตนาอันบริสุทธิ์

ดังนั้น หลวงพ่อถึงปรารถนาที่จะให้ทุกหลังคาเรือนทั่วโลกเป็นครอบครัวแก้ว ครอบครัวธรรมกาย ครอบครัวที่สมาชิกทุกคนในบ้านเต็มเปี่ยมไปด้วยความสุข มีจิตใจเบิกบาน ยิ้มแย้มแจ่มใส ภายในก็มีพระรัตนตรัยเป็นสรณะ มีพระธรรมกายที่ใสสว่างเป็นที่พึ่งที่ระลึกกันทุกคน

พระธรรมกายเป็นสิ่งที่ชาวโลกต่างกำลังแสวงหา เป็นความปรารถนาอันสูงสุดของทุกคน เมื่อใดที่มีพลมนุษยชาติได้เข้าถึงพระธรรมกาย เมื่อนั้นทุกคนจะพบกับความเหมือนกันที่สมบูรณ์ที่สุด ทั้งรูปร่างหน้าตา คุณสมบัติ ความบริสุทธิ์ และอานุภาพ จะพบกับกายมาตรฐานที่เป็นสากลจริงๆ เป็นกายที่สวยงาม ประกอบด้วยลักษณะมหาบุรุษทุกประการเหมือนกันหมด

บ้านกัลยาณมิตร

๒๕๓

เหมือนเป็นพิมพ์เดียวกัน ที่มีความเสมอภาคที่แท้จริง เพราะเป็นวงศ์แห่งพระอริยเจ้า ที่ไม่มีการแบ่งแยกเชื้อชาติศาสนา และเผ่าพันธุ์ใดๆ ทั้งสิ้น

ทุกคนจะมีดวงใจเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ทั้งความคิด คำพูด และการกระทำ จะบริสุทธิ์เหมือนกันหมด มีความรัก ความปรารถนาดีต่อกัน ไม่มีความรังเกียจเหยียดฉันท การเบียดเบียนแก่งแย่งชิงดีกัน เราจะเข้าใจได้ลึกซึ้งก็ต่อเมื่อได้ลงมือปฏิบัติธรรม จนกระทั่งได้เข้าถึงพระธรรมกายในตัวของเรา ดังนั้นการปฏิบัติธรรมจึงเป็นเรื่องหลักที่มนุษย์ทุกคนในโลกจะต้องเอาใจใส่ และช่วยกันขยายสิ่งนี้ไปให้ทั่วโลก ให้เป็นโลกแก้ว ที่สว่างไสวด้วยแสงแห่งธรรม

โลกแก้ว โลกในอุดมคติของมวลมนุษยชาติ จะบังเกิดขึ้นได้ ต้องมีกัลยาณมิตร เพราะกัลยาณมิตรเป็นผู้สร้างสันติสุข ให้บังเกิดขึ้นแก่ชาวโลก งานนี้เป็นงานสำคัญจะทำได้เพียงลำพังคนเดียวไม่ได้ ต้องอาศัยทีม และกำลังใจที่สูงส่ง ซึ่งจะสวนกระแสโลก และกิเลสในใจของมนุษย์ ให้หันมาล้นจิต ล้นใจให้ใสสะอาดบริสุทธิ์ เปลี่ยนจากการแสวงหาผลประโยชน์ มาเป็นการให้คุณประโยชน์แก่กันและกัน มีความรัก และปรารถนาดี เสมือนว่าทุกคนในโลกใบนี้ เป็นพี่น้องท้องเดียวกัน

บ้านกัลยาณมิตร

๒๕๘

การจะเป็นครอบครัวแก้วครอบครัวธรรมกายได้นั้น จุดเริ่มต้นต้องอาศัยบ้านกัลยาณมิตรที่จะนำแสงสว่างส่องหนทางในการดำเนินชีวิตให้แก่ชาวโลกทั้งหลาย เพื่อไปสู่วินาทีที่ถูกต้องดีงาม ดังนั้นก่อนที่จะถึง ๑๐ ล้านชั่วโมง ธรรมกาย เราจะเริ่มกันที่แสนชั่วโมงแรกก่อนในวันเข้าพรรษา คือวันที่ ๒๘ กรกฎาคม พ.ศ.๒๕๔๓ ที่จะถึงนี้ ซึ่งถือว่าเป็นวัน เริ่มต้นแห่งสิริมงคลของชีวิต เป็นพรรษาแห่งการเข้าถึงธรรม ของพวกเราทุกๆ คน

ในวันนั้น เราจะร่วมกันสถาปนาบ้านกัลยาณมิตรขึ้นในโลก ให้เป็นสถานที่อันบริสุทธิ์สว่างไสวประดุจวิมานในเมืองมนุษย์ เพื่อรองรับผู้มีบุญที่จะมาเข้าถึงธรรม โดยสมาชิกทุกคนในบ้านจะตั้งใจประพฤติปฏิบัติธรรมกันอย่างสม่ำเสมอทุกๆ วัน มิให้ขาด ซึ่งอันที่จริง หลวงพ่ออยากให้ทุกบ้านทั่วโลก ปฏิบัติธรรมกันตลอดทั้งพรรษา แต่ในเบื้องต้น เราจะเริ่มกันที่นี้กันก่อน แล้วค่อยๆ ขยายบ้านกัลยาณมิตรออกไปเรื่อยๆ เพื่อให้สันติสุขแผ่ขยายไปทั่วโลก

สิ่งที่เรากำลังทำอยู่นี้ เป็นความดี เป็นทางมาแห่งมหากุศล แม้สักสร้างบารมีในกาลก่อน ตลอดจนผู้มีบุญทั้งหลายท่านก็ทำ

บ้านกัลยาณมิตร

๒๕๕

กันอย่างนี้ *เหมือนอย่างในสมัยของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงพระนามว่า วิปัสสี มีสาวุธชนผู้มีบุญได้ร่วมกันทำบ้านกัลยาณมิตร ทำสถานที่ปฏิบัติธรรมให้แก่ผู้ประพฤติธรรม โดยมีผู้นำบุญยอดกัลยาณมิตรท่านหนึ่ง เป็นผู้นำในการชักชวนมหาชนให้มาประพฤติธรรม ยิ่งกว่านั้น ยังได้ทำสถานที่ที่ตนอยู่อาศัยให้เป็นที่ปฏิบัติธรรม ถวายแด่พระสัมมาสัมพุทธเจ้า และพระสงฆ์สาวก ทำให้โลกในยุคนั้นสว่างไสวด้วยแสงแห่งธรรม ดวงใจของชาวโลกเต็มไปด้วยกระแสน้ำแห่งบุญ ผู้นำบุญท่านนั้นก็มีใจปลื้มปิติในบุญใหญ่ที่ตนเองได้ทำประโยชน์สุขให้เกิดขึ้นแก่มวลมนุษยชาติ

ครั้นหมดอายุขัยในชาตินั้น เหล่าสาวุธชนที่มาประพฤติธรรมกันที่บ้านกัลยาณมิตรก็ได้ไปบังเกิดในเทวโลก มีวิมานสว่างไสวใหญ่โตสวยงาม เสวยทิพยสมบัติในกามาวจรภูมิ ด้วยผลแห่งบุญนั้น ในกัปที่ ๙๑ แต่กัปนี้ ท่านไม่เคยไปสู่ทุกคติเลย และโดยเฉพาะในกัปที่ ๕๙ ท่านได้เกิดเป็นพระเจ้าจักรพรรดิ มีพระนามว่า อาเวละ และในทุกภพทุกชาติที่เกิดมา ท่านทำหน้าที่เป็นผู้นำบุญยอดกัลยาณมิตรอย่างนี้เรื่อยมา

จนกระทั่งมาถึงภพชาติสุดท้ายคือในชาตินี้ ท่านได้มาเกิด

*มก. เล่ม ๓๑ หน้า ๕๕๘

บ้านกัลยาณมิตร

๓๐๐

ในครอบครัวที่มีตระกูลสูง และด้วยผลบุญที่ทำไว้ดีแล้วในอดีต บันดาลให้มาพบกับพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ได้พระพุทธองค์เป็น กัลยาณมิตรทำให้เกิดกุศลศรัทธา เมื่อเติบโตใหญ่ท่านได้ออกบวช เป็นพระ และอาณิสสแห่งบุญนั้น ส่งผลให้ท่านได้บรรลุธรรม เป็นพระอรหันต์มีชื่อว่า พระสมาทปกเถระ หมายถึง พระเถระ ผู้ชักชวนคนอื่นให้สร้างราศี ผู้ถึงพร้อมด้วยวัตรปฏิบัติทั้งงาม น่าเลื่อมใส แล้วยังมีหัวใจของยอดกัลยาณมิตรอย่างเปี่ยมล้น อีกด้วย

นี่เป็นเพราะผลบุญที่ท่านได้ทำหน้าที่นี้อย่างทุ่มเทสุดหัวใจ สนับสนุนผู้ประพฤดิธรรม โดยให้สถานที่ที่เป็นสัปปายะในการ ปฏิบัติธรรม ให้โอกาสผู้มีบุญทั้งหลายมาชุมนุมปฏิบัติธรรมกัน อย่างสะดวกสบาย จึงทำให้ท่านบรรลุธรรมอย่างง่ายดาย

ดังนั้น การทำหน้าที่กัลยาณมิตร และการสถาปนากัลยาณมิตร ให้เป็นแหล่งบุญสถาน บ้านแห่งการบรรลุธรรม เท่ากับว่าเรากำลังให้โอกาสในการเข้าถึงธรรมแก่เพื่อนมนุษย์ อันเป็นที่รัก และยังเป็นทีชุมนุมของผู้มีบุญนักปราชญ์บัณฑิตทั้งหลายที่จะมาประพฤติปฏิบัติธรรม ชำระกาย วาจาใจ ให้สะอาด บริสุทธิ์ผ่องใส เราจะได้รับอาณิสสใหญ่ เป็นพลวปัจจัยให้ได้ บรรลุมรรคผลนิพพานโดยเร็วไว จะมีความสุขไปทุกภพทุกชาติ

บ้านกัลยาณมิตร

๓๐๑

ไม่ว่าเกิดในภพชาติใด จะมีแต่นักปราชญ์บัณฑิตเป็นกัลยาณมิตร
คอยชี้แนะหนทางอันประเสริฐ และสิริมงคลทั้งหลายจะหลั่งไหล
มาสู่ตัวเรา อานุภาพแห่งพระธรรมกายจะลงปกปักรักษา ผู้ประ-
พฤติธรรม ทำให้เกิดความสุขใสตลอดทั้งวันทั้งคืน

เพราะฉะนั้น การเปิดบ้านกัลยาณมิตรไว้รองรับผู้มีบุญ
ผู้จะมาเข้าถึงธรรมที่บ้านของเรา จึงเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญที่สุด
ในการขยายสันติสุขไปทั่วโลก พรรษานี้จึงขอเชิญชวนทุกคน
ให้เปิดบ้านเพื่อเป็นอริยสถานทิพย์วิมานบนเมืองมนุษย์กันทุกคน

๑๕

สั ต ถ์ น ต ร กั ป ๗ วัน

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย เราไม่เล็งเห็นแม้กำลังสักอย่างหนึ่ง
อันข่มได้แสนยาก เหมือนกำลังของมารเลย ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย
บุญจะเจริญขึ้นได้ เพราะเหตุที่ถือนั่นในกุศลธรรมทั้งหลาย

สั ต ถั น ต ร กั ป ๗ วั น

๓๐๔

การไปสู่อายตณนิพพานเปรียบเสมือนการเดินทางไกล จึงจำเป็นต้องมีเสบียงคือบุญ เป็นเครื่องสนับสนุนให้เราได้สร้างบารมีอย่างสะดวกสบาย พระลัมมาลัมพุทเธเจ้าทุกๆ พระองค์ ท่านได้สร้างบารมี ๓๐ ทศจันเต็มเปี่ยมบริบูรณ์ ในที่สุดพระองค์ได้ตรัสรู้เป็นพระอรหันตลัมมาลัมพุทเธเจ้า ก็เพราะอาศัยบุญอย่างเดียวเท่านั้น ดังนั้นบุญจึงเป็นเรื่องใหญ่ที่เราต้องให้ความสำคัญ เมื่อโอกาสแห่งการสร้างบุญสร้างบารมีมาถึง จงอย่าปล่อยให้โอกาสนี้ผ่านไปอย่างน่าเสียดาย ให้รีบชวนชวayakan ให้เต็มที่

พระลัมมาลัมพุทเธเจ้าตรัสไว้ใน จักรกัณฑ์สูตร ความว่า

“นาหิ ภิกขเว อญญํ เอกพลมปิ สมนุสฺสสามิ เอวํ
ทูปฺปสทํ ยถายิทํ ภิกขเว มารพลํ กุสลานํ ภิกขเว ธมฺมานํ
สมาทานเหตุ เอวมิทํ ปุญญํ ปวทุตฺตติ

ดูก่อนภิกษุทั้งหลายเราไม่เล็งเห็นแม้กำลังสักอย่างหนึ่ง
อันข่มได้แสนยาก เหมือนกำลังของมารเลย ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย
บุญจะเจริญขึ้นได้ เพราะเหตุที่ถือนั่นในกุศลธรรมทั้งหลาย”

กำลังของมารมีมาก ลัทธิโลกทั้งหลายล้วนตกอยู่ภายใต้
การบังคับบัญชาของพญามาร เขาเอากิเลส คือ ความโลภ
ความโกรธ ความหลง มาบังคับให้ทำอกุศลกรรม กระแสแห่ง

สั ต ถัน ต ร กั ป ๗ วั น

๓๐๕

บาปกรรมครอบงำ ทำให้เกิดความเสื่อม ทั้งอายุ วรรณะ สุขะ พละ ก็เสื่อมหมด และยังทำให้ชาวโลกเสื่อมจากความดีทั้งหลาย เห็นห่างจากการสร้างบารมี ยุคแห่งความเสื่อมนี้เรียกว่า ยุคที่ กัปไขลง มนุษย์จะมีอายุลดลงเรื่อยๆ จนกระทั่งเหลือเพียง ๑๐ ปี โดยเฉลี่ยเท่านั้น

*ดังเรื่องที่มีมาในอดีตกาลพระเจ้าจักรพรรดิพระนามว่า ทัพพเนมิ ผู้ทรงธรรม มีราชอาณาจักรมั่นคง ปกครองทวีป ที่มีมหาสมุทรทั้ง ๔ เป็นขอบเขต สมบูรณ์ด้วยรัตนะ ๗ คือ จักรแก้ว ช้างแก้ว ม้าแก้ว แก้วมณี นางแก้ว ขุนพลแก้ว และ ขุนคลังแก้ว ทรงมีพระราชโอรสกว่าพันพระองค์ ล้วนกล้าหาญ พระองค์ทรงชนะข้าศึกโดยธรรม ไม่ต้องมีการบังคับ ไม่ต้องใช้ อาวุธ ทรงปกครองแผ่นดินมาหลายพันปี ครั้งหนึ่งได้รับสั่งกับ ราชบุรุษว่า “ถ้าหากเห็นจักรแก้วอันเป็นทิพย์เคลื่อนออกจากที่ ก็ให้บอกทันที”

ครั้นต่อมาอีกหลายพันปี ราชบุรุษเห็นจักรแก้วเคลื่อน จากที่ จึงรีบกราบทูล พระองค์ตรัสเรียกพระราชโอรส แล้ว รับสั่งว่า “ถ้าจักรแก้วของพระเจ้าจักรพรรดิพระองค์ใด ถอย

สั ต ถั น ทร กั ป ๗ วัน

๓๐๖

เคลื่อนจากที่ พระเจ้าจักรพรรดิพระองค์นั้นจะทรงพระชนม์อยู่
ได้ไม่นาน ดังนั้น ในช่วงบั้นปลายชีวิต พ่อจะแสวงหาความสุข
ในเพศสมณะ ลูกจงปกครองแผ่นดินแทนพ่อด้วย” แล้วพระองค์
ก็ออกผนวช เมื่อครบ ๗ วัน จักรแก้วจึงค่อยอันตรธานหายไป

พระองค์จึงตรัสกับพระโอรสว่า “ถ้าลูกปรารถนาจักรแก้ว
ให้ประพบัติจักกวัตติวัตรอันประเสริฐ ให้สنانพระเคียร
แล้วรักษาอุโบสถศีลในวันขึ้น ๑๕ ค่ำ จักรแก้วจะปรากฏขึ้นอีก
จักกวัตติวัตรคือ การทำความเคารพสักการะนับถือบูชาธรรม
มีธรรมเป็นใหญ่ และปกครองแผ่นดินโดยธรรม ให้เว้นจากสิ่งที่เป็น
อกุศลธรรม หากมหาชนในแว่นแคว้นไม่มีทรัพย์ จงให้ทรัพย์
และให้หมั่นเข้าไปหาสมณพราหมณ์ในกาลอันสมควร เพื่อ
ปฏิบัติตามโอวาทของท่าน นี่คือนักกวัตติวัตรอันประเสริฐ”

พระเจ้าจักรพรรดิทุกพระองค์ ได้สืบต่อราชวงศ์ด้วย
การประพบัติจักกวัตติวัตรตลอดมา จนถึงพระองค์ที่ ๘ เมื่อ
จักรแก้วอันตรธานไป ก็เพราะพระองค์ไม่ได้ทรงประพบัติจักก
วัตติวัตร แต่ทรงปกครองประชาราษฎร์ตามความพอพระทัย
ของพระองค์เอง ประเทศจึงไม่เจริญเหมือนสมัยพระเจ้า
จักรพรรดิองค์ก่อนๆ แม้เหล่าอำมาตย์ข้าราชการโหราจารย์
และประชาชน ได้ประชุมกันกราบทูลให้พระองค์ประพบัติจักก
วัตติวัตรก็ตาม แต่พระองค์กลับปฏิเสธโดยสิ้นเชิง

สัปดาห์ที่ ๗

๓๐๓

เมื่อไม่มีการให้ทาน ความขัดสนจึงเกิดขึ้น เมื่อความขัดสนมากขึ้น การลักขโมยก็เกิดขึ้น ครั้นถูกจับได้พระราชาก็พระราชทานทรัพย์ให้ แล้วรับสั่งว่า “ให้เอาไปเลี้ยงชีพ เลี้ยงมารดาบิดา เลี้ยงบุตรภรรยา ประกอบอาชีพการงาน และบำรุงสมณพราหมณ์”

ต่อมาเมื่อการลักขโมยมีเพิ่มมากขึ้นทุกที เพราะหวังว่าพระราชาก็พระราชทานทรัพย์ให้เช่นนี้ พระองค์จึงดำริว่า ถ้าเราให้ทรัพย์แก่คนที่ขโมยอยู่ร่ำไป อทินนาทานก็จะมีมากขึ้น จึงเปลี่ยนมาทำโทษด้วยการตัดศีรษะขโมยเหล่านั้นเสีย เมื่อต้องแก้ปัญหาด้วยการฆ่า การฆ่าตอบก็เกิดขึ้น พวกขโมยพากันทำอาวุธของมีคมเพื่อไว้ต่อสู้ป้องกันตัว ไม่ให้เจ้าหน้าที่บ้านเมืองจับได้ อีกทั้งทำการปล้นสะดมในหมู่บ้าน ในพระนคร ตลอดจนตามถนนหนทางทั่วทุกหนทุกแห่ง

เมื่อพระราชาก็ไม่ให้ทาน ก็เกิดความขัดสน เมื่อเกิดความขัดสน การลักขโมยก็เกิด ทำให้มีการทำอาวุธ การฆ่าการเบียดเบียนก็เกิดขึ้น แล้วมุสาวาทการโกหกก็เกิดตามมา เมื่อมุสาวาทเกิด อายุวรรณะก็เสื่อมถอย ที่เสื่อมเพราะมนุษย์มีกิเลสเพิ่มขึ้น มนุษย์ที่มีอายุแปดหมื่นปี จะมีอายุลดลงเหลือสี่หมื่นปี สองหมื่นปี บุตรของมนุษย์ที่มีอายุสองหมื่นปี จะมีอายุถอยลงเหลือหนึ่งหมื่นปี เมื่อมนุษย์มีอายุหนึ่งหมื่นปี บางคนมี

สั ต ถ์ น ทร กั ป ๗ วัน

๓๐๘

ผิวพรรณวรรณะดี บางคนมีวรรณะไม่ดี การประพฤติผิดใน
ภรรยาของผู้อื่นก็เกิดขึ้น

จากนั้นมนุษย์ที่มีอายุหนึ่งหมื่นปี จะมีอายุถอยลงเหลือ
ห้าพันปี แล้วการพุดจาหล่อเสียดหยาบคายก็เกิดขึ้น อายุของมนุษย์
จะถอยลงเหลือสองพันห้าร้อยปี อภิชฌา และพยาบาทจะเกิดขึ้น
อายุของมนุษย์จะถอยลงเหลือหนึ่งพันปี มิฉฉาทิฏฐิความเห็น
ผิดจึงเกิดขึ้น อายุของมนุษย์จะถอยลงเหลือ ๕๐๐ ปี แล้วธรรม
๓ ประการ คือ อธรรมราคะ วิสมโลภะคือความเพ่งเล็งโลภจัด
และมีฉฉาธรรม จึงเกิดขึ้น อายุมนุษย์จะถอยลงเหลือ ๒๕๐ ปี
ตอนนี้การปฏิบัติที่ไม่ถูกไม่ควรในมารดา บิดา สมณะ พราหมณ์
ความไม่อ่อนน้อมต่อผู้ใหญ่ในตระกูลก็บังเกิดขึ้น

อายุมนุษย์จะลดลงเรื่อยๆ จนถึงยุคที่มนุษย์มีอายุเหลือ
เพียง ๑๐ ปี เด็กหญิงที่มีอายุ ๕ ปีจะมีสามี แล้วเนยใส เนยข้น
น้ำมัน น้ำผึ้ง น้ำอ้อย และเกลือ จะอันตรธานหายไปจนหมดสิ้น
จะเหลือเพียงหยู่กับแกที่ เป็นอาหารอย่างดี เหมือนข้าวสาลี เนื้อ
ข้าวสุก ที่เป็นอาหารอย่างดีในปัจจุบันนี้ กุศลกรรมบถ ๑๐
ประการ จะอันตรธานหายไปหมดสิ้น อกุศลกรรมบถ ๑๐
ประการ จะรุ่งเรืองขึ้น แม้แต่คำว่ากุศลก็ไม่มีใครได้ยิน คนทำ
กุศลก็ไม่มี

ลัทธิถนัตรกัปป ๗ วัน

๓๐๕

คนทั้งหลายจะประพฤติปฏิบัติผิดต่อมารดาบิดาสมณ-
พราหมณ์ และจะไม่อ่อนน้อมต่อผู้ใหญ่ในตระกูล เขาจะไม่มิจิต
คิดเครพยำเกรงว่า นี่แม่ นี่พ่อ นี่ลุงป้า น้าอา นี่ภรรยาของอาจารย์
ลัทธิโลกจะสมสู่ปะปนกัน เหมือนแพะ ไก่ สุนัข สุนัข ดั่งนั้น
ลัทธิต่างๆ จะเกิดความอาฆาตพยาบาทคิดร้ายฆ่ากันอย่างรุนแรง
แม้ว่าจะเป็นญาติกัน

ลัทธิถนัตรกัปป ๗ วัน จะเกิดขึ้น มนุษย์จะสำคัญกันและ
กันว่าเป็นเนื้อ ที่เรียกว่ายุคมหิกลัทธิ อาวุธที่แหลมคมจะปรากฏ
ในมือของพวกเขา และจะประหารกันเอง แต่จะมีคนบางพวกที่
มีความคิดว่า พวกเราอย่าฆ่ากันเลย เราควรเข้าไปในป่าตามเกาะ
ตามซอกเขา มีรากไม้ และผลไม้เป็นอาหารตลอด ๗ วัน

เมื่อครบ ๗ วัน ต่างพากันออกมา และดีใจที่ได้พบกันอีก
ต่างตั้งใจทำกุศลรักษาศีล ๕ ทำให้อายุวรรณะเจริญขึ้น อายุ
ของมนุษย์จะเพิ่มขึ้นจาก ๑๐ ปี เป็น ๒๐ ปี ๔๐ ปี ๘๐ ปี ๑๖๐ ปี
๓๒๐ ปี ๖๔๐ ปี สองพันปี สี่พันปี แปดพันปี สองหมื่นปี สี่หมื่นปี
แปดหมื่นปี เมื่อมนุษย์มีอายุแปดหมื่นปี จะมีโรค ๓ อย่างเท่านั้น
คือ ความอยากกิน ความไม่อยากกิน และความแก่ ยุคนั้นจะ
มังคั่งรุ่งเรือง จะมีราชธานีชื่อว่า “เกตุมดี” มีพระเจ้าจักรพรรดิ
ทรงพระนามว่า สังขะ อุปัติขึ้น แล้วพระผู้มีพระภาคเจ้าพระนาม

สัปดาห์ที่ ๗ วัน

๓๑๐

ว่า เมตไตรย จักเสด็จอุบัติขึ้นในโลก ยังโลกนี้ให้พบกับสันติสุข
ที่แท้จริงอีกครั้งหนึ่ง

เราจะเห็นว่า ความเจริญหรือเสื่อมขึ้นอยู่กับการกระทำ
ของมนุษย์ ถ้าทุกคนเป็นผู้ไม่ประมาทประพฤติแต่กุศลธรรม
โลกก็เจริญขึ้น สันติสุขที่แท้จริงก็จะบังเกิดขึ้น ดังนั้นให้พวกเรา
ยึดมั่นในกุศลธรรม ให้ทำทาน รักษาศีล และเจริญภาวนาให้มากๆ
และหมั่นปฏิบัติธรรมให้ได้ทุกวัน ตั้งใจฝึกใจให้หยุดนิ่ง ให้เข้าถึง
พระธรรมกายกันให้ได้ทุกคน

๑๖

ส ม ป ร า ร ถ น า
ไ ด้ ตั ว ย บุ ญ

ชีวิตถูกชรณำเข้าไปใกล้ความตาย

ผู้ที่ถูกชรณำเข้าไปใกล้แล้ว

ย่อมต้านทานไว้ไม่ได้

เมื่อบุคคลเล็งเห็นภัยในความตายนี้

ควรทำบุญอันจะนำความสุขมาให้

สมปรารถนาได้ด้วยบุญ

๓๑๓

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน เป็นผู้บริสุทธิ์ หลุดพ้นแล้วจากกิเลสอาสวะ กิจที่จะทำยิ่งกว่านี้ไม่มีอีกแล้ว พวกเราทั้งหลายควรดำเนินชีวิตตามแบบอย่างของพระพุทธองค์ โดยมุ่งทำความบริสุทธิ์กาย วาจา ใจเป็นอันดับแรก ส่วนเรื่องอื่นนั้น ให้เป็นเรื่องรองลงมา เพราะเรายังมีกิจที่จะต้องทำให้รู้แจ้งให้ได้ ว่าเราเกิดมาจากไหน มาทำไม อะไรคือเป้าหมายของชีวิต เพราะฉะนั้น เราจึงควรหมั่นฝึกฝนอบรมจิตใจของเรา ให้หยุดให้นิ่ง จนกระทั่งเข้าถึงผู้รู้แจ้งภายในคือพระธรรมกาย

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสไว้ใน ปฐมชนสูตร ความว่า

“อุปนิสัย ชีวิตมปฺปมาย

ชรุปนิตสฺส น สนฺติ ตาณฯ

เอตํ ภยํ มรเณ เปกฺขมาโน

ปฺญณานิ กยิราถ สุขาวหาณิ

ชีวิตถูกขรณำเข้าไปใกล้ความตาย ผู้ที่ถูกขรณำเข้าไปใกล้แล้ว ย่อมต้านทานไว้ไม่ได้ เมื่อบุคคลเล็งเห็นภัยในความตายนี้ ควรทำบุญอันจะนำความสุขมาให้”

สรรพสัตว์ทั้งหลายเกิดมาแล้ว ล้วนมีความตายเป็นธรรมดา ไม่ว่าจะเป็นเด็กหรือผู้ใหญ่ ยากจนหรือร่ำรวย ต่างต้องบ่ายหน้าไปสู่ความตายทั้งนั้น มีเพียงบุญ และบาปเท่านั้น

สมปรารถนาได้ด้วยบุญ

๓๑๔

ที่จำแนกสัตว์ให้มีความแตกต่างกัน ความต่างกันจึงอยู่ที่การ
สั่งสมบุญของแต่ละคน ผู้ที่สั่งสมบุญไว้มาก ชีวิตจะมีความสุข
และปลอดภัยทั้งในโลกนี้ และโลกหน้า ละโลกไปแล้วจะมีสุคติ
โลกสวรรค์เป็นที่ไป

การเดินทางไกลในสังสารวัฏ เสี่ยงเดินทางที่ตที่สุด
ไม่มีอะไรดีไปกว่าบุญ บุญเป็นมิตรแท้ติดตามเราไปทุกภพทุกชาติ
คอยสนับสนุนส่งเสริมให้เราประสบความสำเร็จในชีวิต ธุรกิจ
การทำงาน และสิ่งที่พึงปรารถนา ผู้มีปัญญาจึงไม่ประมาทในการ
ดำเนินชีวิต หมั่นสั่งสมบุญบารมีให้มากที่สุด จะเป็นเหตุให้เข้า
ถึงความเต็มเปี่ยมของชีวิตโดยเร็วพลัน

*ในอดีตกาล มีกุฎุมพีคนหนึ่ง เดินพักผ่อนอยู่ในป่า
ได้เห็นพระปัจเจกพุทธเจ้ากำลังพับจีวรที่เย็บไม่เสร็จ เพราะ
ผ้าไม่พอ เมื่อเขาเข้าไปถามว่า “ทำไมไม่เย็บต่อให้เสร็จครับ”
พระปัจเจกพุทธเจ้าก็ตอบว่า “ผ้าไม่พอ อุบาสก” กุฎุมพีจึงน้อม
ถวายผ้าแต่ท่าน พร้อมกับตั้งความปรารถนาว่า “ด้วยบุญนี้
ขอความเสื่อมทั้งหมดยาได้มีแก่กระผมทุกภพทุกชาติที่กระผม
ไปเกิดแล้วเลย”

*มก. เล่ม ๒๖ หน้า ๖๐๘

สมปรารถนาได้ด้วยบุญ

๓๑๕

แม้จะทำบุญด้วยไทยธรรมเพียงเล็กน้อย แต่ได้ทำถูก
เนื่อนาบุญ เมื่อละโลกไปแล้ว ทำให้กุศลมีไปเกิดในสวรรค์
ชั้นดาวดึงส์ มีวิมานสว่างไสวกว่าเทวดาทั่วไป เป็นเทวดาผู้มี
อานุภาพมาก เสวยทิพยสมบัติเป็นเวลายาวนาน ครั้งหนึ่ง ท่าน
ได้จุติลงมาเกิดเป็นลูกอำมาตย์อยู่นอกเมืองพาราณสี ชื่อว่า นันท-
กุมาร

เมื่อเติบโตเป็นหนุ่ม มารดาได้นำผ้าอย่างดีมาให้สวมใส่
แต่นันทกุมารกลับตำหนิผ้าผืนนั้นว่า “เป็นผ้าเนื้อหยาบเกินไป
ใส่แล้วระคายผิว” มารดาจึงไปหาผืนอื่นที่ดีกว่ามาให้อีก แม้ผ้า
ผืนอื่นๆ นันทกุมารยังคงรู้สึกว่าเป็นผ้าเนื้อหยาบเกินไป มารดาจึงพูด
ประชดลูกชายว่า “ลูกเอ๋ย ผ้าที่เนื้อละเอียดกว่านี้ไม่มีแล้ว แม้
รักลูกมากกว่าใครๆ ปรารถนาจะให้เจ้าได้สมบัติในกรุงพาราณสี
ในวันนี้เลยทีเดียวนะ”

นันทกุมารบอกมารดาว่าจะไปนอกบ้านเพื่อหาผ้าดีๆ
มาใส่เอง ท่านเดินทางเข้าไปเมืองพาราณสี และนอนเล่นอยู่ใน
พระราชอุทยาน โดยเอาผ้าคลุมศีรษะ แล้วเผลอหลับไปบน
แผ่นดินใหญ่ ในวันนั้นเองเป็นวันที่พระเจ้าพาราณสีสวรรคตได้
๗ วัน พวกปุโรหิตได้เสี่ยงบุษยราชรถ คือรถที่เทียมด้วยม้า-
อาชาไนย ๔ ตัว ให้วิ่งไปหาผู้มีบุญที่จะได้เป็นกษัตริย์ ถ้าพบผู้มี
บุญ รถจะหยุดเอง บุษยราชรถวิ่งมุ่งตรงไปพระราชอุทยาน

๓๑๖

แล้ววิ่งมาเวียนประทักษิณรอบนันทกุมารซึ่งกำลังนอนหลับอยู่

บุโรหิตติดตามรถมาพบเข้า ตรวจดูฝ่าเท้าทั้งสองข้าง แล้วกล่าวว่า “กุมารนี้เป็นผู้มีบุญมาก อย่าว่าแต่โลกนี้เลย แม้โลกทั้ง ๔ มีทวีปอีก ๒,๐๐๐ เป็นบริวาร ถ้าหากเขาปรารถนา ก็จะได้สมใจ” จึงสั่งให้ประโคมดนตรีขึ้น ๓ ครั้ง นันทกุมารได้ยินเสียงมหาชนจึงตื่นขึ้น แล้วถามถึงเรื่องราวที่เกิดขึ้น ก็รู้ว่าพระราชาสเด็จพระจักรพรรดิ และไม่มีพระโอรส จึงไม่มีผู้ครองราชย์ต่อมหาชนต่างพร้อมใจกันอภิเษกท่านกับพระราชธิดาขึ้นเป็นพระเจ้าแผ่นดินองค์ต่อไป

ในวันขึ้นครองราชย์ อำมาตย์ได้นำมณีนีลมาถวาย พระราชาตรัสว่า “นี่เป็นผ้าเนื้อหยาบ มีโซ่หรือ” พวกอำมาตย์กราบทูลว่า “ในบรรดาผ้าที่มนุษย์ใช้กันอยู่ ผ้าที่ละเอียดกว่านี้ไม่มีอีกแล้ว พระเจ้าข้า” พระราชาทรงรับสั่งให้นำน้ำเต้าทองมารินใส่พระหัตถ์ แล้วลาดไปทางทิศตะวันออก

ทันใดนั้นเอง ต้นกัลปพฤกษ์ได้ผุดแทรกแผ่นดินขึ้นมา ทรงลาดน้ำไปทั้งสี่ทิศ ต้นกัลปพฤกษ์ก็บังเกิดขึ้นทุกทิศ ทิศละ ๘ ต้น แล้วผ้าทิพย์ก็เกิดขึ้นบนต้นกัลปพฤกษ์ พระราชาทรงนุ่งห่มผ้าทิพย์ที่ได้มาด้วยกำลังบุญของท่าน แล้วประกาศว่า “ต่อไปนี้ในแคว้นของเรา พวกผู้หญิงไม่ต้องกรอด้าย และทอผ้า

สมปรรารถนาได้ด้วยบุญ

๓๑๓

อีกต่อไป ใครอยากได้ผ้าก็ให้มาเอาจากต้นกล้วยพฤษณี” ตั้งแต่
นั้นมา มหาชนชาวชมพูทวีปต่างก็อยู่ดีมีสุขด้วยอานุกาพบุญ
ของพระราชา

กาลเวลาล่วงไป พระเทวีได้เห็นสมบัติมากมายของ
พระราชา จึงดำริที่จะให้พระองค์บำเพ็ญกุศล แต่พระราชาก็ไม่
ได้ทำบุญกุศลอะไร จึงดักเตือนพระราชาว่า “ข้าแต่สมมติเทพ
สมบัติมากมายเหล่านี้ เกิดขึ้นเพราะบุญเก่าของพระองค์
แต่พระองค์ควรสั่งสมบุญใหม่ให้ยิ่งๆ ขึ้นไปด้วย เพราะบัณฑิต
ทั้งหลายสรรเสริญความไม่ประมาท”

พระราชาตรัสถามว่า “แล้วเราจะให้ทานแก่ใครล่ะ
เพราะสมณะก็ไม่มีเลย” พระเทวีกราบทูลว่า “ธรรมดาโลกนี้ไม่
เคยว่างเปล่าจากพระอรหันต์ ขอพระองค์ทรงจัดเตรียมมหา-
ทานเถิด หม่อมฉันจะเป็นผู้นิมนต์พระมาในวันพรุ่งนี้” พระราชา
ทรงรับสั่งให้จัดเตรียมทานที่ประณีตสำหรับสมณะไว้มากมาย
วันรุ่งขึ้นพระเทวีได้ตั้งจิตอธิษฐานว่า “หากทิศใดมีพระอรหันต์
ขอสมณะทั้งหลาย โปรดมาเป็นเพื่อนาบุญให้กับพระราชา
ด้วยเถิด”

ขณะนั้นเอง พระปัจเจกพุทธเจ้า ๕๐๐ องค์ ซึ่งอยู่ใน
ป่าหิมพานต์ รับรู้ถึงการอาราธนาของพระเทวี จึงพากันเหาะ

สมปรารถนาได้ด้วยบุญ

๓๑๘

มาลงที่ประตูพระราชวัง พระราชาพร้อมกับพระเทวีทรงเสด็จ
มานมัสการแล้วรับบาตร นิมนต์ให้ท่านฉันภัตตาหารที่ประดิษ
เมื่อเสร็จภัตกิจแล้ว พระปัจเจกพุทธเจ้าได้กล่าวสัมโมทนียกถา
ให้ฟังว่า “เมื่อเรือนถูกไฟไหม้แล้ว เจ้าของเรือนขนเอาภาชนะ
ใดออกไปได้ ภาชนะนั้นย่อมเป็นประโยชน์แก่เขา ส่วนสิ่งของที่
มิได้ขนออกไป ย่อมไหม้ในกองเพลิงนั้น ฉันทใด โลกคือหมู่สัตว์
อันชรา และมรณะแผดเผาแล้ว ก็ฉันทนั้น ควรนำโภคทรัพย์ออก
ด้วยการให้ วัตถุที่ให้แล้วได้ชื่อว่านำออกดีแล้ว ทานวัตถุที่ให้
แล้วนั้น ย่อมมีสุขเป็นผล ส่วนที่ยังมิได้ให้ บางครั้งโจรยังปล้น
เอาไปได้ พระราชายังรับได้ ถูกไฟไหม้บ้างหรือสูญหายไปบ้าง

อนึ่ง บุคคลจำต้องละร่างกายพร้อมทั้งสิ่งของนั้น ผู้มี
ปัญญารู้ชัดดังนี้แล้ว ควรใช้สอย และให้ทานเถิด เมื่อได้ให้ทาน
และใช้สอยตามควรแล้ว จะไม่ถูกติฉินนินทา ละโลกไปแล้ว
ย่อมเข้าถึงสุคติโลกสวรรค์”

พระราชาได้สดับพระธรรมกถานั้นแล้ว ทรงมีพระทัย
เบิกบาน จึงทูลเมตตาบุญจนตลอดชีวิต ไม่เคยขาดการให้ทาน
เลยแม้แต่วันเดียว ทรงประกอบแต่กุศลกรรม และมีสุคติภูมิ
เป็นที่ไปในภพเบื้องหน้า

จากตัวอย่างข้างต้นนี้ ทำให้ได้ข้อคิดว่า เราจำเป็นต้อง

สมปรารถนาได้ด้วยบุญ

๓๑๕

ชวนชวนในการบำเพ็ญบุญกุศลอย่างเต็มกำลัง นอกจากเรา
จะหาทรัพย์มาเลี้ยงชีพในชาตินี้แล้ว ยังต้องแสวงหาบุญเพื่อ
เป็นเสบียงสำหรับเดินทางในภพชาติเบื้องหน้าอีกด้วย
โดยเฉพาะยอดนักสร้างบารมีอย่างพวกเรา ไม่ว่าจะอยู่ใน
ฐานะใด ก็ไม่ควรว่างเว้นจากการสั่งสมบุญ เพราะเราเกิดมา
สร้างบารมี มีมรรคผลนิพพานเป็นแก่นสาร มีที่สุดแห่งธรรม
เป็นเป้าหมาย จึงจำเป็นที่จะต้องสร้างบารมีให้มากๆ และต้อง
ขยันปฏิบัติธรรมให้มากๆ ด้วย ให้ทุกท่านอย่าละเลยการฝึกใจ
ให้หยุดนิ่ง เพื่อเราจะได้เข้าถึงพระธรรมกายกันทุกๆ คน

๑๖

ส ม ป ร า ร ถ น า
ไ ด้ ตั ว ย บุ ญ

ชีวิตถูกชรณำเข้าไปใกล้ความตาย

ผู้ที่ถูกชรณำเข้าไปใกล้แล้ว

ย่อมต้านทานไว้ไม่ได้

เมื่อบุคคลถึงเห็นภัยในความตายนี้

ควรทำบุญอันจะนำความสุขมาให้

สมปรารถนาได้ด้วยบุญ

๓๑๓

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน เป็นผู้บริสุทธิ์ หลุดพ้นแล้วจากกิเลสอาสวะ กิจที่จะทำยิ่งกว่านี้ไม่มีอีกแล้ว พวกเราทั้งหลายควรดำเนินชีวิตตามแบบอย่างของพระพุทธองค์ โดยมุ่งทำความบริสุทธิ์กาย วาจา ใจเป็นอันดับแรก ส่วนเรื่องอื่นนั้น ให้เป็นเรื่องรองลงมา เพราะเรายังมีกิจที่จะต้องทำให้รู้แจ้งให้ได้ ว่าเราเกิดมาจากไหน มาทำไม อะไรคือเป้าหมายของชีวิต เพราะฉะนั้น เราจึงควรหมั่นฝึกฝนอบรมจิตใจของเรา ให้หยุดให้นิ่ง จนกระทั่งเข้าถึงผู้รู้แจ้งภายในคือพระธรรมกาย

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสไว้ใน ปฐมชนสูตร ความว่า

“อุปนิสัย ชีวิตมปฺปมาย

ชรุปนิตสฺส น สนฺติ ตาณฯ

เอตํ ภยํ มรณํ เปกฺขมาโน

ปญฺญานํ กยฺรากล สฺชาวหาณิ

ชีวิตถูกขรณำเข้าไปใกล้ความตาย ผู้ที่ถูกขรณำเข้าไปใกล้แล้ว ย่อมต้านทานไว้ไม่ได้ เมื่อบุคคลเล็งเห็นภัยในความตายนี้ ควรทำบุญอันจะนำความสุขมาให้”

สรรพสัตว์ทั้งหลายเกิดมาแล้ว ล้วนมีความตายเป็นธรรมดา ไม่ว่าจะเป็นเด็กหรือผู้ใหญ่ ยากจนหรือร่ำรวย ต่างต้องบ่ายหน้าไปสู่ความตายทั้งนั้น มีเพียงบุญ และบาปเท่านั้น

สมปรารถนาได้ด้วยบุญ

๓๑๔

ที่จำแนกสัตว์ให้มีความแตกต่างกัน ความต่างกันจึงอยู่ที่การ
สั่งสมบุญของแต่ละคน ผู้ที่สั่งสมบุญไว้มาก ชีวิตจะมีความสุข
และปลอดภัยทั้งในโลกนี้ และโลกหน้า ละโลกไปแล้วจะมีสุคติ
โลกสวรรค์เป็นที่ไป

การเดินทางไกลในสังสารวัฏ เสี่ยงเดินทางที่ตที่สุด
ไม่มีอะไรดีไปกว่าบุญ บุญเป็นมิตรแท้ติดตามเราไปทุกภพทุกชาติ
คอยสนับสนุนส่งเสริมให้เราประสบความสำเร็จในชีวิต ธุรกิจ
การทำงาน และสิ่งที่พึงปรารถนา ผู้มีปัญญาจึงไม่ประมาทในการ
ดำเนินชีวิต หมั่นสั่งสมบุญบารมีให้มากที่สุด จะเป็นเหตุให้เข้า
ถึงความเต็มเปี่ยมของชีวิตโดยเร็วพลัน

*ในอดีตกาล มีกุฎุมพีคนหนึ่ง เดินพักผ่อนอยู่ในป่า
ได้เห็นพระปัจเจกพุทธเจ้ากำลังพับจีวรที่เย็บไม่เสร็จ เพราะ
ผ้าไม่พอ เมื่อเขาเข้าไปถามว่า “ทำไมไม่เย็บต่อให้เสร็จครับ”
พระปัจเจกพุทธเจ้าก็ตอบว่า “ผ้าไม่พอ อุบาสก” กุฎุมพีจึงน้อม
ถวายผ้าแต่ท่าน พร้อมกับตั้งความปรารถนาว่า “ด้วยบุญนี้
ขอความเสื่อมทั้งหมดยาได้มีแก่กระผมทุกภพทุกชาติที่กระผม
ไปเกิดแล้วเลย”

*มก. เล่ม ๒๖ หน้า ๖๐๘

สมปรารถนาได้ด้วยบุญ

๓๑๕

แม้จะทำบุญด้วยไทยธรรมเพียงเล็กน้อย แต่ได้ทำถูก
เนื่อนาบุญ เมื่อละโลกไปแล้ว ทำให้กุศลมีไปเกิดในสวรรค์
ชั้นดาวดึงส์ มีวิมานสว่างไสวกว่าเทวดาทั่วไป เป็นเทวดาผู้มี
อานุภาพมาก เสวยทิพยสมบัติเป็นเวลายาวนาน ครั้งหนึ่ง ท่าน
ได้จุติลงมาเกิดเป็นลูกอำมาตย์อยู่นอกเมืองพาราณสี ชื่อว่า นันท-
กุมาร

เมื่อเติบโตเป็นหนุ่ม มารดาได้นำผ้าอย่างดีมาให้สวมใส่
แต่นันทกุมารกลับตำหนิผ้าผืนนั้นว่า “เป็นผ้าเนื้อหยาบเกินไป
ใส่แล้วระคายผิว” มารดาจึงไปหาผืนอื่นที่ดีกว่ามาให้อีก แม้ผ้า
ผืนอื่นๆ นันทกุมารยังคงรู้สึกว่าเป็นผ้าเนื้อหยาบเกินไป มารดาจึงพูด
ประชดลูกชายว่า “ลูกเอ๋ย ผ้าที่เนื้อละเอียดกว่านี้ไม่มีแล้ว แม้
รักลูกมากกว่าใครๆ ปรารถนาจะให้เจ้าได้สมบัติในกรุงพาราณสี
ในวันนี้เลยทีเดียวนะ”

นันทกุมารบอกมารดาว่าจะไปนอกบ้านเพื่อหาผ้าดีๆ
มาใส่เอง ท่านเดินทางเข้าไปเมืองพาราณสี และนอนเล่นอยู่ใน
พระราชอุทยาน โดยเอาผ้าคลุมศีรษะ แล้วเผลอหลับไปบน
แผ่นดินใหญ่ ในวันนั้นเองเป็นวันที่พระเจ้าพาราณสีสวรรคตได้
๗ วัน พวกปุโรหิตได้เสี่ยงบุษยราชรถ คือรถที่เทียมด้วยม้า-
อาชาไนย ๔ ตัว ให้วิ่งไปหาผู้มีบุญที่จะได้เป็นกษัตริย์ ถ้าพบผู้มี
บุญ รถจะหยุดเอง บุษยราชรถวิ่งมุ่งตรงไปพระราชอุทยาน

๓๑๖

แล้ววิ่งมาเวียนประทักษิณรอบนันทกุมารซึ่งกำลังนอนหลับอยู่

ปุโรหิตติดตามรถมาพบเข้า ตรวจดูฝ่าเท้าทั้งสองข้าง แล้วกล่าวว่า “กุมารนี้เป็นผู้มีบุญมาก อย่าว่าแต่โลกนี้เลย แม้โลกทั้ง ๔ มีทวีปอีก ๒,๐๐๐ เป็นบริวาร ถ้าหากเขาปรารถนา ก็จะได้สมใจ” จึงสั่งให้ประโคมดนตรีขึ้น ๓ ครั้ง นันทกุมารได้ยินเสียงมหาชนจึงตื่นขึ้น แล้วถามถึงเรื่องราวที่เกิดขึ้น ก็รู้ว่าพระราชาสเด็จพระศรรค และไม่มีพระโอรส จึงไม่มีผู้ครองราชย์ต่อมหาชนต่างพร้อมใจกันอภิเษกท่านกับพระราชธิดาขึ้นเป็นพระเจ้าแผ่นดินองค์ต่อไป

ในวันขึ้นครองราชย์ อำมาตย์ได้นำมณีนีลมาถวาย พระราชาตรัสว่า “นี่เป็นผ้าเนื้อหยาบ มีโซ่หรือ” พวกอำมาตย์กราบทูลว่า “ในบรรดาผ้าที่มนุษย์ใช้กันอยู่ ผ้าที่ละเอียดกว่านี้ไม่มีอีกแล้ว พระเจ้าข้า” พระราชาทรงรับสั่งให้นำน้ำเต้าทองมารินใส่พระหัตถ์ แล้วลาดไปทางทิศตะวันออก

ทันใดนั้นเอง ต้นกัลปพฤกษ์ได้ผุดแทรกแผ่นดินขึ้นมา ทรงลาดน้ำไปทั้งสี่ทิศ ต้นกัลปพฤกษ์ก็บังเกิดขึ้นทุกทิศ ทิศละ ๘ ต้น แล้วผ้าทิพย์ก็เกิดขึ้นบนต้นกัลปพฤกษ์ พระราชาทรงนุ่งห่มผ้าทิพย์ที่ได้มาด้วยกำลังบุญของท่าน แล้วประกาศว่า “ต่อไปนี้ในแคว้นของเรา พวกผู้หญิงไม่ต้องกรอผ้า และทอผ้า

สมปรรารถนาได้ด้วยบุญ

๓๑๓

อีกต่อไป ใครอยากได้ผ้าก็ให้มาเอาจากต้นกล้วยพฤษนี้” ตั้งแต่
นั้นมา มหาชนชาวชมพูทวีปต่างก็อยู่ดีมีสุขด้วยอานุภาพบุญ
ของพระราชา

กาลเวลาล่วงไป พระเทวีได้เห็นสมบัติมากมายของ
พระราชา จึงดำริที่จะให้พระองค์บำเพ็ญกุศล แต่พระราชาก็ไม่
ได้ทำบุญกุศลอะไร จึงดักเตือนพระราชาว่า “ข้าแต่สมมติเทพ
สมบัติมากมายเหล่านี้ เกิดขึ้นเพราะบุญเก่าของพระองค์
แต่พระองค์ควรสั่งสมบุญใหม่ให้ยิ่งๆ ขึ้นไปด้วย เพราะบัณฑิต
ทั้งหลายสรรเสริญความไม่ประมาท”

พระราชาตรัสถามว่า “แล้วเราจะให้ทานแก่ใครล่ะ
เพราะสมณะก็ไม่มีเลย” พระเทวีกราบทูลว่า “ธรรมดาโลกนี้ไม่
เคยว่างเปล่าจากพระอรหันต์ ขอพระองค์ทรงจัดเตรียมมหา-
ทานเถิด หม่อมฉันจะเป็นผู้นิมนต์พระมาในวันพรุ่งนี้” พระราชา
ทรงรับสั่งให้จัดเตรียมทานที่ประณีตสำหรับสมณะไว้มากมาย
วันรุ่งขึ้นพระเทวีได้ตั้งจิตอธิษฐานว่า “หากทิศใดมีพระอรหันต์
ขอสมณะทั้งหลาย โปรดมาเป็นเพื่อนาบุญให้กับพระราชา
ด้วยเถิด”

ขณะนั้นเอง พระปัจเจกพุทธเจ้า ๕๐๐ องค์ ซึ่งอยู่ใน
ป่าหิมพานต์ รับรู้ถึงการอาราธนาของพระเทวี จึงพากันเหาะ

สมปรารถนาได้ด้วยบุญ

๓๑๘

มาลงที่ประตูพระราชวัง พระราชาพร้อมกับพระเทวีทรงเสด็จ
มานมัสการแล้วรับบาตร นิมนต์ให้ท่านฉันภัตตาหารที่ประณีต
เมื่อเสร็จภัตกิจแล้ว พระปัจเจกพุทธเจ้าได้กล่าวสัมโมทนียกถา
ให้ฟังว่า “เมื่อเรือนถูกไฟไหม้แล้ว เจ้าของเรือนขนเอาภาชนะ
ใดออกไปได้ ภาชนะนั้นย่อมเป็นประโยชน์แก่เขา ส่วนสิ่งของที่
มิได้ขนออกไป ย่อมไหม้ในกองเพลิงนั้น ฉันทใด โลกคือหมู่สัตว์
อันชรา และมรณะแผดเผาแล้ว ก็ฉันทนั้น ควรนำโภคทรัพย์ออก
ด้วยการให้ วัตถุที่ให้แล้วได้ชื่อว่านำออกดีแล้ว ท่านวัตถุที่ให้
แล้วนั้น ย่อมมีสุขเป็นผล ส่วนที่ยังมิได้ให้ บางครั้งโจรยังปล้น
เอาไปได้ พระราชายังรับได้ ถูกไฟไหม้บ้างหรือสูญหายไปบ้าง

อนึ่ง บุคคลจำต้องละร่างกายพร้อมทั้งสิ่งของนั้น ผู้มี
ปัญญารู้ชัดดังนี้แล้ว ควรใช้สอย และให้ทานเถิด เมื่อได้ให้ทาน
และใช้สอยตามควรแล้ว จะไม่ถูกติฉินนินทา ละโลกไปแล้ว
ย่อมเข้าถึงสุคติโลกสวรรค์”

พระราชาได้สดับพระธรรมกถานั้นแล้ว ทรงมีพระทัย
เบิกบาน จึงทูลเมตตาบุญจนตลอดชีวิต ไม่เคยขาดการให้ทาน
เลยแม้แต่วันเดียว ทรงประกอบแต่กุศลกรรม และมีสุคติภูมิ
เป็นที่ไปในภพเบื้องหน้า

จากตัวอย่างข้างต้นนี้ ทำให้ได้ข้อคิดว่า เราจำเป็นต้อง

สมปรารถนาได้ด้วยบุญ

๓๑๕

ชวนชวนในการบำเพ็ญบุญกุศลอย่างเต็มกำลัง นอกจากเรา
จะหาทรัพย์มาเลี้ยงชีพในชาตินี้แล้ว ยังต้องแสวงหาบุญเพื่อ
เป็นเสบียงสำหรับเดินทางในภพชาติเบื้องหน้าอีกด้วย
โดยเฉพาะยอดนักสร้างบารมีอย่างพวกเรา ไม่ว่าจะอยู่ใน
ฐานะใด ก็ไม่ควรว่างเว้นจากการสั่งสมบุญ เพราะเราเกิดมา
สร้างบารมี มีมรรคผลนิพพานเป็นแก่นสาร มีที่สุดแห่งธรรม
เป็นเป้าหมาย จึงจำเป็นที่จะต้องสร้างบารมีให้มากๆ และต้อง
ขยันปฏิบัติธรรมให้มากๆ ด้วย ให้ทุกท่านอย่าละเลยการฝึกใจ
ให้หยุดนิ่ง เพื่อเราจะได้เข้าถึงพระธรรมกายกันทุกๆ คน

โลกนักมกกลางหาย

๓๓๑

เราเกิดมาภพชาติหนึ่ง เพื่อแสวงหาที่พึ่งที่ระลึกอันแท้จริง แสวงหาสิ่งที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลง เป็นสุขได้ด้วยตนเอง และเป็นตัวตนที่แท้จริง สิ่งที่เราต้องการนี้รวมประชุมอยู่ในธรรมกายทั้งหมด ธรรมกายคือแก่นของชีวิต เป็นชีวิตในระดับลึกที่อยู่ภายในตัวของเรา ที่ทุกคนมีสิทธิ์จะเข้าถึงได้หากฝึกใจให้หยุดนิ่ง ถ้าหยุดได้เมื่อไรก็เข้าถึงได้เมื่อนั้น เมื่อเราเข้าถึงธรรมกายแล้ว ชีวิตเราจะอยู่อย่างมีความหมาย และอยู่อย่างมีเป้าหมาย เป็นชีวิตที่มีแก่นสารสาระมีความมั่นคง และปลอดภัยตลอดกาล

พระลัมมาลัมพทุธเจ้าตรัสไว้ใน สิลวนาคชาดก ว่า

“อกตญฺสุส โปสสุส นิจุจํ วิวรทสฺสีน
สพฺพญเจ ปจฺวี ทชฺชา เนว นํ อภีรธาเย

ถึงหากจะให้แผ่นดินทั้งหมด แก่คนอกตัณญ์ ผู้คอยมอง
หาช่องอยู่เป็นนิตย์ ก็ไม่ทำให้เขาพอใจได้”

ไม่มีสมบัติชิ้นใดในโลก ที่จะทำให้คนโลภมาก เกิดความรู้สึกว่าเพียงพอ คนโลภจะมีใจพร่องอยู่เป็นนิตย์ ทำให้ไม่ยินดีในสิ่งที่ตนเองได้ ไม่พอใจในสิ่งที่มี หรือแม้ได้สิ่งที่ปรารถนามาแล้ว ก็ยังอยากได้สิ่งอื่นต่อไปอีก บางครั้งถึงขนาดทำบาปอกุศลโดยไม่คำนึงถึงความถูกต้องดีงาม เหตุที่ชาวโลกมีการเอารัดเอา

โลกนักมกกลางหาย

๓๓๒

เปรียบกัน ส่วนหนึ่งเกิดจากความโลภ ไม่รู้จักความพอดี ทำให้เกิดการแก่งแย่งชิงดีข่มเหงรังแกกัน ใช้อาวุธเข้าทำหั่นกัน โลกจึงเกิดความลัสนวุ่นวาย เพราะความไม่รู้จักพอของมนุษย์นั่นเอง

*ตั้งเรื่องในสมัยพุทธกาล เมื่อพ่อค้าชาวเมืองสาวัตถีได้เดินทางไปค้าขายยังต่างเมือง ก่อนออกเดินทางต่างชวนกันมาถวายภัตตาหารแด่พระบรมศาสดา และพระภิกษุสงฆ์หมู่ใหญ่ แล้วขอถึงพระรัตนตรัยเป็นสรณะ พร้อมกับสมาทานศีล ๕ เพื่อเป็นเกราะแก้วคุ้มกันภัย จากนั้นก็พากันออกเดินทางพร้อมกับกองเกวียน ๕๐๐ เล่ม ทุกคนต่างมีความปิติ อิ่มเอิบเบิกบานใจในบุญกุศลที่ได้ทำ

เมื่อพวกพ่อค้าเดินทางผ่านเข้าไปในป่าดงดิบ ซึ่งเป็นป่ารกชัฏ พวกเขหาทางออกไม่ได้ได้แต่เดินวกไปวนมา เสียเวลาอยู่นานหลายวัน ก็ยังไม่พบทางออก น้ำ และอาหารค่อยๆ ร่อยหรอลงไป ทุกคนต่างหมดเรี่ยวแรง ไม่รู้จะทำอย่างไรก็เลยนึกถึงบุญ นึกถึงศีลที่ได้สมาทานก่อนออกเดินทาง แล้วส่งจิตไปถึงพระผู้มีพระภาคเจ้า ขอถึงพระองค์เป็นสรณะ และใน

*มก. เล่ม ๖๐ หน้า ๔๔๔

โลกนักมกกลางหาย

๓๓๓

วันที่ ๗ นั้นเอง บุญบันดาลให้พวกเขาพบต้นไทรใหญ่ที่ร่มรื่น
ทุกคนต่างรีบเข้าไปนั่งพักผ่อนที่โคนต้นไทรด้วยความดีใจ

หัวหน้าพ่อค้าสังเกตเห็นว่าต้นไทรมีใบเขียวชอุ่ม จึง
ทดลองตัดกิ่งทางด้านทิศตะวันออก ทันใดนั้นเอง ท่อน้ำขนาด
ลำตาลได้หลังไหลพรังพรูออกมาจากกิ่งต้นไทร พวกเขาพ่อค้าปีติ
ดีใจกันมาก พวกเขาอาบน้ำและดื่มไปด้วยความชุ่มฉ่ำใจ จากนั้น
พวกเขาได้ไปตัดกิ่งทางทิศใต้ ความอัศจรรย์ก็เกิดขึ้นอีกคือ
โกษนะมีรสเลิศประหนึ่งอาหารทิพย์ ได้หลังไหลออกมาจาก
กิ่งนั้น ทุกคนต่างกินอาหารด้วยความเอร็ดอร่อย เมื่อลองตัด
กิ่งไทรทางด้านทิศตะวันตก ปรากฏเหล่าสตรีงดงามประดุจ
เทพธิดาได้ออกมาจากกิ่งนั้น คอยบำรุงและอำนวยการความ
สะดวกให้เหล่าพ่อค้า เมื่อเสร็จภารกิจก็อันตรธานหายไป

จากนั้นพวกเขาพ่อค้าได้ไปตัดกิ่งไทรทางด้านทิศเหนืออีก
รัตนะ ๗ ประการก็หลังไหลออกจากกิ่งนั้น ทำให้พวกเขาพ่อค้าเกิด
ความอัศจรรย์ใจเป็นอย่างยิ่ง พวกเขาพากันเก็บรัตนชาติ
บรรทุกจนเต็มเกวียนทั้ง ๕๐๐ เล่ม พร้อมกับบ่อนุโมทนาต่อรุกข-
เทวดาที่ช่วยชีวิตพวกเขาไว้ แล้วทั้งหมดก็พากันกลับกรุงสวตธิ
โดยสวัสดิภาพ

เมื่อกลับถึงบ้าน พวกเขาพ่อค้าก็ชักชวนกันไปทำบุญถวาย

โลภนักมกกลางหาย

๓๓๔

ทานแต่พระภิกษุสงฆ์ และได้อุทิศบุญกุศลให้รูกขเทวาและ
สิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ได้ให้ทรัพย์แก่พวกตน พร้อมทั้งได้เล่าเรื่องราว
ทั้งหมดถวายพระบรมศาสดา พระพุทธองค์ตรัสชมเชยว่า “ดีแล้ว
ที่พวกเธอมีได้ลู่อำนาจความทะยานอยาก เป็นผู้รู้จักพอ จึงได้
ทรัพย์สมบัติมากมาย ผิดกับในกาลก่อนมือสัดบรุษไม่รู้จัก
ประมาณ เห็นแก่ได้ จึงต้องถึงแก่ความตายอย่างน่าเวทนา”
พระองค์ทรงนำเรื่องในอดีตมาเล่าว่า

ในอดีตกาล ๗ ที่เดียวกันนั่นเอง มีพวกพ่อค้า ๕๐๐ คน
ได้หลงทางวนเวียนอยู่ในดินแดนพิศวงแห่งนั้น แล้วมาพบกับ
ต้นไทรใหญ่ที่มีร่มเงาเย็นสบาย ต่างพากันเข้าไปนั่งพักที่ใต้ร่ม
ต้นไทรนั้น พ่อค้าเหล่านั้นช่วยกันตัดกิ่งต้นไทรทางด้านทิศ
ตะวันออก ก็มีน้ำใสเย็นหลังไหลออกมาเป็นสาย พวกเขาอาบ
ดื่มกินจนเพียงพอแก่ความต้องการ เมื่อสบายอกสบายใจกันแล้ว
ก็พากันตัดกิ่งทางด้านทิศใต้ ข้าวสาลี และอาหารหวานคาวที่มี
รสเลิศทั้งหลายก็ไหลออกมา พวกเขาก็ได้กินอาหารจนอิ่มทุกคน

จากนั้นพวกเขาได้ไปตัดกิ่งไทรทางด้านทิศตะวันตก
เหล่านั้นาริตกแต่งประดับประดาร่างกายอย่างสวยงาม พากันออก
มาขับร้องฟ้อนรำ บำรุงบำเรอพ่อค้า ให้ได้รับความสะดวกสบาย
แล้วก็อันตรธานหายไป พวกพ่อค้าไม่รู้จักพอ ก็ช่วยกันตัดกิ่งไม้
ทางด้านทิศเหนือ ทันทิที่กิ่งนั้นถูกตัดขาด รัตนชาติมากมาย

โลกนักมกกลางหาย

๓๓๕

ก็พรั่งพรูออกมา เลือผ้าอาภรณ์ของมีค่าเครื่องประดับมากมาย
หลังไหลออกมาอย่างน่าอัศจรรย์

พวกเขาช่วยกันขนของมีค่าใส่เกวียนจนเต็ม แต่ก็ยัง
อยากได้มากกว่านั้นอีกเพราะความโลภไม่รู้จักพอ จึงชักชวนกันว่า
เราน่าจะตัดต้นไม้ต้นนี้ โคนให้ล้มลง เพราะบางทีอาจมีอะไรที่
ยิ่งกว่านี้ ขณะนั้นเองหัวหน้ากองเกวียนซึ่งเป็นบัณฑิตเห็นว่
การกระทำนั้นไม่สมควร จึงขอร้องว่า “พวกเราอย่าได้ทำลาย
ต้นไม้ต้นนี้เลย เราสมปรารถนาทุกอย่างเพราะอาศัยต้นไม้ต้นนี้
การทำเช่นนี้ ผู้รู้ทั้งหลายย่อมติเตียน ขอให้ทุกท่านออกเดิน
ทางกันดีกว่า”

พ่อค้าส่วนใหญ่ ถูกความโลภเข้าครอบงำเสียแล้ว จึงไม่
เชื่อฟังถ้อยคำของหัวหน้า ต่างถือมีดถือขวานมา ตั้งใจจะตัด
โคนต้นไม้ แต่ยังไม่ทันได้ลงมือ พญานาคราชซึ่งสถิตอยู่ที่แห่ง
นั้น เกิดความโกรธขึ้นมา จึงบอกให้พวกนาคฆ่าพ่อค้าเหล่านั้น
ให้หมด ยกเว้นนายกองเกวียนเพียงผู้เดียว นาคราชผู้มีฤทธิ์
ทั้งหลาย พากันฆ่าพวกพ่อค้าโลภมากจนหมดสิ้น ด้วยความ
โกรธที่ไม่รู้จักพอ เหลือไว้เพียงหัวหน้ากองเกวียนผู้มีคุณธรรม
แล้วช่วยกันขนรัตนชาติของมีค่าบรรทุกจนเต็มเกวียนทั้ง ๕๐๐ เล่ม
พาหัวหน้ากองเกวียนมาส่งถึงปากทางเข้ากรุงพาราณสี จาก
นั้นก็กลับสู่ผืนพิภพดังเดิม

โลกนักรักกลางหาย

๓๓๖

เราจะเห็นว่า โลกนักรักกลางหายอย่างนี้เอง ซึ่งถ้าเรา รู้จักยินดีในสิ่งที่ได้ พอใจในสิ่งที่มี เราจะได้สัมผัสถึงความเต็ม เปี่ยมของจิตใจ ที่รู้สึกว่าเป็นเพียงพอ ความพอดีทำให้เกิดความพอใจ ความพอใจเป็นความสุขที่ได้มา โดยไม่ต้องใช้เงินทองไปแสวงหา ซึ่งยอดนักสร้างบารมีผู้มีน้ำใจเยี่ยงพระโพธิสัตว์ ต้องพร้อมที่จะ เป็นผู้ให้ตลอดเวลา เพราะชาวโลกกำลังรอคอยพวกเราเหล่า กัลยาณมิตรทั้งหลายที่จะแนะนำหนทางสว่าง ให้ได้พบกับสันติสุข ภายในที่แท้จริงของชีวิต ในเทศกาลเข้าพรรษานี้ หลวงพ่อ อยากให้เป็นพรรษาที่พิเศษกว่าทุกๆ ปี คืออยากให้ทุกคน ได้ทำหน้าที่ยอดกัลยาณมิตร เชิญชวนเพื่อนรอบข้างให้มา ปฏิบัติธรรมร่วมกันที่บ้านของเรา อย่างน้อยบ้านละ ๑๐ คน

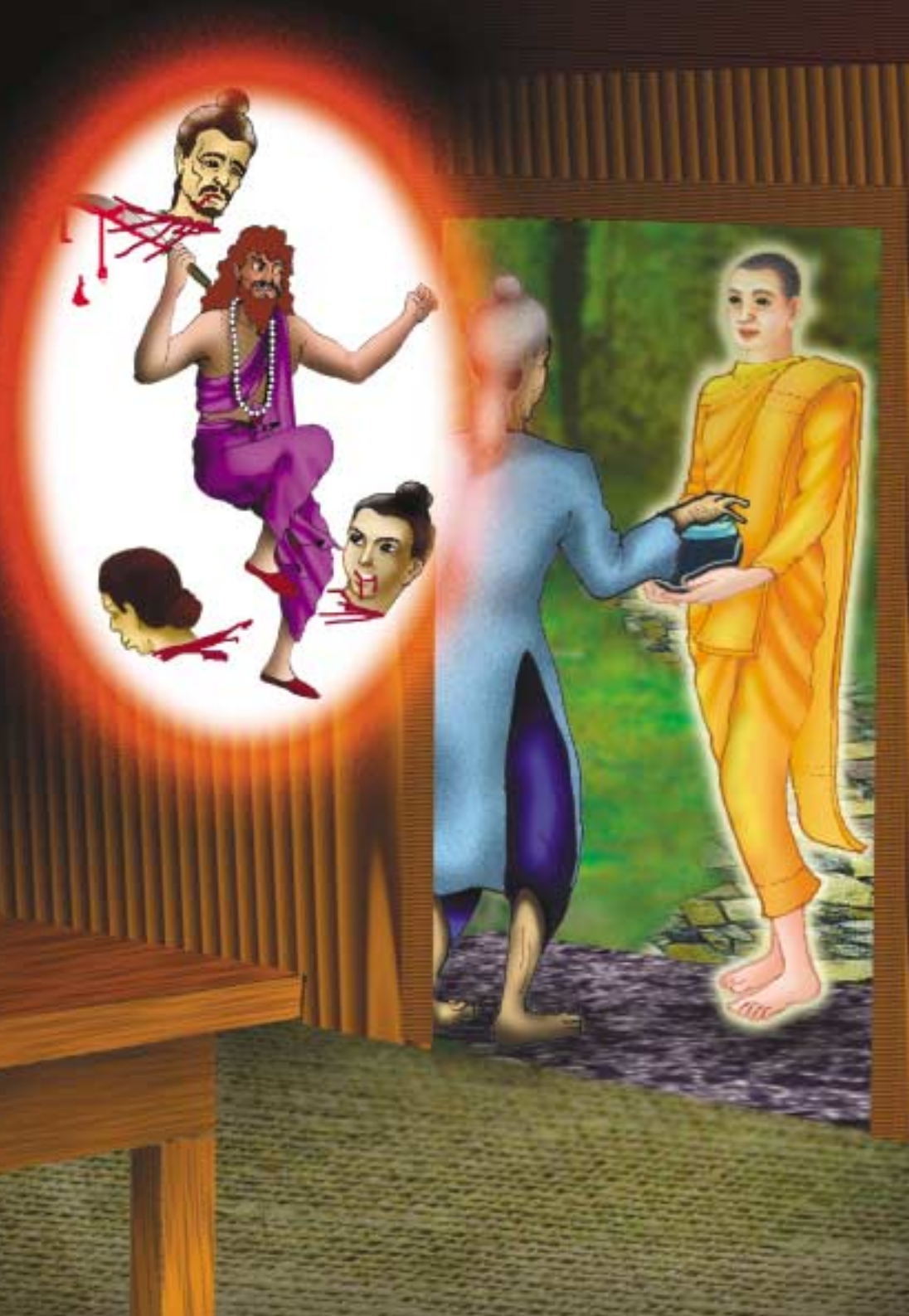
ใครมีญาติพี่น้อง มีเพื่อนพ้องมาก ก็ชักชวนกันสร้าง บารมีให้เต็มที่ บุญในตัวจะได้เพิ่มมากขึ้น เราจะได้บรืวารสมบัติ เป็นอานิสงส์ เกิดภพชาติใด จะได้อยู่ในแวดวงของกัลยาณมิตร ซึ่งจะช่วยประคับประคองให้เราสร้างความดียิ่งๆ ขึ้นไป เพราะ ฉะนั้น ให้เชิญชวนกันมาทำใจหยุดนิ่งที่บ้านของเรา จะได้เป็น บ้านกัลยาณมิตรที่สว่างไสวด้วยแสงธรรม หลวงพ่อเชื่อว่า ถ้าทำได้ตลอดทั้งพรรษาอย่างนี้ โลกจะเย็นลง สันติภาพจะ บังเกิดขึ้นเป็นอศักรัย

๑๙

ไม้มืออะไรสายเกินไป

บุคคลไม่ควรคำนึงถึงสิ่งที่ล่วงแล้ว
ไม่ควรมุ่งหวังสิ่งที่ยังไม่มาถึง สิ่งใดล่วงไปแล้ว
สิ่งนั้นก็พ้นอันละไปแล้ว
และสิ่งที่ยังไม่มาถึงก็เป็นอันยังไม่ถึง

ไม่มีอะไรสายเกินไป

๓๓๕

การปฏิบัติธรรม คือการฝึกใจให้หยุดนิ่ง ให้เข้าถึง พระรัตนตรัยภายใน เข้าถึงพุทธรัตนะ ธรรมรัตนะ สังฆรัตนะ ทั้งสามอย่างนี้เป็นสรณะ เป็นที่พึ่งที่ระลึกที่แท้จริงของ มวลมนุษยชาติ ดังนั้นพุทธศาสนิกชนทุกคนจึงต้องตั้งใจ ปฏิบัติธรรม เพื่อให้เข้าถึงจุดนี้ให้ได้ จึงจะได้ชื่อว่าเป็นชาวพุทธ ที่แท้จริงตามพุทธประสงค์ เมื่อเราต้องการจะเข้าไปถึงรัตนะ ทั้ง ๓ เราต้องเอาใจของเราที่คิดแวบไปแวบมา คิดไปในเรื่องราว ต่างๆ ทั้งหมด นำมาหยุดนิ่งอยู่ตรงฐานที่ ๗ หยุดให้ถูกส่วน ที่เดียว พอถูกส่วนเข้า ไม่ช้าก็เห็นดวงปฐมมรรคเกิดขึ้น เป็น ดวงใสบริสุทธิ์ คล้ายๆ กับดวงดาวในอากาศ หรือพระจันทร์ใน คินวันเพ็ญ หรือพระอาทิตย์ตอนเที่ยงวัน ไสยิ่งกว่าน้ำ ไสยิ่งกว่า น้ำแข็งใสๆ ไสยิ่งกว่ากระจกเงาที่ส่องหน้า ไสยิ่งกว่าเพชร เป็นความใสบริสุทธิ์ ที่ไม่มีตัวอย่างในโลก

“ปฐมมรรค” คือ จุดเบื้องต้นที่จะเข้าถึงรัตนะทั้ง ๓ เมื่อเราได้เข้าถึงจุดนี้แล้ว ก็เอาใจหยุดต่อไปอีก ให้ใจหยุดนิ่ง หยุดในหยุด นิ่งในนิ่งอยู่ที่กลางดวงปฐมมรรคนี้ พอถูกส่วนเข้า ดวงปฐมมรรคจะขยายส่วนกว้างออกไปรอบตัว จะเห็นดวงธรรม ดวงใหม่ ผุดเกิดขึ้นมาในกลางหยุดนิ่ง ไสกว่าเดิม สว่างกว่าเดิม ผุดขึ้นมาเป็นชั้นๆ เรียกว่าดวงศีล หยุดในกลางดวงศีล จะเห็น ดวงสมาธิผุดขึ้นมาในกลางนั้น หยุดในกลางดวงสมาธิ จะเห็น

ไม่มีอะไรสายเกินไป

๓๔๐

ดวงปัญญาผุดขึ้นมา หยุดในกลางดวงปัญญา จะเห็นดวงวิมุตติ
หยุดในกลางดวงวิมุตติ จะเห็นดวงวิมุตติญาณทัสสนะผุดขึ้นมา
อีกดวงหนึ่ง

พอหยุดอยู่กลางดวงวิมุตติญาณทัสสนะ จะเข้าถึง
กายหนึ่ง ซึ่งผุดเกิดขึ้นมาในกลางนั้น ลักษณะเหมือนตัวเรา
ท่านหญิงก็เหมือนกับท่านหญิง ท่านชายก็เหมือนกับท่านชาย
กายนี้เรียกว่ากายมนุษย์ละเอียด บางครั้งเรียกว่ากายฝัน คือ
เมื่อเรานอนหลับสนิทแล้ว เราฝันว่าไปพบปะเจอเจอ
เหตุการณ์ต่างๆ พอตื่นขึ้นมาเราก็จำได้บ้าง ไม่ได้บ้าง กายที่
ออกไปทำหน้าที่ฝันนี้แหละ คือกายมนุษย์ละเอียด เมื่อเรา
เอาใจหยุดเข้าไปในกลางกายนี้ มองต่อไปอีก หยุดต่อไปเรื่อยๆ
พอถูกส่วนกายมนุษย์ละเอียดขยายกว้างออกไป เราจะพบ
ประสบการณ์เหมือนกัน คือมีดวงธรรม ดวงศีล ดวงสมาธิ
ดวงปัญญา ดวงวิมุตติ ดวงวิมุตติญาณทัสสนะ ผุดเกิดขึ้นมา
ทีละดวงๆ แต่ละดวงนั้นใสยิ่งกว่าเดิม สว่างมากกว่าเดิม พอสุด
ดวงวิมุตติญาณทัสสนะ จะเข้าถึงอีกกายหนึ่ง กายนี้สวยงาม
กว่ากายมนุษย์ละเอียด มีเครื่องประดับประดาพร้อมหมด
เรียกว่ากายทิพย์ เป็นกายมาตรฐานของสุคติโลกสวรรค์
ชาวสวรรค์ทั้ง ๖ ชั้น มีกายอย่างนี้

ไม่มีอะไรสายเกินไป

๓๔๑

พอใจหยุดเข้าไปในกลางกายทิพย์ต่อไปอีก กายทิพย์จะขยายส่วนกว้างออกไป จะเกิดประสบการณ์ในทำนองเดียวกัน คือเห็นดวงธรรมเป็นลำดับเข้าไป แล้วเห็นอีกกายหนึ่งเกิดขึ้นมา กายนี้สวยงามมากกว่ากายทิพย์ มีเครื่องประดับประดาละเอียด ประณีตหนักยิ่งขึ้น รัศมีก็สว่างขึ้น เรียกว่ากายรูปพรหม รูปพรหมทั้ง ๑๖ ชั้น จะต้องอาศัยกายนี้เป็นอยู่ เป็นกายที่อาศัยอยู่ในรูปภพ

พอใจหยุดเข้าไปในกลางกายรูปพรหมเข้าไปอีก กายรูปพรหมนี้จะขยายส่วนกว้างออกไปรอบตัวทีเดียว เราจะพบดวงธรรมต่างๆ ซ้อนกันอยู่ในทำนองเดียวกัน เข้าถึงอีกกายหนึ่งที่สวยงามประณีตมากกว่าเดิม เป็นกายที่ได้สัดส่วนมากกว่าเดิม เรียกว่ากายอรุปรพรหม อรุปรพรหมทั้ง ๔ ชั้น อยู่ในอรุปรภพ เมื่อใจหยุดเข้าไปในกลางกายนี้ต่อไปอีก พอถูกส่วนเข้า กายอรุปรพรหมขยายส่วนกว้างออกไป เราจะเข้าถึงดวงธรรมต่างๆ ในทำนองเดียวกัน แล้วเราจะเข้าถึงกายๆ หนึ่ง ที่ได้ลักษณะมหาบุรุษครบถ้วนทุกประการ งามไม่มีที่ติ งามกว่ากายอรุปรพรหม งามกว่ากายรูปพรหม งามกว่ากายทิพย์ งามกว่ากายมนุษย์ละเอียด งามด้วยความบริสุทธิ์ที่เข้าถึงนั่นเอง

กายนี้แหละเรียก “พุทธรัตนะ” หรือเรียกว่า “กายธรรม” มีลักษณะสวยงาม นั่งขัดสมาธิอยู่ เกตุดอกบัวตูมใสเป็นแก้ว

ไม่มีอะไรสายเกินไป

๓๔๒

พูดง่ายๆ คือ มีลักษณะเหมือนพระพุทธรูป แต่งามกว่าพระพุทธรูปที่มนุษย์ปั้นขึ้น เพราะได้ลักษณะมหาบุรุษ พุทธ-รัตนะนี้แหละเป็นที่พึ่งและที่ระลึกอันสูงสุดของพวกเราทั้งหลาย สิ่งอื่นที่จะเป็นที่พึ่งที่ระลึกยิ่งกว่านี้ไม่มีอีกแล้ว ไม่ว่าจะเป็นเจ้าพ่อ เจ้าแม่ ผี ลาง นางไม้ นาค ยักษ์ คนธรรพ์ เทวดา พรหม อรูปพรหมก็ตาม ล้วนต้องกราบไหว้บูชาพุทธรัตนะนี้ เพราะทั้งหมดนั้นยังอยู่ในภูมิที่ต่ำกว่าพุทธรัตนะ

ถ้าเข้าถึงพระรัตนตรัยภายในแล้ว จะมีความสุขอย่างพูดไม่ออก บอกไม่ถูกทีเดียว เป็นความสุขที่ประณีต แตกต่างจากความสุขที่เคยพบ เราจะมีความรู้สึกรอบอุ้มใจ มีความรู้สึกปลอดภัย ภัยทั้งหลายไม่กล้ำกราย ไม่ว่าจะเป็นภัยในอบายภูมิก็ดี ภัยในวัฏสงสารก็ดี หรือภัยพิบัติต่างๆ จะไม่เข้ามาแผ้วพาน เมื่อเราอยู่ในกลางรัตนะทั้ง ๓ นี้

การที่จะเข้าถึงรัตนะทั้ง ๓ นี้ได้ เราจะต้องฝึกฝนใจให้หยุดให้นิ่ง ต้องปลด ต้องปล่อย ต้องวาง ให้ใจของเราปลอดกังวล วางเปล่าจากเครื่องกังวลทั้งหลาย ทำใจให้บริสุทธิ์ผ่องใส ให้ใจใสเป็นแก้ว แม้ว่าชีวิตของเราที่ผ่านมาแล้ว เราอาจจะพลัดพลั้ง ทำให้กาย วาจา ใจ ของเราไม่บริสุทธิ์ เมื่อเหตุการณ์ผ่านไปแล้วย่าไปนึกถึง ทุกสรรพสิ่งล้วนเกิดขึ้น ตั้งอยู่ แล้วดับไป แต่ในขณะนี้ให้ทำใจของเราให้สะอาดที่สุด บริสุทธิ์ที่สุด

ไม่มีอะไรสายเกินไป

๓๔๓

ผ่องใสที่สุด ทำอย่างนี้ นึกอย่างนี้ ใจจะได้ปลอดโปร่ง โล่ง เบาสบาย ใจสบายนี้แหละเป็นใจที่เหมาะสมที่จะเข้าถึงพระพุทธพระธรรม พระสงฆ์ต่อไป

พระลัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสไว้ใน ภัทเทกรัตตสูตร ความว่า

“อดีต นานาวาคเมยฺย นปฺปฏิกงฺเข อนาคตํ
ยทติตมฺปทินนํ อปฺปตฺตญฺจ อนาคตํ

บุคคลไม่ควรคำนึงถึงสิ่งที่ล่วงแล้ว ไม่ควรมุ่งหวังสิ่งที่ยังไม่มาถึง สิ่งใดล่วงไปแล้ว สิ่งนั้นก็พ้นอันละไปแล้ว และสิ่งที่ยังไม่มาถึงก็เป็นอันยังไม่ถึง”

ชีวิตคนเราทุกคนที่เกิดมานั้น ต่างก็ได้ผ่านชีวิตทั้งดี และไม่ดีมาแล้วทั้งนั้น ถ้าเราสามารถลืมสิ่งที่ไม่ดีทั้งหลายในอดีตได้แล้วตั้งใจทำความดีเสียใหม่ การเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดี ก็จะทำให้ชีวิตของเรา เหมือนอย่างนายตั้มพทาฐิกะ หรือนายเพชฌฆาตเคราแดง ซึ่งมีอาชีพตัดศีรษะนักโทษ ที่ถูกตัดสินให้ประหารชีวิต ได้ทำหน้าที่ตัดศีรษะนักโทษนับจำนวนไม่ถ้วนตลอดระยะเวลายาวนานถึง ๕๕ ปี แต่เขาก็สามารถที่จะลืมบาปนั้น ทำให้เป็นกุศล ให้บุญได้ช่องอย่างเดียว ในที่สุดก็ได้บรรลุธรรมเป็นพระโสดาบันได้เช่นกัน เรื่องของท่านมีอยู่ว่า

ไม่มีอะไรสายเกินไป

๓๔๔

*ในสมัยพุทธกาล มีโจร ๔๙๙ คน เทียวปล้นชาวบ้านเป็นประจำ สมัยนั้น มีบุรุษคนหนึ่งมีตาเหลือกเหลืออง มีเคราสีแดง ไปขอสมัครเป็นโจร เพื่อร่วมอุดมการณ์อาชีพอโจรด้วย เมื่อ นายเคราแดงไปสมัครกับหัวหน้าโจร หัวหน้าโจรพิจารณาดู สรรพของนายเคราแดงแล้ว ก็คิดว่า “บุรุษผู้นี้ กักขะพะเหลือเกิน ทั้งนัยน์ตาก็เหลือกเหลืออง มีเคราแดงผิดมนุษย์ สามารถที่จะ ตัดนมของแม่ หรือนำเลือดในลำคอของพ่อ เพื่อดื่มกินได้อย่าง ไม่สะทกสะท้าน นี่คือ บุคคลอันตราย” จึงไม่รับเข้าร่วมอุดมการณ์ อาชีพอโจร

แต่นายเคราแดงถูกหัวหน้าโจรปฏิเสธ ก็ไม่ยอมละ ความพยายาม เพราะอยากประกอบอาชีพโจร จึงหาวิธีที่จะ เป็นโจรให้ได้ ด้วยการคอยอุปัฏฐากบำรุงศิษย์คนหนึ่งของ หัวหน้าโจร จนได้รับความไว้วางใจ เชื่อใจ ลูกศิษย์โจรจึงพาไปหา หัวหน้า เพื่ออ้อนวอนให้รับเป็นสมาชิกด้วย เพราะในทีมมีเพียง ๔๙๙ คนเท่านั้น หากท่านหัวหน้ารับเอาไว้อีกหนึ่ง ก็จะกลายเป็น โจร ๕๐๐ การจี้ปล้นทรัพย์ก็จะสำเร็จได้ง่ายขึ้น หัวหน้าโจร ทนการบเร้าไม่ไหว จึงจำใจต้องรับเอาไว้เป็นสมาชิกด้วย

เมื่อรับนายเคราแดงเป็นสมาชิกได้เพียงไม่กี่วัน ยัง

ไม่มีอะไรสายเกินไป

๓๔๕

ไม่ทันจะได้ออกปล้น โจรทั้ง ๕๐๐ คน ก็ถูกชาวเมืองร่วมกับพวกราชบุรุษจับได้ ตูลาการได้สั่งตัดคอโจรทั้ง ๕๐๐ ทันทิปเพราะถือว่าเป็นภัยต่อราชสำนักและชาวประชา แต่ก็หาคนที่กล้าตัดคอโจรทั้ง ๕๐๐ ไม่ได้ ตูลาการจึงต้องรองกับหัวหน้าโจรว่า “ให้เจ้าตัดคอลูกน้องทั้งหมดให้ตาย แล้วเจ้าจะรอดชีวิต”

แต่หัวหน้าโจรไม่ปรารถนาจะฆ่าลูกน้อง เพราะว่าลูกน้องทั้งหมดเป็นที่รักของตน แม้จะเป็นจอมโจร แต่ก็ยึดมั่นในอุดมการณ์ของมหาโจร คือไม่ทำร้ายลูกน้องและพวกกันเอง จึงตอบปฏิเสธอย่างเด็ดเดี่ยว พวกชาวเมืองจึงถามโจร ๔๙๙ คนว่า ถ้าคนไหนกล้าตัดคอพวกพ้องตัวเองให้ตายหมดคนนั้นจะรอดชีวิตถึงกระนั้นโจรทั้งหมดก็ไม่ปรารถนาจะฆ่าพวกกันเอง ทุกคนยอมตาย แต่ไม่ยอมฆ่าเพื่อน

ครั้นชาวเมืองถามนายตั้มพทาฐิกะ ผู้มีตาเหลือกเหลือง ซึ่งเป็นคนสุดท้ายว่าสามารถฆ่าพวกตัวเองได้หรือไม่ นายตั้มพทาฐิกะก็ตอบตกลงทันที ว่าแล้วก็ใช้ขวานที่คมกริบ ตัดคอโจรทั้งหมดภายในไม่กี่นาที โดยไม่มีความสะทกสะท้านแม้แต่น้อย ทำให้ตัวเองรอดตายมาได้ อีกทั้งได้รับความนับถือจากชาวเมืองด้วยการแต่งตั้งให้เป็นเพชรฆาตเคราแดง ทำหน้าที่ตัดคอโจรที่ ตูลาการได้พิพากษาคดีเรียบร้อยแล้ว

ไม่มีอะไรสายเกินไป

๓๔๖

ตั้งแต่นั้นมา เขาจึงเปลี่ยนฉายาจากโจรเคราแดงมาเป็นเพชรฆาตเคราแดง คอยฆ่านักโทษประหารทีละ ๑ คนบ้าง ๑๐ คนบ้าง ๕๐๐ คนบ้าง เข่าฆ่านักโทษประหารรวมแล้วประมาณ ๒,๐๐๐ คน แต่เมื่อแก่ตัวลง เรี่ยวแรงเริ่มถดถอย จากที่สามารถตัดศีรษะด้วยการฟันทีเดียวยังได้ ต้องทุ้มเทเรี่ยวแรงที่มีอยู่ฟัน ๒-๓ ที ทำให้นักโทษประหารได้รับความเจ็บปวดเป็นการทรมานนักโทษมากเกินไป พวกเขาเมืองจึงได้ถอดเขาออกจากตำแหน่งเพชรฆาต แล้วหาคนใหม่มาทำหน้าที่แทน

เมื่อนายต้มพทาฐิกะถูกถอดจากการเป็นเพชรฆาตแล้ว ก็กลับมาพักผ่อนที่บ้าน เนื่องจากช่วงที่อยู่ในหน้าที่นั้น เขาไม่เคยได้นุ่งผ้าไหม ไม่ได้ดื่มยาคุเจื่อน้ำนมที่ปรุงด้วยเนยใสใหม่ ไม่ได้ประดับดอกมะลิ และไล่ทาด้วยของหอมเลย เพราะฉะนั้น พอถูกถอดจากตำแหน่ง จึงตั้งใจว่าจะดื่มยาคุเจื่อน้ำนม เขาลังให้คนนำผ้าไหมมาให้ ให้คนในบ้านช่วยเตรียมดอกมะลิและเครื่องทาไว้ให้พร้อม จากนั้นก็ไปอาบน้ำที่แม่น้ำ แล้วนุ่งผ้าไหมประดับดอกไม้ ทาตัวด้วยของหอม นั่งพักผ่อนอย่างมีความสุข เตรียมพร้อมที่จะดื่มยาคุเจื่อน้ำนมที่ปรุงด้วยเนยใสใหม่

ในขณะนั้น พระสารีบุตรออกจากนิโรธสมาบัติ พิจารณาว่า “วันนี้เราควรจะไปโปรดใครหนอ” ได้เห็นเพชรฆาตเคราแดงเข้ามาในข่ายญาณทัสสนะ จึงไปปรากฏยืนอยู่หน้าบ้านของเขา

ไม่มีอะไรสายเกินไป

๓๔๓

เมื่อนายตัมพทาฐิกะเห็นพระเถระเท่านั้น เขาก็มีจิตเลื่อมใส คิดว่า “เราได้ทำบาปกรรมมานาน ชำนาญมากมายนาน วันนี้ ไทยธรรมเราก็จบพร้อมแล้ว พระเถระก็มายืนอยู่ที่ประตูเรือนของเราแล้ว เราควรถวายทานในเวลานี้” เขาจึงได้นำภัตตาหารเข้าไปถวายพระเถระ แล้วนิมนต์ให้ท่านฉันภัตตาหารในเรือนของตน

เมื่อพระเถระทำกตกิจเสร็จแล้วได้กล่าวอนุโมทนาแก่เขา แต่เขาไม่อาจทำจิตไปตามพระธรรมเทศนาได้ เพราะมัวกังวลว่าตนเองได้ทำบาปอกุศลกรรมมามาก ใจที่กังวลหมกมุ่นถึงเรื่องราวในอดีตนั้น เป็นสภาพใจที่ไม่พร้อมจะฟังธรรมปฏิบัติธรรมหรือเข้าถึงธรรม พระสารีบุตรจึงได้ถามขึ้นว่า “อุบาสก ท่านได้ฆ่าคนตามใจชอบ หรือว่าถูกคนอื่นสั่งให้ทำเล่า” เขาตอบด้วยความเชื่อว่า “พระราชาสั่งให้ข้าพเจ้าทำ” พระเถระจึงบอกว่า “อุบาสก เมื่อเป็นเช่นนั้น อกุศลจะมีแก่ท่านได้อย่างไร” เขาจึงคิดว่า “อกุศลไม่มีแก่เรา”

เมื่อปลอดจากเครื่องกังวลทั้งหลาย ใจก็มีสภาพเป็นกลางๆ ไม่ไปยึดติดในบาปอกุศลที่เคยฆ่าคนเอาไว้ ใจจึงมีความผ่องใส ได้ตั้งใจฟังธรรมจากพระสารีบุตรด้วยใจที่จดจ่อ น้อมใจไปตามคำสอนของพระเถระ มีอารมณ์เป็นหนึ่ง ได้ดำเนินจิตเข้าสู่ภายในเป็นลำดับ จนเข้าถึงโสดาปัตติมารค ถึง

๓๔๘

ธรรมกายพระโสดาบัน มีความสว่างไสวอยู่ภายใน จากนั้น พระเถระก็อำลากลับวัดเชตวัน อุบาสกเคราแดงขอถือบาตร เดินตามส่งพระเถระ เมื่อส่งท่านเรียบร้อยแล้ว ในขณะที่กำลัง เดินทางกลับบ้าน ได้ถูกแม่โคขวิดตายทันทีระหว่างทางนั่นเอง แต่ด้วยความปลื้มปิติในธรรมและอัมในบุญที่เพิ่งทำไป เมื่อ ละโลกก็ได้ไปบังเกิดในสวรรค์ชั้นดุสิต

เย็นวันนั้น ภิกษุทั้งหลายทูลถามพระบรมศาสดา ถึง การจากไปของนายเพชรฆาตเคราแดง พระพุทธองค์ตรัสว่า “อุบาสกนั้นได้กัลยาณมิตรใหญ่ เขาฟังธรรมจากสารีบุตร ได้ บรรลุโสดาบัน ละจากโลกนี้แล้ว ไปบังเกิดในวิมานชั้นดุสิต” พระภิกษุได้กราบทูลถามต่อว่า “ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ แต่เขา ทำอกุศลกรรมไว้มาก คุณวิเศษจะบังเกิดขึ้นแก่เขาได้อย่างไร พระเจ้าข้า”

พระพุทธองค์จึงตรัสว่า “ภิกษุทั้งหลาย เธออย่าถือ ประมาณแห่งธรรมที่เราแสดงแล้วว่าน้อยหรือมาก เพราะวาจา แม้คำเดียวที่เป็นประโยชน์ ย่อมประเสริฐโดยแท้ หากวาจา แม้ตั้งพัน ไม่ประกอบด้วยบทยที่เป็นประโยชน์ วาจาแม้คำเดียว ซึ่งบุคคลฟังแล้ว สงบระงับได้ ประเสริฐกว่า”

พวกเรา ก็เช่นเดียวกัน ชีวิตที่ผ่านมา นั้น เราอาจจะเคย

ไม่มีอะไรสายเกินไป

๓๔๕

พลาดพลั้ง จะโดยตั้งใจ หรือไม่ได้ตั้งใจก็ตาม เราสามารถ
เริ่มต้นใหม่ เหมือนนายเพชรฆาตเคราแดง ผู้มีชีวิต ดูเหมือน
มีดมนในเบื้องต้น แต่สุดท้ายกลับสว่างไสวได้ เพราะความคิดที่
จะเริ่มทำความดี ประกอบกับได้ยอดกัลยาณมิตร คือพระสารีบุตร
ชีวิตจึงสว่างไสว ดังนั้นไม่มีอะไรที่สายเกินไปสำหรับการเริ่มต้น
ใหม่ อนาคตจะดีหรือไม่ ขึ้นอยู่กับการกระทำของเราในปัจจุบัน
นี้ ถ้าเราตั้งใจทำแต่ความดี กลั่นกาย วาจา ใจ ให้บริสุทธิ์ เรา
ย่อมจะพบแต่สิ่งที่ดีๆ ได้บรรลุสิ่งที่พึงปรารถนา มีดวงตาเห็น
ธรรมกันทุกคน

บ้าน กัลยาณมิตร พาชีวิตสว่างไสว

ธรรมอย่างหนึ่งที่มีอุปการะมาก ที่นำไปเพื่อความเกิดขึ้นแห่งอริยมรรค อันประกอบด้วยองค์ ๘ คือความเป็นกัลยาณมิตร เพราะบุคคลผู้มีกัลยาณมิตร พึงหวังได้ว่า จักเจริญในอริยมรรคมีองค์ ๘ และจะกระทำให้มากในอริยมรรคนั้น ซึ่งเป็นเหตุปัจจัยในการบรรลุพระนิพพาน

บ้านกัลยาณมิตรพาชีวิตสว่างไสว

๓๕๒

เราเกิดมาสร้างบารมี นักสร้างบารมีต้องใช้เวลาทุก
อนูวินาทีให้เป็นประโยชน์ต่อการสร้างบารมีอย่างเต็มที่ เพื่อ
สร้างสันติสุขให้บังเกิดขึ้นแก่โลก ให้เป็นโลกแก้วศิวิไลซ์
ที่สว่างไสวด้วยแสงแห่งธรรมอัมไพ ผู้รู้ทั้งหลายต่างปรารถนาที่
จะให้มวลมนุษยชาติปรองดองกัน เหมือนเป็นครอบครัวเดียวกัน
เป็นครอบครัวแก้ว ครอบครัวธรรมกาย ที่ทุกดวงใจประสานกัน
เป็นหนึ่งเดียวกับพระธรรมกายภายใน เพราะเมื่อใจทุกดวง
ตั้งอยู่ในกลางธรรมกาย ตรงศูนย์กลางกายฐานที่ ๗ ความเป็น
เครือญาติกันอย่างแท้จริงก็จะบังเกิดขึ้น มนุษย์จะมีความรัก
ความปรารถนาดีต่อกัน แล้วสันติสุขอันไพบูรณ์ที่เราปรารถนา
ร่วมกันก็จะเกิดขึ้น

พระลัมมาลัมพุทธเจ้าตรัสไว้ใน กัลยาณมิตตสูตร ว่า

“ธรรมอย่างหนึ่งที่มีอุปการะมาก ที่เป็นไปได้เพื่อความ
เกิดขึ้นแห่งอริยมรรค อันประกอบด้วยองค์ ๘ คือความเป็น
กัลยาณมิตร เพราะบุคคลผู้มีกัลยาณมิตร พึงหวังได้ว่า
จักเจริญในอริยมรรคมีองค์ ๘ และจะกระทำให้มากใน
อริยมรรคนั้น ซึ่งเป็นเหตุปัจจัยในการบรรลุพระนิพพาน”

ที่พระองค์ตรัสอย่างนี้ เพราะว่าการทำหน้าที่กัลยาณมิตร
นั้น เป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยชี้นำบนหนทางสวรรค์ และพระนิพพาน
ให้แก่สรรพสัตว์ทั้งหลาย ให้เขาได้ดำเนินชีวิตอย่างปลอดภัย

บ้านกัลยาณมิตรฟาชีวิตสว่างไสว

๓๕๓

ไม่ผิดพลาด ไม่หลงทางพระนิพพาน ดังนั้นผู้นำบุญยอดกัลยาณมิตร จึงเป็นเหมือนบุพนิมิตของการบังเกิดขึ้นแห่งอริยมรรค เป็นผู้จุดประกายความสว่างแห่งการตรัสรู้ธรรมให้เวไนยสัตว์ผู้ตกอยู่ในท่ามกลางความมืดมิด ได้พบกับแสงสว่างแห่งสันติสุขที่แท้จริง

เพราะฉะนั้น การทำหน้าที่ผู้นำบุญยอดกัลยาณมิตรจึงมีความสำคัญต่อโลก โลกจำเป็นต้องมีกัลยาณมิตร ผู้เป็นแสงสว่างส่องนำทางชีวิต ให้ทุกชีวิตไปสู่จุดหมายปลายทางโดยสวัสดิภาพ ด้วยเหตุนี้ หลวงพ่อจึงมีความปรารถนาอย่างแรงกล้าที่จะให้มี “บ้านกัลยาณมิตร” เกิดขึ้นในทุกหนทุกแห่งทุกหมู่บ้าน ทุกตำบล ทุกอำเภอ ทุกจังหวัด ทั่วประเทศ และทุกประเทศทั่วโลก อยากจะให้โลกนี้เป็นโลกแก้วที่ใสบริสุทธิ์เหมือนดวงธรรมภายใน และมวลมนุษยชาติรักในการประพฤติปฏิบัติธรรม รักความสะอาดบริสุทธิ์ จิตใจจะได้ใสเป็นแก้วใสเป็นเพชร มีความคิดสร้างสรรค์สิ่งที่ดีงาม และเป็นประโยชน์ต่อโลก คิด พูด ทำ แต่ในสิ่งที่เป็นบุญกุศลล้วนๆ เหมือนกันหมดเมื่อนั้นแสงสว่างแห่งธรรม ก็จะไปถึงเพื่อนมนุษย์ทั่วโลก

ถ้าเราสถาปนาบ้านของเรา ให้เป็นบ้านกัลยาณมิตร พวกเราทุกคนจะมีปิติสุขเป็นรางวัลทุกครั้งที่เราระลึกถึง เหมือนหลวงพ่อนึกถึงบ้านกัลยาณมิตรหมายเลข ๑ ครั้งใด ก็เกิดความ

บ้านกัลยาณมิตรพาชีวิตสว่างไสว

๓๕๔

ปลื้มปิติเป็นสุขใจที่ได้เห็นผู้มีบุญทั้งหลายมาประพฤติปฏิบัติธรรม แล้วเขาเข้าถึงความสุขภายใน มีการเปลี่ยนแปลงของชีวิต จากชีวิตที่เคยมืดมิด ไปสู่ชีวิตที่สว่างไสว เหมือนความมืดมิดในจิตใจดับสิ้นไป แต่ความสว่างไสวแห่งชีวิตได้เริ่มต้นขึ้น เป็นแสงสว่างที่นำชีวิตไปสู่ความประเสริฐ เช่นเดียวกับบัณฑิตผู้รู้ทั้งหลาย ที่ท่านได้บรรลุวัตถุประสงค์ของชีวิตกันมาแล้ว

เหมือนอย่างพระอรหันต์รูปหนึ่ง ท่านชื่อ “พระนันทกเถระ” เมื่อท่านบรรลุอรหัตตผล สมบูรณ์พร้อมด้วยอภิญญา และปฏิสัมภิทาแล้ว ท่านระลึกชาติหนหลัง ด้วยบุพเพนิวาสานุสติญาณ ตรวจดูประวัติการสร้างบารมีของตนเองว่า ได้ไปประกอบเหตุอะไรมาจึงได้เป็นพระอรหันต์ขึ้นมา ท่านก็พบว่า ในอดีตท่านเป็นผู้ชอบให้ความสุขความสะดวกสบายแก่ผู้อื่น ท่านได้ให้ที่อยู่อาศัย ให้สถานที่ประพฤติปฏิบัติธรรมแก่ผู้มีบุญทั้งหลายไว้สำหรับทำความดี แล้วท่านก็มีความสุขกับการทำอย่างนี้ตลอดมา

*มีอยู่ชาติหนึ่ง ท่านได้มาเกิดเป็นมาณพหนุ่ม ผู้มีสติปัญญาเฉลียวฉลาด มีความเลื่อมใสในพระรัตนตรัย ครั้งนั้น บุญบันดาลให้ท่านมาพบกับพระปัจเจกพุทธเจ้านามว่า อนรุทธะ

บ้านกัลยาณมิตรพาชีวิตสว่างไสว

๓๕๕

ด้วยอัธยาศัยที่ชอบในการปฏิสังขาร บำเพ็ญประโยชน์ต่อผู้อื่น เป็นนิตย์ ท่านจึงไปหาไม้มาทำเป็นเสา ๔ ต้น แล้วมุงด้วยดอกบัว เพื่อเป็นที่สำหรับปฏิบัติธรรมของพระปัจเจกพุทธเจ้า เหตุเพราะ ความคุ้นเคยกับการทำบ้านกัลยาณมิตร ให้เป็นสถานที่ปฏิบัติ ธรรมแก่ผู้มีบุญ ท่านจึงทำสิ่งนี้ถวายแด่พระองค์

ใจจริงท่านปรารถนาจะหารัตนะมาทำเป็นปราสาทให้ พระปัจเจกพุทธเจ้าแทนไม้ และดอกบัวที่ทำได้ในขณะนั้น แต่ เมื่อทำได้ดีทีสุดเพียงเท่านี้ ในสถานการณ์อย่างนี้ ท่านก็ตั้งใจ ทำด้วยหัวใจทีเดียว ไม่คอยให้ทุกอย่างพร้อมก่อนถึงจะลงมือทำ เพราะท่านรู้ว่า โอกาสแห่งการสร้างบารมีนั้น มีค่ายิ่งกว่าสิ่งอื่น ใด ท่านจึงพร้อมเสมอที่จะทำความดีในทันที เมื่อทำแล้วก็เกิด ความปลื้มปิติเลื่อมใส และได้ออกบวชเป็นบรรพชิตในชาตินั้นด้วย

ครั้นหมดอายุขัยในชาตินั้น ท่านได้ไปบังเกิดเป็นเทพบุตร บนสวรรค์ชั้นดุสิตในวิมานทอง รูปดอกบัวใหญ่โตโอฬาร สวย งามมาก มีรัศมีสว่างไสว เป็นเทพบุตรที่มีอานุภาพมาก เมื่อมา เกิดเป็นมนุษย์ในสมัยของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าของเรา บุญนั้น อำนาจให้ท่านสมบูรณ์พร้อมด้วยสมบัติในเมืองมนุษย์ แล้วมี บุญพิเศษหลายอย่างเกิดขึ้นกับท่าน คือไม่ว่าท่านจะนั่งหรือ นอนที่ตรงไหน ก็จะมีดอกบัวรองรับเสมอ ถ้าอยู่ในที่แจ้งก็มี

บ้านกัลยาณมิตรพาชีวิตสว่างไสว

๓๕๖

ดอกบัวกันเหมือนเป็นเศวตฉัตรลอยอยู่เบื้องบน แม่เดินไปในที่ที่ร้อนระอุ มีพยับแดดเด่นไหวอยู่ แสงแดดก็ไม่อาจแผดเผาท่านเหมือนเดินไปในห้องแอร์ที่เย็นฉ่ำ หอมฟุ้งไปด้วยกลิ่นดอกบัว

หากท่านต้องเดินไปบนผิวน้ำ เพียงแค่นึกในใจว่า ให้น้ำเป็นเหมือนแผ่นดิน ท่านก็สามารถเดินข้ามแม่น้ำนั้นไปได้เหมือนเดินไปบนแผ่นดิน โดยเท้าไม่เปียกน้ำ ผลบุญนั้นทำให้ท่านมีอานุภาพมากถึงเพียงนี้ทีเดียว เป็นสิ่งที่อยู่เหนือธรรมชาติ แต่ก็ความจริง แล้วบุญยังได้บันดาลให้ท่านมาพบกับพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มาได้ยินได้ฟังคำสอนที่ว่า “ถ้าหากจะตั้งความปรารถนาดี ต่อพวกพ้องบริวารหรือญาติมิตร พึงชักชวนพวกเขาให้ตั้งมั่นอยู่ในพระรัตนตรัย คือแนะนำให้เขามีจิตเลื่อมใสในพระพุทธเจ้า เลื่อมใสในพระธรรม และพระสงฆ์ แม่มหาภูตทั้ง ๔ คือ ดิน น้ำ ไฟ ลม อาจจะมีการแปรเปลี่ยนไปได้ แต่ผู้มีจิตเลื่อมใสไม่คลอนแคลนในพระรัตนตรัย เขาจะไม่ตกไปสู่อบายภูมิเลย จะมีสุคติสวรรค์เป็นที่ไปอย่างเดียวกันเท่านั้น” เมื่อท่านได้ฟังดังนั้น เกิดความปลื้มปิติในธรรม เกิดกุศลศรัทธา จึงได้ออกบวช และได้บรรลุเป็นพระอรหันต์อย่างง่ายดาย

เพราะฉะนั้น ถ้าใครอยากได้บุญใหญ่ ที่เป็นไปเพื่อการตรัสรู้ธรรม ดิถีตัวไปข้ามภพข้ามชาติ มีญาติมิตรพวกพ้องบริวารเป็นนักปราชญ์บัณฑิต เป็นลัทธิมาตัญญู มีกัลยาณมิตรคอยแนะนำ

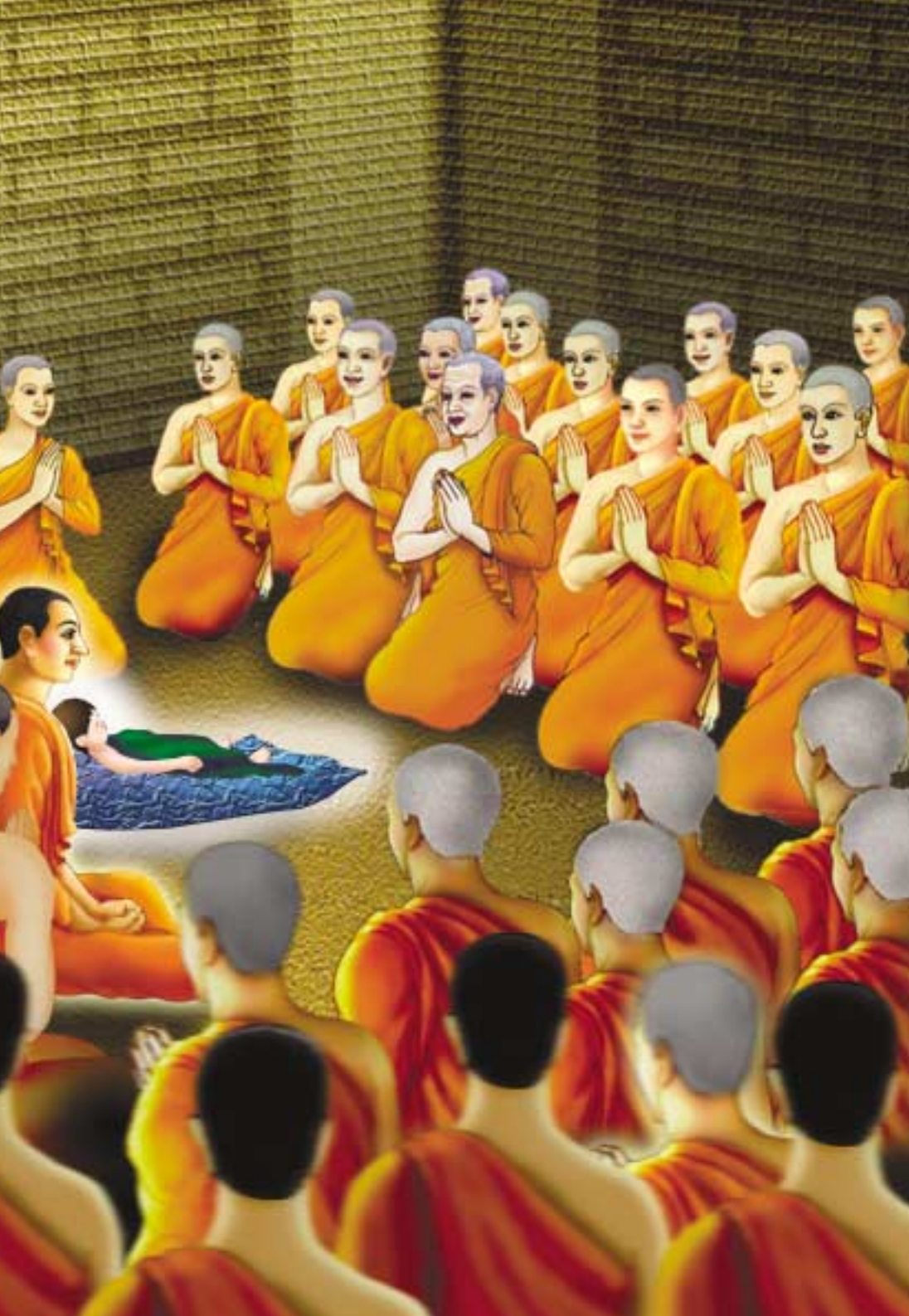
บ้านกัลยาณมิตรพาชีวิตสว่างไสว

๓๕๓

ประทับประคองให้อยู่ในเส้นทางการสร้างบารมีตลอดไป ให้เริ่มต้นด้วยการเปิดบ้านกัลยาณมิตร เพื่อให้ผู้มีบุญได้มากล้นกาย วาจา ใจ ทำความบริสุทธิ์ให้บังเกิดขึ้นแก่โลก โลกของเราจะเป็นโลกแก้วที่น่าอยู่ ในวันธรรมดาเราปฏิบัติกันที่บ้าน ส่วนวันอาทิตย์ เราก็ก็นำสร้างบารมีร่วมกันที่วัดพระธรรมกาย หรือที่วัดใกล้บ้านเราตามแต่ละดวง

บุญในการสถาปนากัลยาณมิตรเป็นบุญใหญ่ จะทำให้เราสมปรารถนาในทุกสิ่งที่มีหวัง การที่เราใช้บ้านให้เป็นแหล่งบุญสถาน บ้านแห่งการบรรลุธรรม เท่ากับว่าเรากำลังให้โอกาสในการเข้าถึงธรรมแก่เพื่อนมนุษย์อันเป็นที่รัก

เราจะได้รับอานิสงส์ใหญ่ เกิดภพชาติใด จะมีแต่นักปราชญ์บัณฑิตเป็นกัลยาณมิตร คอยชี้แนะหนทางอันประเสริฐ และสิริมงคลทั้งหลายจะหลั่งไหลมาสู่ตัวเรา อานุภาพแห่งพระธรรมกายจะลงปกปักรักษาผู้ประพฤติธรรม ทำให้เกิดความสว่างไสวตลอดทั้งวันทั้งคืน ดังนั้นการเปิดบ้านกัลยาณมิตรไว้รองรับผู้มีบุญที่จะมาเข้าถึงธรรมที่บ้านของเรา จึงเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญที่สุด ในการขยายสันติสุขไปทั่วโลก พรรชนานี้ หลวงพ่อจึงขอเชิญชวนทุกท่านได้เปิดบ้านให้เป็นอริยสถานทิพย์วิมานบนเมืองมนุษย์ จะได้เป็นพรรษาแห่งการบรรลุธรรม เป็นพรรษาแห่งความสมปรารถนาของพวกเขาทุกคน

สัง ค ม ใน อุด ม ค ตี

ผู้ที่แผ่เมตตาเป็นประจำ จะทำให้หลับเป็นสุข ตื่นเป็นสุข
ไม่ฝันร้าย หากฝันก็ฝันแต่เรื่องที่เป็นสิริมงคล จะเป็นที่รักทั้ง
ของมนุษย์ และอมมนุษย์ เทวดาจะคุ้มครองรักษา ศัตรูราหู
อัคคีภัย ภัยพิบัติทั้งหลายจะไม่มากล้ำกราย จะทำให้เป็นผู้มี
จิตใจมั่นคง ผิวพรรณวรรณะผ่องใส เป็นผู้ไม่หลงทำกาละ
แม้ละโลกไปแล้ว จะเข้าถึงพรหมโลก

สังคมในอุดมคติ

๓๖๐

เราได้เห็นดเห็น้อยกันมาตลอดทั้งวัน จากการประกอบ
ธุรกิจหน้าที่การงาน การศึกษาเล่าเรียน หรือเรื่องอื่นๆ ที่เราได้
ทำผ่านมาแล้ว ดังนั้นในช่วงเวลาต่อจากนี้ไป เราจะให้โอกาส
แก่ตัวของเราเอง ในการแสวงหาสาระอันแท้จริงของชีวิต เพื่อ
เพิ่มเติมสิ่งที่มีคุณค่ามากที่สุดให้กับชีวิตของเราด้วยการปฏิบัติ
ธรรม ชีวิตจะได้ประสบแต่ความสุขความเจริญรุ่งเรือง เมื่อใจ
อยู่ในกระแสธรรม เราจะมีความสุขรู้สึกโปร่งเบาสบาย มีความ
สดชื่นเบิกบาน คลายจากความเหน็ดเหนื่อยที่ได้ตรากตรำมา
ทั้งวัน

พระลัมมาลัมพุทฺธเจ้าตรัสอานิสงส์ของการแผ่เมตตา
ไว้ว่า

“สุขํ สุปติ สุขํ ปฏิพฺชณฺติ น ปาปกํ สุปินํ ปสฺสติ มนุสฺส-
สํณํ ปีโย โหติ อมนุสฺสํณํ ปีโย โหติ เทวตา รกฺขณฺติ นาสุส
อคฺคิ วา วิสํ วา สตถํ วา กมฺติ ตฺวํ จิตฺตํ สมายิยฺติ มุขวณฺโณ
วิปฺลสีทติ อสมฺมุพฺโห กาลํ กโรติ อุตฺตริ อปฺปฏิวิพฺสนฺโต
พฺรหฺมโลกฺวโป โหติ

ผู้ที่แผ่เมตตาเป็นประจำ จะทำให้หลับเป็นสุข ตื่น
เป็นสุข ไม่ฝันร้าย หากฝันก็ฝันแต่เรื่องที่เป็นสิริมงคล จะ
เป็นที่รักทั้งของมนุษย์ และอมนุษย์ เทวดาจะคุ้มครองรักษา

สังคมในอุดมคติ

๓๖๑

คัสตราวุธ อัคคีภัย ภัยพิบัติทั้งหลายจะไม่มากล้ำกราย จะทำให้เป็นผู้มีจิตใจมั่นคง ผิวพรรณวรรณะผ่องใส เป็นผู้ไม่หลงทำกาละ แม้ละโลกไปแล้ว จะเข้าถึงพรหมโลก”

โดยเฉพาะสถานที่ใดมีการรวมตัวกันประพฤติปฏิบัติธรรม อยู่เป็นประจำ ไม่ว่างเว้นจากการทำใจหยุดใจนิ่ง แผ่เมตตา ทุกวันให้สรรพสัตว์ทั้งหลายอย่างไม่มีประมาณ ไม่ว่าจะเป็นสัตว์ สองเท้า สี่เท้า มีเท้ามาก มีเท้าน้อย หรือไม่มีเท้าก็ตาม ความ สว่างไสวจะบังเกิดขึ้นที่นั่น คัสตราวุธ เขี้ยวงา หมอเสน่ห์ เล่ห์ กล มนต์ คาถา เจ้าทรง ผีสิง เข้ามากล้ำกรายไม่ได้ ไม่ว่าจะเป็น อัคคีภัย โจรภัย ราชภัย และภัยทุกชนิดจะไม่เกิดขึ้น ถ้ามี อุปสรรคก็จะเปลี่ยนจากหนักเป็นเบา จากร้ายกลายเป็นดี ทำให้ สามารถผ่านพ้นวิกฤตเหล่านั้นไปได้ด้วยดี

หากมีผู้มาปฏิบัติธรรมกันมากๆ และมีผู้เข้าถึงความ สว่างภายใน เข้าถึงพระธรรมกายภายใน สถานที่นั้นจะเป็น อริยสถาน เหมือนเป็นดินแดนแห่งการตรัสรู้ธรรมเลยทีเดียว และเมื่อแผ่เมตตาไปให้กับสรรพสัตว์ทั้งมนุษย์ อมนุษย์ เทวดา ไม่ว่าจะเป็นภุมมเทวา เทวดาที่อยู่ตามภาคพื้นดิน รุกขเทวา เทวดา ที่มีวิมานอยู่ในต้นไม้ใหญ่ๆ อากาศเทวา เทวดาที่มีวิมานอยู่ใน อากาศ เทวดาทั้งหลายเหล่านั้นจะมาเป็นเทวดาประจำบ้าน คอยปกป้องรักษาผู้มีบุญทั้งหลายให้ปลอดภัยจากอันตรายทั้งปวง

สังคมในอุดมคติ

๓๖๒

เหมือนดังเรื่องราวของอายุวัฒนกุมาร ที่ใช้บ้านเป็นสถานที่ปฏิบัติธรรม ให้มหาชนมาฟังพระสงฆ์เจริญพุทธมนต์ สวดพระปริตร และฟังธรรมกัน ทำให้รอดพ้นจากความตายมาได้อย่างเป็นอัศจรรย์ เรื่องมีอยู่ว่า

*ในสมัยพุทธกาล มีพราหมณ์สามภรรยาคนหนึ่ง ให้กำเนิดลูกชาย น่ารักน่าเอ็นดู บรรดาญาติมิตรเพื่อนพ้องเมื่อทราบข่าวนี้ต่างพากันเดินทางมาเยี่ยมเยียนมิได้ขาด วันหนึ่ง มีเพื่อนของพราหมณ์สามภรรยาซึ่งออกบวชเป็นนักพรตมาเยี่ยมถึงบ้าน พราหมณ์สองสามีภรรยาจึงออกไปต้อนรับปฏิสันถารเป็นอย่างดี นักบวชท่านนั้นได้ให้พรว่า “ขอให้ท่านทั้งสองมีอายุยืนนาน” โดยที่ไม่ได้ให้พรกับลูกชายของเขาแต่อย่างใด

สาเหตุเพราะนักพรตรู้ด้วยญาณที่เกิดจากสมาธิว่า เด็กทารกนี้จะมีอายุไม่ยืน ต้องตายภายใน ๗ วัน จึงบอกพราหมณ์สองสามีภรรยาไปว่า “ลูกของท่านจะได้รับอันตรายจะมีชีวิตอยู่ได้ไม่เกิน ๗ วัน” พ่อแม่ของเด็กตกใจมาก รีบถามว่า “แล้วทำอย่างไรล่ะ เด็กถึงจะมีชีวิตรอด” นักบวชท่านนั้นตอบไม่ได้ ได้แต่แนะนำว่า “พระสัมมาสัมพุทธเจ้าสามารถ

สังคม ในอุตมคติ

๓๖๓

ให้คำตอบท่านได้ ขอท่านไปเข้าเฝ้าพระองค์เถิด”

พ่อแม่ลูกรีบพากันเดินทางไปเข้าเฝ้าพระพุทธองค์ที่วัดพระเชตะวัน พระบรมศาสดาทรงให้พรสองสามภรรยาล่าช้าว่า “ขอให้มียายุยืนนาน” ครั้นลูกชายนมัสการ พระพุทธองค์ก็ทรงนิ่ง ไม่ตรัสอะไร พราหมณ์จึงทูลถามด้วยความสงสัย พระบรมศาสดาก็ทรงพยากรณ์เหมือนที่นักพรตบอก แล้วได้ตรัสแนะนำกุศโลบายว่า “ถ้าท่านปรารถนาจะให้เด็กมีชีวิตอยู่รอด ขอให้ทำมณฑปไว้เป็นที่ปฏิบัติธรรม ปลูกดาสนะไว้ ๑๖ ที่นั่ง เพื่อให้พระภิกษุสงฆ์มาทำภาวนา และเจริญพระพุทธานต์ แล้วให้ไปชักชวนมหาชน มาฟังพระสวดสาธยายพระปริตรตลอด ๗ วัน ถ้าทำอย่างนี้ เด็กก็จะปลอดภัย”

ตามปกติ พราหมณ์ไม่เคยนิมนต์พระไปที่บ้าน เพราะยังไม่ศรัทธาในพระพุทธศาสนา แต่เพื่อชีวิตของลูกน้อย จึงยอมทำตามทีพระพุทธองค์ทรงแนะนำ ทั้งสองได้ช่วยกันจัดเตรียมต้อนรับพระภิกษุสงฆ์ ที่จะผลัดเปลี่ยนกันมาที่บ้านตลอด ๗ วัน นั้น และให้ลูกน้อยนอนอยู่ตรงกลาง โดยมีพระนั่งล้อมรอบเพื่อเจริญพระพุทธานต์ พร้อมทั้งมีมหาชนจำนวนมากนั่งฟังอยู่ด้วย

วันที่ ๗ พระบรมศาสดาทรงเสด็จไปเป็นประธานในพิธีเหล่าเทวดาในหมื่นจักรวาล ตลอดจณพรหม อรูปพรหม ก็มา

สังคมในอุดมคติ

๓๖๔

ประชุมกันที่บ้านนั้น เพื่อมาฟังธรรม และปฏิบัติธรรมเต็มไปหมด แม้ในอากาศก็อยู่แน่นไปหมดจนไม่มีช่องว่าง

ในวันนั้น อวรุทธกยักษ์ตนหนึ่งซึ่งบำรุ้งทำวเวสสวัณ อยู่ ๑๒ ปี ได้รับพรว่า “ภายใน ๗ วันนี้ ให้สามารถจับเด็กทารก กินได้ตามชอบใจ” ยักษ์จึงได้มายืนคอยหาโอกาสจับเด็กทารกนี้ กิน แต่เนื่องจากมีเหล่าเทวดาผู้มีศักดิ์ใหญ่มากมายมาประชุมกัน เทวดาผู้มีศักดิ์น้อยต้องถอยไปตามลำดับ ผู้อยู่หลังสุดไกลถึง ๑๒ โยชน์ แม้ยักษ์ก็ต้องถอยออกไปอยู่ด้านหลังสุด อีกทั้งพระบรมศาสดาทรงเจริญพระพุทธมนต์ตลอดทั้งคืน ทำให้มนุษย์ เทวดา พรหม อรูปพรหม ได้บรรลุธรรมกันมากมายนับไม่ถ้วน ครั้นครบ ๗ วัน ยักษ์จึงหมดโอกาสที่จะจับเด็กทารกนี้กิน

เช้าวันที่ ๘ พรหมณ์สองสามีภรรยานำลูกน้อยมาถวาย บังคมพระบรมศาสดา พระพุทธองค์ตรัสว่า “ที่ฆาฏโก โหตุ ขอให้กุมารน้อยนี้ จงเป็นผู้มีอายุยืนเถิด” แล้วยังทรงพยากรณ์ต่อไปอีกว่า “เด็กน้อยคนนี้ จะมีอายุยืนถึง ๑๒๐ ปี” พรหมณ์สองสามีภรรยาต่างปลื้มปีติยินดี เกิดความซาบซึ้งในคุณของ พระรัตนตรัย ตั้งแต่นั้นมาจึงยึดเอาพระรัตนตรัยเป็นสรณะ แล้วตั้งชื่อให้ลูกว่า “อายุวัฒนกุมาร” เมื่อเติบโตขึ้น เขามี สุขภาพร่างกายสมบูรณ์แข็งแรง มีอายุยืนถึง ๑๒๐ ปีจริงๆ

สังคมในอุตมคติ

๓๖๕

จากเรื่องนี้จะเห็นว่า การจัดบ้านให้ผู้มีบุญมาใช้เป็นที่
สังสมบุญ มาทำความบริสุทธิ์กาย วาจา ใจให้บังเกิดขึ้น จึงเป็น
ประดุจทิพย์วิมานในเมืองมนุษย์ แม้แต่เทวดาก็มาร่วมฟังธรรม
และปฏิบัติธรรมด้วย บ้านของเราจะสว่างไสวด้วยแสงแห่งธรรม
ทำให้ภัยพิบัติทั้งหลายไม่มากล้ากราย ทางโลกเขายังจัดงาน
ปาร์ตี้เลี้ยงฉลองกันได้ แต่พวกเราปฏิบัติธรรมสวดมนต์
สรรเสริญพระรัตนตรัย ทำไมเราจะทำไม่ได้ เราหาชุมนุมกัน
ทำความดี สร้างสังคมไทยให้น่าอยู่ ให้เป็นสังคมในอนาคตที่มี
แต่คนดีที่โลกต้องการ ประเทศชาติของเราจะเจริญรุ่งเรือง
ประชาชนจะอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข

ดังนั้น พวกเราทุกคนจึงมีส่วนสำคัญในการรังสรรค์โลกนี้
ให้เป็นโลกแก้ว โลกในอุตมคติที่มวลมนุษยชาติใฝ่หา ใบหน้า
ทุกคนมีแต่รอยยิ้ม เต็มเปี่ยมไปด้วยความรัก และความปรารถนาดี
ต่อกัน โลกในอุตมคติจะเกิดขึ้นได้ ต้องเริ่มจากพวกเราผู้นำบุญ
ยอดกัลยาณมิตรทุกคน ที่พร้อมจะเสียสละความสุขเล็กน้อย
เพื่อประโยชน์สุขอันยิ่งใหญ่ของชาวโลก คือให้โอกาสกับ
คนรอบข้างตลอดจนเพื่อนมนุษย์ ด้วยการจัดเตรียมบ้าน
ของเราให้เป็นบ้านกัลยาณมิตร เพื่อใช้เป็นสถานที่ปฏิบัติธรรม
ร่วมกัน ให้ผู้มีบุญทั้งหลายได้เข้าถึงพระธรรมกาย แล้วสันติสุข
จะแผ่ขยายไปทั่วโลก

๔๒

ผู้มีจิตตั้งมั่น
ไม่หวั่นไหว

ความศรัทธา เป็นทางมาแห่งความดีทั้งหลาย ผู้มีความ
ศรัทธาเลื่อมใสในสิ่งที่ควรบูชา โดยเฉพาะอย่างยิ่งเลื่อมใสใน
พระรัตนตรัย จะได้ชื่อว่าเป็นผู้มีทรัพย์อันประเสริฐ ถ้าหากว่า
มีศรัทธาตั้งมั่นไม่หวั่นไหว บัณฑิตทั้งหลายกล่าวว่า เป็นผู้ไม่
ขัดสน ปราศจากสิ่งใดจะสำเร็จประโยชน์ทุกเรื่อง จะเป็นผู้ที่
เจริญอยู่ในกุศลธรรม และสามารถข้ามพ้นห้วงน้ำคือกิเลส
อาสวะทั้งหลาย ไปสู่ฝั่งพระนิพพาน

๓๖๘

เราเกิดมาเพื่อสร้างบารมี การสร้างบารมีเป็นงานที่แท้จริงของมวลมนุษยชาติ พระบรมโพธิสัตว์ในกาลก่อนท่านก็ทำอย่างนี้ คือสร้างบารมีไปจนกว่าบารมีจะเต็มเปี่ยม ได้บรรลุจุดหมายปลายทางของชีวิต ดังนั้นเราเกิดมาภพชาติหนึ่ง ก็เพื่อสั่งสมบุญบารมีเท่านั้น บุญที่เราได้ทำไว้ดีแล้ว จะเป็นเสบียงในการเดินทางไกลในสังสารวัฏ เพื่อมุ่งไปสู่เป้าหมายอันสูงสุดของชีวิต คือการทำให้หลุดพ้นจากกิเลสอาสวะไปสู่อายตนนิพพานได้เข้าถึงบรมสุขอันเป็นนิรันดร์

พระลัมมาลัมพุทธเจ้าตรัสเรื่องความศรัทธาไว้ว่า

“สทฺธิธ วิตฺตํ ปริสสสฺส เสฏฺฐํ

ศรัทธาเป็นทรัพย์อันประเสริฐของคนในโลกนี้

สทฺธา สาธุ ปตฺถุจิจฺฉา

ศรัทธาแน่นแล้ว ย่อมยังประโยชน์ให้สำเร็จ

สทฺธาย ตรติ โหมิ

บุคคลจะข้ามโอชะได้ ด้วยศรัทธา”

ความศรัทธา เป็นทางมาแห่งความดีทั้งหลาย ผู้มีความศรัทธาเลื่อมใสในสิ่งที่ควรบูชา โดยเฉพาะอย่างยิ่งเลื่อมใสในพระรัตนตรัย จะได้ชื่อว่าเป็นผู้มีทรัพย์อันประเสริฐ ถ้าหากว่ามีศรัทธาตั้งมั่นไม่หวั่นไหว บัณฑิตทั้งหลายกล่าวว่า เป็นผู้ไม่ขัดสนปรารถนาสิ่งใดจะสำเร็จประโยชน์ทุกเรื่อง จะเป็นผู้ที่เจริญอยู่

๓๖๕

ในกุศลธรรม และสามารถข้ามพ้นห้วงน้ำคือกิเลสอาสวะทั้งหลาย
ไปสู่ฝั่งพระนิพพาน

*เมื่อครั้งสมัยที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าพระนามว่าปทุมุต-
ตระ ทรงประกาศพระศาสนาอยู่นั้น ผู้มีบุญท่านหนึ่งอาศัยอยู่
ในกรุงหงสาวดี ได้ฟังพระธรรมเทศนาของพระบรมศาสดา
และได้เห็นพระปทุมุตตรสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงแต่งตั้งอุบาสก
ท่านหนึ่งไว้ในตำแหน่งเอตทัคคะ ผู้เลิศกว่าอุบาสกทั้งหลายที่มี
ความเลื่อมใสในพระรัตนตรัยโดยไม่หวั่นไหว เมื่อได้เห็นดังนั้น
ท่านเกิดความประทับใจเป็นอย่างยิ่ง จึงตั้งความปรารถนาที่จะ
เป็นอุบาสกผู้เลิศจำนวนนี้บ้าง

ท่านจึงตั้งใจสั่งสมบุญบารมีอย่างเต็มที่ นับแต่ชาตินั้น
เป็นต้นมา ด้วยบุญนั้นได้ส่งผลให้ท่านเวียนว่ายแต่ในสุคติภูมิ
คือละจากโลกมนุษย์แล้วก็ไปบังเกิดในโลกสวรรค์ ได้ส่วยสมบัติ
อันเป็นทิพย์ เมื่อจุติจากสวรรค์ก็ลงมาสร้างบารมีต่อในโลกมนุษย์
วนเวียนอยู่ในสองภूमินี้เท่านั้น ตลอดระยะเวลาหนึ่งแสนกัป จน
มาถึงสมัยของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าของเรา ท่านได้มาเกิดใน
ตระกูลของมหาเศรษฐี มีชื่อว่า ปุรพันธะ เป็นผู้มั่งคั่งใจดีงาม
ชวนชวายเป็นการทำความดีอย่างเนืองนิตย์ ในตอนแรกๆ ท่าน

๓๓๐

มีความเลื่อมใสในนักบวชนอกพระพุทธศาสนา และได้พิจารณา
ตนเป็นอุปัฏฐากของนักบวชเหล่านั้น

วันหนึ่ง พระบรมศาสดาทรงแผ่ข่ายพระญาณตรวจดู
สัตว์โลกในเวลาใกล้รุ่งทรงเห็นว่าปุรพันธะมีบุญที่จะได้บรรลุธรรม
พระองค์จึงเสด็จไปบิณฑบาตที่หน้าบ้าน เมื่อปุรพันธะแลเห็น
พระพุทธองค์ ก็คิดว่า พระสมณโคดมทรงอุปบัติในตระกูลกษัตริย์
และเป็นผู้ที่มหาชนรู้จักกันเป็นอย่างดี การที่เราจะไม่ไปกราบ
นมัสการพระพุทธองค์นั้น เป็นการไม่สมควร ท่านจึงเข้าไป
กราบที่พระยุคลบาทของพระบรมศาสดาพร้อมทั้งรับบาตร
แล้วอาราธนาพระองค์ให้เสด็จเข้าไปในเรือน

เมื่อพระบรมศาสดาประทับนั่งบนพุทธอาสน์แล้ว
ปุรพันธะได้ถวายภัตตาหารแด่พระองค์ เมื่อเสร็จภัตกิจแล้ว
พระบรมศาสดาทรงแสดงพระธรรมเทศนาที่พอเหมาะกับจริต
อัธยาศัยของท่าน เมื่อจบพระธรรมเทศนา ปุรพันธะได้บรรลु
โสดาปัตติผล เป็นพระโสดาบันบุคคล จากนั้นพระองค์จึงเสด็จ
กลับพระเชตวันมหาวิหาร

ช่วงสายของวันนั้นเอง พญามารคิดว่า ที่ผ่านมาปุรพันธะ
อยู่ในอำนาจของเรา แต่ในวันนี้พระบรมศาสดาเสด็จไปในเรือน
ของเขา เขาจะได้บรรลุธรรมอันใดจากการฟังธรรมของ

๓๗๑

พระพุทธองค์หรือเปล่าหนอ เราควรตรวจสอบดูว่า ปุรพันระ
พ้นจากอำนาจของเราหรือยัง ว่าแล้วพญามารก็เนรมิตกายให้
เหมือนกับพระบรมศาสดาที่ทรงจีวร และถือบาตร เสด็จดำเนิน
โดยอากัปกิริยาของพระพุทธเจ้า แล้วไปยืนอยู่ที่ใกล้ประตูบ้าน
ของปุรพันระ

ปุรพันระเมื่อเห็นพระบรมศาสดาเสด็จกลับมาอีก จึง
คิดว่า ธรรมดาการเสด็จไปอย่างไม่นั่นอนของพระพุทธเจ้า
ทั้งหลายย่อมไม่มี เหตุไรหนอพระองค์จึงเสด็จกลับมาอีก ท่าน
จึงรีบเข้าไปกราบพร้อมทั้งทูลถามว่า “ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ
พระองค์ทรงทำภารกิจเสร็จแล้ว เหตุใดจึงเสด็จกลับมาอีก
พระเจ้าข้า” พญามารกล่าวว่า “ดูก่อนปุรพันระ ตอนที่เราแสดง
ธรรม ยังไม่ทันได้พิจารณา จึงแสดงธรรมแก่เธอขาดไปข้อหนึ่ง”

ปุรพันระคิดว่า เรื่องนี้เป็นเรื่องแปลกประหลาดอย่างยิ่ง
ตามธรรมดาพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทั้งหลาย มีวาจาเป็นหนึ่ง
ไม่ตรัสวาจาผิดพลาด จึงเกิดความเฉลียวใจขึ้นมา คิดใคร่ครวญว่า
ธรรมดามารทั้งหลาย เป็นข้าศึกของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า
สงสัยบุคคลผู้นี้ ต้องเป็นมารแน่นอน จึงถามกลับไปว่า “ท่าน
เป็นมารหรือ” ถ้อยคำที่อริยสาวกกล่าวนั้น เป็นเสมือนหนึ่ง
ขวานอันคมกริบที่ฟาดฟันพญามาร พญามารตอบว่า “ใช่แล้ว
เราคือพญามาร เรามาที่นี่เพื่อทำศรัทธาของท่านให้หวั่นไหว”

๓๓๒

ปุรพันธะชี้หน้าพญามารด้วยใจที่ไม่หวาดหวั่น พร้อมกับกล่าวว่า “เจ้ามารร้าย ผู้มีใจอำมหิต อย่าว่าแต่เจ้าผู้เดียวเลย แม้พวกมารเช่นเจ้าตั้งร้อย ตั้งพัน ก็ไม่อาจทำศรัทธาของเราให้หวั่นไหวได้ เจ้าจงไปให้พันประตูเรือนของเราเดี๋ยวนี้” ท่านได้ขับไล่พญามารออกไปด้วยความกล้าหาญ เมื่อมารฟังคำของอริยสาวกแล้ว ก็ถอยห่างออกไปเรื่อยๆ ไม่อาจพูดจาโต้ตอบในที่สุดก็อันตรธานหายไปในที่นั้นเอง

ครั้นถึงเวลาเย็น ท่านไปเข้าเฝ้าพระบรมศาสดา แล้วกราบทูลเรื่องราวที่ได้เจอกับพญามาร พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงสดับเรื่องราวทั้งหมดด้วยความปลื้มปิติ ทรงสรรเสริญชื่นชมอนุโมทนา และได้สถาปนาท่านไว้ในตำแหน่งเอตทัคคะ ผู้เป็นเลิศกว่าเหล่าอุบาสก ผู้เลื่อมใสในพระรัตนตรัยไม่หวั่นไหว

ดังนั้น ชาวพุทธที่แท้จริง ต้องเป็นผู้ไม่หวั่นไหวดังเช่นท่านปุรพันธะ ที่มีศรัทธาเชื่อมั่นในพระรัตนตรัย ซึ่งข้อนี้เป็นคุณสมบัติประการแรกของสาวุชนในพระพุทธศาสนา คือจะต้องไม่คลอนแคลนในคำสอนของพระบรมศาสดา รู้จักใช้สติ และปัญญา พิจารณาไตร่ตรองให้รอบคอบก่อนที่จะตัดสินใจในสิ่งที่ทำ เพราะถ้าหากไม่ใคร่ครวญให้ดีอาจก่อให้เกิดความเสียหายตามมาในภายหลังได้

๓๓๓

การเป็นชาวพุทธที่สมบูรณ์ตามพระพุทธประสงค์นั้น นอกจากจะเป็นผู้มีความศรัทธามั่นในพระรัตนตรัย จนได้เข้าถึงพระรัตนตรัยแล้ว ยังจะต้องเป็นผู้มีศีล มีความบริสุทธิ์กาย วาจา ใจ เพราะศีลเป็นอาการอันประเสริฐ บุคคลผู้สมบูรณ์ด้วยศีล ย่อมหอมฟุ้งไปทั่วสารทิศ ผู้นั่งใกล้พระรัตนตรัยที่แท้จริงจะต้องมีจิตใจหนักแน่นมั่นคงในการสร้างความคิดดี ไม่ใช่ผู้ถือมงคลดินขาว เมื่อมีเรื่องราวเหตุการณ์อะไรเกิดขึ้น ทั้งดีหรือไม่ดีก็ตาม ต้องทำใจให้เป็นกลาง ไม่มีอคติ ไม่มีนินทาติร้าย หรือหวั่นไหวไปตามกระแสโลก ถ้าเราไม่หวั่นไหวตามกระแสโลก โลกนี้ก็จะ เป็นไปตามใจของเรา

๔๓

รับทำเสียเถิด
ก่อนจะสายเกินไป

บุคคลใดไม่คำนึงถึงหนาวร้อน
อดทนให้เหมือนหญ้า
ทำกิจที่ควรทำด้วยเรี่ยวแรงของลูกผู้ชาย
บุคคลนั้นย่อมไม่เสื่อมจากความสุข

รีบทำเสียเถิดก่อนจะสายเกินไป

๓๗๖

เราทุกคนที่เกิดมาในโลกนี้ มีสิ่งที่ต้องศึกษาควบคู่กันไป ๒ ประการ คือ การศึกษาหาความรู้ในทางโลก และการศึกษาวิชาในทางธรรม การศึกษาทางโลก เพื่อให้เรารู้จักแสวงหาปัจจัยสี่มาหล่อเลี้ยงให้ดำรงชีวิตอยู่ได้ ส่วนการศึกษาทางธรรม นั้น มีเป้าหมายเพื่อฝึกฝนอบรมจิตใจของเราให้สะอาดบริสุทธิ์ เพื่อจะได้เข้าถึงแหล่งแห่งความรู้ที่สมบูรณ์ เป็นความรู้เพื่อความ สุข เพื่อความหลุดพ้นจากทุกข์ทั้งปวง ซึ่งเป็นเป้าหมายที่แท้จริงของทุกชีวิต

พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสไว้ใน ทีฆนิกาย ปาฏิกวรรค ความว่า

“โย จ สัตถุจ อุณฺหุจ ตินา ภียโย น มณฺหติ
กรํ ปุริสกิจฺจานิ โส สุขา น วิหาติ

บุคคลใดไม่คำนึงถึงหนาร้อน อดทนให้เหมือนหน้ำ ทำกิจที่ควรทำด้วยเรี่ยวแรงของลูกผู้ชาย บุคคลนั้นย่อมไม่เสื่อมจากความ สุข”

พุทธพจน์บทนี้ พระองค์ตรัสสอนพุทธบริษัทว่า ให้มีความอดทน และให้มีความเพียรในการทำกิจที่ควรทำให้สำเร็จ ล่วงไป โดยไม่มีข้อแม้ ข้ออ้าง และเงื่อนไขใดๆ เช่น ไม่อ้างว่า หนาวเกินไป หรือร้อนเกินไปเลยไม่อยากทำงาน แต่ให้ขยัน

รีบทำเสียเถิดก่อนจะสายเกินไป

๓๓๓

หมั่นเพียร และอดทน อย่างน้อยที่สุดก็ให้อดทนเหมือนกับ ต้นหญ้า ที่ไม่ว่าจะอยู่ในสภาพดินฟ้าอากาศอย่างไร จะร้อนจะหนาวแค่ไหน ก็ยังคงเจริญเติบโต แพร่พันธุ์ไปได้ไม่หยุดยั้ง ฉะนั้น

คำว่า “กิจที่ควรทำ” หมายถึง การประกอบธุรกิจการทำงาน การศึกษาเล่าเรียน หรือการทำงานในครอบครัวที่เป็นไปเพื่อการ ดำเนินชีวิต กับกิจที่แท้จริงในการเกิดมาเป็นมนุษย์ คือ การ ขจัดกิเลสอาสวะให้หลุดร่อนออกจากใจ เหลือไว้แต่ความ บริสุทธิ์ล้วนๆ ผู้มีความอดทน ขยันหมั่นเพียรในการทำกิจทั้ง ๒ อย่างนี้ให้ลุล่วงไปได้ ด้วยกำลังความรู้ความสามารถทั้งหมด ที่มีอยู่ ย่อมจะไม่เลื่อมจากความสุขที่จะพึงได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความเพียรในการปฏิบัติธรรมทำใจให้หยุดให้นิ่ง ให้เข้าถึง พระธรรมกาย ซึ่งเป็นเป้าหมายที่แท้จริงของชีวิต จะเป็น ต้นทางนำไปสู่พระนิพพานอันเป็นเอกัตถบรมสุข ซึ่งเป็นสุดยอด แห่งความปรารถนาที่แท้จริงของมนุษย์ทุกๆ คน

*ในอาร์พาวัตถุสูตร พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสถึงเหตุที่ ทำให้คนปรารถนาคความเพียรไว้ ๘ ประการ คือ ก่อนลงมือทำงาน ก็ให้เตือนตนเองว่า เดี่ยวเราต้องทำงานแล้ว ในขณะที่เรากำลัง ทำงานอยู่นั้น คงไม่่ง่ายนักที่จะฝึกฝนจิตใจตามคำสั่งสอนของ

รีบทำเสียเถิดก่อนจะสายเกินไป

๓๗๘

พระลัมมาลัมพุทเธเจ้าได้ ดังนั้นเราต้องรีบปรารภความเพียร ตั้งแต่ตอนนี เพื่อจะได้บรรลุธรรมที่ยังไม่บรรลุ เพื่อให้แจ้งใน ธรรมที่ยังไม่ทำให้แจ้ง หลังจากงานเสร็จแล้ว ให้สอนตนเองว่า ในขณะที่เรากำลังทำงานอยู่นั้น ไม่สามารถฝึกฝนจิตใจตาม คำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าได้อย่างเต็มที่ แต่ตอนนี้เราได้ ทำงานเสร็จแล้ว ต้องเร่งรีบปรารภความเพียรจะดีกว่า

ก่อนออกเดินทาง ก็ให้สอนตนเองว่า เตียวเราจะต้อง เดินทางแล้ว ในขณะที่เรากำลังเดินทาง คงไม่ถ่วงน้ำหนักที่จะฝึกฝน ใจให้หยุดนิ่งตามที่พระพุทธองค์สอนไว้ ดังนั้นเราต้องรีบปรารภ ความเพียรตั้งแต่ตอนนี้ แล้วจึงออกเดินทาง หลังจากเดินทาง แล้ว ให้เตือนตนเองว่า ในขณะที่เรากำลังเดินทางอยู่นั้น เรา ไม่ได้ฝึกใจตามคำสั่งสอนของพระพุทธองค์อย่างเต็มที่ ตอนนี้ เรากลับจากการเดินทางแล้ว ต้องรีบปรารภความเพียรโดยทันที

ถ้าวันไหนออกไปบิณฑบาต แล้วได้อาหารมาน้อย ก็ให้ เตือนตนเองว่า วันนี้เราได้ภัตตาหารมาน้อย เมื่อฉันน้อยร่างกาย ก็ปลดปล่อยเบาสบาย เหมาะแก่การทำความเพียร ดังนั้นเรา จะรีบปรารภความเพียรเสียตั้งแต่ตอนนี้ ขณะร่างกายของเรา กำลังเบาสบาย วันใดบิณฑบาตแล้วได้อาหารมามาก เพียงพอ

รีบทำเสียเถิดก่อนจะสายเกินไป

๓๗๕

แก่ความต้องการของร่างกาย ให้สอนตนเองว่า เวลานี้ภัตตาหาร
อุดมสมบูรณ์ ร่างกายเรากำลังคล่องแคล่ว ควรแก่การปรารภ
ความเพียร เพราะฉะนั้นเราจะรีบทำความเพียรตั้งแต่ตอนนี้
ในขณะที่ยังมีเรี่ยวแรง สุขภาพร่างกายยังสมบูรณ์แข็งแรงอยู่
เหมาะสมต่อการทำความเพียรยิ่งนัก

เวลาที่ป่วยไข้ไม่สบาย ก็ให้สอนตนเองว่า ตอนนี้อย่าง
เจ็บป่วยไม่มากนัก ต่อไปอาจทรุดหนักมากกว่านี้ ถ้าป่วยหนัก
คงทำใจหยุดใจนิ่งได้ยาก ดังนั้นเราจะรีบทำความเพียรตั้งแต่
ตอนนี้ เมื่อหายจากป่วยไข้ ก็เตือนตนเองว่า เราพึ่งหายจาก
เจ็บป่วยได้ไม่นาน ร่างกายยังอ่อนแออยู่ โรคของเราอาจกลับ
กำเริบขึ้นมาอีกก็ได้ ดังนั้นเราจะรีบปรารภความเพียรตั้งแต่
ตอนนี้ ในขณะที่โรคยังไม่กำเริบหนัก เพื่อจะได้บรรลุธรรมที่ยัง
ไม่ได้บรรลุ และเพื่อให้แจ้งธรรมที่ยังไม่ทำให้แจ้ง

ใครก็ตามที่รู้จักสอนตนเองเช่นนี้ นับว่าเป็นผู้ไม่ประมาท
ในชีวิต เป็นผู้ที่ดินอยู่ในท่ามกลางหมู่ชนที่หลับใหล ขยันปรารภ
ความเพียรเจริญสมาธิภาวนาอยู่เสมอ ลักวันหนึ่งจะต้องสมหวัง
ดังใจปรารถนา ได้พระรัตนตรัยมาเป็นที่พักพิง ได้บรรลุวัตถุประสงค์
ของชีวิต เหมือนกับหญิงชราคนหนึ่งในอดีต เรื่องมีอยู่ว่า

รีบทำเสียเถิดก่อนจะสายเกินไป

๓๘๐

*หญิงชราคนนี้เป็นชาวเมืองสาวัตถี นางมีลูกหลายคน ลูกชาย ๗ คน ลูกหญิง ๓ คน เมื่อลูกๆ เติบโตต่างก็แต่งงาน มีครอบครัวกันไป ครั้นสามีของหญิงชราเสียชีวิตลง ลูกๆ ต่างมารบเร้าให้แม่แบ่งสมบัติให้ แม่จึงแบ่งสมบัติให้กับลูกทุกคนเท่าๆ กัน แล้วไปพักอาศัยอยู่กับลูกชายคนโต พักไปได้เพียง ๒-๓ วัน ลูกสะใภ้ก็พูดเปรยๆ ว่า “แม่มาอยู่แต่บ้านหลังนี้ ไม่ยอมไปอยู่กับลูกคนอื่นบ้าง อย่างกับแบ่งสมบัติให้ลูกคนนี้มากกว่าคนอื่น อย่างนั้นแหละ”

หญิงชราถูกลูกสะใภ้ว่ากระทบอย่างนั้น ก็รู้สึกสะเทือนใจ จึงย้ายไปอยู่กับลูกชายคนที่ ๒ เมื่อไปอยู่บ้านลูกชายคนที่ ๒ นางต้องเจอเหตุการณ์ทำนองเดียวกันอีก ลูกสะใภ้คนที่ ๒ พูดกระทบกระเทียบ หญิงชราจึงย้ายไปอยู่บ้านลูกคนถัดไป แต่ก็ต้องพบกับเหตุการณ์ทำนองเดียวกัน นางคิดว่า จะมีประโยชน์อะไรกับการอยู่ในเรือนที่คนไม่ต้องการให้เราอยู่ด้วย จึงตัดสินใจไปบวชในสำนักของภิกษุณี เมื่อบวชแล้วได้ชื่อว่า พุพุตติกาเถรี แปลว่า พระเถรีผู้มีลูกหลายคน

พุพุตติกาเถรีรู้ว่าตนเองเป็นคนชรา เรี่ยวแรงที่จะประพฤติปฏิบัติธรรมมีแต่จะลดน้อยถอยลงไปเรื่อยๆ นางจึง

รีบทำเสียเถิดก่อนจะสายเกินไป

๓๘๑

ไม่ประมาณ ได้ปรารภความเพียรตลอดทั้งคืน เวลาเดินจงกรมในที่มืด ก็เอามือจับต้นไม้เพื่อป้องกันไม่ให้หกล้ม ส่วนใจก็จดนิ่งอยู่กลางกายไม่ถอนถอย พระบรมศาสดาทรงทราบความตั้งใจอันแน่วแน่ของนาง ทรงแผ่พระรัศมีไปเหมือนประทับอยู่ตรงหน้าของพหูสูตรติกาเถรี แล้วตรัสว่า “ชีวิตของผู้ที่ไม่เห็นธรรม แม้จะอายุยืนถึง ๑๐๐ ปี ก็ไม่ประเสริฐ ส่วนชีวิตของผู้ที่เห็นธรรมแล้ว แม้จะมีชีวิตอยู่เพียงวันเดียว ยังประเสริฐกว่า” พหูสูตรติกาเถรีได้ปล่อยใจไปตามกระแสพระธรรมเทศนา และบรรลुธรรมเป็นพระอรหันต์ ทันทิที่พระบรมศาสดาตรัส พระคาถาจบลงนั่นเอง

เราจะเห็นว่า ความเพียรในการทำใจหยุดนิ่งเป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง เป็นกิจสำคัญของชีวิต ส่วนการประกอบธุรกิจการงาน การศึกษาเล่าเรียนนั้น เป็นส่วนที่จะมาสนับสนุนให้การสร้างบารมีของเราเป็นไปได้อย่างสะดวกสบาย เพราะฉะนั้น ให้ทุกท่านทำกิจทั้ง ๒ อย่างควบคู่กันไปพร้อมๆ กัน ขณะทำงานหรือทำธุรกิจก็ตรีกธรรมะไปด้วย ข้างนอกเคลื่อนไหว ข้างในหยุดนิ่ง ฝึกอย่างนี้กันไปทุกวันเลย ทำให้ใจให้คุ้น แล้วจะได้ชื่อว่า ทำงานไม่คั่งค้าง ทั้งงานหลัก และงานรอง สองประสาน เดียวงานก็สำเร็จ ทางโลกก็ประสบความสำเร็จ ทางธรรมก็เข้าถึงพระธรรมกาย

รีบทำเสียเถิดก่อนจะสายเกินไป

๓๘๒

ดังนั้น ให้หมั่นฝึกทำใจหยุดใจนิ่งกันทุกๆ วัน เพื่อให้เข้าถึงพระธรรมกายให้ได้ แล้วอย่าทำคนเดียว ให้ไปชักชวนญาติสนิทมิตรสหายมาประพาศปฏิบัติธรรมร่วมกันด้วย จะได้เป็นกำลังใจในการสร้างความดีแก่กันและกัน ทำบ้านของเราให้เป็นบ้านกัลยาณมิตร เป็นจุดกำเนิดแห่งความสว่างไสว ที่จะแผ่ขยายไปเป็นสันติสุขของโลกต่อไป

บัณ ทิต
ค ว ร ตั ก เ ตื อ น กั น

คนเราควรเตือนสติกัน ควรแนะนำกัน
และควรห้ามปรามกันจากธรรมของอัสตบุรุษ
คนที่ทำเช่นนั้น ย่อมเป็นที่รักของคนดี
แต่ไม่เป็นที่รักของคนไม่ดี

บัณฑิตควรตักเตือนกัน

๓๘๕

ธรรมดาของสรรพสัตว์ และสรรพสิ่งทั้งหลาย ย่อมมีการเปลี่ยนแปลงไปสู่ความเสื่อม แม้แต่ชีวิตของเราก็เสื่อมไปตามลำดับ จากวัยทารกไปสู่วัยเด็ก วัยรุ่น วัยหนุ่มสาว วัยกลางคน วัยชรา นั่นเป็นความเสื่อมที่เรามองเห็นได้ เราถูกความเสื่อมครอบงำแล้วนำไปสู่ความตาย คือในที่สุดต้องเสื่อมสลายไปสู่ความตายหมด เพราะฉะนั้นเราไม่ควรประมาทในการดำเนินชีวิต ควรมองเห็นโทษของความเสื่อม จะได้คลายจากความยึดมั่นถือมั่นในโลกทั้งปวง แล้วมุ่งแสวงหาหนทางแห่งความหลุดพ้น

พระลัมมาลัมพุทเธเจ้าตรัสไว้ใน ขุททกนิกาย ธรรมบท ว่า

“โอวเพชยานุสาเสยย อสพฺภา จ นิวารเย
สตฺ หิ โส ปิโย โหติ อสตฺ โหติ อปฺปิโย

คนเราควรเตือนสติกัน ควรแนะนำกัน และควรห้ามปรามกันจากธรรมของอัสตบุรุษ คนที่ทำเช่นนั้น ย่อมเป็นที่รักของคนดี แต่ไม่เป็นที่รักของคนไม่ดี”

บรรดานักปราชญ์บัณฑิตในกาลก่อนท่านเห็นความสำคัญของการแนะนำตักเตือนกันว่า เป็นเสมือนหนึ่งการชี้ขุมทรัพย์บอกทางอันประเสริฐให้ และผู้ที่มีความกล้าหาญที่จะแนะนำตักเตือนผู้อื่นได้นั้น นอกจากจะต้องมีความปรารถนาดีอย่างเต็มเปี่ยมแล้ว ยังต้องอาศัยกำลังใจอย่างมากก่อนที่จะไปตักเตือนผู้อื่น ต้องอาศัยศิลปะในการพูดเพื่อไม่ให้เกิดการ

บัณฑิตควรรู้จักตัวเอง

๓๘๖

กระทบกระทั่ง หรือกระทบกระเทือนต่อจิตใจ ดังนั้นผู้ซึ่งข่มทรัพย์
จึงเป็นเสมือนยอดกัลยาณมิตร ผู้ทำให้ใจของชาวโลกสว่างไสว
ด้วยแสงแห่งธรรม กัลยาณมิตรจึงเป็นบุคคลสำคัญของโลก
เพราะนอกจากจะเป็นแบบอย่างที่ดีแล้ว ยังต้องสามารถที่จะ
ชักชวนสั่งสอนผู้อื่นได้ดีอีกด้วย

ส่วนผู้ที่ถูกชักชวน ต้องเปิดใจให้กว้าง หากสิ่งที่เขา
เตือนเป็นความจริง ต้องกล้ายอมรับ ไม่โกรธตอบ และพร้อมที่
จะปรับปรุงแก้ไข ผูกพันอบรมตนเองตลอดเวลา แต่หากเขา
เข้าใจผิดก็ต้องอดทน และหาโอกาสอธิบายให้เข้าใจในภายหลัง
ตรงจุดนี้เองที่ทำให้ทั้ง ๒ ฝ่าย คือผู้เตือน และผู้ถูกเตือน จะ
ต้องเปิดใจให้กว้าง ยอมรับฟังความเห็นของกันและกัน ไม่เอา
อารมณ์หรือความรู้สึกส่วนตัวเป็นใหญ่ ต้องเอาธรรมเป็นใหญ่
ให้เป็นธัมมาริบัติโดย ยึดมั่นในธรรม ตัดสินกันด้วยเหตุด้วยผล
อย่างนี้โลกจึงจะเกิดสันติสุขกันจริง

ยิ่งไปกว่านั้น ถ้าเราปฏิบัติธรรมเป็นประจำ ความสุข
ความสงบที่แท้จริง ก็เกิดขึ้น ใจเราจะกลับสู่ฐานที่ตั้ง คือที่
ศูนย์กลางกายฐานที่ ๗ จะมีสติสัมปชัญญะ ยิ่งถ้าหมั่นตรีก
ระลึกถึงพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เจริญพุทธานุสติ นึกถึงองค์พระ
แก้วใสบริสุทธิ์ตลอดเวลา ใจเราจะถูกกลั่นให้สะอาด เราจะมี
สติเป็นมหาสติ ปัญญาเป็นมหาปัญญา ไม่คิดพูดทำในสิ่งที่เป็น

บัณฑิตควรตักเตือนกัน

๓๘๓

บาปอกุศล ใจจะเป็นบุญล้วนๆ อยู่กับธรรมะ อยู่กับพระธรรม-
กายภายใน และพบเป้าหมายชีวิตที่แท้จริง

*ดังเช่นสมัยที่พระลัมมาสัมพุทธเจ้าของเรา กำลังสร้าง
บารมีเป็นพระบรมโพธิสัตว์อยู่นั้น พระองค์ได้บังเกิดในตระกูล
คฤหบดีนามว่า สุชาติ ในครั้งนั้นท่านยังเป็นเด็ก แต่ว่าเป็นเด็ก
ที่มีปัญญา ฉลาดหลักแหลมใฝ่รู้ใฝ่เรียน ไม่ว่าจะเรียนศิลปวิทยา
เรื่องใด ก็จะได้แตกฉานในความรู้ที่ครูบาอาจารย์สั่งสอน และที่
เป็นอย่างนี้ เพราะว่าท่านสั่งสมปัญญาบารมี ได้เจริญสมาธิ
ภาวนามานับภพนับชาติไม่ถ้วน ใจของท่านจึงใสสะอาดบริสุทธิ์
ดวงปัญญาก็สว่างไสว ครั้นมาเกิดในชาตินี้ แม้จะมีอายุน้อย
แต่เป็นใหญ่ด้วยปัญญาและคุณธรรม

เมื่อคุณปู่เสียชีวิต บิดาของท่านมีแต่ความเศร้าโศก
เสียใจ ไบหน่านองไปด้วยน้ำตา นัยน์ตาทั้งสองแดงก่ำ พร่ำเพ้อ
พิไรรำพันอยู่ตลอดเวลา เพราะคิดถึงคุณปู่ที่เพิ่งเสียชีวิตไป
จึงละเลยกิจการงานของตนเอง แม้มารดาของพระโพธิสัตว์
ก็หมดปัญญาที่จะทำให้บิดาคลายจากความเศร้าโศก แล้วกลับ
มาปฏิบัติหน้าที่หัวหน้าครอบครัวที่ดีต่อไปได้

บัณฑิตควรรู้จักเตือนกัน

๓๘๘

จนกระทั่งวันหนึ่ง ขณะที่สุชาติคิดหากุศโลบายที่จะทำให้บิดาคลายจากความเศร้าโศก เขาเดินออกไปนอกบ้าน เห็นโคตัวหนึ่งนอนตายอยู่ จึงหอบเอาหญ้าที่ขึ้นริมทางมากองไว้ ยกภาชนะใส่น้ำสะอาดมาวางไว้ตรงหน้าโคที่ตาย แล้วกล่าวว่า “เจ้าจกิน เจ้าจกิม” เขาพูดซ้ำเช่นนี้จนกระทั่งผู้คนที่เดินผ่านไปมาเกิดความสงสัย จึงถามว่า “สุชาติ เจ้าเป็นบ้าไปแล้วหรือ ถึงได้นำหญ้าและน้ำ มาให้โคที่ตายไปแล้วกิน” สุชาติไม่ได้ตอบอะไร คนที่เดินผ่านไปมาคนแล้วคนเล่า ต่างสอบถามเขาด้วยคำถามเดิมๆ แต่ก็ไม่ได้รับคำตอบแต่อย่างใด

จนถึงเวลาพลบค่ำ ชาวบ้านพากันคิดว่าสุชาติคงเป็นบ้าไปแล้ว จึงช่วยนำเขากลับมาส่งที่บ้านพร้อมทั้งเล่าเรื่องทั้งหมดที่ชาวบ้านพบเห็น ให้บิดาของเด็กน้อยคนนี้ฟังโดยละเอียด

บิดาฟังเรื่องราวดังนั้นแล้ว ก็คลายความโศกไปได้บ้าง จึงถามลูกชายว่า “เจ้าเป็นบ้าไปแล้วหรือ จึงบังคับให้โคที่ตายแล้วให้กินหญ้ากับน้ำ เพราะถึงอย่างไรโคที่ตายแล้วย่อมไม่สามารถลุกขึ้นมากินได้ เมื่อก่อนนี้เจ้าเคยเป็นคนฉลาด รู้จักคิดเป็นบัณฑิต แต่ทำไมมาบัดนี้ เจ้าจึงไตร่ตรองไม่ได้ หรือเจ้ากลายเป็นคนบ้าไปแล้วจริงๆ”

สุชาติฟังแล้ว ก็นั่งอยู่ครู่หนึ่ง แล้วกล่าวด้วยความอาทรรพว่า “โคตัวนี้ ยังมีเท้าทั้ง ๔ ข้าง มีศีรษะ มีตัวพร้อมหาง

บัณฑิตควรรักตัวเองกัน

๓๘๕

และนัยน์ตา ลูกคิดว่า โคตัวนี้จะต้องลุกขึ้นกินหญ้าได้สักวันหนึ่ง แต่มีเรื่องหนึ่งที่ลูกสงสัยนักหนาว่า ทั้งมือ เท้า ลำตัว และ ศีรษะของคุณปู่ แม้บัดนี้ก็มองไม่เห็น แต่คุณพ่อยังมาร้องให้ถึง กระดูกของคุณปู่ที่บรรจุไว้ในสถูปดิน จะไม่เป็นการกระทำที่ ไร้สาระหรือว่าเสียสติไปหรือ” คฤหบดีผู้เป็นพ่อฟังดังนั้นแล้ว รู้ทันทีว่า บุตรของเราเป็นบัณฑิต เขาทำเหตุนี้เพื่อให้เราได้สติ จะได้เลิกเศร้าโศกเสียใจ แล้วกลับมาทำหน้าที่การงานเหมือนเดิม

คฤหบดีได้กล่าวสรรเสริญบุตรชายเจ้าปัญญาว่า “สุชาติ เอ๋ย บัดนี้พ่อรู้แล้วว่า สัตว์ทั้งปวงมีความตายเป็นธรรมดา ตั้งแต่นี้ไปพ่อจะไม่เศร้าโศกเสียใจอีก แล้วจะตั้งใจทำกิจการที่ พ่อสร้างไว้ให้สำเร็จด้วยดี” สุชาติฟังดังนั้นก็ดีใจที่พ่อจะกลับมา เป็นพ่อคนเดิม ตั้งแต่นั้นมา ไม่ว่าจะทำงานใด จะต้องมิสุชาติ เป็นกัลยาณมิตรที่ใกล้ชิดอยู่ตลอดเวลา แล้วครอบครัวนี้ก็อยู่ ร่วมกันอย่างมีความสุข

ดังนั้น คนเราเมื่ออยู่ด้วยกัน ควรปฏิบัติต่อกันด้วยความปรารถนาดีเช่นนี้ ใครพลั้งพลาดไป เมื่อได้รับคำแนะนำ ดักเตือนก็ให้ปรับปรุงแก้ไข ส่วนผู้ที่จะเป็นกัลยาณมิตรคอย แนะนำดักเตือน ต้องมีศิลปะในการพูด คือทั้งชี้ข้อบกพร่อง ยกย่องชมเชยในสิ่งที่ดีงาม และสนับสนุนให้คนรอบข้าง ประกอบกรรมดีให้ยิ่งขึ้นไป

ช น ะ ดั ว ย เ ม ต ต า

ผู้ใดให้ทานประมาณ ๑๐๐ หม้อในเวลาเช้า ให้ทานอีก
๑๐๐ หม้อในเวลาเที่ยง และให้ทานอีก ๑๐๐ หม้อในเวลาเย็น
ยังมีผลน้อยกว่าผู้เจริญเมตตาจิต แม้เพียงชั่วระยะเวลาแห่ง
การหยดของน้ำนมจากแม่โค

ชนะด้วยเมตตา

๓๕๒

ร่างกายที่เราต้องใช้ในการประกอบภารกิจการทำงานทุกวัน มีความจำเป็นต้องชำระล้างให้สะอาดด้วยน้ำ ฉันทิ จิตใจ จำเป็นต้องชำระล้างให้สะอาดบริสุทธิ์ ด้วยการเจริญภาวนา ฉันทิ นั้น พระผู้มีพระภาคเจ้าได้ทรงสั่งสอนพุทธบริษัทให้หมั่น เจริญภาวนา ทรงชี้ให้เห็นความสำคัญของใจว่า ใจที่ผ่องใสย่อม เป็นเหตุนำความสุขมาให้ และเป็นทางมาแห่งมหากุศลอันจะนำ ทุกชีวิตไปสู่เป้าหมายสูงสุด คือการบรรลุมรรคผลนิพพาน

พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสไว้ใน โอภชาสูตร ความว่า

“ผู้ใดให้ทานประมาณ ๑๐๐ หม้อในเวลาเช้า ให้ทาน อีก ๑๐๐ หม้อในเวลาเที่ยง และให้ทานอีก ๑๐๐ หม้อใน เวลาเย็น ยังมีผลน้อยกว่าผู้เจริญเมตตาจิต แม้เพียงชั่ว ระยะเวลาแห่งการหยดของน้ำนมจากแม่โค”

การเจริญเมตตา แม้เพียงชั่วระยะเวลาสั้นๆ ยังมีอานิสงส์ มากกว่าการให้ทาน เพราะจิตของผู้ที่ประกอบด้วยเมตตาธรรม เป็นจิตที่มีความบริสุทธิ์ผ่องใส จึงมีอานุภาพหาประมาณมิได้ ผู้ที่เจริญเมตตาอยู่เสมอ ย่อมได้รับความสุขกายสุขใจ จะมี ผิพรรณวรรณะผ่องใส ภัยใดๆ ก็ไม่สามารถทำอันตรายได้ จิตของบุคคลผู้เต็มเปี่ยมด้วยเมตตา ย่อมตั้งมั่นไม่หวั่นไหว ทำให้รู้แจ้งแทงตลอดในคุณวิเศษได้โดยง่ายจะเป็นที่รักของมนุษย์

ชนะด้วยเมตตา

๓๕๔

ซึ่งผูกอาฆาตพระบรมศาสดามาเป็นเวลาช้านาน ครั้นพระนาง-
มาคัณธียารู้ว่า พระนางสามาวดีและบริวาร เป็นผู้มีความเลื่อมใส
ในพระลัทธิลัทธิพุทธเจ้า ก็เกิดความไม่พอใจ และคิดจะทำลาย
พระนางสามาวดีด้วย จึงกราบทูลยุยงพระราชาว่า “พระนาง-
สามาวดีกับบริวารไม่ได้มีความรักในพระองค์เลย พวกเธอมีใจ
ฝักใฝ่ในพระลัทธิลัทธิพุทธเจ้า ถึงขนาดเจาะฝาผนังห้อง เพื่อจะ
ได้แลเห็นพระพุทธรองค์ใดองค์หนึ่ง” พระราชาสับแล้วก็ทรงนิ่งเฉย
ไม่ทรงเชื่อพระนางมาคัณธียา

เมื่อแผนยุยงให้พระราชาเข้าใจผิดไม่ได้ผล พระนาง-
มาคัณธียาจึงดำเนินแผนขั้นต่อไป โดยกราบทูลพระราชาว่า
“ถ้าหากพระองค์ไม่เชื่อ ขอให้พระองค์ทดลองส่งไก่ ๔ ตัว ไปให้
พระนางสามาวดี เพื่อป้อนพระกระยาหารมาถวายพระองค์
แล้วพระองค์จะทรงทราบว่า เธอยังมีความรักในพระองค์หรือไม่”
เมื่อพระองค์ทรงอนุญาตให้ทำตามนั้น พระนางมาคัณธียาส่งไก่
ที่ยังมีชีวิตอยู่ ๔ ตัว ไปให้พระนางสามาวดีเพื่อป้อนพระ-
กระยาหารถวายพระราชา

เนื่องจากพระนางสามาวดีเป็นโสดาบันย่อมมีปกติ
ไม่ฆ่าสัตว์ จึงตรัสปฏิเสธไป พระนางมาคัณธียาจึงทูลพระราชา
ให้ทรงทดลองอีกครั้งหนึ่ง โดยให้พระนางสามาวดีป้อนภัตตาหาร
ไปถวายแด่พระลัทธิลัทธิพุทธเจ้า คราวนี้พระนางมาคัณธียาให้

ชนะด้วยเมตตา

๓๕๕

คนนำไก่ที่ตายแล้ว ไปให้พระนางสามารถติดตามแผนการที่วางไว้

พระนางสามารถเห็นว่า ไก่ตายแล้วจึงนำมาปรุงอาหาร แล้วส่งไปถวายพระพุทธรองค์ พระนางมาคันทิยาจึงได้โอกาสรกราบทูลยุยงซ้ำว่า “พระองค์ทรงดูเถิด พระนางสามารถมีได้มีความรักในพระองค์เลย พระนางไม่ยอมทำอาหารมาถวายพระองค์ แต่กลับยินดีที่จะทำอาหารไปถวายพระสมณโคดม” พระราชาก็ยังคงนิ่งเฉยเช่นเดิม

เมื่อให้ร้ายไม่สำเร็จ พระนางมาคันทิยาจึงหาอุบายต่อไปอีก โดยแอบนำงูพิษใส่ไว้ในรางพินของพระราชา แล้วปกปิดไว้ด้วยช่อดอกไม้ เมื่อพระราชาจะเสด็จไปยังที่พักของพระนางสามารถ แสร้งทูลทัดทานไม่ให้เสด็จไป แต่เมื่อพระองค์ยังทรงยืนยันว่าจะไป พระนางจึงขอตามเสด็จไปด้วย

เมื่อไปถึงตำหนักของพระนางสามารถ ในขณะที่พระราชาทรงพักผ่อนอยู่นั้น พระองค์ได้วางพินไว้ใกล้ๆ ตัว พระนางมาคันทิยาหาโอกาสเปิดช่องรางพินที่ปิดไว้ ขณะนั้นเอง งูพิษซึ่งอดอาหารมาหลายวันก็เลื้อยออกมา พระนางแกล้งส่งเสียงร้องแสดงความตกใจ พระราชาทอดพระเนตรเห็นดังนั้น ทรงตกพระทัย และพิโรธเป็นอย่างยิ่ง ทรงเข้าพระทัยผิดว่า พระนางสามารถปลอญงูพิษเพื่อจะปลงพระชนม์พระองค์

ชนะด้วยเมตตา

๓๕๖

พระนางสามาวดีรู้ว่าพระราชกริ้วเพราะเข้าพระทัยผิด จึงรับสั่งกับหญิงบริวารว่า “ขณะนี้ ที่พึ่งอื่นของพวกเราไม่มี ขอให้พวกเราจงแผ่เมตตาจิตอันไม่มีประมาณไปยังพระราช พระนางมาคัณฐิยา และในตนเองอย่างเสมอกัน อย่าได้มีความ โกรธเคืองในผู้ใดเลย” พระราชารับสั่งให้พระนางสามาวดี และ หญิงบริวารทั้งหมด ยืนเรียงเป็นแถวเดียวกัน พระองค์ทรงโค้ง คันธนูขึ้น แล้วยิงด้วยลูกศรอาบยาพิษ หมายถึงให้ทะลุพระนาง- สามาวดี และบริวารทั้ง ๕๐๐ คนในคราวเดียว ด้วยพระกำลัง มหาศาลของพระองค์

ด้วยอานุภาพแห่งความเมตตาที่แผ่ออกไป ทำให้ลูกศร ที่ยิงตรงไปข้างหน้า ได้วกกลับมาหาพระราช พระราชาทรง ตกพระทัยว่า กำลังของลูกศรที่เรายิงไปนี้ แม้แต่แผ่นศิลาก็ยัง ไม่อาจต้านทานได้ แต่ครั้งนี้ทำไมลูกศรจึงวกกลับมาหาเรา เหมือนมีชีวิต ลูกศรนี้แม้ไม่มีชีวิตจิตใจ ยังรู้ถึงคุณธรรมความดี ของพระนางสามาวดี แต่ตัวเราเป็นมนุษย์กลับไม่รู้เลย พระราชาทรงวางคันธนูลง แล้วขอให้พระนางสามาวดียกโทษให้ และ ขอให้พระนางเป็นที่พึ่งของพระองค์ด้วย

พระนางสามาวดีกราบทูลว่า “พระองค์อย่าได้ยึดเอา หม่อมฉันเป็นที่พึ่งเลย ขอพระองค์จงขอลงพระพุทธรูปเจ้า ผู้ทรง

ชนะด้วยเมตตา

๓๕๓

พระคุณอันประเสริฐเป็นที่พึงเกิด” พระราชาจึงเสด็จไปเข้าเฝ้าพระบรมศาสดา ขอถึงพระองค์เป็นที่พึง และทูลอาราธนาให้พระพุทธรองค์เสด็จมารับบิณฑบาต และแสดงธรรมในพระราชวัง ซึ่งพระบรมศาสดาทรงรับสั่งให้พระอานนท์ทำหน้าที่นี้แทนพระองค์ในครั้งนั้น

จากเรื่องนี้ จะเห็นได้ว่า ความเมตตาที่มีอานุภาพสุดประมาณ กระแสแห่งความเมตตาจะสามารถปกป้องพองภัยทั้งหลายได้ ผู้ที่แผ่เมตตาเป็นประจำสม่ำเสมอ อันตรายใดๆ จะไม่มากล้ำกราย จะเป็นที่รักของมนุษย์ และเทวาทั้งหลาย ดังนั้นพระพุทธรองค์จึงทรงสอนให้เราหัดคิด พุท และทำด้วยจิตที่ประกอบด้วยเมตตาต่อทุกๆ คน ตลอดจนสรรพสัตว์ทั้งหลาย แล้วเราจะได้รับความสุขอันยิ่งใหญ่ที่เราไม่เคยเจอมาก่อนเลยในชีวิต

มหาสติปัฏฐานสูตร

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ทางนี้เป็นทางสายเอก ที่นำไป
เพื่อความหมดจดพิเศษของสัตว์ทั้งหลาย เพื่อก้าวล่วงเสียซึ่ง
ความโศก และความรำไร เพื่อความดับไป แห่งทุกข์ และโทมนัส
เพื่อบรรลุนิยัตถธรรม เพื่อกระทำพระนิพพานให้แจ้ง ทางนี้คือ
สติปัฏฐาน ๔

มหาสติปัฏฐานสูตร

๔๐๐

มนุษย์ทุกคนล้วนมีดวงธรรมที่ทำให้เป็นมนุษย์ และมีธรรมกายอยู่ภายในตัวกันทุกคน เป็นกายอมตะที่เที่ยงแท้ถาวร เมื่อเข้าถึงแล้วจะพบกับความสุขที่เสรี สุขอย่างไม่มีประมาณ แต่ที่ยังเข้าไม่ถึงเพราะขาดกัลยาณมิตรผู้ไปจุดแสงสว่างของชีวิต ให้ได้รู้จักวิธีการดำเนินจิตเข้าสู่กลางภายใน จะไม่รู้ว่ สิ่งทีเลิศที่สุด มีอยู่ในตัวของเราเอง ตรงศูนย์กลางกายฐานที่ ๗ เมื่อไม่มีผู้ชี้บอกแม้สิ่งนั้นมีอยู่ก็เหมือนไม่มีเพราะยังเอาออกมาใช้ไม่ได้ เหมือนน้ำที่มีอยู่ใต้ดิน ถ้าหากไม่ขุดเจาะขึ้นมา ก็เอามาใช้ประโยชน์ไม่ได้ ความสุขภายใน แสงสว่างภายใน ดวงธรรมภายใน หรือธรรมกายภายในก็เช่นเดียวกัน จะต้องทำให้ให้หยุดนิ่งอย่างเดียว จึงจะเข้าไปพบธรรมต่างๆ เหล่านั้นได้ เพราะฉะนั้น การฝึกใจให้หยุดนิ่ง จึงเป็นวิธีการที่สำคัญที่สุด ที่จะทำให้เราได้บรรลุธรรมมาภิสมัย ได้เข้าถึงพระธรรมกายที่มีอยู่แล้วในตัวของเรา

พระลัมมาลัมพุทเธเจ้าตรัสไว้ใน *มหาสติปัฏฐานสูตร ความว่า

“เอกายโน อโย ภิกขเว มคโค สตุตันนํ วิสุทฺธิยา โสกะ-
ปริเทวานํ สมตักกมาย ทุกฺขโทมนสฺसानํ อตฺตณฺคมาย ฌายสฺส

มหาสติปัฏฐานสูตร

๔๐๑

อริคมาย นิพพานสส สจฺฉิกิริยาย ยทิทํ จตฺตารอ สติปัฏจานา

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ทางนี้เป็นทางสายเอก ที่เป็นไปเพื่อความหมดจดพิเศษของสัตว์ทั้งหลาย เพื่อก้าวล่วงเสียซึ่งความโศก และความรำไร เพื่ความดับไป แห่งทุกข์ และโทมนัส เพื่อบรรลุไญยธรรม เพื่อกะทำให้พระนิพพานให้แจ้ง ทางนี้คือสติปัฏฐาน ๔”

การปฏิบัติธรรมเพื่อให้เข้าถึงธรรมกาย มีอยู่หลายวิธี เป็นร้อยเป็นพันวิธี เฉพาะในวิสุทธิมรรคท่านรวบรวมไว้ถึง ๔๐ วิธีด้วยกัน ทุกวิธีต่างเป็นไปเพื่อความบริสุทธิ์หลุดพ้น ให้เข้าถึงพระธรรมกายทั้งนั้น มหาสติปัฏฐานสูตร ถือว่าเป็นหัวใจของการปฏิบัติธรรม เป็นวิธีที่จะนำไปสู่การบรรลุมรรคผลนิพพาน ผู้ที่ดำเนินตามปฏิปทานี้ ชื่อว่ากำลังปฏิบัติเพื่อกำหนดทางพระนิพพานให้แจ้ง คือตามเห็นกายในกาย เวทนาในเวทนา จิตในจิต และธรรมในธรรม เข้าไปเรื่อยๆ จนถึงที่สุด

เมื่อ ๘๐ กว่าปีที่แล้ว หลวงปู่วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ (สด จนฺทสโร) ท่านได้ทรมชีวิตจนค้นพบวิชชาธรรมกาย ที่โบสถ์วัดโบสถ์บน บางคูเวียง ทำให้ท่านพบว่า ในกายของมนุษย์ มีพระธรรมกายซึ่งเป็นกายที่ละเอียด และบริสุทธิ์ที่สุด ซ่อนอยู่ภายในตัวของทุกคนในโลก ธรรมกายคือพระตถาคตเจ้า มี

มหาสติปัญญาสูตร

๔๐๒

คำยืนยันเป็นหลักฐานอยู่ในพระไตรปิฎก ทั้งฉบับของเถรวาท
มหายาน วัชรยาน มียืนยันหมดทุกนิกาย

การจะเข้าถึงพระธรรมกายภายในตัวได้ เราต้องให้โอกาส
แก่ตนเอง ศึกษาสิ่งเหล่านี้ โดยทำให้เป็นกลางๆ ไม่ใช่เชื่อ
อย่างงมงาย หรือไม่เชื่อจนดื้อรั้น พึงอย่าปฏิเสธในสิ่งที่ยังไม่ได้
พิสูจน์ ให้ทำตัวเหมือนนักวิทยาศาสตร์ บัณฑิตนักปราชญ์
ทั้งหลาย คือวางใจเฉยๆ อยู่เหนือความเชื่อ หรือความไม่เชื่อ
แล้วตั้งใจที่แวบไปแวบมา ให้มาหยุดนิ่งอยู่ภายในตรงฐานที่ ๓
จนกระทั่งถูกส่วน พอถูกส่วนเข้า จะพบดวงธรรมเบื้องต้น
บังเกิดขึ้นมา เป็นเครื่องยืนยันว่าเรามาถูกทางแล้ว

เมื่อใจหยุดถูกส่วนหนักเข้า จิตจะตกศูนย์วูบเข้าไป
ในกลางของกลาง จะเข้าถึงความบริสุทธิ์ยิ่งขึ้นไปเรื่อยๆ จนเข้าไป
พบกายต่างๆ ที่มีความละเอียดซ้อนกันอยู่เป็นชั้นๆ เป็นชีวิต
ในระดับลึก ที่ท่านใช้คำว่า กายเอย กายานุปัสสี คือตามเห็นกาย
ในกายเข้าไปเรื่อยๆ จะรู้ว่ากายภายในกายของเรา มีซ้อนกันอยู่
ถึง ๑๘ กาย เป็นแผนผังของชีวิต ตั้งแต่กายมนุษย์หยาบ กาย-
มนุษย์ละเอียด กายทิพย์หยาบ กายทิพย์ละเอียด กายรูป-
พรหมหยาบ กายรูปพรหมละเอียด กายอรูปพรหมหยาบ กาย-
อรูปพรหมละเอียด กายธรรมโคตรภูหยาบ กายธรรมโคตรภู-

มหาสติปัฏฐานสูตร

๔๐๓

ละเอียด กายธรรมพระโสดาบันหยาบ กายธรรมพระโสดาบัน-
ละเอียด กายธรรมพระสกทาคามีหยาบ กายธรรมพระสกทา-
คามิละเอียด กายธรรมพระอนาคามีหยาบ กายธรรมพระ-
อนาคามิละเอียด กายธรรมพระอรหัตหยาบ และกายธรรมพระ-
อรหัตละเอียด

ทั้ง ๑๘ กายเหล่านี้ เป็นแผนผังของชีวิตมนุษย์ทุกคน
ในโลกที่หลงปุัวตปากน้ำท่านได้เข้าถึง ท่านเดินตามแนวนี้แหละ
การพิจารณาเวทนาในเวทนา ท่านใช้คำว่า เวทนาสุ เวทนานุปัสสี
เวทนาจะเป็นผู้เสวย คือพิจารณาเห็นเลยว่า ในแต่ละกายมี
ระดับการเสวยความสุข และทุกข์ที่แตกต่างกัน กายไหน
บริสุทธิมาก ละเอียดมาก เสวยสุขมาก มีทุกข์น้อย ถ้าไปถึง
กายธรรมอรหัต ก็เสวยเอกัณตบรมสุขอย่างเดียว คือเป็นสุข
ล้วนๆ ไม่มีทุกข์เจือปน

ต่อมา พิจารณาจิตในจิตเป็นอย่างไร ในพระบาลีท่าน
กล่าวเอาไว้ว่า จิตเต จิตตานุปัสสี คือตามเห็นจิตในจิต จิตของ
กายแต่ละกาย มีความรู้สึกนึกคิดที่แตกต่างกัน จิตที่หยาบก็มี
กิเลสเอิบอาบซึมซาบปนเป็นอยู่มาก จิตของกายที่บริสุทธิมาก
ก็ไม่มีกิเลสอาสวะมาห่อหุ้มได้เลย

เมื่อใจหยุดนิ่งถูกส่วนมากเข้า เราจะเห็นว่า จิตแต่ละดวง

มหาสติปัฏฐานสูตร

๔๐๔

ทั้งหยาบ และละเอียด ในกายต่างๆ ทั้ง ๑๘ กายนั้น มีลักษณะที่แตกต่างกันอย่างไรบ้าง ไม่ว่าจะเป็นจิตโดยย่อ ๘๙ โดยพิสดาร ๑๒๑ ดวง แบ่งเป็นกามาวจรจิต ๕๔ ดวง มหัคคตจิต ๒๕ ดวง โลกุตตรจิต ๘ หรือ ๒๐ ดวง เราจะเห็นได้หมด อย่างที่มีกล่าวไว้ในพระอภิธรรมว่า แต่ละดวงมีลักษณะเป็นอย่างไร ไปรู้ไปเห็นได้ด้วยการหยุดนิ่ง จิตดวงไหนที่ยังมีราคะ ก็รู้ว่ามีราคะ มีโทสะ โมหะปนเป็นอยู่ ก็รู้อย่างมีกิเลสเหล่านี้อยู่

เมื่อเห็นจึงรู้ เมื่อรู้ก็เบื่อหน่าย เมื่อเบื่อหน่ายก็คลายกำหนด คลายความยึดมั่นถือมั่นในกายต่างๆ เหล่านั้น แล้วเข้าไปสู่กายที่ละเอียดบริสุทธิ์ยิ่งๆ ขึ้นไป ตามเห็นกันเข้าไปเป็นชั้นๆ จนถึงกายธรรมอรหัตต์ จึงรู้ว่าเป็นจิตที่มีแต่ความบริสุทธิ์ล้วนๆ ปราศจากราคะ โทสะ โมหะ อภิขณา โทมนัส สังโยชน์ เบื้องต่ำเบื้องสูงที่มีอยู่ในจิตดวงนี้ หลุดร่อนหมด กิเลสอาสวะ ลึ้นเชื้อไม่เหลือเศษเมื่อเข้าไปถึงตรงนั้นรู้ได้เองว่าจิตหลุดพ้นแล้ว พ้นจากทุกข์ทั้งปวง โดยไม่ต้องมีใครมาบอก และไม่ต้องมาเสวยทุกข์อีกต่อไป

ทีนี้ตามเห็นธรรมในธรรม ท่านกล่าวว่า อัมเมสุ อัมมานุปัสสี คือเห็นตั้งแต่ดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์ โตเท่ากับ ฟองไข่แดงของไก่ ถ้าเป็นกายทิพย์ก็เห็นดวงธรรมที่ทำให้เป็น

มหาสติปัฏฐานสูตร

๔๐๕

กายทิพย์ เห็นกันเข้าไปเป็นชั้นๆ อย่างนี้ ตามเห็นเข้าไปเรื่อยๆ จนกระทั่งเห็นดวงธรรมที่ทรงรักษากายธรรมเอาไว้ และเข้าไปถึงดวงธรรมที่ทำให้เป็นธรรมกายอรหัตใหญ่โต มีแต่ความบริสุทธิ์ล้วนๆ เป็นวิราคธาตุ วิราคธรรม

หลวงปู่วัดปากน้ำท่านเห็นเข้าไปอย่างนี้ เห็นกายในกาย เห็นเวทนาในเวทนา เห็นจิตในจิต เห็นธรรมในธรรม เมื่อท่านรู้ ท่านเห็นก็แนะนำต่อกันมาเรื่อยๆ จนกระทั่งถึงพวกเรา ท่านเองได้ดำเนินตามแนวนี้ ปฏิบัติตามแนวทางวิสุทธิมรรค ยึดหลักมหาสติปัฏฐาน ๔ ไม่ได้ออกนอกจากหลักการเหล่านี้เลย หลักคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มีความสอดคล้องเหมือนกัน คือจะปฏิบัติแบบไหน สุดท้ายเมื่อใจหยุดนิ่ง จะเข้าถึงฝั่งแห่งใจหยุดนิ่ง คือเข้าถึงพระธรรมกายกันทุกคน

การเข้าถึงธรรมกายในตัวแม้มีอยู่หลายวิธี แต่ทุกวิธีต้องมีอารมณ์เดียว มีอารมณ์ดี อารมณ์สบาย แล้วต้องหยุดนิ่ง พอหยุดถูกส่วนก็วิ่งเข้าไปข้างใน จนกระทั่งเข้าไปถึงกายในกาย เห็นเวทนาในเวทนา เห็นจิตในจิต เห็นธรรมในธรรมกันอย่างนี้ เพราะฉะนั้นใครที่เคยใช้คำคิดว่า หลวงปู่วัดปากน้ำก็ดี หลวงพ่อ-ธัมมชโยก็ดี สอนตามแนววิชชาธรรมกาย หรือวิธีธรรมกาย ขอให้แก้คำใหม่ จริงๆ แล้วต้องบอกว่าเป็นวิธีเข้าถึงธรรมกาย

มหาสติปัฏฐานสูตร

๔๐๖

วิธีหนึ่ง โดยใช้คำภาวนา สัมมา อะระหัง ประคับประคองใจ
ให้หยุดนิ่ง และเมื่อไปถึงศูนย์กลางกายฐานที่ ๗ ที่แท้จริงใจหยุด
ถูกส่วนแล้ว จะภาวนาอะไรก็ได้แล้วแต่ หรือไม่ภาวนา หรือจะ
กำหนดอะไรก็ได้แล้วแต่ เมื่อไปสู่เข้าหุลอมเดียวกัน ในศูนย์กลาง
กายฐานที่ ๗ แล้วต้องตกวูบลงไป แล้วเข้าถึงดวงธรรม จาก
ดวงธรรมก็เห็นกายในกาย จนกระทั่งเข้าถึงพระธรรมกาย ถ้า
ปฏิบัติได้อย่างนี้ แสดงว่ามาถูกทางพระนิพพานแล้ว ให้ตั้งใจ
ทำใจหยุดนิ่งเรื่อยไปทุกคน

สันติภาพโลก
เป็นจริงได้

ท่านทั้งหลายจงยินดีในความไม่ประมาท
จงตามคุ้มครองจิตของตน จงถอนตนขึ้นจากหล่ม
เหมือนช้างที่ตกหล่ม ถอนขึ้นจากหล่มได้ฉะนั้น

สันติภาพโลกเป็นจริงได้

๔๐๕

เราได้อัดภาพเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนาแล้ว
พึ่งทำกิจในทางพระพุทธศาสนา ด้วยการทำความดี หมั่นให้ทาน
รักษาศีล และเจริญภาวนา เพราะเราไม่สามารถรู้ได้ว่า จะละ
โลกนี้ไปเมื่อใด ลังขารร่างกายของเรา ถูกเผาผลาญด้วยไฟคือ
ความแก่ ความเจ็บ และความตายอยู่ทุกวัน ไม่มีใครที่จะหลีกเลี่ยง
กฎของไตรลักษณ์ได้ ทุกชีวิตต่างต้องเสื่อมสลายบ้ายหน้าไป
สู่ความตาย ดังนั้นจึงไม่ควรประมาทในชีวิต ให้เร่งสั่งสมความดี
และฝึกฝนใจให้หยุดนิ่ง เพื่อให้เข้าถึงพระธรรมกาย อันเป็นที่
พึ่งที่ระลึกที่แท้จริง ที่ทำให้เรารู้สึกว่าชีวิตของเราปลอดภัย
แม้เวลาจะจากโลกนี้ไปก็มีความมองอาจ และไปอย่างผู้มีชัยชนะ
สมกับผู้มีธรรมะเป็นอาภรณ์

พระลัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสไว้ใน ขุททกนิกาย ธรรมบท ว่า

“อปปมาทตา โทถ สจิตตมนุรุทถ
ทุคคา อุทธรตตตานัง ปงฺเก สนฺโนว กุณฺชโร

ท่านทั้งหลายจงยินดีในความไม่ประมาท จงตาม
คัมภรองจิตของตน จงถอนตนขึ้นจากหล่ม เหมือนช้างที่ตก
หล่ม ถอนขึ้นจากหล่มได้ฉะนั้น”

โลกคือหมู่มัจจุรณนี้ส่วนมากยังติดอยู่ในหล่มคือกิเลสอาสวะ
สำหรับผู้ไม่ได้ฝึกใจให้สะอาดบริสุทธิ์เป็นประจำแต่ละวันยิ่งดู

๔๑๐

เหมือนว่า จะยิ่งติดหล่มลึกลงไปทุกที พระพุทธองค์ทรงแนะวิธีการถอนตัวขึ้นจากหล่มไว้ว่า จะต้องไม่ประมาท ให้หมั่นพิจารณาให้เห็นถึงทุกข์ และโทษของความประมาทว่าเป็นภัยสำหรับชีวิต เป็นประดุจตอในวัฏฏะที่จะมาขวางเส้นทางการทำความดีของเรา แล้วให้ตามรักษาจิตดวงนี้ รักษาไว้ให้อยู่ในต้นแหล่งแห่งความบริสุทธิ์ คือที่ศูนย์กลางกายฐานที่ ๗ ซึ่งเป็นที่ตั้งถาวรของใจ เป็นแหล่งของสติ แหล่งของปัญญา

การตามรักษาจิต คือไม่ให้ใจคิดไปในเรื่องราวต่างๆ โดยเฉพาะเรื่องที่เป็นบาปอกุศล ไม่คิดเบียดเบียนป้องกันผู้อื่น ไม่โลภอยากได้ของเขา และให้ความเห็นถูกต้องตรงไปตามความเป็นจริง มีความเชื่อในเรื่องกฎแห่งกรรม แล้วทำแต่สิ่งที่ดีๆ มีประโยชน์ หมั่นยกใจตนเองให้สูงขึ้น ด้วยการเจริญสมาธิภาวนาทุกวัน ซึ่งเป็นวิธีการรักษาใจได้ดีที่สุด และถูกต้องร่องรอยตรงตามคำสอนของพระบรมศาสดาที่จะนำพาชีวิตไปสู่จุดหมายปลายทาง สามารถถอนตนเองขึ้นมาจากหล่ม คือกิเลสอาสวะทั้งหลายได้

ชีวิตที่บริสุทธิ์บริบูรณ์ เป็นชีวิตอันอุดมที่จะสร้างโลกในอุดมคติให้เกิดขึ้น ซึ่งเราสามารถทำให้เป็นจริงได้ โดยเริ่มต้นจากตัวเรา ให้หมั่นรักษากายวาจาใจให้สะอาดบริสุทธิ์ ปฏิบัติธรรมให้เข้าถึงธรรมกาย เราจะได้หายสงสัย แล้วจะได้ช่วยกัน

สันติภาพโลกเป็นจริงได้

๔๑๑

บอกทุกคนภายในครอบครัว ผู้ใกล้ชิดเรา ตลอดจนเพื่อนร่วมโลกทุกคน ให้เขารู้จักการทำให้หยุดนิ่ง แล้วสิ่งทีใครๆ คิดว่าเป็นไปไม่ได้ มันจะเป็นไปได้ เราจะมีโอกาสได้เห็นโลกเกิดความสงบสุขร่มเย็น ในขณะที่เรายังมีชีวิตอยู่นี้

*เหมือนอย่างพระบรมศาสดา สมัยที่ท่านบำเพ็ญบารมีเป็นพระโพธิสัตว์อยู่นั้น พระองค์ได้บังเกิดเป็นโอรสของพระเจ้าพรหมทัตมีพระนามว่า ชนลันธกุมาร เมื่อทรงเจริญวัยแล้ว ทรงมีความเชี่ยวชาญในศิลปวิทยาทุกอย่าง หลังจากที่พระราชบิดาสวรรคต พระกุมารก็ได้ครองราชสมบัติ พระองค์ทรงเห็นคุณค่าของการเกิดมาเป็นมนุษย์ อีกทั้งปรารถนาจะให้โลกนี้ร่มเย็นเป็นสุข ให้เป็นโลกแห่งสันติภาพ แม้พระองค์จะมีความสามารถในการรบ แต่ก็ไม่ปรารถนาการรบ ทรงปกครองไพร่ฟ้าประชาราษฎร์ด้วยทศพิธราชธรรม พระองค์ทรงรับสั่งให้สร้างโรงพยาบาลถึง ๖ แห่ง บริจาคพระราชทรัพย์วันละ ๖ แสน ทรงบำเพ็ญมหาทานบารมีจนเป็นที่เลื่องลือไปทั่วชมพูทวีป และมีรับสั่งให้เปิดประตูเรือนจำ ปลดปล่อยนักโทษให้เป็นอิสระภาพ ทรงทำการสงเคราะห์ชาวโลกด้วยสังคหวัตถุ ๔ คนยากจนเจ็บไข้เมื่อมาในอาณาเขตของพระองค์แล้ว จะได้รับการช่วย-

๔๑๒

เหลือทุกคน ทรงมุ่งขจัดทุกข์บำรุงสุข โดยไม่เลือกที่รักผลักที่ชัง
แนะนำให้ทุกคนรักษาศีล ๕ ทำให้พระองค์เป็นศูนย์รวมใจ
เป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของมหาชน

ทุกวันนี้ ๑๕ คำ พระองค์จะสมათานอุโบสถศีล และ
เชิญชวนให้มหาชนประพฤติธรรมตามพระองค์ ทรงให้ติกลอง
ปาวประกาศให้ชาวเมืองทั้งหมดมาประชุมกันเพื่อฟังธรรม
แล้วพระองค์ก็ประทับนั่งเป็นประธานแสดงธรรมให้มหาชน
ตั้งอยู่ในความไม่ประมาท พร้อมทั้งตรัสถึงเหตุที่ทำให้ไม่ต้อง
เดือดร้อนใจในภายหลังว่า

ไม่ควรปล่อยเวลาให้ผ่านไปโดยสูญเปล่า โดยไม่ได้ทำ
ประโยชน์อะไรเลย เมื่อยังเป็นหนุ่มให้เร่งรีบขวนขวายทำงาน
หารายได้ให้กับตนเอง และครอบครัว เพื่อจะได้ไม่เดือดร้อนใจ
ในภายหลัง และให้ชื่อสัตย์สุจริต ไม่คดโกง เพราะจะทำให้
ไม่ได้รับความเชื่อถือจากบุคคลอื่น และอย่าไปเบียดเบียนเช่นฆ่า
ให้ใครเดือดร้อน

เมื่อเป็นมนุษย์ ได้ชื่อว่าเป็นผู้มีใจสูง ควรมีความอดทน
และเมตตาต่อสรรพสัตว์ทุกหมู่เหล่าให้ยินดีในคู่ครองของตนเอง
ไม่เป็นคนแสวงหาความสุขบนความทุกข์ของคนอื่น เพราะว่า
สักวันหนึ่ง คนอื่นจะนำความทุกข์กลับคืนมาให้เรา เหมือน

๔๑๓

กจักรที่ขว้างออกไป ในที่สุดก็จะย้อนกลับมาหาตัวเรา

ผู้ฉลาดควรหมั่นให้ทานอยู่เป็นนิตย์ ชีวิตจะได้ไม่ลำบาก ในภายหลัง อย่าเป็นคนตระหนี่ที่ต้องเดือดร้อนใจในภายหลังว่า สมัยที่ยังมีข้าวน้ำอุดมสมบูรณ์ ไม่เคยให้ทานกับใครเลย ทำให้ต้องมาเป็นคนยากจนเข็ญใจ พึงดำรงตนอยู่ในสถานะของผู้ให้เสมอ และเมื่อได้รับการเลี้ยงดูจากบิดามารดาจนเติบโตใหญ่แล้ว ควรหาโอกาสตอบแทนท่าน ให้มีความกตัญญูทเวที อยู่ในโอวาทของท่าน สัมกับเป็นอภิชาตบุตร

นอกจากนี้ พระราชายังทรงแนะนำให้มหาชนรู้จักเข้าหาสมณพราหมณ์ผู้ประพฤติดีปฏิบัติชอบ เพราะท่านจะได้ชี้หนทางสวรรค์ และพระนิพพานให้กับเรา ให้หาโอกาสเข้าไปสนทนาธรรมกับท่านผู้ทรงศีล จะได้นั่งใกล้พระรัตนตรัย อันจะเป็นเหตุให้มีภูมิธรรมภูมิปัญญาสูงยิ่งๆ ขึ้นไป

เมื่อพระโพธิสัตว์เห็นว่าธรรมะอะไรที่จะอำนวยประโยชน์ให้กับชาวโลกได้ ท่านจะนำมาแสดงให้มหาชนฟังทุกๆ กึ่งเดือน มหาชนตั้งอยู่ในโอวาทของท่าน บ้านเมืองในยุคสมัยนั้น จึงอยู่เย็นเป็นสุข ต่างคนต่างก็ชวนชววยทำความดี โจรผู้ร้ายก็ไม่มี ทุกคนอยู่ร่วมกันด้วยสันติ ไม่มีการกระทบกระทั่งหรือทะเลาะเบาะแว้งกัน เมื่อละโลกไปแล้ว ได้ไปเกิดในสุคติโลกสวรรค์

๔๑๔

นักปราชญ์บัณฑิตในสมัยก่อนเขาฉลาดในการดำเนินชีวิต เมื่อได้เป็นผู้นำ ก็มุ่งนำมหาชนให้ดำเนินชีวิตอย่างมีคุณค่า ให้เห็นประโยชน์ของการสั่งสมบุญว่าประเสริฐกว่าการได้ทรัพย์สินเงินทอง การแก่งแย่งชิงดีกัน ให้เห็นประโยชน์สุขของส่วนรวม มากกว่าความสุขส่วนตัว จะแนะนำไม่ให้ประมาทในชีวิต ให้เห็นคุณค่าของการได้อัตภาพเป็นมนุษย์ ซึ่งเป็นโอกาสที่ดีที่สุด สำหรับการสร้างบารมี เมื่อทุกคนมีจิตสำนึกเหล่านี้เกิดขึ้น จะเป็นพลังหมู่ เกิดกระแสแห่งการทำความดีร่วมกันขึ้น จะมีชีวิตอยู่บนพื้นฐานของความเมตตาปรารถนาดีต่อกัน สันติสุขจะแผ่ขยายออกไปอย่างไม่มีที่สิ้นสุด

ความปรารถนาให้โลกเกิดสันติสุขนี้ มีมาทุกยุคทุกสมัย พระบรมโพธิสัตว์ท่านสร้างบารมีก็เพื่อหวังจะให้โลกเกิดสันติสุข อันไพบุลย์ เกิดสันติภาพที่แท้จริง ซึ่งเป็นสิ่งที่มนุษยชาติใฝ่ฝันเป็นความปรารถนาร่วมกันมายาวนาน แต่สันติภาพที่แท้จริงของโลกจะเกิดขึ้นได้ มีวิธีเดียวเท่านั้น คือต้องเข้าไปถึงสันติสุขภายใน เข้าถึงพระธรรมภายในตัว ซึ่งเป็นแหล่งกำเนิดของความสุข และความบริสุทธิ์ที่แท้จริง

เ พื อ น พื อ ง
พื น อ ง กั น

ท่านทั้งหลายจงเห็นการทะเลาะวิวาทกันว่า
เป็นเหตุแห่งภัย และเห็นการไม่วิวาทกันว่า
เป็นความเกษมสำราญแล้ว พึงเป็นผู้พร้อมเพรียง
มีความประนีประนอมกันเถิด นี่เป็นพระพุทธานุศาสนี

เพื่อนพ้องพี่น้องกัน

๔๑๓

ธรรมดาของสรรพสัตว์ และสรรพสิ่งทั้งหลาย ย่อมมีการเปลี่ยนแปลงไปสู่ความเสื่อมสลาย แม้แต่โลกใบนี้ก็มีการเปลี่ยนแปลงไปเรื่อยๆ เริ่มจากบรรยากาศที่เคยสะอาดบริสุทธิ์ ผู้คนมีอายุยืนเป็นหมื่นๆ ปี แต่การกระทำของมนุษย์ทำให้สัตว์โลก โลกาสโลก สังขารโลกเริ่มไม่บริสุทธิ์ ทำให้อายุเริ่มถดถอยลงไป เหลือเพียงไม่กี่สิบปี เกิดมาก็มุ่งหน้าไปสู่ความเสื่อมสลาย เข้าสู่ปากพญามัจจุราช ผู้ฉลาดจึงไม่ควรประมาทในการดำเนินชีวิต ควรมองให้เห็นโทษของความเสื่อมนั้น จะได้คลายจากความยึดมั่น ถือมั่นในโลกทั้งปวง แล้วมุ่งแสวงหาหนทางแห่งความหลุดพ้น

พระลัมมะลัมพุทฺธเจ้าตรัสไว้ใน ขุททกนิกาย จรียาปิฎก ว่า

“วิวาทํ ภยโต ทิสฺวา อวิวาทญฺจ เขมโต
สมคฺคา สขิลํ โทถ เอสํ พุทฺธานุสาสนี

ท่านทั้งหลายจงเห็นการทะเลาะวิวาทกันว่า เป็นเหตุแห่งภัย และเห็นการไม่วิวาทกันว่า เป็นความเกษมสำราญแล้ว พึงเป็นผู้พร้อมเพรียง มีความประนีประนอมกันเถิด นี่เป็นพระพุทธานุสาสนี”

การทะเลาะวิวาทนำมาซึ่งความแตกแยก ทำให้เกิดความห่างเหิน จะแสวงหาความรักความเมตตาจากคนที่

เพื่อนพ้องพี่น้องกัน

๔๑๘

ทะเลาะกัน ไม่ได้เลย มีภัยต่างๆ มากมายที่เกิดจากการทะเลาะกัน ซึ่งสาเหตุส่วนใหญ่มาจากความคิดเห็นที่แตกต่างกัน มีการมองต่างมุม เมื่อมองคนละมุม ย่อมเห็นไม่เหมือนกัน ต่างคนต่างคิดว่าวิธีการของตนเองดีที่สุด แม้เพียงสังเกตจากรูปร่างหน้าตา คนในปัจจุบันยังเริ่มรังเกียจกันแล้ว ทำให้เกิดความแตกแยก ความรักกันฉันท์มิตรเริ่มห่างออกไปทุกขณะ

ตลอดพระชนม์ชีพของการเผยแผ่พระสัทธรรมของพระบรมศาสดาของเรา พระองค์ทรงเป็นประดู่ น้ำทิพย์ชโลมดิน เชื่อมประสานมนุษยชาติให้มีความเข้าใจอันดีต่อกัน ไม่ทรงสนับสนุนการแบ่งเชื้อชาติ ผิวพรรณ วรรณะ ไม่ให้มีการทะเลาะวิวาทกัน ทรงสอนให้มีความเมตตาปรารถนาดีต่อสรรพสัตว์ทุกหมู่เหล่า เรารักพ่อแม่ลูกหลานญาติมิตรเพียงไร ก็ให้มีความรักปรารถนาดีต่อทุกๆ คนในโลกเพียงนั้น ให้มองว่าโลกใบนี้เปรียบเสมือนบ้านหลังใหญ่ เพราะจุดกำเนิดของทุกคนมาจากต้นแหล่งเดียวกัน

ครั้งกาลเวลาได้หมุนเวียนเปลี่ยนไป อีกทั้งมีภพชาติมาขัดค้นไว้ ทำให้เราไม่รู้ว่า อันที่จริงแล้วพวกเราเป็นเพื่อนพ้องพี่น้องกัน เป็นญาติกันทั้งนั้น *เหมือนในสมัยพุทธกาล นักบวช

เพื่อนพ้องพี่น้องกัน

๔๑๕

นอกศาสนาชื่อ วาเสฏฐะ และภารทวาชะ มีความศรัทธาเลื่อมใสในบวรพุทธศาสนามาก จึงมาขอบวชเป็นสามเณร อาศัยอยู่กับพระภิกษุ แล้วตั้งใจปฏิบัติตามพระธรรมวินัยอย่างเคร่งครัดเย็นวันหนึ่ง ทั้งสองรูปพากันเข้าไปเฝ้าพระผู้มีพระภาคเจ้าเพื่อจะได้ฟังธรรมอันประเสริฐจากพระองค์ พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสถามว่า พวกเธอเคยเป็นพราหมณ์มาก่อน แล้วมาเปลี่ยนศาสนาอย่างนี้ ไมไ่โดนเขาว่าเอาบ้างหรือ

วาเสฏฐะกราบทูลว่า “ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ พวกพราหมณ์ไม่พอใจพวกเราเป็นอย่างมาก อีกทั้งด่าด้วยถ้อยคำหยาบ พวกเขากล่าวหาว่า พราหมณ์เท่านั้นเป็นวรรณะประเสริฐที่สุด วรรณะเหล่าอื่นเลวทราม พวกพราหมณ์เป็นผู้บริสุทธิ์ บุคคลอื่นไม่บริสุทธิ์ พราหมณ์ทั้งหมดเกิดจากปากของพระพรหม พวกท่านมาละทิ้งวรรณะที่ประเสริฐ เข้าไปอยู่ในวรรณะที่เลวทราม คือพวกสมณะโหล่น ที่เกิดจากเท้าของพระพรหมทำไม”

พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสให้กำลังใจว่า “ดูก่อนวาเสฏฐะ และภารทวาชะ พวกพราหมณ์ระลึกถึงเรื่องเก่าของตนเองไม่ได้ จึงว่ากล่าวพวกเธอเช่นนั้น ถ้าหากทุกเชื้อชาติ วรรณะ เป็นผู้เว้นขาดจากปาณาติบาต ไม่ลักขโมย ประพฤติผิดในกาม ไม่พูดเท็จ ส่อเสียด คำหยาบ เพ้อเจ้อ ไม่เพ่งเล็งอยากได้ของคนอื่น

๔๒๐

มีจิตไม่พยาบาท เป็นลัทธิมาตัญญู แม้จะอยู่ในสถานะใด ก็ไม่นับถือทั้งนั้นแหละ เพราะธรรมเท่านั้นประเสริฐที่สุดในหมู่ชน และในหมู่มนุษย์ ผู้ฝึกตนดีแล้วเป็นผู้ประเสริฐที่สุด”

อันที่จริงแล้ว ลูกของพราหมณ์ทุกคน เป็นผู้เกิดจากนางพราหมณ์ทั้งนั้น ไม่ได้เกิดจากปากของพรหม เขาพากันกล่าวต่อพระพรหม ในสมัยกำเนิดโลกใหม่ๆ โฉน หลังจากทีโลกเย็นตัวลง เกิดเป็นหมอกควัน บรรยากาศค่อยเย็นตัวลง จักรวาลนี้กลายเป็นน้ำไปหมด มีแต่ความมืด ทั้งดวงจันทร์ และดวงอาทิตย์ยังไม่ปรากฏ ดวงดาวนักษัตรก็ยังไม่ มี ไม่มีกลางคืนหรือกลางวัน

สมัยแรกๆ จัวนดินเกิดขึ้นมาลอยอยู่บนน้ำ คล้ายน้ำมันสดที่เคี้ยวแล้ว ทำให้เย็นสนิท จัวนดินสมบูรณ์ด้วยสี กลิ่น รส มีสีคล้ายเนยใสอย่างดี มีรสอร่อยมาก เหล่าอภัสสราพรหมที่ล่องลอยไปในอากาศ ได้กลิ่นหอมหวานยั่วชวนใจ เกิดความสงสัยขึ้นมา จึงทดลองเอานิ้วมือช้อนเอาจัวนดินขึ้นมาชิม ทันใดนั้นเอง จัวนดินได้แผ่ซาบซ่านไปทั่วสรรพางค์กาย ทำให้อยากจะบริโภคอีก

เนื่องจากจัวนดินมีลักษณะกึ่งหยาบกึ่งละเอียด เมื่อบริโภคเข้าไปทำให้รัศมีกายหายไป ร่างกายหนักไม่สามารถ

เพื่อนพ้องพี่น้องกัน

๔๒๑

เหาะกลับขึ้นไปบนพรหมโลกได้ เมื่อรัศมีเฉพาะตัวหายไป พระจันทร์ และพระอาทิตย์ก็ปรากฏขึ้นมาให้ความสว่าง หมู ดาวนักษัตรก็ปรากฏตามมา ทำให้เห็นเป็นกลางคืนกลางวัน เมื่อหมูสัตว์พากันบริโภคจวนดินเป็นอาหาร ความแข็งแกร่งของร่างกายก็เกิดขึ้น มีผิวพรรณดี แต่บางพวกมีผิวพรรณ หยาบกร้านตามกำลังบุญที่เคยสั่งสมเอาไว้ เมื่อมีการดูหมิ่น เรื่องผิวพรรณ จวนดินได้อันตรธานหายไป เหลือเพียงกะบิติน ซึ่งมีรูปร่างคล้ายเห็ด มีกลิ่น รส หอมอร่อย มนุษย์สมัยนั้น พากันบริโภคกะบิตินเป็นอาหาร

เมื่อบริโภคไปมากๆ ประกอบกับการดูถูกเหยียดหยาม เรื่องสีผิวกันมากขึ้น กะบิตินก็อันตรธานหายไปอีก แม้กะบิติน หายไป แต่เนื่องจากเคยสั่งสมบุญไว้มาก เครือดินก็ปรากฏขึ้นมาแทน เครือดินมีลักษณะคล้ายๆ กับผลมะพร้าว มีสี มีกลิ่น หอมหวานเหมือนกัน เมื่อไม่มีกะบิติน ก็ต้องบริโภคเครือดิน เป็นอาหารเรื่อยมา จากที่เคยรับประทานเครือดิน ก็เปลี่ยนมาเป็นข้าวสาลี ซึ่งบังเกิดโดยไม่ต้องไถหว่านกัน ไม่มีรำ ไม่มีแกลบ มีกลิ่นหอม สมัยแรกๆ คนพากันขนข้าวสาลีมารับประทาน มีสารอาหารครบทุกหมู่ โดยไม่จำเป็นต้องไปหาอาหารอย่างอื่น มาบริโภคอีก

เพื่อน พ้อง พี่ น้อง กัน

๔๒๒

กาลเวลาผ่านไปเป็นล้านๆ ปี จากที่เคยเสวยสุขด้วย
ฉานสมาบัติบนพรหมโลก กลายมาเป็นมนุษย์ต้นกับผู้บริโภคน้ำ
ข้าวสาลีซึ่งเป็นของหยาบ บางคนเกียจคร้าน ไม่อยากเสียเวลา
ออกไปเก็บข้าวสาลีทุกวัน ก็ไปขนมาจากไร่คราวละมากๆ มา
กักตุนเอาไว้ ทำให้ข้าวสาลีนอกขึ้นมาไม่ทัน จากเมล็ดเท่าผล
มะพร้าว ก็เล็กลงๆ ทุกวัน โอซารสหดหายไปด้วย

เมื่อผู้คนเริ่มมากขึ้น มีการแยกย้ายกันไปอยู่ตามใจชอบ
มีการแบ่งเขตพื้นที่กัน ครั้นกาลเวลาผ่านไปอีก เกิดมีแม่น้ำ ภูเขา
ทะเล มาขวางกั้น ทำให้มนุษย์ห่างเหินกันมากขึ้นๆ จนแทบจะ
จำกันไม่ได้เลย เหมือนเราเคยเจอใครคนหนึ่ง แต่เมื่อจากกันนานๆ
ก็จำกันไม่ได้แล้ว ชีวิตและความเป็นอยู่ของแต่ละแห่งแตกต่างกัน
กันไปตามสภาพแวดล้อม ทำให้มีภาษา และวัฒนธรรมที่แตก
ต่างกันไป มีที่พึ่งที่ระลึกไม่เหมือนกัน ความเป็นหมู่ญาติกันเริ่ม
หดหายไป กลายเป็นคนแปลกหน้า เหมือนไม่เคยรู้จักกันมา
ก่อนเลย โลกหมุนเวียนเปลี่ยนไปอย่างนี้แหละ แล้วยังจะคง
หมุนเวียนเปลี่ยนไปเรื่อยๆ จนกว่าจะแตกสลายในที่สุด

บัดนี้ พวกเราได้ทราบแล้วว่า โลกนี้เปรียบเสมือนบ้าน
หลังใหญ่ ที่ทุกคนอยู่ในครอบครัวเดียวกัน เป็นหมู่ญาติกันมาก่อน
จึงควรที่เรายิ่งมีความเมตตา พร้อมจะให้อภัยแก่กันและกัน เรา

เพื่อนพ้องพี่น้องกัน

๔๒๓

มาร่วมกันรังสรรค์โลกนี้ให้น่าอยู่กันเถอะ ช่วยกันทำโลกนี้ให้เป็นโลกในอุดมคติของมวลมนุษยชาติที่ไม่มีการแบ่งแยก ทุกคนมีความคิดคำพูดการกระทำที่เหมือนกัน รักในการทำควมดี มีจุดร่วมในการแสวงหาความสุขภายในเหมือนกัน เพราะเป้าหมายของมนุษย์ ก็คือทำตนให้หลุดพ้นจากกิเลสอาสวะไปสู่พระนิพพานอันเป็นอมตะ เพราะฉะนั้นให้มันฝึกฝนใจให้หยุดนิ่ง ให้เข้าถึงพระธรรมกายภายในตัวให้ได้ แล้วจะรู้ว่า มนุษย์ทุกคนมาจากต้นแหล่งเดียวกัน และจะกลับไปสู่ความเหมือนกันทั้งหมด จะทำให้เรารักสรรพสัตว์ทุกหมู่เหล่า ด้วยความปรารถนาดีอย่างแท้จริง

๔๙

โล ก า พิน าศ
เพ ร าะ อ ำ น าจ กิ เล ส

คนพาลมีปัญญาทรม ะทำความชั่วอยู่
ก็ไม่วู้สึกว่าได้ทำความชั่ว แต่เขาย่อมเดือดร้อนเพราะ
กรรมของคน เหมือนถูกไฟไหม้ ฉะนั้น

โลกาพิณาสเพราะอำนาจกิเลส

๔๒๖

ชีวิตคนเรานั้นสั้นนัก วันคืนล่วงไปๆ จากวันเป็นเดือน จากเดือนเป็นปี กาลเวลาได้กลืนกินอายุของเราให้เหลือน้อยลง ไปทุกที บุคคลใดดำรงชีวิตอยู่ด้วยความประมาท ไม่สั่งสมบุญ ไม่ให้ทาน รักษาศีล หรือเจริญภาวนา แม้ยังมีชีวิตอยู่ มีร่างกายที่แข็งแรง ก็ได้ชื่อว่าเหมือนคนที่ตายแล้ว เพราะเขากำลังเดินสวนทางกับกระแสแห่งความดี กาลเวลาที่ผ่านไป จึงกลืนกินทั้งชีวิต และคุณธรรมของบุคคลนั้น ชีวิตก็จะไม่ต่างอะไรกับสวะลอยน้ำที่ล่องลอยไป หากจุดหมายปลายทางไม่ได้ ส่วนชีวิตของผู้ที่ประพฤติธรรมจนได้เข้าถึงพระรัตนตรัย ชื่อว่าเป็นชีวิตที่ประเสริฐ

พระลัมมะลัมพุทเธเจ้าตรัสไว้ใน ขุททกนิกาย ธรรมบท ว่า

“อถ ปาปานิ กมฺมานิ	กรํ พาลो น พุชฺณติ
เสฺหิ กมฺเมหิ ทุมฺเมโธ	อคฺคิทฺทโธว ตปฺปติ

คนพาลมีปัญญาทึบ กระทำกรรมชั่วอยู่ ก็ไม่รู้สึกรู้ว่าได้ทำความชั่ว แต่เขาย่อมเดือดร้อนเพราะกรรมของตน เหมือนถูกไฟไหม้ ฉะนั้น”

ปัจจุบันนี้ โลกของเรากำลังเผชิญกับภาวะวิกฤติหลายๆ อย่าง รวมทั้งมหันตภัยทางธรรมชาติ ซึ่งนับวันจะทวีความรุนแรงขึ้น เช่น ฝนฟ้าไม่ตกต้องตามฤดูกาล บางแห่งประสบ

โลกาพินาสเพราะอำนาจกิเลส

๔๒๓

อุทกภัย แผ่นดินไหว มีมรสุมร้ายจากท้องทะเลโหมกระหน่ำ
พัดเข้าใส่บ้านเรือนพังพินาศ ได้รับความเสียหายกันไปทั่ว พ่อแม่
พลัดพรากจากลูก เกิดโศกนาฏกรรมแผ่นดินถล่มกลบมนุษย์
ทั้งเป็น บางแห่งอากาศหนาวเย็นจนแข็งตายกันไปหลายราย

มหันตภัยทางธรรมชาติที่เกิดขึ้นทั้งหมดนี้ เป็นเพราะ
พฤติกรรมของมนุษย์ ไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือทางอ้อม จะรู้
หรือไม่ก็ตาม ภัยต่างๆ ที่เกิดขึ้นล้วนมีสาเหตุจากการกระทำ
ของมนุษย์ทั้งสิ้น โดยเฉพาะผู้ที่ไม่เชื่อเรื่องกฎแห่งกรรม
ไปประทุษร้ายผู้บริสุทธิ์เพราะเห็นแก่ผลประโยชน์ แสวงหา
ความสุขบนความทุกข์ของคนอื่น ทำให้ปัจจุบันนี้ กระแสบาป
อกุศลได้ทวีความรุนแรงมากขึ้น ถ้ามีการทำบาปเพิ่มมากขึ้น
เรื่องร้ายๆ ก็จะเพิ่มขึ้นเป็นเงาตามตัว เมื่อมนุษย์ควบคุมใจ
ตนเองไม่ได้ ก็จะส่งผลกระทบถึงบรรยากาศโลกไปด้วย เพราะใจ
มนุษย์เริ่มร้อนแรงขึ้น รุ่มร้อนไปด้วยไฟคือราคะ โทสะ และโมหะ

เมื่อไฟคือกิเลสเกิดขึ้นในใจ ย่อมเผาไหม้จิตใจให้เราร้อน
บังคับให้คิดพูดทำในสิ่งที่เป็นบาปอกุศล กระแสบาปก็จะแผ่
ขยายออกไปสู่คนรอบข้าง ไปกระทบใครก็ทำให้บุคคลนั้นได้รับความ
เดือดเนื้อร้อนใจ แล้วกลายเป็นมลทิน ความไม่บริสุทธิ์
รุกรานเข้าไปในบรรยากาศโลก ส่งผลให้โอกาสโลก ชันธโลก
สัตวโลก ร้อนตามไปด้วย ธรรมชาติก็ผิดปกติ กระแสลมเปลี่ยนทิศ

โลกาพิณาสเพราะอำนาจกิเลส

๔๒๘

เกิดอัศจรรย์ แผ่นดินไหว จนมีนักโหราศาสตร์พยากรณ์เป็นนัยไว้ว่า ถ้าไม่รีบแก้ไข โลกอาจจะถึงกาลอวสานได้

เรื่องของโลกาพิณาส ได้มีบันทึกไว้ในพระไตรปิฎกว่า โลกนี้จะถูกทำลายด้วยภัย ๓ อย่าง คือ ถ้ายุคสมัยใดคนมีกิเลส คือโศสะมาก จะถูกเผาไหม้ด้วยไฟบรรลัยกัลป์ หากผู้คนมีราคะมาก จะเกิดอุทกภัย และถ้าคนมีโมหะมาก โลกจะเกิดวาทภัย ถูกลมพายุทำลายล้าง

*สมัยที่กัปพิณาสเพราะไฟนั้น จะมีเทวดาชั้นกามาวจร ที่เรียกว่า โลกพยุหะ จะมาให้สติมนุษย์ โดยแปลงร่างเป็นคน นุ่งผ้าแดง ปล่อยผมเผ้ารุงรัง ร้องให้เซ่นน้ำตา เทียวเดิน ประกาศไปว่า “ผู้นิรทุกข์ทั้งหลาย ล่วงไปแสนปีจากนี้จะสิ้นกัป โลกจะพิณาส แม่น้ำมหาสมุทรจะเหือดแห้ง และมหาปฐพี ภูเขา สิเนรุจะถล่มทลายพังพิณาสตลอดถึงพรหมโลก ท่านทั้งหลายจง เจริญเมตตาพรหมวิหารธรรมต่อกันเถิด จงบำรุงมารดาบิดา และเป็นผู้อ่อนน้อมถ่อมตนต่อผู้มีคุณธรรมเถิด”

พวกมนุษย์ และเทวดา เมื่อได้ฟังข่าวที่น่าสะพรึงกลัว อย่างนี้แล้ว เกิดความสลดสังเวชใจ กลับมีจิตเมตตา อ่อนน้อม

โลกาพินาศเพราะอำนาจกิเลส

๔๒๕

ต่อกัน ตั้งใจสั่งสมบุญกุศล แล้วไปบังเกิดในเทวโลก ส่วนทวยเทพในเทวโลกต่างไม่ประมาท บำเพ็ญภาวนาจนได้ฌาน แล้วก็ไปบังเกิดในพรหมโลก

เมื่อเวลาผ่านไประยะหนึ่ง พระอาทิตย์ดวงที่สองก็ปรากฏขึ้น ทำให้กำหนดกลางวันกลางคืนไม่ได้ เพราะโลกสว่างตลอดทั้งวัน ลัทธิโลกเริ่มล้มตายนั่น น้ำในลำธารเริ่มแห้งขอด ต่อจากนั้น พระอาทิตย์ดวงที่ ๓ ปรากฏขึ้น ทำให้มหานครแห่งไปหมด และเมื่อดวงที่ ๔ ปรากฏขึ้น สระใหญ่ทั้ง ๗ ในป่าหิมพานต์ ซึ่งเป็นต้นแหล่งของมหานครที่ เทวดาแห่งลงไปอีก ไม่ว่าจะเป็นสระอโนดาตก็แห้งหมด

วันเวลาผ่านไปอีก พระอาทิตย์ดวงที่ ๕ ได้ปรากฏขึ้นมาอีก โลกเริ่มร้อนระอุมากขึ้น จนน้ำในมหาสมุทรไม่มีเหลืออยู่เลยทันทีที่พระอาทิตย์ดวงที่ ๖ เกิดขึ้น ทัวทั้งจักรวาลมีควันพวยพุ่งขึ้นมา บรรยากาศอัดแน่นไปด้วยควันมืดสนิท ครั้นดวงที่ ๗ ซึ่งเป็นดวงสุดท้ายบังเกิดขึ้น ทัวทั้งแสนโกฏิจักรวาลมีเปลวไฟลุกโชติช่วง ภูเขาสีเนรุถูกไฟเผาไหม้ เปลวไฟลุกลามไปถึงสวรรค์ชั้นจาตุมหาราชิกาไล่เรื่อยไปถึงสวรรค์ชั้นที่ ๖ ใหม่อีกจนถึงพรหมโลก ไปจดอาภัสสราพรหมกันเลยทีเดียว

สมัยใดที่น้ำทำลายกับไฟพินาศ ฝนจะตกไม่หยุดจนน้ำ

โลกาพินาศเพราะอำนาจกิเลส

๔๓๐

ท่วมโลก แล้วฝนน้ำกรดจะตกไปทั่วตลอดแสนโกฏิจักรวาล เมื่อแผ่นดินหรือภูเขาถูกน้ำกรด จะถูกกัดกินละลาย น้ำท่วมมีอาณาพามากกว่าไฟไหม้ จะท่วมเรื่อยไปจนถึงพรหมโลก ชั้นปริตตภา อัมปมาณาภา อาภัสสรา ปริตตสุภา อัมปมาณสุภา ถูกทำลายย่อยยับหมด

ถ้าโลกพินาศเพราะลม จะมีอาณาพาร้ายแรงที่สุดสามารถพลิกแผ่นดินแล้วพัดให้กระจายไปในอากาศได้ ผืนแผ่นดินกว้างถึง ๑๐๐ โยชน์ พังพินาศหมด แหฬกละเอียดในอากาศ ลมจะหอบเอาภูเขาจักรวาล ภูเขาพระสุเมรุขึ้นไป แล้วซัดให้กระทบกัน จนแหฬกละเอียดเป็นผงธุลี แล้วยังพัดวิมานในสวรรค์ ทั้งแสนโกฏิจักรวาลให้พินาศหมด มหาवादภัยนี้จะพัดตั้งแตใน โลกมนุษย์ ไปจนถึงพรหมชั้นสุกภินหา ไปหยุดอยู่ที่ชั้นเวทัพผลา

เมื่อโลกถูกทำลาย และได้รับการชำระล้างให้บริสุทธิ์แล้ว ต้องใช้เวลาเป็นกัปๆ ถึงจะเริ่มก่อตัวกันใหม่ คือเริ่มมีโลก มีพรหมลงมาเกิด มีดวงอาทิตย์ ดวงจันทร์ ดวงดาวขึ้นมา มีสิ่งมีชีวิต มีสัตว์ และสิ่งต่างๆ ตามมาอีกมากมาย มีต้นไม้ ภูเขาบังเกิดขึ้นจนถึงปัจจุบัน ซึ่งเมื่อกาลเวลาผ่านไปหลายยุคหลายสมัย จากประวัติศาสตร์ที่ได้ถูกบันทึกเอาไว้ เราจะเห็นการเปลี่ยนแปลงบนโลกใบนี้อยู่ทุกวัน

โลกาพิณาสเพราะอำนาจกิเลส

๔๓๑

ที่เล่ามาคร่าวๆ นี้ มิใช่ว่าโลกเราจะถึงกาลอวสานใน
ยุคนี้ แต่ชี้ให้เห็นว่า โลกจะเป็นอย่างไรขึ้นอยู่กับใจของเรา
ถ้าใจเราใส โลกนี้ก็ยังคงสดสวยเสมอ ตราบใดที่มนุษย์มีความ
เข้าใจกัน มีความรัก ความเมตตาปรารถนาดีด้วยความบริสุทธิ์ใจ
และจริงใจต่อกัน โลกก็ยังคงเจริญรุ่งเรืองขึ้นไปเรื่อย โลกนี้จะ
เปลี่ยนแปลงหรือเป็นไปอย่างไร อยู่ที่ใจของพวกเราทุกคน ขอให้
ทุกคนเป็นส่วนหนึ่งในการสร้างสรรค์โลก ให้เป็นโลกในอุดมคติ
ของมวลมนุษยชาติ ด้วยการหมั่นทำความดีในทุกรูปแบบ ทั้งทาน
ศีล และภาวนา อย่าให้ขาด และช่วยกันทำหน้าที่กัลยาณมิตร
แนะนำคนรอบข้างและหมู่ญาติ พวกพ้องบริวาร ให้อยู่ในศีลอยู่ใน
ธรรม จะได้มีสุคติสวรรค์เป็นที่ไปกันทุกคน

คุณ คือ คน สำคัญ

กุลบุตรผู้ใคร่ประโยชน์ พึงศึกษาบุญนั้นแล อันสูงสุด
ต่อไปซึ่งมีสุขเป็นกำไร คือ พึงเจริญทาน ๑ ความประพฤติ
สงบ ๑ เมตตาจิต ๑ บัณฑิตครั้นเจริญธรรม ๓ ประการ
อันเป็นเหตุเกิดแห่งความสุขเหล่านี้แล้ว ย่อมเข้าถึงโลก
อันไม่มีความเบียดเบียน เป็นสุข

คุณ คือ คน สำคัญ

๔๓๔

ความปรารถนาของมวลมนุษยชาติ ตลอดระยะเวลาอันยาวนาน ล้วนปรารถนาให้โลกมีสันติสุขที่แท้จริง แต่ไม่มีใครรู้ว่า สันติสุขที่แท้จริงนั้น อยู่ที่ไหน จะเข้าถึงได้อย่างไร จนกระทั่งพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงค้นพบว่า การจะให้สันติสุขที่แท้จริงเกิดขึ้นนั้น มนุษย์ทุกคนจะต้องปฏิบัติให้เข้าถึงสันติสุขภายใน คือเข้าถึงพระธรรมกาย ซึ่งเป็นแหล่งกำเนิดแห่งความสุขที่แท้จริง และเป็นสิ่งที่มีอยู่ในตัวของมนุษย์ทุกคนในโลก ไม่ว่าจะเป็นความแตกต่างกันโดยเชื้อชาติ ศาสนา หรือเผ่าพันธุ์ หากได้ลงมือปฏิบัติอย่างถูกวิธี จะสามารถเข้าถึงพระธรรมกาย ด้วยกันหมดทั้งสิ้น

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสไว้ใน ปุณณสูตร ความว่า

“ปุณณเมว โส ลิกุเขยย	อายุตคัค สฺขุทฺธยํ
ทานญจ สมจฺริยญจ	เมตฺตจิตฺตญจ ภาวเย
เอเต ธมฺเม ภาวยิตฺวา	ตโย สฺขสมฺพุทฺธเย
อพฺยาปชฺชํ สฺขํ โลกํ	ปณฺทิตो อูปปชฺชติ

กุลบุตรผู้ใคร่ประโยชน์ พึงศึกษาบุญนั้นแล อันสูงสุดต่อไปซึ่งมีสุขเป็นกำไร คือ พึงเจริญทาน ๑ ความประพฤติสงบ ๑ เมตตาจิต ๑ บัณฑิตครั้งเจริญธรรม ๓ ประการ อันเป็นเหตุเกิดแห่งความสุขเหล่านี้แล้ว ย่อมเข้าถึงโลกอัน

คุณ คือ คน สำคัญ

๔๓๕

“ไม่มีความเบียดเบียน เป็นสุข”

ความตระหนี่เป็นมลทินของใจ แม้เราจะมีทรัพย์สมบัติมาก แต่หากไม่รู้จักนำออกด้วยการให้ทาน ทรัพย์นั้นก็ไม่เกิดประโยชน์อันใด บุญจากการให้ทานก็ไม่เกิดขึ้น เหมือนกับห้วงมหาสมุทรที่เต็มเปี่ยมไปด้วยน้ำ แต่ว่ามีรสเค็ม ใครๆ ก็ไม่สามารถดื่มกินได้ แม้สิ่งนั้นมีอยู่ แต่ก็เหมือนไม่มี เพราะไม่เป็นประโยชน์แก่ใครเลย

นักปราชญ์บัณฑิตผู้ปรารถนาบุญ จะเริ่มต้นชีวิตด้วยการให้ทาน เหมือนพระบรมโพธิสัตว์ เมื่อท่านตัดสินใจว่าจะสร้างบารมี เพื่อให้บรรลุปัจจุญัตตญาณอันประเสริฐช่วยเหลือสรรพสัตว์ให้พ้นจากห้วงทุกข์ บารมีแรกที่ท่านสร้างคือทานบารมีนี้แหละ เพราะทานบารมีเป็นบันไดก้าวแรก และก้าวสำคัญที่จะนำไปสู่ความเต็มเปี่ยมของชีวิต

การให้ทานเป็นสิ่งที่ขาดไม่ได้เหมือนลมหายใจ เราต้องหมั่นให้ทาน ให้คุ้นเคยกับการสละออก บริจาคจนเป็นปกติ เพื่อขจัดความตระหนี่ออกจากใจ และทุกครั้งที่ให้แล้ว เราจะมี ความปลื้มปิติ และบุญกุศลเป็นเครื่องตอบแทน ทรัพย์สมบัติที่เราสละออกไป จะกลายเป็นบุญบารมี ที่จะดึงดูดแต่สิ่งที่ดีๆ มาสู่ตัวเรา ทำให้เราสร้างบารมีได้สะดวกสบาย

คุณ คือ คน สำคัญ

๔๓๖

*สมัยหนึ่ง เมื่อพระกัสสปสัมมาสัมพุทธเจ้าดับขันธ-
ปรินิพพานไปแล้ว มหาชนได้พร้อมใจกันสร้างมหาเจดีย์ เพื่อ
ถวายเป็นพุทธบูชา พุทธศาสนิกชนต่างก็ชวนชวายเป็นบุญกุศล
คิดว่าทำอย่างไรมหาเจดีย์ถึงจะยิ่งใหญ่ สมกับที่เป็นเจดีย์ของ
บุคคลผู้เลิศที่สุด เพราะตระหนักถึงพระคุณอันไม่มีประมาณ
ของพระองค์ จึงตกลงกันว่า จะเอาทองคำแท่งบริสุทธิ์มาก่อ
เป็นพระเจดีย์ ทำเป็นอิฐทองคำ แต่ละก้อนมีราคาถึงหนึ่งแสน
และยังมีจิตรกรรม เกี่ยวกับประวัติการสร้างบารมีของพระ-
สัมมาสัมพุทธเจ้าอยู่ที่หน้ามุขด้านนอก มหาเจดีย์นี้ตั้งงาม
สูงปลั่งด้วยทองคำ เป็นเจดีย์ที่มีค่าหาประมาณมิได้

เมื่อพุทธศาสนิกชนช่วยกันสร้างเจดีย์จนสำเร็จแล้ว
เวลาจะบรรจุพระบรมสารีริกธาตุไว้ภายในมหาเจดีย์ ก็ตั้งกติกา
กันว่า ถ้าใครบริจาคทรัพย์มากที่สุด จะได้เป็นประธานใหญ่ใน
การบรรจุ และเป็นประธานฉลองพระเจดีย์ สมัยนั้น มีเศรษฐี
ชนบทท่านหนึ่ง เป็นผู้มีความเลื่อมใสในพระรัตนตรัย ประารถนา
จะได้บุญใหญ่ในการเป็นประธานครั้งนั้น จึงพิจารณาว่าจะขอ
บริจาคทรัพย์ ๑ โกฏิ เพื่อเป็นประธานใหญ่ พร้อมกับได้ถวายเป็น
ทรัพย์จำนวน ๑ โกฏิ บูชาพระเจดีย์ มหาชนต่างอนุโมทนา ใน

คุณ คือ คน สำ คัญ

๔๓๓

ความใญ่ของท่านเศรษฐี ฝ่ายเศรษฐีในเมืองก็อดรนทนอยู่ไม่ได้ อยากเป็นประธานใหญ่บ้าง จึงบอกว่า จะถวายทรัพย์ ๒ โกฏิ เพื่อขอเป็นประธานใหญ่เอง

เศรษฐีชนบทไม่ยอม เพราะรู้ว่านี่เป็นบุญใหญ่ ซึ่งตลอดชีวิตจะหาบุญใหญ่อย่างนี้ไม่ได้อีกแล้ว จึงเพิ่มทรัพย์ให้มากขึ้นเป็น ๓ โกฏิ เศรษฐีในเมืองก็ไม่ยอม เพิ่มเงินเข้าไปอีกเป็น ๔ โกฏิ ต่างฝ่ายต่างก็เพิ่มทรัพย์ขึ้นเรื่อยๆ จนสูงถึง ๘ โกฏิ เศรษฐีชนบทมีทรัพย์เพียง ๙ โกฏิ ส่วนเศรษฐีในเมืองมีถึง ๔๐ โกฏิ

เพราะฉะนั้น เศรษฐีชนบทจึงคิดหาวิธีเป็นประธานใหญ่ในการฉลองพระเจดีย์ ท่านตัดสินใจทุ่มเทชีวิตจิตใจถวายทรัพย์ ทั้ง ๙ โกฏิที่มีอยู่ทั้งหมด พร้อมกับประกาศว่า ทั้งตนเอง และครอบครัว คือ ภรรยา ลูกชาย ลูกสาว รวม ๗ คน เขยและสะใภ้อีก ๗ คน รวมเป็น ๑๖ คน จะขอมอบกายถวายชีวิตยอมตนเป็นทาสพระเจดีย์ จะคอยปัดกวาด ทำความสะอาดดูแลมหาเจดีย์ไปจนตลอดชีวิต

มหาชนได้ฟังแล้วต่างปลื้มปิติใจ พร้อมใจกันยกตำแหน่งประธานใหญ่ให้ท่านเศรษฐีชนบท เพราะเห็นความตั้งใจจริงในการทุ่มเททำบุญกุศลของท่าน ผู้นำมหาชนกล่าวว่า “ทรัพย์สมบัติเป็นของนอกกาย หากยังมีลมหายใจอยู่ ใครๆ ก็สามารถ

คุณ คือ คน สำคัญ

๔๓๘

หาใหม่ได้ แต่เศรษฐกิจชนบทพร้อมทั้งลูกและภริยา มอบตัวรับใช้
พระเจดีย์ไปตลอดชาติเช่นนี้ เป็นความมหัศจรรย์ที่หาได้ยากยิ่ง
ในโลก บุคคลผู้มีบุญมีปัญญาเช่นนี้ จึงเป็นผู้ที่สมควรอย่างยิ่งที่
จะมาเป็นประธานใหญ่ในงานฉลองพระเจดีย์”

เมื่องานฉลองพระเจดีย์ และการบรรจุพระบรมสารีริกธาตุ
เสร็จเรียบร้อยแล้ว มหาชนพร้อมใจกันให้ท่านเศรษฐกิจ และ
ครอบครัว ยกเลิกการเป็นผู้เฝ้าดูแลทำความสะอาดพระเจดีย์
เพื่อไม่ต้องมาลำบาก แต่ถึงกระนั้น ท่านเศรษฐกิจก็ยังเต็มใจ
ที่จะมาปิดกวาดลานพระเจดีย์ตามปกติ เพราะรู้ว่าเป็นบุญพิเศษ
ที่หาได้ยากยิ่ง

เมื่อเศรษฐกิจโลกไปแล้วได้ไปบังเกิดในเทวโลก เสวย
ทิพยสมบัติยาวนานถึง ๑ พุทธันดร ครั้นมาถึงสมัยของพระ-
สัมมาสัมพุทธเจ้าของเรา ท่านเศรษฐกิจพร้อมทั้งครอบครัวได้มา
เกิดร่วมกันอีก เพราะเคยสั่งสมบุญมาร่วมกัน ทั้งหมดมีโอกาส
ฟังธรรมจากพระพุทธรองค์ จนมีดวงตาเห็นธรรม ได้บรรลุเป็น
พระโสดาบันกันหมดทุกคน

เราจะเห็นได้ว่า บุญเท่านั้นเป็นที่พึ่งของสรรพสัตว์
ทั้งหลาย เป็นเพื่อนแท้ในทุกหนทุกแห่ง บุญจะติดตามตัวเราไป
ทุกภพทุกชาติ มหาทานบารมีที่เราได้ทุ่มเททำ จะกลั่นเป็น

คุณ คือ คน สำคัญ

๔๓๕

ดวงบุญที่สุกใสสว่าง ติดอยู่ที่ศูนย์กลางกายของเรา และจะ
คอยหล่อเลี้ยงให้เราได้ประสบความสุข และความสำเร็จในชีวิต
สมบัติทั้งหลายในเมืองมนุษย์ คือรูปสมบัติ ทรัพย์สมบัติ คุณสมบัติ
ลาภ ยศ สรรเสริญ สุข จะบังเกิดขึ้นกับเรา ด้วยอานุภาพ
แห่งบุญนี้เอง แม้ละโลกไปแล้ว ก็จักจากไปอย่างผู้มีชัยชนะ
ไปเสวยทิพยสมบัติครองความเป็นใหญ่ในเทวโลก จะสมบูรณ์
ด้วยสมบัติอันเป็นทิพย์ทุกอย่าง กระทั่งบารมีเต็มเปี่ยม นิพพาน-
สมบัติจะเกิดขึ้น สมบัติทั้งหลายย่อมเกิดขึ้นเพราะอาศัยบุญ
อย่างเดียวเท่านั้น

เ ส้ น ท ำ ง

จ อ ม ป ร ำ ช ญ์ (๑)

ชุมทรัพย์คือบุญนั้น สามารถให้สมบัติที่นำใครทุกอย่างได้
มนุษย์และเทวดาทั้งหลายปรารถนาผลใด
ผลทั้งปวงย่อมได้ด้วยบุญนิธินั้น

กิเลส กรรม วิบาก คือการเวียนวนของวัฏจักรชีวิต ตราบใดที่บุญบารมีของเรายังไม่เต็มเปี่ยมบริบูรณ์ เราก็ต้อง ผจญกับกิเลส มีกรรม และวิบากเป็นผลกันต่อไป หนทางของ ชีวิตจะยืดยาวไม่มีที่สิ้นสุด ไม่รู้เบื้องต้น ท่ามกลางและเบื้องปลาย ว่าจะสิ้นสุดเมื่อไร หากเกิดมาแล้วไม่มีเป้าหมาย ชีวิตก็จะยิ่ง ไม่ปลอดภัย ดังนั้นการมีเป้าหมายชัดเจนว่า เราเกิดมาสร้างบารมี จึงเป็นเหมือนเกราะแก้วที่ป้องกันภัยให้กับเรา เมื่อเรามีค่านี้อยู่ ในใจตลอดเวลา วิกฤติทุกอย่างที่เกิดขึ้น จะเป็นโอกาสแห่งการ สร้างบารมี ทุกลมหายใจเข้าออกของเราจะมีคุณค่า วันเวลาที่ ผ่านไปจะมีแต่บุญกุศล เราจะมีความสุขสมหวังในชีวิต

พระลัมมะลัมพุทเธเจ้าตรัสไว้ใน นิธิกัณทสูตร ความว่า

“เอส เทวมนุสฺसानํ สพุพปามทโท นิธิ

ยํ ยํ เทวาทิปญฺเญนติ สพุพเพเตน ลพฺภติ

ขุมทรัพย์คือบุญนั้น สามารถให้สมบัติที่น่าใคร่ทุกอย่าง ได้ มนุษย์และเทวดาทั้งหลายปรารถนาผลใด ผลทั้งปวง ย่อมได้ด้วยบุญนิธินั้น”

อานุภาพของบุญนั้นไม่มีประมาณ สิ่งทีุ่ดุชชนคน ธรรมดาคิดว่าเป็นสิ่งที่เหลือวิสัย แต่สำหรับผู้มีบุญแล้ว ในใจ คิดอยู่อย่างเดียวว่า เป็นไปได้ ไม่มีอะไรที่เป็นไปไม่ได้ ถ้าบุญ

เส้นทางจอมปราชญ์ (๑)

๔๔๓

เรามากพอ และใจเราต้องการให้เป็นอย่างนั้น เหมือนพระบรม-
โพธิสัตว์ในอดีต ที่ท่านดำรงมั่นอยู่ในการสั่งสมคุณงามความดี
ทำให้พลิกผันชีวิตจากปุถุชนคนธรรมดา มาเป็นพระบรมศาสดา
ของเราได้ หรือเหล่าพระอริยสาวก ล้วนสมปรารถนาที่ตั้งใจไว้
ก็ด้วยอำนาจแห่งบุญกุศลที่ไม่มีประมาณ ดังนั้นทุกคนอย่าดูเบา
ในบุญแม้เพียงเล็กน้อย เมื่อเราทุ่มเทใจทำด้วยจิตใจผ่องใส ผล
แห่งบุญนั้นมีผลไม่น้อย ดังเช่นเส้นทางของสองจอมปราชญ์ใน
พระพุทธศาสนา ผู้ซึ่งได้ชื่อว่าเป็นผู้ทรงภูมิปัญญามหาศาล

หลังพุทธปรินิพพานประมาณ ๕๐๐ ปี สองจอมปราชญ์นี้
ได้ตั้งใจบำเพ็ญชีวิตในพระพุทธศาสนา แต่ทางมาแห่งมหา
ปัญญาที่เกิดขึ้นกับท่านนั้น เป็นเรื่องน่าอัศจรรย์ในอานุภาพของ
บุญอย่างยิ่ง เพราะว่าท่านได้สร้างบุญไว้ในพระพุทธศาสนา
เพียงเล็กน้อยเท่านั้น แต่ผลแห่งบุญเกิดขึ้นอย่างอัศจรรย์ บุคคล
สองท่านนี้คือ พระนาคเสนกับพระยามิลินท์ พระนาคเสนเป็น
พระภิกษุผู้เรืองปัญญา พระยามิลินท์ก็เป็นพระราชเจ้าปัญญา
เช่นกัน ท่านทั้งสองเคยมีอดีตร่วมกัน

*ในสมัยของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพระนามว่า กัสสปะ
ครั้งนั้น มีพระภิกษุหนุ่มรูปหนึ่งท่านเป็นผู้ที่มีศัลยาจารย์ตรงดงาม

*มิลินทปัญหา (ฉบับแปลโดย ปุ้ย แสงฉาย)

ตอนเช้าท่านจะลุกขึ้นมากวาดลานวิหาร ลานเจดีย์ และที่พัทสงฆ์ กวาดไปใจท่านก็ตรึงระลึกรู้ถึงพระพุทธรูป ในใจมีแต่พระพุทธรูปเจ้าเป็นอารมณ์ กวาดเสร็จรวมหยากเยื่อไว้เป็นกอง เรียกสามเณรลูกศิษย์ของตัวเอง ให้สามเณรช่วยนำเอาขยะที่ท่านกวาดกองไว้ไปทิ้ง

สามเณรเองเนื่องจากยังเป็นเด็ก ก็ซุกซนบ้างเป็นธรรมดา ได้ยินเสียงพระอาจารย์เรียกอย่างนั้นทำเป็นไม่ได้ยิน ยังนั่งเฉย ไม่กระตือรือร้นชวนขวายทำตามคำสั่งของพระอาจารย์ แม้เรียกถึง ๓ ครั้ง สามเณรก็ยังนั่งเฉยเหมือนเดิม ท่านเกรงว่าสามเณรลูกศิษย์จะพลาดจากการได้บุญกุศลจึงเอาไม้ตีพร้อมดุด่าทำไมจึงว่ายากนักหนา สามเณรถูกไม้เรียวก็ร้องไห้ วิ่งไปอย่างรวดเร็ว ขนเอาหยากเยื่อที่พระอาจารย์กวาดรวมกันไว้ไปทิ้งมือสองข้างกอบขยะต่างๆ ที่น้ำตาอาบแก้ม แต่สามเณรนี้เป็นผู้มีปัญญา ไม่ดูถูกว่าบุญนั้นเพียงเล็กน้อย ครั้นขนกองหยากเยื่อจากลานพระเจดีย์ไปทิ้งแล้ว เกิดความปิติในบุญที่ตัวเองได้ทำ จึงตั้งความปรารถนาในใจอย่างแรงกล้าว่า

ขอบุญกุศลที่ข้าพเจ้ากอบเอาหยากเยื่อออกจากลานพระเจดีย์ ทำพระเจดีย์ให้สะอาดดูน่าเลื่อมใสนี้ ไม่ว่าตัวข้าพเจ้าจะไปเกิดในภพภูมิใดๆ ขอให้ข้าพเจ้ามีเดชมีอานุภาพแผ่ไพศาล

เส้นทางจอมปราชญ์ (๑)

๔๔๕

ดูแสงสว่างแห่งพระอาทิตย์ยามเที่ยงวัน จนกว่าจะได้บรรลุมรรคผลนิพพาน คุณะเด็กอายุไม่กี่ขวบ แต่รู้จักคิด รู้จักอธิษฐาน เห็นดวงอาทิตย์ยังสามารถเอามาเป็นเหตุแห่งการอธิษฐานได้ ไม่ธรรมดา หลังจากอธิษฐานแล้ว ลงสรงน้ำในแม่น้ำ ชำระร่างกายให้สะอาด ดำผุดดำว่ายอยู่กลางแม่น้ำที่เป็นระลอกคลื่นลูกแล้วลูกเล่า เห็นและเกิดปัญญา ประรณานจะมีปัญญาที่เฉลียวฉลาดไม่รู้สิ้นสุดเหมือนคลื่นในแม่น้ำ แล้วสามเณรน้อยก็ยกมือขึ้นจบศีระะ ตั้งความปรารณาย่ำลงไปอีกว่า

ด้วยบุญกุศลที่ตัวของข้าพเจ้านี้ทำตามคำของพระอาจารย์ ตัวท่านเองปรารณาให้ตัวของลูกศิษย์ได้ดี จึงบังคับให้ทำบุญกุศล บุญเกิดมากมายเพียงไรก็ตาม トラบใดที่ยังเวียนว่ายตายเกิด ขอให้ข้าพเจ้าเป็นผู้ที่มีปัญญา เหมือนกระแสนคลื่นในแม่น้ำที่ไม่รู้จักหมดจักสิ้น จนกว่าจะบรรลุมรรคผลนิพพาน

ในขณะเดียวกันนั้น ฝ่ายพระภิกษุที่เป็นอาจารย์ หลังจากที่เขาไม่กวาดเก็บเข้าที่เรียบร้อยก็เดินมายังท่าน้ำ เพื่อจะสรงน้ำชำระร่างกาย ได้ยินคำที่สามเณรอธิษฐาน จึงฉุกใจคิดว่า ความปรารณาของลูกศิษย์เราจะสำเร็จได้แน่นอนด้วยอำนาจแห่งบุญกุศล ตัวเราเองควรที่จะตั้งความปรารณาไว้บ้าง จึงพนมมือขึ้นระลึกถึงบุญกุศลที่ทำไป ตั้งจิตอธิษฐานว่า ถ้า

ข้าพเจ้ายังไม่บรรลुความสิ้นไปแห่งกิเลสอาสวะตราบใด จะไปเกิดในภพใดก็ดี สามเณรขอมิปัญญาเหมือนสายน้ำในท้องนที ข้าพเจ้านี้ขอให้มิปัญญาเหมือนฝั่งแห่งสมุทร แม้สามเณรไปเกิดพบปะกับข้าพเจ้าในภพชาติใดๆจะไต่ถามปัญหายากแค้นแสนเข็ญเพียงไหน ก็ขอให้ข้าพเจ้าแก้ปัญหาให้ได้ทุกถ้อยกระทงความด้วยอานิสงส์ที่ข้าพเจ้ากวาด และใช้สามเณรให้อาหยากเยื่อเททิ้งนอกลานพระเจดีย์ในครั้งนี้

พระอาจารย์กับลูกศิษย์ได้เวียนว้ายตายเกิดอยู่ในมนุษย์และสวรรค์ถึงหนึ่งพุทธันดร ครั้นล่วงเลยมาถึงยุคของพวกเราขณะที่สมเด็จพระบรมศาสดาจะเสด็จเข้าสู่อุายตนนิพพาน ได้ตรัสพยากรณ์ไว้ล่วงหน้าว่า เมื่อตถาคตปรินิพพานล่วงไป ๕๐๐ ปี จะมีพระภิกษุองค์หนึ่งชื่อว่า นาคเสน จะมาแก้ปัญหาของพระยามิลินท์ผู้ทรงภูมิปัญญาอย่างไม่มีประมาณ

ครั้นพระศาสดาล่วงมาตามพุทธทำนาย ฝ่ายสามเณรนั้นได้บังเกิดเป็นบรมกษัตริย์พระนามว่า พระยามิลินท์ครองราชย์อยู่ในเมืองสาครละ มิปัญญาเฉลียวฉลาดด้วยอานุภาพของบุญในครั้งนั้น แตกฉานในศาสตร์ทุกๆ ศาสตร์ ศึกษาหลักธรรมก็รู้รอบรู้ลึก พระยามิลินท์นั้นมีไหวพริบปฏิภาณปรากฏขจรกระจายไปทุกเขตคาม ไม่มีผู้ใดเปรียบเทียบได้ ทรงภูมิปัญญากว่า

เส้นทางจอมปราชญ์ (๑)

๔๔๓

ชนทั้งปวงในชมพูทวีป ท่านจะประกอบด้วยบุญ ๓ อย่าง คือ ๑. ประกอบด้วยไหวพริบปฏิภาณ ๒. ประกอบด้วยกำลังรீพลพหลโยธิน และสุดท้าย ๓. ประกอบด้วยโมคคิสิริยสมบัติเป็นอันมาก

สิ่งเหล่านี้บังเกิดขึ้นด้วยอานุภาพบุญที่เอาชยะไปทิ้งเมื่อเรานึกถึงบุญแล้วอธิษฐาน บุญหนุนนำชีวิตของพระยามิลินท์จากสามเณรจอมชุกชน กลายมาเป็นจอมปราชญ์ที่ชาวโลกครั่นคร้าม วันดีคืนดี ก็เสด็จไปไต่ถามปัญหากับครูบาอาจารย์ที่มีชื่อเสียงในยุคนั้น ยกตัวอย่างเช่น วันหนึ่งท่านเสด็จไปถามพระภิกษุว่า “มหาปฐพีนี้รองรับสัตว์โลกไว้ แล้วเหตุใดจึงให้สัตว์โลกไปตกนรกอเวจี ทำไมมหาปฐพีจึงรองรับไม่ได้” คนโดนถามนี่อึ้งไปเลย ไม่รู้ว่าจะแก้ไขอย่างไร ใครได้ยินชื่อก็ไม่ปรารถนาจะพบหน้า ต่างหลบหน้าหลบตา ทำให้เมืองของท่านว่างเปล่าจากเหล่าผู้รู้ถึง ๑๒ ปี ในที่สุดไม่มีนักปราชญ์อยู่ให้ถามปัญหา พระอรหันต์จึงต้องไปเชิญมหาเสนเทพบุตรลงมาเกิดเพื่อที่จะมาปกป้องหมู่พระภิกษุสงฆ์ในพระพุทธศาสนาจากวาตะของพระยามิลินท์

นาเสนเทพบุตรลงมาเกิดเป็นมนุษย์อยู่ในตระกูลพราหมณ์ กว่าจะออกบวชได้ยากเย็นแสนเข็ญ เนื่องจากพ่อแม่

ไม่ได้ศรัทธาในพระพุทธศาสนา แต่ด้วยอานุภาพของความเพียรของพระอรหันต์ท่านจึงสามารถนำนาคเสนกุมารออกบวชได้ เมื่อออกบวชเท่านั้น ก็ฉวยแววของจอมปราชญ์ทันที ครูบา-อาจารย์สอนอะไร นาคเสนสามเณรรู้แจ้งแทงตลอดหมดใน ศาสตร์ทุกศาสตร์ ธรรมะทุกบททุกตอน ทรงจำได้หมด ด้วยอานุภาพของบุญที่สร้างไว้ในอดีต หนทางของสองจอมปราชญ์ มาพบเจอกัน ทำให้เกิดตำนานอันเป็นอมตะในวงการพระพุทธศาสนา ส่วนเรื่องราวจะเป็นอย่างไร หลวงพ่อจะทยอยนำมาเล่าให้พวกเราฟังเป็นตอนๆ ไป

เรื่องของบุญนั้นเป็นเรื่องสำคัญสำหรับชีวิตของเรา บุญที่เราทำ กรรมที่เราสร้าง เป็นเหมือนเงาตามตัวเราไปทุกหนทุกแห่ง เวลาทำบุญอะไรก็ตาม ให้รู้จักอธิษฐาน อย่างนี้เรียกว่าหาบุญได้ใช้บุญเป็น แล้วเอาบุญนี้ทำบุญต่อบุญอื่นๆ ขึ้นไป ชีวิตเราจะได้ประสบแต่ความสุขความสำเร็จสมหวัง จะอธิษฐานอะไรก็ตาม อย่าลืมอธิษฐานให้เข้าถึงพระธรรมกาย ให้ได้ศึกษาวิชชาธรรมกายไปทุกภพทุกชาติ จะได้รู้แจ้งเห็นจริง ในเรื่องราวของตัวเอง ทำอัสวกิเลสให้หมดสิ้นไป แล้วพวกเราทุกคนจะสมหวังในชีวิตอย่างแน่นอน

๕๒

เส้นทาง จอมปราชญ์ (๒)

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย

ผู้ที่ชักชวนเข้าในธรรมวินัยที่กล่าวไว้ดีแล้ว ๑

ผู้ที่ถูกชักชวนแล้วปฏิบัติเพื่อความเป็นอย่างนั้น ๑

คนทั้งหมดนั้น ย่อมประสบบุญเป็นอันมาก

ข้อนั้นเพราะเหตุไร เพราะธรรมนั้น ท่านกล่าวไว้ดีแล้ว

เส้นทางจอมปราณ (๒)

๔๕๑

ชีวิตของมนุษย์ทั้งหลายที่ยังมีกิเลสอาสวะ ดวงจิตถูก
ห่อหุ้มด้วยอวิชชา บดบังดวงปัญญาไม่ให้เห็นแจ้งจริงในชีวิต
เรื่องราวในสังสารวัฏจึงเป็นความลับที่มีดมนมายาวนาน ไม่มี
ใครรู้เบื้องต้น ท่ามกลาง และเบื้องปลาย คนเราทุกคนเกิดมา
แล้วมีหน้าที่ คือต้องแสวงหาความหลุดพ้นมุ่งไปอายตนนิพพาน
ด้วยกันทั้งสิ้น ดังนั้นการกำจัดกิเลสอาสวะให้หมดสิ้นไปจึงเป็น
วัตถุประสงค์ของชีวิต จะกำจัดกิเลสอาสวะได้ ต้องเข้าถึง
พระธรรมกาย แล้วใช้กายธรรมที่ละเอียดที่สุดกำจัดต้นเหตุ
หรือมูลรากของกิเลส แต่กว่าจะเข้าไปถึงจุดนั้น เราจะต้อง
ทำใจของเราให้หยุดนิ่งบริสุทธิ์ผ่องใส หยุดในหยุดกันตลอดไป
บนเส้นทางสายกลาง เส้นทางของพระอริยเจ้าทั้งหลาย

พระลัมมालัมพุทเจ้าตรัสไว้ใน อังคุตตรนิกาย เอก-
นิบาตว่า

“สุวาสุขาเต ภิกขเว ฌมฺมวินเย โย จ สมาทเปติ ยญฺจ
สมาทเปติ โย จ สมาทปิโต ตถตตตาย ปฏิปชฺชติ สพุเพ เต พหุ
ปุญฺญํ ปสวณฺติ ตํ กิสุส เหตุ สุวาสุขาตตตตา ภิกขเว ฌมฺมสุส

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ผู้ที่ชักชวนเข้าในธรรมวินัยที่
กล่าวไว้ดีแล้ว ๑ ผู้ที่ถูกชักชวนแล้วปฏิบัติเพื่อความเป็น
อย่างนั้น ๑ คนทั้งหมดนั้น ย่อมประสบบุญเป็นอันมาก

เส้นทางจอมปราชญ์ (๒)

๔๕๒

ข้อนั้นเพราะเหตุไร เพราะธรรมนั้น ท่านกล่าวไว้ดีแล้ว”

ผู้มีบุญ นอกจากจะเป็นที่พึงให้กับตัวเองได้แล้ว ยังเป็นที่พึงให้กับผู้อื่นได้อีก เมื่อเกิดมายอมยงโลกนี้ให้สว่างไสวเหมือนพระจันทร์ในคืนวันเพ็ญที่พ้นจากเมฆหมอกที่มามากมาย จะอย่างก้าวไปแห่งหนตำบลใดก็ตาม ย่อมเป็นที่ปรารถนาของมหาชน แต่การเกิดมาในโลกนี้ ชีวิตของทุกๆ คนล้วนต้องพบเจอกับปัญหาทั้งนั้น ตราบใดที่ยังไม่รู้ว่า ตนเองเกิดมาทำไม มีหน้าที่อย่างไร ก็ยังต้องอาศัยกัลยาณมิตรผู้มีส่วนสำคัญในการประคับประคองชีวิตเรา ให้เดินทางไปถึงฝั่งแห่งความสำเร็จเหมือนเส้นทางของจอมปราชญ์ในพระพุทธศาสนา คือพระนาคเสนเถระ ซึ่งกว่าจะก้าวมาถึงความเป็นพระอริยเจ้า จนกระทั่งเป็นหลักของพระศาสนาในยุคคนนั้น ก็ต้องอาศัยกัลยาณมิตรเช่นกัน

*ย้อนไปเมื่อคราวที่แล้ว ที่พระยามิลินท์ จอมราชาแห่งสาครราชธานี ท่านเป็นพระราชาผู้ยิ่งใหญ่ทางด้านภูมิปัญญา เทียวถามปัญหากับผู้รู้ทั้งในที่ใกล้และที่ไกล ในเมืองของพระองค์เอง ก็ไม่มีใครสามารถตอบได้ว่าทะของพระองค์ได้ เป็นเหตุให้ในเมืองนั้นว่างจากสมณพราหมณ์ผู้รู้ถึง ๑๒ ปี จน

*มิลินทปัญหา (ฉบับแปลโดย ปุ้ย แสงฉาย)

เส้นทางจอมปราชญ์ (๒)

๔๕๓

กระทั่งพระอรหันต์องค์หนึ่งชื่อว่า อัสดมุตตะเถระ ท่านเห็นเหตุที่จะทำให้พระศาสนาเสื่อมโทรม เพราะการกระทำของพระยามิลินท์ จึงให้ประชุมสงฆ์ ซึ่งเป็นพระอรหันต์ทั้งสิ้น จำนวนมากถึง ๑๐๐ โกฏิ แล้วเอ่ยถามท่ามกลางที่ประชุมว่า ใครสามารถตอบโต้ว่าทะกับพระยามิลินท์ได้บ้าง สามารถจะทำให้พระยามิลินท์เสื่อมใสในพระพุทธศาสนา พระอัสดมุตตะเถระเอ่ยถามถึง ๓ ครั้ง พระอรหันต์ทั้งหลายพากันนิ่ง ไม่มีองค์ได้รับวาจา จึงปรึกษากัน และลงความเห็นว่ให้ไปอัญเชิญมหาเสนเทพบุตร ซึ่งมีบุญเก่าที่เคยร่วมสร้างกันมากับพระยามิลินท์ เทพบุตรองค์นั้นมีสติปัญญาสามารถแก้ปัญหาของพระยามิลินท์ กอบกู้พระศาสนาไว้ได้

เมื่อลงความเห็นกันแล้ว พระอรหันต์จำนวนถึง ๑๐๐ โกฏิ จึงขึ้นไปสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ ท้าวสักกะเห็นพระอรหันต์มากร่วมจำนวนมาก จึงเข้าไปถามว่า “พระผู้เป็นเจ้าพากันมามากมาย มหาศาลอย่างนี้มีจุดประสงค์อะไร บอกโยมหน่อยเถิด” ท่านจึงเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับพระยามิลินท์ให้ท้าวสักกะฟัง และประสงค์จะกอบกู้พระศาสนา ท้าวสักกะจึงบอกว่า เห็นทีจะมีแต่มหาเสนเทพบุตรผู้เดียวเท่านั้น จึงอาราธนาคณะสงฆ์ไปหาเทพบุตรถึงวิมานบอกเล่าเรื่องราวต่างๆ ให้ฟัง

เส้นทางจอมปราชญ์ (๒)

๔๕๔

ครั้งแรกที่ได้รับรู้ มหาเสนเทพบุตรปฏิเสธถึง ๓ ครั้ง เนื่องจากยังไม่รู้ถึงหน้าที่ของตัวเอง เมื่อมีอาจะเลยได้จึงกล่าวขึ้นว่า หากลงไปเกิดแล้วขอให้ปัญญาสามารถแก้ปัญหาต่างๆ อย่างได้ และให้พระยามิลินท์สิ้นความสงสัยได้ พระอรหันต์ท่านก็รับรองว่าจะเป็นอย่างนั้น เทพบุตรจึงรับปากพระอรหันต์พอรู้ว่า เทพบุตรผู้มีบุญรับปากแล้ว จึงอันตรายจากเทวโลกลงมาประชุมกันต่อ เพื่อคัดสรรผู้ที่รับหน้าที่ประทับระครองเป็นกัลยาณมิตรให้เทพบุตรออกบวช จนบรรลुวัตถุประสงค์ของการลงมาเกิด

พระอัสสคะตเถระผู้เป็นประธานสงฆ์จึงถามว่า เมื่อคณะสงฆ์ประชุมกันเพื่อกิจของพระศาสนา มีใครบ้างที่ขาดประชุม ตอนนั้นมีพระอรหันต์รูปหนึ่งชื่อว่า พระโรหณเถระ ท่านเข้านิโรธสมาบัติอยู่ที่หิมวันตบรรพตได้ ๗ วันแล้ว จึงขาดประชุมในวันนั้น พระเถระออกจากนิโรธสมาบัติแล้ว รู้วาระจิตของพระอรหันต์ทั้งหลาย ว่าคณะสงฆ์ต้องการพบตัว จึงอันตรายจากที่นั่นไปปรากฏในท่ามกลางพระอรหันต์ทั้งหลาย พระอรหันต์ทั้งหลายจึงถามพระโรหณะว่า พระศาสนาของสมเด็จพระพุทธทศพลทนต์ไตรมลง ทำไมท่านไม่เอาใจใส่กิจของสงฆ์ จิตใจจะปล่อยให้พระศาสนาทรุดโทรมลงอย่างนั้นหรือ

เส้นทางจอมปราชญ์ (๒)

๔๕๕

พระโรหณะตอบว่า “ข้อนั้นเป็นเพราะข้าพเจ้าไม่ได้เอาใจใส่” เหล่าพระอรหันต์จึงได้ลงพรหมทัณฑ์ท่านว่า ตัวท่านเองไม่ได้ประพฤติดังสมกรรมหรอก แต่ด้วยเหตุที่ไม่สนใจกิจการงานส่วนรวม เราทั้งหลายขอลงโทษท่าน ขอให้ท่านไปบิณฑบาตที่บ้านโสนุดตรพราหมณ์ในหมู่บ้านกชังคะทุกๆ วันอย่าได้ขาด พราหมณ์นั้นจะมีลูกชายคนหนึ่งชื่อนาคเสนกุมาร ท่านจงไปบิณฑบาตทุกๆ วัน จนกว่าจะอายุได้ ๗ ปี ๑๐ เดือน แล้วคิดอ่านเอานาคเสนกุมารออกบวชให้ได้ เพราะนาคเสนกุมารนั้นจะเป็นทหารเอกของสมเด็จพระทศพลผู้จะกอบกู้พระศาสนา

พระโรหณะจึงรับคำของพระอรหันต์ทั้งหลาย ฝ่ายมหาเสนเทพบุตร เมื่อจุติลงจากเทวโลกลงมาเกิดเป็นลูกของพราหมณ์ นับแต่วันนั้นมา พระโรหณะท่านเดินบิณฑบาตไปที่บ้านของพราหมณ์ทุกๆ วัน จนกระทั่งครบ ๗ ปี ๑๐ เดือน ไม่ขาดแม้แต่วันเดียว และไม่เคยได้รับการไหว้ หรือการใส่บาตรจากพราหมณ์ เพราะพราหมณ์ไม่ได้ศรัทธาในพระพุทธศาสนา แต่ด้วยหัวใจของยอดกัลยาณมิตร ท่านก็ทำหน้าที่ด้วยจิตใจที่เบิกบานผ่องใส จนกระทั่งวันหนึ่ง ท่านได้ฟังถ้อยคำของพราหมณ์พูดว่า “ข้าแต่พระผู้เป็นเจ้า จงหลีกเลี่ยงเถิด”

เมื่อพระเถระได้ฟังถ้อยคำเท่านี้ ก็สะพายบาตรเปล่า เดินจากสถานทีนั้น เดินสวนทางกับพราหมณ์ พราหมณ์ก็ถามพระเถระว่า “ท่านได้อะไรมาบ้าง” ท่านตอบว่า “ได้สิพราหมณ์ เราได้หน้อยเดียวเท่านั้น” พราหมณ์ไม่ศรัทธาอยู่แล้วจึงเกิดความฉุนเฉียว กลับไปถามคนในบ้านว่ามีใครให้ของไปหรือเปล่า ทุกๆ คนตอบเหมือนกันว่า ไม่มีใครให้ พ่อของนาคนเสนกุมาร ยิ่งหมดศรัทธา หาว่าพระโกหก จึงคิดจะต่อว่าท่านในวันรุ่งขึ้น

ครั้นรุ่งขึ้นอีกวัน พระเถระเดินมาบิณฑบาตหน้าบ้าน พราหมณ์เหมือนเดิม พราหมณ์รออยู่แล้ว จึงเดินเข้าไปต่อว่าท่านว่า “ท่านทำโมโกหกอย่างนี้ เมื่อวานไม่มีใครลักคนใส่บาตรท่านเลย แล้วยังมีหน้าว่าได้หน้อยหนึ่ง” พระเถระท่านก็นิ่งๆ แล้วเอ่ยวาจาตอบพราหมณ์ว่า “ท่านพราหมณ์ อาตมามาบิณฑบาตที่นี่ถึง ๗ ปี กับ ๑๐ เดือน จังหันลักทัพพีหนึ่งก็ไม่เคยได้เลย คำพูดแม้สักคำก็ยังไม่เคยได้ ท่านเห็นเราเข้าก็ทำหน้าบึ้งตึงด่าว่าเสียดสี แต่เมื่อวานนี้พราหมณ์พูดกับเราว่า “จงหลีกไปเถิด” อาตมาได้ฟังถ้อยคำๆ นี้ของนาง จึงได้พูดกับท่านเมื่อวานนี้ว่า ได้หน้อยหนึ่ง อาตมาจะกล่าวมุสาได้อย่างไร”

พราหมณ์ได้ฟังดังนั้นก็เกิดความเลื่อมใส ว่า สมณะรูปนี้ แม้ได้ฟังถ้อยคำเท่านี้ยังดีใจ หากได้มากกว่านี้ คงจะสรรเสริญมากกว่านี้ จึงร้องเรียกให้ภรรยาเอาของมาใส่บาตร ยิ่งพอใกล้ขีด

เส้นทางจอมปราชญ์ (๒)

๔๕๓

เห็นความสงบสำรวมอินทรีย์ของพระเถระ ก็ยิ่งเพิ่มพูนความศรัทธามากขึ้น จึงอาราธนานิมนต์ให้ท่านมาฉันที่บ้านทุกๆ วันกว่าที่จะเข้าสู่บ้านของพราหมณ์ได้ ต้องใช้หัวใจของยอดกัลยาณมิตร อดทนอย่างมาก

นี่เพียงแค่การเริ่มต้นเท่านั้น ยังไม่ได้เจอกับนาคเสนกุมาร นาคเสนกุมารเป็นเด็กที่มีปัญญามาก เพียงอายุ ๗ ขวบ ก็เล่าเรียนเขียนอ่านกับครูอาจารย์ของฝ่ายพราหมณ์ ฟังเพียงครั้งเดียวเท่านั้น นาคเสนกุมารก็จำได้หมด จนหมดความรู้ของฝ่ายพราหมณ์ ถึงกับถามพราหมณ์ว่า “ความรู้ของพวกเรา มีเท่านั้นเองหรือ” พ่อของนาคเสนกุมารก็บอกว่า “หมดแล้วลูกเอ๋ย เดี่ยวพ่อจะแสวงหาครูมาให้” นาคเสนกุมารเดินลงจากปราสาทนั่งรำพึงรำพันอยู่คนเดียวว่า ความรู้ที่เราเรียนมาว่างเปล่าเหมือนอากาศ หาสาระแก่นสารที่แท้จริงไม่ได้ ไม่สามารถทำให้พ้นจากโลกไปได้เลย

ฝ่ายพระโธณเถระ ทราบความคิดของนาคเสนกุมาร จึงอันตรธานจากวิหารมาปรากฏตรงหน้า พร้อมกับบอกว่า ศิลปศาสตร์ในพุทธศาสนานั้น อุดมล้ำเลิศกว่าความรู้ใดๆ ในโลก นาคเสนเป็นคนใฝ่รู้ ก่อนจะบวชนั้น ก็ต้องซักถามข้อข้องใจกับพระเถระ แต่จะซักถามอย่างไรนั้น หลวงพ่อจะนำมาเล่าให้พวกเราได้ศึกษากันในโอกาสต่อไป

เส้นทางจอมปราชญ์ (๒)

๔๕๘

คนมีบุญมีปัญญา แม้แต่จอมปราชญ์อย่างพระนาคเสน
ยังต้องมีกัลยาณมิตรผู้ยิ่งใหญ่อย่างพระโรหณเถระ ที่ท่านใช้
ความอดทนเพียรพยายามถึง ๗ ปี กับ ๑๐ เดือน ถึงจะได้เพชร
เม็ดงามของพระศาสนา หน้าที่ที่พวกเรากำลังทำอยู่นี้ เป็น
หน้าที่ที่จะให้แสงสว่างแก่โลก ดังนั้นอย่าเพิ่งท้อ ให้ดูอย่าง
พระเถระท่าน ท่านอดทนแบบไม่ต้องอดทน เพราะรู้ว่าเป็นหน้าที่
เป็นบุญเป็นบารมี ทำงานไปใจก็หยุดนิ่งอยู่ในกลางตลอดเวลา
ดูท่านเป็นตัวอย่างแล้ว ให้เอาอย่างท่าน เราจะได้เป็นยอด
นักสร้างบารมีที่สมบูรณ์อย่างแท้จริง

๕๑

เส้นทาง

จอมปราณี (๓)

ความรักเสมอด้วยตนไม่มี
ทรัพย์เสมอด้วยข้าวเปลือกไม่มี
แสงสว่างเสมอด้วยปัญญาไม่มี
ฝนเท่านั้นเป็นสระอันยอดเยี่ยม

เส้นทางจอมปราชญ์ (๓)

๔๖๑

นักปราชญ์ที่แท้จริงในทางพระพุทธศาสนานั้น จะต้องเป็นผู้สมบูรณ์บริบูรณ์ ด้วยปริยัติ ปฏิบัติ และปฏิเวธ ผู้ใดสมบูรณ์ด้วย ๓ ป. เช่นนี้ จึงจะเป็นหลักเป็นที่พึ่งให้แก่มหาชน เส้นทางของจอมปราชญ์ทั้งหลาย จึงต้องผ่านการเคี้ยวกรำในทุกข์ เรื่อง ทั้งด้านการสร้างบารมี การฝึกฝนอบรมตัวเอง บุญในอดีต และการกระทำในปัจจุบัน จะผลักดันให้ก้าวไปถึงจุดนั้นได้ โดยเฉพาะการทำให้ใจให้หยุดนิ่ง หมั่นเจริญภาวนา เห็นคุณค่าของปริยัติแล้วไม่ทอดทิ้งปฏิบัติ หมั่นทำให้หยุดนิ่งอย่างสม่ำเสมอ จนเข้าถึงผู้รู้แจ้งเห็นแจ้งภายใน เมื่อนั้นจะทำให้ความเป็นปราชญ์ สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

พระลัมมาลัมพุทธเจ้าตรัสไว้ใน สังยุตตนิกาย สคาถวรรค ว่า

“นตถิ อตตสมํ เปมํ นตถิ ธนญสมํ ธนํ
นตถิ ปญญาสมา อภา วุญฺจิ เว ปรมา สรา

ความรักเสมอด้วยตนไม่มี ทรัพย์เสมอด้วยข้าว
เปลือกไม่มี แสงสว่างเสมอด้วยปัญญาไม่มี ฝนเท่านั้น
เป็นสระอันยอดเยี่ยม”

แสงสว่างในโลกมีมากมายต่างมีประโยชน์ในตัวเองทั้งสิ้น
แสงจากหลอดไฟยังมีเวลาเปิดปิด พระอาทิตย์ยังมีเวลาอัสดง

พระจันทร์ยังมีวันข้างขึ้นข้างแรม แสงสว่างในโลกนี้จึงเป็นความสว่างที่ไม่มั่นคง เมื่อไม่มั่นคงก็จะทำให้เกิดความไม่มั่นคงกับผู้ที่ใช้ประโยชน์จากแสงเช่นนั้น แต่แสงสว่างแห่งดวงปัญญาั้นทรงคุณค่ามหาศาล ยิ่งกว่าความสว่างใดๆ ในโลก เหมือนเพชรที่อยู่ท่ามกลางก้อนกรวด โดยเฉพาะปัญญาที่เกิดจากใจหยุดนิ่งเป็นความรู้ที่บริสุทธิ์จะนำไปสู่การหลุดพ้นจากกิเลสอาสวะทั้งมวล ผู้มีปัญญาทั้งหลายจึงเป็นที่พึ่งทั้งแก่ตนเอง และบุคคลรอบข้างได้ทุกเมื่อ ทุกเวลา และทุกสถานที่

*เหมือนอย่างพระนาคเสนเถระที่หลวงพ่อเล่าค้างไว้ด้วยอำนาจแห่งบุญเก่าที่ท่านสั่งสมไว้ดีแล้ว กอปรด้วยวิริยอุตสาหะในการฝึกฝนอบรมตัวเอง ทำให้ท่านเป็นตัวแทนของพระสงฆ์หมู่ใหญ่ในยุคสมัยนั้น แต่กว่าท่านจะสมบูรณ์บริบูรณ์อย่างนั้น ต้องผ่านการเคี่ยวเข็ญซ้ำแล้วซ้ำเล่าจากครูบาอาจารย์ แม้จะออกบวชตอนอายุ ๗ ขวบ แต่ก็ออกบวชด้วยความใฝ่รู้อยากศึกษาสิ่งที่มีสาระแก่นสาร

ครั้งแรกที่พบเห็นพระโรหณเถระ ก็เอยปากถามปัญหาท่านว่า ทำไมท่านจึงนุ่งห่มผ้าที่ย้อมด้วยน้ำฝาด ซึ่งดูแปลกกว่าผู้คนทั้งหลาย พระเถระตอบว่า เพราะเราเป็นบรรพชิตจึงต้อง

เส้นทางจอมปราชญ์ (๓)

๔๖๓

นุ่งห่มอย่างนี้ นาคเสนกุมารถามต่อว่า บรรพชิตที่ท่านว่านั้น แปลว่าอย่างไร พระเถระวิสันนาต่อว่า บรรพชิต แปลว่า ผู้เว้นจากบาปอกุศลทุกๆ อย่าง และพระเถระยังกล่าวต่อไปอีกว่า ศิลปศาสตร์ที่เราารู้อยู่นี้ เป็นความรู้ที่เหนือกว่าความรู้ใดๆ ทุกอย่างในโลก ความรู้ในโลกเป็นความรู้ที่มีทุกข์เจือปน ไม่เที่ยงแท้ถาวร แต่ความรู้ของเรานั้นทั้งละเอียดลึกล้ำ เลิศกว่าศิลปศาสตร์ทั้งปวง

นาคเสนกุมารแค่อายุ ๗ ขวบ แม้อายุจะน้อยแต่ภูมิปัญญานั้นสูงส่งมาก อยากจะศึกษาศิลปะจากพระเถระ แต่ขอถามปัญหาพระเถระดูก่อนว่า จะแก้ปัญหาของตนเองได้หรือไม่ ถ้าแก้ได้ก็จะเรียน นาคเสนกุมารถามว่า “ทำไมผมก็ตีหนดกัถิของท่าน ไม่เหมือนผู้คนทั้งหลาย ท่านเห็นคุณ และโทษประการใด จึงโกนผม และหนดเสีย” เด็ก ๗ ขวบ ดูเหมือนถามปัญหาธรรมดๆ แต่เป็นปัญหาที่หลายคนอาจจะสงสัยเหมือนกัน พระเถระท่านตอบว่า “ที่อาตมาทำอย่างนี้ เพราะต้องการจะตัดความกังวล ๑๖ ประการ ที่จะคอยเหนี่ยวรั้งไม่ให้จิตใจสุขสงบ ๑๖ ประการที่ว่าก็คือ ความกังวลเกี่ยวกับอาภรณ์ ผ้านุ่งผ้าห่ม เครื่องประดับทั้งหลาย การแต่งเนื้อแต่งตัว เวลา-mileผ้า ก็ต้องมีอะไรเพิ่มขึ้นมาอีกมาก เกี่ยวกับการขัดสีชำระล้างที่จะต้องคอยทำความสะอาด ถ้าไม่ทำก็สกปรก ความกังวล

เกี่ยวกับการเก็บรักษาสีของเหล่านั้ คือ ต้องซัก ต้องล้าง การจะหาดอกไม้มาทัดเกศา และประดับประดา การที่จะต้องหาของหอมมาประพรม ความกังวลเกี่ยวกับสมอ มะขามป้อม และดิน สามสิ่งนี้ใช้ปรุงเป็นยาสระผม ความกังวลด้วยไม้กลัดผม เครื่องที่ใช้มนมวยผม เก้าผม หวีผม หาช่างตัดผม และกังวลเกี่ยวกับการอาบน้ำ ทั้งหมดนี้เป็นความกังวล ๑๖ ประการ เมื่อประกอบด้วยปฬิโพธ ความกังวลเหล่านี้ ก็ไม่สามารถที่จะรำเรียนศิลปะให้ได้ดี”

นาคเสนกุมารได้ฟังการแก้ปัญหาของพระโรหมณะระ ก็ยังอัศจรรย์ใจในภูมิรัฐภูมิธรรม แต่ยังมีข้อสงสัยจึงถามต่อไปว่า ทำไมพระผู้เป็นเจ้า จึงนุ่งห่มไม่เหมือนเขา พระเถระจึงวิสัชนา ต่อว่า “ผ้านุ่งห่มของชาวบ้านเป็นเครื่องหมายของฆราวาสผู้อยู่ครองเรือน อาจจะก่อให้เกิดภัยอันตรายต่อชีวิต และทรัพย์สินได้ แต่ผ้านุ่งห่มของอาตมานี้ ภัยอันตรายไม่มาแผ้วพาน เพราะไม่เป็นที่ปรารถนาของคนทั่วไป” นาคเสนได้ฟังก็ยิ่งถูกอกถูกใจ จึงขอเรียนศิลปศาสตร์จากพระเถระ

นาคเสนกุมารได้กลับไปบ้าน เพื่อขออนุญาตออกบวช จากบิดามารดา แต่ไม่ได้รับอนุญาต หนูน้อยจึงใช้กุศโลบาย ทำเป็นไม่ยอมกินข้าวกินปลา ยอมอดข้าวเพื่อแลกกับการจะได้

เส้นทางจอมปราชญ์ (๓)

๔๖๕

ออกบวช ถ้าไม่ได้รับอนุญาตเป็นยอมตาย จนท่านทั้งสอง
ใจอ่อนคิดว่า ลูกของเราบวชเรียนเอาความรู้แล้ว คงลาสิกขา
ลาเพศเหมือนเดิม จึงอนุญาตให้บวช นาคเสนกุมารดีใจมากจึง
ลา มารดาบิดาไปหาพระเถระ พระเถระได้พานาคเสนไปถ้ำรักขิตะ
ในสมัยนั้น เหล่าพระอริยสาวกก็ให้นาคเสนกุมารบรรพชาเป็น
สามเณร เมื่อได้รับการบรรพชาเป็นสามเณร จึงหันมาทวง
สัญญากับพระโรหณเถระว่า “ข้าแต่ท่านผู้เจริญ ตอนนี้ข้าพเจ้า
ก็ได้ทำตามสัญญาแล้ว ขอท่านจงบอกความรู้แก่กระผมเถิด”

พระโรหณเถระคิดว่า สามเณรรูปนี้มีปัญญามาก ต้อง
ให้ศึกษาพระปรมัตถธรรม ซึ่งเป็นความรู้ที่ละเอียดลึกซึ้ง จึง
ค่อยเรียนพระสูตร และพระวินัย เมื่อคิดได้อย่างนี้ จึงสอนพระ-
คัมภีร์ ๗ ปกรณ์ นาคเสนสามเณรฟังครั้งเดียวเท่านั้น แต่ถกฉาน
แทงตลอดหมดเป็นที่อัศจรรย์ยิ่งนัก พออุปัชฌาย์บอก ใช้เวลา
ไม่กี่นาทีก็จำได้หมดแล้ว นาคเสนสามเณรเข้าไปตรงหน้าพระ-
อรหันต์ทั้งหลาย แสดงพระปรมัตถธรรมโดยพิสดาร ใช้เวลา
บรรยายถึง ๗ เดือน นาคเสนในภูมิปัญญาของท่าน ตั้งแต่นั้น
สามเณรได้เรียนความรู้ในพระพุทธศาสนา จนกระทั่งอายุครบ
๒๐ ปี พระอรหันต์ทั้งหลายจึงให้อุปสมบทเป็นพระภิกษุ

วันหนึ่ง ตอนรุ่งเช้า ท่านเดินบิณฑบาตตามหลังพระ-

อุปัชฌาย์ เนื่องจากว่าท่านเป็นผู้ที่มีปัญญามาก เล่าเรียนเขียนอ่านได้เร็วกว่าใครในยุคนั้น จึงนึกติเตียนอุปัชฌาย์ตัวเองอยู่ในใจว่า อุปัชฌาย์ของเราเนี่ย รู้แต่พระคัมภีร์ ๗ บทเท่านั้น มิได้รู้พระพุทธรูปอย่างอื่นเลย พระเถระท่านเป็นพระอรหันต์รู้วาระจิตของพระนาคเสนผู้ยังเป็นปุถุชนอยู่ ก็เอ่ยขึ้นว่า “นาคเสน ท่านคิดอย่างนี้ไม่เป็นผลดีแก่ตัวท่านเลยนะ”

พระนาคเสนได้ฟังอย่างนั้น ก็ยอมรับผิด ว่าแล้วจึงก้มกราบขอขมาท่าน พระเถระจึงบอกว่า “เราจะยังไม่ยกโทษให้ จนกว่าเธอจะไปทำให้กษัตริย์แห่งเมืองสาครนคร เลื่อมใสในพระพุทธรูปศาสนา เลิกเบียดเบียนย่ำยีสมณพราหมณ์ เราถึงจะยกโทษให้เธอ” ในพรรษานั้น พระเถระจึงส่งพระนาคเสนไปอยู่จำพรรษาที่พระมหาเถระอัสสคฺตตะ

พระอัสสคฺตตะเถระรู้ว่า พระนาคเสนนี้เจ้าปัญญา มีความรู้มาก จำต้องทดสอบความอดทน และความเคารพพหุหน่อยว่าแล้วตลอดทั้ง ๓ เดือนนั้น พระอัสสคฺตตะเถระไม่พูดกับพระนาคเสนเลยแม้แต่คำเดียว แม้พระนาคเสนจะคอยอุปัฏฐากท่านทำเป็นไม่สนใจ แต่พระนาคเสนก็ทำวัตรปฏิบัติด้วยความเคารพนอบน้อมเช่นเดิม

จนถึงวันออกพรรษา พระอัสสคฺตตะเถระคิดว่า ถึงเวลา

เส้นทางจอมปราชญ์ (๓)

๔๖๓

ที่จะส่งพระนาคเสนไปศึกษาต่อนักปราชญ์ทางพุทธศาสนาแล้ว จึงบอกกับพระนาคเสนว่า ในเมืองปาทลีบุตรมีพระเถระชื่อ ธรรมรักขิต เป็นผู้แตกฉานในพระไตรปิฎกมาก ขอให้ท่านเดินทางไปศึกษากับพระเถระรูปนั้นเถิด ตอนไปพระนาคเสนก็ไม่มีรู้จักหนทาง แต่ด้วยจิตใจที่มุ่งมั่นอยากจะแสวงหาความรู้ พบเจอใครท่านก็ถามไปตลอดจนกระทั่งถึงวัด ก็ได้ไปอยู่ศึกษา ธรรมะกับพระธรรมรักขิตเถระ พระนาคเสนท่านเรียนรู้เร็วมาก ใช้เวลาแค่เพียง ๖ เดือน ก็แตกฉานซ้ำของรู้แจ้งแทงตลอดใน หัวข้อธรรมทั้งหมด ส่วนเรื่องจะเป็นอย่างไรนั้นหลวงพ่อกจะนำมาเล่าให้ฟังต่อไป

คนมีปัญญาแสดงว่าสั่งสมบุญมาดี เพราะแสงสว่าง แห่งปัญญานี้ ไม่มีวันดับเลย โดยเฉพาะปัญญาที่เกิดจากการ ศึกษาพระพุทธรธรรม เป็นความรู้ที่ควรศึกษา เพราะจะทำให้เรา เข้าใจแผนผังของชีวิต และนำพาไปสู่จุดหมายปลายทางคือ พระนิพพานได้ เมื่อได้ศึกษา และนำไปปฏิบัติ ก็เกิดผลเป็น ปฏิเวธให้เข้าถึงผู้รู้ที่แท้จริงภายใน คือเข้าถึงพระธรรมกาย ซึ่งจะเป็นที่พึ่งต่อตัวเราเอง ปัญญาบริสุทธิ์นี้เราเข้าถึงได้ด้วยใจ ที่หยุดนิ่ง ดังนั้นให้พวกเราทุกๆ คน หมั่นฝึกฝนอบรมใจให้ หยุดนิ่ง สั่งสมปัญญาบารมีกันให้ได้ทุกๆ วัน

๕๕

เล่ห์ น ท ำ ง

จ อ ม ป ร ำ ช ญ์ (๕)

การได้ฟังพระสัทธรรมนั้นเป็นการยาก

เส้นทางจอมปราชญ์ (๔)

๔๓๐

การเกิดมาในสังสารวัฏของมนุษย์ทุกๆ คน เปรียบเหมือนการเดินทางไกลที่ทรมันดาร และเต็มไปด้วยอุปสรรคขวากหนาม คือ ราคะ โทสะ โมหะ ทำให้เราไม่รู้แจ้งเห็นจริงในสิ่งที่ควรรู้ ควรเห็น การดำรงอยู่เช่นนั้นเป็นการยากที่จะทำให้เราอยู่อย่าง เป็นสุข และปลอดภัยจากภัยทุกชนิดในวัฏสงสาร ความไม่ ประมาทจึงเป็นเหมือนเกราะแก้ว คัมภีร์ของเราให้ดำเนินอยู่บน หนทางแห่งความถูกต้องดีงาม และการมีใจที่ฝึกฝนอบรมจน กระทั่งใสบริสุทธิ์หยุดนิ่งได้อย่างสมบูรณ์นั้นแหละ จึงจะทำให้ ชีวิตไปสู่จุดหมายปลายทางได้อย่างปลอดภัย และมีชัยชนะ

พระลัมมालัมพุทเจ้าตรัสไว้ใน ขุททกนิกาย ธรรมบท ว่า

“กิจฉ สทฺธมมุตฺตวนิ

การได้ฟังพระสัทธรรมนั้นเป็นการยาก”

ไม่ใช่่ง่ายเลยที่ธรรมะอันบริสุทธิ์อันเป็นแสงสว่างของโลก มาบังเกิดขึ้น เพราะกว่าจะมีพระลัมมालัมพุทเจ้ามาบังเกิดขึ้น ได้สักหนึ่งพระองค์นั้น พระโพธิสัตว์แต่ละพระองค์ต้องสั่งสม บารมีกันอย่างยิ่งยวด เกิดแล้วเกิดอีกนับภพนับชาติไม่ถ้วน เป็นเวลาอย่างน้อยก็ ๒๐ อสงไขยกับแสนมหากัป จึงจะมีผู้ แสดงธรรมบังเกิดขึ้นในโลกสักคนหนึ่ง ซึ่งเป็นเวลายาวนานมาก การที่เราจะได้ฟังพระสัทธรรมจึงเป็นการยาก ดังนั้นเมื่อเรา

เส้นทางจอมปราชญ์ (๔)

๔๗๑

เป็นผู้มีโชคแล้ว ก็รักษาความเป็นผู้มีโชคนี้ไว้ให้ดีให้หมั่นฟังธรรม และประพฤติปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม

*ต่อจากครั้งที่แล้ว หลังจากที่พระนาคเสนออกบวช และจำเรียนจนกระทั่งแตกฉานในปริยัติธรรมแล้ว แต่การปฏิบัติยังไม่สมบูรณ์พร้อมที่จะนำไปสู่ปฏิเวธ พระอาจารย์สมัยก่อน ท่านให้ความสำคัญกับปริยัติ ปฏิบัติ ปฏิเวธมาก เพราะจะทำให้ผู้นั้นเป็นที่พึ่งของมหาชน และยังเป็นที่พักพิงให้กับตัวเองอีกด้วย เมื่อพระธรรมรักขิตเถระเห็นนาคเสนภิกษุเรียนจบแล้ว จึงเอ่ยเตือนว่า “ท่านนาคเสน ตัวท่านเป็นเหมือนคนเลี้ยงโค แต่ไม่รู้จักรสของนมโคเลย แม้ท่านจะแตกฉานในพระไตรปิฎกสักแค่ไหน แต่ไม่รู้รสแห่งธรรมอันเกิดจากการฝึกฝนใจให้หยุดนิ่ง การบวช ก็ยังไม่สมบูรณ์”

พระนาคเสนได้ฟังดังนั้น ท่านก็ได้คิด จึงตั้งใจประพฤติปฏิบัติธรรมจนกระทั่งหยุดใจได้สนิทสมบูรณ์ เข้าถึงธรรมกาย-อรหัตเป็นพระอรหันต์ หมดสิ้นอาสวกิเลส นี่คือจุดเริ่มต้นของตำนานที่ยิ่งใหญ่ในทางพระพุทธศาสนา เพราะต่อไป ท่านได้ใช้ดวงปัญญาอันบริสุทธิ์ของท่านไปแก้ไขปัญหาของพระราชา ผู้มากด้วยทิวา

เส้นทางจอมปราชญ์ (๔)

๔๓๒

ส่วนพระยามิลินทนั้น เป็นผู้รักการสนทนาธรรมเป็นชีวิตจิตใจอยู่แล้ว กอปรกับตัวพระองค์เองก็เป็นผู้ที่มีปัญญา จึงเที่ยวถามปัญหากับสมณพราหมณ์ผู้มีชื่อเสียงในยุคนั้น จนเป็นที่เลื่องลือไปทั่วทุกสารทิศ พระองค์เที่ยวถามปัญหากับใครต่อใครจำนวนมาก มีอยู่วันหนึ่งทราบข่าวจากข้าราชการว่า มีพระมหาเถระชื่อว่า อายุपालะ อาศัยอยู่ในละแวกใกล้เคียง จึงดำริที่จะไปซักถามปัญหา เนื่องจากฟังมาว่า พระเถระเป็นผู้ทรงภูมิรู้ภูมิธรรม จึงตั้งใจเสด็จไปเป็นพิเศษ ออกจากพระราชวังเข้าไปสู่สำนักของพระอายุपालะ นมัสการท่านและเอ่ยถามทันทีว่า “การบรรพชาของพระคุณเจ้ามีอะไรเป็นประโยชน์สูงสุด”

พระเถระตอบพระราชาไปว่า “กิจของการบรรพชานี้จัดว่าเป็นธรรมจริยา และสมจริยา” พระราชาจึงตรัสถามต่อว่า “ถ้าเป็นฆราวาสผู้มีธรรมจาริสมจาริ ประพฤติธรรมสมควรแก่ธรรม ประพฤติสม่ำเสมอเล่า จะมีคุณวิเศษหรือไม่” พระเถระตอบว่า “แม้เป็นฆราวาสเมื่อเป็นธรรมจาริสมจาริบุคคล ยินดีเลื่อมใสในพระรัตนตรัย สมาทานศีล และหมั่นเจริญภาวนา ก็จัดว่าเป็นผู้ประพฤติให้เป็นประโยชน์ เมื่อสมัยพระพุทธองค์ยังทรงพระชนม์ชีพอยู่ ก็ทรงแสดงธรรมโปรดมนุษย์และเทวาททั้งหลาย ให้บรรลुธรรมกันมากมายนับไม่ถ้วน”

เส้นทางจอมปราชญ์ (๔)

๔๓๓

เมื่อพระเถระตอบเช่นนี้ พระราชาตรัสต่อไปว่า “ข้าแต่พระผู้เป็นเจ้า ความเป็นคฤหัสถ์ และการบรรพชาของพระคุณเจ้าทั้งหลายก็เสมอกันนะซี ถ้าอย่างนั้น ภิกษุสงฆ์ที่ถือธุดงค์ต่างๆ ชะรอยว่าได้สร้างกรรมไว้แต่ปางก่อน กลุ่มที่ถือएका ฉันทมือนเดียวชาติก่อนคงเป็นโจรไปขโมยอาหารเขามา ครั้นชาตินี้ ผลกรรมดลจิตให้ฉันทนเดียว จะว่าไปแล้วการบรรพชาก็ไม่มีผลอะไร ศีลสังวรวินัยก็ไม่มีผล ส่วนกลุ่มที่ถือธุดงค์อยู่ในกลางแจ้ง เมื่อก่อนคงเป็นโจรปล้นทำลายบ้านเมืองเขา ทำให้เจ้าของต้องทรมานหาที่อยู่ไม่ได้ ผลอกุศลก็ดลใจให้ถืออัปภোগาลิกธุดงค์หาที่นั่งที่นอนไม่ได้ ธุดงค์คุณ และพรหมจรรย์ก็เป็นของสูญเปล่าละสิ

ส่วนท่านที่ถือธุดงค์เนลัชชิกังคะ นั่งอย่างเดียว ชาติก่อนคงจะเป็นโจร คอยดักปล้นชาวบ้านตามที่ต่างๆ พอจับเจ้าของได้ ก็ผูกมัดรัดมือไว้ แล้วเก็บเอาข้าวของโคกระบือไป ผลกรรมเลยทำให้ผูกพันกับเนลัชชิกธุดงค์ จะนอนลงไปก็ไม่ได้ นั่งก็แสนจะลำบาก โยมคิดดูแล้ว ธุดงค์นี้ไม่มีผล จะเป็นศีลก็ไม่ใช่ จะเป็นตะบะหรือพรหมจรรย์ก็ไม่ใช่ ไม่รู้ว่าเมื่อเป็นอย่างนี้ จะรักษาธุดงค์ไปทำไม ในเมื่อคฤหัสถ์ก็บรรลुरुธรรมได้ เป็นคฤหัสถ์ไม่ดีกว่าหรือพระคุณเจ้า”

เมื่อพระราชาพูดจบ พระเถระท่านไม่อยากจะโต้ตอบกับพระราชาก็ จึงนั่งนิ่งๆ ไม่ตอบอะไร พระราชาก็เลยตบมือเยาะเย้ย ประกาศทันทีว่า “ดูก่อนชาวประชาทั้งหลาย เราคิดว่าชมพูทวีปนี้ ไม่มีใครมีปัญญาที่จะเรียนรู้ธรรมะของพระพุทธองค์ หรือสามารถที่จะแก้ข้อสงสัยของเราได้” จริงๆ แล้วปัญหาที่พระยามิลินท์ถามนั้น ไม่ใช่พระเถระตอบไม่ได้ แต่ท่านไม่อยากจะให้พระราชารู้ว่าบาป จึงนิ่งเสีย เพราะการไม่แก้ปัญหานั้นถือว่าเสื่อมเสียอะไร ฝ่ายพระราชาก็ถามปัญหา กับพระภิกษุรูปอื่นๆ อีก จึงตรัสถามพวกข้าราชการบริพารว่า “ยังมีพระภิกษุรูปใดที่มีปัญญาอีกบ้าง”

อำมาตย์คนหนึ่ง ได้ยินเขาเล่าลือถึงความเก่งกาจของพระนาคเสนว่า เป็นผู้แตกฉานในพระธรรมวินัยยิ่งนัก จึงกราบทูลพระราชว่า “บัดนี้ ยังมีพระภิกษุหนุ่มอยู่รูปหนึ่ง พระเจ้าข้า ท่านแตกฉานในพระไตรปิฎก มีนามว่า พระนาคเสน” เพียงได้สดับคำว่า นาคเสนเท่านั้น พระราชาถึงกับเกิดอาการขนพองสยองเกล้า กลัวยุทธเดชขของท่าน แต่ด้วยความที่จิตใจเป็นผู้ใฝ่รู้ใคร่ศึกษา อยากจะสนทนารวมกับบัณฑิต จึงสั่งอำมาตย์ว่า “อย่าช้าเลย พวกเจ้าทั้งหลายจงไปนิมนต์ท่านให้เข้ามาในราชฐานทีเถิด” ราชวัลลภก็กระวีกระวาดไปอาราธนาพระนาคเสนมา

เส้นทางจอมปราชญ์ (๔)

๔๓๕

พระนาคเสนได้ฟังคำนิมนต์ ก็ตอบว่า “ดูก่อนท่านทูต ท่านจงกลับไปทูลพระราชาเถิดว่า อาตมาขอเชิญพระองค์เสด็จมายังสำนักของอาตมา” ทูตได้ฟังดังนั้นก็กลับไปทูลพระราชาตามคำของพระเถระ พระเถระท่านไม่หวั่นเกรงในกิตติศัพท์ความเป็นผู้มีปัญญาของพระราชา ผู้รู้จริงและรู้แจ้งนี้ ไม่มีอะไรจะต้องหวาดหวั่น เพราะท่านรู้แจ้งเห็นจริง ทั้งนิพพาน ภพสาม โลกกันต์ ฉะนั้นเรื่องราวในโลกหรือเรื่องนอกโลกท่านรู้เห็นหมด ทำให้ไม่จำเป็นต้องหวาดหวั่นอะไร

พอราชทูตกลับมาถวายรายงาน บ่ายนั้นพระองค์ก็เสด็จขึ้นราชรถมุ่งตรงต่อสำนักของพระนาคเสนทันที ไปถึงก็ลงจากราชรถแล้วดำเนินไป ขณะนั้นเป็นเวลา que พระภิกษุสงฆ์กำลังประชุมกันอยู่ ทำให้มองไม่ออกว่าองค์ไหนคือพระนาคเสน จึงตรัสถามอำมาตย์ เมื่อทราบว่าเป็นภิกษุผู้นั่งอยู่ท่ามกลางคณะสงฆ์คือพระนาคเสน พอได้เห็นแค่นั้นก็หวาดหวั่นในพระทัยเหมือนกวางเห็นเสือ เหมือนหมูเหื้อเห็นพระยาสิทธิ์ เพราะท่านทั้งสองเคยเกิดเป็นอาจารย์ลูกศิษย์กันมาก่อน

พระยามิลินท์เดินเข้าไปใกล้พระนาคเสน นมัสการท่าน ทรงทำปฏิสันถาร ทักทายปราศรัยกันพอสมควร พระยามิลินท์จึงเอ่ยก่อนว่า “ข้าแต่พระนาคเสนผู้เจริญ โยมนี้ปรารภจะเจรจากับพระคุณเจ้า” พระนาคเสนจึงกล่าวว่า “มหาบพิตร

๔๓๖

ผู้ประเสริฐ พระองค์เจรจาไปเกิด อาตมภาพปรารถนาจะฟัง” พระยามิลินท์จึงมีดำรัสว่า “ข้าพเจ้าเจรจาแล้ว พระคุณเจ้าฟังเอาเถิด” พระนาคเสนก็ตอบว่า “อาตมภาพก็ฟังแล้ว” พระราชาตรัสถามว่า “พระคุณเจ้าฟังแล้ว ได้ยินว่าอย่างไร” “ได้ยินคำที่มหาบพิตรเจรจาแล้วนั้นแหละ” พระยามิลินท์จึงตรัสว่า “ข้าพเจ้าจะถามพระคุณเจ้า” “เชิญถามเถิด” “ข้าพเจ้าถามแล้ว” “อาตมภาพวิสัชนาแล้ว” “ท่านวิสัชนาว่าอย่างไร” “มหาบพิตรถามอาตมภาพว่าอย่างไรเล่า” เมื่อพระเถระตอบอย่างนี้ประชาชนก็ให้สาธุการแก่พระเถระ เพราะท่านมีปฏิภาณเป็นเลิศ นี่เป็นเพียงจุดเริ่มต้นของปัญหา ยังมีปัญหาน่ารู้ที่น่าสนใจอีกมาก ที่หลวงพ่อก็คือโอกาสนำมาเล่าสู่กันฟังในโอกาสต่อไป

จะเห็นได้ว่า ผู้มีปัญญาที่แท้จริง เมื่อเกิดคำถามก็ยอมแสวงหาผู้รู้ อยากฟังถ้อยคำของบัณฑิต เพราะหวัช้อธรรมแม้บทเดียวก็มีค่ามหาศาล เพราะคำนั้นคือแสงสว่างแห่งปัญญา การฟังถ้อยคำที่เป็นอรรถเป็นธรรมเช่นนี้ มิใช่เกิดขึ้นได้ง่าย ดังนั้นเราทั้งหลายควรหาโอกาสหมั่นฟังธรรมทุกๆ วัน จะได้มีดวงปัญญาสว่างไสว มีธรรมะเป็นอาภรณ์ แล้วจะได้ทำหน้าที่เป็นยอดกัลยาณมิตร ผู้นำความสว่างไสวไปจุดประกายในดวงใจชาวโลกได้อย่างองอาจ อีกทั้งจะเป็นพลวปัจจัยให้ได้เข้าถึงพระธรรมกายกันอย่างง่ายดาย

เส้นทาง จอมปราชญ์ (๕)

บุคคลเชื้อธรรมของพระอรหันต์ทั้งหลาย เพื่อบรรลุ
นิพพานเป็นผู้ไม่ประมาท มีปัญญาเป็นเครื่องสอดส่อง พังอยู่
ด้วยดีย่อมได้ปัญญา บุคคลผู้มีฐานะ กระทำสมควร มีความ
หมั่นข่มหาทรัพย์ได้ บุคคลย่อมได้ชื่อเสียงด้วยสัจจะ ผู้ให้
ย่อมผูกมิตรไว้ได้ ผู้ใดมีศรัทธาอยู่ครองเรือน มีธรรม ๔ ประการนี้
คือ สัจจะ ธรรมะ ธิติ จาคะ ผู้นั้นแลละจากโลกนี้ไปแล้วย่อม
ไม่เศร้าโศก

เส้นทางจอมปราชญ์ (๕)

๔๓๕

พุทธศาสน์เป็นศาสตร์แห่งความรู้แจ้งเห็นจริง มนุษย์ทั้งหลายยังตกอยู่ในความไม่รู้จริง ถูกอวิชชาห่อหุ้มดวงปัญญาไว้ ทำให้ไม่รู้ว่า ชีวิตเกิดมาทำไม มีอะไรเป็นเป้าหมายของชีวิต จึงปล่อยชีวิตผ่านไปวันๆ โดยไร้จุดหมายปลายทาง แต่ถ้าหากได้ศึกษาความรู้ที่มีอยู่ในพระพุทธานุศาสน์ ศึกษาพุทธพจน์อันเป็นอมตวาจา ความรู้แจ้งเห็นจริงนั้นจะค่อยๆ ปรากฏเกิดขึ้นเป็นแสงสว่างในดวงจิตท่ามกลางความมืดมิด คอยส่องนำทางให้ผู้นั้นดำเนินชีวิตได้อย่างถูกต้องปลอดภัย ถ้าได้ทำให้สงบหยุดนิ่งจนกระทั่งถึงในระดับเป็นภาวนามยปัญญา คือ ปัญญาที่เกิดจากการเจริญสมาธิภาวนา กระทั่งเข้าถึงธรรมกาย นับได้ว่าเข้าถึงแหล่งแห่งปัญญาบริสุทธิ์ที่สมบูรณ์ ผู้ที่จะมีจิตใจผ่องใสมีปัญญาบริสุทธิ์เช่นนี้ได้ ต้องสั่งสมความรู้ในพระพุทธานุศาสน์เท่านั้น การเกิดมาในชาตินี้ของผู้นั้น จะเป็นการเกิดที่คุ้มค่าอย่างแท้จริง

มีวาระพระบาลีที่ปรากฏใน อาพวกสูตร ว่า

“สททหาโน อรหตัม	ธมฺมํ นิพฺพานปตฺติยา
สฺสสฺสํ ลภเต ปญฺญํ	อปฺปมตฺโต วิจกฺขโณ
ปฏฺฐูปการี ฐรฺวา	อุฏฺฐาตา วินฺทเต ธนํ
สจฺเจน กิตฺติ ปปฺโปติ	ททํ มิตฺตานิ คนฺถติ

ยสเสเต จตุโร ธมฺมา สทฺธสฺส มรเมสิโน
สจฺจํ ธมฺโม ธิตฺติ จาโค ส เว เปจฺจ น โสจติ

บุคคลเชื่อบรรณของพระอรหันต์ทั้งหลาย เพื่อบรรลุนิพพานเป็นผู้ไม่ประมาท มีปัญญาเป็นเครื่องสอดส่อง ฟังอยู่ด้วยดียอมได้ปัญญา บุคคลผู้มีฐานะ กระทำสมควร มีความหมั่นยอมหาทรัพย์ได้ บุคคลยอมได้ชื่อเสียงด้วยสัจจะ ผู้ให้ยอมผูกมิตรไว้ได้ ผู้ใดมีศรัทธาอยู่ครองเรือน มีธรรม ๔ ประการนี้ คือ สัจจะ ธรรมะ ธิตติ จาคะ ผู้นั้นแลละจากโลกนี้ไปแล้วยอมไม่เศร้าโศก”

ถ้าเรามีปัญหาข้อสงสัยที่อยากรู้แจ้งเห็นจริง ก็ต้องรู้จักฟังธรรม หมั่นเข้าไปหาผู้รู้ และต้องฟังด้วยความพิจารณา มีความกระหายอยากจะฟังธรรม ฟังด้วยจิตใจที่ผ่องใส เมื่อได้ฟังสิ่งที่ดีงาม เรื่องราวที่เป็นอรรถเป็นธรรม ความสงสัยนั้นก็ค่อยๆ หดไปเหมือนความมืด เมื่อมีแสงสว่างเกิดขึ้น ความมืดก็จะค่อยๆ เลือนหาย จนกระทั่งหมดสิ้น ดังนั้นการฟังธรรมจึงเป็นสิ่งจำเป็นต่อชีวิต ขณะฟังธรรมแล้ว ต้องฟังด้วยใจที่ผ่องใส มีสติ รู้จักตรงตามธรรม เป็นการเพิ่มพูนสติปัญญา ปัญญาเบื้องต้นเกิดขึ้นจากการฟังที่ดี และเป็นปทัฏฐานให้เข้าถึงปัญญาระดับสูง จนกระทั่งสามารถกำจัดกิเลสอาสวะ เหมือนพระยามิลินท์ เมื่อพบพระนาคเสน ได้

ได้ถามปัญหามากมาย ซึ่งล้วนเป็นธรรมที่น่าศึกษา น่ารู้มาก

*ก่อนที่จะกล่าวถึงข้อความในหัวข้อธรรมนั้น พระยามิลินท์ ถามเพื่อยังภูมิความรู้ว่า “ข้าแต่พระคุณเจ้าผู้เจริญ ก่อนสนทนาปราศรัยกัน ขอทราบนามของท่าน” พระนาคเสน ถวายพระพรว่า “เพื่อนผู้ประพาสพิภพจรจรย์เรียกอาตมภาพว่า นาคเสน มารดาบิดาให้ชื่อหลายชื่อว่า นาคเสน วีรเสน สุรเสน หรือสีหเสน แต่ชื่อที่อาตมาว่ามาทั้งหมดนั้นเป็นเพียงสมมติโวหารที่ชนทั้งหลายใช้เรียกกันเท่านั้น จะมีสัตว์มีบุคคลเป็นที่ตั้งแห่งมานะทิฏฐิว่า เป็นเรา หรือเป็นของเราในชื่อเหล่านั้นโดยปรมาตถ์หรือประโยชน์สูงสุดมิได้มหาบพิตร”

เมื่อพระยามิลินท์ได้ฟังเช่นนั้น ก็ป่าวประกาศให้บริวารที่ตามเสด็จมาว่า “ชาวโยนกทั้งหลาย จงฟังคำของพระคุณเจ้าให้ดี ท่านบอกว่า ท่านชื่อนาคเสน จะมีสัตว์หรือบุคคลในชื่อเหล่านั้นโดยปรมาตถ์หาไม่ได้ ข้าแต่พระนาคเสนผู้เจริญ ถ้าสัตว์และบุคคลไม่มีดังคำของพระคุณเจ้าแล้ว ญาติโยมที่ตั้งใจถวายทาน จตุปัจจัยแก่พระนาคเสน จะได้บุญกุศลอย่างไรเล่า ผู้ที่คิดจะฆ่าพระนาคเสน จะได้บาปกรรมอะไร โยมเห็นว่าจะไม่มีผลเหมือน

ชื่อที่ตั้งขึ้นเป็นการบัญญัติเปล่า คฤหัสถ์และบรรพชิตเรียกชื่อ
กันก็เห็นว่าว่างเปล่าทั้งนั้น อีกอย่างหนึ่งเวลาทนายทนายจตุปัจจัย
แก่พระคุณเจ้า ใครเป็นคนรับจีวร บิณฑบาต เสนาสนะ ใคร
เป็นคนเล่าเรียนพระไตรปิฎก เป็นผู้ได้บรรลุมรรคผล ทำอะไรก็
สุญเปล่าหมดนะซี พระคุณเจ้า เพราะชื่อมิได้จัดสมมติ เขาว่า
ชื่อนั้นชื่อนี้ โยมเรียกพระคุณเจ้าว่า พระนาคเสน พระคุณเจ้า
ได้ยินหรือไม่” “ถวายพระพร อาตมภาพได้ยินมหายาพิตร” “ถ้า
พระคุณเจ้าได้ยิน ชื่อพระนาคเสน และการจัดเป็นบุคคล คือตัว
ของพระคุณเจ้า พระคุณเจ้านี้ชื่อนาคเสนหรือ” พระนาคเสน
ตอบว่า “หาไม่ได้” พระยามิลินท์ก็ถามต่อไล่ตั้งแต่ ผม ขน เล็บ
ฟัน หนัง ทุกส่วนของร่างกายไล่เรื่อยไป แต่ท่านถามทีละอย่างว่า
“ของพวกนี้อะไรชื่อนาคเสน”

พระนาคเสนท่านก็ตอบว่า “ไม่ว่าจะเป็นผม ขน เล็บ ฟัน
หนังเป็นต้น ไม่ได้ชื่อนาคเสนแต่อย่างใด” พอได้ฟังคำตอบ
พระยามิลินท์ก็ได้ช่องพูดขึ้นว่า “เมื่อโยมถามพระคุณเจ้าทีแรก
ท่านตอบว่า ชื่อนาคเสน แต่พอถามจริงๆ กลับตอบว่าไม่ใช่
เป็นพระพูดจาปลิ้นปล้อนอย่างนี้ไม่น่าเชื่อถือเลย” พระนาคเสน
ท่านเป็นพระอรหันต์มีรู้มีญาณที่บริสุทธิ์สว่างไสว ก็รู้วาระจิต
ของพระยามิลินท์ ท่านจึงทำเป็นนั่งนิ่งอยู่ครู่หนึ่ง และเอ่ยถาม

เส้นทางจอมปราชญ์ (๕)

๔๘๓

ขึ้นว่า “พระองค์เป็นกษัตริย์สุขุมลชาติ อุตสาห์เสด็จมาสู่
บุญสถานบริเวณนี้ในเวลาเที่ยงวัน คงได้รับความลำบากพระ-
วรกายมากพอสมควร พระองค์เสด็จด้วยพระบาทเปล่าหรือ
ด้วยยานอันใด”

พระยามิลินทร์ว่า “เสด็จมาด้วยราชรถ เมื่อถึงสำนัก
จึงเดินด้วยเท้า” เมื่อพระนาคนั้นได้ฟังดังนั้นจึงถามว่า “พระ-
องค์เสด็จมาด้วยรถจริงหรือ” พระยามิลินท์ก็ยืนยันเหมือนเดิม
พระนาคนั้นจึงถามต่อไปว่า “งอนหรือที่ชื่อว่ารถ” “ไม่ใช่อย่าง
นั้นพระคุณเจ้า” “แล้วเพลหรือชื่อว่ารถ” พระราชาทรงปฏิเสธว่า
ไม่ใช่ พระนาคนั้นถามทีละอย่าง ตั้งแต่ล้อ เปลา แอก คันชัก
ตัวรถ ปลูกสำหรับถือเป็นต้น ว่าสิ่งเหล่านั้นแต่ละอย่างชื่อว่า
รถหรือ พระราชาทรงปฏิเสธว่า ไม่ใช่ทั้งนั้น

พระนาคนั้นจึงเอ่ยเถรว่าจากท่ามกลางพุทธบริษัทว่า
“ทำไมพระองค์ผู้เป็นกษัตริย์ตรัสลับลับเช่นนี้ เมื่อลักรู้ออก
ว่ามาด้วยรถ แต่ทำไมตอนนี้ถึงปฏิเสธเล่า” มหาชนได้ฟังเช่นนั้น
ก็ขอบอกขอบใจในการย้อนถามปัญหาของพระเถระ ทูลขอให้
พระราชาแก้ปัญหา ฝ่ายพระยามิลินท์เห็นท่าไม่ดี จึงรีบแก้ไปว่า
“ท่านพระนาคนั้น โยมไม่ได้พูดเท็จ นามบัญญัติชื่อว่ารถนั้น
อาศัยลัษณะ เครื่องรถทั้งหมดประกอบกันชื่อว่ารถ” พระนาคนั้น

เสนจึงแก้ว่า “มหาบพิตร อาตมาก็เหมือนกัน ที่บอกว่าชื่อนาคเสน ก็ไม่ได้มุลสา อาศัยอาการ ๓๒ ของอาตมาประกอบกันเข้า จึงมีบัญญัตินามปรากฏว่า นาคเสน”

พระเจ้ามิลินท์ได้ฟังดังนั้น รู้สึกทึ่งในไหวพริบปฏิภาณของพระนาคเสน ถึงกับเอ่ยอุทานว่า “พระคุณเจ้าองค์นี้ช่างแก้ปัญหาได้น่าอัศจรรย์” แต่อยากจะถามอีกสักอย่างว่า “มหาชนทั้งหลาย ต่างตั้งใจกระทำกุศลทั้งกาย วาจา ใจ หรือกระทำบาปอกุศลทางกาย วาจา ใจนั้น ผลกรรมไปอยู่ที่ไหน” พระนาคเสนอธิบายว่า “มหาบพิตร ขอถวายพระพร บุคคลกระทำบุญกุศล ประพฤติสุจริตทั้งกาย วาจา ใจ หรือจะทำบาปอกุศลทางกาย วาจา ใจ บุญบาปนั้นจะได้ตั้งอยู่ในที่ไหนหามิได้ กรรมนั้นจะติดตามไปเหมือนเงาติดตามตัว ฉะนั้นจะกระทำความดีหรือกรรมชั่ว กรรมนั้นก็ติดตามตัวผู้นั้นไปตลอด”

คำว่า “ติดตามตัวเราไป” เป็นคำลึกซึ้ง ถ้าเราได้ศึกษาวิชาธรรมกาย เข้าไปรู้ไปเห็นเรื่องบุญเรื่องบาปเหล่านี้ จะเข้าใจแจ่มแจ้งชัดเจนกับคำที่พระนาคเสนกล่าว กรรมดีกรรมชั่วที่เราทำไปนั้น จะเป็นดวงบุญดวงบาป ติดอยู่ในศูนย์กลางกายของผู้นั้นไปตลอดทุกกายเลย เหมือนเงาที่ติดตัวไปอย่างนั้นแหละ แต่พระนาคเสนกล่าวแก้ปัญหาเท่าที่ปัญญาของพระยามิลินท์เข้าใจได้

เส้นทางจอมปราชญ์ (๕)

๔๘๕

พระยามิลินท์ตรัสถามต่อว่า พระคุณเจ้าสามารถจะชี้ตัวกรรมให้เห็นได้หรือไม่ พระนาคนั้นก็บอกว่า ชี้ไม่ได้ พระยามิลินท์ยังกลางแกลงพระทัย จึงขอให้ท่านอุปมาให้เข้าใจหน่อย พระนาคนั้นจึงตอบว่า “มหาบพิตร เหมือนต้นไม้ พืชพันธุ์ทั้งหลายที่ยังไม่ได้ผลิดอกออกผล ผลอยู่ที่ตรงไหน มหาบพิตรจะชี้บอกแก่อาตมาได้หรือไม่” “พระคุณเจ้าจะให้โยมชี้ต้นไม้ที่ยังไม่มีผลว่าผลมันอยู่ตรงไหน โยมชี้ไม่ได้หรอก พระคุณเจ้า” พระนาคนั้นท่านจึงสรุปว่า “อาตมาบอกมหาบพิตรให้ชี้ให้ดู พระองค์ก็ทรงชี้ไม่ได้ฉันใด อาตมานี้ก็มีอาจชี้กรรมของบุคคลทั้งหลายว่าผลกรรมไปอยู่ตรงไหนตรงนี้ได้เช่นกัน แต่กรรมที่ตนกระทำไว้จะต้องติดตามตัวผู้นั้นไปอย่างแน่นอน”

พอพระยามิลินท์ได้ฟังพระเถระวิไลชนาปัญหาได้อย่าง สุขุมลุ่มลึกเช่นนั้น พระทัยสว่างขึ้นเหมือนกับคนที่หลงอยู่ในความมืด ได้พบแสงสว่าง ใจเกิดความปีติเบิกบานในอรรถรสของการแก้ไขปัญหาของผู้รู้ เริ่มยอมรับนับถือพระนาคนั้น แต่ยังไม่แสดงออกว่าด้วยยอมแพ้ เพราะในใจอยากถามปัญหาอีกมาก

เราจะเห็นว่า การตอบปัญหาของท่านผู้รู้สมัยก่อนล้วนเป็นประโยชน์ต่อพวกเรามาก ปัญหาที่น่ารู้ยังมีอีกมากมาย

เส้นทางจอมปราชญ์ (๕)

๔๘๖

หลวงพ่อก็จะค่อยๆ ทอยย่นนำมาเล่าให้ได้ศึกษากันเอาไว้ ขอให้
ทุกคนเชื่อมั่นในผลแห่งการทำความดีว่าจะติดตามตัวเราไปทุกภพ
ทุกชาติแน่นอน ไม่ทอดทิ้งเราไปไหน จะติดอยู่ในศูนย์กลางกาย
ฐานที่ ๗ ในใจ ในเห็น จำ คิด รู้ ของเราไปทุกหนทุกแห่ง
หากเป็นบุญก็คอยสนับสนุนส่งเสริมชีวิตเราให้พบแต่สิ่งที่ดีๆ
หากเป็นบาปอกุศลจะคอยให้ผลเป็นความทุกข์ความเดือดร้อน
ดังนั้นให้พวกเราทุกคนตั้งใจทำความดีกันต่อไป หมั่นประพฤติ
ปฏิบัติธรรม ให้ได้ทุกๆ วัน แล้วเราจะสมปรารถนาได้เข้าถึง
ธรรมกันทุกๆ คน

เส้น ทาง

จอม ปราชญ์ (๖)

เมื่อพระตถาคตจะยังทรงพระชนม์อยู่ หรือเสด็จ
ปรินิพพานไปแล้วก็ตาม เมื่อจิตสมาธิเสมอ ผลก็ย่อมสมาธิเสมอ
เพราะเหตุที่ตั้งจิตไว้ชอบธรรม สัตว์ทั้งหลายย่อมไปสู่สุคติ
ตายกทั้งหลายได้กระทำสักการบูชาในพระตถาคตเหล่าใดไว้
แล้วย่อมไปสู่สวรรค์ พระตถาคตเหล่านั้นย่อมเสด็จอุบัติขึ้น
เพื่อประโยชน์แก่ชนเป็นอันมากหนอ

เส้นทางจอมปราชญ์ (๖)

๔๘๕

การบูชาบุคคลที่ควรบูชา เป็นมงคลอันสูงสุดในทางพระพุทธศาสนา บุคคลที่ควรบูชานั้นได้แก่บิดามารดา ครูบาอาจารย์เป็นต้น ท่านเหล่านั้นจัดเป็นปูชนียบุคคล จนกระทั่งถึงบุคคลผู้ควรบูชาอย่างสูงสุด ก็คือพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระปัจเจกพุทธเจ้า และพระอริยสาวก ท่านเหล่านั้นเป็นเนื้อนาบุญอันยอดเยี่ยมของโลก การที่เราบูชาท่านตั้งแต่บูชาด้วยอามิส จตุปัจจัยไทยธรรม และดอกไม้ธูปเทียน ของหอมต่างๆ ตลอดจนการบูชาด้วยการปฏิบัติ คือลงมือปฏิบัติตามคำสอนของท่านอย่างเคร่งครัด เป็นสุดยอดของการบูชาที่พระบรมศาสดาทรงสรรเสริญ เพราะเป็นทางมาแห่งความบริสุทธิ์หลุดพ้นจากกิเลสอาสวะไปสู่อายตนิพพาน

มีธรรมภาษิตที่ปรากฏใน วิมานวัตถุ ว่า

“ติฏฺฐนฺเต นิพฺพุเต วาปี	สเม จิตฺเต สมํ ผลํ
เจโตปณฺธิเหตุํ หิ	สตุตา คจฺจนฺติ สุกคฺติ
พหุญฺญํ วต อตฺถาย	อุปฺปชฺชนฺติ ตถาคตา
ยตุถ การํ กริตฺวาน	สคฺคํ คจฺจนฺติ ทายกา

เมื่อพระตถาคตจะยังทรงพระชนม์อยู่ หรือเสด็จปรินิพพานไปแล้วก็ตาม เมื่อจิตสม่าเสมอ ผลก็ย่อมสม่าเสมอ เพราะเหตุที่ตั้งจิตไว้ชอบธรรม ลัทธิทั้งหลายย่อมไปสู่สุคติ

ทายกทั้งหลายได้กระทำสักการบูชาในพระตถาคตเหล่าใดไว้
แล้วย่อมไปสู่สวรรค์ พระตถาคตเหล่านั้นย่อมเสด็จอุบัติขึ้น
เพื่อประโยชน์แก่ชนเป็นอันมากหนอ”

ผู้ที่บูชาพระรัตนตรัยด้วยจิตใจที่ผ่องใส มีศรัทธาที่เต็ม
เปี่ยม อาณิสสที่เกิดขึ้น ก็เกิดขึ้นมากมายเป็นอสงไขยอัป-
มาณัง ไม่ว่าพระองค์จะยังทรงพระชนม์อยู่ หรือว่าปรินิพพาน
ไปแล้วก็ตาม ผลแห่งบุญก็ยังเกิดขึ้นเหมือนกัน ยิ่งถ้าเราหมั่น
ประพฤติปฏิบัติธรรมจนมีดวงตาเห็นธรรมได้เข้าถึงพระธรรมกาย
มีใจเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับพระธรรมกาย ความกลางแคลง
สงสัยอันใดที่มีอยู่ ก็จะมลายหายสูญไป ความศรัทธาเลื่อมใส
ที่เคยมีในจิตใจจะเพิ่มพูนทวีมากยิ่งขึ้น แต่ถ้าหากยังเข้าไปรู้
ไปเห็นสิ่งเหล่านี้ไม่ได้ ก็ยังกลางแคลงสงสัย ในสมัยก่อน
นักปราชญ์มีความรู้มาก เมื่อยังเข้าไม่ถึงพระธรรมกาย ก็ยัง
ไม่สามารถขจัดความสงสัยให้หมดสิ้นได้

*นักปราชญ์ท่านนี้ ก็คือพระยามิลินท์ ท่านเกิดความ
สงสัยในพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ถึงกับตั้งกระทู้ถามพระนาคเสน
ผู้เป็นชีณาสพว่า “ข้าแต่พระนาคเสนผู้เจริญ พระคุณเจ้าเคย

เส้นทางจอมปราชญ์ (๖)

๔๕๑

เห็นสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าหรือไม่” พระนาคเสนถวายพระพรว่า “ขอถวายพระพรมหาบพิตร อาตมาเองก็เกิดไม่ทันเห็นองค์สมเด็จพระบรมครู” พระยามิลินท์เอ่ยถามต่อว่า “แล้วพระอาจารย์ของพระคุณเจ้าเล่า ท่านเห็นพระบรมศาสดาหรือไม่” “แม้แต่พระอาจารย์ของอาตมาเอง ก็ไม่ทันเห็นพระบรมศาสดาเหมือนกัน”

พระยามิลินท์จึงเอ่ยขึ้นว่า “ถ้าอย่างนั้น พระพุทธเจ้าก็ไม่มีนะซี ถ้าพระองค์มีจริง พระคุณเจ้าจะต้องเห็น พระอาจารย์ของท่านคงจะเห็น เมื่อต่างฝ่ายต่างไม่เห็นก็เป็นการกล่าวเลื่อนลอยหาหลักฐานไม่ได้ เมื่อเป็นอย่างนี้ พระพุทธเจ้าคงไม่มีจริง” พอท่านได้ฟังพระยามิลินท์ตรัสอย่างนั้น ท่านก็นิ่งๆ แล้วเอ่ยถามพระยามิลินท์กลับไปว่า “มหาบพิตร เคยเห็นสะดือทะเลที่กลางทะเลบ้างหรือไม่” พระยามิลินท์จึงตอบว่า “โยมไม่เคยเห็นพระคุณเจ้า” พระนาคเสนชักต่อว่า “พระราชบิดาของพระองค์เคยเห็นหรือไม่” “แม้เสด็จพ่อของโยมก็ยังไม่เคยเห็นพระคุณเจ้า” พระนาคเสนถามย้อนกลับไปได้ว่า “ถ้าอย่างนั้นสะดือทะเลก็ไม่มีใช่ไหม มหาบพิตร” พระยามิลินท์จึงตรัสตอบไปว่า “ถึงเสด็จพ่อของโยมไม่เห็น ตัวโยมเองไม่เคยเห็น แต่สะดือทะเลนี้ก็มีอยู่อย่างแน่นอน ขอพระคุณเจ้ารับรู้ไว้เถิด”

พอได้ฟังคำตอบอย่างนั้น พระนาคเสนจึงถวายพระพรสรุปว่า “ดูก่อนมหาบพิตร ความข้อนี้น่าทรมตรัสเป็นฉันใด องค์สมเด็จพระศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้า แม้ตัวอาตมาและพระอาจารย์ไม่เคยเห็น พระพุทธองค์ก็มีอยู่จริง เหมือนดังสะตือทะเลนั่นแหละ ขอให้พระองค์จงเชื่อมั่นเถิดว่า พระสัมมาสัมพุทธเจ้ามีอยู่จริง” เมื่อได้ฟังเช่นนั้น ท่านก็ถามต่อไปอีกว่า “ข้าแต่พระคุณเจ้าผู้เจริญ พระพุทธเจ้านี้เป็นผู้ประเสริฐสุดหาสิ่งทีเสมอไม่ได้ จริงหรือเท็จประการใด” พระนาคเสนท่านยืนยันหนักแน่นว่า “พระพุทธองค์ทรงเป็นผู้ประเสริฐสุด จะหาผู้อื่นมาเปรียบไม่ได้อีกแล้ว มหาบพิตร นี่เป็นความจริงแท้แน่นอน” เมื่อได้ฟังคำยืนยันอย่างนั้นก็ชักต่อไปว่า “ทำไมพระคุณเจ้าถึงรู้เล่าเพราะตัวท่านเองก็ไม่วู้ไม่เห็นแล้วรู้ได้อย่างไร”

เมื่อโดนชักถามปัญหาอย่างนี้ ถ้าเป็นพวกเราทั้งหลาย คงจะหงุดหงิดงุ่นง่านรำคาญใจ แต่พระนาคเสนท่านมีเมตตาใจท่านโอบวิสสุทธิ์หลุดพ้นจากกิเลสอาสวะ เต็มด้วยมหารูณาลิงวิไลสนาปัญหาต่อไปว่า “ถวายพระพร มหาบพิตร อย่างที่อาตมาถามทีแรก เรายังไม่เคยมีใครเห็นมหาสมุทฺร เขาก็พากันรู้ได้ว่า มหาสมุทฺรนี้กว้างใหญ่ไพศาลเหลือเกิน ด้านความลึกก็แสนจะลึกสุดวิสัยยากจะหยั่งได้ และยังเป็นทีรวมลงของมหานทีทั้งหลาย แม่น้ำเหล่านั้นไหลบ่ามามากเท่าไร มหาสมุทฺรก็ไม่รู้จัก

เส้นทางจอมปราชญ์ (๖)

๔๕๓

เต็ม คนทั้งหลายรู้หรือเปล่าว่ามหาสมุทรนี้กว้างใหญ่ มหาบพิตร”

พระยามิลินท์ได้ฟังดังนั้นก็ตอบว่า “พระคุณเจ้า คนทั้งหลายรู้อยู่ว่ามหาสมุทรนี้กว้างใหญ่ไพศาล” พระนาคนเสน ชักถามต่อว่า “แล้วทำไมพวกเขาทั้งหลายไม่เคยสำรวจ ให้ทั่วถึงจึงรู้ว่ามหาสมุทรนี้ทั้งลึกทั้งกว้างใหญ่” พระยามิลินท์ ได้ฟังดังนั้นจึงตอบว่า “เพราะผู้ใหญ่ผู้เฒ่าบอกสืบต่อกันมา จึง รู้ว่ามหาสมุทรนี้กว้างใหญ่นะพระคุณเจ้า”

พระนาคนเสนได้ฟังเช่นนั้น ท่านจึงสรุปว่า “ความข้อนี เป็นฉันทิ อาตมาแม้ไม่ทันเห็นองค์พระชินสีห์กับตา ก็ได้ทัศนา เห็นพระสาวกผู้เป็นพระอรหันต์อันเป็นศิษย์ต่อมาช้านาน ท่าน เป็นผู้ประพจน์ดีปฏิบัติชอบ ดังนั้นอาตมาก็รู้ถือว่า สมเด็จพระ- สัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นผู้หมดสิ้นกิเลสอาสวะ เลิศประเสริฐที่สุด ในโลก หาผู้เสมอมิได้ มหาบพิตร”

พระยามิลินท์ได้สดับคำวิไลสนา ในใจลึกๆ เริ่มยอมรับ การแก้ปัญหของพระเถระ แต่ยังมีทิฏฐิอยู่จึงถามต่อไปว่า “พระนาคนเสน พระพุทธเจ้านี้มีอยู่จริงใช่ไหม” “ใช่สิ มหาบพิตร มีอยู่จริงๆ” พอได้โอกาสพระยามิลินท์ก็ชักต่อไปว่า “ถ้า พระพุทธเจ้านี้มีอยู่จริง ท่านพอจะชี้ได้หรือไม่ว่า พระองค์เสด็จ อยู่ที่นั่น อยู่ที่นี่” พระนาคนเสนจึงตอบไปว่า “พระพุทธองค์เสด็จ

เข้าอายุตนนิพพานไปแล้ว จะให้อาตมาชี้ว่าอยู่ที่นั่นที่นี่ จนใจที่จะชี้ให้มหาบพิตรจริงๆ” ถ้าอย่างนั้นก็ช่วยอุปมาให้หายสงสัยเถิด พระนาคเสนจึงถามต่อไปว่า “พระราชสมภารเจ้า เปลวอัคคีที่รุ่งโรจน์โชตินาการ เมื่อเปลวเพลิงดับไป มหาบพิตรสามารถชี้ได้หรือไม่ว่าเปลวไฟนั้นอยู่ที่ไหน” “ไม่อาจชี้ได้หอกพระคุณเจ้า เพราะมันดับไปแล้ว” “เหมือนกันนะแหละ มหาบพิตร เมื่อพระพุทธรองค์เสด็จสู่อายุตนนิพพาน จะชี้ให้เห็นด้วยตามนุษย์ อาตมาก็จิตใจไม่รู้จะชี้ได้อย่างไร เหมือนเปลวไฟที่ดับไปแล้ว อาตมาก็ไม่รู้ว่าจะชี้ให้เห็นได้อย่างไร”

พระยามิลินท์ได้ฟังอย่างนั้น ยังไม่หมดข้อสงสัย จึงถามว่า “สมเด็จพระพุทธรองค์ยังทรงมีพระชนม์อยู่ สาธุชนทั้งหลายจะบูชาก็ควร แต่เดี๋ยวนี้พระองค์เข้าพระนิพพานไปแล้ว จะไหว้จะบูชา สมเด็จพระบรมศาสดาก็ไม่ทรงยินดี การบูชาอย่างนี้จะมีผลอะไรเล่าพระคุณเจ้า” พระนาคเสนจึงวิสัชนาว่า “อย่าว่าแต่พระองค์ปรินิพพานไปแล้วจะไม่ยินดีสักการบูชาเลย แม้พระองค์ยังพระชนม์ชีพอยู่ก็ไม่ทรงยินดีหรือติดลากลักการะ พระสารีบุตรเถระกล่าวไว้ว่า พระชินสีห์จะยินดีในสักการบูชาก็หาไม่ แต่ก็ควรที่เทวดา และมนุษย์จะบูชา เพราะเมื่อบูชาพระพุทธรเจ้าแล้ว มีफलันสงส์จะนับจะประมาณมิได้ ถวายพระพร”

พระยามิลินท์ทรงคำนับขึ้นว่า “พระคุณเจ้า จะมาอ้างคำ

เส้นทางจอมปราชญ์ (๖)

๔๕๕

ของพระสารีบุตรได้อย่างไรเล่า เชื่อยังไม่ได้ จงวิสัยนาใหม่เกิด” พระนาคเสนจึงวิสัยนาดด้วยจิตใจที่ผ่องแผ้วว่า “มหาบพิตร พระพุทธเจ้าเสด็จเข้านิพพานแล้ว คำที่ว่าเทวดา และมนุษย์ มีใจศรัทธาอุตสาหะกระทำสักการบูชาธาตุรัตนะของพระองค์ ซึ่งมีได้ยินดีสักการะนั้น ย่อมไม่มีผล คำนี้ไม่เป็นความจริง อุบาสกอุบาลิกามีใจศรัทธาอุตสาหะ ปฏิบัติตามคำสั่งสอน ที่ประทานไว้ ย่อมจะได้สมบัติ ๓ ประการ คือ มนุษย์สมบัติ สวรรค์สมบัติ และนิพพานสมบัติ อย่างแน่นอน เหมือนกอง เพลิงใหญ่ลุกโชตนาการแล้วดับไป กองเพลิงนั้นแม้ไหม้อยู่ ก็ไม่ยินดีในเชื้อทั้งหลาย แม้ดับไปก็ไม่ยินดีในเชื้อแล้ว ครั้น มนุษย์เพียรสืไฟ ไฟก็มีขึ้นได้อีก ถ้าเพลิงดับแล้วกลับติดขึ้นได้ คำที่กล่าวว่า พระพุทธเจ้าเข้านิพพาน การบูชาไม่มีผล เป็นคำ ที่ไม่ถูกต้อง กองเพลิงรุ่งโชตนาการ ฉันทิ พระพุทธเจ้าก็ รุ่งเรืองด้วยพุทธรังสี ฉันทิ นั้น สาธุชนทั้งหลายผู้มีใจศรัทธา ถวายเครื่องสักการบูชา ปรนนิบัติด้วยสัมาปฏิบัติตามพระดำรัส ของพุทธองค์ ก็จะได้สมบัติทั้งสาม มีมรรคผลนิพพานเป็นที่ไป”

ดังนั้น การบูชาพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แม้พระองค์ยัง ทรงพระชนม์อยู่ หรือปรินิพพานไปแล้ว บุญที่เราทำไว้ไม่ได้ สูญหายไปไหน มีแต่จะทำให้เราได้บุญใหญ่อย่างจะนับ จะประมาณมิได้ ได้บุญกัณนัภพนัชาติไม่ถ้วน ดังนั้น ขอให้

เส้นทางจอมปราชญ์ (๖)

๔๕๖

พวกเราทุกคน หมั่นประพฤติปฏิบัติธรรมตามคำสอนของ
พระองค์ท่านอย่างจริงจัง หมั่นให้ทาน รักษาศีล เจริญภาวนา
บูชาพระพุทธรองค์ทั้งอามิสบูชา และปฏิบัติบูชา ถ้าเราตั้งใจ
ทำความดีอย่างนี้กันอย่างเต็มที่ ในไม่ช้าเราก็จะสมปรารถนา
ได้เข้าถึงพระธรรมกายกันทุกๆ คน

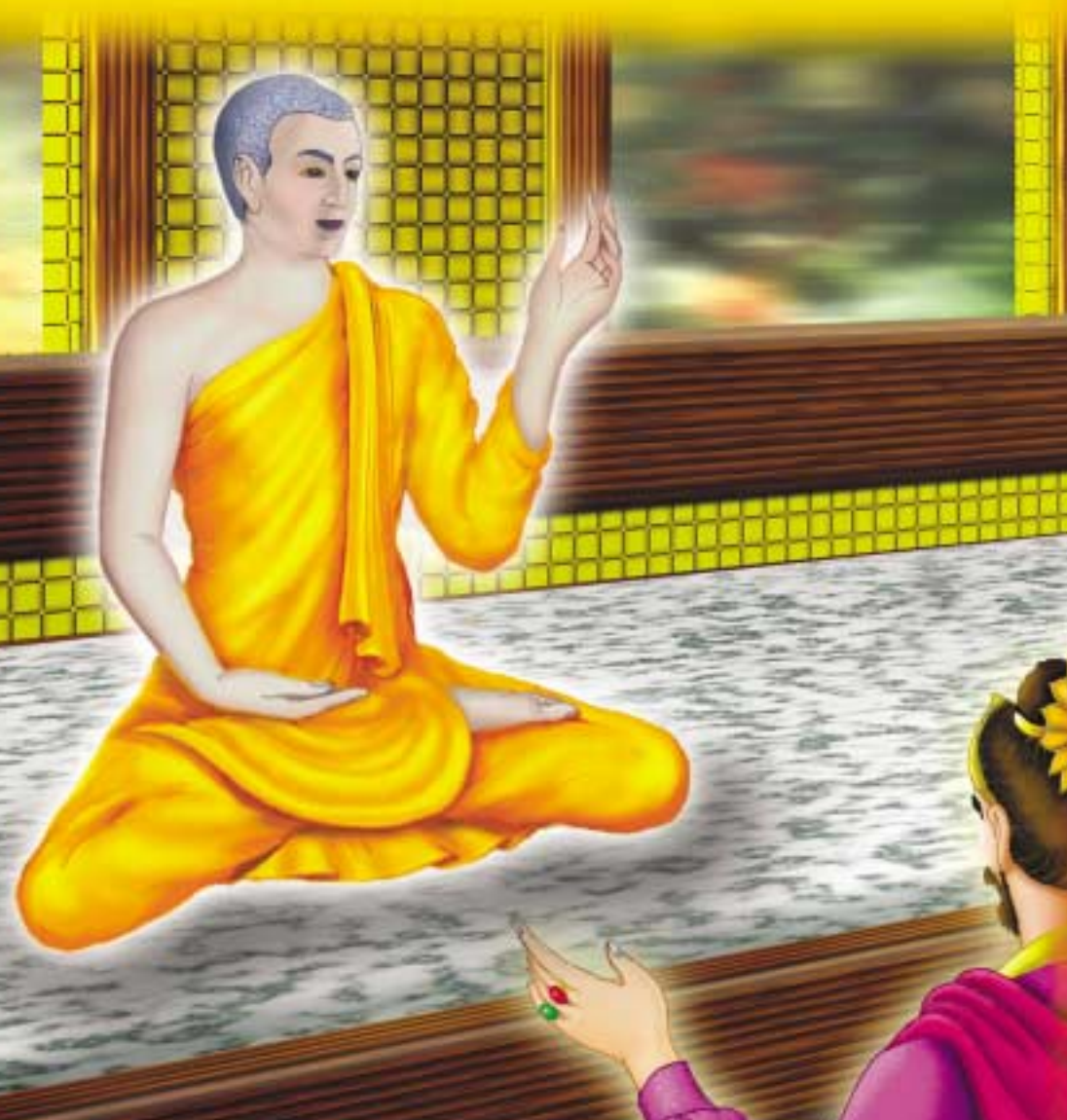

เส้นทาง

จอมปราชณ์ (๗)

โลกถูกมัจจุแพดเผา และถูกชรารุมล้อม
ไม่มีสิ่งใดต้านทานได้ ย่อมเดือดร้อนอยู่เป็นนิตย์
เหมือนคนกระทำความผิดได้รับอาญาเดือดร้อนอยู่ฉะนั้น

เส้นทางจอมปราษฎ์ (๗)

๔๕๕

วัฏจักรของโลก และมวลมนุษยชาติทั้งหลายล้วนตกอยู่ในกฎของไตรลักษณ์ มีเกิดขึ้น ตั้งอยู่ และเสื่อมสลายไปตามกาลเวลาเหมือนพระอาทิตย์เมื่อขึ้นสู่ขอบฟ้าในยามเช้าก็บ่ายหน้าไปอัสตงฉะนั้น ตราบใดที่เรายังไม่หมดสิ้นอาสวกิเลส ยังเวียนว่ายอยู่ในทะเลชีวิต ยังไม่เข้าถึงฝั่งคือพระนิพพาน ก็ต้องเผชิญกับความไม่แน่นอนของชีวิตอยู่นั่นเอง ดังนั้นเมื่อเรามีโอกาสเกิดมาเป็นมนุษย์ พบพระพุทธศาสนา และเป็นลัทธิมาติกาปฏิรูปบุคคล จึงควรที่จะดำรงตนอยู่ในความไม่ประมาท ใช้โอกาสทองของเราให้คุ้มค่ากับกาลเวลาที่สูญเสียไป มองวันเวลาเหมือนรัตนะของชีวิต ที่ไม่อาจจะปล่อยให้สูญเปล่า ตั้งใจมั่นที่จะตั้งใจทำความดี และประพฤติปฏิบัติธรรมอย่างเอาจริงเอาจัง

มีวาระพระบาลีที่พระสิริมณฑลเถระกล่าวไว้ในขุททกนิกาย เถรคาถา ว่า

“มจฺจุณพฺภาทโต โลโก ปริกฺขิตฺโต ชราย จ
หณฺณติ นิจฺจมตฺตาโณ ปตฺตทณฺโฑว ตกฺกโร

โลกถูกมัจจุแผดเผา และถูกชรา รุมล้อม ไม่มีสิ่งใด
ต้านทานได้ ย่อมเดือดร้อนอยู่เป็นนิตย์ เหมือนคนกระทำ
ความผิดได้รับอาชญาเดือดร้อนอยู่ฉะนั้น”

เส้นทางจอมปราชญ์ (๗)

๕๐๐

มวลมนุษยทั้งหลายที่ดำรงอยู่ในโลกปัจจุบัน หรือแม้แต่ที่เคยเกิดมาหลายภพหลายชาติ และที่กำลังจะเกิดในอนาคต บางคนมีอายุยืน บางคนมีอายุสั้น ความสั้นยาวของอายุมนุษย์เป็นธรรมชาติที่ไม่เท่ากัน สิ่งที่ไม่แน่นอนได้หยิบยื่นสิ่งที่คาดไม่ถึงให้กับเรามาโดยตลอด ความตายจึงเปรียบเสมือนมูมมิตที่น่าเกรงขามของสรรพสัตว์ ความตายของมนุษย์มีความแตกต่างกัน ความสงสัยในเรื่องนี้ ไม่ใช่จะพั้งมีในยุคนี้ เคยเกิดขึ้นในสมัยก่อนเมื่อหลายร้อยปีมาแล้ว ก็เกิดกับจอมปราชญ์แห่งยุคแล้วแก้ปัญหาโดยจอมปราชญ์แห่งพระพุทธศาสนาเช่นกัน ก็คือพระยามิลินท์และพระนาคเสน

*หลังจากที่นักปราชญ์ทั้งสองท่าน ได้ตอบปัญหาวิสัยทัศน์กันติดต่อมาหลายชั่วยามจนพลบค่ำ ซึ่งเป็นเวลาที่คณะสงฆ์จะต้องบำเพ็ญสมณกิจ ปฏิบัติสมาธิภาวนา พระราชาขอตัวเสด็จกลับวังวันรุ่งขึ้นเสด็จมาแต่เช้าเพื่อถามปัญหากับพระนาคเสนเป็นอย่างนี้มาหลายวันแล้ว วิสัยของนักปราชญ์บัณฑิตนี้ จะไม่อ้อมกับความรู้อะไร จะรู้สึกของตัวเองกระหายที่อยากจะรู้แจ้งเห็นจริงในความสงสัยนั้นๆ ตลอดเวลาเหมือนไฟที่ไม่อ้อมด้วยเชื้อ ทะเล

*มิลินทปัญหา (ฉบับแปลโดย ปุ้ย แสงฉาย)

เส้นทางจอมปราชญ์ (๗)

๕๐๑

ไม่อึดด้วยน้ำอย่างนั้น ดังนั้นพวกเราเองควรที่จะดูแบบอย่างไว้ แล้วทำความรู้สึกที่เราเป็นทะเลแห่งบุญมหาสมุทรแห่งความดี ที่ไม่รู้จักอึดในการพึงธรรม ไม่อึดการทำความดี

วันหนึ่ง ท่านทั้งสองนั่งสนทนาธรรมกันตามปกติ พระยามิลินท์เกิดความสงสัยเรื่องของมรณะคือความตาย จึงเอ่ยถามพระนาคเสนว่า “พระคุณเจ้าผู้เจริญ โยมยังมีความสงสัยว่า เมื่อเราเกิดมาแล้ว ทุกคนบ่ายหน้าไปสู่ความตายกันทั้งนั้น เวลาที่มนุษย์ตาย ตายเป็นกาลมรณะทั้งหมดหรือตายเป็นอกาลมรณะ” พุดง่ายๆ ก็คือว่า ถึงเวลาจึงจะตาย หรือว่าไม่ถึงคราวตายก็ต้องตาย พระนาคเสนจึงถวายพระพรว่า “มีทั้งสองประเภท มหาบพิตร มีทั้งกาลมรณะ และอกาลมรณะ”

พระยามิลินท์ได้ฟังอย่างนั้น จึงถามต่อไปว่า “ข้าแต่พระนาคเสน ที่ตายเป็นกาลมรณะ และที่ตายเป็นอกาลมรณะนั้นเป็นอย่างไร ช่วยไขข้อข้องใจให้โยมด้วย” พระนาคเสนอรหันตเจ้า จึงกล่าววิสัชนาว่า “มหาบพิตร ผลมะม่วงหรือผลไม้ชนิดต่างๆ ย่อมหล่นตั้งแต่ในกาลที่ยังเป็นช่อ บางทีช่อดอกเพิ่งจะตั้งเป็นผลก็ร่วงหล่นไป บางครั้งเป็นผลเล็กๆ เท่านั้นก็หล่นไป บางครั้งห้าม บางครั้งสุกก็หล่นไป มหาบพิตรเคยเห็นผลไม้เป็นอย่างที่อาตมภาพกล่าวหรือไม่”

เส้นทางจอมปราชญ์ (๗)

๕๐๒

พระยามิลินท์ได้ฟังคำถามง่ายๆ อย่างนี้ จึงตอบพระ-
นาคเสนว่า “สิ่งที่พระคุณเจ้ากล่าวมานั้น เป็นเรื่องปกติธรรมดา”
พระนาคเสนจึงเปรียบเทียบอุปมาให้ฟังว่า “มะม่วง และผลไม้
ที่สุกแล้วหล่นนั้น เรียกว่าหล่นในกาลที่ควรหล่น ส่วนผลไม้ที่
หล่นตั้งแต่เป็นช่อ เป็นดอก บางครั้งนกจิก โดนลมพัด หรือถูก
หอนนเจาะไชร่วง เรียกว่าหล่นในกาลที่ยังไม่ควรจะหล่น ความ
ช่อนี้มีอุปมาฉันใด มนุษย์ที่เกิดมา ครั้นแก่เฒ่าชราภาพกระทำ
กาลกิณาลง นี่ชื่อว่ากาลมรณะ ตายตามกาลเวลาที่สมควร
เหมือนผลมะม่วงสุกแล้วหล่นร่วงสู่พื้นดิน มนุษย์นอกนั้น
บางกลุ่มตายเพราะกรรมเก่าชักนำไป หรือเพราะถูกฆ่า ชื่อว่า
ตายเป็นอกาลมรณะ”

เมื่อได้ฟังการแก้ปัญหาของพระเถระ แทนที่พระยามิลินท์
จะสิ้นสงสัย กลับแย้งว่า “ข้าแต่พระคุณเจ้า มนุษย์ประการหลังๆ
ที่พระคุณเจ้าเอ่ยมานั้น จะตายเพราะกรรมด้วยคติ หรือการ
กระทำพาไปก็ดี โยมเห็นว่าพวกนี้ ตายเป็นกาลมรณะ ควรตาย
ทั้งสิ้น อย่าว่าแต่อย่างนี้เลย แม้สัตว์ที่ตายในครมร์มารดา หรือ
ทารก อายุ ๕ ปี ๖ ปี ๗ ปี ก็ได้ชื่อว่าตายในกาลที่ควรตาย
เหมือนกันทั้งนั้น จะแบ่งแยกเป็นกาลมรณะหรืออกาลมรณะ
อย่างพระคุณเจ้าว่านั้น ห้ามได้”

เส้นทางจอมปราชญ์ (๗)

๕๐๓

พระนาคเสนได้ฟังแล้วท่านก็นิ่งสักระยะ แล้วจึงวิไลสนา แก่พระราชาดด้วยภูมิธรรมที่ลึกซึ้งว่า “มหาบพิตร ลัตว์และ มนุษย์ทั้งหลายที่ยังไม่แก่ไม่เฒ่ามาตายเสียก่อนได้ชื่อว่าตาย เป็นอกาลมรณะ พวกที่ตายเป็นอกาลมรณะนั้นมี ๗ จำพวก คือ ๑.บุคคลผู้ที่ไม่สิ้นอายุอดอาหารตาย ๒.อดน้ำตาย ๓.ถูก งูพิษกล้ำขบกัดตาย ๔.กินยาพิษฆ่าตัวตาย ๕.ถูกไฟไหม้ตาย ๖.ตกน้ำตาย และ ๗.ตายด้วยศาสตราวุธ มนุษย์จำพวกนี้ ชื่อว่าตายเป็นอกาลมรณะ มหาบพิตร

ส่วนมนุษย์ทั้งหลายที่ตายเป็นกาลมรณะนั้นมีถึง ๘ ประการด้วยกัน ขอให้มหาบพิตรจงจำไว้ให้ดี คือ ๑.ตายด้วย โรคลม ๒.ตายด้วยโรคที่เกิดจากดีหรือโรคดีกำเริบ ๓.ตายด้วย โรคมีเสมหะกำเริบ ๔.ตายด้วยพิษไข้ ๕.ตายด้วยโรคที่เกิดตาม ฤดูทั้งสาม ๖.ตายด้วยการใช้อริยาบททั้งสี่ ยืน เดิน นั่ง นอน เกินประมาณ ๗.ตายด้วยโรคเลือดไหลรักษาเท่าไรก็ไม่หยุด และประการสุดท้าย ๘.ตายด้วยโรคอันเกิดแต่กรรมวิบาก มนุษย์ทั้งหลายที่ตายด้วยเหตุ ๘ ประการนี้ ชื่อว่าตายเป็น กาลมรณะ ขอพระองค์ทรงจำไว้ด้วยเถิดมหาบพิตร”

พระเถระอธิบายต่อว่า กาลมรณะนั้นยังแบ่งออกเป็น ๒ อย่างคือ เป็นสามายิกาการกิริยา และอสามายิกาการกิริยา

เส้นทางจอมปราชญ์ (๗)

๕๐๔

หากตายด้วยโรคอันเกิดแต่กรรมวิบาก ชื่อว่าสามายิกาการกิริยา หมายถึงตายด้วยกาลอันเป็นกรรมในอดีตที่ตนกระทำไว้แต่ชาติปางก่อน ส่วนถ้าหากตายด้วยเหตุอย่างอื่น ตั้งแต่ตายด้วยโรคลมจนถึงโรคเลือดไหลไม่หยุด ทั้ง ๗ อย่างนั้นชื่อว่าสามายิกาการกิริยา จึงหมายถึงตายไม่สมควรแก่กาลสมัย”

พระยามิลินท์ได้ถามต่อไปว่า “ที่พระผู้เป็นเจ้ากล่าวว่ ตายเป็นอกาลมรณะนั้นเป็นอย่างไร” พระนาคเสนเถระ จึงกล่าวอุปมาให้ฟังว่า “มหาบพิตร กองเพลิงไหม้ไปจนสิ้นเชื้อ ไม้แห้งก็ดับไป นี่ชื่อว่า สามายิกนิพพุตา ดับเองฉันใด บุคคล มีอายุยืนได้มากปานใด หาโรคภัยอุปัทวสิ่งไรมิได้ ตายไปเอง เหมือนกองเพลิงดับเพราะไม่มีเชื้อ ชื่อว่า สามายิกมรณะ ส่วน กองเพลิงใหญ่ไหม้อยู่ เชื้อไม้แห้งทั้งหลายยังไม่หมด มีฝน ฟ้าใหญ่ตกลงมาทำให้ไฟกองนั้นดับลง กองเพลิงนั้นย่อมชื่อว่า อสามายิกนิพพุตา ไม่ได้ดับเอง ข้อนี้อุปมาฉันใด บุคคลที่ยังไม่ กำหนดอายุขัยในวาระที่เกิดมา ตายด้วยเหตุประการใด ประการหนึ่ง ชื่อว่าตายเป็นอกาลมรณะ ฉะนั้นแลมหาบพิตร”

พระยามิลินท์ได้ทรงฟังคำอุปมาเกี่ยวกับความตาย อย่างนี้ก็ชื่นชมโสมนัส รับรู้ถึงความเป็นไปของมวลมนุษย์ ผู้กำลังบ่ายหน้าไปสู่ความตาย และการตายของแต่ละคนมี

เส้นทางจอมปราชญ์ (๗)

๕๐๕

ความแตกต่างกัน แต่ถึงจะต่างกันอย่างไรสุดท้ายคือตายเหมือนกันหมด

เพราะฉะนั้น ไม่ว่าจะตายตามกาลเวลา หรือยังไม่ถึงเวลาแล้วตายก็ตาม ยังไงก็ต้องตายกันทั้งนั้น ดวงตะวันเริ่มเคลื่อนคล้อยที่จะตกดินทุกทีแล้ว ก่อนตะวันแห่งชีวิตของเราจะมีมิติดับไป ไม่รู้ว่าอีกนานเท่าไรจะมีโอกาสได้กลับมาสร้างบารมีในโลกมนุษย์อย่างนี้อีก ความชราที่เกิดขึ้นกับสังขารร่างกายของเราเป็นเหมือนสัญญาณเตือนภัยของพญามัจจุราชที่กำลังคืบคลานเข้ามาหาเราทุกขณะ เราจึงควรเร่งรีบสั่งสมบุญไว้ให้มากๆ ความตายไม่ใช่เรื่องที่น่ากลัวหรือเลวร้าย สิ่งที่เลวร้ายไปกว่านั้นอีก คือเกิดมาแล้วไม่ได้ทำความดีอะไร พวกเราทั้งหลายจึงไม่ควรประมาทในการประพฤติปฏิบัติธรรมสิ่งใดที่เป็นกุศล เมื่อเรายังมีลมหายใจก็ให้รีบไขว่คว้าเอามาเป็นบุญ แล้วเราจะจากโลกนี้ไปอย่างผู้ชนะ โดยไม่หวาดหวั่นกับมรณภัยใดๆ

เส้นทาง

จอมปราชณ์ (๑)

ผู้ทำบุญแล้วย่อมบันเทิงในโลกนี้
ละไปแล้วย่อมบันเทิงในโลกหน้า
ชื่อว่าย่อมบันเทิงในโลกทั้งสอง
เมื่อมองเห็นความบริสุทธิ์แห่งกรรมของคนแล้ว
ย่อมบันเทิงปราโมทย์ยิ่งๆ ขึ้นไป

การสั่งสมบารมีให้เต็มเปี่ยมบริบูรณ์ได้ ต้องอาศัยความเป็นมนุษย์เท่านั้นถึงจะสร้างบารมีได้เต็มที่ เมื่อเราเกิดมาแล้วรู้ว่าจุดหมายปลายทางของชีวิต คือการสร้างบารมีเพื่อมุ่งไปให้ถึงที่สุดแห่งธรรม ควรใช้เวลาที่เหลืออยู่เพียงน้อยนิดนี้ให้เกิดประโยชน์คุ้มค่ามากที่สุด มองวันเวลาเป็นประดุจสมบัติอันล้ำค่าของชีวิตที่จะสูญเสียไปโดยเปล่าประโยชน์ไม่ได้อีกแล้ว การประพฤติปฏิบัติธรรมหมั่นฝึกฝนอบรมใจให้ใสสะอาดบริสุทธิ์เป็นจุดสูงสุดที่ทุกๆ คนต้องปฏิบัติควบคู่ไปกับการสร้างบารมีจะทอดทิ้งสิ่งใดสิ่งหนึ่งไม่ได้ เพราะเป็นสิ่งสำคัญกับเราทั้งหลายเนื่องจากเราเกิดมาสร้างบารมี

พระลัมมะลัมพุทเธเจ้าตรัสไว้ใน ขุททกนิกาย ธรรมบท ว่า

“ผู้ทำบุญแล้วย่อมบันเทิงในโลกนี้ ละไปแล้วย่อมบันเทิงในโลกหน้า ชื่อว่าย่อมบันเทิงในโลกทั้งสอง เมื่อมองเห็นความบริสุทธิ์แห่งกรรมของตนแล้ว ย่อมบันเทิงปราโมทย์ยิ่งๆ ขึ้นไป”

บุญเป็นที่พึงของสรรพสัตว์ทั้งหลายทั้งในโลกนี้ และโลกหน้า คราใดที่เรานึกถึงบุญกุศลที่ได้ทำไว้ ย่อมมีความปีติเบิกบานใจ และบุญก็ทับทวีมากยิ่งขึ้น ส่วนบาปจะมีผลแผ่ร้อนเป็นความทุกข์ทรมาน คนพาลผู้มีความเห็นผิดจะไม่ซาบซึ้ง

เส้นทางจอมปราชญ์ (๘)

๕๐๕

ถึงผลของกรรมชั่วที่ตัวเองได้กระทำไว้จนกว่ากรรมนั้นจะผลิผล เมื่อบาปยังไม่ให้ผล ก็หลงเข้าใจผิดคิดว่า ทำดีได้ดีมีที่ไหน ทำชั่วได้ดีมีถมไป ความเข้าใจอย่างนี้ ถือได้ว่าเป็นความหลงผิดอย่างร้ายแรง เพราะทำดีต้องได้ดีจริง ทำชั่วต้องได้ชั่วจริง นี่เป็นความจริงแท้แน่นอน

ความสงสัยที่ทำให้เกิดความไขว้เขวนั้น ไม่ใช่เกิดขึ้นเฉพาะในยุคปัจจุบันนี้เท่านั้น แม้ในอดีตก็เคยเกิดขึ้นมาแล้ว คือคำถามที่เกิดขึ้นในใจของพระยามิลินท์ที่หลวงพ่อนำมาเล่าให้พวกเราฟังติดต่อกันหลายครั้ง ในครั้งนี้ก็มีคำถามคำตอบที่น่าสนใจ คือ *พระยามิลินท์ท่านได้ตั้งปัญหาถามพระนาคเสนว่า “ข้าแต่พระนาคเสน พระคุณเจ้าได้เคยบอกว่า กุศลกรรมมีกำลังกล้ากว่าอกุศล โยมได้ฟังและยังไม่อยากปลงใจเชื่อ เพราะโยมเชื่อว่า อกุศลน่าจะมีกำลังแรงกว่ากุศล

เพราะพวกมนุษย์ทั้งหลายในโลกนี้กระทำปาณาติบาต อทินนาทาน กาเมสุมิฉฉาจาร มุสาวาท ขำชาวบ้าน ขำคนเดินทาง และหลงเขาเอาไปขำเสีย ย่อมถูกลงโทษด้วยการถูกจองจำบ่วง ตัดมือตัดเท้าตัดศีรษะบ้าง หากทำกุศลในกลางวัน บางครั้ง

*มิลินทปัญหา (ฉบับแปลโดย ปุ้ย แสงฉาย)

ก็ถูกจับในกลางคืนหรือบางทีวันสองวันก็ได้รับผลแห่งการกระทำ ความชั่วนั้นแล้ว

พวกมนุษย์ทำอกุศลกรรมนั้น ย่อมได้ผลเป็นทิฏฐธรรม-เวทนียกรรม คือได้ผลทันตาเห็น ฝ่ายมนุษย์ผู้กระทำกุศล เช่น บางพวกถวายทานแก่ภิกษุหนึ่งรูป สองรูป จนกระทั่งเป็นหมื่น เป็นแสนรูป บางพวกก็รักษาศีล ๕ ศีล ๘ ศีล ๑๐ เป็นประจำ บางกลุ่มรักษาอุโบสถศีล พวกมนุษย์เหล่านั้น ได้รับผลบุญ ปัจจุบันทันตาเห็นเช่นนี้มีอยู่หรือไม่”

พระนาคเสนจึงตอบว่า “มหาราช ผู้ที่ตั้งใจทำความดีแล้วได้ผลปัจจุบันทันตาเห็นมีอยู่ ๔ คน คือ พระเจ้ามัทธาตุราช พระเจ้าเนมิราช พระเจ้าสาธินราช และนายติณบาล ขอถวายพระพร” พระยามิลินท์ได้ฟังดังนั้นก็ยังไม่พอพระทัยจึงแย้งว่า “บุคคลที่พระคุณเจ้ากล่าวอ้างมานั้น เป็นเรื่องที่เกิดก่อนสมัยพุทธกาล ไม่รู้จะเท็จจริงสักแค่ไหน เอาเฉพาะในยุคสมัยที่พระพุทธองค์ทรงพระชนม์อยู่ มีใครบ้างที่ทำบุญแล้วได้ผลบุญ ปัจจุบันทันตาเห็น เป็นมหาเศรษฐีรวยอัศจรรย์ในชาตินั้นเลย”

พระนาคเสนเถระจึงวิลัชนาแก้ไปว่า “เมื่อครั้งสมเด็จพระบรมศาสดายังทรงพระชนม์อยู่นั้น คนที่ทำบุญแล้วได้บุญ ปัจจุบันทันตาเห็นมีอยู่ ๖ คนด้วยกัน คือ นายปุลณณะได้ถวาย

เส้นทางจอมปราชญ์ (๘)

๕๑๑

ภักตอาหารแด่พระสารีบุตรเถระ ก็ได้เป็นปุณณกเศรษฐีในวันนั้น มารदानายโคบาลเป็นหญิงผู้ประกอบด้วยศรัทธา เอาผมของตัวเองไปขายได้ทรัพย์ ๘ กหาปณะ แล้วเอาทรัพย์นั้นไปซื้ออาหารมาใส่บาตรพระมหาจักจายนเถระก็ได้ผลในปัจจุบัน บุญส่งผลให้นางได้เป็นอัครมเหสีของพระเจ้าอุเทนในวันที่ถวายอาหารนั้น

นางสุปปิยาอุบาลิกาเอามิดเดือนเนื้อขาของตนเอง แกงถวายพระภิกษุใช้ ในวันรุ่งขึ้น บาดแผลที่เดือนหายสนิท ไม่มีแม้กระทั่งรอยแผลเป็น ส่วนนางมัลลิกาได้ถวายขนมกล้วยเพียง ๔ ก้อน แต่พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทำให้ได้เป็นอัครมเหสีของพระเจ้าปเสนทิโกศลในวันนั้นเช่นกัน นายสุนนมาลาการถวายดอกมะลิ ๘ กำมือ บุษาพระพุทธรเจ้า ก็ได้สมบัติมากมายที่พระราชาพระราชทานให้ ส่วนพราหมณ์เอกสภาฏกได้ถวายผ้าห่มที่มีอยู่ผืนเดียว บุษาธรรมพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทำให้ได้รับพระราชทานสิ่งของมีค่าอย่างละ ๘ อย่างในวันนั้น คนกระทำกุศลแล้วได้รับผลประจักษ์รวม ๖ คนด้วยกัน ขอเจริญพร”

พระยามิลินท์ได้ฟังเช่นนั้นก็นึกกระหึ่มอยู่ในใจ เพราะมองเห็นช่องทางที่จะทำให้พระเถระจนด้วยคำพูด จึงตรัสว่า “ข้าแต่พระนาคนเสน ขนาดในศาสนาของพระพุทธรเจ้าของเรานี้ มีคนทำบุญได้ผลทันตาเห็นเพียงแค่ ๖ คนเท่านั้น โยมจึงมีความ

๕๑๒

มันใจยิ่งขึ้นไปว่า อกุศลนี้มีกำลังกว่ากุศลแน่แท้ คนที่กระทำ อกุศลเห็นผลทันตามีมากต่อมาก เพราะทำครั้งหนึ่ง ๑๐ คนก็มี ๑๐๐ คนก็มี เหมือนทหารของพระราชารบกัน ต่างคนก็ต่าง อยากจะเข่นฆ่าประหัตประหารจึงเกิดความเสียหายมากมาย ก็เพราะว่าอกุศลให้ผลทันตา ข้าแต่พระนาคเสน ท่านเคยได้ยิน หรือไม่ ที่พระเจ้าปเสนทิโกศลได้ถวายอสทิสทาน”

พระนาคเสนจึงตอบไปว่า “อาตมาก็ได้ฟังอยู่มหาบพิตร” พระยามิลินท์จึงตรัสต่อไปว่า “แล้วเป็นอย่างไรเล่า พระคุณเจ้า ขนาดถวายอสทิสทานที่ไม่มีทานใดเหนือกว่า ได้ผลในปัจจุบัน ทันตาเห็นหรือเปล่า” พระนาคเสนตอบว่า “ขอถวายพระพร มหาบพิตร พระเจ้าปเสนทิโกศลถวายอสทิสทานจะได้ผลทันตา เห็นก็ได้” พระยามิลินท์ได้โอกาสจึงรุกรถามต่อไปว่า “อสทิสทาน ในครั้งนั้น ขึ้นชื่อลือชาปรากฏไปทั่วภพ แล้วเหตุไรเล่าจึงไม่ได้ผลทันที”

พระนาคเสนได้ถวายวิสัชนาไปว่า “มหาบพิตร อกุศลมี ผลน้อยจึงให้ผลเร็ว กุศลมีผลมากจึงให้ผลช้า เหมือนข้าวเบากับข้าวสาลี ข้าวเบานั้นมักอยู่ในปัจจุบันตชนบท หว่านลงในนา เดือนเดียวก็ได้ผล แต่ว่าได้ผลน้อย ส่วนข้าวสาลี ๖ เดือน หรือ ๕ เดือนจึงให้ผล แต่ได้ผลมากกว่ากันหลายเท่าหนัก”

เส้นทางจอมปราชญ์ (๘)

๕๑๓

พระยามิลินท์เมื่อได้สดับเช่นนั้นก็ยังไม่หายสงสัย ได้ตรัสต่อไปว่า “พระคุณเจ้าทำไมแก้ปัญหว่า ออกุศลให้ผลเร็วแต่ได้น้อยเล่า โยมเห็นว่า คนทำอกุศลได้ผลเร็ว ก็เพราะมีกำลังแรงเหมือนนักรบลงสู่สงครามปราบปรามข้าศึกจนราบคาบ ย่อมมีชื่อเสียงเกียรติยศระบือไปว่า เก่งกล้าสามารถ ยากจะหาใครปราบได้ หมอคนใดรักษาโรคหายได้รวดเร็วฉับไว เป็นผู้เก่งกล้าสามารถ ย่อมได้รับการยกย่องว่าเป็นหมอชั้นเยี่ยม ออกุศลมีผลเร็วเหมือนอุปมานั้น โยมจึงมีความเห็นว่า ออกุศลมีผลเร็วแรงกว่า”

พระนาคนเสนจึงถวายวิสัยนาต่อว่า “มหาบพิตร กุศลกับอกุศลให้ผลเป็นทิวฏฐธรรม และลัมปรายภพเหมือนกัน แต่กุศลแรงกว่า การที่คนทำความผิดแล้วถูกลงโทษจะสรุปว่าเป็นทิวฏฐธรรมเวทนิยกรรมที่จะพึงเสวยในปัจจุบันนี้ยังไม่ได้ ด้วยว่าสิ่งนี้เป็นราชบัญญัติ เป็นกฎหมายสำหรับประชาชน ใครทำผิดก็ลงอาญา ถ้าจะตั้งกฎหมายบังคับว่า บุคคลใดก็ตาม ตั้งอยู่ในศีล ๕ เป็นประจำ จะมีการพระราชทานยศถาบรรดาศักดิ์ ใครรักษาอุโบสถศีล จะพระราชทานให้ยิ่งกว่านั้น กฎหมายอย่างนี้มีหรือไม่มหาบพิตร”

พระยามิลินท์ตอบว่า “กฎหมายที่ว่านั้น ไม่มีหรอกพระคุณเจ้า” พระนาคนเสนจึงสรุปว่า “เพราะกฎหมายไม่มี คนที่ทำกุศลจึงไม่ได้ผลทันตาเหมือนคนที่ทำอกุศล ถ้าจะกล่าวถึงผล

เป็นสัมปรายภพแล้ว กุศลนั้นมีกำลังมากกว่ากุศลอย่างนี้แล”
พระยามิลินท์เมื่อได้สดับเช่นนั้นก็ให้สาธุการพระเถระว่า “สมเป็น
นักปราชญ์ในพุทธศาสนาจริงๆ”

เราจะเห็นว่ากุศลธรรมมีกำลังมากกว่ากุศลธรรม
ยิ่งถ้าตัวเราได้ทำบุญใหญ่ที่เป็นมหัคคตกุศลแล้ว ผลบุญก็จะ
เกิดขึ้นโดยเร็วพลัน แต่บางคนแม้ทราบว่าการกุศลมีกำลังมากกว่า
อกุศล คนส่วนใหญ่ก็มักจะใจร้อน เมื่อสั่งสมบุญอะไรไว้แล้ว มัก
อยากจะให้บุญส่งผลเร็ว ฉะนั้นถ้าอยากให้น้ำบุญส่งผลเร็ว ก็ต้อง
ทำให้ถูกหลักวิชา และต้องถูกเนื้อนาบุญ อยู่แห่งทะเลบุญนั้น
อยู่ในกลางตัวของเรา คือศูนย์กลางกายฐานที่ ๗ ซึ่งจะเป็น
แหล่งที่เชื่อมโยงกับกระแสธารแห่งบุญ ที่หลั่งไหลมาจากอายต-
นนิพพาน ถ้าหากเราหมั่นทำใจให้ใสสะอาดบริสุทธิ์ หยุดหนึ่งจน
เข้าไปพบกับผู้มีความบริสุทธิ์ภายในคือพระธรรมกาย เวลา
ทำบุญอะไรก็จะได้ผลเกินควรเกินคาดเป็นอสงไขยอัปมาณัง
การทำใจให้ใสบริสุทธิ์เป็นประจำ จึงเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องฝึกฝน
กันไปทุกวัน ดังนั้น ให้หมั่นทำใจหยุดใจหนึ่งกันทุกวัน จนกว่าจะ
เข้าถึงพระธรรมกายกันทุกคน

๕๙

เส้น ทาง

จ อ ม ป ร า ช ญ์ (๙)

เมื่อจิตไม่เศร้าหมอง

มีความพอใจ สุกดีก็เป็นอันหวังได้

เส้นทางจอมปราษฎ์ (๙)

๕๑๖

การดำรงชีวิตอยู่ในโลกนี้ นอกจากจะทำมาหากินแล้ว ต้องสั่งสมบุญบารมี ควบคู่กันไปด้วย บุญกุศลที่สั่งสมไว้มาก จะคอยหล่อเลี้ยงใจให้ชุ่มชื้นเบิกบานผ่องใส และกลั่นตัวกันเป็น ดวงบุญที่สุกใสสว่าง ติดแน่นอยู่ศูนย์กลางกาย ถ้าหากเราสั่งสม สิ่งใดไว้มากๆ สิ่งนั้นก็จะมีผลต่อเราทั้งในปัจจุบัน และอนาคต เพราะว่าใจเป็นสภาวะที่มีอานุภาพ และทรงจำสิ่งที่เราทำไว้ติด อยู่ในใจของเราตลอดเวลา คำว่าติดใจนี้ลึกซึ้ง ผงเข้าตาใช้ เวลาเชี่ยไม่นานก็ออก แต่ผงธุลีคือกิเลสที่ติดอยู่ในใจ ไม่รู้ว่า ต้องใช้เวลานานแค่ไหน ถึงจะชำระให้สะอาดบริสุทธิ์หมดจด จากกิเลสอาสวะเหล่านั้นได้ ดังนั้นเราต้องหมั่นฝึกฝนอบรมใจ ให้หยุดนิ่ง ให้สะอาดบริสุทธิ์เป็นประจำสม่ำเสมอ

พระลัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสไว้ใน วัตถูปมสูตร ว่า

“จิตเต สงกิลิฏฺเฐ ทุคฺคติ ปาฏิกงฺขา

เมื่อจิตเศร้าหมอง ไม่ผ่องใส ทุคติเป็นอันหวังได้

จิตเต อสงกิลิฏฺเฐ สุคฺคติ ปาฏิกงฺขา

เมื่อจิตไม่เศร้าหมอง มีความผ่องใส สุคติก็เป็นอันหวังได้”

อวิชชาคือความมืดมนของชีวิตที่ห่อหุ้มใจของเราไว้ทำให้ กำหนดเส้นทางที่จะดำเนินไปสู่จุดหมายปลายทางไม่ถูกต้อง

เส้นทางจอมปราชญ์ (๙)

๕๑๘

เหมือนเดินเข้าไปในอุโมงค์มืดๆ ไม่เห็นแสงเดือน แสงตะวัน ทำให้กำหนดจุดหมายปลายทางไม่ได้ โดยเฉพาะในขณะกำลังจะหลับตาลงโลก หากชีวิตไม่พบแสงสว่างแห่งบุญกุศลเป็นเครื่องนำทางชีวิตก็ดำเนินไปสู่ความมืดมิดจมลงไปสู่อบายภูมิทุกคติ วินิบาต นรก แต่ถ้าใครสั่งสมบุญเป็นประจำ ใจเกาะเกี่ยวอยู่กับพระรัตนตรัย อยู่กับสิ่งที่เป็นความบริสุทธิ์ และความดี ผลแห่งความดีและความเลื่อมใส จะเป็นเหตุให้เข้าถึงสุคติโลกสวรรค์ เสวยสุขอันเป็นทิพย์

ในความเป็นจริงของชีวิต หลากๆ คนเคยผิดพลาด เผลอไพลไปทำบาปอกุศล แม้จะเป็นเพียงความผิดพลาดแค่ครั้งเดียว ก็อาจจะทำให้เราพลัดตกลงไปสู่อบายภูมิได้ สิ่งนี้มีอะไรเป็นเหตุ ความสงสัยเช่นนี้เคยเกิดขึ้นมาแล้ว ว่าเป็นไปได้หรือไม่ที่กรรมชั่วแม้เพียงเล็กน้อยจะส่งผลให้เกิดในทุคติ ส่วนกรรมดีแม้เพียงเล็กน้อยจะส่งผลให้ไปเกิดในสุคติได้ อะไรมีกำลังมากกว่ากันระหว่างบาป และบุญ

*พระยามิลินทร์ราชาเจ้าปัญญา ที่หลวงพ่อนำมาเล่าให้ฟังหลายคราวติดต่อกัน ได้ตั้งปัญหานี้กับพระนาคเสนเถระว่า

*มิลินทปัญหา (ฉบับแปลโดย ปุ้ย แสงฉาย)

เส้นทางจอมปราชญ์ (๙)

๕๑๕

“พระคุณเจ้าเคยกล่าวถ้อยคำให้โยมฟังว่า บุคคลใดทำแต่บาปอกุศลจนอายุได้ ๑๐๐ ปี ไม่ว่างเว้นเลยแม้แต่วันเดียว เมื่อตอนใกล้จะตาย มรณภัยมาเยือน แต่ขณะที่จะละจากโลกไปนั้น มีสติระลึกถึงพระพุทธรูป ครั้นทำกาลกิริยาแล้ว ด้วยอาณิสสแห่งการระลึกถึงพระพุทธรูป ทำให้ไปเกิดในสุคติสวรรค์ คำที่พระคุณเจ้าเคยเล่าให้ฟังนี้โยมไม่อยากจะเชื่อเลย ยังมีอีกข้อหนึ่งที่พระคุณเจ้าเล่าว่า ผู้ทำปาณาติบาตแม้เพียงครั้งเดียวก็ไปสู่นรกได้ คำนี้ก็รู้สึกว่าเป็นคำที่เชื่อยาก ขอจงแก้ไขปัญหาคลายสงฆ์ด้วยเถิด”

พระนาคเสนท่านได้อธิบายให้ฟังว่า “ขอถวายพระพร มหาบพิตร อุปปมาโน พุทฺโธ อานุภาพของพระพุทธรูปนั้นไม่มีประมาณ หากมีจิตเลื่อมใสในพระพุทธรูปเจ้าผู้เลิศแล้ว ผลแห่งความเลื่อมใสนั้นจะเป็นเหตุให้เข้าถึงฐานะอันเลิศ จะบังเกิด ณ ที่ใด ย่อมเข้าถึงฐานะอันประเสริฐ ก่อนตายเมื่อจิตเป็นโสมนัส สหคตจิต คือจิตประกอบด้วยความโสมนัส เลื่อมใสในพระสัมมาสัมพุทธเจ้า จึงเป็นเหตุให้ไปสู่สุคติ แต่กรรมใดที่ได้สั่งสมไว้ ย่อมไม่เคยไร้ผล เมื่อผลของกรรมดีหมดไป ลักวันหนึ่ง วิชากรรมอันเผ็ดร้อน ย่อมตามส่งผลอย่างแน่นอน

ดูก่อนมหาบพิตร การที่บุคคลในโลกนี้ ทำความดีไว้มาก แต่ต้องไปบังเกิดในนรกเพราะทำปาณาติบาตครั้งเดียว เพราะ

ก่อนตายใจยินดีในบาป ไม่น้อมไปในกุศลกรรมที่ได้สั่งสมไว้ พระบรมศาสดาจึงตรัสไว้ว่า จิตฺเต สงฺกิลฺลฺลฺเจ ทุกฺคตฺติ ปาฏิกฺกขา เมื่อจิตเศร้าหมองไม่ผ่องใส ทุกขีย่อมเป็นที่ไปอย่างเดียว ดูก่อน महाบพิตร เปรียบเสมือนก้อนหิน คือผู้ประกอบอกุศลกรรม เรือเปรียบเสมือนกุศลกรรม ถ้าใจยังยินดีในกุศลก็เหมือนก้อนหินที่อยู่ในเรือ ย่อมไม่จมลงไปในน้ำ แต่หากวางก้อนหินลงในน้ำ หินแม้เป็นเพียงก้อนเล็กๆ ย่อมจมลงสู่ก้นทะเล คืออบายภูมิ ทั้งสี่

ดูก่อนมหาบพิตร บางคนในโลกนี้เป็นผู้ประมาทในชีวิต ทำแต่บาปอกุศลอย่างต่อเนื่อง บาปก็เพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ โดยไม่ได้ทำบุญกุศลเลย ดุจนาวาลำเล็กที่เต็มไปด้วยหินหลายร้อยเล่ม เกวียน มีแต่จะจมลงในมหาสมุทร เพราะฉะนั้นนักปราชญ์บัณฑิตผู้ไม่ประมาทในการดำเนินชีวิต จึงหมั่นสั่งสมบุญกุศลไว้มากๆ ทำตนให้ปราศจากอกุศลทั้งหมด เพื่อจะได้ไปถึงฝั่งแห่งพระนิพพาน”

พระยามิลินท์ได้สดับรับเถรวาจาแล้ว ให้สาธุการว่า “พระคุณเจ้าแก้ปัญหาเช่นนี้ สมควรแล้ว แต่โยมยังมีความสงสัยอยู่หนักหนาว่า ระหว่างผู้สั่งสมบุญกุศลอยู่เป็นนิตย์กับทำความชั่วเป็นประจำ บุญจะมีกำลังมากกว่าบาป หรือว่าบาป

เส้นทางจอมปราชญ์ (๙)

๕๒๑

จะมีกำลังมากกว่าบุญ ขอพระคุณเจ้าช่วยวิไลสนาแก้ไขปัญหาให้โยมได้รับฟังด้วยเถิด”

พระเถระได้ตอบไปว่า “มหาบพิตร บุญนี้แหละมีกำลังมากกว่า บาปมีกำลังน้อย พร้อมกับอธิบายให้ฟังว่า บุคคลที่ทำบาปอกุศล เมื่อทำไปแล้วมีแต่เดือดร้อนใจว่า เราได้ทำบาป การทำบาปกรรมนั้น ไม่มีผลเป็นความชุ่มชื่นใจเลยมีแต่กินแห่งแคลงใจ ต่างกับคนที่ทำบุญกุศล มีแต่ความปลื้มปิติยินดีเลื่อมใส ยิ่งคิดถึงบุญที่ตัวเองทำก็ยิ่งมีความปราโมทย์ บังเกิดความปีติโสมนัส จิตใจสงบระงับลงด้วยปีติโสมนัสนั้น ครั้นกายระงับเป็นกายปัสสัทธิ จิตตปัสสัทธิ คือ ความสงบแห่งจิตก็บังเกิดขึ้นเข้าถึงความสุขอันเกิดจากจิตสงบ เมื่อสุขบังเกิดขึ้นก็จะเป็นสมาธิที่เป็นสุขละเอียดประณีต

อานิสงส์ก็เจริญด้วยเหตุนี้แหละ มหาบพิตร เหมือนเรื่องในอดีต บุรุษผู้หนึ่งมีชื่อว่า เท้าขาด เป็นผู้มิจิตเลื่อมใสในพระพุทธเจ้า ถวายดอกบัวเป็นพุทธบูชา ด้วยบุญกุศลนี้ ทำให้ท่านประสบความสุขความเจริญถึง ๙๑ มหากัป เพราะฉะนั้นอาตมาจึงกล่าวว่า บุญนี้มีกำลังมาก ขอถวายพระพร”

พระยามลिनที่ได้ฟังคำวิไลสนาของพระเถระ ก็ให้สาธุการว่ามีสติปัญญาเฉียบแหลม แต่ยังไม่หมด จึงถามต่อไปว่า

๕๒๒

“ในจำนวนคนที่รู้ว่าเป็นบาปกรรม แล้วทำบาปกรรมลงไปกับบุคคล ที่ไม่รู้ว่าเป็นบาปกรรมแล้วมากระทำบาปกรรมเข้าบุคคลสองประเภทนี้ เวลาไปเสวยผลกรรมทนทุกข์เวทนาในอบายภูมิ ฝ่ายไหนจะได้รับทุกข์เวทนามากกว่ากัน”

พระนาคเสนเถระจึงแก้ปัญหาว่า “มหาบพิตร คนที่ไม่รู้ว่าสิ่งที่ทำไปนั้นเป็นบาปกรรม เมื่อได้ทำบาปอกุศลนั้นไปแล้ว จะได้รับวิบากอันเผ็ดร้อน มากกว่าผู้ที่ทำความชั่วทั้งๆ ที่รู้” คำตอบของพระเถระทำให้พระยามิลินท์เพิ่มความสงสัยว่า “ทำไมเป็นอย่างนั้น พระคุณเจ้า ตามปกติแล้ว พวกอำมาตย์ของโยม ใครที่รู้ว่าเป็นความชั่วแล้วยังฝืนไปทำ จะต้องลงโทษให้หนักเพราะถือว่าทำผิดทั้งๆ รู้ แต่ทำไมพระคุณเจ้า จึงบอกว่าคนรู้จักบาปกรรมแต่ยังทำบาป ต้องเสวยทุกข์น้อยกว่า”

พระนาคเสนจึงอุปมาให้ฟังว่า “เหมือนชายผู้หนึ่งรู้ว่า ก้อนเหล็กแดงร้อน จึงจับก้อนเหล็กแดงนั้นด้วยความระมัดระวัง ส่วนอีกคนหนึ่งไม่รู้ว่าเหล็กร้อน เผลอไปจับเข้าเต็มที่ ระหว่างสองคนนี้ ใครจะรู้สึกร้อนมากกว่ากัน มหาบพิตร” พระยามิลินท์ไม่ลังเล ตอบทันทีว่า “คนไม่รู้ จะได้รับความร้อนมากกว่า” พระเถระจึงสรุปว่า “ข้อนี้อุปมาเหมือนคนที่ทำบาปกรรมโดยไม่รู้ว่าเป็นบาปอกุศล จะได้บาปมากกว่า เหมือนกับบุคคลไม่รู้แล้วไปจับก้อนเหล็กร้อนเข้า” คำอุปมาอุปไมยของพระเถระในครั้งนั้น

เส้นทางจอมปราชญ์ (๙)

๕๒๓

ทำให้พระยามิลินท์ทรงคลายความสงสัย แต่อย่างไรก็ตาม
ขึ้นชื่อว่าความชั่ว บาปอกุศลแล้ว ไม่ทำเสียเลยจะดีที่สุด
เพราะแม้จะได้บาปมากบาปน้อย ก็ไม่ควรทำเด็ดขาด

จากการสนทนาธรรมระหว่างนักปราชญ์ทั้งสองท่าน
จะเห็นได้ว่า โลกใบนี้เป็นประจักษ์ศูนย์กลางของการสั่งสมบุญ
และบาป เรามีสิทธิ์เลือกได้ว่าจะวางชีวิตของตัวเองไว้ตรงจุดไหน
ในฝ่ายบุญหรือฝ่ายบาป มนุษย์ผู้ไม่รู้ส่วนมากจะปล่อยชีวิต
ให้ประมาทมัวเมา ทำให้ตัวเองไปอยู่ในฝ่ายของบาปอกุศลอยู่
รำไป จึงเป็นหน้าที่ของพวกเราทุกคนที่จะต้องไปทำหน้าที่ชี้ทาง
สว่างให้กับเขาเหล่านั้น ได้รู้จักสั่งสมบุญบารมี และก็ทำหน้าที่
เป็นกัลยาณมิตรคอยชักชวนให้ชาวโลกหันมาทำหน้าที่ของตัวเอง
คือสั่งสมบุญบารมี โดยมีพระนิพพานเป็นเป้าหมาย โลกกำลัง
รอคอยพวกเราทุกคน จงก้าวเดินต่อไปเพื่อทำหน้าที่ตรงนี้
ให้สมบูรณ์ แล้วเราจะได้บุญมหาศาลติดตัวไปทุกภพทุกชาติ
จนกระทั่งถึงที่สุดแห่งธรรม

๖๐

เส้น ทาง

จอมปราชณ์ (๖๐)

บุคคลจนวนั่งในท่ามกลางอากาศ ในท่ามกลางมหาสมุทร
เข้าไประหว่างซอกของภูเขาทั้งหลาย ก็ไม่พ้นประเทศคือ
แผ่นดินที่ความตายไม่พึงครอบงำผู้สถิตอยู่ ย่อมไม่มี

เส้นทางจอมปราษฎ์ (๑๐)

๕๒๖

การประพฤติปฏิบัติธรรมแสวงหาหนทางพระนิพพาน
มุ่งทำความบริสุทธิ์ให้บังเกิดขึ้นนั้นเป็นวัตถุประสงค์หลักของชีวิต
ถ้าหากชีวิตมนุษย์ขาดการทำความดี ขาดการสั่งสมบุญบารมี
เหมือนโลกที่ขาดแสงสว่างของดวงอาทิตย์ จิตใจไม่ได้รับสิ่งที่
อุดมชุ่มชื้น เป็นแสงทองของดวงใจ ย่อมจะมีแต่ความสับสน
มืดมนในการดำรงอยู่ เพราะฉะนั้นเราควรแสวงหาโอกาสทอง
เพื่อให้โอกาสแห่งธรรมได้เข้าไปสว่างไสวอยู่ในชีวิตของเรา จะ
ทำให้ตัวของเราได้รับสิ่งที่ดีตลอดไป เพราะการประพฤติปฏิบัติ
ธรรมด้วยการหมั่นฝึกฝนใจให้หยุดนิ่งเป็นหัวใจของการเกิดมา
สร้างบารมี

พระลัทธิลัทธิพุทธเจ้าตรัสไว้ใน ขุททกนิกาย ธรรมบท ว่า

“น อนตฺตลิกฺเข น สมฺมุตฺตมชฺเช

น ปพฺพตานํ วิวรํ ปวิสุส

น วิชฺชเต โส ชคตฺตปฺปเทโส

ยตรฏฺฐจิตํ นปฺปสฺสเหยฺย มจฺจุ

บุคคลจงนั่งในท่ามกลางอากาศ ในท่ามกลาง
มหาสมุทร เข้าไประหว่างซอกของภูเขาทั้งหลาย ก็ไม่พ้น
ประเทศคือ แผ่นดินที่ความตายไม่พึงครอบงำผู้สถิตอยู่
ย่อมไม่มี”

เส้นทางจอมปราษฎ์ (๑๐)

๕๒๓

ความตายเป็นสิ่งที่ทุกคนไม่ปรารถนา แต่การจะหลบหลีกหนีมัจจุราชนั้น เป็นไปไม่ได้ เพราะว่าเรายังไปไม่ถึงที่สุดแห่งทุกข์ ยังต้องเวียนว่ายตายเกิดในวัฏสงสาร ชั้นที่ ๕ คือสังขารร่างกายนี้ ยังตกอยู่ในกฎของไตรลักษณ์ ที่ไม่เที่ยง เป็นทุกข์ และไม่ใช่อัตนที่แท้จริง ตัวของเราจริงๆ ต้องเป็นธรรมชั้นที่ ๕ ชั้นที่เป็นธาตุล้วนๆ เป็นธรรมล้วน ๆ ไม่มีสิ่งใดเจือปนเลย ทำให้พ้นจากความแก่ ความเจ็บ และความตาย เส้นทางของพระนิพพาน จึงเป็นเส้นทางที่เที่ยงแท้ถาวร เป็นอมตะ อันเป็นยอดปรารถนาของสรรพสัตว์ทั้งหลาย

แต่ในขณะที่เราดำรงชีวิตอยู่ในโลก ก็ต้องการที่จะปลอดภัยคือความตาย แม้เราหลีกเลี่ยงความตายไม่พ้นแล้วมีวิธีใดบ้างที่จะชะลอภพภพเหล่านั้นให้ยืดเวลาออกไปอีกหน่อย ให้เรามีโอกาสสร้างที่ดีไปนานๆ ไม่ให้ความตายมาบังเกิดก่อนวัยอันสมควร ความสงสัยอย่างนี้ พระยามิลินท์ได้ตรัสถามกับพระนาคเสนว่า *“ข้าแต่พระนาคเสน โยมมีความสงสัยในพระดำรัสของพระบรมศาสดาที่ตรัสไว้ว่า สัตว์ทั้งหลายจะหลีกเลี่ยงชอนตัว อยู่ในที่ต่างๆ ในโลก แม้ลืกลบลักเท่าใดก็ตาม ก็ไม่อาจพ้นจากเงื้อมมือพญามัจจุราชไปได้

*มิลินทปัญหา (ฉบับแปลโดย ปุ้ย แสงฉาย)

เส้นทางจอมปราชญ์ (๑๐)

๕๒๘

แต่พระบรมศาสดาก็เคยมีพระดำรัสว่า หากบุคคลสวดพระปริตรจะพ้นจากบ่วงแห่งมัจจุราชได้ ถ้าโยมเชื่อพระดำรัสเดิมที่ว่า ไม่ว่าจะอยู่ในที่ใด ก็ไม่พ้นจากพญามัจจุราชก็ผิดนะซิ แม้จะเชื่อพระดำรัสที่ตรัสว่า บุคคลจะหลบหลีกหนีภัยไปอยู่ที่ไหนก็ตาม ก็ไม่สามารถพ้นจากความตาย ส่วนพระดำรัสที่ว่า บุคคลสวดพระปริตรจะพ้นจากบ่วงมัจจุราชได้ก็ผิดนะซิ พระคุณเจ้ามีความเห็นว่อย่างไรเล่า”

ท่านพระนาคเสนมีคำตอบในใจอยู่แล้ว เพราะท่านรู้แจ้งเห็นแจ้งแทงตลอดในธรรมทั้ง ๘๔,๐๐๐ พระธรรมขันธ์ และเป็นพระอรหันต์อีกด้วย พวกเราอาจจะสงสัยว่า พระปริตรที่ว่ามานั้นเป็นอย่างไร ก็เป็นบทสวดเวลาพระภิกษุไปเจริญพระพุทธมนต์ ในงานมงคลตามวาระต่างๆ ขันธปริตรก็ขึ้นต้นว่า วิรูปกุเข หิ เม เมตตํ เมตตํ ที่เราเคยได้ยินกัน ซึ่งเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับการแผ่เมตตาไปยังพญางูทั้ง ๔ ตระกูล เป็นบทสวดเพื่อให้พ้นภัยจากสัตว์เลื้อยคลานทั้งหลาย

พระนาคเสนอรหันต์เจ้า ได้วิไลชันหาให้ฟังว่า “มหาบพิตรบาทพระคาถาที่พระพุทธองค์ตรัสไว้นั้น เป็นความจริง เพราะสามารถป้องกันความตาย แก่ผู้ที่มีอายุพอจะสืบต่อไปได้ ส่วนพวกที่มีกรรมคloyกangกันอยู่ จะเจริญพระปริตรไม่ให้สิ้นอายุนั้นไม่ได้ แต่ก็อาจคloyกันพญามัจจุราชให้ช้าลง เพื่อให้อายุช่วย

เส้นทางจอมปราชญ์ (๑๐)

๕๒๕

ยืนยาวขึ้นไปอีก ถ้าหากถึงคราวที่จะสิ้นอายุ จะห้ามมัจจุราช
อย่างไรก็คงไม่ฟัง เปรียบเหมือนต้นไม้ที่ตายแล้ว ไล่ช้างในเป็น
โพรงแห่งผาก แม้จะมีผู้ที่ต้องการจะให้ต้นไม้ขึ้นฟื้นคืนมา
เอน้ำมารดเป็นร้อยหม้อพันหม้อ ก็ไม่สามารถผลิตดอกออกผล
ได้ฉันใด

บุคคลถึงคราวสิ้นอายุขัย ถึงจะมียาวิเศษ มีแพทย์ตั้งใจ
เยียวยารักษาเป็นอย่างดี ก็มีอาจมีอายุขัยยืนยาวสืบต่อไปได้
พระปริตรก็เหมือนกัน คนที่สิ้นอายุแล้วแม้จะสวดสรรเสริญ
พระปริตรมากมายสักปานใด ก็ไม่สามารถป้องกันชีวิตของคนที่มี
อายุสิ้น ให้มีชีวิตยืนยาวสืบต่อไป และพระปริตรเหล่านี้มีไว้
ป้องกันรักษาตอนที่ยังไม่ถึงแก่กรรม และบุคคลที่ยังไม่สิ้นอายุ

เปรียบเหมือนชานา เมื่อต้นข้าวแก่จนสุกแล้ว ถึงจะ
วิดน้ำในนาขังเอามากมาย ต้นข้าวก็ไม่เจริญเติบโตต่อไปได้อีก
คงมีแต่จะร่วงโรยไป แต่ข้าวที่มีต้นอ่อนนั้น พอให้น้ำเลี้ยง ก็
เจริญเติบโต สีสันเขียวชอุ่มงดงาม ข้อนี้เป็นฉันใด คนที่มีอายุสิ้น
แล้วจะให้กินยา และสวดพระปริตรเท่าใดก็ไม่สามารถจะมีอายุ
ขัยสืบต่อไปได้ฉันนั้น แต่ผู้ที่มีอายุและวัยที่สามารถเจริญเติบโต
ต่อไปได้อีกนั้น หากเจ็บไข้ได้ป่วย ถ้าได้สวดพระปริตรหรือกิน
ยารักษาเพียงเล็กน้อยก็จะหายป่วย และดำรงชีวิตอยู่ต่อไปได้”

เส้นทางจอมปราชญ์ (๑๐)

๕๓๐

พระยามิลินท์ได้ฟังคำวิไลสนาเช่นนั้น ก็ยังไม่คลายความสงสัย ได้โต้แย้งไปว่า “หากคนที่อายุชั้ยหมดสิ้นแล้ว จะเอายาให้กินก็ตาย สวดพระปริตรก็ไม่หาย ฉะนั้นทั้งยาและพระปริตรก็ไม่มีประโยชน์อะไรเลยซิ พระคุณเจ้า ใครป่วยก็ป่วยไป ใครถึงคราวตายก็ต้องตาย ยาหรือพระปริตรหาช่วยชีวิตใครได้ไม่” พระนาคนเสนท่านก็เลยถามท่านองชวณคุยว่า “แล้วมหาบพิตรเคยเห็นคนที่เป็นโรคแล้วหายด้วยการทานยาหรือไม่” พระราชาทรงตอบว่า “เคยเห็นมาหลายร้อยคน”

พระเถระจึงถามต่อว่า “ถ้าอย่างนั้น คำที่มหาบพิตรบอกว่า ยาไม่มีประโยชน์ ก็ผิดไปนะซิ ดูก่อนมหาบพิตร เคยได้ยินได้ฟังมาหรือไม่ว่า คนที่สวดพระปริตรแล้วด้วยอานุภาพนั้น โรคภัยไข้เจ็บและอันตรายทั้งหลายสงบหายไป เสื่อมคลายไปด้วยอานุภาพของพระปริตรที่สวดนั้น และเคยได้ยินหรือไม่ว่า คนถูกงูกัดแล้วหมองูมาช่วยขจัดพิษร้ายนั้นได้”

พระยามิลินท์ก็ตอบว่า “เรื่องที่พระคุณเจ้าเล่านั้น เป็นคำเก่าๆ ที่เล่ากันมาจนทุกวันนี้ ซึ่งก็ได้ยินอยู่บ้าง” พระนาคนเสนจึงพูดว่า “นั่นแสดงว่า ทั้งยาและพระปริตรก็ต้องมีประโยชน์อย่างแน่นอน ดูกรมมหาบพิตร พระปริตรนี้รักษาเป็นบางพวก ไม่รักษาเป็นบางพวก เหมือนยาสามารถรักษาคนไข้บางพวก บางพวกจะใช้ยาได้อย่างไรก็รักษาไม่หายเหมือนอาหารที่ใช้บริโภค

เส้นทางจอมปราชญ์ (๑๐)

๕๓๑

ไม่ได้รักษาชีวิตของสัตว์ไว้ทั้งหมด เพราะบางพวกกินอาหาร เกินขนาด เตโชธาตุมีอาจเผาผลาญก็แน่นจนเสียดถึงแก่ความตาย

โภชนาหารจะรักษาชีวิตสัตว์ไม่ได้ มีเหตุอยู่ ๒ ประการ คือบริโภคอาหารมากเกินไป และก็ธาตุไฟหย่อนไม่อาจย่อยได้ โภชนาหารเป็นของเลี้ยงชีวิตสัตว์ แต่เพราะสัตว์ไม่รู้จักบริโภค ให้พอสมควร และไม่รู้จักผ่อนผันให้เหมาะสมแก่กำลังของตน จึงกลายเป็นเครื่องขจัดชีวิตของตัวเอง”

จากนั้นพระนาคเสนเถระเจ้า ก็สรุปว่า “มหาบพิตร พระปริตรก็เช่นเดียวกัน จะช่วยไม่ได้ด้วยเหตุ ๓ ประการด้วยกัน คือ ๑.เป็นกัมมวารณ กรรมหนักมาปิดกั้นไว้ ๒.เป็นกิเลสวารณ กิเลสเกิดขึ้นมาในใจ เหมือนพญานกยูง ใจมัวหมองเพราะกามราคะบังเกิดขึ้น ทำให้พระปริตรไม่เกิดอานุภาพ และ ๓.คนที่สวดพระปริตรเพียงแค่ท่องบ่นด้วยปาก แต่ไม่ได้มีจิตเลื่อมใสศรัทธา จิตไม่เป็นเอกัคคตา ไม่หยุดไม่นิ่งพอ

มหาบพิตร พระปริตรนี้เป็นเครื่องป้องกันรักษาบุคคล ได้จริง แต่เพราะบุคคลมีความผิดติดตัวมาอยู่ จึงไม่สามารถรักษาได้ เหมือนมารดาเลี้ยงดูบุตร ทนเหนื่อยยากลำบากกว่าจะเลี้ยงจนโตได้ แต่พอโตขึ้น ไม่รู้ผิดชอบชั่วดี ไปทำความผิดใหญ่หลวง ถูกลงโทษตามกฎหมาย แม้มารดาจะรักลูกสักปานใด

เส้นทางจอมปราชญ์ (๑๐)

๕๓๒

เผ้าคอยดูแลห่วงใยรักษามาตลอด เมื่อเป็นอย่างนั้น ก็ไม่สามารถรักษาบุตรไว้ได้ฉันใด พระปรีตรก็เป็นอย่างนั้น เป็นเครื่องป้องกันรักษาบุคคลได้ แต่ป้องกันไม่ได้ ก็เพราะผู้นั้นมีความผิด”

คำวิไลของพระเถระจอมปราชญ์ ทำให้เราได้อ่านภาพของการสวดพระปรีตร สวดมนต์สรรเสริญคุณของพระรัตนตรัยมากยิ่งขึ้น ก็ให้รับรู้ไว้ว่าอ่านภาพของพระรัตนตรัยไม่มีประมาณ ถ้าเราหมั่นสวดสรรเสริญด้วยจิตเลื่อมใสกันจริงๆ สวดมนต์ไปใจหยุดนิ่งไปด้วย อ่านภาพนั้นก็ยิ่งทับทวี ท่านจะช่วยปกป้องรักษาเราได้จริงๆ อัคคีภัย โจรภัย อุทกภัย ภัยร้ายทุกชนิด เขี้ยวเงา หมอเสน่ห์ เล่ห์กล มนต์คาถา เจ้าทรง ผีสิง มนต์ดำทั้งหลายไม่มากล้ากรายเราเลย เพราะฉะนั้นให้ทำบ้านของเราเป็นอริยสถาน ด้วยการเปิดเป็นบ้านกัลยาณมิตร ที่มีเสียงสวดมนต์สรรเสริญพระรัตนตรัย ให้มนุษย์และเหล่าเทวาได้อนุโมทนากัน เมื่อรู้อย่างนี้แล้ว ก็ตั้งใจประพฤติปฏิบัติธรรม สวดมนต์ทำวัตรกันทุกๆ วัน อย่าให้ขาด อาณิสสรณ์นี้จะปกป้องคุ้มครองทุกๆ คน

ประวัติย่อ พระราชภาวนาวิสุทธิ (หลวงพ่อัมมชโย)

๕๓๔

พระราชภาวนาวิสุทธิ (หลวงพ่อัมมชโย)

สมณศักดิ์ พ.ศ.๒๕๓๕ ได้รับพระราชทานสมณศักดิ์ เป็นพระราชาคณะ
ชั้นสามัญ ที่ พระสุธรรมยานเถร

พ.ศ.๒๕๓๙ ได้รับพระราชทานสมณศักดิ์ เป็นพระราชาคณะ
ชั้นราช ที่ พระราชภาวนาวิสุทธิ
(ฝ่ายวิปัสสนาธุระ)

นามและฉายา ไชยบุญ ฐมมชโย (สุทธิผล)

ชาติกาล วันเสาร์ที่ ๒๒ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๘๗

ชาติภูมิ อำเภอพรหมบุรี จังหวัดสิงห์บุรี

บรรพชาอุปสมบท วันพุธที่ ๒๗ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๑๒
ณ พัทธสีมาวัดปากน้ำ ภาษีเจริญ กรุงเทพฯ
โดยมี สมเด็จพระมหารัชมังคลาจารย์
(ช่วง วรปุญโญ ป.ธ ๙) วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ ในขณะดำรง
สมณศักดิ์ที่พระเทพพรเวที เป็นพระอุปัชฌาย์

วิทยฐานะ เสรฐศาสตร์บัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
บางเขน กรุงเทพฯ
นักธรรมโท สำนักเรียนวัดปากน้ำ ภาษีเจริญ กรุงเทพฯ
ปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ตำแหน่ง อธิบดีสงฆ์วัดพระธรรมกาย
ประธานมูลนิธิธรรมกาย
เจ้าสำนักเรียน โรงเรียนพระปริยัติธรรม วัดพระธรรมกาย

ประวัติย่อ พระราชภาวนาวิสุทธิ (หลวงพ่อธัมมชโย)

๕๓๕

ผลงานโดยสังเขป

๑. จัดพิธีมุทิตาสักการะพระภิกษุสามเณรเปรียญธรรม ๙ ประโยค ซึ่งจัดมาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๓๑ เพื่อยกย่องผู้ที่สอบได้เปรียญธรรมชั้นสูงสุดของการคณะสงฆ์ไทย

๒. เป็นผู้ริเริ่มโครงการอบรมให้ความรู้แก่พระนักบริหาร และพระกัลยาณมิตรอย่างมีระบบ

๓. จัดส่งเจ้าหน้าที่ของมูลนิธิธรรมกายเข้าเป็นภาคีสมาชิกขององค์การพุทธศาสนิกสัมพันธ์แห่งโลก และองค์การสหประชาชาติ เพื่อแลกเปลี่ยนและสร้างความสัมพันธ์กับองค์กรต่างๆ ทั่วโลก

๔. สร้างวัดในทวีปอเมริกา ทวีปยุโรป ทวีปออสเตรเลีย และทวีปเอเชีย รวมทั้งศูนย์ปฏิบัติธรรมกว่า ๑๐๐ แห่ง ทั่วโลก เพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนา และส่งเสริมการปฏิบัติธรรมแก่ชาวไทยและชาวต่างประเทศ

๕. นำเสนอให้มีวันสมาธิโลก และจัดวันสมาธิโลก ร่วมกับองค์การยูวพุทธศาสนิกสัมพันธ์แห่งโลก โดยกำหนดให้วันที่ ๖ สิงหาคม ของทุกปีเป็นวันที่ชาวโลกทั้งหลายจะได้ทำใจให้เป็นสมาธิร่วมกัน

๖. จัดตั้งโครงการสร้างเสริมคุณธรรมกว่า ๑๐๐ โครงการ แก่เยาวชนและประชาชนทั่วประเทศ เช่น โครงการบรรพชา-อุปสมบทหมู่ นักเรียน นิสิต นักศึกษา และประชาชนทั่วไป ภาคฤดูร้อน ภาคเข้าพรรษา เป็นประจำตลอดปี โครงการอบรมธรรมทายาทหญิง โครงการสมาธิแก้ว เป็นต้น

ประวัติย่อ พระราชภาวนาวิสุทธิ (หลวงพ่อธัมมชโย)

๕๓๖

๗. จัดตั้งโครงการปฏิบัติธรรมพิเศษ ซึ่งจัดให้มีการสอนสมาธิภาวนานอกสถานที่ ครั้งละ ๑ สัปดาห์ ตลอดทั้งปี

๘. จัดตั้งโครงการบ้านกัลยาณมิตร โดยส่งพระอาจารย์ออกบรรยายธรรมในสถานศึกษาและสถาบันต่างๆ ทั้งในกรุงเทพฯ และต่างจังหวัดเป็นประจำ

๙. ริเริ่ม ปลุกฝัง และสร้างค่านิยมในการแต่งชุดขาวเข้าวัดปฏิบัติธรรมในวันอาทิตย์ รณรงค์ให้เยาวชนและประชาชนเข้าร่วมปฏิบัติธรรมโดยมีคำขวัญว่า “ไปวัดทุกวันอาทิตย์ เพื่อสร้างชีวิตให้มีคุณค่า”

๑๐. ริเริ่มโครงการตอบปัญหาธรรมะ ทางก้าวหน้า เริ่มตั้งแต่ปีพ.ศ. ๒๕๒๕ มีผู้เข้าสอบเพียง ๓๐๐ คน จนถึงปีพ.ศ. ๒๕๔๖ มียอดผู้เข้าสอบมากถึง ๔,๐๖๗,๓๗๒ คน

๑๑. เป็นผู้สนับสนุนการศึกษาภาษาบาลี จนมีภิกษุสามเณรสอบได้มากที่สุดของประเทศติดต่อกันหลายปี และสร้างประวัติศาสตร์การศึกษาที่มีนักเรียนสอบได้มากถึง ๒๑๓ รูป

๑๒. เป็นผู้ริเริ่มโครงการ “เทเหล้า-เผาบุหรี่” อย่างเห็นเป็นรูปธรรม และจัดทำกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง จนปรากฏว่ามีการเลิกดื่ม เลิกขาย และเลิกผลิตกันมากมายทั่วโลก

๑๓. เทศน์ สอนธรรมะ และการเจริญสมาธิภาวนาทุกวันแก่ประชาชนทั่วไป ณ สภาธรรมกายสากล วัดพระธรรมกาย จ.ปทุมธานี

๑๔. ให้ทุนการศึกษาแก่พระภิกษุ-สามเณร นักเรียน นิสิต นักศึกษา ปีละกว่า ๒,๐๐๐ ทุน ทุกปี

พ จ น ำ นุ ก ร ม

สำหรับหนังสือธรรมะเพื่อประชาชน

พจนานุกรม สำหรับหนังสือธรรมะเพื่อประชาชน

๕๓๘

กลืน	ตามศัพท์แปลว่า ไม้สะดึง คือไม้สำหรับทำจีวร, ในทางพระวินัย ใช้เป็นชื่อเรียก สังฆกรรมอย่างหนึ่ง ที่พระพุทธเจ้าทรงอนุญาตแก่สงฆ์ ผู้จำพรรษาแล้ว
กตัญญูตา	ความเป็นคนกตัญญู, ความเป็นผู้รู้คุณ
กตัตตากรรม	กรรมลักว่าทำ คือ ไม่ได้ตั้งใจจะเป็นอย่างนั้นโดยตรง ทำไปโดยไม่ตั้งใจชัดเจน
กลืน	วัตถุอันจุใจ คือ จุใจให้เข้าไปผูกอยู่ ใช้สำหรับเพ่ง เพื่อจุจิตให้เป็นสมาธิ
กหาปณะ	ชื่อมาตราเงินในสมัยโบราณ ๑ กหาปณะ เท่ากับ ๒๐ มาสก หรือ ๔ บาท
กัป	กาลกำหนด, ระยะเวลายาวนานเหลือเกิน
กัมมัญฐาน	ที่ตั้งแห่งการงาน, อารมณ์เป็นที่ตั้งแห่งการงานของใจ กัมมัญฐาน ๔๐ คือ กลืน ๑๐ อสุภะ ๑๐ อนุสสติ ๑๐ พรหมวิหาร ๔ อาทาเรปฏิกูลสัญญา ๑ จตุธาตุวัตถาน ๑ อรูป ๔
กามคุณ	ส่วนที่ปรารถนาใคร่มี ๕ อย่าง คือ รูป เสียง กลิ่น รส โผฏฐัพพะ ที่น่าใคร่น่าพอใจ
กามฉันท	ความพอใจรักใคร่ในอารมณ์ที่ชอบใจมีรูปเป็นต้น, ความพอใจในกามคุณทั้ง ๕
กามตัณหา	ความทะยานอยากในกาม,
กามภพ	ที่เกิดของผู้ที่ยังข้องอยู่ในกาม, ได้แก่ อบายภูมิ มนุษยโลก และเทวโลก

พจนานุกรม สำหรับหนังสือธรรมะเพื่อประชาชน

๕๓๕

- กามราคะ** ความกำหนดด้วยกิเลสกาม, ความรักใคร่กาม
- กามสุขัลลิกานุโยค** การประกอบตนให้พัวพันหมกมุ่นอยู่ในกามสุข เป็นที่สุดอย่างหนึ่ง ในบรรดาที่สุดสอง คือ กามสุขัลลิกานุโยค ๑ อัตตกิลมณานุโยค ๑
- กามารมณ** อารมณ์ที่น่าใคร่ น่าปรารถนา หมายถึง รูป เสียง กลิ่น รส โผฏฐัพพะ ได้แก่กามคุณ ๕ นั้นเอง
- กามาวจร** ซึ่งท่องเที่ยวไปในกามภพ, ซึ่งเกี่ยวข้องอยู่ในกาม
- กามาสวะ** อาสวะคือกาม, กิเลสต้องอยู่ในสันดานที่ทำให้เกิดความใคร่
- กามเมสุมิจฉาจาร** ความประพฤติดินกามทั้งหลาย, ความผิดประเวณี
- กายสุจจริต** ประพฤติชอบทางกาย มี ๓ อย่าง คือ เว้นจากฆ่าสัตว์ เว้นจากลักทรัพย์ เว้นจากประพฤติดินกาม
- กาลทาน** ทานที่ให้ตามกาล ไม่ใช่ให้ได้ตลอดเวลา เช่น การถวายผ้ากฐิน การถวายผ้าอาบน้ำฝน เป็นต้น ซึ่งทายกจะถวายได้ตามกำหนดเวลาที่พระพุทธเจ้าทรงอนุญาตเท่านั้น
- กาสาวพัสดุ์** ผ้าที่ย้อมด้วยน้ำฝาด, ผ้าเหลืองสำหรับพระ
- กิเลสกาม** กิเลสเป็นเหตุใคร่, กิเลสที่ทำให้อยาก
- กิเลสमार** มาร คือ กิเลสที่เข้าครอบงำจิตใจขัดขวางไม่ให้ทำความดี
- กฏิ** กระตอมหรือที่ปัก ซึ่งเป็นที่อยู่ของนักบวช เช่น พระภิกษุ
- กุศลกรรม** กรรมดี, กรรมที่เป็นกุศล, การกระทำที่ดี คือ เกิดจากกุศล

พจนานุกรม สำหรับหนังสือธรรมะเพื่อประชาชน

๕๔๐

กุศลกรรมบถ	ทางแห่งกรรมดี, ทางทำดี, ทางแห่งกรรมที่เป็นกุศล, กรรมดี อันเป็นทางนำไปสู่สุคติมี ๑๐ อย่าง
กุศลธรรม	ธรรมที่เป็นกุศล, ธรรมฝ่ายกุศล, ธรรมที่ดี, ธรรมฝ่ายดี
ขันติ	ความอดทน
ชั้นธมาร	ชั้น ๕ คือ รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ เป็นมาร เพราะเป็นสภาพอันปัจจัยปรุงแต่งขึ้น เป็นที่ตั้งแห่งทุกข์
ชิปปาภิญญา	รู้ฉับพลัน
ชีณาสพ	ผู้มีอาสวะสิ้นแล้ว, ผู้หมดกิเลส, พระอรหันต์
เชพะ	น้ำลาย
ครุกรรม	กรรมหนักทั้งที่เป็นกุศลและอกุศล ในฝ่ายกุศล ได้แก่ ฌานสมาบัติ ในฝ่ายอกุศล ได้แก่ อนันตริยกรรม
คฤหบดี	ผู้เป็นใหญ่ในเรือน, พ่อเจ้าเรือน, ผู้มั่งคั่ง
คัณถุระ	ธุระ คือ การเรียนพระคัมภีร์, การศึกษาพระปริยัติธรรม
คาวุต	ชื่อมาตราวัดระยะทางเท่ากับ ๘๐ อุลกะ หรือ ๑๐๐ เส้น (๔ คาวุต เป็น ๑ โยชน์)
จตุตถฌาน	ฌานที่ ๔ มีองค์ ๒ ละสุขเสียได้ มีแต่อุเบกขากับเอกัคคตา
จตุปัจจัย	สิ่งจำเป็นสำหรับชีวิต ๔ อย่าง คือ จีวร บิณฑบาต เสนาสนะ คิลานเภสัช
จรรณะ	เครื่องดำเนิน, ปฏิปทา คือ ข้อปฏิบัติอันเป็นทางบรรลุวิชามี ๑๕ คือ สีสัมปทา ความถึงพร้อมด้วยศีล อปัณณกปฏิปทา ๓ ลัทธธรรม ๗ และฌาน ๔

พจนานุกรม สำหรับหนังสือธรรมะเพื่อประชาชน

๕๔๑

- จันทาล** ลูกต่างวรรณะ เช่น บิดาเป็นศุทร มารดาเป็นพราหมณ์ มีลูกออกมา เรียกว่า จันทาล
- จีวร** ผ้าที่ใช้นุ่งห่มของพระในพระพุทธศาสนาผืนใดผืนหนึ่งก็ได้ ในจำนวน ๓ ผืน ที่เรียกว่า ไตรจีวร คือ ผ้าสังฆาฏิ ผ้าอุตราสงค์ และผ้าอังตราสก
- จติ** เคลื่อนจากภพหนึ่งในสัฏพจน์, ตาย ส่วนมากใช้กับเทวดา
- จุฬามณีเจดีย์** พระเจดีย์ที่บรรจุพระจุฬามณีของพระพุทธเจ้าในดาวดึงส์ เทวโลก
- ฉัพพรรณรังสี** รัศมี ๖ ประการ ซึ่งเปล่งออกจากพระวรกายของ พระพุทธเจ้า คือ ๑.เขียวเหมือนดอกอัญชัน ๒.เหลืองเหมือน หอตาลทอง ๓.แดงเหมือนตะวันอ่อน ๔.ขาวเหมือนแผ่นเงิน ๕.สีหงสบาทเหมือนดอกหงอนไก่ ๖.ประภัสสรเลื่อมพราย เหมือนแก้วผลึก
- ชฎิล** นักบวชประเภทหนึ่ง เกล้าผมมุ่นเป็นมวยสูงชัน มักถือลัทธิ บูชาไฟ
- ชนกกรรม** กรรมที่นำไปเกิด, กรรมที่เป็นกุศลหรืออกุศลก็ตามที่เป็น ตัวแต่งสัตว์ให้เกิด คือ ชักนำให้ถือปฏิสนธิในภพใหม่
- ชมพูทวีป** ชื่อประเทศอินเดียครั้งโบราณ
- ชาคริยานุโยค** การประกอบความเพียรเครื่องตั้งอยู่ คือ เพียรพยายาม ปฏิบัติธรรม ไม่เห็นแก่นอน ตื่นตัวอยู่เป็นนิตย์
- ฌาน** การเพ่งอารมณ์จนใจแน่วแน่เป็นอัปนาสมาธิ
- ญาณ** ความรู้, วิชาหยั่งรู้, วิชากำหนดรู้

พจนานุกรม สำหรับหนังสือธรรมะเพื่อประชาชน

๕๔๒

- ดาวดึงส์** สวรรค์ชั้นที่ ๒ แห่งสวรรค์ ๖ ชั้น มีจอมเทพผู้ปกครอง คือ พระอินทร์
- ดุสิต** สวรรค์ชั้นที่ ๔ มีท้าวลันดุสิตเทวราชปกครอง เป็นชั้นที่สถิตของพระโพธิสัตว์
- เดียรฉาย์** นักบวชภายนอกพระพุทธศาสนา
- ตถาคต** พระนามอย่างหนึ่งของพระพุทธเจ้า เป็นคำที่พระพุทธเจ้าตรัสถึงพระองค์เอง
- ตบะ** ความเพียรเครื่องเผาผลาญกิเลส, การบำเพ็ญเพียรเพื่อกำจัดกิเลส
- ไตรลักษณ์** ลักษณะ ๓ คือความไม่เที่ยง, ความเป็นทุกข์, เป็นอนัตตา
- ไตรสิกขา** สิกขา ๓, ข้อปฏิบัติที่ต้องศึกษา ๓ อย่าง คือ ศึกษาเรื่อง ศีล สมาธิ ปัญญา
- อุปารหบุคคล** บุคคลผู้ควรแก่สละ คือ บุคคลที่ควรนำกระดุกบรรจุสละ ไว้บูชา มี ๔ คือ ๑.พระพุทธเจ้า ๒.พระปัจเจกพุทธเจ้า ๓.พระอรหันตสาวก ๔.พระเจ้าจักรพรรดิ
- ทักษิณาวฏ** เวียนประทักษิณ คือ เวียนขวาเหมือนเข็มนาฬิกา
- ทักษิโณยบุคคล** บุคคลผู้ควรรับทักษิณา ได้แก่ พระสงฆ์, สมณะ
- ทักษิโณทก** น้ำที่หกลงในเวลาทำทาน เป็นเครื่องหมายของการให้
- ทสสนานุตตริยะ** การเห็นที่ยอดเยี่ยม
- ทิพพจักขุ** ตาทิพย์, ญาณพิเศษของผู้ได้อภิญญาทั้งหลาย
- ทศปาโมกข์** อาจารย์ผู้มีชื่อเสียงโด่งดัง

พจนานุกรม สำหรับหนังสือธรรมะเพื่อประชาชน

๕๔๓

ทุกรกิจริยา	การทำความเพียรอันยากที่ใครๆ จะทำได้
ทุศีล	มีศีลชั่ว คือ ประพฤติไม่ดี มักละเมิดศีล
เทพธิดา	นางฟ้า, หญิงชาวสวรรค์
เทพบุตร	เทวดาผู้ชาย, ชาวสวรรค์เพศชาย
เทวดา	หมู่เทพ, ชาวสวรรค์ เป็นคำเรียกชาวสวรรค์ทั้งเพศชายและเพศหญิง
เทวธรรม	ธรรมที่ทำให้เป็นเทวดา มี ๒ อย่าง คือ หิริ และโอตตตัปปะ
เทวโลก	โลกของเทวดา ได้แก่ สวรรค์กามาพจร ๖ ชั้น คือ ๑.จตุมหาราชิกา ๒.ดาวดึงส์ ๓.ยามา ๔.ดุสิต ๕.นิมมานรดี ๖.ปรนิมมิตวสวัตติ
เทโวโรหณะ	การที่พระพุทธเจ้าเสด็จลงจากเทวโลกหลังออกพรรษา
ธมกรก	กระบอกกรองน้ำของพระสงฆ์
ธรรมกถึก	ผู้กล่าวสอนธรรม, ผู้แสดงธรรม, นักเทศน์
ธรรมาภิสมัย	การตรัสรู้ธรรม, การสำเร็จมรรคผล
ธรรมาสน์	ที่สำหรับนั่งแสดงธรรม
ธุดงค์	องค์คุณเครื่องกำจัดกิเลส, ชื่อข้อปฏิบัติประเภทวัตร ที่ผู้ สมัครใจจะพึงสมาทานประพฤติได้ เป็นอุบายขัดเกลากิเลส
นมัสการ	การไหว้, การเคารพ, นอบน้อม
นิคหกรรม	กรรมที่สงฆ์ทำแก่ภิกษุที่ควรปราบเพื่อให้เช็ดหลาบ
นิพพาน	การดับกิเลสสิ้นเชื้อไม่เหลือเศษ, การดับขันธห้าของ พระอรหันต์

พจนานุกรม สำหรับหนังสือธรรมะเพื่อประชาชน

๕๔๔

นิมนต์	เชิญ หมายถึงเชิญพระ เชิญนักบวช
นินยานิกะ	ธรรมเป็นเครื่องนำสัตว์ออกจากกองทุกข์
นिरยบาล	ผู้คุมนรก, ผู้ลงโทษสัตว์นรก
นิรามิสสุข	สุขไม่เจืออาภิส, สุขไม่ต้องอาศัยเครื่องหล่อหรือกามคุณ
นิโรธ	ความดับทุกข์ คือ ดับต้นเหตุได้สิ้นเชิง, ภาวะปลอดทุกข์
นิโรธสมบัติ	การเข้านิโรธ คือ ดับสัญญาความจำได้หมายรู้ และเวทนา การเสวยอารมณ์ เรียกเต็มว่าเข้าสัญญาเวทียตนิโรธ
บรมศาสดา	ศาสดาที่ยอดเยี่ยม, พระผู้เป็นครูที่สูงที่สุดคือพระสัมมาสัมพุทธเจ้า
บัณฑิต	กะเทย, คนไม่ปรากฏว่าเป็นเพศชายหรือเพศหญิง
บารมี	คุณความดีที่บำเพ็ญอย่างยิ่งยวด เพื่อบรรลุจุดหมายอัน สูงสุดยิ่ง มี ๑๐ คือ ทาน, ศีล, เนกขัมมะ, ปัญญา, วิริยะ, ขันติ, ลัจจะ, อธิษฐาน, เมตตา, อุเบกขา
บุญนิธิ	ขุมทรัพย์คือบุญ
บุพกรรม	กรรมที่เคยทำไว้ในอดีต
บุพพาราม	วัดที่นางวิสาขาสร้างถวายพระพุทธเจ้าและภิกษุสงฆ์ที่กรุง สาวัตถี พระพุทธเจ้าประทับที่วัดนี้ รวมทั้งสิ้น ๖ พรรษา
บุพเพสันนิวาส	การเคยอยู่ร่วมกันในกาลก่อน
เบญจกามคุณ	สิ่งที่น่าปรารถนาน่าใคร่ ๕ อย่าง คือ รูป เสียง กลิ่น รส และโผฏฐัพพะ
ปฏิบัติ	ผู้รับทาน, ผู้รับของถวาย

พจนานุกรม สำหรับหนังสือธรรมะเพื่อประชาชน

๕๔๕

ปฏิจจนุปบาท สภาพอาศัยกันจึงเกิดมีขึ้น, การที่ทุกข์เกิดขึ้นเพราะ
อาศัยปัจจัยต่อเนื่องกันมา

ปฏิเวธ เข้าใจตลอด, แหว่งตลอด, ตรัสรู้, รู้ทะลุปรุโปร่ง

ปฏิสัมภิทา ความแตกฉาน, ปัญญาแตกฉานมี ๔ คือ ๑.แตกฉานในอรรถ
๒.แตกฉานในธรรม ๓.แตกฉานในนิรุตติ คือภาษา
๔.แตกฉานในปฏิภาณ

ปรทาริกกรรม การประพดิล่วงเมียดคนอื่น, การเป็นฐูเมียดเขา

ปรมัตถบารมี บารมียอดเยี่ยม, บารมีระดับสูงสุด สูงกว่าอุปบารมี เช่น
การสละชีวิต เป็นทานปรมัตถบารมี เป็นต้น

ปรมัตถประโยชน์ ประโยชน์อย่างยิ่ง คือ พระนิพพาน

ประเคน ส่งของถวายพระให้ถึงมือ

ประทักษิณ การเวียนขวา คือ เวียนอย่างเข็มนาฬิกา เป็นอาการแสดง
ความเคารพ

ปริพาชก นักบวชผู้ชายนอกพระพุทธศาสนาพวกหนึ่งในชมพูทวีป
ชอบลัฏจรูปในที่ต่างๆ ลำแดงทรศนะทางลัทธิของตน

ปฤษฏางค์ อวัยวะเบื้องหลัง, ส่วนหลัง, ข้างหลัง

ปลิโพธ เครื่องผูกพันหรือห่วงวนเหนี่ยวเป็นเหตุให้ใจพะวักพะวง

ปัญจขันธ์ ขันธ์ ๕ คือ รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ

ปาฏิหาริย์ เรื่องที่น่าอัศจรรย์, การกระทำที่บังเกิดผลเป็นอัศจรรย์

บุถุชน คนที่หนาแน่นไปด้วยกิเลส, คนที่ยังมีกิเลสมาก หมายถึง
คนธรรมดา ทั่วๆ ไป

พจนานุกรม สำหรับหนังสือธรรมะเพื่อประชาชน

๕๔๖

พยาบาทวิตก ความตรึกในทางคิดร้ายต่อผู้อื่น

พรหม ผู้ประเสริฐ, เทพในพรหมโลกเป็นผู้ไม่เกี่ยวข้องกับดัวกาม มี ๒ พวก คือ รูปพรหมมี ๑๖ ชั้น อรูปพรหมมี ๔ ชั้น

พรหมจรรย์ การบวชซึ่งละเว้นเมถุน, การครองชีวิตที่ปราศจากเมถุน

พระพุทธเจ้า พระผู้ตรัสรู้เองโดยชอบ แล้วสอนผู้อื่นให้รู้ตาม, ศาสดาเอกของโลก

พุทธบริษัท ผู้นับถือพระพุทธศาสนามี ๔ จำพวก คือ ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา

พุทธุปบาทกาล กาลเป็นที่อุบัติของพระพุทธเจ้า, เวลาที่มีพระพุทธเจ้าอุบัติขึ้นในโลก

โพธิสัตว์ ท่านผู้ที่จะได้ตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้า ซึ่งกำลังบำเพ็ญบารมี ๓๐ ทัก

มนสิการ การทำในใจ, ใส่ใจ, พิจารณา

มนุษยธรรม ธรรมที่ำคนให้เป็นมนุษย์ ได้แก่ ศีล ๕ และคุณธรรม เช่น เมตตา กรุณา เป็นต้น

มหาปริจาค การสละอย่างใหญ่ของพระโพธิสัตว์มี ๕ อย่าง คือ สละทรัพย์ สละอวัยวะ สละชีวิต บริจาคลูก บริจาคภรรยา

มหาภิเนษกรรมณี การเสด็จออกบวชของพระพุทธเจ้า

มิจจาทิฏฐิ ความเห็นที่ผิดจากคลองธรรม เช่น เห็นว่าทำดีไม่ได้ดี ทำชั่วไม่ได้ชั่ว มารดาบิดาไม่มีคุณ เป็นต้น

มิจฉาวณิชา การค้าขายไม่ชอบธรรม, การค้าขายที่ผิดศีลธรรม ๕ อย่าง คือ ๑.ค้าอาวุธ ๒.ค้ามนุษย์ ๓.ค้าสัตว์สำหรับนำไปฆ่าเป็น

พจนานุกรม สำหรับหนังสือธรรมะเพื่อประชาชน

๕๔๓

อาหาร ๔.ค้ำของเมา ๕.ค้ายาพิษ

ยัญ การเซ่น การบูชา การบวงสรวงชนิดหนึ่งของพราหมณ์ เช่น
ฆ่าสัตว์บูชาเทพเจ้า

โยชน์ ชื่อมาตราวัดระยะทาง เท่ากับ ๔ คาวุต หรือ ๔๐๐ เส้น
หรือ ๑๖ กิโลเมตร

โยนิโสมนสิการ การทำในใจโดยแยบคาย, พิจารณาไตร่ตรองด้วยสติ
ปัญญาที่รอบคอบ

รัตนตรัย แก้ว ๓ ดวง, สิ่งมีค่าและเคารพบูชาสูงสุดของพุทธศาสนิกชน
๓ อย่าง คือ พระพุทธเจ้า พระธรรม พระสงฆ์

รูปพรหม พรหมในชั้นรูปภพ, พรหมที่เกิดด้วยกำลังรูปฌาน มี ๑๖ ชั้น

โลกธรรม ธรรมที่มีประจำโลก มี ๘ อย่าง คือ มีลาภ เสื่อมลาภ มียศ
เสื่อมยศ นินทา สรรเสริญ สุข ทุกข์

โลกุตตรธรรม ธรรมอันมิใช่วิสัยของโลก, ธรรมเหนือโลก (นิพพาน)

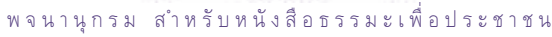
วัจกุฎี ล้อม, ที่ถ้ำยอจุจาระสำหรับภิกษุ สามเณร

วิทยาธร ผู้มีฤทธิ์ที่สำเร็จด้วยวิทยาคม อยู่ในป่าหิมพานต์

วิปฏิสาร ความเดือดร้อน, ความร้อนใจที่เกิดจากการทำความผิดหรือ
ทำบาป

วิปัสสนา ความเห็นแจ้ง คือเห็นตรงต่อความเป็นจริงของสภาวะธรรม
ด้วยธรรมจักขุ

วิภวตัณหา ความอยากในวิภพ คือความทะยานอยากในความไม่มีไม่เป็น
อยากไม่เป็นนั้น ไม่เป็นนี้

วิมุตติ	ความพ้นจากกิเลส
วิมุตติญาณทัสสนะ	ความรู้ความเห็นในวิมุตติ, ความรู้เห็นว่าจิตหลุดพ้นแล้วจากอาสวะทั้งหลาย
วิโมกข์	ความหลุดพ้นจากกิเลส
เวไนยสัตว์	สัตว์ผู้ควรแก่การแนะนำสั่งสอน, สัตว์ที่ฟังแนะนำได้
ศาสดา	ผู้สั่งสอน, เป็นพระนามอย่างหนึ่งที่ใช้เรียกพระพุทธเจ้า; ปัจจุบัน ใช้เรียกผู้ตั้งศาสนาโดยทั่วไป,
ศิลปศาสตร์	ตำราว่าด้วยวิชาความรู้ต่างๆ อันได้มีการเรียนการสอนกันมา ตั้งแต่ก่อนสมัยพุทธกาล
เศวตฉัตร	ฉัตรขาว, ร่มขาว, พระกลดขาวซึ่งนับว่าเป็นของสูงของกษัตริย์
สมณโคดม	คำที่คนทั่วไปหรือคนภายนอกพระพุทธศาสนา นิยมใช้เรียกพระพุทธเจ้า
สังคหวัตถุ	เรื่องสงเคราะห์กัน, คุณเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวใจของผู้อื่นไว้ได้
สังฆทาน	การถวายแก่สงฆ์ คือ ถวายเป็นกลางๆ ไม่จำเพาะเจาะจงภิกษุรูปใดรูปหนึ่ง
สังสารวัฏ	การเวียนว่ายตายเกิดอยู่ในภพสาม
สัมภเวสี	ผู้แสวงหาภพที่เกิด
สัมมาอาชีวะ	เลี้ยงชีวิตชอบ คือ เว้นจากเลี้ยงชีวิตโดยทางที่ผิด

พจนานุกรม สำหรับหนังสือธรรมะเพื่อประชาชน

๕๔๕

สามิสสุข	สุขเจืออามิส, สุขที่ต้องอาศัยเหยื่อล่อ ได้แก่สุขที่เกิดจาก กามคุณ
โสดาบัน	ผู้ถึงกระแสพระนิพพาน, พระอริยบุคคลผู้ได้บรรลุโสดาปัตติผล
โสดาปัตติผล	ผลคือการถึงกระแสนิพพาน, ผลที่ได้รับจากการละสักกาย- ทิฏฐิ วิจิกิจฉา สีลัพพตปรามาส ด้วยโสดาปัตติมรรค ทำให้ ได้เป็นพระโสดาบัน
อคติ	ฐานะอันไม่พึงถึง, ทางแห่งความประพฤติที่ผิด, ความ ลำเอียงมี ๔ คือ ๑.ลำเอียงเพราะรัก ๒.ลำเอียงเพราะชัง ๓.ลำเอียงเพราะเขลา ๔.ลำเอียงเพราะกลัว
อนาคตังสญาณ	ญาณหยั่งรู้ส่วนอนาคต, ปรียากำหนดรู้คาดผลข้างหน้า อัน สืบเนื่องจากเหตุในปัจจุบันหรือในอนาคตก่อนเวลานั้น
อนาคามิผล	ผลที่ได้รับจากการละสังโยชน์ คือ กามราคะ และปฏิฆะด้วย อนาคามิมรรค อันทำให้เป็นพระอนาคามี
อนโมทนา	ความยินดีด้วย, การพลอยยินดี, การแสดงความเห็นชอบ
อบายภูมิ	ภูมิที่ปราศจากความเจริญ มี ๔ อย่าง คือ นรก เปรต อสุรกาย และเดียรัจฉาน
อบายมุข	ช่องทางของความเสื่อม, เหตุเครื่องฉิบหาย
อรหัตต์	ผู้สำเร็จธรรมวิเศษสูงสุดในพระพุทธศาสนา, พระอริยบุคคล ชั้นสูงสุด
อรุปฌาน	ฌานที่มีอรุปธรรมเป็นอารมณ์

พจนานุกรม สำหรับหนังสือธรรมะเพื่อประชาชน

๕๕๐

- อวิชชา** ความหลงอันเป็นเหตุไม่รู้จริง มี ๔ คือ ความไม่รู้ริยสัจ ๔
ไม่รู้อดีต ไม่รู้อนาคต ไม่รู้ทั้งอดีตทั้งอนาคต
ไม่รู้ปัจจุสมุปปาท
- อาชีวก** นักบวชชีเปลือยพวกหนึ่งในครั้งพุทธกาล
- อำมิสบูชา** การบูชาด้วยอำมิส คือด้วยวัตถุสิ่งของ เช่น อาหาร ดอกไม้

วิธีฝึกสมาธิ

เบื้องต้น

วิธีฝึกสมาธิเบื้องต้น

๕๕๒

วิธีฝึกสมาธิเบื้องต้น

สมาธิ คือ ความสงบ สบาย และความรู้สึกเป็นสุขอย่างยิ่ง ที่มนุษย์สามารถสร้างขึ้นได้ด้วยตนเอง เป็นสิ่งที่พระพุทธศาสนา กำหนดเอาไว้เป็นข้อควรปฏิบัติ เพื่อการดำรงชีวิตทุกวันอย่างเป็นสุข ไม่ประมาท เต็มไปด้วยสติสัมปชัญญะและปัญญา อันเป็นเรื่องไม่เหลือวิสัยทุกคนสามารถปฏิบัติได้ง่ายๆดังวิธีปฏิบัติที่**พระเดชพระคุณ พระมงคลเทพมุนี** (สด จนฺทสโร) หลวงปู่วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ ได้เมตตาสั่งสอนไว้ดังนี้

๑. กราบบูชาพระรัตนตรัย เป็นการเตรียมตัวเตรียมใจให้ นุ่มนวลไว้เป็นเบื้องต้น แล้วสมาทานศีลห้าหรือศีลแปด เพื่อย้ำความ มั่นคงในคุณธรรมของตนเอง

๒. คุณเข้าหรือนั่งพับเพียบสบายๆ ระลึกถึงความดี ที่ได้ กระทำแล้วในวันนี้ ในอดีต และที่ตั้งใจจะทำต่อไปในอนาคต จน รวากับว่าร่างกายทั้งหมดประกอบขึ้นด้วยธาตุแห่งคุณงามความดีล้วนๆ

๓. นั่งขัดสมาธิ เท้าขวาทับเท้าซ้าย มือขวาทับมือซ้าย นิ้วชี้ ของมือข้างขวาจรดนิ้วหัวแม่มือข้างซ้าย นั่งให้อยู่ในท่าที่พอดี ไม่ฝืน ร่างกายมากจนเกินไป ไม่ถึงกับเกร็ง แต่อย่าให้หลังโค้งงอ หลังดา พอสบายคล้ายกับกำลังพักผ่อน ไม่บีบกล้ามเนื้อตาหรือขมวดคิ้ว แล้วตั้งใจมั่น วางอารมณ์สบาย สร้างความรู้สึกให้พร้อมทั้งกายและ ใจว่ากำลังจะเข้าไป สู่ภาวะแห่งความสงบสบายอย่างยิ่ง

วิธีฝึกสมาธิเบื้องต้น

๕๕๓

ภาพแสดงที่ตั้งจิตทั้ง ๗ฐาน

ฐานที่ ๑ ปากช่องจมูก หึงข้างซ้าย
ชายข้างขวา

ฐานที่ ๒ เพลาตา หึงข้างซ้าย
ชายข้างขวา

ฐานที่ ๓ จอมประสาท

ฐานที่ ๔ ช่องเพดาน

ฐานที่ ๕ ปากช่องลำคอ

ฐานที่ ๖ ศูนย์กลางกายที่ตั้งจิตถาวร

ฐานที่ ๗ ศูนย์กลางกายระดับสะดือ

วิธีฝึกสมาธิเบื้องต้น

๕๕๔

ภาพแสดงที่ตั้งจิตทั้ง ๗ ฐาน

ฐานที่ ๑ ปากช่องจมูก หูข้างซ้าย
ชายข้างขวา

ฐานที่ ๒ เพลาตา หูข้างซ้าย
ชายข้างขวา

ฐานที่ ๓ จอมประสาท

ฐานที่ ๔ ช่องเพดาน

ฐานที่ ๕ ปากช่องลำคอ

ฐานที่ ๖ ศูนย์กลางกายที่ตั้งจิตถาวร

ฐานที่ ๗ ศูนย์กลางกายระดับสะดือ

วิธีฝึกสมาธิเบื้องต้น

๕๕๕

๔. **นิกกำหนดนิมิต** เป็น “ดวงแก้วกลมใส” ขนาดเท่าแก้วตา-ดำ ไสบริสุทธิ ปราศจากรอยตำหนิใดๆ ขาวใส เย็นตาเย็นใจ ดัง-ประกายของดวงดาว ดวงแก้วกลม ใส่นี้เรียกว่า **บริกรรมนิมิต** นิก-สบายๆ นิกเหมือนดวงแก้วนั้นมานิ่งสนิทอยู่ ณ ศูนย์กลางกายฐานที่-๗ นิกไปภาวนาไปอย่างนุ่มนวลเป็นพุทธานุสติว่า “**สัมมา อะระหัง**”-หรือค่อยๆ น้อมนิกดวงแก้วกลมใสให้ค่อยๆ เคลื่อนเข้าสู่ศูนย์กลางกาย-ตามแนวฐาน โดยเริ่มต้นตั้งแต่ฐานที่ ๑ เป็นต้นไป น้อมนิกอย่างสบายๆ-ใจเย็นๆ ไปพร้อมๆ กับคำภาวนา

อนึ่ง เมื่อนิมิตดวงแก้วกลมใสปรากฏแล้ว ณ กลางกาย ให้-วางอารมณ์สบายๆ กับนิมิตนั้น จนเหมือนกับว่าดวงนิมิตเป็นส่วนหนึ่ง-ของอารมณ์ หากดวงนิมิตนั้นอันตรธานหายไป ก็ไม่ต้องนิกเสียตาย-ให้วางอารมณ์สบาย แล้วนิกนิมิตนั้นขึ้นมาใหม่แทนดวงเก่า หรือเมื่อ-นิมิตนั้นไปปรากฏที่อื่น ที่มีใช้ศูนย์กลางกาย ให้ค่อยๆ น้อมนิมิตเข้า-มาอย่างค่อยเป็นค่อยไป ไม่มีการบังคับ และเมื่อนิมิตมาหยุดสนิท ณ-ศูนย์กลางกาย ให้วางสติลงไปยังจุดศูนย์กลางของดวงนิมิต ด้วย-ความรู้สึกคล้ายมีดวงดาวดวงเล็กๆ อีกดวงหนึ่ง ซ่อนอยู่ตรงกลาง-ดวงนิมิตดวงเดิม แล้วสนใจเอาใจใส่แต่ดวงเล็กๆ ตรงกลางนั้นไปเรื่อยๆ-ใจจะปรับจนหยุดได้ถูกส่วน เกิดการตกศูนย์และเกิดดวงสว่างขึ้นมา-แทนที่ ดวงนี้เรียกว่า “**ดวงธรรม**” หรือ “**ดวงปฐมมรรค**” อันเป็น-ประตูเบื้องต้นที่จะเปิดไปสู่หนทางแห่งมรรคผลนิพพาน

๕๕๖

การระลึกรู้ถึงนิมิตสามารถทำได้ในทุกแห่งทุกที่ทุกอิริยาบถ ไม่ว่าจะนั่ง นอน ยืน เดิน หรือขณะทำภารกิจใดๆ

ข้อแนะนำ คือ ต้องทำให้สม่ำเสมอเป็นประจำ ทำเรื่อยๆ ทำอย่างสบายๆ ไม่เร่ง ไม่บังคับ ทำได้แค่ไหน ให้พอใจแค่นั้น ซึ่งจะเป็นการป้องกันมิให้เกิดความอยากจนเกินไป จนถึงกับทำให้ใจต้องสูญเสียความเป็นกลาง และเมื่อการฝึกสมาธิบังเกิดผลจนได้ “ดวงปฐมมรรค” ที่ใสเกินใส สวยเกินสวย ติดสนิทมั่นคงอยู่ที่ศูนย์กลางกายแล้ว ให้หมั่นตรึงระลึกนึกถึงอยู่เสมอ

อย่างนี้แล้วผลแห่งสมาธิจะทำให้ชีวิตดำรงอยู่บนเส้นทางแห่งความสุข ความสำเร็จและความไม่ประมาทได้ตลอดไป ทั้งยังจะทำให้สมาธิละเอียดลุ่มลึกไปตามลำดับอีกด้วย

ข้อควรระวัง

๑. อย่าใช้กำลัง คือไม่ใช่กำลังใดๆ ทั้งสิ้น เช่น ไม่บีบกล้ามเนื้อตาเพื่อจะให้เห็นนิมิตเร็วๆ ไม่เกร็งแขน ไม่เกร็งกล้ามเนื้อหน้าท้อง ไม่เกร็งตัว ฯลฯ เพราะการใช้กำลังตรงส่วนไหนของร่างกายก็ตาม จะทำให้จิตเคลื่อนจากศูนย์กลางกายไปสู่จุดนั้น

วิธีฝึกสมาธิเบื้องต้น

๕๕๓

๒. อย่าอยากเห็น คือทำให้เป็นกลาง ประคองสติมิให้เผลอจากกิจกรรมภาวนาและกรรมนิมิต ส่วนจะเห็นนิมิตเมื่อใดนั้น อย่ากังวล ถ้าถึงเวลาแล้วย่อมเห็นเอง การบังเกิดของดวงนิมิตนั้นอุปมาเสมือนการขึ้นและตกของดวงอาทิตย์ เราไม่อาจจะเร่งเวลาได้

๓. อย่ากังวลถึงการกำหนดลมหายใจเข้าออก เพราะการฝึกสมาธิเพื่อให้เข้าถึงพระธรรมกายภายใน อาศัยการนึกถึง “**อาโลกสิณ**” คือกลืนความสว่างเป็นบาทเบื้องต้น เมื่อฝึกสมาธิจนเข้าถึงดวงปฐมมรรคแล้ว ฝึกสมาธิต่อไป ผ่านกายมนุษย์ละเอียด กายทิพย์ กายรูปพรหม กายอรูปพรหม จนกระทั่งเข้าถึงพระธรรมกายแล้วจึงเจริญวิปัสสนาในภายหลัง ดังนั้นจึงไม่มีความจำเป็นต้องกำหนดลมหายใจเข้าออกแต่ประการใด

๔. เมื่อเลิกจากนั่งสมาธิแล้ว ให้ตั้งใจไว้ที่ศูนย์กลางกายที่เดียว ไม่ว่าจะอยู่ในอิริยาบถใดก็ตาม เช่น ยืนก็ดี เดินก็ดี นอนก็ดี หรือนั่งก็ดี อย่าย้ายฐานที่ตั้งจิตไปไว้ที่อื่นเป็นอันขาด ให้ตั้งใจบริกรรมภาวนา พร้อมกับนึกถึงกรรมนิมิตเป็นดวงแก้วใสควบคู่กันตลอดไป

๕. นิมิตต่างๆ ที่เกิดขึ้น จะต้องน้อมไปตั้งไว้ที่ศูนย์กลางกายทั้งหมด ถ้านิมิตเกิดขึ้นแล้วหายไปก็ไม่ต้องตามหา ให้ภาวนาประคองใจต่อไปตามปกติ ในที่สุดเมื่อจิตสงบ นิมิตย่อมปรากฏขึ้นใหม่อีก

วิธีฝึกสมาธิเบื้องต้น

๕๕๘

การฝึกสมาธิเบื้องต้นเท่าที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ ย่อมเป็นปัจจัยให้เกิดความสุขได้พอสมควร เมื่อชักซ้อมปฏิบัติอยู่เสมอๆ ไม่ทอดทิ้งจนได้ดวงปฐมมรรคแล้ว ก็ให้หมั่นประคองรักษาดวงปฐมมรรคนั้นไว้ตลอดชีวิต ดำรงตนอยู่ในศีลธรรมอันดี ย่อมเป็นหลักประกันได้ว่า ได้ที่พึงของชีวิตที่ถูกต้องดังงามที่จะส่งผลให้เป็นผู้มีความสุขความเจริญทั้งในภพชาตินี้และภพชาติหน้า เด็กเคารพผู้ใหญ่ ผู้ใหญ่เมตตาเด็กทุกคนมีความรักใคร่ สามัคคีเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน

หากสามารถแนะนำต่อๆ กันไป ขยายไปยังเหล่ามนุษยชาติอย่างไม่ว่าจำกัดเชื้อชาติ ศาสนา และเผ่าพันธุ์ สันติสุขอันไพบูรณ์ที่ทุกคนฝันใฝ่ก็ย่อมบังเกิดขึ้นอย่างแน่นอน

รายนามเจ้าภาพ

หนังสือธรรมะเพื่อประชาชน

รายนามเจ้าภาพ

๕๖๐

รายนามเจ้าภาพกิตติมศักดิ์พิเศษ

พระภิกษุสามเณร (หลวงพ่อดุสิต)

ศูนย์ปฏิบัติธรรมฮ่องกง

กลุ่มปฏิบัติธรรมบ้านเรือนแก้ว

ครอบครัวมณีไพโรจน์

ครอบครัวห่อวง วณิชชากรวรากุล

คุณจารุชา-นพ.พรชัย-คุณชวลิต ตีระกิจสุนทร

คุณจิรวัดน์-คุณสุนทร-คุณเมณฑกะ ศรีสัตนา

คุณบุญชัย เบญจรงค์กุล และครอบครัว

คุณเพทาย-คุณวาริ มณีไพโรจน์ และครอบครัว

คุณเพ็ญพิมพ์-คุณอัญญา-คุณอานนท์ อัครโกศล

คุณมานพ-คุณกรรณิกา-ด.ญ.มัทธนา-ด.ช.ฉัตรธรรม คำมาก

คุณแม่เพียงใจ หาญพาณิชย์

คุณวิรงรอง รัตนฉายา

คุณสุขเกษม-คุณไมตรีจิตร์ สุพรรณานนท์

คุณอนันต์ อัครโกศล

คุณอาชวิน-คุณอลิสา-คุณอาชนัน อัครโกศล

ดร.ประกอบ-คุณวรรณ จิรกติ

รายนามเจ้าภาพ

๕๖๑

รายนามเจ้าภาพกิตติมศักดิ์

พระครูสังฆรักษ์พิพัฒน์ จิตสุโท
พระครูปลัดภูเบศ ฌานาภินโย
พระครูสมุห์สุวิทย์ สุวิชะโก
พระครูปลัดวันชัย สิลวณโณ
พระมหาชาติชาย ตกกุสโร
พระมหาสมบุญ สมมาปยุโณ
พระมหา ดร.สมชาย จานวุฒโต
พระรังสฤษฎ์ อิทธิจินตโก
พระปลัดสุธรรม สุธมโม
พระมหาวิชา อธิวิโช
พระสมชาย สุนโธ
พระวิษณุ ปญญาทีโป
พระมหามนตรี จริตมนโต
พระอารักษ์ ภาณารกโข
พระมหาฉัตรชัย ฉตตยชโย
พระมหาชัยฟ้า ธญญกุลโ

พระกล้านรงค์ ภาณวีโรและครอบครัวโดนดแก้ว
พระกำธร ติพุทธโร
พระเกษตร ภาณวิโช
พระจรศักดิ์ ปุณณาโรและภควัฒน์-ณัฏฐา สมประเสริฐสุข
พระคมสัน ธมมาสนโนและครอบครัว
พระเจต อธิมุตโต
พระชัยยง อตถชโย
พระณรงค์ ทนตจิตโตและศูนย์ปฏิบัติธรรมฮ่องกง
พระณฤทธ์ คุณิทธิโก
พระณัฐกฤษ ญญาจกิตติ
พระถวัลย์ศักดิ์ ยติสกุโกและครอบครัวบุญศิริวัฒนกุล
พระถวัลย์ศักดิ์ ยติสกุโกและครอบครัวธีรวิคิน
พระถวัลย์ศักดิ์ ยติสกุโกและชมรมบ้านกัลยาณมิตรภูเก็
พระทวีศักดิ์ ธมมสรโร พร้อมกลุ่มทวิบุญและบุญทวี
พระธีรพัฒน์ กุลธโรและครอบครัวเกิดพิทักษ์

พระนวกะปิพุทธศักราช ๒๕๔๖
พระบุญญ ชีรปยุโณและกลุ่มอิทธิธรรมแก้ว
พระบุญส่ง ปุณญพล
พระประเมษฐ์ ปรมสจฺจโณและครอบครัวสัจจะกานต์
พระประเสริฐกิจ สุมเโธและญาติมิตร
พระปลัดสุธรรม สุธมโม-คุณสุภา-คุณธรรมบุญ ติระวนิช
พระพิชิต จิตชโย และครอบครัวชุมพลไพศาล
พระพิพัฒพร กิตติสุโก-คุณพ่อหยิ่งไฟ แซ่เงี้ยว
พระไพฑูรย์ ธมมวิโร
พระภิกษุรุ่น ๑๓ บุชาธรรมโดยคุณวชิร พัฒนพนิชอำรงค์
พระภิกษุรุ่น ๑๔ ปีพ.ศ. ๒๕๔๑
พระภิกษุรุ่น ๑๕ ปีพ.ศ. ๒๕๔๒
พระภิกษุรุ่น ๑๖ ปฐมสมโภช
พระภิกษุรุ่น ๑๗ สำเร็จวิชา
พระภิกษุอยู่ญญ มนุญโย

รายนามเจ้าภาพ

๕๖๒

พระมหาจตุรงค์ จตตโม
 พระมหาเฉลิมศักดิ์ สิทธิชัย/วัดคงคสถานปราจีนบุรี
 พระมหาธรรมบุญ ธมฺมปคฺโต
 พระมหาบุญชู อริยธมฺโม
 พระมหาวิรัตน์ มณีกนฺโต
 พระมหาสวณ สุริยวิโสและวัดพุทธเจ้าสวรโก
 พระมหาอริยะ อริยชัย
 พระพุฒิ์ สุวฑฒโกและคณะญาติมิตร
 พระสถาพร กิจจวฑฒโกและคณะญาติมิตร
 พระสมคิด ณทิสโสโรและคณะญาติมิตร
 พระสมนึก ฉานาวโรและคณะญาติมิตร
 พระสมบุญณ จิตตทนโตและครอบครัวจิตรนิมิตร
 พระสมุห์อานวยศักดิ์ มุนิสโกและสำนักงานองค์ประธาน
 พระสาธิต สมาจาโรและครอบครัววันดีวานิช
 พระสิทธิโชค สิทธิภคโคและครอบครัว
 พระสุรัตน์ อัครตโน-กลุ่มผู้รักบุญรักธรรมะ
 พระสุทธิชัย-คุณสุทธิพงศ์-เกษราภรณ์และครอบครัวยักติภรณ์
 พระอดิคุณ จิตวโร พร้อมคณะญาติมิตร
 พระอธิวัฒน์ กตวฑฒโน
 พระอนันต์ ตโมโนโทและครอบครัวพิศาลไพโรจน์
 พระอวยุทธ ธมฺมวิโร พร้อมทีมแก้วพุทธานภาพ
 พระอรณพ เปมสิโลและคณะญาติมิตร
 พระอาจารย์-สามเณรนวกะ
 พระอาจารย์-ผู้นำบุญ-เจ้าหน้าที่ภาคกลาง
 พระอาจารย์ภาคนครหลวง ๑
 พระอารักษ์ ภูริวฑฒโกและศูนย์ฝึกอบรมพระธรรมทายาท
 พระอุดม ยติสโสโร
 กองรักษารบยาภาค
 กลุ่มการบินไทย
 กลุ่มกำแพงแก้ว(ตลาดไท) ภาคนครหลวง ๕
 กลุ่มบุญสวหาระ(อุปาลิกาถวิล วัดรางมูล)
 กลุ่มสหพันธ์มหาปริยญ
 กลุ่มสายธรรมล้านนา เชียงใหม่
 คณะกัลยาณมิตรวัดภาวนา ต.สี
 คณะพระภิกษุ-เจ้าหน้าที่-กัลยาณมิตร วัดภาวนาวอชิงตัน
 คณะพระมหา รุน ๒๒ เมษายน ปี ๒๕๖๓

ครอบครัวชาวเมือกและคณะญาติมิตร
 ครอบครัวคู่ขวัญ
 ครอบครัวคหสารพลิน
 ครอบครัวงามเขวง
 ครอบครัวฉัตรภัทรพล
 ครอบครัวไวโนะ
 ครอบครัวเดชะปทุมวัน
 ครอบครัวเดชะพิสิษฐ์
 ครอบครัวอรรจรวงการ-ครอบครัววงศ์จรุงเรือง
 ครอบครัวอติศุภโชค-คุณตั้งลิ้ม แซ่คู
 ครอบครัวฟักมณี-พ่อทักดวงแก้ว
 ครอบครัวภัทรพล
 ครอบครัวภัทรวรกลางค์
 ครอบครัวจุริชนะลักษณ์
 ครอบครัวฤทธิพัฒน์พงษ์
 ครอบครัวลิมศิริโพธิทอง-ครอบครัวหวั่งชลาบวร
 ครอบครัวลิ้นดะนพันธ์
 ครอบครัวลีลาสมานชัย
 ครอบครัวโลหารขุน
 ครอบครัวแสงทองพินิจ
 ครอบครัวอรุณพัฒน์ชัย-ครอบครัวฟูรังษีโรจน์
 ครอบครัวอีสานกุลเดช
 คุณเสาวนีย์ สัมภัตติกุลและครอบครัว
 คุณกนกกร มาสิงและครอบครัว
 คุณกฤษ-คุณขวัญฤดี-คุณณลินี-คุณธิดาพันธุ์ ศรีอนันตนาท
 คุณกัลยาวัน-คุณเพชรตะวัน-คุณเพ็ญศิริกร สมทรง สุทธิประเสริฐ
 คุณก่องเกียรติ-คุณประทุม เกษศิริ
 คุณกั้งวาล สีชัยสิทธิ์และครอบครัว
 คุณกัณหา อรรณพเพ็ชร
 คุณกัลยา ปัญญาสกุลวงศ์
 คุณกาญจนา งามสันติกุลและครอบครัว
 คุณกาญจนา ชนสยองและกลุ่มประกายธรรม
 คุณกั้งแก้ว โตศิริพัฒนาและครอบครัว
 คุณกัญชัย เอื้อเกษมและครอบครัว
 คุณกิงณี ตั้งสัจจานุรักษ์และครอบครัว
 คุณกิตติวัฒน์-คุณธนาภรณ์-คุณกตพล พรสุขสว่าง

รายนามเจ้าภาพ

๕๖๓

คุณกิมเฮียง แซ่ตั้ง-ครอบครัววรมนกุล
 คุณเกรียงไกร-คุณลิดา เจียรไพโรจน์และบุตรธิดา
 คุณเกษมศักดิ์-คุณวิภาพร กัมพลพาณิชย์วงศ์และครอบครัว
 คุณเกษมสุข-คุณฉวีวรรณ อิสริยคุณธรรมและครอบครัว
 คุณเกสร-คุณกิงค่า ชนะนิกรและครอบครัว
 คุณเกหม่อง แซ่ตั้ง
 คุณเขมชาติ-คุณมณฑาทิพย์-คุณเปี่ยมสุข ชำนาญรบ
 คุณเขมทัต จันทรรักษ์และครอบครัว
 คุณแข่งแข จิระขุติโรจน์
 คุณคำจ้อ แซ่ลี-คุณยาโล อื้อลัมพันธ์กิจ
 คุณโมเชิด-คุณมาลีรัตน์ รุ่งโรจน์ชัยและครอบครัว
 คุณงามดา พจนกรโกศล
 คุณจางตั้ง แซ่ลือ
 คุณจักรพงษ์ พันทุสมิต
 คุณจันทน์ มหัทธนีศิริบุญกุล
 คุณจันทร์จรัส ธรรมวันนวะสุ
 คุณจันทรา-คุณคริสเตียน แอลิช
 คุณจ่านงค์-คุณนงลักษณ์-คุณณัฐชัย พัดเอียดม
 คุณจิตตภาณี-คุณสุภัทรา ลัมศิริเศรษฐกุลและครอบครัว
 คุณจิตราวี-คุณจิตราวดี โรหิตธรรมพร
 คุณจิตลัดดา ลัมสกุล พร้อมบุตร-ธิดา
 คุณจิตลิลิ ธนภัทร
 คุณจิรวัดน์-คุณชื่นสุข-คุณโสรัจจะ ภูเพียงใจ
 คุณจิราภรณ์ ต้นคุณากรและครอบครัว
 คุณจิราภรณ์-คุณอัญชิสา สว่างอำโพพงษ์
 คุณจิราภา บุญบุตร
 คุณจุฑารัตน์ เรืองท้อยธรรมและกลุ่มอุดมลาภ
 คุณเจ็ญนุ แซ่เจ็ญ
 คุณเจริญ-คุณอรพินท์-คุณกมล เกลิงนาวาติ
 คุณไฉสมาน อัมรี
 คุณฉวีวรรณ กลิ่นจ้อย
 คุณอัฐกมล แซ่ตั้ง-คุณปภัสรัฐ จุทอง-บ.บ้านกัลยาณมิตร จก.
 คุณฉัตรชัย กุลศิริรัตน์
 คุณฉัตรฤดี เจียรไพโรจน์
 คุณเฉลิมชาติ-คุณทัทยา ทาสุนทร์
 คุณชนินทร์ จารุจันทร์

คุณชนินทร์-คุณเกษรี ปิตวรรณและครอบครัว
 คุณชนรินทร์พัย ปัญญาสกุลวงศ์
 คุณชลอ-คุณอนัญญา-คุณอัญพร รัศมีและครอบครัว
 คุณชลารัตน์ สรรเพศดา
 คุณชัชฎา-ด.ช.เรียว Yoshimoto-ครอบครัวเนียลเซ็น
 คุณชัชวาล-คุณปิ่นมณี พันธักทัตและครอบครัว
 คุณชัยธวัช-คุณอภิสร่า สุริยากุลพานิชและครอบครัว
 คุณชัยประสิทธิ์-คุณวรลักษณ์ เสนิงวงศ์ ณ อยุธยา
 คุณชัยวัฒน์-คุณสุวรณิ ทองเจริญชัยและครอบครัว
 คุณชาญ-คุณพรชดา อิสสระ-คุณนิดา สุนทรสวัสดิ์
 คุณชาญชัย-คุณอรุณี อังคศิริลาวันย์
 คุณชิษุ-คุณจรรยา แซ่นิมและครอบครัว
 คุณเชิงชาย-คุณสุพัตรา ฐาภิบุญและครอบครัว
 คุณเชื้อ-คุณสมชาย วงศ์สมุทรและครอบครัว
 คุณไชยศชัย วลิตวรางค์กูร
 คุณไชยา-คุณยุพิน ตั้งทรัพย์วัฒนาและครอบครัว
 คุณเชียงหมู่ แซ่อู่-คุณใช้ฟุ้ง แซ่ด่านและครอบครัว
 คุณเชี่ยแซมฟอง-คุณทองคำ แซ่เจ็ญ
 คุณณญา ศุขจรัส-คุณสุขุม โดการันยเศรษฐและครอบครัว
 คุณณรงค์-คุณวรรณ-คุณวรรณงค์ อุดมผล
 คุณดรุณี ศิริวรเวียง-คุณปราโมทย์-คุณมนตรจัน นันทชนก
 คุณดรุณี-คุณนฤมล-คุณปัทมา-คุณอัญชลี สุวิศิษฐ์พงศ์
 คุณดวงรัตน์ วัฒนพงศ์ชาติและครอบครัว
 คุณดารณี-คุณศุภเวทย์ วั่งกานต์และครอบครัว
 คุณดารา-คุณยุพาพรรณ-คุณเกศวดี จุฬาทอง
 คุณถวิล-คุณอุดม-คุณสายทอง แพรดำและครอบครัว
 คุณแถว พุ่มพฤกษ์
 คุณทนุ-คุณจันทราทิพย์ มานะไชยรักษ์
 คุณทวีลาภ ศรีโกมล
 คุณทวีศักดิ์-คุณสังต์-คุณกึ่งเพชร พรหมภักดี
 คุณทักษิณีย์ ปัญญาสกุลวงศ์
 คุณทักษิณี ลัมตระกูล-คุณสาธิต เตชะพูลผล
 คุณเทพ-คุณคุณรินทร์และครอบครัวสมุทวิญญู
 คุณธงชัย-คุณจุฬารณิ สุนทรวีวงศ์และครอบครัว
 คุณธงชัย-คุณมัยจุ-คุณหนึ่งนุช สิทธิเสรีและครอบครัว
 คุณธงชัย-คุณสมมิตร-คุณปรกรณ์-คุณมธุรส คันธวณะ คุณอนกฤต วุ่นอนุพงษ์

รายนามเจ้าภาพ

๕๖๔

คุณธนพร โชติศิริคุณวัฒน์
คุณธนาวัฒน์-คุณเสาวนิตย์ สุวัศคานนท์และครอบครัว
คุณธวัช-สุนัย สุริยะไชยากร
คุณธาริณี จิวากานนท์และครอบครัว
คุณธีรพล ผดุงฤกษ์และครอบครัว/ญาติมิตร
คุณธีรวัฒน์-คุณวรบุษ พัทธระกุลและครอบครัว
คุณธีระ-คุณภาวิ-ด.ช.ภัทรภณ หนูแก้ว
คุณนงนุช พูนสุวรรณ
คุณนงนุช ทวีสินและครอบครัว
คุณนฤมล-คุณวิฑูร อธิธวัศศุภกิจ
คุณน้าชัย รุ่งรัตน์-คุณพัฒนา-คุณศิริพร เจตนมงคลรัตน์
คุณนิตร-คุณนงค์ชัย รือเนียมและครอบครัว
คุณเนตรชนก-พันโทกล้านรงค์ ไพรีพ่ายฤทธิ์เดช
คุณบรรจบ-คุณลัดดา-คุณสุวรรณี เตชาพิสุทธิ
คุณบัณฑิต-คุณวัชร ธรรมา
คุณมายัน-คุณกุลยิต จันทร์ศรีชวาลา
คุณบุญชัย ชัยกิตติศิลป์
คุณบุญขึ้น-คุณหทัยรัตน์ วิทยาเบญจางค์และครอบครัว
คุณบุญดวง-คุณวนีย์และครอบครัวอุครานันท์
คุณบุญเรือน ต้มทอง
คุณบุญโรจน์-คุณจินดา เสรีวัฒนวุฒิและครอบครัว
คุณบุญชัย อภินันทน์
คุณบุญลือ-คุณสุพรรณ ลิ้มสกุล พร้อมลูกหลาน
คุณบุญส่ง ชัยกิตติศิลป์
คุณบุษบา สามิบัติ
คุณประกอบ-คุณจุริสา สายรัตน์
คุณประชา เทคพานิช-คุณอรุณรัตน์ ไชยรังษี
คุณประณต งามนิรัตน์และครอบครัว
คุณประทุม เล็กมณี
คุณประไพ มุตตามระ
คุณประยงค์ ชัยกิตติศิลป์
คุณประยงค์-คุณคำทอง โนนริบูรณ์
คุณประวี-คุณพรทิพย์ พันธุนนท์และครอบครัว
คุณประสงค์ รักสินเจริญศักดิ์
คุณประสิทธิ์-คุณภาวรัตน์ วิชาราวุฒิชัยและครอบครัว
คุณประสิทธิ์ชัย-คุณศิริพร พงษ์สุวรรณศิริ

คุณปรางค์ทิพย์ สะกะโยริและคณะญาติมิตร
คุณปัทมา วิวิธธนกุล
คุณปิยธรรม มาสิง
คุณเปรมใจ ลิ้มสุวัฒน์
คุณไพฑูริ-คุณศิริเพ็ญ-คุณเอกพล เมธารมณ
คุณพงศ์พิชญ์ ยูวะนิยม
คุณพงษ์เดช-คุณกาญจนา ประชาอ่ำรง
คุณพงษ์เทพ ธนีสกุลและครอบครัว
คุณพรชัย สุภาวิฑิตภักดีและครอบครัว
คุณพรทิพย์-คุณพรรณทิพย์ พิริยะโยธินและครอบครัว
คุณพรเพ็ญ-คุณนิตยา โตศิริพัฒนา
คุณพรรณประภา-Nicholas-Serena-Aaron-Ari
คุณพรรณราย วณิชยางกูรานนท์
คุณพรรณ-คุณชาติศรี-คุณแก้วมณี วณิชยางกูรานนท์
คุณพรรณ-คุณวรรณภา ครอบครวัพุทธเจริญลากและทวิสุข
คุณพรรณ-คุณสมสุข นิโครสทเกียรติ
คุณพรหมินทร์-คุณเพ็ญศิริ สุขจิวัฒน์
คุณพวง-คุณธเรญ โชคอนันต์ตระกูล
คุณพวงเพ็ญ ทิสยากรและครอบครัว
คุณพ่อเกียรติ-คุณแม่วิภา-คุณสุภาภรณ์ ชัยสถาวรวงศ์
คุณพ่อชั้นต่อม-คุณแม่ไป-คุณสมพงษ์ ลิ้มบุญกุลและครอบครัว
คุณพ่อโบ-คุณลออ ศิริวงษ์-คุณอิทธินันท์ กิตติประยูร
คุณพ่อสุวัฒน์-คุณแม่รัตน-คุณรัชนิยา ตั้งจรรยาวิชย์
คุณพ่อหิน แซ่จิว
คุณพัฒนะ-คุณพัฒนา อินทพฤกษ์พร้อมครอบครัว
คุณพันธิภา ขุมเพชร
คุณพิชญ์สินี วรณวัชรินทร์, คุณโชคศรี สิทธิไกรพงศ์
คุณพิเชฐ รัตนยันต์
คุณพิพัฒน์ พรพิทยากุลและครอบครัว
คุณพิมชนก สายสมรและครอบครัว
คุณพิศวง กระบวนรัตน์และครอบครัว
คุณพิษณุ บำรุงมิตรและครอบครัว
คุณพินิธี-คุณวรมพร เพ่งศรี
คุณพีระ-คุณสุมาลี นามมนตรีและครอบครัว
คุณพูนศรี อึ้งตระกูล
คุณเพ็ญพรรณ อุทัยสินธุเจริญ

รายนามเจ้าภาพ

๕๖๕

คุณเพ็ญนิล ศิริเกษม-คุณนฤพร-คุณสุภัชชา มหาแดง
คุณไพเราะ นนटा(ติปยานนท์)
คุณไพศาล-คุณกรองทอง แซ่ล่อ
คุณไพศาล-คุณวรรณิ์ สุชาติกุลวิทย์และบุตรธิดา
คุณไพสิฐ-คุณไชยย์ เจียรสกุลธรรมและครอบครัว
คุณภรณ์ ชัยกิตติศิลป์
คุณภัทรพร รัตนันทนาวิท
คุณภัทรฤติ-คุณภัทราภา ผดุงพัฒน์
คุณภาณุวัฒน์-คุณประภาภรณ์-คุณนริศ
คุณมงคล-คุณเจริญสุข อัครโรจนกุลชัยและครอบครัว
คุณมงคลชัย-คุณสำราญ คุปตะกุล
คุณมงคล-คุณทองพัน กันล่อม-ต.ญ.จางูวรรณ คงเสื่อ(น้ำหวาน)
คุณณรัตน์ เอมเปรมศิลป์
คุณณรงค์ชัย-คุณนันทนา-คุณวราภรณ์-คุณวรวิมล ยอดพิณี
คุณนง-คุณวรรณพร ไตรเนตรและครอบครัว
คุณมณฑนา เขียวผิวพันธุ์และครอบครัว
คุณมาณี ฐาภิปัญญวานิชและครอบครัว
คุณมาร์ค จอร์จ
คุณมารศรี อุสาห์
คุณมาสัวรรณ ลิไทขวลิต
คุณมโยโดย เวชศิริและครอบครัว
คุณแม่กัมดิน แซ่กู่
คุณแม่เชิด พุทธาพิทักษ์กุล
คุณแม่ช้วนเนย์-คุณสุนทร แซ่เบ้และครอบครัวอัครพงษ์ไพบุลย์
คุณแม่ประเมิน อินทร์
คุณเมษา แซ่จุง(จตุพรทิพย์)โดยครอบครัวจตุพรและแช่ตัน
คุณแม่สิริเทียมอิม แซ่ลิและครอบครัววิจิตต์ศิลป์
คุณแม่วิเชียร-คุณรัตน-คุณเบญจา ตันกิม
คุณยรรยง-คุณสมฤทัย เกลิงนาวาดี
คุณยุทธพล-คุณทิพากร ปอพานิชกรณและครอบครัว
คุณยุวดี วิวัฒน์ประทีพและครอบครัว
คุณเยาวเรศ อิชาวะ
คุณรมย์ฤดี เวสสุนทรเทพ
คุณรัง พุ่มพฤกษ์
คุณรัชต์ พิบุรณ์และครอบครัว
คุณรัตนา (มหาเกตุ) ปริญญาดรและครอบครัว

คุณรัตนา สันตพัฒน์
คุณรัตนา-คุณพนม บ่อทองและครอบครัว
คุณรานี-คุณพินดา-คุณสุวิวัฒนา บุญนาคและลูกหลาน
คุณรุ่งทรัพย์ ลัมชูปฏิภาณ
คุณรุจิ ทรัพย์อดุลชัยและครอบครัว
คุณเรณู ชันธนา
คุณฤทัย-David-Edward Frost
คุณละเอียด รัศมีธนาภรณ์
คุณลัดดา ปันพาทานนท์และครอบครัว
คุณลัดดา อุ่นจิตติกุล
คุณลัดดา-คุณณัฐธ และครอบครัววิทยานุกาพยีนยง
คุณลาวัลย์ ธนาสว่างกุลและคณะญาติ
คุณลำไย-ขาว แสนวงศ์-คุณประหยัด วงษ์พิรา
คุณเลิศชัย โลประวัติและครอบครัว
คุณเลิศชัย-คุณสุวรรณา วงศ์วัฒน์
คุณวรรณุช เลหาวัฒน์
คุณวรรณภา โยชิโอะและครอบครัว(ทองเที่ยง)
คุณวรรณภา-John Warren-พลโทสำราญ กานต์ประภา
คุณวรรณิ์ จิระชุติโรจน์
คุณวรรณิ์ ลวชัยโยธินและครอบครัว
คุณวรรณ-คุณพิรุณ วรสุบินพร้อมครอบครัว
คุณวรเศรษฐ์-คุณเพ็ญสินี สุวรรณทวีโชติและครอบครัว
คุณวัฒนาพร ภัทรวนากุลและครอบครัว
คุณวันทนา บุญสูงและครอบครัว
คุณวัลลภ-คุณสุนัย เคียงศิริ
คุณวานิช-คุณสุวรรณา วานิชสัมพันธ์และบุตรธิดา
คุณวารินทร์ จิตรอารีย์
คุณวาริ-คุณมานะ เปี่ยมฉวีวงศ์
คุณวาสนา-คุณสายสมร เรืองรักษ์ลิขิต
คุณวิชัย-คุณสุรีย์ เจริญพิทยานูวัฒน์
คุณวิฑูรย์-คุณทิชา เลิศยังยศ
คุณวิทยา-คุณวรรณภา-ด.ช.ธนภัทร ทองทิพย์
คุณวิทยา-คุณสุพัตรา ลิวสุวรรณพร้อมบุตร-ธิดา
คุณวิธาน-คุณวิวรรณ เกลียรธรรมมณีและครอบครัว
คุณวิบูลย์-คุณสมนัตต์ ดำเนวัฒน์พรและครอบครัว
คุณวิโรจน์-คุณสมลาลี รตนศิริโรและบุตรธิดา

รายนามเจ้าภาพ

๕๖๖

คุณวิโรจน์-นางนุช-มาริสา ลี
คุณวิลาสินี ชัยธัมมปกรณ
คุณวิวัฒน์ อมรกิจวินิชและครอบครัว
คุณวิวัฒน์-คุณกัลยา อัคราวาณิชและครอบครัว
คุณวิสมัย เกตุทัต
คุณวีรดี ลิ้มศิริเศรษฐกุล
คุณวีระชัย-คุณกรรณิกา พนารมย์และครอบครัว
คุณวีระพล หล่อวิมจล-คุณสุมาลี ตันรัตนสกุลและบุตรสาว
คุณวีระพล-คุณอุไร อุณวิไลและครอบครัว
คุณวีระศักดิ์-คุณอารีรัตน์ ศิริคุรุรัตน์และบุตรธิดา
คุณเวียงแก้ว-คุณสุจินดา บริหารและครอบครัว
คุณศจี เบนงลาภ
คุณศรีบงอร-คุณณัฐฐานานต์-คุณณัฐพงษ์ ศรีวรเวียง
คุณศรีรัตน์ แมคเลนแนนและครอบครัว
คุณศศิธร เจริญวิเศษศิลป์-คุณพิทักษ์-คุณนิพาพร ไกรนาค
คุณคันสนีย์ กาญจนสุวรรณและครอบครัว
คุณศิริพรรณ มนต์รัฐศิริและบุตร-ธิดา
คุณศิริพันธุ์ วานกุล
คุณศิริวดี แสงวงศ์
คุณศุภชัย ศรีศุภอักษร
คุณศุภเดช-คุณพรเทพ ภัทรทานต์กุลพร้อมครอบครัว
คุณศุภลักษณ์ อุดมโชคสกุลและไคว่เตียงเอี่ยม
คุณศุภวิทย์ ชะนะ-คุณแม่่งน้อย พันธุ์มีเชาน์
คุณสงเคราะห์-คุณอัญชลี-คุณกันตภณ-คุณชวิน ชัยวัฒน์
คุณสงวน-คุณภัทรา-คุณเยาวณี-คุณเยาวนิจ ศรีสถาพร
คุณสงวนศักดิ์-คุณศุภวิทย์ชนะ-คุณสุรณี ทองเหลืองและครอบครัว
คุณสมร จินาวรรกุล
คุณสมเกียรติ-คุณโชคชัย วลีตวรจศักดิ์-คุณอริยา แซ่หาน
คุณสมจิตร ตั้งสถิตยางกูร
คุณสมใจ ไชยสระแก้วและครอบครัว
คุณสมชัย-คุณผกามาศ-คุณศิวรักษ์ ธนศบวร
คุณสมชาติ กิจพงษ์ศรีและครอบครัว
คุณสมชาย อนุเคน-คุณประพิศ กัญญาภูมิ
คุณสมชาย-คุณสุดา-คุณตะวัน ศิริคุรุรัตน์
คุณสมถวิล บุณนาค
คุณสมบัติ-คุณอนงค์นาฏ ลิ้มสุวัฒนาพงษ์และครอบครัว

คุณสมพงษ์ อัจฉริยะอนุชนและครอบครัว
คุณสมพร ต่อตระกูล
คุณสมฤทธิ-คุณรัตนากรณ์ ชูณหัศม์
คุณสมลักษณ์-คุณสติเวณ คลีเม้นท์และครอบครัว
คุณสมศักดิ์-คุณเฉลิมศรี หัสเดชะและครอบครัว
คุณสมศักดิ์-คุณสุพร วงศ์ศิริกุล
คุณสมาน-คุณทินกร-คุณทองจันทร์-คุณวันเพ็ญและครอบครัว
คุณสมุทร-คุณสริน ศิริบุรี
คุณสรวาณี วิวิธอนุกุล
คุณส่วน อิ่มแก้วและครอบครัว
คุณสะโกร-พญ.ลักขณา สามเสนและครอบครัว
คุณสะอาด-คุณธีรเดช ไชยวรรณ
คุณสันติ-คุณพิมพ์ใจ ทิสยากร
คุณสายคำ-คุณอาร์ท บริหารและครอบครัว
คุณสาโรช-คุณสุกัญญา สกุลวัฒน์และครอบครัว
คุณสุกัญญา ชลออำนาจและครอบครัว
คุณสุกัญญา ติระวัฒน์
คุณสุจิตร์ ลิ้มวานิชย์
คุณสุจิตรา ทองหล่อ
คุณสุจินดา-คุณเอมอร ศรีลังจากุล
คุณสุจินตนา-คุณรุ่งโรจน์ ชูชัยศรีและครอบครัว
คุณสุชาติ บุญใจและครอบครัว
คุณสุชาติ-คุณธนดี-คุณธนาธิป อุซซุพันธ์
คุณสุชาติ-คุณอังสนา-คุณคุณัฐนิชา กิตติชาติวรกุล
คุณสุทัศน์-คุณเบญจวรรณ นันชัย
คุณสุเทพ-คุณกมลใจ พิรจรรยารุ่งเรือง
คุณสุนันท์ เยสุวรรณ
คุณสุนันท์ วรธนรัชชาติและครอบครัว
คุณสุนันทา กังวาลกุลกิจ
คุณสุนีย์ แซ่จิ๋ว
คุณสุนีย์ ว่องประเสริฐ วิลด์
คุณสุนีย์-คุณสุ้ยอัน-คุณสุเพ็ญพิสด์ แซ่ตัน
คุณสุพจน์-คุณอนงค์ ถาวรคุณาการและครอบครัว
คุณสุพัฒน์-คุณวรรณทนา เทวสิทธิ์ชัยและครอบครัว
คุณสุมิตร-คุณศิริพร-คุณพรสิทธิ์ คำนวนิช
คุณสุรศักดิ์-คุณเพ็ญจันทร์ อัศวโสภณ

รายนามเจ้าภาพ

๕๖๓

คุณสุรสิทธิ์-คุณปณทริก-คุณกานต์ประภา อิทธิกุล
คุณสุวัฒน์-คุณอรทัย แสงสุระธรรมและครอบครัว
คุณสุรางค์ บุญตาม

คุณสุวรรณี ทองเจริญชัย

คุณสุวัฒน์-คุณรวีนิธาน ว่องไวพนาณิจและครอบครัว

คุณสุวัฒน์-คุณรัตนา-คุณรัชนิย์ ตั้งจรรยาณิชย์

คุณสุวัฒน์-คุณอารีรัตน์-คุณวันสุข ศิริคุรุรัตน์

คุณสุวิทย์-คุณสันต์จุฑา-คุณวรพัทธ์-คุณสิริญา วิชชาวุธ

คุณเสนาะ ทวีเดชสุริยาและคุณเทพฤทธิ บุญอาจินต์

คุณเสริมพงษ์-คุณอังคณา คุณาธิคมพร้อมบุตรธิดา

คุณเสริมศักดิ์-คุณพัชร-คุณธิดาพัชร จันเต็ม

คุณเสาวณีย์ เรื่องเวชรชัย

คุณเสาวณีย์ สัมภักดีกุลและครอบครัว

คุณเสาวภา ณ ตะกั่วทุ่ง

คุณเลี้ยว-อำนาจ อภิรัตน์พิมลชัย

คุณแสง อารยศักดิ์กุลและครอบครัว

คุณโสมนต์ พันธจรรย์นิธิและครอบครัว

คุณหยกฟ้า มโนสุตประสิทธิ์

คุณองอาจ-คุณวารี ลวชัยโยธินและครอบครัว

คุณอนุศักดิ์-คุณสุวรรณี-ดช.อรรถพร-ดญ.วรารักษ์ โชคมีศิลป์

คุณอภิชน จินเสวก

คุณอภิญา ดันวิจิตร

คุณอภิสร่า ชัยกิตติศิลป์

คุณอมร-คุณนาคยา อังศอรธรรมรัตน์และครอบครัว

คุณอมร-คุณสุภาดา วานิชสัมพันธ์พร้อมครอบครัว

คุณอมร-คุณละออง บรรจงศิริ

คุณอรัญญา ดำรงวุฒิการณและครอบครัว

คุณอรพินท์ จิระขุติโรจน์

คุณอร่าม-คุณประมุล อนุชปรีดาและบุตรธิดา

คุณอร่ามศรี ฉัตรแก้วมรกตและครอบครัว

คุณอรุณี-คุณชัชชญา-คุณวรัญญา-คุณถวัลย์ ตั้งจิตานนท์

คุณอังคณา ศรีวรรณวัฒน์และครอบครัว

คุณอัญชลินทร์ ปัญญาสกุลวงค์

คุณอัญชลี สาครินทร์และร้านเพื่อนนักเรียน

คุณอัฐมา สวาทยานนท์

คุณอัฑฒ์ ดันวิจิตร

คุณอัมพร Gibbs

คุณอารักษ์-คุณจารุณี-เทอร์รี่ สุวรรณฤทธิ์

คุณอาภากรณ อินทรพัฒน์(สมโลก)

คุณอำพร หล่อสัญญาลักษณ์

คุณอินทรา แดงจำรูญและครอบครัว

คุณอิษฐานันท์ ศิริโรจน์และครอบครัว

คุณอุดร-คุณวิมลวรรณ ต้นติสุนทรและครอบครัว

คุณอุทัย แซ่ไคว่ และครอบครัว-ครอบครัวอนันต์ศิริประภา

คุณอุบลพงศ์ ธนเศรษฐกุล

คุณอุษา สกฤตไทย

คุณเยี่ยมแข็ง แซ่แพ่

โครงการปฏิบัติธรรมพิเศษ

โครงการมหาวิทยาลัยพุทธศาสนาร่วมมหาวิทยาลัยจันทร ชนทกยูง

โครงการเศรษฐกิจและกิจการอุตสาหกรรมล้านนา

เจ้าหน้าที่, อาสาสมัครและชมรมผู้สนับสนุนอาสาสมัคร

ชมรมคหบดีสัมพันธ์และกองกิจกรรมพิเศษ

ชมรมปล่อยปลา-บุษยามหาธรรมกายเจดีย์

ชมรมพระโขนงสัมพันธ์และกลุ่มบุญญรังสี

ชมรมพุทธศาสตร์ทิพย์

ชมรมพุทธศาสตร์สากล

ด.ญ.กัญจนพร-ด.ช.จิตติภัทท์ ทองประเสริฐ

ด.ญ.ภัทราภา ชัยกิตติศิลป์

ดร.สมศักดิ์ จงวัฒน์ผลและครอบครัว

ดร.พรธชา ปุณณะพยัคฆ์

ดร.เอิร์ล เอฟ.-พยอม เบนซ์ คุณอาคม ติประชา

ตระกูลต้นบุญฤทธิ์-ตระกูลกาญจนาเสถียรและกล้า ออสเตอร์เลีย

ทพ.ไพโรจน์-คุณจารุณี ต้นติเวชวุฒิกุลและครอบครัวธรรมปริดา

น.พ.ชัยนันท์-คุณพรเพ็ญและครอบครัวบุญศิริวัฒนกุล

น.พ.ถนอมพล เครือเถาว์และคุณเดือนเพ็ญ หมื่นคิด

น.พ.ทวีทัศน์-คุณวนิดา ตั้งพิพากร

น.พ.บุญยธินันท์-คุณสร้อยเพ็ญ โอทกานนท์และครอบครัว

น.พ.ภาณุเมศ-พญ.สุนัย-ด.ช.กัลลวณัน ศรีสว่าง

น.พ.รุ่งโรจน์-คุณดวงใจ-ด.ช.พุทธานุภาพ แซ่เอ็ง

น.พ.วาทีต-คุณจตุพร วัฒนศัพท์และครอบครัว

น.พ.สุนทร-พญ.ลัดดาวัลย์ ฮ้อเผ่าพันธ์

นสพ.ธานีพร ชีวะผลาบุญและบริษัทในเครือเวทโปรดักส์

รายนามเจ้าภาพ

๑๖๘

น.อ.(พิเศษ)พ.ญ.สุพัตรา-คุณสันติภรณ์-คุณพัชพารชา ลิทธิธราชา	ศูนย์ปฏิบัติธรรมลิลคโปร์
น.อ.(พิเศษ)สันต์-สุขศรี ชาติษฐ์	ศูนย์ปฏิบัติธรรมโอชาเก่า
น.พ.อุทัย ชัยกิตติศิลป์	ศูนย์ส่งเสริมกิจกรรมเยาวชน
นอ.อิทธิศักดิ์ นาคะวิสุทธิ	สามเณรนวนะ ๓ ปี ๒๕๕๖
บจ. ดี.ไอ.ซี เอ็นเตอร์ไพรส์และคณะญาติมิตร	หัวหน้าชั้น-นักเรียนอนุบาลฝันในฝันวิทยา
บจ.คริสตอล ซอฟท์แวร์ แพ็คเกจ	อ.พิศมัย แสงหิรัญและครอบครัว
บจ.เจคเชียร์ เทคโนโลยี	อ.วริยา ลาคเรศ
บจ.ซอเฟท์เฮาส์	อาจลัมเกียก แซ่เจี๋ยและครอบครัวเจริญอนันตสิน
บจ.โดเชะกิ โดยนายเชนจิ-จันหนี คอนโด	อาจารย์ศรีพัฑ-รศ.ธดาวดี-พันเอกหญิงปามทรา มีนะกนิษฐ
บจ.บางไผ่เอโซ่ตลาดไท(กวิ-สุกัญญา เวชยันต์วิวัฒน์)	อุบาสิการามารถ โพธิบุญ
บจ.เมณฑกะ และคณะกัลยาพญาไท-ราชเทวี	Doney Vongseng
บจ.สตางค์ เคมีคอล	Eric-Diane Bouatay
บจ.แสงมิตรโลห์	Fergus-วันเพ็ญ Statom
บจ.อโต้ไฟล์ท(ระบบบัญชีสำเร็จรูป)	Henry & Sunee Law ครอบครัวและญาติมิตร
บจ.อีชีวิน ในเครือคริสตอลซอฟท์แวร์กรุ๊ป	Jim-Khim Weir
บุคลากรรุ่น ๑๖ ไม่ตกกันดาร มีนิพพานเป็นที่ไป	Judy Pon-คุณอำนวย ชนานุกุล
บุคลากรรุ่นที่ ๑๗ เรือนทองหัวเพชรสำเร็จทุกอย่าง	Kingkham Sananikone
บุคลากรรุ่นใหม่รุ่น ๑๔ กายแก้วศรจรรย์อนันตกาล	Madam Chewing Ciao and family
ผศ.ดร.สมสุดา ผู้พัฒน	Mah Ngok San & Lee Sow Ying
ผู้นำบุญภาคนครหลวง ๑	Mr.Takaakii-Jindarat Sasagawa
ผู้ประสานงานภาคนครหลวง ๑	Ng Sek Chai & Ang Bee Bee
พ.อ.(พิเศษ)ไพเกียรติ แสนยานุสิน	Orapin Munizich And Family
พญ.กาญจนา ชัยกิตติศิลป์	Paul-Linda Pridanonda
พญ.นริลักษณ์ พิทักษ์ดำรงวงศ์	Phrapayunsak Aggawinate
พญ.อุดมลักษณ์ มงคลและครอบครัว	Phrapratchaya Sotthiyothin
พล.ต.วีรวัฒน์-คุณเสาวคนธ์ ต้นสุทัษ	Prasong Mccray
ภาคจักรวาลและกองประสานงานศูนย์สาขาดังประเทศ	Smittihi P.Napachoti
มณฑุฑูตลูกพระราชพันธุ์ตะวัน	Souchinda Borihanh and Family
รศ.น.พ.พิรพันธุ์-คุณธัญพร เจริญชาศรีและครอบครัว	Tan Chin Hiang
ลูก้าและทีมงานภาคชุมทอง ๒๔ เค ๔ (บริษัทเอ.ไอ.เอ จำกัด)	Thavysack & Sangath Phomphakdy & Family
วัดภาวนาจารย์เจี๋ย(แอตแลนด์)	The Middle Way (Young Star Team)-ศูนย์ปฏิบัติธรรมนานาชาติ
ศิษย์เก่า-ศิษย์ปัจจุบันชมรมพุทธศาสน์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	Wee Ah Moi
ศูนย์กัลยาณมิตร จังหวัดตรัง	Yee Wee Har SuSan and Family
ศูนย์กัลยาณมิตรนครปฐม	M T K D ¹⁶ (AOR_YUI_POM_NAT)
ศูนย์กัลยาณมิตรหาดใหญ่	SAM - MO GROUP [®]
ศูนย์ปฏิบัติธรรมโตเกียว	~ SUKO Ū PICKU ~

คณะผู้จัดทำ

ธรรมะเพื่อประชาชน ฉบับสารธรรม ๑

ISBN

974-92096-1-3

ประธานที่ปรึกษา

พระราชภาวนาวิสุทธิ (หลวงพ่อรัญมชโย)

ที่ปรึกษา

พระมหา ดร.สมชาย จานุกุลโต

พระมหาฉัตรชัย ฉคตถุชโย

พระสมุห์อำนวยศักดิ์ มุนิสกุลโก

บรรณาธิการบริหาร

พระสมบัติ รกขิตจิตโต

กองบรรณาธิการ

พระบดีนทร์ สิริธโร, พระมหาเสถียร สุวณฺณจิตโต (ป.ธ. ๙)

พระมหาธรรมบุญ ธมฺมปฺตโต (ป.ธ. ๙)

พระมหาสุธรรม สุรตโน (ป.ธ. ๙)

พระมหาสามารถ ธมฺมตฺถโร (ป.ธ. ๙)

พระมหากมล จิตฺตาโน (ป.ธ. ๙)

พระมหาลักษณะ กิตฺติภาโน (ป.ธ. ๙)

พระมหาบุญช่วย ปุณฺณสุโข (ป.ธ. ๘)

พระมหากมลชัย กมฺโล (ป.ธ. ๕)

พระมหาเวช วิชฺชุโค (ป.ธ. ๓)

พระมหาประภาส ปภาโส (ป.ธ. ๕)

พระมหาจตุรงค์ จตฺตมโล (ป.ธ. ๔)

พระสมศักดิ์ จันทสิโล, พระวิชิต ผาสุกวาโส

พระตรีเทพ ชินจุโร, พระกล้าณรงค์ ญาณวิโร

พระไพฑูรย์ วิฑูโร, พระสมบุญญ จิตฺตทนฺโต

พระสถาพร คุณวิโร, พระธรรณิศ จารุวิโส
พระทศพร กิตติวิโร, พระสังเขียร สุลโวโร
สามเณรสุนัน ฝุยผง, สามเณรศราวุฒิ ขอสุข
สามเณรประสิทธิ์ ทิมาใจ, สามเณรพรภิรมย์ เกษสุภะ
ผศ.สุชีพ พะพูนนัม, ผศ.สุภาศิริ พะพูนนัม
ดร.สุชาติ หงษา, รัตนาภรณ์ ชุณหะวัณ
มรกต มณีไพโรจน์, นพ.ประภาส อุครานันท์
สุกัญญา ชลอำนาจ, สุริดา จินดากิจกุล
วรรณภา ภัทรนุรักษ์, อำไพ เตือนทองคำ
กนกวรรณ ขางนอก, วาสนา อินทร์สวัสดิ์
ละม่อม พรหมโณภาส, สุจิตรา พูนพิพัฒน์
มณฑา วิริยางกูร, วนิดา สุริยากุลพานิช
อุษา จันพะกา, ดนยา คูหากนก, กรรณิการ์ อยู่ศรี
ปราณี ชัยผดุง, รัตเกล้า ลีวเฉลิมวงศ์
พรทิพา พรหมแสงใส, พรรณี โอษฐ์นภาพร
อรวรรณ ลักษณะธนากุล, ดวงดาว ไตรังชัย
ชูเดช อนุรักษ์, อนุสิทธิ์ กล่อนศรี,
ก้องพุทธศิลป์, สมบัติ-น้องนุช ตั้งสถิตยางกูร
วุฒิชัย ตันเวทิตยานนท์, ภูษิต พุดสงคราม
ศิริวรรณ อยู่พิพัฒน์, ปรีชา อนุวัคมีวงศ์
ทิพวรรณ เวชศิลป์, อาสาสมัครกองสือธรรมะ
ภัทรา ศรีวิสุธา
ลือพงศ์ ลีลพจน์, ชาญชัย พรหมตา, วัลลภ นิลถนอม
ชัยชนะ กิตติโสภากพันธ์, จิรนนท์ วีระชัยพิเชษฐกุล
ภัทรา ศรีวิสุธา, นาถนดา นิโรจน์, พีระ แสงงาม
มูลนิธิธรรมกาย
๒๒ เมษายน พ.ศ.๒๕๕๗ จำนวน ๓,๐๐๐ เล่ม
บริษัท รุ่งศิลป์การพิมพ์ (๑๙๗๗) จำกัด

ฝ่ายภาพประกอบ

ออกแบบปก

ฝ่ายจัดรูปเล่ม

ลิขสิทธิ

พิมพ์ครั้งที่ ๑

พิมพ์ที่